

[SUOMEN TALOUDELLINEN TILA]
SUOMENMAAN VIRALLINEN TILASTO.

II.

Katsaus Suomenmaan taloudelliseen tilaan.

4.

Viisivuotiskausi 1876—1880.

Exposé de la situation économique de la Finlande

pendant les années 1876—1880.

14951

HELSINGISSÄ,

Kejsarillisen Senaatin kirjapainossa, 1884.

Oikaisuja:

Tekstiin:

Siv. 44, riv. 15 alhaalta, seiso: 15,435,885; luettava: 15,327,885.
" " " " " " " 15,500; " 15,300.
" " " 13 " " " 4,471,334; " 4,363,334.

Tauluihin:

Siv. 19, toinen palsta, riv. 12 alhaalta, seiso: Somerniemi; luettava: Somerniemi.

Sisältö.

Tilastollisen Toimiston alainen kertomus Suomenmaan taloudellisesta tilasta vuosina 1876—1880.

Tekstiä (sivv. 1—75).	Siv.
1. Johdanto	1.
Pinta-ala ja rajat	1.
Hallinnollinen, lainkäytännöllinen y. m. jako	2.
Ilmanlaatuseikat	3.
Ulkonaiset valtiolliset olot	4.
2. Väkiluku ja asunnot	5.
Väkiluku ja väestönlisäys	5.
Asuinrakennukset	11.
3. Elinkeinot	13.
Maanviljelys	13.
Karjanhoito	19.
Maanlohkominen	26.
Metsänhoito	27.
Metsästys ja kalastus	30.
Koti- ja käsiteollisuus	34.
Vuorityö	36.
Tehtaat, käsiteollisuuslaitokset ja käsityöt	37.
Paloviinanvalmistus	40.
4. Kauppa ja yhdistysneuvot	42.
Kauppa	42.
Merenkulku	44.
Merenkulku-yhdistykset	47.
Maantiet	48.
Rautatiet	49.
Postitoimi	50.
5. Kameraalitoimi	51.
Maanverotus	51.
Talonsavut	52.
Perinnöksi-ostot	53.
Maanmittaus ja isojaot	54.
Kruununtulot	55.
6. Yhteiskunnalliset ja kunnalliset olot	56.
Kuntien tulot ja menot	56.

Table des matières.

Rapport du Bureau de statistique sur la situation économique de la Finlande pendant la période quinquennale de 1876—1880.

Texte (pages 1—75).	Page.
1. Introduction	1.
Superficie et frontières	1.
Division administrative et judiciaire	2.
État de la température	3.
L'influence de l'état politique sur les conjonctures commerciales	4.
2. Population et habitations	5.
Accroissement de la population	5.
Habitations	11.
3. Agriculture et industrie	13.
Agriculture	13.
Élevage des bestiaux	19.
Nombre des exploitations rurales	26.
Economie forestière	27.
Classe et pêche	30.
Industrie domestique	34.
Industrie minière	36.
Fabriques, manufactures et métiers des artisans	37.
Fabrication de l'eau-de-vie	40.
4. Commerce et communications	42.
Commerce	42.
Navigation	44.
Voies de communication par eau	47.
Grandes routes	48.
Chemins de fer	49.
Postes	50.
5. Finances	51.
Rente foncière	51.
Propriétés rurales	52.
Rachats censuels	53.
Arpentage et partage des terres	54.
Revenus de l'État	55.
9. Renseignements sur l'état social et communal	56.
Les revenus et les dépenses des communes	56.

	Siv.
Uudet rakennukset	57.
Rahaliike ja lainalaitokset	58.
Vakuutuslaitokset	63.
Säästöpankit	65.
Testamenteja ja lahjoituksia yleishyödyllisiin yrityksiin	66.
Opetustoimi	67.
Aikakautinen kirjallisuus	71.
Terveystenhoito	71.
Vaivashoito	72.
Vankeinhoito	74.

Liitetauluja (sivv. 1—139).

1. Henkikirjoihin ja kirkonkirjoihin pantu väestö v. 1880 toinen toiseensa verrattuna	2.
2. Asuinrakennusten lukumäärä Suomessa 1880 vuoden lopussa	17.
3. Asuinrakennusten Suomessa laatu rakennusaineen, kattamisen ja korkeuden puolesta v. 1880	25.
4 a), b) ja c). Kylvö- ja satomäärä vv. 1878—1880	26.
5. Viljan tuonnin ja viennin määrät vuosina 1876—1880	28.
6. Talven yli elätettyjen elukkain lukumäärä Suomessa 1877—1880	30.
7. Tarttuviin tauteihin kuolleita elukoita 1878—1880	32.
8. Petojen tappamia koti-eläimiä 1877—1880	34.
9. Maanomistajain lukumäärä ja jako viljellyn maansa laajuuden mukaan v. 1880	33.
10. Vaihtelut ruistynnyrin hinnassa vuosina 1876—1880	36.
11. Palvelus- ja työväen palkkaehdot maaseudulla vuosina 1878—1880	38.
12. Katsaus metsävalkeoihin Suomessa vuosina 1876—1880	40.
13. Plankkujen ja lautojen keskihinta vuosina 1876—1880	„
14. Halkojen keskihinta vuosina 1876—1880	41.
15. Tervan keskihinta vuosina 1876—1880	„
16. Tapettuja peto-eläimiä ja niistä maksettujen palkintojen määrä 1876—1880	42.
17. Vero- ja kotitarvemyllyjen lukumäärä Suomessa v. 1880	44.
18. Katsaus Suomen sahaliikkeen 1878—1880	45.
19. Katsaus Suomen kaupunkien kasvamiseen vuosina 1877—1880	47.
20. Aikakautena 1876—1880 tapahtuneit. kauppiaskonkursseihin lukumäärä	48.
21. Maanteitä ja siltoja Suomessa v. 1880	50.
22. Erityisluettelo tehdyistä uusista maanteistä kussakin lään. 1877—1880	51.
23. Kyyditys ja kestikievarit Suomessa vuosina 1877—1880	54.
24. Erityisluettelo yleisten ulostekojen suuruudesta keskimäärin manttaalilta kussakin maalaiskunnassa Suomessa v. 1880	56.
25. Erityisluettelo maksettavaksi lasketusta kruununylöskannosta ja maksamattomista rästeistä kussakin läänissä vv. 1877—1880	66.
26. Tulo- ja elinkeino-suostuntaveron määrä Suomessa vuosina 1876—1880	68.
27. Tietoja maalaiskuntien tuloista ja menoista v. 1880	70.
28. Ilmoitus Suomen kaupunkien tuloista v. 1880	98.
29. Ilmoitus Suomen kaupunkien menoista v. 1880	100.
30. Tietoja säästöpankeista Suomessa v. 1880	102.
31. Luettelo rahastoista yleishyödyllisiä tarkoituksia varten, pensio- ja avunantokassoista v. 1880	107.
32. Katsaus pitäjänmakasiinien tilaan vuosina 1877—1880	138.
Vertaileva taulu rahoista, mitoista ja painoista	140.

	Page.
Nouvelles constructions	57.
Circulation de l'argent et institutions de crédit	58.
Sociétés d'assurance	63.
Caisses d'épargne	65.
Legs et donations au profit des communes ou du bien public	66.
Enseignement public.	67.
La presse périodique	71.
Soins hygiéniques	71.
Soins des pauvres	72.
Régime des prisons.	74.

Tableaux (pages 1—139).

1. Comparaison des relevés de la population selon le registre civil avec ceux selon les rôles de la cote personnelle	2.
2. Nombre des maisons d'habitation en Finlande à la fin de l'année 1880	17.
3. Maisons habitables reparties selon la construction, la matière du toit et l'hauteur en étages	25.
4 a), b), c). Sémence et récolte en 1878—1880	26.
5. Importation et exportation du blé en 1876—1880	28.
6. Nombre des animaux domestiques en Finlande 1877—1880	30.
7. Animaux domestiques crevés des épidémies contagieuses 1878—1880	32.
8. Animaux domestiques tués par des bêtes féroces 1877—1880	34.
9. Les propriétaires classés selon la grandeur de leurs terres labourables en 1880	33.
10. Les prix courants du seigle en 1876—1880	36.
11. Les salaires des ouvriers agricoles pendant les années 1878—1880	38.
12. Les incendies des forêts en Finlande en 1876—1880	40.
13. Prix moyens des bois de sciage en 1876—1880	„
14. Prix moyen de bois à brûler 1876—1880	41.
15. Prix moyen de goudron en 1876—1880	„
16. Bêtes féroces tuées ainsi que le montant des gratifications accordées aux chasseurs en 1876—1880	42.
17. Nombre des moulins en 1880	44.
18. Nombre des scieries ainsi que leur production en 1878—1880	45.
19. Le développement des villes de la Finlande en 1877—1880	47.
20. Nombre des faillites des commerçants en 1876—1880	48.
21. Routes et ponts en 1880	50.
22. Spécification des routes en construction pendant les années 1877—1880	51.
23. Service des relais en Finlande en 1877—1880	54.
24. Contributions en moyenne sur chaque „mantal“ dans les communes rurales de la Finlande en 1880	56.
25. Le montant des contributions directes au profit de l'État et les restes pendant les années 1877—1880	66.
26. Le montant de l'impôt sur le revenu en Finlande en 1876—1880	68.
27. Les revenus et les dépenses des communes rurales en 1880	70.
28. Aperçu des revenus des villes de la Finlande en 1880	98.
29. Les dépenses des villes de la Finlande en 1880	100.
30. Les caisses d'épargne en Finlande en 1880	102.
31. Spécification des fonds communaux et d'autres fonds institués pour l'utilité publique, en 1880	107.
32. Les magasins de blé des communes en 1877—1880	138.
Tableau comparatif des monnaies, poids et mesures	140.

1. Johdanto.

Maan rajat ja jako sekä ulkonaiset olot, joista yleinen taloudellinen tila viisivuotiskauden kuluessa on riippunut.

Pinta-ala ja rajat. Viisivuotiskautena 1876—1880 ei mitään uutta laskua Suomenmaan pinta-alasta ole tehty. Tulokset niistä laskuista, jotka Maanmittauksen-Ylihallitus vuonna 1870 toimitti silloin tekeillä olevan suuren Suomenmaan yleiskarttansa johdolla, eivät siis ole muuttuneet eikä niitä myöskään ole minkäänlaisten saman viraston myöhemmin toimittamain maantieteellisten mitausten kautta uudelleen tarkastettu. Mainitun laskun mukaan Suomenmaan pinta-ala, kaikki saaret ja järvet, paitsi Suomen osaa Laatokasta, siihen luettuina, on 74,982,312 mittaustieteellistä tynnyrinalaa eli 323,998 neliövirtaa. Siitä on noin 6,820,000 tynnyrinalaa eli 29,500 neliövirtaa järviä sekä 1,033,000 tynnyrinalaa eli 4,463 neliövirtaa meren saaria.

Teidän Keisarillisen Majesteettinne Armollisen Kuulutuksen mukaan 16 p:ltä Tammikuuta 1877, joka koskee tapaa miten ja aikaa milloin Kuvernöörien kertomukset läänien tilasta ja hallinnosta ovat annettavat, kootaan nykyään tietoja jokaisen talon tilus-laveudesta maassa. Näillä tiedoilla on kuitenkin sekä koko maan että erityisten paikkakuntain pinta-alan suuruutta laskettaessa varsin vähä arvoa, koska ne, olletikin mitä metsä- ja joutomaihin tulee, enimmäkseen perustuvat mielivaltaisiin otaksumisiin ja pinta-alan laajuus tavallisesti arvataan paljoa vähäisemmäksi kuin se todella on. Jos esimerkiksi lasketaan yhteen tilusten laveus-ilmoitusten loppusummat jokaisesta läänistä vuodelta 1880, niin saadaan koko maan manttaaliin pantujen tilusten pinta-alaksi ainoastaan 25,782,188 mittaustieteellistä tynnyrinalaa. Ja jos tähän lisätään kruunun metsämaat ja puistot 29,712,348 tynnyrinalaa, kaupunkien alle kuuluva maa, noin 150,000 tynnyrinalaa, sekä sisämaan vedet, noin 6,820,000 tynnyrinalaa, niin kokonaissummaksi tulee ainoastaan 62,464,536 tynnyrinalaa, siis 12½ miljoonaa tynnyrinalaa vähemmän kuin tulos äskennaituista Maanmittaus-Ylihallituksen tekemistä laskuista. Vähäiseksi osaksi täytänee tosin erotuksen se ala, jonka pitäjain ja kyläin yhteismaat

käsittävät ja joiden laveudesta tietoja puuttuu, mutta kaikissa tapauksissa jääpi kuitenkin niin suuri erotus niiden loppusummien välille, joihin ilmoitukset tilojen tilus-laveudesta ja todellisiin mittauksiin perustuvat laskut ovat tulleet, että edellisten epäluottavuus näyttää olevan epäilemätön. Näiden ilmoitusten tarkoituksen täytyykin vielä toistaiseksi supistua siihen, että saadaan tyydyttävää selkoa ainoastaan viljellyn maan laveudesta; vasta varmaan, siinä määrässä kuin talojen mittauksia on ehditty toimittaa ja halu päästä perinpohjaisemmin tuntemaan taloudellisia olojamme on tullut yleisemmäksi, voidaan myöskin maatilojen koko tiluslaveutta suuremmalla tarkkuudella määrätä.

Maan rajat eivät viisivuotiskauden kuluessa ole millään tavalla muuttuneet. Ainoastaan Inkerinmaan rajalla on rajalinjaa hiukan järjestetty. Kun näet rajaa käytäessä Miettälän lahjoitus-tilan isojakoa varten Raudun pitäjässä Wiipurin läänissä eripuraisuutta syntyi oikeasta rajalinjasta sanotun tilan välillä toiselta ja muutamien Lempaalan pitäjän kyläin välillä Pietarin kuvernementissä toiselta puolen, sääti Teidän Keisarillinen Majesteettinne, jonka mielestä tuo riidanalainen rajalinja olisi ollut paalutettava ja pyykitettävä siten kuin keisarikunnan puolelta oli vaadittu, Armollisessa kirjeessä 10 p:ltä Huhtikuuta 1877, että tarpeelliseksi havaittujen rajamerkkien määräämistä varten sovintotuomareita kumpaiseltakin puolelta asetettaisiin. Yhteydessä tämän kanssa määräsi Teidän Keisarillinen Majesteettinne armossa myöskin että rajalinja Pietarin kuvernementin ja Wiipurin läänin välillä Laatokan eteläpuolella Suomenlahteen saakka, niissä paikoin, joissa ei mitään vesiä ole rajana, samoin kuin mitä rajalinjoista Suomenmaan sekä Arkangelin ja Aunuksen kuvernementtien välillä on säädetty, joka kymmenes vuosi, lukien vuodesta 1880, on uudestaan avattava väliajalla kasvaneen metsän poisperkkaamalla ja panemalla mahdollisesti rappeutuneet rajamerkit tarpeenmukaiseen kuntoon, ynnä myös että asianomaisten paikallishallitusten tulee valvoa tämän toimeenpanemista ja siinä suhteessa toinen toisensa kanssa ryhtyä kirjevaihtoon sekä rajalinjain käymistä varten määrätä joku virkamies ynnä hänelle tarpeelliset apulaiset kumpaiseltakin puolelta. Jos toimeenpanemista kohtaisi

vastuksia, on Kenraalikuvernöörin ja Keisarikunnan Oikeus-Ministerin ruvettava keskusteluihin niiden ratkaisemisesta.

Suomenmaan luonnonlaatu tekee mahdolliseksi rauhallisella työnteolla vuosi vuodelta lisätä sen aluetta. Siitä kaukaisesta muinais-ajasta, jolloin Suomenmaan pinta ensin rupesi kohoamaan merenpinnan ylitse, on vielä jäljellä summattomia vesiperäisiä soita ja rämeitä, joiden yhtämittäinen kuivaaminen, niin hyvin taloudellisten kuin terveyshoidollisten etujen vaatima, joka vuosi lisää uusia aloja kuivaa maata entisiin ja niinmuodoin todellakin laventaa sitä aluetta, joka täällä on ihmisen viljeltävä. Nykyjään otaksutaan että vähintään viidesosa Suomenmaan koko pinta-alasta on tällaisia vielä kuivaamattomia rämemaita. Tosin ei löydy varmoja, uudempiin mittauksiin perustuvia tietoja näiden suuruudesta ja laiveudesta kussakin läänissä eikä myöskään niiden alueiden laajuudesta, jotka niistä on viljelykselle anastettu, varsinkin puheenalaisen viisivuotiskauden kuluessa. Kuitenkin ne tiedot, jotka alempana esitetään vuosina 1876—1880 tehdyistä järvenkuivaus- ja kaivantotöistä sekä soiden ja rämeiden ojittamisesta, ovat mittakaavana, jonka mukaan voipi arvostella mitenkä vesiperäisten maiden kuivaustyöt vuosi vuodelta ovat edistyneet.

Hallinnollinen, lainkäytännöllinen y. m. jako. Eri läänien ala ja rajat eivät viisivuotiskautena 1876—1880 ole olleet muiden muutosten alaiset, kuin että kaksi maatilaa Salmen kylästä Karjalohjan pitäjässä Uudenmaan läänissä vuonna 1878 siirrettiin Kiskon pitäjään Turun ja Porin läänissä. Viisivuotiskauden lopulla Suomenmaa hallinnollisessa suhteessa oli jaettu seuraavalla tavalla:

Division administrative du pays.

	Kaupungeita. <i>Villes.</i>	Kihlakuntia. <i>Baillages.</i>	Nimismiehenpiirikuntia. <i>Districts des bas-officiers.</i>
Uudenmaan läänissä	5	4	24
Turun ja Porin „	6	10	45
Hämeenlinnan „	2	6	26
Wiipurin „	6	9	39
Mikkelin „	3	4	22
Kuopion „	2	6	27
Waasan „	7	6	35
Oulun „	5	6	35
Koko Suomessa 1880	36	51	253
„ „ 1875	35	51	251

Viisivuotiskauden kuluessa tuli lisää yksi uusi kaupunki *Kotka* Wiipurin läänissä, joka perustettiin Teidän Keisarillisen Majesteettinne Armollisen kuulutuksen johdosta 21 p:ltä Toukokuuta 1878. Muutoin hallinnollisessa jaossa viisivuotiskautena

tehdyt muutokset rajoittuvat erityisiin nimismiehenpiirien uudestajärjestämiin. Niin lakkautettiin kaksi nimismiehenvirkaa Ahvenanmaalla ja yksi (Messukylän piiri) Hämeenlinnan läänissä, jota vastoin sen sijaan suurempien piirien halkaisemisen kautta tuli kolme uutta nimismiehenpiiriä Waasan läänissä sekä Wiipurin, Kuopion ja Oulun lääneissä yksi kussakin. Nämät, samoin kuin edellisetkin samanlaatuiset järjestelemiset, ovat tosin vähitellen saattaneet maan hallinnollista jakoa hiukan yhdenmukaisemmaksi, vaikka kuitenkin paljon epätasaisuutta tässä kohden yhä vielä on jäljellä. 1880 vuoden lopulla oli kihlakuntien ja nimismiehenpiirien keskimääräinen väkiluku:

	Kihlakunnissa.	Nimismiehenpiireissä.
Uudenmaan läänissä	37,853.	6,309.
Turun ja Porin „	30,499.	6,777.
Hämeenlinnan „	33,965.	7,838.
Wiipurin „	31,328.	7,230.
Mikkelin „	40,825.	7,423.
Kuopion „	41,322.	9,182.
Waasan „	56,851.	9,746.
Oulun „	32,145.	5,510.
Koko Suomessa	36,308.	7,377.

Maamme väkirikkein kihlakunta on Ilmajoen kihlakunta, jossa on enemmän kuin 75,000 asukasta; väkiluvultaan pienin kihlakunta taasen, kun ei Lapinmaata oteta lukuun, on Piikkiön kihlakunta, jonka asukasluku on 18,676 henkeä. Vielä suurempi on eroavaisuus nimismiehenpiireissä, joista suurimmat, niinkuin Tammele, jossa löytyy 16,834 asukasta, Pielavesi ja Närpiö, joissa kumpaisessakin on enemmän kuin 17,000 asukasta, sekä Ilmajoki, jonka asukasluku on 20,723 henkeä, ovat viisi jopa kymmenenkin kertaa väkirikkaampia kuin pienimmät. Jollei otetakaan lukuun semmoisia piirejä, jotka ovat saaria ja joita erikois-aseman ja muiden asianhaaran vuoksi ei voida yhdistää toisten kanssa, niinkuin esm. Suursaari ja Tytärsaari, Lavansaari ja Seitskaarto, Kumlinki-Brändö, Raippaluoto y. m., löytyy kuitenkin mannermaallakin nimismiehenpiirejä, jotka sekä laiveudeltaan että väkiluvultaan ovat paljo pienempiä kuin läänin keskimääräiset luvut, ja verrattuina äsken mainittuihin väkirikkaisiin piireihin saattavat tuon epätasaisen jaon selvästi näkyviin, niinkuin Kesälähti, jossa on 3,136, Joutseno, jossa on 3,013 ja Rautavaara, jossa löytyy 1,570 asukasta.

Tilastollisen Toimiston alamaaisessa Kertomuksessa Suomenmaan taloudellisesta tilasta vuosina 1871—1875 puhuttiin siitä yhtäpitäväsyyden puutteesta, joka yhä vielä on olemassa maamme hallinnollisen, lainkäytännöllisen ja kirkollisen jaon välillä, sekä niistä vastuksista, joita, varsinkin tilastoon nähden, syntyy

sen kautta että hallintopiirit yllämainituissa suhteissa ovat keskenään erilaiset. Kun lisäksi tulee, että nämät hallintopiirit usein ovat samannimiset, vaikk'eivät käsitä samoja aloja, käypi asia-tila sen kautta vielä sekavammaksi. Niin löytyy nykyään sekä tuomiokuntia että kihlakuntia, joilla on nimenä Helsinki, Piikkiö, Halikko, Wehmaa, Pirkkala, Jämsä, Hollola, Mikkelä, Heinola, Juka, Rantasalmi, Rautalampi, Kuopio, Iisalmi, Liperi, Korsholma, Ilmajoki, Laukaa, Oulu, Salo ja Kemi, mutta ei ainoakaan näistä tuomiokunnista käsitä samaa alaa kuin yhdenniminen kihlakunta, vaan toisinaan suuremman, toisinaan pienemmän. Suomenmaan lainkäytännöllisen, hallinnollisen ja kirkollisen jaon yhtäpitäväiseksi järjestäminen näyttää sentähden olevien olojen vaatimalta, olletikin kun tuomiokuntain nykyiset rajat toisinaan, niinkuin Kiteen, Rautalammin ja Leppävirran tuomiokuntain, käyvät ristiin itse lääninrajojen kanssa ja toisinaan taas (esimerkiksi Yläneellä, Sahalahdella ja Peräseinäjoella) jakavat kirkkokunnat kahtia, joiden yhteys kuitenkin jokaisessa jaossa olisi ollut säilytettävä. Tähän voidaan vielä lisätä että myöskin hallinnollinen ja kirkollinen pitäjänjako usein on erilainen ja että tässäkin suhteessa samalla nimellä toisinaan osoitetaan alueita, jotka yhden jakoperustuksen mukaan käsittävät eri alan kuin toisen mukaan.

Ilmanlaatuuseikat viisivuotiskautena olivat ylipäänsä maanviljelykselle jotenkin epäsuotuisat, vaikka ne eivät kuitenkaan tuotaneet mitään yleisempiä eli kovempia katovuosia eivätkä niinmuodoin myöskään suuremmissa määrässä vaikuttaneet ehkäisevästi taloudelliseen varallisuuteen. Vuonna 1876 oli lämmin ja poutainen kesä, jolloin viljakasvien sato tosin tuli jotensakin hyvä, mutta heinä- ja rehukasvien sitävastoin oli monin paikoin varsin niukka, erittäinkin maan etelä-osissa. Seuraavana vuonna, 1877, oli talvi ylen ankara ja luminen, kevät kylmä ja kuiva sekä syyskesä sateinen niin että viljan tuleentuminen hidastui kunnes aikaiseen sattuvat yöhallat kahdessa pohjoisessa läänissä, Waasan ja Oulun, tekivät tyhjiksi maamiehen toiveet ja tuottivat tuntuvia katoja. Vuonna 1878 eivät ilmanlaatuuseikat myöskään olleet suotuisat. Leutoa talvea seurasi kylmä ja pitkä kevät, kolkko kesä, että hallaöitä jo oli Heinäkuulla, sekä sateinen syysy. Niukkaa viljansatoa sanottuna vuonna korvasivat kuitenkin tavattoman runsaat heinä- ja rehukasvivarat, josta seurasi, että karjantuotteet tulivat paljo runsaammat kuin tavallisesti ja siis monin paikoin palkitsivat vähät pellonantimet. Vuosi 1879 alkoi maamiehelle huolettavilla toiveilla. Jo öinä Kesäkuun 15:ttä ja 16:ttä päivää vastaan sattui maan eteläosissa niin ankarat yöhallat, että ruiskasvit useissa paikoin kokonansa turmeltuivat ja ne täytyi niittää karjan rehuksi. Sitten seurasi kuitenkin viljakasvien tuleentumiselle erinomaisen suotuisia ja lämpimiä ilmoja, jotka poistivat näiden hallaöiden vaikutukset siihen määrään, että vuoden jyväsatoa ylipäänsä voipi sanoa hyväksi. Luonnonilmiöistä

samaana vuonna, jotka olivat enemmän paikkakunnallista laatua, on erittäin mainittava, että vesi Kymijossa oli tavattoman korkealla, niin että ympäristöllä asuvien maanviljelijäin suureksi vahingoksi monta tuhatta tynnyrinalaa viljeltyä maata oli tulvanalaisena, sekä että hirmumyrskyn kaltaiset rajuilmat syksyllä erittäinkin Pohjanlahden pohjoisosassa hukuttivat ihmisiä ja laivoja, ja Kuopion läänin itäosissa Joulukuun keskipaikoilla raivosivat niin ankarasti, että hajottivat kattoja sekä vilja-aumoja ja heinäsuovia, särkivät akkunanruutuja y. m. s. Myötäisimmät maanviljelykselle olivat ilmanlaatuuseikat maassamme vuonna 1880. Lauhaa talvea seurasi tosin kylmä ja kuiva kevät, mutta erinomaisen lämmin kesä edisti taas kasvillisuutta, niin että sato erittäinkin rukiista tuli ylipäänsä hyvä.

Lämpömääräseikkain valaisemiseksi yllämainittuina vuosina annettakoon vielä seuraavat tiedot. Jäänlähtö Helsingin eteläsatamasta tapahtui viisivuotiskautena aikaisimmin Huhtikuun 17 p:nä 1878 ja myöhimmin Toukokuun 14 p:nä 1877, sekä Oulun ulkorediltä aikaisimmin Toukokuun 23 p:nä 1879 ja myöhimmin Kesäkuun 5 p:nä 1876. Erotus sanottujen paikkain välillä satamien avautumis-ajan puolesta vaihteli 17 ja 35 päivän välillä. Satamain jäätymisestä tiedot ovat vähemmän täydellisiä. Oulun ulkoreti jäätui vuonna 1877 jo Lokakuun 23 p:nä, mutta seuraavana vuonna vasta Marraskuun 28 p:nä. Muina vuosina tapahtui tämä vuonna 1876 Marraskuun 18 p:nä ja vuosina 1879 ja 1880 saman kuun 5 p:nä. Helsingissä meni eteläsatama jäähän vuosina 1876, 1879 ja 1880 Marraskuussa, vuonna 1878 Joulukuun 19 p:nä sekä talvella 1877—1878 vasta viimeksi mainitun vuoden alussa. Helsingin satama oli siis 2—3½ kuukautta vuodessa kauvemmin sulana kuin Oulun; mutta aikaisemmin alkava pimeys pohjaisilla vesillä sekä jäät siellä keväisin ovat vielä lisäksi joka vuosi melkoisesti lyhentäneet purjehdusaikaa jälkimmäisen kaupungin satamassa.

Keskilämpö oli täkäläisestä Meteorologillisesta Pääobservatoriosta saatujen tietojen mukaan eri vuosina Celsiuksen astemittan jälkeen:

Température moyenne de l'année en

	Helsingissä. <i>Helsingfors.</i>	Tampereella. <i>Tammerfors.</i>	Oulussa. <i>Uleåborg.</i>
Vuonna 1876	+ 3,1	+ 2,9	+ 1,4
„ 1877	+ 3,4	+ 3,0	+ 1,5
„ 1878	+ 5,2	+ 4,8	+ 3,0
„ 1879	+ 4,0	+ 3,5	+ 1,7
„ 1880	+ 3,9	+ 3,8	+ 1,4
Keskimäärä vuosina 1876—1880	+ 3,9	+ 3,6	+ 1,8

Keskilämpö oli siis mainituissa paikoissa korkein vuonna 1878 ja alin vuonna 1876. Ensimmäinen vuosi oli myöskin mer-

killinen tasaisimman lämmön kautta viisivuotiskautena, jota vastoin asianlaita jälkimmäisenä vuonna oli päinvastainen. Kuukauden-keskilämpö oli vuosina 1876 ja 1877 kaikissa sanotuissa paikoissa korkein Heinäkuulla sekä vuosina 1878—1880 Elokuulla, (Oulussa 1879 Heinäkuulla). Alin kuukauden-keskilämpö oli vuonna 1876 Joulukuulla, ja vuosina 1878—1880 Tammikuulla (Oulussa 1877 ja 1879 Helmikuulla sekä 1880 Joulukuulla). Korkein ja alin kuukauden-keskilämpö koko viisivuotiskautena oli sanotuissa paikoissa seuraava:

	Korkein kuukauden-keskilämpö. <i>La plus haute température moyenne d'un mois.</i>			Alin kuukauden-keskilämpö. <i>La plus basse température moyenne d'un mois.</i>		
	Helsingissä.	Tampereella.	Oulussa.	Helsingissä.	Tampereella.	Oulussa.
	Vuonna 1876	+ 17,2	+ 17,4	+ 17,0	- 13,1	- 15,2
„ 1877	+ 15,3	+ 15,6	+ 16,7	- 8,1	- 9,5	- 11,8
„ 1878	+ 14,9	+ 15,1	+ 14,5	- 5,7	- 6,5	- 9,8
„ 1879	+ 16,7	+ 17,0	+ 16,2	- 6,4	- 8,0	- 12,5
„ 1880	+ 16,9	+ 17,5	+ 16,1	- 6,7	- 7,1	- 11,4

Erotus korkeimman ja alimman kuukauden-keskilämmön välillä oli siis kunakin sanottuna vuonna:

La différence de la température moyenne des mois.

	Helsingissä.	Tampereella.	Oulussa.
Vuonna 1876	30,3	32,6	34,4
„ 1877	23,4	25,1	28,5
„ 1878	20,6	21,6	24,3
„ 1879	23,1	25,0	28,7
„ 1880	23,6	24,6	27,5

Sademäärä, luettuna kymmenystuumissa, teki Suomenmaan Tiedeseuran kokoamain ilmastollisten tietojen mukaan:

Quantité absolue de pluie en pouces.

	Helsingissä.	Orimattilassa.	Wiipurissa.	Kuopiossa.
Vuonna 1876	17,77	21,12	21,76	?
„ 1877	27,37	30,16	23,65	13,63
„ 1878	22,97	27,92	27,37	?
„ 1879	20,58	?	23,43	„
„ 1880	21,68	„	21,62	„

Muistoonpanot ovat, niinkuin näkyy, täydellisiä ainoastaan Helsingistä ja Wiipurista ja niillä on niinmuodoin yleisten ilmanalaseikkojen valaisemiseksi varsin vähän arvoa. Yhteydessä muiden tietojen kanssa ne kuitenkin, apulähteinä maan ilmanlaadun tuntemiseen puheenalaisena aikakautena, näyttävät ansaitsevan, niinkuin tapahtunut on, summittaista mainitsemista.

Ulkonaiset valtiolliset olot. Vaikka itämaista sotaa 1877—1878 käytiin kaukana Suomenmaan rajojen ulkopuolella, ei se kuitenkaan voinut olla ajaksi ehkäisevästi vaikuttamatta maan kauppaan ja tavaravaihtoon. Myöntiä Wenäjälle vaikeutti se sorrostila, jossa kauppa-asiat siellä olivat, sekä sittemmin Wenäjän rahan kovin alhainen kurssi. Alussa vuotta 1877 oli meidän maan ja Pietarin välinen diskontokurssi 331, mutta alentui Lokakuun keskipaikoilla 231:50:een ja oli vuoden lopussa 246. Seuraavina vuosina se myöskin yhä edelleen pysyi alhaisena. Maan suurempi tehdasteollisuus, jonka tuotteet isoksi osaksi ovat aiotut Wenäjälle vietäviksi, sai asiain niin ollen kärsiä melkoisia tappioita. Etenkin kärsivät rauta-, paperi-, liinakangas- ja muut teollisuudenhaarat, joiden oli kilpaileminen venäläisten, kotimaisista raaka-aineista valmistettujen samanlaatuisten tehdastuotteiden kanssa, ja joiden harjoittajain, kun sekä raaka-ainetta että tehdastuotteiden hinnat Wenäjällä alentuivat kovin halvoiksi, usein täytyi myödä tavaransa polkuhinnasta. Tämän lisäksi tuli vielä että epävakaa valtiollinen asema ja varsinkin pelko vuoden 1878 ensimmäisellä puoliskolla sodan syttymisestä Wenäjän ja Ison Britannian välillä saattoivat puutavarainkaupankin vaikeaan tilaan, jonka johdosta eivät ainoastaan tulot tästä maan etevimmästä vientitavarasta melkoisesti vähentyneet, vaan tukki- ja sahaliikkeessä työskentelevän irtaimen väestön työpalkatkin tuntuvasti alentuivat. Suomen rahtikaupan oli myöskin samana aikana taistelemisen ulkonaisia vastuksia vastaan. Vuoden 1880 kuluessa parani kuitenkin puutavarakaupan tila ulkomailla, jota paitsi myös, kuten mainittiin, hyvä sato kotimaassa taas saattoi yleiset taloudelliset seikat vakavammalle kannalle.

Ylipäänsä ne häiriöt, joita kaikki nyt mainitut asianhaarat matkaansaattoivat Suomenmaan aineellisessa edistyksessä, olivat pian ohitsemenevää laatua. Edelliset harvinaisen hyvät viljavuodet olivat siihen määrään parantaneet maan yleistä varallisuutta, että se verrattain helposti kesti seuraavan ajan epä-edullisia oloja. Eikä viisivuotiskausi 1876—1880 tuonutkaan mukanaan mitään perin kovia ajanvaiheita, jonka vuoksi se kokonaisuudessaan katsottuna olikin Suomenmaalle suotuisa aika, jonka kuluessa väkiluku rivakkaasti lisääntyi, maan aineelliset voimat vaurastuivat ja sen sivistystyö häiritsemättä edistyi.

2. Väkiluku ja asunnot.

Tuon suuren väestönvähentymisen perästä nälkä- ja kato-
vuosina 1866—1868 on Suomenmaalla ollut yhtämittäinen jakso
tavattoman myötäisten syntyväisyys- ja kuolevaisuus-suhteiden
puolesta merkittäviä vuosia sekä tämän johdosta harvinaisen suuri
väestönlisäys. Näitä onnellisia oloja kesti myöskin koko viisi-
vuotiskauden 1876—1880, joka tässä suhteessa liittyy jatkoksi
edelliseen. Väestönlisäys yllämainittuina vuosina oli nimittäin
seuraava:

	Väkiluku. <i>Population.</i>		Väestön lisäys vuo- sina 1876—1880. <i>Accroisse- ment absolu.</i>	Vuotinen väestön- lisäys pro- sentina väkilu- vusta. <i>Accroisse- ment an- nuel, pour cent.</i>
	Joulukuun 31 p:nä 1875.	Joulukuun 31 p:nä 1880.		
Uudenmaan läänissä . . .	183,845	202,806	18,961	1,98
Turun ja Porin „ . . .	318,610	344,649	26,039	1,58
Hämeenlinnan „ . . .	202,250	221,360	19,110	1,82
Wiipurin „ . . .	289,010	301,975	12,965	0,88
Mikkelin „ . . .	162,836	167,310	4,474	0,54
Kuopion „ . . .	238,280	256,420	18,140	1,48
Waasan „ . . .	324,232	358,480	34,248	2,03
Oulun „ . . .	193,584	207,782	14,198	1,43
Koko Suomessa	1,912,647	2,060,782	148,135	1,50

Edellisenä viisivuotiskautena oli koko väestönlisäys Suomessa
145,456 henkeä ja keskimääräinen vuotinen lisäys prosenttina väki-
luvusta 1,59 %. Väestönlisäys oli niinmuodoin molempina näinä
viisivuotiskausina likimmiten yhtä suuri eli keskimäärin 29,000
à 30,000 henkeä vuodessa, joka väestönlisäys sekä itsessään että
suhteellisesti on suurempi kuin yhtenäkin edellisenä vuosikym-
menenä tällä vuosisadalla.

Eri läänien osalle jakautui väestönlisäys vuosina 1876—1880,
niinkuin ylläolevasta taulusta näkyy, varsin epätasaisesti. Väki-
luvun suhteen oli Waasan läänillä melkein puolikolmatta kertaa
suurempi väestönlisäys kuin Wiipurin läänillä ja lähes neljä ker-
taa suurempi kuin Mikkelin läänillä. Ylipäänsä on erisuuri
väestönlisäytymys näissä lääneissä edellisinäkin aikoina ollut
silmiinpistävä, vaikk'ei se tietävästi milloinkaan ole noussut sii-
hen määrään kuin nyt. Erittäin merkillinen on se kaikin puolin
erinomainen nopeus, jolla väestö on lisääntynyt Waasan läänissä,
seikka joka selvemmin kuin mikään muu osoittaa, että tämä osa
maata on rivakkaasti edistynyt. Uudenmaan läänin väestönlisäyk-
sen suhteen on huomattava, että se kaikkein suurimmaksi osaksi
on tapahtunut kaupungeissa ja etupäässä Helsingissä. Läänin

maalaiskunnissa ei väestönlisäys ollut kolmattakaan osaa ylläole-
vasta prosenttiluvusta.

Pinta-alansa laajuuden suhteen on Suomenmaa vielä yhä
edelleen harvaan asuttu. Kuitenkin on väestönlisäytymys vii-
meksi kuluneina kymmenenä vuonna tässäkin suhteessa matkaan-
saattanut huomattavia muutoksia erinäisten maakuntain verran-
nollisessa väkiluvussa ja viljelyksessä. Seuraava taulu osoittaa
miten asukasluku keskimäärin maatieteellisellä neliöpeninkul-
malla ja neliövirvalla on vuodesta 1870 karttunut.

	Asukasluku. <i>Nombre d'habitants</i>					
	Maatieteellisellä neliöpeninkulmalla. <i>par mille carré géographique</i>			Neliövirvalla. <i>par verst carré.</i>		
	1870.	1875.	1880.	1870.	1875.	1880.
Uudenmaan läänissä	786	859	947	16,3	17,7	19,5
Turun ja Porin „	658	714	772	13,7	14,7	15,9
Hämeenlinnan „	464	504	552	9,6	10,5	11,5
Wiipurin „	425	444	464	8,8	9,2	9,6
Mikkelin „	373	391	402	7,7	8,1	8,3
Kuopion „	268	293	315	5,6	6,1	6,5
Waasan „	393	429	474	8,1	8,9	9,8
Oulun „	59	64	68	1,2	1,3	1,4
Koko Suomessa	264	285	307	5,4	5,9	6,3

Ylläolevat tiedot Suomenmaan väkiluvunsuhteista perustu-
vat, samoin kuin kaikki aikaisemmin julkaistutkin, papiston, erit-
täin kussakin seurakunnassa, tekemiin väkilukutauluihin. Pitem-
män ajanjakson kuluessa sanottujen taulujen summat kuitenkin
melkoisesti ovat eronneet niistä tuloksista, joihin henkikirjoihin
nojautuva luvunlasku samasta aineesta on tullut. Alamaaisessa
kertomuksessa Suomenmaan taloudellisesta tilasta viisivuotiskau-
tena 1871—1875 mainittiin, että väkilukutaulujen mukaan vii-
meksi mainitulta vuodelta löytyi 87,519 henkeä enemmän kuin
henkikirjojen mukaan. Tämä suuri eroavaisuus saattoi Tilastol-
lista Toimistoa tarkasti vertailemaan kumpaistenkin ilmiäntojo
keskenänsä, josta kävi selville että puuttuva yhtäpitävyys näi-
den välillä etupäässä oli syntynyt henkikirjojen epätäydellisyy-
destä, niihin kun useimmissa paikoissa oli pantu tietävästi vä-
hempi lukumäärä asukkaita kuin mitä todella löytyi. Armollisen
Asetuksen johdosta Joulukuun 9 p:ltä 1878, joka koskee henki-
kirjoitusta Suomenmaassa, sekä Keisarillisen Senaatin kirjeen joh-
dosta seuraavan Maaliskuun 11 p:ltä on kuitenkin 1880 vuoden

alusta alkaen suurempaa tarkkuutta näissä toimituksissa ruvettu vaariin ottamaan. Sen kautta ovatkin molemmat nyt mainitut maamme väkiluvun tilaston tietolähteet tulleet yhtäpitävämmiksi ja muistutukset sen aineksien epäluotettavuutta vastaan vähem-

män oikeutetuiksi. Seuraava taulu, joka esittää henkikirjoihin pantujen henkilöiden lukumäärää kunakin vuonna nyt puheena olevana viisivuotiskautena, osottaa lähemmin tätä:

Suomenmaan henkikirjoihin pantu väestö vuosina 1876—1880. — *Population inscrite dans les listes des cotes personnelles.*

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.			Lisäys edellisen viisivuotiskauden lopusta alkaen. <i>Accroissement.</i>
					Miehenp. <i>Sexe masc.</i>	Vaimonp. <i>Sexe fém.</i>	Yhteensä. <i>Les deux sexes.</i>	
Uudenmaan läänissä	169,550	171,006	172,847	176,662	92,231	100,288	192,519	26,623
Turun ja Porin „	313,539	322,320	327,983	333,548	163,928	174,701	338,629	30,981
Hämeenlinnan „	198,625	200,085	203,874	208,935	106,441	110,421	216,862	23,325
Wiipurin „	269,926	272,345	274,901	277,615	145,941	151,737	297,678	30,399
Mikkelin „	158,805	160,214	159,393	160,557	81,114	85,523	166,637	8,722
Kuopion „	233,808	237,742	239,294	243,539	123,888	127,577	251,465	21,788
Waasan „	331,831	336,304	346,161	353,502	176,666	188,429	365,095	41,659
Oulun „	182,549	186,085	197,193	198,163	96,117	101,310	197,427	17,687
Koko Suomi (<i>Total</i>)	1,858,633	1,886,101	1,921,646	1,952,521	986,326	1,039,986	2,026,312	201,133
Siitä kaupungeissa (<i>Dans les villes</i>)	126,103	128,000	133,910	137,934	73,040	87,836	160,876	39,029
„ maaseuduilla (<i>Dans les communes rurales</i>)	1,732,530	1,758,101	1,787,736	1,814,587	913,286	952,150	1,865,436	162,104

Ylläolevista luvuista näkyy että heti kun uusi asetus henkikirjoituksesta oli astunut voimaan, henkikirjoihin otetun väestön lukumäärä lisääntyi melkoisesti. Vuonna 1880 sisälsivät henkikirjat koko Suomenmaasta 73,791 henkeä enemmän kuin edellisenä vuonna, ja tästä lisäyksestä tuli Wiipurin läänin osalle yksinäänsä 20,063 sekä Uudenmaan läänin osalle 15,857. Vielä on kuitenkin väkiluvun taulujen ja henkikirjojen ilmiantojen välillä eroavaisuus, jota ei riitä selittämään yksistään se seikka että ne kumpaisetkin tehdään eri aikoina vuodesta, vaan johon todennäköisesti on syynä osaksi se, että jälkimmäisistä jätetään pois useita henkilöitä, jotka pitemmän aikaa ovat olleet paikkakunnasta poissa taikka joiden oikeasta hengillepanopaikasta on ollut eri mieliä, osaksi myöskin se että väkiluvun tauluihin luetaan kaikki seurakunnan kirkonkirjoissa olevat henkilöt, niinmuodoin myöskin ulkomailla oleskelevat merimiehet ja ulosvaeltajat, jotka eivät ole ottaneet muuttokirjaa, jollei ole tunnettu, että he ovat kuolleet taikka jo olleet kymmenen vuotta kotoa poissa antamatta mitään tietoja itsestään. Kuinka paljon väkiluvun taulujen ja henkikirjojen tiedonannot kuitenkin ovat yhtäpitävyyteen katsoen lähes tyneet toisiansa, nähdään seuraavista luvuista, jotka osottavat eroitukset niiden välillä kussakin läänissä vuosina 1875 ja 1880.

	1875. Enemmän kirkonkirjoissa kuin henkikirjoissa olevia.	1880. Enemmän kirkonkirjoissa kuin henkikirjoissa olevia.	Enemmän henkikirjoissa kuin kirkonkirjoissa olevia.
Uudenmaan läänissä	17,949.	9,923.	—
Turun ja Porin „	10,962.	5,982.	—

Hämeenlinnan läänissä	8,713.	4,502.	—
Wiipurin „	21,731.	4,885.	—
Mikkelin „	4,921.	1,673.	—
Kuopion „	8,603.	7,044.	—
Waasan „	796.	—	6,515.
Oulun „	13,844.	10,205.	—
Koko Suomessa	87,519.	44,214.	6,515.

Jos tuo lukumäärä, 6,515 henkeä, jonka verran Waasan läänissä henkikirjoihin otettu väestö on kirkonkirjoihin otettua isompi, vedetään pois jälkimmäisen enemmyydestä muutoin, jääpi molempain välille kaikkiansa 37,699 hengen eroitus, niinmuodoin ainostaan 43 % siihen eroitukseen verraten, joka oli olemassa vuonna 1875. Tähän vihkoon liitetty taulu n:o 1 sisältää muutoin tarkempia erityistietoja kirkonkirjoihin ja henkikirjoihin pantujen henkilöiden lukumäärästä kussakin kunnassa. Siitä nähdään että useimmissa maan suuremmissa kaupungeissa, niinkuin Helsingissä, Tampereella, Wiipurissa, Oulussa ja Porissa, yhä vielä on olemassa jommoinkin eroavaisuus kirkonkirjojen ja henkikirjojen välillä. Toiselta puolen sitävastoin osottavat Turun, Kuopion, Nikolainkaupungin y. m. kaupunkien väkiluvun- ilmoitukset että, kun otetaan huomioon ne eri vuoden ajat, joina kumpaisetkin puheenalaiset henkilöluettelot tehdään, melkein täydellinen yhtäpitävyys molempien näiden luettelolajien välillä ei ole ollut mahdoton saavuttaa. Erityistä huomiota ansaitsevat väkiluvun ilmoitukset Waasan läänistä. Päinvastoin sitä mikä muissa paikka-

kunnissa maassamme ylimalkaan on tavallista, löytyy siellä näet usein paljon suurempi lukumäärä henkilöitä pantuina henkikirjoihin kuin kirkonkirjoihin. Muutamissa kunnissa, niinkuin Laihialla, Isossakyrössä, Vähässäkyrössä, Mustasaassa, Ylistarossa, Koivulahdella, Maalahdella j. m., löytyy useita satoja, jopa tuhansiakin henkikirjoihin pantuja henkilöitä, joita ei kirkonkirjoissa löydy. Ja niin on monta vuotta perätysten ollut laita. Tästä seikasta puhuttiin jo tämän edellisessä alamaaisessa kertomuksessa aikakaudelta 1871—1875 ja syyksi siihen selitettiin, että edellainittujen kuntien henkikirjoihin oli otettu henkilöitä, jotka luultavasti aikoja takaperin olivat karanneet tahi paenneet pois kotiseuduiltaan ja joiden olopaikka oli tuntematon. Asetus henkikirjoituksesta Suomessa 9 p:ltä Joulukuuta 1878 säätää kuitenkin 21:ssä §:ssä, että henkilöt, jotka enemmän kuin viisi vuotta takaperin ovat kotiseudulta lähteneet ja joista sittemmin ei ole saatu tietoa, ovat henkikirjoista jätettävät pois. Käsillä olevista tauluista ei tosin varmuudella voi päättää onko tätä sääntöä vaariinotettu äskenmainituissa tapauksissa, mutta todenmukaiselta näyttää kuitenkin että niin ei ole tehty, koska muussa tapauksessa täytyy otaksua paljon suurempaa virhettä päinvastaiseen suuntaan kirkollisessa kirjanpidossa, s. o. että olisi laiminlyöty kirjoittaa ylös useita satoja henkilöitä, jotka asetusten mukaan eivät ole lakanneet olemasta seurakunnan-jäseniä ja edelleen siis kuuluvat maan lailliseen väestöön. Tuo suuri paljous henkirahan maksusta vapautettuja henkilöitä, joka Koivulahdella tekee 63 % koko väestöstä ja muissa yllämainituissa kunnissa vaihtelee 56 ja 60 prosentin välillä, näyttää myöskin antavan tukea sille arvelulle, että henkikirjoihin on otettu enemmän henkilöitä kuin olisi pitänyt.

Muuten vertailu jonku paikkakunnan kirkonkirjoihin ja henkikirjoihin otetun väestön välillä sekä mahdollisuus tarkastaa kumpaakin koskevien ilmoitusten luotettavuutta usein käypi vaikeaksi sen kautta, että paikkakunnan hallinnolliset ja kirkolliset rajat eivät ole samat ja että molemmat ilmoitukset sentähden koskevat eri alueita. Kuinka mahdotonta on henkikirjojen ilmoitusten johdolla tarkastaa väkiluvuntauluja ja päinvastoin semmoisissa kunnissa kuin esim. Teuvalla ja Jurvassa, osottanee jo silmäys tauluun n:o 1.

Uskontunnustuksen mukaan jakautuivat Suomenmaan asukkaat vuonna 1880 seuraavalla tavalla:

	Väkiluvuntaulujen mukaan. <i>Selon les registres des paroisses.</i>	Henkikirjain mukaan. <i>Selon les listes des cotes personnelles.</i>
Lutherilaisia (<i>Luthériens</i>) . . .	2,019,727.	1,991,137.
Kreikkalais-venäläisiä (<i>Greco orthodoxes</i>)	38,725.	34,881.
Muita kristinuskolaisia (<i>autres chrétiens</i>)	2,330.	131.
Vierasuskolaisia (<i>non-chrétiens</i>) . . .	—	163.

Seuraava taulu osottaa lähemmin eri uskontoihin kuuluvan henkikirjoitetun väestön lukumäärää kussakin läänissä:

Population selon les listes des cotes personnelles en 1880.

Läänit.	Lutherilaisia. <i>Luthériens.</i>	Kreikkalais-venäläisiä. <i>Greco orthodoxes.</i>	Muita kristinuskolaisia. <i>Autres chrétiens.</i>	Vierasuskolaisia. <i>Non-chrétiens.</i>
Uudenmaan	191,382	1,089	48	—
Turun ja Porin	338,311	195	14	109
Hämeenlinnan	216,582	222	30	28
Wiipurin	271,729	25,911	33	5
Mikkelin	166,405	228	4	—
Kuopion	244,462	6,997	—	6
Waasan	364,994	99	2	—
Oulun	197,272	140	—	15
Koko Suomi (<i>Total</i>)	1,991,137	34,881	131	163
Siitä kaupungeissa (<i>Les villes</i>) .	156,575	4,058	95	148
„ maaseuduilla (<i>Communes rurales</i>)	1,834,562	30,823	36	15

Mainittava on että Turun, Hämeenlinnan, Tampereen, Wiipurin ja Kuopion kaupunkien sekä Oulun läänissä Iin maalaiskunnan henkikirjoissa löytyy joku määrä kristinuskoon kuulumattomia henkilöitä. Tähän ei löytyne muuta selitystä kuin että sanotuissa kaupungeissa passipiletilä oleskelevat Juutalaiset ovat otetut henkikirjoihin, vaikka eivät ole Suomen kansalaisia eikä heidän asuntonsa ja oikea kotipaikkansa niinmuodoin 3:n §:n mukaan äskenmainitussa Armollisessa Asetuksessa olekaan maassa. Iin kunnan henkikirjoihin otetut 15 vierasuskolaista ovat taasen, niinkuin Kuvernöörin kertomuksessa ilmoitetaan, Mustalaisia, joita ”ei pidetä kristittyinä”. Kun asiasta ei henkikirjoituksessa ole voitu saada likempää selkoa, jääpi tämä kohta kuitenkin epävarmaksi, vaikka toiselta puolen ei myöskään voida kieltää mahdolliseksi, että mainitut henkilöt ovat kastamattomia.

Väkiluvuntauluissa vuodelta 1880 löytyy ensi kerta tietojen maan kieliseikoista. Maan koko asukasluvusta oli

1,756,381 eli 85,2 prosenttia suomenkielisiä

294,876 „ 14,3 „ ruotsin- „

4,195 „ 0,2 „ venäjän- „

1,720 „ 0,1 „ saksan- „

961 lapin- „ ja

2,649 „ 0,2 „ joilla oli joku muu kieli

äidinkielenä.

Kuten ylempänä on osotettu, nousi väenlisäys Suomessa viisivuotiskautena 1876—1880: 148,135:teen henkeen (väkiluvuntaulujen mukaan). Missä määrässä tämä lisääntymys on riippunut syntyväisyydestä ja kuolevaisuudesta sekä sisään- ja ulosmuutoista, osottaa seuraavat numerot:

	Elävänä syntyneitä. <i>Naissances.</i>			Kuolleita. <i>Décès.</i>			Syntyneitten enemmisyys. <i>Surplus des naissances.</i>		
	Miehenpuolta. Sexe masculin.	Vaimonpuolta. Sexe féminin.	Yhteensä. Total.	Miehenpuolta. Sexe masculin.	Vaimonpuolta. Sexe féminin.	Yhteensä. Total.	Miehenpuolta. Sexe masculin.	Vaimonpuolta. Sexe féminin.	Yhteensä. Total.
	Vuonna 1876	35,886	34,873	70,759	21,579	20,572	42,151	14,307	14,301
„ 1877	38,194	36,637	74,831	24,443	23,015	47,458	13,751	13,622	27,373
„ 1878	36,395	33,880	70,275	24,082	23,657	47,739	12,313	10,223	22,536
„ 1879	38,961	37,189	76,150	20,009	19,459	39,468	18,952	17,730	36,682
„ 1880	38,361	36,423	74,784	25,035	23,822	48,857	13,326	12,601	25,927
Yhteensä	187,797	179,002	366,799	115,148	110,525	225,673	72,649	68,477	141,126

Syntyneitten enemmisyys viisivuotiskautena nousi siis 141,126:een ja oli 7,009 henkeä vähempi kuin todellinen väenlisäntymys, joten viimeksimainittu henkilöluku siis osottaa sisäänmuuttaneitten enemmyyttä. Vuodesta 1878 alkaen löytyy vuotisissa tauluissa väkiluvun-

muutoksista ilmoituksia niitten henkilöitten lukumäärästä, jotka ovat muuttaneet yhdestä seurakunnasta toiseen taikka päinvastoin. Näiden ilmoitusten mukaan nousivat sillä tavoin sisään- ja ulosmuuttaneitten summat viisivuotiskauden kolmena viimeisenä vuonna:

	Sisäänmuuttaneita. <i>Immigrations.</i>			Ulosmuuttaneita. <i>Emigrations.</i>			Sisäänmuuttaneitten enemmisyys. <i>Surplus des immigrés.</i>		
	Miehenpuolta. Sexe masculin.	Vaimonpuolta. Sexe féminin.	Yhteensä. Total.	Miehenpuolta. Sexe masculin.	Vaimonpuolta. Sexe féminin.	Yhteensä. Total.	Miehenpuolta. Sexe masculin.	Vaimonpuolta. Sexe féminin.	Yhteensä. Total.
	Vuonna 1878	16,304	18,144	34,448	16,296	18,467	34,763	8	— 323
„ 1879	16,170	19,139	35,309	15,885	18,927	34,812	285	212	497
„ 1880	21,748	25,661	47,409	21,115	25,029	46,144	633	632	1,265
Yhteensä	54,222	62,944	117,166	53,296	62,423	115,719	926	521	1,447

Vuosilta 1876 ja 1877 puuttuu, kuten jo sanottiin, tietoja yllämainituista muutoista. Edellä esiteltujen tiedon-antojen nojalla voitaneen kuitenkin pitää varmana että sisäänmuutot mainittuina vuosina olivat ulosmuuttoa lukuisimmat; joskin toiselta puolen ei voida olla huomioon ottamatta sitä seikkaa että nämät tiedot, sikäli kuin ne koskevat viimeksimainittua vaikuttajaa väki-

luvunmuutoksiin eli ulosmuuttoa, tietysti ovat vaillinaisia ja että maan todellinen väenlisäys tämän johdosta luultavasti oli hiukan vähempi kuin taulut osottavat.

Seuraava taulu, jossa kunkin läänin luonnollisen ja todellisen väenlisäyksen määrät ovat asetetut rinnakkain, näyttää likemmin, missä osissa maata sisään- taikka ulosmuutot ovat olleet voitolla:

Läänit.	Syntyneitten enemmisyys. — <i>Surplus des naissances.</i>						Yht. vuosina 1876—1880. <i>Total pour les cinq années.</i>	Todellinen väenlisäys. <i>Accroissement effectif.</i>	Eroitus kahden lähinnä edellisen sarakkeen luku- jen välillä osottaa enemmän <i>La différence entre l'excé- dant des naissances et l'accroissement effectif de la population montre qu'il y avait plus</i>	
	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	sisään- muuttaneita. <i>d'immigrés.</i>			ulos- muuttaneita. <i>d'émigrés.</i>	
	Uudenmaan	1,796	1,767	2,279	2,742	2,056			10,640	18,961
Turun ja Porin	5,537	5,524	5,036	5,988	5,191	27,276	26,039	—	1,237	
Hämeenlinnan	3,815	2,561	3,224	4,776	3,345	17,721	19,110	1,389	—	
Wiipurin	1,308	2,913	1,570	3,444	1,271	10,506	12,965	2,459	—	
Mikkelin	1,270	1,278	— 268	2,344	232	4,856	4,474	—	382	
Kuopion	4,030	3,018	1,937	4,570	2,117	15,672	18,140	2,468	—	
Waasan	6,983	7,134	6,535	8,880	7,714	37,246	34,248	—	2,998	
Oulun	3,869	3,178	2,223	3,938	4,001	17,209	14,198	—	3,011	
Koko Suomi	28,608	27,373	22,536	36,682	25,927	141,126	148,135	14,637	7,628	

Jo edellisinä aikakausina on sisään- ja ulosmuuttojen verrattaisen suuruuden suhteen tehty se huomio, että kun maan etelä- ja kaakkoisosissa sisäänmuutot ylimalkaan ovat ulosmuuttoja lukuisimmat, on asianlaita pohjoisissa lääneissä päinvastainen. Epäilemättä tämä seikka on yhteydessä sen vetovoiman kanssa, millä suuremmat kaupungit ylipäänsä ovat näyttäneet vaikuttavan irtonaiseen väestöön, joka tulvaa niihin etsimään työnansiota ja sittemmin suuremmaksi tahi vähemmäksi osaksi pysyväisesti asettuu niihin asumaan. Kun maan suurimmat kaupungit ovat eteläisissä lääneissä, käypi niinmuodoin selväksi syy minkätähden sisäänmuutot niissä ovat lukuisimmat. Ylimalkaan karttuu kaupunkiväestö Suomenmaassa verrattomasti suurimmaksi osaksi sisäänmuuttojen kautta. Aikakautena 1876—1880 oli syntyneiden lukumäärä kaikissa maamme kaupungeissa yhteensä 5,034 henkeä suurempi kuin kuolleiden. Kaupunkien luonnollinen väenlisäys nousi siis sanottuina viitenä vuonna ainoastaan tähän määrään. Kuitenkin teki kaupunkiväestö Suomessa

vuoden 1875 lopulla 148,355 henkeä ja

” 1880 ” 173,401 ”

joten todellinen lisäys kaupunkien asukasluvussa nousi 25,096:een ja oli niinmuodoin 20,062 henkeä suurempi kuin syntyneiden enemmyys. Viimeksi mainittu luku oli täten syntynyt isommasta määrästä sisään- kuin ulosmuuttaneita.

Edelläoleviin summiin ei Kotkan kaupungin asukaslukua ole otettu. Mainittu vastaperustettu kaupunki ei näet vielä vuoden 1880 lopulla ollut eri kirkkokuntana. Sen väestö, joka henkikirjojen mukaan nousi 984:ään henkeen, luettiin sentähden Kymmin pitäjän tauluun, johon kaupunki kirkollisessa suhteessa edelleen kuului.

Henkikirjat antavat nykyään sangen tärkeitä tietoja väestön taloudellisesta tilasta. Kaikki sanottuihin kirjoihin otetut henkilöt luetaan nimittäin tunnettujen olojen mukaan johonkuhun seuraavaan kolmeen ryhmään:

1:ksi) Henkilöt, jotka elättävät itseänsä julkisella viralla, eläkerahalla, pääomalla, maanviljelyksellä taikka muulla itsenäisellä ja vakituisella elinkeinolla, sekä niitten vaimot ja lapset,

2:ksi) Henkilöt, jotka ovat muilla laillisessa palveluksessa, sekä niitten vaimot ja lapset, ja

3:ksi) Muu väestö, joka ei ole kiinnitetty vakinaiseen työhön.

Viimeksimainittuun ryhmään kuuluu siis se osa väestöä, joka elättää itseään päiväläisinä eli muiden satunnaisina työapulaisina ja jolla ei ylipäänsä ole muita toimeentulokeinoja kuin kättensä työ, niinkuin mäkitupalaiset, itselliset, työmiehet ja naiset y. m. perheinensä. Tämän yhteiskuntaluokan eli niin sanotun irtaimen väestön suhteellinen lukuisuus on sangen tärkeä yhteiskunnallisten epäkohtien mittamäärä eri osissa maata ja valaisee jossakin määrin myös sitä suuntaa, johon taloudellinen ke-

hitys kullakin taholla on käynyt. Puheenalaisen viisivuotiskauden lopulla, eli vuonna 1880, jakautui maan henkikirjoihin pantu väestö nyt mainitussa suhteessa seuraavalla tavalla:

Repartition de la population selon la position sociale et économique.

Läänit.	Koko henkilö-luku. <i>Population totale.</i>	Henkilöt, jotka elättävät itseänsä julkisella viralla, eläkerahalla, pääomalla taikka muulla itsenäisellä ja vakituisella elinkeinolla, sekä niitten vaimot ja lapset. <i>Nombre de personnes vivantes d'un métier indépendant (fonctionnaires publics, rentiers, agriculteurs, marchands, artisans etc.) avec leurs familles.</i>	Henkilöt, jotka ovat muilla laillisessa palveluksessa sekä niitten vaimot ja lapset. <i>Les gens de service avec leurs familles.</i>	Muu väestö, joka ei ole kiinnitetty vakinaiseen työhön. <i>Les journaliers et autres personnes sans emploi stable.</i>
Uudenmaan	192,519	107,461	51,910	33,148
Turun ja Porin	338,629	206,078	49,443	83,108
Hämeenlinnan	216,862	115,144	53,100	48,618
Wiipurin	297,678	213,390	19,251	65,037
Mikkelin	166,637	96,986	14,669	54,982
Kuopion	251,465	127,137	25,532	98,796
Waasan	365,095	237,462	27,295	100,338
Oulun	197,427	111,901	17,984	67,542
Koko Suomi (<i>Total</i>)	2,026,312	1,215,559	259,184	551,569
Siitä kaupungeissa (<i>villes</i>)	160,876	93,593	30,605	36,678
” maaseuduilla (<i>communes rurales</i>)	1,865,436	1,121,966	228,579	514,891

100:sta asukkaasta kuului siis

	koko maassa.	kaupungeissa.	maaseuduilla.
1:seen luokkaan	60.	58,2.	60,1.
2:seen ”	12,8.	19.	12,3.
3:teen ”	27,2.	22,8.	27,6.

Irtain väestö Suomessa teki niinmuodoin vastamainittuna vuonna 551,569 henkeä eli enemmän kuin neljännosen osan maan koko väkiluvusta. Eri lääneissä oli irtaimen väestön suhteellinen lukuisuus eli prosenttimäärä seuraava:

Kuopion läänissä	39,3.
Oulun ”	34,2.
Mikkelin ”	33,0.
Waasan ”	27,5.
Turun ja Porin läänissä	24,6.
Hämeenlinnan ”	22,4.
Wiipurin ”	21,8.
Uudenmaan ”	17,2.

Eroavaisuus ensiksi- ja viimeksimainitun läänin välillä nyt sanotussa suhteessa on niinmuodoin sangen huomattava, mutta ei kuitenkaan vielä anna mitään käsitystä siitä missä määrässä

puheenaolevat prosenttiluvut yksityisissä kunnissa eriävät toisistansa. Muutamit esimerkit valaisevat tätä. Uudenmaan läänissä, jossa irtain väestö, niinkuin näkyy, oli verrattain harvalukuisin, teki se Helsingin kihlakunnassa 8,4 %, Raseporin itäisessä 9 %, Raseporin läntisessä 10 % ja Pernajan kihlakunnassa 25 % koko asukasluvusta. Tosin ei voi päättää ovatko asianomaisten henkikirjoittajain erilaiset periaatteet jossakin määrin vaikuttaneet siihen että eroavaisuudet näissä rajakkain olevissa alueissa ovat niin suuret; mutta mikä heti pistää silmään, on se yhtäpitäväisyys, joka vallitsee maanlohkomisen ja irtaimen väestön lukumäärän välillä mainituissa kihlakunnissa. Läänin länsiosissa käsittävät pienet maatilat, eli sellaiset joiden viljelty maa on vähemmän kuin kymmenen tynnyrinalaa, aina 40 % koko viljellystä alasta; itäosissa sitävastoin eivät semmoiset pienet maatilat useissa kunnissa tee edes viittäkään prosenttia viljeltyjen tilusten koko alasta.*) Tämä viittaa siihen että maatilojen keskisuuruus muuten yhtäläisissä oloissa ainakin osaksi vaikuttaa irtaimen väestön lukuisuuteen — seikka joka onkin helppo selittää, koska irtain väestö suurimmaksi osaksi elättää itseänsä tekemällä työtä toisen maalla ja tätä työtä tavallisesti saatetaan sille tarjota ainoastaan suurilla ja keskisuurilla tiloilla, joilla löytyy varoja palkattujen päivätyöläisten käyttämiseen, vaan ei pienillä tiloilla, joilta näitä varoja puuttuu. Wiipurin läänissä, jossa sekä ylipäänsä että väkiluvun suhteen on enemmän maatiloja kuin missään muussa Suomenmaan läänissä ja jossa nämä tilat siis ylimalkaan ovat pieniä ja niiden omistajat varattomia, on irtain väestö myöskin verrattain vähälukuinen. Se onkin todellisuudessa siellä vielä vähempilukuinen kuin mitä henkikirjat tuovat ilmi, koska suuri osa siitä oleskelee työansiota varten Wenäjällä ja on aikoja sitten lakanut pitämästä asuntoansa läänissä. Tästä käypi myös selväksi, minkätähden Parikkalassa, Jaakkimassa, Kurkijoella, Ruskealassa j. m. paikoissa löytyy paljo suurempi määrä henkilöitä pantuina henkikirjoihin kuin kirkonkirjoihin. Mitä taasen tulee siihen osaan irtainta väestöä, joka oleskelee läänissä, olisi se luultavasti vieläkin harvempilukuinen, jollei maanomistajain vähävaraisuus estäisi heitä pitämästä palkollisia määrätyllä vuosipalkalla ja pakottaisi heitä niiden asemasta hätätilassa toisinaan käyttämään satunnaisia työapulaisia. Viimeksimainittu seikka ynnä laveaan pinta-alaan katsoen vielä harva maanlohkominen lienevät myös syynä tuohon irtaimen väestön tavattoman korkeaan prosenttiin neljässä pohjoisessa läänissä, erittäinkin Kuopion, Oulun ja Mikkelin lääneissä. Ensimmäisessä läänissä on irtaimen väestön suurilukuisuus jo kauan ollut yhteiskunnallinen haitta, joka etenkin yleisen hädän aikoina, kun köyhäinhuoneet ovat olleet täpö täynnä apua tarvitsevia sekä maantiet työnhakijoita ja kerjäläi-

*) Katso Suomenmaan Wirallinen Tilasto III. 2. Maanviljelytiedustus Uudenmaan läänissä.

siä, on kyllin astunut näkyviin. Mitenkä olot täällä muodostuvat yksityisissä kunnissa, nähdään muun muassa seuraavista esimerkeistä:

1,000:sta asukkaasta kuului allamainituissa kunnissa

	1:seen luokkaan eli henkilöihin, joilla on vakinainen elinkeino.	2:seen luokkaan eli palkollisiin.	3:teen luokkaan eli irtaimen väestöön.
Pielisessä	499.	90.	411.
Kuopion maaseurakunnassa ynnä Karttulassa	433.	122.	445.
Tuusniemellä	465.	71.	464.
Pielavedellä	430.	101.	469.
Pälkjärvellä	445.	57.	498.
Maaningalla	371.	107.	522.

Viimeksimainitussa kunnassa teki siis irtain väestö vuonna 1880 enemmän kuin puolet koko asukasluvusta. Kuitenkin löytyi kuntia, joissa tämä epäsuhtaisuus oli vieläkin suurempi. Joutsan kunnassa, Mikkelin läänissä, jonka henkikirjoihin pantu väkiluku oli 5,821 henkeä, kuului 2,083 eli 35,8 % asukkaista ensimmäiseen luokkaan, 519 eli 8,9 % toiseen ja kokonaista 3,219 eli 55,3 % kolmanteen. Waasan läänissä on irtain väestö verrattain harvalukuisempi kuin kolmessa vastamainitussa läänissä, osittain sen vuoksi että tilojen lohkominen siellä on lukuisampi, osittain myöskin sen johdosta että Pohjanmaan ylimalkaan utterammat asukkaat käsitöissä, kalastuksessa, merenkulussa y. m. ovat ymmärtäneet hankkia itsellensä muita itsevaraisia tulolähteitä. Niin esim. oli irtain väestö prosenttina koko asukasluvusta Wimpelissä 11 %, Luodossa 12,5 %, Alavuudella 14 %, Kaustisessa ja Jalasjärvellä 18 %, Lappajärvellä ja Evijärvellä 19 %, Närpiössä ja Kruunupyssä 20 %, Alavetelissä 21 %, Munsalassa 25,4 %, Lapualla 26,8 %, Pietarsaareissa ja Kälviällä 27 %, Ilmajoella, Lohtajassa ja Himangossa 28,5 %, Ylivetelissä ja Kauhavalla 30 % j. n. e. Muutamissa kunnissa Korsholman kihlakunnassa nousee nyt mainittu kansanluokka aina 40 prosenttiin ja sen ylitsekin; mutta kun henkikirjoihin on merkitty puheenalaisiin kuntiin kuuluviksi suuri määrä henkilöitä, jotka eivät luultavasti enää kuulu paikkakuntien väestöön, saapi viimeksimainittua prosenttilukua nähtävästi melkoisesti vähentää, jos sitä tahdotaan tosiolojen kanssa yhtäpitäväksi.

Osittain läheisessä yhteydessä irtaimen väestön suhteellisen lukuisuuden kanssa on henkirahan maksamisesta vapautettujen henkilöiden lukumäärä. Kunakin vuonna nyt puheenaolevana viisivuotiskautena oli niiden henkilöiden lukumäärä:

	jotka maksoivat henkirahaa kokonaisuudessaan.		jotka olivat vapautetut henkirahan maksusta.	
	prosenttina.		prosenttina.	
1876.	980,106.	52,7.	878,527.	47,3.
1877.	1,008,690.	53,5.	877,411.	46,5.
1878.	1,022,054.	53,2.	899,592.	46,8.
1879.	1,019,837.	52,2.	932,684.	47,8.
1880.	1,046,588.	51,6.	979,724.	48,4.

Se seikka että henkirahan maksusta vapautettujen henkilöiden luku on kasvanut samassa määrässä kuin henkikirjoituksen toimittaminen on tullut tarkemmaksi, ei tietysti voi olla odottamattonta. Merkillisempää on todellakin että uuden asetuksen käyttäminen on melkeässä määrässä lisännyt myöskin niiden lukua, jotka ovat katsotut velvollisiksi suorittamaan tätä maksua. Henki-

rahaa maksavien henkilöiden luku nousi siten yhtenä ainoana vuonna, v:sta 1879 v:teen 1880, Uudenmaan läänissä 11,207:llä eli koko yhdeksännellä osalla. Seuraava taulu näyttää likemmin kuinka monta henkeä, osaksi iän, osaksi köyhyyden tai muiden syiden tähden, on vapautettu henkirahan maksusta kussakin läänissä:

Nombre d'individus exempts d'impôt personnel, en 1876—1880.

Läänit.	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.			Prosenttina koko henkikirjoitetun väestön lukumäärästä. <i>En pour cent de la population inscrite dans les listes.</i>				
					Miehenpuolta. Sexe masculin.	Vaimonpuolta. Sexe féminin.	Yhteensä. Total.	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Uudenmaan	72,250	72,211	73,752	75,798	38,497	41,851	80,348	42,6	42,2	42,7	42,9	41,2
Turun ja Porin	150,241	156,570	159,987	165,088	78,896	86,069	164,965	47,9	48,6	48,8	49,5	48,7
Hämeenlinnan	91,758	92,139	94,915	100,957	51,099	54,404	105,503	46,2	46,0	46,6	48,3	48,6
Wiipurin	110,543	103,073	112,256	114,700	62,754	65,533	128,287	41,0	37,8	40,8	41,3	43,1
Mikkelin	70,253	72,278	71,995	72,809	36,797	39,510	76,307	44,2	45,1	45,2	45,3	45,8
Kuopion	114,765	119,531	108,161	114,176	56,670	61,610	118,280	49,1	50,3	45,2	46,9	46,9
Waasan	173,224	174,957	183,261	191,274	95,401	101,706	197,107	52,2	52,1	52,9	54,1	54,0
Oulun	95,493	86,602	95,265	97,882	51,973	56,954	108,927	52,3	46,5	48,3	49,4	55,1
Koko Suomi (Total)	878,527	877,411	899,592	932,684	472,087	507,637	979,724	47,3	46,5	46,8	47,8	48,4
Siitä kaupungeissa (<i>villes</i>)	45,936	46,188	48,629	51,735	27,196	31,063	58,259	36,4	36,1	36,3	37,5	36,2
„ maaseuduilla (<i>communes rurales</i>)	832,591	831,223	850,963	880,949	444,891	476,574	921,465	48,1	47,3	47,6	48,5	49,4

Jokaisesta kunnasta koottujen tietojen mukaan löytyi Suomenmaassa vuoden 1880 lopulla kaikkiansa 288,155 asuinrakennusta, joista 16,808 kaupungeissa ja 271,353 maaseuduilla. Jos väkiluku jaetaan tasan vastamainitulle lukumäärälle, niin tulee jokaista asuinrakennusta kohti maassa keskimäärin 7,2 asukasta eli kaupungeissa erittäin 10,3 ja maaseuduilla 6,9. Selvää on että nämä keskimääräiset luvut antavat yhtä vähän käsitystä siitä kuinka tilavasti tai ahtaasti kansa ylipäänsä asuu, kuin ne tarjoavat mitään valaistusta asuinrakennusten suuruudesta ja laadusta. Viimeksimainitussa suhteessa voitaneen kuitenkin yleisesti tunnettuna asiana sanoa, että yhteisen kansan asunnot sekä tilavuuden että ulkonäön ja puhtauden puolesta ovat etevimmät maan länsi- ja lounaisosissa, kun ne sitävastoin itäosissa sekä erittäin useissa seuduin Wiipurin läänissä antavat huolettavan todistuksen väestön köyhyydestä ja alhaisesta sivistyskannasta. Kun tämä seikka otetaan huomioon, saavat ne numerot, jotka osottavat asukasten keskimääräistä lukua asuinrakennusta kohti kussakin läänissä, kuitenkin suhteellisen merkityksen. Verrattuina toisiinsa ne näet antavat valaistusta siitä kuinka paljon paremmat olot asuntoihin nähden ovat yhdessä paikkakunnassa kuin toisessa, jonka ohessa ne myöskin puolestaan esiytyvät paikkakuntain va-

rallisuuden mittamääränä. Tältä katsantokannalta otetaan tähän seuraavat keskimääräiset luvut, jotka tarkoittavat ainoastaan maa-laiskuntia kussakin läänissä, syystä että rakennustapaa ja asuntojen suhteita kaupungeissa tavallisesti ei saateta katsoa maakunnan oloja kuvaaviksi.

Asukasten luku keskimäärin yhdessä asuinrakennuksessa.

Turun ja Porin läänissä	5,7.
Wiipurin „	5,7.
Uudenmaan „	6,1.
Hämeenlinnan „	6,3.
Waasan „	7,1.
Oulun „	8,2.
Mikkelin „	8,6.
Kuopion „	10,3.

Ylläolevista luvuista näkyy että Kuopion, Mikkelin ja Oulun läänissä, joissa, niinkuin äsken on osotettu, löytyy suhteellisesti lukuisin irtain väestö, olot asujanten asuntoihinkin nähden ovat huonoimmat. Asuinrakennuksiin, jotka ylimalkaan ovat pienempiä ja huonompia kuin maan läntisissä osissa, on täällä kuitenkin sullottu paljon enemmän asukkaita. Tämä osottaa että varsinaiset huonekuntalaiset, s. o. se luokka irtainta väestöä, jolla

ei ole omaa mökkiä, vaan joka asuu muiden huoneissa, tekevät jommoisenkin osan sanottujen läänien asukasluvusta.

Asuinrakennusten yleisestä laadusta ansaitsee mainita, että savupirtit, joissa on ainoastaan kiuas ilman uuninpiippua ja savutorvia, useissa seuduissa vielä ovat sängen yleiset. Ylempänä mainituista 288,155:stä asuinrakennuksesta, jotka vuoden 1880 loppulla löytyivät maassa, oli 18,953 savupirttejä. Nämät jakautuvat eri läänien osalle seuraavasti:

Uudenmaan läänissä	8.
Turun ja Porin „	184.
Hämeenlinnan „	574.
Wiipurin „	5,716.
Mikkelin „	3,689.
Kuopion „	6,490.
Waasan „	896.
Oulun „	1,396.

Niinkuin tästä näkyy, on savupirttien suurempi taikka vähempi lukuisuus suorakohtaisessa suhteessa rakennustapaan yleensä kussakin paikkakunnassa. Odottamattomalta näyttää tosin että kolmessa ensinmainitussa läänissä vielä ilmoitetaan löytyvän sanotulla alkuperäisellä tavalla kyhättyjä asuinrakennuksia; mutta tämä saapi selityksensä siitä että saunoja, jotka ovat rakennetut samalla tavalla kuin savupirtit, toisinaan annetaan asunnoiksi köyhille apua tarvitseville henkilöille ja ne silloin täydellä syyllä on otettu asuinrakennusten lukuun. Savupirttien varsinaisina kotipaikkoina ovat kumminkin pidettävät Ääräpään, Käkisalmen, Kurkijoen, Sortavalan ja Salmin kihlakunnat Wiipurin läänissä, Heinolan, Mikkelin ja Juvan kihlakunnat Mikkelin läänissä, koko Kuopion lääni, Laukaan kihlakunta Waasan läänissä sekä Kajaanin kihlakunta Oulun läänissä. Useimmissa kunnissa tekevät savupirtit pienen murto-osan asuinrakennusten luvusta; kuitenkin löytyy kuntia, joissa asianlaita on päinvastainen. Sakkolassa, Suojärvellä ja Nurmeksessa savupirtit tekivät kolmannen osan, Raudussa, Nilsiässä, Kaavilla, Ristijärvellä ja Kuhmoniemiellä melkein puolet, sekä Walkjärvellä, Hirvensalmella, Karttulassa, Maaningalla, Tuusniemellä, Pielavedellä, Lapinlahdella ja Paltamossa enemmän kuin puolet asuinrakennusten koko lukumäärästä. Walkjärvellä erittäin löytyi 426 savupirttiä ja ainoastaan 292 rakennusta, joissa oli savutorvilla varustetut tulisijat, Karttulassa 352 savupirttiä ja 144 savutorvilla varustettua rakennusta sekä Lapinlahdella 536 savupirttiä ja ainoastaan 151 savutorvilla varustettua

rakennusta. Selvää on että senkaltaiset asutoseikat suuresti vaikuttavat paikkakuntain yleiseen terveydentilaan ja että tuo verrattain suuri lukumäärä sokeita ja kipeäsilmäisiä nyt nimetyissä paikkakunnissa ei saata olla olematta yhteydessä niitten kanssa. Puheena-olleitten asutoseikkain valaisemiseksi liitetään muuten vihkon loppuun taulu n:o 2.

Asuinrakennusten rakennus- ja kattoaineista sekä korkeudesta, kerroksittain luettuna, löytyy niinkään tietoja koottuina. Ne ovat kokoonpantuina taululiitteessä n:o 3, mutta eivät näytä, ainakaan mitä muutamiin paikkakuntiin tulee, olevan täydellisesti luotettavia. Niinpä, mainitaksemme ainoastaan pari esimerkkiä, löytyi väenlaskussa Helsingissä 1 p. Lokakuuta 1880 kaikkiansa 570 asuin- ja muuta lämmityslaitoksilla varustettua rakennusta kivistä, mutta nyt mainittuun tauluun kokoonpantujen alkupe- räisten ilmiantojen mukaan ainoastaan 492; Turussa oli väenlaskun mukaan 236 kivistä asuinrakennusta, mutta jälkimmäisen lähteen mukaan 191 j. n. e. Kumminkin on myönnettävä, että nämät eroavaiset tiedonannot eivät välttämättömästi osota jälkimmäisen laskun olleen vähemmän tarkan. Edellisiin summiin on luettu tehdashuoneukset, kouluhuoneet j. m. julkiset rakennukset, jotka kentiesi ovat jätetyt jälkimmäisistä pois; jota paitsi erityisissä tapauksissa, niinkuin kahden taikka useamman rakennuksen ollessa yhteenrakennettuina, lasku helposti on saatettu toimittaa erilaisten perusteiden mukaan. Päämuistutus nyt mainittua taulua vastaan koskee kuitenkin sitä tapaa, millä tiedonannot asuinrakennus-tilastoon kootaan. Kokoaminen tapahtuu kunnallishallituksen kautta, joka antaa summittaisen ilmoituksen koko kunnasta Kuvernöörinvirastoon. Muutamissa tapauksissa näyttää, tasisaisilla sataluvuilla loppuvista summista päättäen, siltä kuin tämä summittainen ilmoitus ei olisi tulos todellisesta laskusta, vaan ainoastaan kamarissa tehdyn likimääräisen arviolaskun kautta syntynyt. Koska kuitenkin on varsin tärkeätä, että nämät väestön taloudellisten ja terveyshoidollisten olojen valaisemiseksi niin tähdelliset tiedot kootaan tarpeenmukaisella tarkkuudella ja huolella. on Tilastollinen Toimisto kirjoituksissa kunnallislautakunnille huomauttanut heitä tästä sekä samalla lausunut sen toivomuksen, että lautakunnat pitäisivät huostassaan puheena-olleesen asuinrakennus-tilastoon kuuluvat erityistiedot kultakin eri tilalta. Todennäköisesti voitaneenkin sentähden toivoa että tarpeellisia aineita täydellisesti luotettavaan asuinrakennus-tilastoon maassamme jonkun ajan kuluttua tulee löytymään kaikissa kunnissa.

3. Elinkeinot.

Maanviljelys. Aina siitä alkaen kuin kovat katovuodet 1860-luvun lopulla olivat menneet ohitse, on Suomen maanviljelys yhtämittaa edistynyt. Näinä vuosina saavutettu kova kokemus vaikuttaa näet, että tämä aika tuli käännekohtaksi, josta uusi aika-kausi maamme maanviljelyshistoriassa alkaa. Se näytti selvemmin ja yleisemmin kuin koskaan ennen maanviljelijälle, mitkä vahingot siitä voivat seurata, että yksipuolisesti pidetään silmämääränä ainoastaan jyvänviljelyä ja laveaa pellonviljelyä, vaan vähemmän huolitetaan niitynviljelyksestä ja jätetään se takapajulle. Tästä ajanvaiheesta on muistoonpantava verrattain suuria ja perinpohjaisia parannuksia Suomen maanviljelyksessä, jotka tulevat näkyviin muun muassa uusien, tarkoituksenmukaisempien maanviljelyskalujen yhä yleisemmässä käyttämisessä, heinä- ja rehu-kasvien vuosi vuodelta lisääntyvässä viljelyssä sekä uusissa, järkipäisemmissä maanviljelystavoissa.

Viisivuotinen aikakausi on tosin liian lyhyt, jotta se edistys, mikä asian luonnon mukaan sen kuluessa voipi tapahtua niin muutoksille vastahakoisessa ja isiltä perittyihin tapoihin juurtuneessa elinkeinossa, kuin maanviljelys on, tulisi tarkoissa, jyrkästi rajoitetuissa numeroluvuissa huomattavaksi. Varsinkin on asianlaita näin, kun on kysymys kaksi- ja kolmijako-viljelyn muuttamisesta vuoro- eli koppeliviljelykseksi. Tämä muutos käypi pitkällisesti, ja jos kohta ne muutokset, jotka tässä suhteessa ovat tapahtuneet vuosina 1876—1880, eivät olleet kyllin suuria vaikuttaaksensa maamme maanviljelyksen kokonaiskuvaan, joka pääpiirteissään pysyi entisellään, niin olivat ne kuitenkin yksityisissä paikkakunnissa sangen huomattavia. Uudenaan läänissä karttuu vuosi vuodelta tilojen luku, joilla käytetään vuoroviljelyä ja keinollista niitynviljelyä. Sanottu viljelys on täydellisesti pantu käytäntöön useimmissa herrastaloissa, ja sitä ruvetaan vähitellen seuraamaan monessa talonpojantalossakin, jonka vuoksi läänin-agronomeilla enimmäkseen onkin ollut kyllin työtä suunnitelmien laatimisessa vanhan järjestelmän uudeksi muuttamista varten. Erittäin ilahuttava ilmiö on että vanhoja autioina seisovia kauramaita, joista läänin itäosa on ollut niin rikas, nyt on ruvettu ottamaan ylös, lannoittamaan ja käyttämään heinäviljelykseen. Turun ja Porin läänissä on edistys käynyt paljoa hitaammin. Siellä on pellonviljelys vielä perustettu melkein yksinomaisesti jyväntuotantoon, jonka vuoksi vuodentulot siellä tavallisesti ovatkin suhteettoman vähäiset, verrattuina laajoihin, mutta huonosti hoidettuihin ja laihoihin viljamaihin. Kuitenkin parannettujen maanviljelyskalujen sekä keinollisesti tehtyjen lannoitusaineiden käyttäminen osoittaa, että täälläkin on ruvettu parempaan päin pyrkimään. Hämeenlinnan läänissä on rauta-

tieverkon laajentamisen kautta kasvanut karjantuotteiden menekki ja tästä syntynyt hinnanylennys ollut voimakkaana kiihottimena niitynhoidon ja niinmuodoin välillisesti myöskin pellonviljelyksen kohottamiseen. Samoin on myöskin ollut laita Wiipurin läänissä, jossa suuremmilla tiloilla ja lahjoitusmailloilla on ruvettu käyttämään vuoro- ja koppeliviljelyä. Yhteisen kansan tiloilla taasen on maanviljelys siellä vielä jotensakin alkuperäisellä kannalla. Kuitenkin maan lohkomisen ylen pieniin osiin ja siten syntynyt tilusten pienuus siellä suuresti supistaa kasken- viljelyä. Mikkelin ja Kuopion lääneissä, joissa tiloilla ylimalkaan on paljon laveammat alat, viljellään sitävastoin vielä sangen yleisesti kaskea, olletikin kun jyvänsato vähistä pelloista ei riitä tarpeeseen ja suoviljelyä taasen, sen vaatimain suurempien kustannusten ja enemmän työn vuoksi, verrattain niukasti harjoitetaan. Yhteisen kansan pellonviljelyskalat näissä lääneissä ovat yhä vielä enimmästi sähä ja puukarhi; uudemmat ja paremmat aseet, niinkuin kääntöaura, rullakarhi, lata, jyvä ja niittokone ovat harvinaisia sekä melkein yksinomaisesti herrastaloissa tavattavia. Kuitenkin voipi täälläkin huomata silmään pistäviä parannuksia muun muassa peltojen huolellisemmassa ojituksessa ja kynnössä sekä rehu-kasvien lisääntyvässä viljelyksessä. Paraiten lienee maanviljelys kuitenkin edistynyt Pohjanmaan osassa Waasan lääninä, jossa soiden ja rämeiden viljely on vuosi vuodelta kasvanut sekä siten laajentanut läänin vanhastaan satoisain ja jyväreikkaiden viljelysmaiden alaa. Vähitellen ruvetaan myös yhä enemmän ja enemmän seuraamaan järkipäisempiä maanviljelystapoja ja uudet maanviljelysaseet tulevat yhä yleisemmin käytäntöön. Melkein samoin on laita Oulun läänin rannikkoseuduilla, mutta läänin pohjoisissa ja itäisissä osissa viljellään maata sitävastoin vielä vanhan tavan mukaan, eivätkä paremmat ja tarkoituksenmukaisemmat viljelystavat ole huomattavammassa määrässä voittaneet alaa. Erittäin huomiota ansaitsevan mallimaanviljelyksen on kuitenkin kruununnimismies X. W. Nordling pannut toimeen pohjoisessa Lapinmaassa, toista peninkulmaa Inarin kirkon pohjoispuolella sijaitsevassa Toivoniemen puustellissa. Siellä 69°5' kohdalla pohjaiseen päin päiväntasaajasta on tehty onnistuneita kokeita rukiin-, ohran-, herneen-, perunain-, porkkanain- y. m. kasvien viljelyksessä. Kehoitukseksi näistä kokeista onkin annettu apua valtiovaroista, nimittäin vuosina 1877—1880 1,000 markkaa kunakin vuonna.

Kaikista lääneistä vakuutetaan, että maanviljelysseurat ja niiden toimeenpanemat vuotiset kokoukset ynnä uusien ulkoa tuotujen maanviljelysaseiden näyttelyt otollisesti ovat vaikuttaneet maanviljelyksen edistymiseen. Näitä kokouksia varten tarvitta-

vien kustannusten suorittamiseksi sekä palkinnoiksi niitynhoidosta ja hyvin tehdyistä maanviljelystöistä, jalompain siemenlajien, pellonviljelysaseiden y. m. ostamista varten ovat maanviljelysseurat, kuten ennenkin, saaneet raha-apua valtiovaroista, jota apua on annettu siitä 65,000 markan vuotisesta määrärahasta, mikä maanviljelyksen ja sen sivuelinkeinojen edistämiseksi on myönnetty yleisistä varoista. Sen ohessa on valtioneuvos K. H. F. Furuholm-vainajan Suomen valtiolle testamentin kautta lahjoittamain varojen koroista vuotuisesti määrätty 1,000 markan suuruinen summa annettavaksi vuorottain Suomen Talousseuralle ja läänien maanviljelysseuroille, ja nämä ovat testamentintekijän säädännön mukaan käyttäneet sitä parannettujen maanviljelysaseiden ostamiseen, jotka on pantu malleiksi näytteille ja sitten ilmaiseksi jaettu maanviljelijöille. Erityisesti on Oulun maanviljelysseura sitä paitsi saanut 1,000 markan suuruisen apurahan englantilaisten käänntö-aurojen ostamista varten, jotka sitten julkisilla huutokaupoilla on levitetty ympäri lääninä.

Molemmat maanviljelysopistot, Mustialassa ja Kurkijoella, ynnä kuusi maanviljelyskoulua: Muhoksen, Mustasaaren, Saarijärven, Kuopion, Mikkelin ja Sipoon pitäjissä ovat koko viisivuotiskauden olleet toimessa, sekä vähitellen lähettäneet melkoisen määrän järkipäraseen maanviljelykseen perehtyneitä oppilaita, jotka ovat hajonneet ympäri maata ja siten myöskin tahollaan edistäneet parannettujen työtapojen sekä tarkoituksenmukaisemman maanviljelyksen ja paremman karjanhoidon toimeenpanemista.

Kumoamattoman todistuksen maanviljelyksen edistymisestä nyt puheena-olevana aikakautena antavat tulliluettelot maahan tuoduista tavaroista. Niiden mukaan teki ulkomaalta tänne tuotujen maanviljelysaseiden arvo:

vuosina 1866—1870	44,041 m:kaa	eli keskimäärin	vuodessa	8,508 m:kaa.
” 1871—1875	314,764	” ” ” ”	”	62,953 ”
” 1876—1880	805,247	” ” ” ”	”	161,049 ”

Vaikeimpia kysymyksiä, mitä tilastotieteellä Suomenmaassa on ratkaistavana, on epäilemättä vielä edelleen mahdollisuus tarkasti ilmoittaa maamme viljellyn maan laajuutta sekä sitä lisäystä, joka vuotuisesti syntyy uutisviljelysten kautta. Mitä tähän lisäykseen tulee, näkyy niistä ilmoituksista, joita jokaisesta kunnasta summittaisesti on annettu, että viljelykselle anastetun karun maan pinta-ala teki:

vuonna 1877	16,260	tyynyrialaa
” 1878	11,813	”
” 1879	12,854	”
” 1880	11,181	”

eli jaettuna eri läänien osalle:

L'étendue des défrichements.

	Tynnyrialaa.			
	1877.	1878.	1879.	1880.
Uudenmaan läänissä	3,176	504	540	851
Turun ja Porin ”	1,666	2,110	1,293	1,292
Hämeenlinnan ”	1,398	1,786	1,382	1,123
Wiipurin ”	631	691	997	1,346
Mikkelin ”	1,689	453	1,086	380
Kuopion ”	1,809	1,200	1,603	1,367
Waasan ”	2,637	2,607	2,368	1,808
Oulun ”	3,254	2,462	3,585	3,014

Valtio on osittain suorastaan apurahoiksi, osittain lainaksi antanut näitä uutisviljelystöitä varten 53,797 markkaa 10 penniä; siitä suorastaan apurahoiksi maanviljelijöille Luumäen kunnassa Wiipurin läänissä 3,414 markkaa 85 penniä, maanviljelijöille Inarin kunnassa Oulun läänissä 3,000 markkaa sekä maanviljelijöille Kuolajärven kunnassa samassa läänissä 300 markkaa, ja lainaksi 6,925 markkaa 70 penniä maanviljelijöille Ruokolahden ja Rautjärven kunnissa Wiipurin läänissä, 9,902 m:kaa 75 piä maanviljelijöille Haukivuoren, Joroisten, Mäntyharjun, Hartolan ja Savonrannan kunnissa Mikkelin läänissä, 1,182 m:kaa 80 piä maanviljelijöille Nurmeksen kunnassa Kuopion läänissä, 1,068 m:kaa 90 piä maanviljelijöille Wöyrin ja Kauhajoen kunnissa Waasan läänissä sekä 28,000 markkaa maanviljelijöille Tyrnävän kunnassa Oulun läänissä. Luultavasti ylläolevat ilmoitukset kuitenkin eivät ole täydellisiä. Kunnallishallituksille, jotka ovat niitä antaneet, on todennäköisesti useissa tapauksissa ollut vaikea ilmoittaa sellaisten uutisviljelysten laajuutta, joissa työ on kestänyt moniaita vuosia; jota paitsi ne useastikin ovat saattaneet olla tietämättömiä lainoista, joita yksityiset ovat valtiovaroista saaneet. Tämän lisäksi tulee vielä, että nimitys ”karu maa”, joka löytyy taulunkaavassa, ei näytä olevan kyllin selvä. Merkillistä on ainakin että Lapuan kunnasta Waasan läänissä, jossa uutisviljelystä, kuten yleisesti on tunnettu, harjoitetaan mitä suurimmassa määrässä, ei löydy mitään ilmoituksia aikakauden kuluessa viljelykselle anastetun karun maan laajuudesta. Avaroita, mutta helposti viljeltäviä soita tässä pitäjässä luultavasti ei katsota karuksi maaksi, eikä niitä siis ole luettu nyt mainittuihin pinta-alan ilmoituksiin.

Niinkuin jo ennen on mainittu, kootaan nykyään vuotisia ilmoituksia viljellyn maan ja luonnollisten niittyjen alasta sekä kylvöstä ja sadosta erittäin jokaiselta tilalta maassa. Useimmissa tapauksissa eivät nämä ilmoitukset tosin perustu tehtyihin mitauksiin, vaan, missä asianomaiset maanomistajat eivät itse ole vaadittuja tietoja antaneet, todennäköisyydenlaskuihin, joita kunnallislautakunnat, tunnettuin olojen johdolla, ovat tehneet; mutta

kun sillä tavalla lasketut pinta-alueet ja jyvämäärät eivät ole suuremmat kuin että paikkakunnan oloja tuntevat henkilöt helposti ainakin suunnille ovat voineet niitä tarkastaa, jolloin mahdollisia erehkyksiä yhdessä kohden luultavasti toiset vastaisella taholla ovat saaneet tasoittaa, sekä kun ei myöskään ole pistänyt silmään, että varmasti olisi haluttu arvata niitä suuremmiksi tai vähemmiksi kuin ne todella ovat, voitane sanotuista alkuperäisistä ilmoituksista saatuja loppusummia myöntää kutakuinkin luotettaviksi. Voidaan myöskin otaksua, että nämät ilmoitukset vuosi vuodelta tulevat vielä tarkemmiksi, siinä määrin kuin yhä useampain yksityisten tilojen tiluslaajuuksia mitataan ja kartoitetaan taikka muulla tavalla entistä varmemmin tutkitaan. Oli miten hyvänsä, niin nämät tiedot ovat ainoat suorakohtaiset, mitä välittömästi samaan aikaan yli koko maan on koottu Suomen viljellyn maan alasta. Kaikki aikaisemmat tiedot tästä on saatu laskujen kautta, jotka ovat osaksi perustuneet vanhoihin, vuosisatojen kuluessa tehtyihin osittaisiin mittauksiin, osaksi viljelysuhteiden vertailuihin yksityisillä tiloilla. Varsin hauskaa on sentähden verrata toisiinsa niitä loppusummia, jotka nyt on saatu kokoomalla tietoja erittäin jokaiselta tilalta, ja niitä lukuja, jotka ovat tuloksina aikaisemmin tehdyistä likimääräisistä laskuista.

Vuoden 1880 lopulla teki ylläsanotulla tavalla tiloittain koottujen tietojen mukaan viljellyn maan ja luonnollisen niityn pinta-ala kussakin läänissä:

	Viljeltyä maata <i>Terres labourables</i> tynnyrinalaa.	Luonnollista niittyä <i>Prairies naturelles</i> tynnyrinalaa.
Uudenmaan läänissä	206,547.	256,616.
Turun ja Porin „	336,587.	390,529.
Hämeenlinnan „	194,704.	288,088.
Wiipurin „	200,980.	363,780.
Mikkelin „	130,986.	149,628.
Kuopion „	148,542.	256,020.
Waasan „	347,027.	438,265.
Oulun „	115,022.	590,839.
Yhteensä	1,680,395.	2,733,765.

Vuonna 1869 Tilastollinen Toimisto Maanmittaus-Ylihallituksessa löytyvien karttojen ja asiakirjain johdolla koettiin laskea Suomenmaan peltojen ja peltomaan sekä niittyjen ja niittymaan pinta-alaa. Maanmittausten ja verotusten mukaan, joita on toimitettu eri jakokunnissa ja eri tiloilla sekä eri aikoina lähes kahdensadan vuoden kuluessa, teki koko pinta-alan laajuus kussakin läänissä:

	Peltoa ja peltomaata.	Niittyä ja niittymaata.
Uudenmaan läänissä	96,415.	266,452.
Turun ja Porin „	182,546.	573,737.

Hämeenlinnan läänissä	113,523.	264,729.
Wiipurin „	176,459.	448,795.
Mikkelin „	74,205.	183,450.
Kuopion „	76,883.	279,868.
Waasan „	95,844.	475,112.
Oulun „	94,437.	725,300.
Yhteensä	910,312.	3,217,443.

Niiden maanmittausten keskivuosi, joista vastamainitut loppusumat ovat syntyneet, tuli 1813. Tietojen perustuksella, jotka on saatu 143:sta erityisestä, usean vuoden väliajalla kahteen kertaan mitatusta kylästä ja tilasta, laskettiin sitten se lisäys, mikä puolen vuosisadan kuluessa sanotusta ajasta alkaen eli vuoteen 1864 viljelys- ja perkkaustöiden kautta oli tullut pelto- ja niittymaihin, ja lopputulos osotti, että Suomenmaan pelto- ja peltomaa viimeksimainittuna vuonna teki 1,690,822 tynnyrin-alaa sekä sen niityt ja niittymaa 5,817,270 tynnyrinalaa.*)

Näillä numeroilla ei tosin nyt enää ole muuta merkitystä kuin että ne tavallansa voivat olla jonkunmoisena takeena nyt koottujen tietojen luotettavuuteen. Tässä lienee kuitenkin etupäässä otettava huomioon, että nämät vanhemmat laskut eivät tarkoittaneet ainoastaan todellista peltoa ja niittyä, vaan myöskin pelto- ja niittymaata, jotka maantieteellisissä karttojen selityksissä luettiin yhteen edellisten kanssa, ja että erotukset molempain tietojen välillä sentähden, joskin otetaan lukuun ne 16 vuotta, jotka ovat kuluneet vuodesta 1864 vuoteen 1880, erittäinkin peltojen pinta-alaan nähden eivät ole varsin suuria. Kuitenkin näyttää vertailu antavan tukea sille, muihinkin asianhaaroihin perustuvalla epäluulolla, että kunnallishallituksilta saadut ilmoitukset viljellyn maan suuruudesta ylipäänsä ovat 10 à 15 % vähemmät kuin se todella on; johon vähemmäksi-arvaamiseen luultavasti useimmiten lienee ollut syynä, että mittaustieteellinen tynnyrinala ja semmoinen ala, johon on kylvetty tynnyri jyviä, on pidetty laajuudeltaan yhtä suurina. Mitä taasen luonnollisten niittyjen suuruuteen tulee, osottaa vertailu vanhempien laskujen ja nyt saatujen tietojen välillä liian suuren eroavaisuuden, että niissä voitaisiin näyttää edes likimääräistäkin yhtäpitävyyttä. Silminnähtävää on että lasku vuodelta 1864 johti ylen suureen loppusummaan, joskin siitä vedetään pois vielä niityksi perkkau-mattomat niittymaat sekä toiselta puolen enennetään vuonna 1880 saatujen tietojen kokonaissumma 10 eli 15 prosentilla.

Mitä viljelystapaan tulee ilmoitetaan, että vuoroviljelys ynnä kaksi- ja kolmijako-viljelys ovat sangen yleiset Orimattilan ja Lempäälän kunnissa, vuoroviljelys ynnä koppeli- ja kolmijako-viljelys samoin yleiset kaikissa kunnissa Ulvilan kihlakunnassa, koppeliviljelys ynnä kaksi- ja nelijako-viljelys yleisimmät

*) Suomenmaan Wirall. Tilasto III, sivv. 16—21.

Janakkalan, Yläneen, Liedon ja Wanajan kunnissa sekä koppeli-
viljelys yksistään Karungissa. Muissa kunnissa oli kaksijakoinen
viljelys tavallisin 90:ssä, kolmijakoinen 178:ssä, nelijakoinen 30:ssä
sekä yhdistetty kaksi- ja nelijakoinen 125:ssä. Seuraava taulu
näyttää likemmin miten kunnat tässä suhteessa jakautuivat kuta-
kin lääninä kohti:

Läänit.	Kuntien luku, joissa yleisimmin käy- tetty viljelystapa on <i>Nombre de communes où l'assolement le plus usité est</i>					
	Rotation des cultures. Vuoro- tai koppeli- viljelys.	Vuoro- koppeli- ja kolmi- jakoviljelys. Rotation des cultures et assolement en 2, 3 et 4 soles.	Nelijakoviljelys. en 4 soles.	Kolmijakoviljelys. en 3 soles.	Kaksi- ja nelijako- viljelyssekäin. en 2 et 4 soles.	Kaksijakoviljelys. en 2 soles.
Uudenmaan	—	1	—	7	6	23
Turun ja Porin	—	20	—	—	70	30
Hämeenlinnan	—	3	—	15	18	13
Wiipurin	—	—	—	48	—	—
Mikkelin	—	—	—	11	11	2
Kuopion	—	—	10	16	7	1
Waasan	—	—	—	48	13	15
Oulun	1	—	20	33	—	6
Yhteensä	1	24	30	178	125	90

Pellonviljelyksen ohessa on, kuten jo mainittiin, kaskenvil-
jelys useissa seuduissa maata vielä sangen yleinen. Viisivuotis-
kauden kolmena viimeisenä vuonna saatiin kaskimaista seuraavat
määrät rukiita, ohria, kauroja, vehnää ja muita jyvälajeja:

Rendement des terres brûlées. Grains.

Läänit.	Tynnyriä. (= 1.6489 hectolitre.)			Prosenttia koko jyvansaaliista. <i>En pour cent de la production totale des céréales.</i>		
	1878.	1879.	1880.	1878.	1879.	1880.
Uudenmaan	1,414	2,232	1,739	0,26	0,44	0,29
Turun ja Porin	1,071	972	451	0,12	0,09	0,04
Hämeenlinnan	4,269	4,549	4,810	0,70	0,75	0,73
Wiipurin	19,278	24,429	15,440	2,83	3,29	2,10
Mikkelin	54,489	53,078	48,262	12,38	10,62	10,40
Kuopion	52,269	65,114	59,999	13,80	13,42	12,71
Waasan	5,350	11,013	8,084	0,74	1,09	0,91
Oulun	24	59	383	0,01	0,01	0,09
Koko Suomi	138,164	161,446	139,168	3,02	3,03	2,57

Erityisissä kunnissa viljansato kaskimaista vuonna 1880 nousi
verrattain paljo enempään kuin tässä lääneille ilmoitettu keski-
määrä. Niin se Luumäen kunnassa teki 16 %, Kristiinassa 17 %,

Suojärvellä ja Kangasniemellä 20 %, Tuusniemellä 21 %, Joutsassa,
Hirvensalmella ja Heinävedellä 22 %, Mäntyharjussa 29 %, Pälkä-
järvellä 30 %, Enossa ja Tohmajärvellä 32 %, Kesälahdella 37 %
ja Ilomantsissa enemmän kuin 65 % vuoden koko viljantulosta.
Viimeksimainitussa, maan itäisimmässä osassa sijaitsevassa pitä-
jässä on kaskenviljelys niinmuodoin vielä väestölle tärkeämpi elä-
tuksenlähde kuin itse pellonviljelys.

Kuu uudet Teidän Majesteettinne Armollisen Kuulutuksen
mukaan 16 p:ltä Tammikuuta 1877 säädetyt kaavat eivät kaik-
kialla ehtineet heti tulla käytäntöön sekä alussa sitä paitsi tottu-
mattomuudesta ja väärinkäsityksestä useinkin vaillinaisesti täy-
tettiin, eivät tiedot kylvön ja vuodontulon määrästä ole täydelli-
siä puheenalaisen viisivuotiskauden kahdelta ensimmäiseltä vuo-
delta. Vuodelta 1876 puuttuu sanottuja tietoja kokonansa Turun
ja Porin, Hämeenlinnan, Wiipurin ja Waasan lääneistä, ja vuo-
delta 1877 on ensinmainitusta läänistä ilmoitettu ainoastaan veh-
nän, ruisten, ohrain, kaurain ja herneiden saantimäärät. Kuver-
nöörien kertomuksista näkyy kuitenkin että viljansato vuonna
1876 ylimalkaan oli hyvä ja paljo keskinkertaista parempi. Ru-
kiista saatiin Mikkelin, Kuopion ja Oulun lääneissä keskimäärin
7:s ja 8:s jyvä ja ohrista 5:nnen ja 6:nnen jyvän välillä. Seu-
raavina vuosina nousi viljan-tuotanto Suomessa allamainittuihin
määriin:

Production totale des céréales.

	1877.	1878.	1879.	1880.
	T y n n y r i ä.			
Vehnää (<i>Froment</i>)	20,241	21,560	20,814	23,835
Rukiita (<i>Seigle</i>)	2,079,897	1,882,006	2,268,588	2,447,667
Ohria (<i>Orge</i>)	833,790	993,749	1,153,168	1,079,880
Kauroja (<i>Avoine</i>)	1,360,261	1,627,225	1,818,571	1,809,581
Sekaviljaa (<i>Méteil</i>)	?	50,985	55,172	47,556
Tattaria (<i>Sarrasin</i>)	?	3,009	3,095	2,888
Herneitä (<i>Pois</i>)	45,225	70,603	70,505	70,028
Yhteensä	4,339,414?	4,649,137	5,389,913	5,481,435

Tämän lisäksi tuli vielä perunoita sekä nauriita ja muita
juurikasveja, joita saatiin

	perunoita, tynnyriä.	nauriita ja muita juurikasveja, tynnyriä.
vuonna 1878	2,005,516.	130,057.
„ 1879	2,195,040.	152,689.
„ 1880	1,911,569.	148,428.

Jos Suomenmaan viljantuohtantoa viisivuotiskautena 1876—
1880, eli oikeammin niinä neljänä vuonna mainittua aikakautta,
joilta löytyy tietoja, verrataan oloihin edellisinä viisivuotiskausina,
niin nähdään että se laatunsa puolesta on sangen huomattavassa
määrässä muuttunut. Vuotisesti saatiin, näet, keskimäärin:

	Tynnyriä.		
	Rukiita.	Ohria.	Kauroja.
1861—1865	1,813,067.	1,013,245.	909,166.
1866—1870	1,952,865.	1,129,621.	1,001,516.
1871—1875	2,520,573.	1,322,478.	1,264,297.
1877—1880	2,169,539.	1,015,539.	1,653,909.
eli prosenttina			
1861—1865	48,6.	27,1.	24,3.
1866—1870	47,8.	27,7.	24,5.
1871—1875	49,4.	25,9.	24,7.
1877—1880	44,8.	21,0.	34,2.

Kun siis viljantuotanto ylimalkaan paljouteen katsoen on pysynyt melkein yhdellä eli korkeintaan hiukkasen kasvanut näinä kahtenakymmenenä viimeisenä vuonna — keskimääräiset luvut koko viisivuotiskaudelta 1876—1880 ovat näet luultavasti vähä suuremmat ylläolevia lukuja sen neljältä jälkimmäiseltä vuodelta — on sitävastoin erityisten viljalajien viljely melkoisesti entisestään muuttunut. Vuosina 1877—1880 saatiin keskimäärin vuodessa runsaasti 740,000 tynnyriä enemmän kauroja kuin viisivuotiskautena 1861—1865. Sanottu viljalaji, jolla sadon suuruuden puolesta ennen oli viimeinen sija, on nyt kohonnut toiseen ja, samalla aikaa kuin rukiin- ja ohransato ovat pysyneet melkein vanhassa määrässään, kasvanut enemmän kuin 80%:lla, eli koko viljantuotantoon verrattuna 24:stä 34:ään prosenttiin. Syyksi tähän kauranviljelyksen lisääntymiseen voidaan tosin osaksi lukea se seikka, että kauraa nykyään on ruvettu entistä enemmän viljelemään ulosvientä varten ja että mainittu viljalaji sentähden kauppatavarana on saanut suuremman arvon ja varmemman menekin, mutta epäilemättä on syy etupäässä etsittävä siinä, että maanviljelystä on ruvettu harjoittamaan enemmän intensiivisesti eli viljelystavan tarkkuutta noudattamalla sekä huomiota enemmän

kääntämään rehukasveihin, kuin mitä vielä muutama vuosi takaperin tehtiin. Tätä todistavat tulliluettelotkin, joista näkyy että kaurain ulosvienti Suomesta teki vuosina

	kaikkiansa tynnyriä.	keskimäärin vuodessa tynnyriä.
1856—1860	148,249	29,649.
1861—1865	189,059	37,811.
1866—1870	373,459	74,692.
1871—1875	593,464	118,693.
1876—1880	1,012,409	202,482.

Kaurain ulosvienti on siis mainittuina vuosina sangen suuresti enentynyt. Niin suuri ei ennennys kuitenkaan ole ollut, että se edes likimäärin vastaisi tuotannon lisääntymystä samana aikana. Tämä lisääntymys on siis välttämättä suurimmaksi osaksi kulutettu omassa maassa, joka seikka ilahuttavalla tavalla todistaa, että kotieläimiä vähitellen on ruvettu entistä paremmin hoitamaan ja ruokkimaan.

Taululiitteeseen N:o 4 otetaan lähempiä tietoja erityisten viljalajien kylvön ja sadon määrästä kussakin läänissä vuosina 1878—1880. Satojen laatua valaisevat seuraavat numerot. Tynnyrin kylvöstä saatiin keskimäärin tynnyreitä

	1877.	1878.	1879.	1880.
Vehnää	5,26	5,60	5,93	6,64
Rukiita	5,93	5,50	6,41	6,77
Ohria	3,94	4,58	5,34	5,01
Kauroja	4,23	4,93	5,06	4,95
Sekaviljaa	3,90	4,76	5,23	4,37
Tattaria	4,56	4,96	6,45	6,33
Herneitä	2,99	5,25	5,25	4,93
Perunoita	4,34	4,59	5,02	4,31

Eri lääneissä oli sato tärkeimmistä viljalajeista ja juurikasveista jyväluvun mukaan seuraava:

L ä ä n i t.	Sato tynnyrin kylvöstä.															
	Rapport de la production à la sémence.															
	1877.				1878.				1879.				1880.			
	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauroja. Avoine.	Perunoita. Pommes de terre.	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauroja. Avoine.	Perunoita. Pommes de terre.	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauroja. Avoine.	Perunoita. Pommes de terre.	Rukiita. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauroja. Avoine.	Perunoita. Pommes de terre.
Uudenmaan	6,64	4,66	4,81	6,06	6,37	6,08	4,84	4,77	5,43	5,07	4,71	4,47	7,82	4,93	4,85	4,97
Turun ja Porin	—	—	—	—	5,06	4,57	5,35	4,77	6,18	5,12	5,54	5,28	6,86	4,48	5,67	4,60
Hämeenlinnan	6,08	4,97	5,18	5,68	6,35	6,03	5,58	5,29	6,10	5,44	5,35	5,57	6,96	5,73	5,77	4,78
Wiipurin	5,87	3,73	3,23	—	5,50	4,83	4,28	4,63	5,41	4,71	4,23	4,36	6,00	4,65	4,09	3,99
Mikkelin	5,26	3,87	3,47	3,75	5,18	4,84	4,59	4,79	6,17	5,06	4,38	4,71	6,20	4,36	3,94	4,23
Kuopion	7,32	5,45	4,54	7,29	5,76	3,94	3,86	4,00	7,53	5,06	4,45	4,75	7,40	4,61	4,44	4,57
Waasan	5,82	4,50	4,45	3,60	5,16	5,28	6,27	4,60	7,39	6,33	7,00	5,56	6,00	5,82	5,84	3,39
Oulun	4,86	3,05	2,61	2,62	5,29	3,87	3,39	3,24	8,55	4,75	5,84	4,81	8,28	5,03	5,55	4,49
Koko Suomi	5,93	3,94	4,23	4,34	5,50	4,58	4,93	4,59	6,41	5,34	5,06	5,02	6,77	5,01	4,95	4,35

Jos kuudes jyvä rukiista sekä viides suviljoista ja perunoista otaksutaan likimäärin vastaavan keskinkertaista satoa, voitaisiin ylläolevista neljästä vuodesta niinmuodoin ainoastaan vuosia 1879 ja 1880 saatuihin vuodentuloihin nähden pitää tyydyttävinä. Keskimääräinen sato, laskettuna kaikilta neljältä vuodelta yhteensä, on jyväluvun mukaan seuraava:

Rapport de la production à la sémence pour les quatre années réunies.

	Rukiita. <i>Seigle.</i>	Ohria. <i>Orge.</i>	Kauroja. <i>Avoine.</i>	Perunoi- ta. <i>Pommes de terre.</i>
Uudenmaan läänissä	6,38	5,18	4,81	5,07
Turun ja Porin läänissä	6,03	4,72	5,52	4,68
Hämeenlinnan läänissä	6,37	5,53	5,47	5,33
Wiipurin "	5,69	4,48	3,96	4,33
Mikkelin "	5,70	4,53	4,09	4,37
Kuopion "	7,00	4,76	4,32	5,15
Waasan "	6,09	5,59	5,89	4,28
Oulun "	6,74	4,17	4,35	3,79
Koko Suomessa	6,15	4,72	4,79	4,56

Ylimalkaan oli viljansato siis puheenalaisena viisivuotiskautena — myöskin jos verrattain hyvä viljavuosi 1876 otetaan lukuun — niukanpuolinen. Wiipurin ja Mikkelin lääneissä saatiin kaikista ylläluetetuista viljalajeista satoja, joiden keskimääräinen jyväluku oli vähempi niitä määriä, joiden ylempänä on otaksuttu vastaavan säännöllistä satoa, ja Oulun läänissä oli asianlaita samoin, erittäinkin mitä mainitussa läänissä yleisemmin kuin muualla viljeltyyn ohraan tulee. Kuinka riittämättömiä sadot ylipäänsä olivat, näkyy parhaiten, jos niitä viljamääriä, jotka jäivät jällelle, sittekun siemeniksi tarvittava vilja oli otettu pois, verrataan maan väkilukuun kunakin vuonna. Jokaista asukasta kohti tuli siten

	T y n n y r i ä.					
	Vehnää.	Rukiita.	Ohria.	Kauroja.	Herneitä.	Perunoita.
1878	0,01	0,77	0,39	0,67	0,03	0,79.
1879	0,01	0,94	0,46	0,72	0,03	0,87.
1880	0,01	1,01	0,42	0,70	0,03	0,71.

eli kaikkiansa kaikista viljalajeista yhteensä

vuonna 1878 1,87 tynnyriä jyviä ja 0,79 tynnyriä perunoita
 „ 1879 2,16 „ „ „ 0,87 „ „ „ „
 „ 1880 2,17 „ „ „ 0,71 „ „ „ „

Kun näistä luvuista vielä vedetään pois ne viljamäärät, jotka ovat menneet karjanruuaksi, viinanpoltoon ja ulosvientiin, jääpi asukasten elatukseksi, paitsi ylläolevaa määrää perunoita, ensinmainittuna vuonna ainoastaan noin 1½ tynnyriä jyviä sekä kumpanakin seuraavana vuonna tuskin enemmän kuin 1¾ tynnyriä viljaa. Kun tavallinen vuositarve ylimalkaan otaksutaan olevan 2½ tynnyriä jokaisen asukkaan osalle, osottavat nyt minitut lu-

vut niinmuodoin melkoisen vajauksen oman maan viljantuotannossa. Silmäys tulliluetteloihin todistaakin, että viljan, etupäässä jauhoiin, tuonti Venäjältä on enentymistään enentynyt. Tämä nähdään selvimmin seuraavista numeroista:

	Tuonti Suomeen. <i>L'importation du blé.</i>			
	1876—1880.	1871—1875.	1866—1870.	1861—1865.
Jauhoja (<i>Farine</i>) leiviskää	43,524,558	35,451,485	30,851,643	28,761,679
Jauhamatonta viljaa (<i>Grains</i>), tynnyriä.	715,866	880,358	444,308	1,038,070
Siitä rukiita (<i>Seigle</i>) „	236,707	128,709	209,185	704,598
„ ohria (<i>Orge</i>) „	235,871	133,261	120,114	186,645
„ kaurjoja (<i>Avoine</i>) „	182,298	111,466	94,429	128,068
„ vehnää (<i>Froment</i>)	22,373	9,454	503	449
„ herneitä (<i>Pois</i>) „	21,283	15,482	19,475	17,855
„ muita viljalajeja (<i>Autres céréales</i>) . . . „	17,334	1,255	602	455

Jos, tehdäksemme vertailun yksinkertaisemmaksi, muutamme jauhamattoman viljan jauhoiksi sen mukaan että yksi tynnyri vastaa kahtatoista leiviskää, tulevat kunakin viisivuotiskautena maahan tuodut viljamäärät kaikkiansa tekemään:

vuosina 1861—1865	41,218,519 leiviskää.
„ 1866—1870	36,183,339 „
„ 1871—1875	40,247,009 „
„ 1876—1880	52,114,950 „

Ulkomaisen viljan lisääntynyt kulutus ei ole ollut tasapainossa vastaavan ylennyksen kanssa Suomen tavarantoimituksessa. Tämä teki nimittäin vastamainittuina viisivuotiskausina:

	Vienti Suomesta. <i>L'exportation du blé.</i>			
	1876—1880.	1871—1875.	1866—1870.	1861—1865.
Jauhoja (<i>Farine</i>) leiviskää.	636,542	880,358	424,167	177,139
Jauhamatonta viljaa (<i>Grains</i>), tynnyriä.	1,212,473	880,358	470,138	332,431
Siitä rukiita (<i>Seigle</i>) „	175,448	231,891	91,808	120,611
„ ohria (<i>Orge</i>) „	24,084	54,762	4,564	21,310
„ kaurjoja (<i>Avoine</i>) „	1,012,409	593,464	373,459	189,059
„ vehnää (<i>Froment</i>)	189	160	62	439
„ herneitä (<i>Pois</i>) „	224	70	208	1,006
„ muita viljalajeja (<i>Autres céréales</i>) . . . „	119	11	37	6

Jos ylläolevat vientisummat muutetaan painomääriin saman laskuperusteen mukaan, jota seurattiin ylempänä tuonnista puhuttaessa, ja sitten vedetään siten saadut kokonaisummat kulta-kin viisivuotiskaudelta pois vastaavista tuontisummista, niin huomataan että Suomi, paitsi omaa tuotantoansa, on kuluttanut

vuosina 1861—1865	37,052,208	leiviskää viljaa.
„ 1866—1870	30,116,988	„ „
„ 1871—1875	29,448,737	„ „
„ 1876—1880	36,928,732	„ „

Tuontisummiin on myöskin ne viljamäärät luettu, jotka ovat aiotut Suomeen sijoitetun venäläisen sotaväen tarpeiksi. Ne tekevät tietysti sentään niin pienen murto-osan koko tuontimäärästä, että se mitä vaihettelut tämän sotaväen lukumäärässä vaikuttavat koko tuontiin, sentähden tässä voidaan jättää lukuun ottamatta. Taululiitteessä N:o 5 löytyy muuten lähempiä tietoja Suomenmaan viljantuonnista ja -viennistä kunakin vuonna tässä puheena-olevana viisivuotiskautena. Siitä huomaa kuinka nuo edulliset viljansadot vuosina 1879 ja 1880 vaikuttivat tuonnin vähentymiseen ja viennin enentymiseen. Erittäin huomiota ansaitseva oli vuosi 1880, koska silloin se harvinaisen seikka tapahtui, että jyviä suuremmissa määrissä vietiin täältä Venäjälle, jossa samana vuonna oli tullut kato. Seurauksena tästä oli myös että ruistynnyri, vaikka vuodentulo oli hyvä, oli korkeassa hinnassa.

Kehruukasvien *pellavan* ja *hampun* viljelystä harjoitetaan edelleen sangen yleisesti, vaikka useimmissa seuduissa ainoastaan kotitarpeiksi. Sato, joka vuonna 1880, erittäinkin mitä pellaviin tulee, oli huononpuolinen, ilmoitettiin seuraavaksi:

	Pellavia. Lst.	Hamppuja. Lst.
vuonna 1878	183,632	74,420.
„ 1879	190,471	79,235.
„ 1880	175,593	83,302.

Enemmän kuin kolmasosa Suomenmaan koko pellavantuotannosta tulee yksistään Hämeenlinnan läänin osalle, jossa muutamat pitäjät, muiden muassa Längelmäki, ovat vanhastaan olleet tällä alalla hyvin tunnetuita. Tätä nykyä Längelmäki kuitenkin pellavanviljelyn laveuteen katsoen on paljo jälessä useista muista kunnista läänissä. Sen pellavantuotanto nousi ylläolevana kolmena vuonna korkeintaan 2,000:een leiviskään vuodessa, kun tuotanto samana aikana Hausjärvellä teki 2,500 leiviskää, Asikkalassa, Orivedellä, Hollolassa ja Kalvolassa 4,000 ja 5,000 leiviskän välillä, Koskella 5,000 ja 6,000 leiviskän välillä sekä Lam-

milla yli 10,000 leiviskää. Kaikissa näissä kunnissa viljellään nykyään pellavaa myytäväksi ja sillä onkin varma menekki, sittekun pellavan kehruu- ja kutomatehdas Tampereella on tullut sen pysyväiseksi kuluttajaksi. Paitsi Hämeenlinnan läänissä viljellään pellavaa vähän suuremmissa määrässä ainoastaan Iitin ja Orimattilan pitäjissä Uudenmaan läänissä sekä Vehkalahden, Vironlahden ja Säkijärven pitäjissä Wiipurin läänissä, joissa kunnissa pellavantulo keskimäärin vuodessa ilmoitettiin 1,500:ksi à 2,000:ksi leiviskäksi. Sitävastoin ei pellavaa viljellä juuri nimiksikään koko Oulun läänissä, paitsi ainoastaan Pyhäjärven pitäjässä, eikä myöskään rantamaalla Waasan pohjoispuolella. Hamppua taasen viljellään sangen vähä Uudenmaan sekä Turun ja Porin lääneissä, mutta hiukan yleisemmin muissa lääneissä, erittäinkin Kuopion ja Mikkelin lääneissä, joissa sen viljelys on yleisempi kuin pellavan. Muutoin maan tuliilutellot osottavat, ett'ei kumpaisenkaan nyt mainitun kehrukasvin tuotanto täytä tarvetta, vaan että maahamme vuosina 1876—1880 tuotiin pellovia ja pellavantappuroita kaikkiansa 125,484 leiviskää sekä hampuja 196,886 leiviskää enemmän kuin täältä samana aikana vietiin ulos. Tosin tämä tuonti etupäässä lienee tapahtunut tehtaita varten ja sitä vastanee sentähden likimäärin näistä raaka-aineista valmistetut tehtaan-tuotteet, joita täältä sen sijaan on viety ulos, mutta kun otetaan lukuun, että Suomi puolestaan kuluttaa paljon suurempia määriä ulkomaan pellava- ja hampukankaita kuin sillä on lähettää muihin maihin, käypi vajuus oman maan tuotannossa täten kaikissa tapauksissa kyllin selväksi.

Karjanhoito. Samoin kuin edellisenä viisivuotiskautena on hallitus tämänkin kuluessa kääntänyt huomiotansa toimenpiteisiin kotimaisten eläinrotujen parantamiseksi. Niin on edelleen joka vuosi valtion kustannuksella ostettu keskimäärin noin 15 virheetöntä siitoseläimeksi sopivaa oritta, jotka ovat asetetut yksityisten henkilöin luo eri osissa maata huokeata maksua vastaan polkijoina käytettäväksi. Kustannukset ovat osaksi suoritettut maanviljelyksen edistämistä varten myönnetystä määrärahasta, jonka ohessa erityinen 10,000 markan suuruinen määräraha kahden vuoden ajaksi on tätä varten Armossa myönnetty. Samoin on palkinnoiksi kilpa-ajoissa Armossa myönnetty määrärahat, 15,000 markkaa, edelleen maksettu ulos ja suurimmaksi osaksi käytetty mainittua tarkoitusta varten. Säästöt määrärahasta on Teidän Keisarillisen Majesteetinne säädännön mukaan tehty korkoa kantaviksi ja tallennetaan hevos-siitoslaitoksen perustamiseksi maahan. Yleinen mielipide hevosystävään-yhdistyksissä näyttää olevan, että kilpa-ajot hyödyllisesti vaikuttavat hevosrodun parantumiseen. Välillisesti tuottanevat nämät kilpailut kuitenkin suurinta hyötyä siten, että ne suuressa yleisössä herättävät ja ylläpitävät

halua parempaan hevostenhoitoon¹⁾). Levittäöksensä tässäkin suhteessa parempaa tietoa on Keisarillinen Senaatti kolmen vuoden ajaksi, vuoden 1880 alusta alkaen, määrännyt Keisarilliselle Suomen Talousseuralle 1,200 markan suuruisen summan vuodessa, käytettäväksi kiertävän hevoshoidonnuvojan palkkaamiseksi Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeenlinnan läänejä varten. Samoin on valtionvaroilla ylläpidetty ja ollut toimessa kengityskoulu Helsingissä, jossa on annettu opetusta hevosenkengityksessä.

Sarvikarjan parantamiseksi on myöskin, kuten varemmin, ulkomaanrotuisia siitospeläimiä vuotisesti valtion kustannuksella hankittu maahan ja sittemmin suurimmaksi osaksi julkisilla huutokaupoilla myyty enimmäen tarjoaville. Niinä vuosina, jotka nykyinen kertomus käsittää, on semmoisia siitospeläimiä ostettu seuraavat määrät:

vuonna	Ayrshire-rotua		Hollannin rotua	
	Sonneja.	hiehoja.	sonneja.	hiehoja.
1876	25	—	—	—
„ 1877	14	—	—	—
„ 1878	8	—	—	—

vuonna 1879	22	5	—	—
„ 1880	23	7	1	2

eli kaikkiansa 107 sonnia ja hiehoa.

Edelleen ovat mielipiteet eriäväisiä ulkomaisten taikka kotimaisten eläinrotujen paremmuudesta. Mustialan maanviljelysopiston meijeriopettajan, vapaaherra R. Gripenberg'in tekemän yhteenvedon mukaan niistä muistoonpanoista, joita sanotussa opistossa on tehty eri raavasrotujen maidontuotannosta vuosina 1850—1879, on Suomen raavasrotu verrallisesti eli elävän painonsa suhteen antanut kaikista paraimman tuloksen. Sadalta naulalta elävää painoa tuottivat nimittäin eri rodut keskimäärin seuraavat määrät maitoa vuodessa:

	kannua.	vuosien luku, joilta keskimääräiset luvut ovat lasketut.
Suomen rotu	79	17.
Angler- „	66	4.
Ayrshire-suomen rotu	61	23.
Ayrshire- rotu	55	23.
Algauer- „	42	9.

¹⁾ Loppupäätöksiä kilpa-ajoista Suomessa vuosina 1876—1880 valaisee seuraava taulu, joka on ote eräästä nimimerkki L. F:n aikakauskirjassa „Biet“ vuonna 1881 julkaisemasta kirjoituksesta:

T a u l u, joka osoittaa loppupäätökset kilpa-ajoista Suomessa vuosina 1876—1880.

Tableau montrant les résultats obtenus des courses des chevaux en Finlande pendant les années 1876—1880.

Vuonna.	Oriita. <i>Chevaux entiers.</i>				Tammoja. <i>Juments.</i>				Yhteensä. Oriita ja Tammoja. <i>Chevaux entiers et juments ensemble.</i>				5:n nopeimman hevosen keskimääräinen pikaisuus min. sek. <i>La vitesse moyenne pour les 5 meilleurs coureurs.</i>	Suurin nopeus. <i>La plus grande vitesse obtenue.</i>	Jaetut palkinnot markkaa. <i>Récompenses accordées.</i>	Hevosten luku, jotka ovat juosseet radan ensimmäisen palkinnon saamista varten määrättyssä ajassa (2' 6 ² / ₃ '' virstan.) Nombre de chevaux, atteignant la vitesse déterminée pour obtenir le prix de la première classe.			
	Keskimääräinen nopeus la vitesse moyenne		Palkinnon saaneitten luku.		Keskimääräinen nopeus la vitesse moyenne		Palkinnon saaneitten luku.		Keskimääräinen nopeus la vitesse moyenne		Palkinnon saaneitten luku.					Oriita ja tammoja. <i>Chevaux entiers et juments.</i>	Tammoja. <i>Juments.</i>	Oriita. <i>Chevaux entiers.</i>	
	Nombre de ceux qui ont remporté les prix. <i>Kilpailijain luku.</i>	Nombre de concurrents. <i>Jalkaa sekunnissa.</i>	Nombre de piers en seconde. <i>Jalkaa sekunnissa.</i>	Nombre de piers en seconde. <i>Jalkaa sekunnissa.</i>	Nombre de ceux qui ont remporté les prix. <i>Kilpailijain luku.</i>	Nombre de concurrents. <i>Jalkaa sekunnissa.</i>	Nombre de piers en seconde. <i>Jalkaa sekunnissa.</i>	Nombre de piers en seconde. <i>Jalkaa sekunnissa.</i>	Nombre de ceux qui ont remporté les prix. <i>Kilpailijain luku.</i>	Nombre de concurrents. <i>Jalkaa sekunnissa.</i>	Nombre de piers en seconde. <i>Jalkaa sekunnissa.</i>	Nombre de piers en seconde. <i>Jalkaa sekunnissa.</i>							
1876	74	19	6.30	27,70	50	19	6.38	27,07	124	38	6.34	27,41	6.22	6.7	29,43	8,600	3	—	3
1877	76	20	6.29	27,74	44	22	6.37	27,15	120	42	6.33	27,48	6.16	6.5	29,59	9,850	—	3	3
1878	89	24	6.27	27,87	72	24	6.35	27,35	161	48	6.31	27,63	6.13	6.6	29,51	11,650	4	3	7
1879	90	23	6.20	28,40	65	24	6.31	27,60	243	47	6.25	28,05	6.10	6.0	30,00	12,050	16	3	19
1880	83	20	6.16	28,67	77	29	6.28	27,83	203	49	6.22	28,25	6.6	6.1	29,94	13,700	20	9	29

Suoranaisesti, eli lehmittäin laskettuna, saatiin Suomen eläimistä kuitenkin hyvä verta vähemmän maitoa kuin ulkomaisista ja sekarotuisista*), mutta jos elävä paino, joka on likimääräinen mitta sille ruualle, minkä eläin kuluttaa, otetaan lukuun, oli niillä varma etusija toisten rinnalla. Mainituista kokeista ei kuitenkaan vielä voi tehdä mitään yleisempiä johtopäätöksiä, liiatenkin kun tuloksiin luultavasti on vaikuttanut se, että Suomen lehmät osaksi olivat niin sanottua "herrastalonrotua" — kotimainen laji tuntematonta alkuperää — sekä sitä paitsi paljon tarkemmin valikoitunut kuin ulkomaanrotuiset. Jotta kuitenkin uusien kokeiden kautta vielä voitaisiin näyttää toteen ja tehdä yleisesti tunnetuiksi ne hyvät omaisuudet, mitä Suomen raavaslaajilla on, antoi Keisarillinen Senaatti 18 p. Maaliskuuta 1879 Korsholman maanviljelyskoulun johtokunnalle käskyn myydä taikka teurastaa kaikki sanotulla tilalla löytyvät elukat, jotka olivat ulkomaista taikka sekoitettua koti- ja ulkomaista rotua, ja niiden sijaan hankkia tilalle puhdasta ja sekoittamatonta suomenrotuista karjaa sekä koettaa huolellisella hoidolla ynnä huonompain eläinten pois-erottamalla saattaa sanottu eläinlaji niin täysikelpoiseksi kuin se suinkin voipi tulla. Minkälaisiin loppupäätöksiin nämä kokeet tulevat johtamaan, on vasta tulevaisuus saattava ilmi.

Verrattuina nyt puheenaolleisiin tarkkojen muistoonpanojen johdolla tehtyihin laskuihin, ovat kunnallishallitusten antamat tiedot maidontuotannosta keskimäärin yhdestä lehmästä eri kunnissa ymmärrettävästi vähäarvoisia. Vuodelta 1880 ilmoitettiin maidonsaalis 55:ssä kunnassa nousevan 500 kannuun ja sen ylitse, 280:ssä kunnassa vaihettelevan 300 ja 500 kannun välillä, 136:ssä kunnassa 200 ja 300 kannun välillä sekä 30:ssä kunnassa olevan vähemmän kuin 200 kannua. Kuinka eroavaisia tiedonannot tästä ovat näkyy muun muassa siitä, että keskimääräinen maidonsaalis yhdestä lehmästä arvattiin Pernajassa ja Sauvossa 600:ksi kan-

nuksi vuodessa, Karunassa 300:ksi, Porvoossa, Laptreskissa ja Nurmijärvellä 150:ksi, Kökarissa ja Hinnerjoella 100:ksi, Brändössä 90:ksi kannuksi j. n. e. Muuten on kyllin tunnettu, että karjanhoito ylimalkaan sekä niittyjen ja laidunmaiden laatu eri paikkakunnissa ovat suuresti erilaiset.

Sittekun meijerihoito maassa nyt on siksi kehittynyt, että puute käytännöllisesti ja tieteellisesti oppineista miehistä, jotka voisivat maanviljelijöille olla avullisina antamalla neuvoja ja selityksiä suurempien meijerilaitosten perustamisessa ja käyttämisessä, on tullut tuntuvaksi, asetettiin kaksi yleisillä varoilla palkattua valtionmeijeristiä, toinen maan eteläistä, toinen pohjoista osaa var-ten ja saivat nämä toimekseen myöskin tarkastaa meijerikouluja sekä antaa lääninkarjakoille tarpeellisia ohjauksia heidän toimesaan. Näitä viimeksimainittuja, joita on asetettu toimeensa kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja jaettu siten, että niitä on ollut Uudenmaan, Mikkelin ja Oulun lääneissä yksi kussakin sekä kaikissa muissa lääneissä kaksi kussakin, on kuvernöörien ja maanviljelysseurain yhtäpitävien todistusten mukaan yhteinen kansakin ahkerasti käyttänyt, joten ne tehokkaasti ovat vaikuttaneet siihen edistykseen, mikä karjan- ja maitotalouden-hoidossa on tapahtunut nyt puheenaolevana viisivuotiskautena. Rinnakkain tämän kanssa ovat myöskin vuodesta 1875 alkaen perustetut meijerikoulut vaikuttaneet yleisempään tietojen levittämiseksi järkipärisessä maitotalouden-hoidossa. Näitä kouluja löytyi viisivuotis-kauden lopulla kaksitoista, nimittäin yksi, Kellokosken tilalla, Uudenmaan läänissä, kaksi, Inkeröisten ja Kokemäen kartanoissa, Turun ja Porin läänissä, yksi, Hakoisten kartanossa, Hämeenlinnan läänissä, kaksi, Järvikylässä ja Hovilassa, Mikkelin läänissä, neljä, Simananniemen, Peltosalmen, Mattilan ja Koivikon tiloilla, Kuopion läänissä, yksi, Östermyran (Seinäjoen) tehtaalla, Waasan läänissä ja yksi, Marttilassa, Oulun läänissä. Wiipurin läänissä

*) Keskimääräinen maidonsaalis sekä sen korkein ja alin määrä yhdestä lehmästä Mustialan maanviljelysopistossa.

Production du lait par vache à l'institut d'agriculture de Mustiala.

Vuonna.	Angler-rotu. <i>Race d'Angler.</i>			Ayrshire-rotu. <i>Race d'Ayrshire.</i>			Algauer-rotu. <i>Race d'Algauer.</i>			Ayrshire-Suomen rotu. <i>Race croisée.</i>			Suomen rotu. <i>Race de Finlande.</i>		
	Saaliin keski- Production moyenne.	Korkein määrä. le maximum.	Alin määrä. le minimum.	Keskimäärä. Production moyenne.	Korkein määrä. le maximum.	Alin määrä. le minimum.	Keskimäärä. Production moyenne.	Korkein määrä. le maximum.	Alin määrä. le minimum.	Keskimäärä. Production moyenne.	Korkein määrä. le maximum.	Alin määrä. le minimum.	Keskimäärä. Production moyenne.	Korkein määrä. le maximum.	Alin määrä. le minimum.
K a n n u a m a i t o a .															
1874	450	531	369	457	876	42	390	621	220	441	947	55	374	489	172
1875—1876	504	670	373	531	974	167	524	689	159	524	934	203	490	583	292
1876—1877	580	1,036	235	555	989	35	653	749	532	547	915	229	411	576	210
1877—1878	608	966	222	580	921	109	460	761	159	460	1,063	21	333	509	109
1878—1879	722	1,021	336	640	1,069	112	570	819	346	575	945	217	407	662	180
Koko aikakautena	573	1,036	222	553	1,069	35	519	819	159	509	1,063	21	403	662	109

ei ole, sittekun meijerikoulu Karhunsuon tilalla lakkautettiin, tullut mitään toista semmoista koulua kuntoon, vaan on Keisarillinen Senaatti sentähden sallinut läänin maanviljelysseuran johdokunnan toistaiseksi ylöskantaa koululle myönnetyn vuotisen määrärahan, käytettäväksi korvaukseksi niille meijerinomistajille läänissä, jotka sitoutuvat oppilaiksi meijeriinsä kuuden kuukauden pituisen käytännöllisen oppikurssin suorittamista varten vastaanottamaan luku- ja kirjoitustaitoisia naisia yhteisestä kansasta, jolloin meijerinomistaja on velvollinen antamaan oppilasten nauttia opetusta myöskin eläintenhoidossa ja ruokkimisessa sekä yksinkertaisessa meijerikirjanpidossa. Äsken lueteltuihin meijerikouluihin muissa lääneissä vastaanotetaan 123 oppilasta. Sitä paitsi on vielä yksi karjanhoitajakoulu 1 p. Marraskuuta 1880 avattu Petäjärven lahjoitustilalla Wiipurin läänissä, jossa kahdeksan oppilasta nauttii opetusta vaurastuaksensa taitaviksi eläintenhoitajiksi ja karjarengiksi.

Muuten on meijerihoitoa tämän samoin kuin edellisenkin viisivuotiskauden kuluessa autettu lainoilla tätä tarkoitusta varten perustetusta ja Suomen valtiokonttorin hallinnon alaisena olevasta lainarahastosta, jonka varat erityisten siirtojen kautta maanviljelysrahastosta vuonna 1880 nousivat 70,000 markkaan. Lainoja, joita myönnetään korkeintaan 4,000 markan suuruisia ja viitenä ensimmäisenä vuonna korottomia, annetaan maanviljelijöille, jotka määrättyinä aikana panevat kuntoon mejereitä, missä vuotisesti kulutetaan vähintään 20,000 kannua kuorimatonta maitoa.

Koska on suotavaksi katsottava, että maamme meijerituoteteille valmistetaan yhä suurempaa menekkiä ulkomaan markkinoilla, on hallitus 15,000 markan määrärahalta huojentanut Suomen meijerinomistajain osanottoa maanviljelys- ja meijerinäyttelyihin Hampurissa (1877), Lontoossa (Heinäkuulla 1879) sekä Pietarissa (Marrask. 1879), jonka ohessa Maaliskuulla viimeksi mainittuna vuonna yleinen Suomen meijerituotteiden- ja -kalujen näyttely pantiin toimeen Helsingissä. Tähän näyttelyyn maamme pääkaupungissa, joka etevällä tavalla todisti maitotalouden edistymistä viimeisinä vuosina, oli 458 osanottajaa lähettänyt näyttelyesineitä 1,032:n eri numeron alla, niistä 732 numeroa voita, 85 numeroa juustoa, 7 numeroa muita tuotteita maidosta sekä 208 numeroa erilaatuisia meijerikaluja y. m.. Näyttelyyn Hampurissa 55 suomalaista näytteillepanijaa otti osaa 137:llä näytenuumerolla, näyttelyyn Lontoossa 256 332:lla ja näyttelyyn Pietarissa 222 493:lla näytenuumerolla. Ylimalkaan Suomen voi on saavuttanut paljon kiitosta ja vaikka kohta, epämyötäisten asianhaarain vuoksi kuljetettaissa ja säilytettäissä, sen ei onnistunut Lontoossa saada mitään korkeampaa palkintoa, korvasivat tätä vastoinkäymistä kuitenkin yltäkyllin sekä runsaat palkinnot molemmissa toisissa näyttelyissä, että se lisääntynyt menekki, jonka se huoli-

matta Lontoon näyttelyn vähempi-etuisesta loppupäätöksestä jälestäpäin saavutti Englannin markkinoilla.

Kotimaisen lammasrodun jalostuttamiseksi tuotiin valtion kustannuksella maahan vuosina 1876—1878 kaikkiansa 105 oinasta Southdown-rotua, jotka huutokaupoilla myytiin siitoseläimiksi lampaanhoidon edistämistä harrastaville maanviljelijöille. Sikoja ostettiin (vuonna 1879) ulkomaalta ja myytiin samalla tavoin maassamme 16 kappaletta Berkshire-rotua.

Kun useimmissa maissa, joissa maanviljelys on enemmän kehittynyt, eläinmarkkinain on arveltu varsin tehokkaasti vaikuttavan kelvollisten kotieläinten siittämiseen, ja kun toivomuksia senlaisten markkinain toimeenpanemisesta myöskin Suomenmaassa on erityisiltä tahoilta lausuttu, annettiin Armollisen kuulutuksen kautta 28 p:ltä Maaliskuuta 1879 sekä 24 p:ltä Maaliskuuta ja 3 p:ltä Marraskuuta 1880 lupa vuotisten eläinmarkkinain pitämiseen Uudenmaan, Hämeenlinnan, Turun ja Porin, Mikkelin, Kuopion ja Waasan lääneissä. Kokemus siltä lyhyeltä ajalta tätä viisivuotiskautta, jonka kuluessa näitä markkinoita on pidetty, on tosin vielä liian vähäinen, että siihen voitaisiin perustaa mitään arvostelua niiden vaikutuksesta. Kuitenkin Hämeenlinnan läänin kuvernööri kertomuksessaan läänin tilasta vuonna 1880 vakuuttaa, että eläinmarkkinoille mainitussa läänissä on tuotu runsaasti elukoita, maalaistavaroita ja teollisuudentuotteita, joita kaikkia on vilkkaasti ostettu ja myyty, sekä ett'ei yleisen rauhan ja järjestyksen häiriötä niillä ole tapahtunut.

Allamainittujen vuosien lopulla oli talven yli elätettyjen kotieläinten lukumäärä Suomessa seuraava:

Nombre des animaux domestiques.

	1877.	1878.	1879.	1880.
Hevosia, täysikasvuisia (<i>Chevaux</i>)	233,773	237,675	243,666	240,465
varsoja (<i>Poulains</i>) . . .	36,928	37,606	37,275	35,998
Sarvikarjaa, härkiä ja sonneja (<i>Taureaux et boeufs</i>)	69,221	73,814	77,654	74,394
lehmiä (<i>Vaches</i>)	768,617	782,585	803,717	795,575
nuorta karjaa (<i>Veaux</i>)	258,590	269,211	279,569	261,033
Lampaita (<i>Moutons</i>)	1,004,366	1,026,412	1,049,347	977,096
Sikoja (<i>Porcs</i>)	162,263	162,986	166,756	154,938
Wuohia (<i>Chèvres</i>)	22,107	20,489	20,981	20,182
Poroja (<i>Rennes</i>)	64,529	57,746	56,458	52,512
Kanoja ja kalkkunoita (<i>Poules et dindons</i>)	166,790	176,579	187,517	189,460
Hanhia ja ankoja (<i>Oies et canards</i>)	3,444	4,230	3,794	3,869

Tietoja kotieläinten lukumäärästä erittäin kussakin läänissä löytyy taululitteessä n:o 6. Vuonna 1876 tuli katovuosi heinistä, jonka tähden tämä lukumäärä luultavasti silloin oli melkoisesti vähennyt. Täydellisiä tietoja sanotulta vuodelta ei ole näet an-

nettu. Seuraavana vuonna, jolloin heinänsato oli keskinkertainen, eläinluku todennäköisesti lisääntyi vähän, vaikka ei siinä määrässä kuin erinomaisen hyvän heinävuoden 1878 perästä. Vuonna 1879, jolloin elukkain lukumäärä viisivuotiskautena oli itsessään suurin, löytyi Suomenmaassa yli 10,000 hevosta, 64,000 nautaeläintä, 45,000 lammasta ja 4,000 sikaa enemmän kuin vuonna 1877. Tämä lisäys voidaan yksistään, laskun mukaan, joka ei ole korkea, arvata vastaavan 3,600,000 markan pääomaa. Se merkitys, mikä hyvällä heinänsadolla on kansallisvarallisuuden suhteen, on siis jo näistä numeroista huomattava.

Samalla tavoin kuin ilmoitukset kylvöstä ja vuodentulosta, kirjoitetaan myöskin ilmoitukset elukkain lukumäärästä muistoon erittäin jokaiselta tilalta maassa. Missä suhteessa tällä tarkemalla ja helpommin kontroleerattavalla muistoonpano-tavalla saadut tulokset ovat vanhempiin loppusummiin, nähdään seuraavasta taulusta, johon rinnakkain on asetettu kotieläinten lukumäärät Suomessa virallisten ilmoitusten mukaan allamainittujen vuosien lopulla:

	1880.	1875.	1870.
Hevosia (<i>Chevaux</i>)	276,463	285,062	254,820
Sarvikarjaa (<i>Espèce bovine</i>)	1,131,002	1,120,432	997,960
Lampaita (<i>Moutons</i>)	977,096	1,010,914	921,745
Wuohia (<i>Chèvres</i>)	20,182	27,096	30,639
Sikoja (<i>Porcs</i>)	154,938	201,647	190,326

Ylimalkaan eivät nyt saadut summat niinmuodoin näytä paljon poikkeavan vanhemmista, vaan päinvastoin sangen tyydyttävällä tavalla todistavan niiden luotettavuutta. Yksityisissä tapauksissa huomaa kuitenkin jommoisiakin eroavaisuuksia entisten ja nykyisten lukujen välillä. Puhumatta siitä että muutamien kotieläinten lukumäärä yleisesti on arvattu liian suureksi vanhemmissa laskuissa, huomautettakoon vaan että vertailu vanhempien ja uudempien ilmoitusten välillä yksityisistä lääneistä osoittaa, että eläinluku Turun ja Porin läänissä epäilemättä oli entisissä ilmoitettu liian vähäiseksi sekä Hämeenlinnan, Mikkelin ja Kuopion lääneissä sitävastoin liian suureksi. Sarvikarjan lukumäärä mainituissa lääneissä ilmoitettiin näet olevan:

	vuonna 1880.	vuonna 1875.	erotus.
Turun ja Porin läänissä	190,489.	154,659.	+ 35,830.
Hämeenlinnan „	121,048.	147,538.	— 26,490.
Mikkelin „	106,277.	117,726.	— 11,449.
Kuopion „	140,005.	157,094.	— 17,089.

Eroavaisuus ylläolevissa numeroissa voitaisiin tosin lukea niiden muutosten vaikuttamaksi, jotka väliaikana ovat tapahtuneet olevissa oloissa, eikä yksistään vanhempain ilmoitusten epäluo-

tettavuuden synnyttämäksi; mutta silmäys taululiitteeseen n:o 6 näyttää pian ett'ei semmoinen otaksuminen saata olla todenmukainen. Kotieläinten lukumäärän vaihtelut vuosina 1877—1880 eivät ole niin isoja, että sen suuruinen lisäys yhdessä läänissä ja vähennys toisissa, kuin yllämainitut, saatettaisiin otaksua edellisinä vuosina melkein samaan aikaan tapahtuneiksi.

Suhta kotieläinten lukumäärän ja väkiluvun välillä kussakin läänissä vuoden 1880 lopulla nähdään seuraavasta taulusta:

Läänit. <i>Gouvernements.</i>	1,000:tta henkeä kohti tuli keskimäärin allamainittu määrä <i>Nombre de têtes pour 1,000 habitants.</i>				
	Hevosia. <i>Chevaux.</i>	Nautaeläimiä. <i>Espèce bovine.</i>	Lampaita. <i>Moutons.</i>	Wuohia. <i>Chèvres.</i>	Sikoja. <i>Porcs.</i>
Uudenmaan	148	525	333	2	71
Turun ja Porin	135	553	638	19	52
Hämeenlinnan	160	546	472	28	75
Wiipurin	135	516	369	—	117
Mikkelin	133	635	357	3	162
Kuopion	123	546	257	2	105
Waasan	132	531	622	15	39
Oulun	112	579	551	—	10
Koko Suomessa	134	549	474	10	75

Väkilukuun verraten oli siis Hämeenlinnan läänillä suurin ja Oulun läänillä vähin luku hevosia, Mikkelin läänillä suurin ja Wiipurin läänillä vähin luku nautaeläimiä sekä Turun läänillä suurin ja Kuopion läänillä vähin luku lampaita. Merkillinen on se suuri eroavaisuus, joka lammashoidon yleisyyteen nähden on olemassa kolmen läntisen läänin, Turun ja Porin, Waasan sekä Oulun läänien välillä yhdeltä puolen sekä kolmen itäisen, Wiipurin, Mikkelin ja Kuopion läänien välillä toiselta puolen. Yhtäläinen eroavaisuus, vaikka päinvastaiseen suuntaan, on myöskin huomattava sikain suhteellisessa lukumäärässä, joka esim. Mikkelin läänissä on kolme kertaa suurempi kuin Turun ja Porin läänissä sekä kuusitoista kertaa suurempi kuin Oulun läänissä.

Vaikka kotieläinten lukuisuus yksistään ei ole mikään tarkka karjanhoidon suuremman taikka vähemmän taloudellisen merkityksen mittamäärä jossakin maassa, sekä vertailut tässä suhteessa, ollaksensa täydelleen täsmällisiä, siis olisivat täydennettävät ilmoituksilla kotieläinten laadusta, suuruudesta, elävästä painosta j. n. e., näyttää kuitenkin vertailu Suomenmaan ja sen molempien naapurimaiden välillä jossakin määrin valaisevan puheenalaisen elinkeinon verrallista arvoa kussakin näistä.

1,000 asukasta kohti tuli keskimäärin allamainittu luku kotieläimiä.

Nombre de têtes pour 1,000 habitants.

	Suomessa. (Finlande.) 1880.	Ruotsissa. (Suède.) 1879.	Norjassa. (Norvège.) 1875.
Hevosia (<i>Chevaux</i>)	134	101	84
Sarvielukoita (<i>Bêtes à cornes</i>)	549	489	562
Lampaita (<i>Moutons</i>)	474	328	933
Vuohia (<i>Chèvres</i>)	10	24	178
Sikoja (<i>Porcs</i>)	75	91	56

Toinen katsantokanta kotieläinten verrallista lukuisuutta arvosteltaessa on suhta, missä ne ovat sen alueen laajuuteen, jolla niitä elätetään, ja erittäin pellon ja niityn pinta-alaan. Tässä suhteessa yksityiset seudut osottavat melkoisia ja silmäänpiistäviä eroavaisuuksia, jotka tarjoavat arvokkaita lisiä sen tavan valaismiseksi, millä maanviljelystä eri osissa maata harjoitetaan. Seuraava taulu esittää hevosten, nautaeläinten, lampaiden ja sikain lukumäärää jokaista 1,000 tynnyrinalaa kohti sekä koko tiluslaajuudesta että viljellyn maan ja luonnollisen niityn alasta kussakin Suomenmaan läänissä:

Läänit.	Elätettyjen elukkain lukumäärä 1,000 tynnyrinalaa kohti, kun otetaan lukuun <i>Nombre de têtes par 1,000 tynnyrinalaa = 493 hectares</i>											
	koko tilus-laajuus. <i>du territoire total.</i>				ainoastaan pelto. <i>du territoire arable.</i>				pelto ja luonnollinen niitty yhteensä. <i>du territoire arable et des prairies naturelles ensemble.</i>			
	Hevosia. <i>Chevaux.</i>	Nautaeläim. <i>Bêtes à cornes.</i>	Lampaita. <i>Moutons.</i>	Sikoja. <i>Porcs.</i>	Hevosia. <i>Chevaux.</i>	Nautaeläim. <i>Bêtes à cornes.</i>	Lampaita. <i>Moutons.</i>	Sikoja. <i>Porcs.</i>	Hevosia. <i>Chevaux.</i>	Nautaeläim. <i>Bêtes à cornes.</i>	Lampaita. <i>Moutons.</i>	Sikoja. <i>Porcs.</i>
Uudenmaan	13	44	32	6	146	516	377	70	65	230	167	31
Turun ja Porin	9	38	44	4	138	566	653	54	64	262	302	25
Hämeenlinnan	8	27	23	3	182	623	537	85	73	250	216	34
Wiipurin	6	21	15	5	203	776	555	176	72	276	197	63
Mikkelin	5	23	13	6	170	811	456	207	78	377	213	96
Kuopion	3	15	7	3	206	943	444	181	76	346	163	67
Waasan	6	23	26	2	136	548	642	40	60	242	284	19
Oulun	1	4	3	—	203	1,046	996	19	33	170	162	3
Koko Suomi	4	15	13	2	165	673	581	92	63	256	221	35

Kun, niinkuin ylläolevasta taulusta näkyy, katsauksia eri läänien verralliseen kotieläinten rikkauteen vaikeuttaa se seikka, että semmoisten eläinlajien jako, joita ei suorastaan käy toisiinsa vertaaminen, on epätasainen ja epäsuhteellinen, näyttää olevan tarpeellista, sen mukaan mikä ulkomaillakin on tavallista, otaksua kaikille lajeille yhteinen perus-yksikkö ja muuttaa niiden summat kertomaluvuiksi siitä. Sellaisena perus-yksikkönä pidetään tavallisesti täysikasvuinen nautaeläin ja muut eläinlajit lasketaan sitten, sen arvon mukaan mikä niillä on tähän verrattuina, vastaavan suurempaa taikka vähempää lukumäärää semmoisia elukoita. Jos nyt nautaeläin Suomenmaassa otaksutaan olevan samanarvoinen kuin $\frac{1}{2}$ täysikasvuista hevosta = 2 varsaa = 2 vasikkaa ja hiehoa = 8 lammasta = 3 sikaa, niin saadaan tämänmoisen muuttolaskun kautta seuraava luku elukoita keskimäärin jokaiselle tuhannelle tynnyrinalalle:

Läänit.	Tilusten koko laajuus.	Peltoa.	Peltoa ja niittyä yhteensä.
Uudenmaan	68	780	350
Turun ja Porin	55	820	380
Hämeenlinnan	42	980	400
Wiipurin	33	1,180	420
Mikkelin	33	1,140	530
Kuopion	23	1,330	490
Waasan	35	830	370
Oulun	5	1,450	240
Koko Suomessa	23	1,010	380

Nämät luvut tarkoittavat niin laveja maa-aloja kuin koko läänejä ja ovat niinmuodoin itse asiassa ainoastaan keskimääräisiä lukuja, joista suhde yksityisissä kunnissa ja kihlakunnissa usein melkoisesti poikkeaa. Uudenmaan läänissä esim. tulee yllämainitun muuttolaskun mukaan 1000:lle tynnyrialalle peltoa Pernajan kihlakunnassa 641, mutta Raseporin läntisessä kihlakunnassa 1,033 nautaeläintä. Vielä suurempia eroavaisuuksia tavataan Turun ja Porin läänissä. Kun 1000:lle tynnyrialalle peltoa Ahvenanmaalla seuratun muuttolaskun mukaan tulee kokonaista 2,066 elukkaa ja Ikaalisten kihlakunnassa 1,192, tulee Varsinais-Suomen kunnissa samalle pelto-alalle puoli, eipä kaikin paikoin edes kuudetta-osaakaan siitä. Niinpä vastasi äskenmainittua peltoalaa Wehmaalla 666, Loimaalla 618, Marttilassa 521, Eurassa 497, Koskella 444, Halikossa 435, Paimiossa 393 ja Piikkiössä 306 sellaista elukkaa. Tuo jo näissä luvuissa ilmituleva melkeä eroavaisuus maataloushoidon laadun puolesta paikkakunnissa, jotka eivät ole varsin etäällä toisistaan, kasvaa vielä suuremmaksi, kun vertailu ulotetaan muissa lääneissä sijaitseviin seutuihin. Äsken-nimitettyjen Varsinais-Suomen kuntien vastakohtana mainittakoon esim. Tornion jokilaakso, jossa elukkain luku useinmainitun muuttolaskun mukaan nousee aina 4,059:ään jokaista 1,000 tynnyrialaa kohden viljeltyä maata.

Se edistys, mikä Suomenmaan meijerihoidossa yhä edelleen niinmuodoin on tapahtunut, ynnä maamme parannetut kulkuneuvot ovat melkeässä määrässä vaikuttaneet karjantuotteiden ulosviennin lisääntymiseen. Suomenmaan satamissa käyvän hinnan mukaan laskettiin maastamme ulosvietyjen karjantuotteiden arvo

aikakautena 1866—1870: 43,097,517 markaksi.

„ 1871—1875: 58,913,967 „

„ 1876—1880: 71,182,526 „

Jos ilmoitukset kahdelta ensinmainitulta viisivuotiskaudelta eivät olekaan täydelleen tarkkoja, vaan todennäköisesti, vastatak-sensa lähemmin tosioloja, saatetaan tasaisissa luvuissa laskea vuosina 1866—1870: 45,000,000:ksi ja 1871—1875: 60,000,000:ksi markaksi, niin jääpi kuitenkin kaikissa tapauksissa sangen suuri ylennys, joka todistaa että, katsomatta yksityisinä vuosina tapahtuviin vaihteluihin, Suomenmaan karjantuotteiden menekki yhä lisääntymistensä lisääntyy. Itsekunakin vuonna puheenalaise-na viisivuotiskautena teki sanotun ulosviennin arvo

vuonna 1876 15,573,568 markkaa.

„ 1877 12,569,348 „

„ 1878 10,653,234 „

„ 1879 14,153,390 „

„ 1880 18,232,986 „

Ulosviennin laatua samana aikana osottavat seuraavat taulut:

1. *Elävien eläinten ulosvienti. — (Exportation des bêtes sur pied).*

	Hevosia. Chevaux.	Hevosia, Bœufs et vaches.	Härkiä ja leh- miä. Vœux.	Vasikoita. Moutons.	Lampaita. Moutons.	Sikoja. Porcs.	Muita elukoita. Autres espèces.
Vuonna 1876	1,827	6,714	13,215	2,125	13,269	672	
„ 1877	1,992	4,059	7,968	1,433	16,523	663	
„ 1878	1,826	6,573	11,069	2,240	18,952	399	
„ 1879	2,969	12,588	12,845	3,467	22,646	695	
„ 1880	5,184	12,121	16,193	3,615	23,013	676	
Yhteensä	13,798	42,055	61,290	12,880	94,403	3,105	
Vuosina 1871—1875	6,610	35,292	91,667	9,216	100,420	1,493	
„ 1866—1870	13,861	43,263	70,614	10,616	23,576	59	

Elävien eläinten ulosvientiä muihin maihin ehkäisee usein se seikka että asianomaiset ulkomaiset virastot, erittäinkin Ruot-sissa, toisinaan varsin epäpätevien syitten nojalla julistavat eläin-ruton liikkuvaksi Suomenmassa ja sen johdosta kieltävät kaiken eläinten-tuonnin täältä. Asiain niin ollen ei puheenalaisten vien-tiesineiden lukumäärän vaihteluiden johdosta voi tehdä mitään varmoja johtopäätöksiä tuotannon lisääntymisestä taikka vähen-tymisestä.

2. *Erinäisten karjantuotteiden ulosvienti. — (Exportation des divers produits des fermes).*

	Voita. Beurre.	Juustoa. Fromage.	Lard etc.	Läskä, mak- karoita ja kieltä. Lard etc.	Naudan- ja lampaanlihaa. Viande de bœuf etc.	Poronlihaa. Viande de renne.	Maitoa. Lait.
	Leiviskää.						kannua.
Vuonna 1876	645,181	1,882	10,466	100,027	3,227	344,741	
„ 1877	513,453	1,122	12,559	72,862	7,005	698,588	
„ 1878	562,265	6,720	16,191	72,035	3,154	366,714	
„ 1879	738,516	7,737	18,234	84,486	5,280	509,557	
„ 1880	769,902	8,265	44,138	105,049	5,106	525,311	
Yhteensä	3,229,317	25,726	101,588	434,459	23,772	2,444,911	
Vuosina 1871—1875	2,788,175	12,142	33,585	321,775	10,087	1,248,786	
„ 1866—1870	2,365,439	9,436	52,513	197,348	15,437	765,000	

Se melkoinen lisäys karjantuotteiden ulosviennissä, josta ylempänä on puhuttu, tulee siis etupäässä tässä jälkimmäisessä taulussa lueteltujen tavarain osalle. Jos summia vuosilta 1876—1880 verrataan erityisesti summiin lähimmältä edelliseltä viisi-vuotiskaudelta, niin nähdään että ulosviennin lisäys tekee: 441,142 leiviskää voita, 13,584 leiviskää juustoa, 194,372 leiviskää lihaa

ja läskiä sekä 1,196,125 kannua maitoa. Suurin määrä eläviä eläimiä on, niinkuin ennenkin, viety maarajan yli Venäjälle, sekä sitä lähin Nikolainkaupungista, Wiipurista ja Turusta meritse Ruotsin ja Venäjän satamoihin. Maan suurin voin- ja juustonulosvientipaikka on Wiipuri, josta ensinmainittua tavaraa viisi-vuotiskauden kuluessa keskimäärin vietiin noin 160,000 leiviskää vuodessa. Suuri osa Savosta ja Karjalasta ulosvietyä voita kulkenee tämän kaupungin kautta; mutta paljo vähemmät eivät nekään voimäärät ole, mitkä maakuntain sisäkaupungeista, Kuopiosta, Joensuuusta ja Savonlinnasta, suorastaan viedään ulkomaille. Huomiota ansaitseva on se karttumus, mikä on nähtävä vasta perustetun Hankoniemen kaupungin voin-ulosviennissä. Sanotusta kaupungista vietiin nimittäin:

vuonna 1876	6,548 leiviskää.
„ 1877	6,183 „
„ 1878	17,959 „
„ 1879	24,259 „
„ 1880	98,026 „

Kun tunnettu asia on että Hankoniemestä ulosviedyt tavarat suurimmaksi osaksi menevät lähimpiä naapurimaita edemmäksi, varsinkin Englantiin, ovat nyt mainitut luvut todistuksena siitä kuinka tämä ulosvienti, erittäinkin Lontoon meijerinäyttelyn jälkeen vuonna 1879, on kasvanut.

Tarttuvien tautien kautta Suomi viisivuotiskauden kolmena viimeisenä vuonna (vuosilta 1876 ja 1877 puuttuu tietoja) kadotti 1,678 hevosta, 5,840 nautaeläintä, 11,530 lammasta, 167 vuotta ja 2,985 sikaa. Enemmän kuin kolmasosa koko tästä vahingosta tulee yksistään Kuopion läänin osalle. Lähempiä tietoja saadaan muuten taululiitteestä N:o 7.

Petoeläimet tappoivat seuraavan määrän

	vuonna 1877.	vuonna 1878.	vuonna 1879.	vuonna 1880.
Hevosia ja varsoja	708	531	462	467.
Nautaeläimiä	2,051	1,753	1,626	1,542.
Lampaita	11,920	9,942	9,395	8,941.
Vuohia	258	292	231	207.
Sikoja	394	344	258	284.
Poroja Oulun läänissä	3,401	4,568	3,053	3,167.

Sillä tavalla näinä neljänä vuonna kadotettujen eläinten arvo voidaan laskea noin 1,400,000 markaksi, ja se vahinko, minkä petoeläimet niinmuodoin keskimäärin vuodessa ovat tehneet maamme karjanomistajille, 350,000 markaksi. Taululiitteestä N:o 8 nähdään miten mainitut vahingot jakautuvat eri läänien osalle.

Maanlohkominen ja viljelyosien lukumäärä. Itsenäisten maanomistajain lukumäärä Suomenmaassa nousi vuoden 1880 lopulla kunnittain koottujen tietojen mukaan 105,953:een. Todelli-

suudessa on tämä luku hiukan pienempi. Henkilöt, joilla on maatiloja kahdessa taikka useammassa kunnassa, otetaan näet erittäin kunkin kunnan luetteloihin, joten läänin ja koko maan kokonaissummat useamman kerran tulevat sisältämään samoja henkilöitä. Kun sellaisten, muutenkin vähälukuisen säätyhenkilöin luokkaan enimmäkseen kuuluvien, maanomistajain lukumäärä on verrattain vähäinen, ei äskenmainittu summa kuitenkaan, kuten jo viitattiin, voi siitä sanottavassa määrässä muuttua. Samoin on myöskin seuraavain lukujen laita, jotka koskevat maanomistajain jakoa viljellyn maan laajuuden mukaan. Äskenmainituista 105,953 maanomistajasta oli näet

1,194:llä kullakin 200 tynnyrinalaa ja siitä päälle viljeltyä maata, 9,814:llä „ 50 ja 200 tynnyrinalan välillä, 54,009:llä „ 10 ja 50 „ „ sekä 40,936:lla „ vähemmän kuin 10 tynnyrinalaa viljeltyä maata.

Taululiite N:o 9 valaisee erityisesti kunkin läänin oloja tässä suhteessa. Sen johdolla otetaan tähän seuraavat prosenttiluvut, joista paremmin voipi nähdä missä määrässä suuri ja vähäinen maanviljelys ovat levinneet eri seuduissa. 100:sta maanomistajasta allamainittu määrä omisti

Nombre de cultivateurs, classés selon l'étendue de leurs possessions. Rapport pour 100.

	Tynnyrinalaa viljeltyä maata. Terres labourables (Tynnyrinalaa).			
	200 ja sitä enemmän. Plus de 200.	50—200.	10—50.	Vähemmän kuin 10. Moins de 10.
Uudenmaan läänissä	3,8	11,8	69,9	14,5
Turun ja Porin läänissä	2,2	17,2	58,3	22,3
Hämeenlinnan läänissä	5,7	15,6	59,4	19,3
Wiipurin „	0,3	5,9	40,9	52,9
Mikkelin „	0,2	2,6	56,3	40,9
Kuopion „	0,3	8,5	57,7	33,5
Waasan „	0,6	15,0	51,6	32,8
Oulun „	—	0,8	38,5	60,7
Koko Suomessa	1,1	9,3	51,0	38,6

Jollei oteta lukuun Oulun läänin, jossa ilmanalan suhteet suuressa määrässä rajoittavat pellonviljelystä ja jossa niinmuodoin viljellyn maan laajuus ei ole mikään luotettava mitta maatilojen suuruutta arvosteltaissa, on Wiipurin läänillä siis verrattain suurin luku pienten maatilojen omistajia eli semmoisia, joilla on vähemmän kuin kymmenen tynnyrinalaa viljeltyä maata. Sitä-vastoin isojen maatilojen omistajat ovat verrattain lukuisimmat Hämeenlinnan läänissä.

Tärkeänä lisänä niiden taloudellisten ehtojen valaisemiseksi, joiden nojalla maanviljelystä Suomenmaassa harjoitetaan, ovat

ilmoitukset yleisimpien elatustarpeiden *hinnoista* sekä työpal-koista. Siinä suhteessa liitetään tähän taulut N:o 10 ja 11, joissa, paitsi koko lääneille laskettuja keskimääräisiä hintoja, myöskin on korkeimmat ja alimmat luvut, joiden välillä hinnat ovat vai-hetelleet. Nuo suuret erotukset, etenkin pohjoisissa lääneissä, osottavat että jyvökauppa maassa vielä on kokonansa kehittymä-tön ja että useimmissa maalaiskunnissa hintojen vaihtelemista ei ole järjestänyt mikään kauppiasten keskinäinen kilpailu, vaan että ne yksistään ovat riippuneet myyjän taikka ostajan tilapäisestä tarpeesta. Siten köyhä maanviljelijä useinkin heti elonkorjuu-ajan ohitse mentyä on pakotettu tarjoamaan tavaraansa kaupan melkeinpä mistä hinnasta hyvänsä, koska halullisia ostajia silloin puuttuu; kun sitävastoin muutamia kuukausia myöhemmin, jolloin jyvaintarve on suuri, mutta myyjien luku vähäinen, hinnat ylen-määräisesti korotetaan. Jo eteläisemmissäkin lääneissä, Uuden-maan, Turun ja Porin sekä Hämeenlinnan lääneissä, joissa kui-tenkin hyvät kulkulaitokset helpottavat menekkiä ja tasoittavat hintoja, nousevat erotukset ruistynnyrin hinnassa samana vuonna ja samassa kunnassa toisinaan aina 8:aan jopa 10:eenkin mark-kaan, mutta pohjoisissa lääneissä on hinnanerotus usein vielä paljon suurempi. Karttulan ja Nilsiän kunnissa Kuopion lää-nissä esim. vaihteli ruistynnyrin hinta vuonna 1879 17 ja 30 markan välillä sekä vuonna 1880 18 ja 33 markan välillä, Polvi-järvellä edellisenä vuonna 16 ja 30 markan ja jälkimmäisenä 18 ja 30 markan välillä, Kesälahdella 1880 18 ja 34 markan välillä sekä Rautavaarassa 1879 18 ja 36 markan välillä. Samalla ta-valla hinnat vaihtelevat useissa osissa Waasan lääniä, Wiita-saarella esim. oli vuonna 1879 ruistynnyrin halvin hinta 22 mark-kaa ja kalliin 33 markkaa, Pihtiputaalla halvin 20, kalliin 33 markkaa, Ylistarossa, vuonna 1880, halvin 16, kalliin 27 markkaa j. n. e. Suurimmat ovat epäsuhtaisuudet jyvähinnoissa kuiten-kin Oulun läänissä, jossa Salosten ja Haapajärven kihlakunnissa ruistynnyri muutamain ajoin vuodesta on myyty 12 markaan ja sitäkin halvempaan (Oulaisissa 1880 11 markkaan 50 penniin), kun hinta toisina vuodenaikoina taasen on korotettu lähes 150:llä prosentilla (Oulaisissa oli korkein hinta samana vuonna 27 mark-kaa). Lapinmaata ei luonnollisista syistä nyt puheena-olleita jy-vänhintain suhteita esiteltäissä oli otettu lukuun.

Metsänhoito. Se hillitsemätön kulutus, jonka alaisina yksi-tyisten metsät maassa edellisen viisivuotiskauden kuluessa olivat puutavaramarkkinoilla silloin vallitsevain korkeain hintain sekä siitä metsäkaupassa syntyneiden liika rohkeain kauppatuumain johdosta, seisautui taikka väheni melkeästi, sittekun asiainvai-heet muuttuivat, kysyntä vähentyi ja puutavarain arvo taasen aleni. Ulosvienti pysyi tosin edelleen suurena, joka saapi seli-tyksensä siitä, että edellisinä vuosina oli kaadettu summattomat määrät hirsä, joita nyt täytyi myydä useinkin polkuhinnasta;

mutta metsäpalstoja ei enää ostettu yhtä paljon kuin ennen. Kuitenkin nämät seikat — aikaisemmat liian rohkeat tuumat metsä-kaupassa sekä niitä seuraava liikkeen-seisahus — näyttävät jäl-keensä jättäneen opetuksia, jotka eivät ole olleet ilman hyötyä maan metsänhoidolle. Mitään järkiperaistä metsänviljelystä sarka-hakkuulla ja metsänkylvöllä ei tosin harjoiteta muualla kuin kruununpuistoissa sekä kruunun omistamissa kuninkaankarta-noissa, sotilaspuustelleissa ja palkkataloissa ynnä jossakussa suu-remmassa herrastalossa maan eteläosassa. Useimmissa paikoin harjoitetaan metsänhakkuuta yhä edelleen ilman minkäänlaista järjestelmää ja metsien uudestaan-kasvamisesta lukua pitämättä. Kuitenkin huomaa, kuten viitattiin, että muutos parempaan päin monin paikoin on alkanut. Metsien arvoa käsitetään nykyään yleisesti ja niiden kanssa menetellään sentähden säästävämmin kuin ennen. Uudenmaan ja Hämeenlinnan lääneissä tavataan siellä täällä myöskin yhteisen kansan omistamilla tiloilla metsiä, joista risut on korjattu pois ja joissa puiden tyvipuolet ovat kar-situt. Polttopuiden ylellinen haaskaus alkaa vähetä ja niiden tarpeen täyttävät jo useissa paikoin yksistään kuivat puut ja oksat sekä muut metsäntähteet. Se aika, jolloin metsiä pidet-tiin jotenkin vähäarvoisina tilojen lisinä, on siis kauan sitten ohitse.

Ylimalkaan metsät niissä osissa maata, joissa niiden arvoa aikaisemmin on käsitetty, ovat jotenkin hyvät. Niin on esim. laita Uudenmaan ja Hämeenlinnan lääneissä sekä muutamissa osissa Turun ja Porin lääniä. Kuitenkin ne molemmissa viimeksi-nimitetyissä lääneissä suuresti hupenivat edellämainittuna liial-listen puutavarakauppa-yritysten vuoksi merkillisenä aikana. Wii-purin läänissä kulovalkeat, jotka tavallisesti saavat alkunsa kas-kenviljelyksestä ja joille kuivat oksat sekä metsissä makaavat tähteet edellisistä hakkauksista antavat virikettä, ovat matkaan-saattaneet melkoisia vahingoita metsissä. Pietarin kaupungin sekä rautatien summaton halkojen kulutus vähentää myöskin isosti läänin metsävaroja. Mikkelin läänissä metsät vuosisatoja kestäneen kaskenpolton johdosta ovat huonot, ja jälellä olevat häviävät häviämistään tukkien hakkuusta sahoihin sekä poltto-puitten tuonnista tehtäisiin ja höyrylaivoihin. Kuopion läänissä metsävarat ovat suuremmat, mutta hoito ylimalkaan ei ole parempi. Huonoimmin lienee laita Pohjanmaan osassa Waasan lääniä, jossa metsät aikain kuluessa tervanpolton ja järjettömän haaskauksen kautta yleiseen ovat niin raiskatut, että löytyy kuntia, joissa tar-vittavat polttopuut ovat hankittavat useain peninkulmain päästä. Läänin hämäläisessä osassa löytyi ennen noita tunnettuja suuria hakkauksia 1870-luvun alkupuolella sangen hyviä hirsimetsiä; mntta ne ovat nykyään melkeästi vähentyneet. Rikkain metsistä on Oulun lääni, mutta kulkulaitosten puute ja pitkät matkat vä-hentävät siellä niiden arvoa. Tervanpoltto nielee vielä vuotisesti

summattomia määriä puita, siihen kun enimmäkseen käytetään nuorta, kasvavaa mäntymetsää, joka laveilla aloilla kolotaan ja sitten kaadetaan. Kuitenkin moinen haaskaus on vähäisen vähentynyt, sittekun isojako on päättynyt ja maanomistajat ovat saaneet eri metsäsarkansa, joita he ovat voineet hoitaa ja pitää silmällä.

On laskettu että noin 46 miljoonaa tynnyrinalaa eli 64% Suomenmaan koko pinta-alasta on metsämaata. Noin 15 miljoonaa tynnyrinalaa tästä summasta on kuitenkin joutomaita (soita ja rämeitä, jotka on pidetty metsää kasvavina) sekä mittaamatonta maata, jonka vuoksi todellinen kuiva metsääkasvava ala luultavasti on vähä pienempi. Tasaisissa luvuissa voitaneen se eri lääneissä laskea seuraavasti:

Uudenmaan läänissä	1,500,000	tynnyrinalaa.
Turun ja Porin läänissä	3,200,000	„
Hämeenlinnan läänissä	2,500,000	„
Wiipurin „	4,000,000	„
Mikkelin „	2,300,000	„
Kuopion „	4,200,000	„
Waasan „	4,000,000	„
Oulun „	17,300,000	„

eli koko Suomessa 39,000,000 tynnyrinalaa. Metsänhoitohallituksen alamaisen kertomuksen mukaan kruununmetsien hoidosta Suomessa vuonna 1880 käsittivät nämät yhteenlaskettuina 16,116,645 tynnyrinalaa kuivaa metsämaata, paitsi viljeltyjä tiluksia, soita, rämeitä ja joutomaita. Enemmän kuin 40% maan metsää kasvavasta alasta on siis valtion omaisuutta, mutta tämä melkoinen osa löytyy lähes kokonaan eli enemmäksi kuin 90% Oulun läänissä. Kruununmetsien ala sekä sen suhta koko metsämaan alaan kussakin läänissä oli nimittäin:

	Kruununmetsien laajuus tynnyrinaloissa. <i>L'étendue des forêts de la couronne.</i>	Prosenttina läänin kuivasta metsämaasta tekivät <i>En pour cent du total du territoire boisé.</i>	
		Kruununmetsät. <i>Forêts de la couronne.</i>	Yksityisten metsät. <i>Forêts des particuliers.</i>
Uudenmaan läänissä	—	—	100
Turun ja Porin läänissä	203,737	6,4	93,6
Hämeenlinnan läänissä	81,565	3,3	96,7
Wiipurin „	202,370	5,0	95,0
Mikkelin „	9,000	0,4	99,6
Kuopion „	517,103	12,3	87,7
Waasan „	362,543	9,0	91,0
Oulun „	14,740,327	85,2	14,8
Koko Suomessa	16,116,645	41,3	58,7

Kuninkaankartanoiden, sotilaspuustellien ja palkkatilojen metsät eivät ole metsänhoitohallituksen hallittavina eikä niitä sentähden ole kruununmetsiin luettu.

Kun kokemus on osoittanut, että yksityisten metsänhoito ei tarjoa riittävää varmuutta siitä ettei täydellinen metsänpuute voi syntyä useissa seuduissa maata, ehdotteli se komitea, joka vuonna 1873 asetettiin antamaan lausuntoa siitä mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä metsäin hävittämisen estämiseksi, että soveliaita metsämaita erittäinkin maan etelä- ja keskiosissa lunastettaisiin kruununmaiksi ja erotettaisiin kruununpuistoiksi. Keisarillisen Senaatin siitä tekemän esityksen johdosta sääti Teidän Majesteettinne, Armollisesti hyväksyen tämän ehdotuksen, 6 p. Toukokuuta 1876, että valtion omiksi vähitellen, ja milloin asiainhaarat myötenantavat, etupäässä Uudenmaan, Turun ja Mikkelin lääneissä, lunastettakoon metsämaita ja erotettakoon kruununpuistoiksi, sekä että vast'edes valtiokulunkiarviota tehtäissä siihen viidentoista vuoden kuluessa vuotisesti otettakoon se summa, mikä muiden tarpeellisten menojen jälkeen voipi jäädä sanottuun tarkoitukseen käytettäväksi. Tämän nojalla on nyt puheena-olevana viisivuotiskautena erinäisten kauppakirjain kautta metsämaita lunastettu kruunulle Yläneen, Mynämäen, Nousiaisten ja Maskun pitäjissä Turun ja Porin läänissä sekä Joroisten pitäjässä Mikkelin läänissä, jota paitsi on ryhdytty keskusteluihin samallaisista ostoista muissakin paikkakunnissa. Näiden kruununpuistojen hankkimisen kautta on pelko vastaisesta täydellisestä metsänpuutteesta poistettu muutamista niistä maamme osista, joissa metsät nykyään ovat huonoimmat.

Että yksityistenkin metsänhoitoa saataisiin paremmalle kannalle ja tietoja metsän arvosta ja merkityksestä sekä tarkoituksenmukaisesta hoidosta levitetyiksi, on, Armollisen säädännön mukaan 1 p:ltä Tammikuuta 1878, asetettu kaksi metsänhoidon-neuvojaa viiden vuoden ajaksi, kumpikin 4,000 markan vuotisella palkkiolla paitsi kyyti- ja ruokarahaa sekä vapaata ylöspittoa ja kolmen markan päiväpalkkaa toimituspaikalla, jotka ovat neuvonpyytäjän suoritettavat. Mainitut neuvojat, joista toinen on asetettu Uudenmaan, Turun, Hämeenlinnan ja Waasan läänejä sekä toinen Wiipurin, Mikkelin, Kuopion ja Oulun läänejä varten, ovat heille 21 p. Maaliskuuta 1878 annettujen virkaohjeiden mukaan velvoitetut matkustamaan ympäri ja matkoillansa etupäässä käymään niissä seuduissa, joissa heidän apuansa tarvitaan, auttamaan maanviljelijöitä tiedonannoilla ja neuvoilla sekä johtamaan metsänjaotus- ja muita metsänhoitoon kuuluvia töitä. Niiden neuvoja ja apua vakuutetaankin ahkerasti kysytyn. Toinen todistus enenevästä metsänhoidonharrastuksesta on myöskin *Suomen metsänhoitoyhdistys*, jonka moniaat metsänhoitoon harrastuneet henkilöt syksyllä 1877 perustivat ja jonka säännöt 23 p. Toukokuuta seuraavana vuonna saivat esivallan vahvistuksen.

Yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää maan metsänhoitajain, maanomistajain, metsä-elinkeinon harjoittajain sekä muiden metsänhoitoa suosivain kansalaisten lähempää yhdysvaikutusta ja siten herättää halua parempaan metsänhoitoon, on vuodesta 1879 alkaen ruvennut ulosantamaan omaa aikakauskirjaa.

Sittekun Evon metsänhoito-opisto, ainoa laatuansa maassa, joka oppilaiden puutteesta muutamia vuosia oli ollut suljettuna, taasen kesällä 1874 alkoi toimensa, yhdistettiin siihen Armollisen säädännön johdosta 11 p:ltä Maaliskuuta 1876 metsänvartijakoulu, jonka tarkoitus on maksuttoman opetuksen kautta valmistaa taitavia metsänvartijoita. Sekä itse opisto että metsänvartijakoulu ovat viisivuotiskauden kuluessa olleet lakkaamatta toimessa. Kuitenkin Keisarillinen Senaatti, siihen rajoitettuun määrään katsoen, mikä maassa tarvitaan metsänhoitajia, on 19 p. Kesäkuuta 1879 säätänyt, että, kunnes olot vaativat muutosta, oppilaita opistoon otettakoon ainoastaan joka toinen vuosi.

Vaikka kauppaseikat ulkomaan puutavaramarkkinoilla eivät

olleet edullisia, pysyi metsäntuotteiden ulosvienti vuosina 1876—1880 sangen suurena. Varsinkin oli laita niin viisivuotiskauden kahtena ensimmäisenä vuonna, johon etupäässä lienee vaikuttanut pakko muuttaa rahaksi edellisiltä vuosilta kasaan jääneitä suuria puutavaramääriä. Vuosina 1878 ja 1879 oli ulosvienti vähempi, mutta lähenei taas 1880 edellisten aikain korkeinta määrää. Maasta ulosvietyjen metsäntuotteiden arvo laskettiin Suomen satamissa käyvän hinnan mukaan tekevän:

	markkaa.	prosenttina koko viennin arvosta.
vuonna 1876	53,931,622.	54,64.
” 1877	62,309,549.	59,59.
” 1878	39,360,259.	44,56.
” 1879	36,988,936.	39,30.
” 1880	58,108,600.	47,22.

Nyt mainituita arvosummaa vastaa seuraavat määrät allalueteltuja erinäisiä metsäntuotteita:

Exportation des produits des forêts.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Lankkuja, lautoja ja battensia, kuutiojalkaa (<i>Bois de sciage, pieds cubes</i>)	39,019,015	46,814,230	32,594,122	31,484,033	50,736,586
Palkkeja (<i>Poutres</i>), kappaletta	49,803	7,466	12,392	34,421	78,243
Ruoteita (<i>Lattes</i>), tolttia	64,241	32,133	28,173	41,086	48,050
Pitpropsia (<i>Étais</i>), kappaletta (<i>pièces</i>)	686,625	915,634	296,767	134,517	49,722
Rautatienpölkkyjä (<i>Traverses</i>), ”	6,542	20,536	40,730	12,169	53,242
Parruja (<i>Chevrons</i>), ”	283,284	259,033	170,593	151,431	186,037
Riukuja (<i>Fleches</i>), ”	35,285	73,567	3,840	6,146	11,730
Hirsiä (<i>Bois de charpente</i>), ”	409,013	427,069	153,567	163,403	235,851
Lankun- ja laudanpäitä (<i>Bouts de planches</i>), kuutiosyltä	5,205	7,685	8,910	8,207	9,637
Sähkölennätinpylväitä (<i>Poteaux de télégraphe</i>), kappaletta	707,419	—	—	—	—
Halkoja (<i>Bois à brûler</i>), syltä	201,599	196,036	164,728	156,834	198,273
Puunkuoria (<i>Ecorce</i>), leiviskää	368,649	311,617	357,180	458,266	274,494
Pikeä (<i>Poix</i>), tynnyriä	4,798	5,917	4,161	4,100	4,645
Tervaa (<i>Goudron</i>), ”	168,058	147,548	141,822	136,452	127,827
Hartsia (<i>Pain de résine</i>), leiviskää	1,192	324	40	120	112
Pihkaa (<i>Résine</i>), ”	16,009	43,729	8,491	7,925	14,415
Potaskaa (<i>Potasse</i>), ”	9,975	8,155	4,283	7,664	4,631

Näiden lisäksi tulee vielä joku määrä kaikenlaisia puuaineita ja metsäntuotteita.

Ylimalkaan Suomenmaan puutavarain ulosvienti 1860-luvun alusta saakka on enentymistään enentynyt ja varsinkin viimeisinä

viisivuotiskausina kasvanut siinä määrässä, että se nyt jo on melkoisena osuutena tässä haarassa maailman kauppaa. Seuraavat kolmen viimeisen viisivuotiskauden ulosvientimäärät osottavat likemmin tätä kasvamista:

	Sahatuita puutavaroita. <i>Bois de sciage.</i> Kuutiojalkaa.	Palkkeja. <i>Poutres.</i> Kappaletta.	Pitpropsia. <i>Étais.</i> Kappaletta.	Parruja. <i>Chevrons.</i> Kappaletta.	Hirsiä. <i>Bois de charpente.</i> Kappaletta.	Halkoja. <i>Bois à brûler.</i> Syltä.
1866—1870	87,720,052	121,554	—	578,009	248,622	503,585
1871—1875	130,599,353	245,613	758,906	884,124	1,071,151	654,020
1876—1880	200,647,986	182,325	2,083,265	1,050,378	1,388,908	917,470

Sitävastoin on pi'en ja tervan ulosvienti vähäisen vähentynyt. Vuosina 1866—1870 vietiin näet Suomesta 30,960 tynnyriä pikeä ja 813,075 tynnyriä tervaa, vuosina 1871—1875 taasen 28,219 tynnyriä pikeä ja 824,985 tynnyriä tervaa, mutta vuosina 1876—1880 ainoastaan 23,621 tynnyriä pikeä ja 721,707 tynnyriä tervaa. Hartsin ja pihkan ulosvienti ei myöskään ole, ainakaan edelliseen viisivuotiskauteen verrattuna, edistynyt. Vuosina 1871—1875 vietiin sanottua tavaraa 99,607 ja vuosina 1876—1880 kaikkiansa 92,357 leiviskää. Potaska, jota 1860-luvun alkupuolella muutamina vuosina vietiin ulos enemmän kuin 40,000 leiviskää, on nyt ulosvientitavarana lakannut olemasta minkäänarvoisena.

Suomenmaasta viisivuotiskautena 1876—1880 ulosviedyistä 200,647,986 kuutiojalasta sahattuja puutavaroita tulee 123,444,446 kuutiojalkaa Wiipurin, Porin ja Kotkan kaupunkien osalle, jotka niinmuodoin yhteensä kannattavat enemmän kuin 60 % koko tästä ulosviennistä. Sitävastoin sahattujen puutavarain ulosvienti Suomenmaan suurimmasta ja metsärikkaimmasta läänistä, Oulun läänistä, nousi samoina vuosina ainoastaan 20,139,742 kuutiojalkaan eli 10 prosenttiin maan koko ulosvientimäärästä. Toisin sanoen, sahattujen puutavarain ulosvienti Oulun, Raahen, Tornion ja Kemmin kaupungeista on tehnyt ainoastaan noin puolet siitä, mitä samana aikana on viety ulos Porista taikka äskettäin perustetusta Kotkan kaupungista yksinensä. Tästä käypi myöskin osittain selväksi, minkätähden kruununmetsistä, jotka, kuten jo mainittiin, suurimmaksi osaksi sijaitsevat Oulun läänissä, on tullut niin vähä lisää maan ulosvientiin. Metsänhoitohallituksen tekemäin laskuin mukaan oli yllämainittuihin ulosviettyjen lankkuin, lautain ja battensien summiin mennyt alhaalla olevat määrät sahapölkkyjä, jotka verrattuina kruununmetsistä samana aikana myytyjen sahapuiden lukuun antavat seuraavat tulokset:

vuonna	Kulutettujen sahapölkkyjen lukumäärä.		Yksityisten metsistä prosenttia.	Kruunun metsistä lukumäärä. prosenttia.	
	1876.	1877.		1878.	1879.
1876.	4,590,493.	4,315,149.	94,0.	275,344.	6,0.
„ 1877.	5,507,556.	5,287,403.	96,0.	220,153.	4,0.
„ 1878.	3,834,603.	3,439,681.	89,7.	394,922.	10,3.
„ 1879.	3,704,004.	3,524,960.	95,2.	179,044.	4,8.
„ 1880.	6,213,910.	5,729,987.	92,2.	483,933.	7,8.

Koko nyt puheena-olevana viisivuotisena aikakautena myytiin kruununmetsistä niinmuodoin ainoastaan 1,553,396 kappaletta sahapuita, eli noin 6,5 % sahattujen puutavarain ulosvientiin kulutetusta tukkimäärästä. Vuosina 1871—1875 nousi kruununmetsistä myytyjen sahapölkkyjen luku 2,919,429:ään eli 19 ja 20 prosentin välille koko siitä määrästä, mikä sahattiin ulosvietäväksi. Vähennys on sitä merkillisempi, kun ei tätä viimeksimainittuakaan prosenttia vielä voi katsoa varsin korkeaksi. Selityksenä tähän voitaneen kuitenkin pitää se yleinen metsän-oston seisahus, joka

alkoi edellisten vuosien liiallisten kauppattuumain perästä tässä liikkeenhaarassa ja myöskin oli seurauksena niistä.

Niiden vuotisten yhteenvetojen mukaan, jotka on tehty Metsänhoitohallituksen alamaississa kertomuksissa kruununmetsien hallinnosta, olivat valtion tulot ja menot niistä itsekunakin vuonna seuraavat:

Forêts de la couronne.

	Menot. <i>Dépenses.</i>		Tulot. <i>Recettes.</i>		Voitto. <i>Revenu.</i>		Tappio. <i>Perte.</i>	
	Markkaa.	p:ää.	Markkaa.	p:ää.	Markkaa.	p:ää.	Markkaa.	p:ää.
1876	487,527	23	622,164	93	134,637	70	—	—
1877	489,746	4	532,602	67	42,856	63	—	—
1878	482,666	12	919,083	67	436,417	55	—	—
1879	532,824	42	455,640	73	—	—	77,183	69
1880	538,596	43	935,848	16	397,251	73	—	—

Noin 400 metsäpalontapausta on aikakauden kuluessa pantu muistoon, joista 17 on tapahtunut Toukokuussa, 66 Kesäkuussa, 197 Heinäkuussa, 122 Elokuussa, 13 Syyskuussa ja 1 Lokakuussa. 258:ssa tapauksessa syy valkean irtipääsemiseen on ollut tuntematon, 53:ssa on valkea saanut alkunsa kydönpoltosta, 13:ssa kaskenpoltosta, 12:ssa metsään sytytetystä nuotiotulesta, 34:ssä huolettomuudesta ilman likempää ilmoitusta, 6:ssa tupakanpoltosta, 14:ssä murhapoltosta, yhdessä tapauksessa on syynä metsävalkeaan ollut höyryveturista lentäneet kipinät ja yhdessä ukkosentuli. Valkean hävittämät metsäalueet käsittivät yhteensä 125,567 tynnyrinmaan eli 542 neliövirstan laajuisen alan. Palaneen metsän arvo laskettiin 1,080,551 markaksi. Niinkuin taulusta N:o 12 näkyy, eivät ilmoitukset kuitenkaan ole täydellisiä, vaan täytynee nyt mainittuihin summiin lisätä 10 prosenttia, jos tahdotaan niitä likemmin todellisuuden kanssa yhtäpitäviksi.

Tauluihin 13, 14 ja 15 otetaan muuten, maamme metsänhoidon taloudellisten ehtojen likemmäksi valaisemiseksi, tietoja muutamain tärkeimpien metsäntuotteiden hinnoista.

Metsästys ja kalastus. Se vahinko, minkä petoeläimet vuotisesti tekevät kesylle karjalle ja josta jo ylempänä on annettu tietoja tässä puheena-olevalta viisivuotiskaudelta, on ammoin aikoja takaperin kääntänyt lainsäädännön huomiota niiden hävittämiseen. Vanhempain aikain asetukset tässä aineessa ovat kuitenkin vähitellen osittain joutuneet unohuksiin, osittain huomattua käytännössä sopimattomiksi. Niin valitetaan melkein kaikkialla, ett'ei petoeläinten ajoista, joita silloin tällöin on pantu toimeen, ole saavutettu muuta seurausta kuin että pedot onnellisimmissa tapauksissa on ajettu yhdestä kunnasta toiseen. Niissä seuduissa, joissa yhteinen kansa kauan sitten on lakannut metsän-

käyntiä harjoittamasta ja joissa ampumataito sen johdosta on huonolla kannalla, ovat sudet aika ajoin olleet todellisena maanrastuksena, jota vastaan kuntain toimenpidot usein ovat osottaneet olevansa voimattomia. Tämä seikka tuli etenkin ilmeiseksi, kun muutamissa osissa Turun ja Hämeenlinnan lääniä sudet tuontuostakin rupesivat viemään ja syömään lapsia, eikä niiden pesiä kuitenkaan voitu löytää, yhtä vähän kuin itse petoja voitiin tavata ja surmata. Vuonna 1877 ilmoitettiin Kuvernöörien antamain kertomusten mukaan seuraavat tapaukset, joissa lapsia joutui suden saaliiksi sillä verrattain vähäisellä alueella, jonka Hämeenkyrön, Pirkkalan ja Ylöjärven kuntien metsämaat muodostavat:

Sunnuntaina 27 p:nä Toukokuuta kello 5 j. pp. tuli susi Pirkkalan pitäjän Kankaanta'an kylässä Ollilan talon alle kuuluvan Hersimäen torpan pihaan ja vei siitä kaksivuotisen poikalapsen, mutta pojan parkumisesta huomasi eräs läheisyydessä oleva mies tapauksen ja juoksi suden perään, jonka johdosta se noin 40 sylen päässä kartanosta jätti lapsen, pahoin, mutta ei kuitenkaan kuolettavaisesti revittynä.

29 p:nä Toukokuuta oli kaksi poikalasta, toinen neljän ja toinen kahden vuoden vanha, eräällä niityllä kokoamassa pajunkoksia, kun susi vei nuoremman pojan, jota ei enää voitu, yhtä vähän kuin suden pesäkkään, löytää, vaikka tarkka sudenajo heti pantiin toimeen.

30 p:nä Toukokuuta susi söi erään alaikäisen pojan Sassin kylästä Hämeenkyrön pitäjässä, kun hän vanhemman veljensä seurassa poimi kukkia eräällä niityllä puolen virstan päässä heidän kotoansa.

4 p:nä Kesäkuuta karkasi susi Jahmeniemen kylässä viimeksimainitussa pitäjässä erään kahdeksan vuoden vanhan pojan kimppuun, joka nuoremman veljensä seurassa muutaman aidan vieressä syötti elukoita, ja vei hänen, eikä häntä sittemmin voitu löytää, vaikka väkeä oli kutsuttu etsimään.

30 p:nä Heinäkuuta, kun kolme nuorta poikalasta oli uimassa eräässä purossa Gråberg Eerolan rusthollin luona Ylöjärvellä, susi on kaapannut yhden pojista, joka oli seitsemän vuoden ikäinen, mutta kun isä, joka sattui olemaan lähellä, oli rientänyt suden perään, jätti se pojan, kuitenkin niin pahasti haavoitettuna, että hän heti sen perästä kuoli.

17 p:nä Lokakuuta sudet veivät kolmen vuoden vanhan pojan Purran talosta Kankaanta'an kylässä Pirkkalan pitäjässä, eikä sittemmin etsittäessä löydetty muuta kuin pojan lakki.

Nyt mainituista tapahtumia ei vielä oltu ehditty unhottaa, kun kolme vuotta niiden jälkeen yhtä kauhistuttavia kohtauksia rupesi uudestaan tapahtumaan maan vanhimmissa sivistysseuduissa, Turun länsi- ja luodepuolella olevissa pitäjissä. Sielläkin nämät lapsenryöstöt useimmiten tapahtuivat tiheään perättäin, eivätkä suuremmilla alueilla kuin että useimmissa tapauksissa

samat sudet olisivat saattaneet ne tehdä. Ensimmäinen lapsenryöstö 1880 tapahtui näet 23 p:nä Huhtikuuta, jolloin 2½ vuoden ikäinen tyttölapsi Wiikaisten kylästä Laitilan pitäjässä joutui suden saaliiksi. Senjälkeen ilmoitettiin seuraavat tapaukset:

25 p:nä Huhtikuuta susi repi seitsemän vuoden vanhan tytön Nousiaisten pitäjässä.

26 p:nä Huhtikuuta susi vei ja söi 2½ vuoden vanhan lapsen Kukkolan kylästä Mynämäen pitäjässä.

15 p:nä Toukokuuta susi oli vienyt ja syönyt kolmen vuoden ikäisen tyttölapsen Karviaisten kylästä Prunkkalassa.

2 p:nä Elokuuta karkasi susi Nihattulan kylässä Mynämäen pitäjässä kymmenvuotiaan tytön päälle, tämän ajaessa karjaa kottiin, ja tappoi hänen.

6 p:nä Lokakuuta kaksi sutta raateli neljän vuoden ikäisen tytön Taatilan kylässä Paimion pitäjässä.

7 p:nä Lokakuuta susi vei ja söi 5½ vuoden ikäisen tytön Koveron kylästä Laitilan pitäjässä.

15 p:nä Lokakuuta veivät ja raatelivat sudet lähes kuuden vuoden vanhan pojan Wehmaan pitäjässä.

Kun ne keinot, joihin kunnat ryhtyivät petojen hävittämiseksi, ylimalkaan huomattiin voimattomiksi, sekä kuntain siitä määräämät palkinnot liian vähäisiksi, jotta ne voisivat houkutella yksityisiä metsästäjiä eli otusten pyytäjiä useiksi viikoiksi yhtämittaa tarpeellisella uutteruudella rupeamaan niin perin vaivaloiseen ja epävarmaan metsästystoimeen, sääti Keisarillinen Senaatti 15 p:nä Toukokuuta 1880, että jokaisesta Wehmaan, Mynämäen, Piikkiön ja Halikon kihlakunnissa tapetusta sudesta tahi ilvesudesta taikka myöskin niiden penikasta maksettaisiin yleisistä varoista ylimääräinen palkinto, 100 markkaa jokaisesta täysikasvuisesta sudesta tahi ilvesudesta sekä 50 markkaa jokaisesta näiden petojen penikasta. Tämä palkinto korotettiin 28 p:nä Lokakuuta samana vuonna 200 markkaan täysikasvuisesta elävästä ja 100 markkaan penikasta, jota paitsi varoja määrättiin tottuneiden sudenpyytäjain palkkaamiseksi. Nämät toimenpidot, joista ei kuitenkaan ehtinyt koitua näkyviä seurauksia sen ajan kuluessa, minkä tämä kertomus käsittää, näyttävätkin olleen tehokkaita.

Susia on tavallisesti pyydetty osittain panemalla ulos myrkytettyjä syöttejä ja loukkaia, osittain myöskin siten että niiden pesiä on etsitty Toukokuun loppupuolella ja Kesäkuun alussa sekä pienet penikat otettu niistä pois. Karhuja etsitään mieluummin talvella pesissään, jolloin niitä helpoimmin voidaan kaataa. Suurin lukumäärä niitä kaadetaan Wiipurin ja Oulun lääneissä. Viisivuotiskautena 1876—1880 tapettiin Suomenmaassa 570 karhua, 1,466 sutta, 913 ilvestä, 17,383 kettua, 455 ahmaa, 1,374 saukkoa, 775 näätä, 10,177 kärppää ja 13,196 petolintua. Näiden lisäksi tulee vielä se lukumäärä petoeläimiä, mikä vuonna 1876 kaadettiin Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Hämeenlinnan jää-

neissä, josta ei ole saatu tietoja. Näistä maksetut palkinnot nousivat noin 150,000 markkaan. Taululiitteessä N:o 16 löytyy lähempiä tietoja jokaiselta eri vuodelta itseksustakin läänistä.

Sittekun ruuaksi kelpaavat metsänotukset 10 p:nä Helmi-kuuta 1868 annetun Armollisen Asetuksen johdosta, joka koskee metsästystä ja otuksenpyyntiä Suomenmaassa, ovat rauhoitetut määrättyinä aikoina vuodesta ja siten suojellut järjetöntä ja hävittävää metsästystapaa vastaan, on metsänriistaa ruvennut ilmestymään yhä viljemmältä. Lintujen ulosvienti, etupäässä Pietariin rautatiellä sekä Tukholmaan Hankoniemen kautta, on sentähden ollutkin sangen suuri, vaikka se, koska suuri osa lintuja on viety matkustajain tavarana, ei ole tullut täydellisesti otetuksi tulliluetteloihin. Näissä ilmoitetaan näet sanottu ulosvienti seuraavaksi:

	Metsä- ja vesilintuja, kappaletta.
vuonna 1876	192,320.
„ 1877	100,314.
„ 1878	152,492.
„ 1879	448,156.
„ 1880	323,952.

Jos jokainen ulosviety lintu lasketaan keskimäärin ainoastaan 1 markan arvoiseksi, olisi Suomenmaalla niinmuodoin alimman laskun mukaan näinä viitenä vuonna ollut tästä metsästyksen haarasta yli oman tarpeen enemmän kuin 240,000 markan vuotinen tulo. Tulliluetteloissa laskettiin tämä arvo vuosina 1879 ja 1880 tekevän enemmän kuin 430,000 markkaa kumpanakin vuonna. Muita metsästyksen tuotteita on samana aikana viety ulos 12,413 ketunnahkaa, 116,933 jäniksennahkaa, 134,565 oravanahkaa ja 881,122 kappaletta kaikellaisten elävien nahkoja ilman lähempää erittelemistä.

Kuvernöörien ja kalastusten kaitsijan toimesta on kalastusyhdistyksiä perustettu useimpain laveampain vesistöjen osakkaiden kesken. Näiden yhdistysten tarkoituksena on rauhoittaa kaloja kutuaikana sekä estää kalastusta, jonka kautta kalansikiöt häviävät. Maalaisväestössä sen ohessa herättääksensä ja ylläpitääksensä halua siitoksen kautta siirtämään arvoisia kalalajeja yhdestä vesistöstä toiseen, jossa samoja kalalajeja ei ennen ole ollut, sekä kehoittaaksensa yleishyödylliseen vaikutukseen tässä suhteessa on Keisarillinen Senaatti 20 p:nä Joulukuuta 1878 määrännyt seuraavat palkinnot perustettavaksi, nimittäin: yhden 500 markan suuruisen ensimmäisen palkinnon, kaksi 300 markan suuruista toista palkintoa sekä neljä 100 markan suuruista kolmatta palkintoa vuotisesti annettaviksi semmoisille henkilöille tahi yhdistyksille, joiden yleisesti tiedetään ja tunnustetaan ansiokkaasti vaikuttaneen jonkun hyödyllisen kalalajin siirtämiseen järvissä, lammeissa tahi muissa sisämaan vesistöissä.

Ne kalastustointa koskevat tilastolliset tiedot, joita Kuvernöörien vuosikertomuksia varten säädetyn kaavan mukaan kootaan jokaisesta kunnasta, antavat likimääräisen käsityksen kalastuksen taloudellisesta merkityksestä Suomenmaassa. Niiden mukaan saatetaan maan vuotinen kalansaalis keskimäärin laskea noin 2,000,000 leiviskäksi, joista merikalastus tuottaa vähäemmän kuin kaksi kolmatta osaa sekä loput kalastus joissa ja järvissä. Vuonna 1880 ilmoitettiin 5,204 huonekuntaa elättävän itseänsä yksinomaisesti taikka pääasiallisesti kalastuksella meressä ja rantavesissä. Ne käyttivät tähän 8,484 venettä, joiden väestö tavallisesti oli 3 tahi 4 henkeä veneen osalle, 9,851 nuotaa, 63,062 silakkaverkkoa sekä 7,819 lohiverkkoa. Saalis ilmoitettiin viimeksimainittuna sekä kolmena edellisenä vuonna olleen seuraava:

Pêche en mer. Les quantités prises.

Vuonna.	Silakkoita. <i>Petit hareng.</i>	Lohta ja Taimenta. <i>Saumon.</i>	Siikoja. <i>Sik.</i>	Kuoreita. <i>Éperlan.</i>	Kilohailia. <i>Espröt.</i>	Muita kaloja. <i>Autres espèces.</i>	Hylkeitä. — <i>Phoques.</i>	
	Tynnyriä (= 1,6489 hectol.)				5:n nautan nassakkaa (= 2,125 kilogram).	Leiviskää (= 8,5 kilogram).	Lukumäärä. <i>Nombre.</i>	Niistä saatu rasva. <i>Produit de graisse.</i> Leiviskää (= 8,5 kilogram).
1877	73,203	997	2,611	2,853	4,920	111,854	4,809	12,573
1878	77,643	747	2,047	3,099	9,525	109,106	9,374	21,382
1879	73,151	535	1,939	3,475	5,520	123,752	5,422	11,667
1880	64,432	548	2,310	2,847	5,726	129,025	5,890	11,549

Itsekunkin niiden viiden läänin osalle, joilla on merenrantoja, jakautui saalis viimeksimainittuna vuonna seuraavasti:

Les quantités prises en 1880 par gouvernement.

Läänit.	Silakoita.	Lohta ja Taimenta.	Siikoja.	Kuoreita.	Kilohailia.	Muita kaloja.	Hylkeitä.	
	Tynnyriä.				5:n naulan nassakkaa.	Leiviskää.	Lukumäärä.	Niistä saatu rasva. Leiviskää.
Uudenmaan	5,343	—	45	385	2,966	19,117	129	379
Turun ja Porin	33,406	9	589	922	360	65,923	972	1,918
Wiipurin	6,180	34	450	888	1,560	12,395	1,816	3,988
Waasan	16,770	203	999	398	660	22,385	2,649	4,165
Oulun	2,733	302	227	254	180	9,205	324	1,099
Yhteensä	64,432	548	2,310	2,847	5,726	129,025	5,890	11,549

Ylipäänsä ei kalansaalis vuonna 1880 ollut tyydyttävä, varsinkaan Wiipurin ja Waasan lääneissä. Vuonna 1879 pyydettiin edellisessä läänissä 7,472 ja jälkimmäisessä 20,910 tynnyriä silakoita, sekä vuotta ennen edellisessä läänissä 10,400 ja jälkimmäisessä 26,166 tynnyriä sanottuja kaloja.

Joki- ja järvikalastus ilmoitettiin tuottaneen:

Pêche dans les lacs et dans les rivières:

	Lohta. Saumon.	Taimenia ja Järvirautuja. Truite.	Siikoja ja Harreja. Sik.	Muikkuja ja Kuoreita. Lavaret argenté.	Muita kaloja. Autres espèces.
	T y n n y r i ä.				Leiviskää.
V:na 1877	2,140	126	4,564	14,003	168,290
„ 1878	1,878	283	3,489	16,198	184,951
„ 1879	1,998	278	3,893	19,149	186,672
„ 1880	2,201	294	3,358	16,857	169,721

Etevin kalastus jo'issa ja sen ohessa ainoa, mitä niissä harjoitetaan ammattina, on lohen-, taimenen- ja sii'anpyynti. Suurimmat kalastamot ovat pohjoisissa jo'issa, Tornion-, Kemi-, Ii- ja Oulunjo'issa, sekä Kokemäen- ja Kymijoessa, ja ovat kruununomia. Vuokraa niistä on valtiolle maksettu

vuonna 1877	64,398	markkaa	74	p:niä.
„ 1878	63,222	„	30	„
„ 1879	66,516	„	77	„
„ 1880	63,527	„	17	„

Seuraavassa taulussa luodaan silmäys lohen- ja sii'anpyyntiin eri läänien jo'issa ja järvissä vuonna 1880:

La pêche du saumon et du sik dans les rivières en 1880.

	Lukumäärä. Nombre de		Saaliinmäärä tynnyreissä luettuna. Quantités prises. (Tynnyriä à 1,6439 hectolitre.)			Kruununkalastamoista maksettu vuotinen vuokra. Revenu de la couronne.	
	Lohi- ja siikapatoja. Pêcheries.	Henkilöitä, jotka olivat työssä kalastusaikana. Personnes en service.	Lohta. Saumon.	Taimenia ja Järvirautuja. Truite.	Siikoja ja Harreja. Sik.	Markkaa.	p:niä.
Uudenmaan läänissä	—	11	106	—	40	—	—
Turun ja Porin „	23	179	248	—	175	21,439	75
Hämeenlinnan „	112	1,554	3	—	23	—	—
Wiipurin „	124	2,740	561	27	1,197	14,938	—
Mikkelin „	—	—	—	—	166	31	76
Kuopion „	30	182	19	1	340	567	48
Waasan „	149	1,696	16	23	131	—	—
Oulun „	139	5,823	1,248	243	1,286	26,550	18
Yhteensä	517	12,185	2,201	294	3,358	63,527	17

Ilmoitukset lohi- ja siikkakalastamoissa työskentelevien henkilöiden lukumäärästä ovat nähtävästi useimmista lääneistä virheellisiä ja johonkin erhetukseen perustuvia. Sama on myöskin ollut ilmoitettujen apajain lukumäärän laita. Apajilla on ymmärretty paikkoja, joissa nuotanvetoa lohen- ja siianpyyntiä varten on harjoitettu, mutta useissa paikkakunnissa on nähtävästi sanan arveltu merkitsevän jokaista eri kertaa kun nuotta on heitetty ulos. Oulun läänistä esim. ilmoitettiin vuodelta 1880 kokonaista 28,225 apajaa. Näitä ilmeiseen väärinkäsitykseen nojautuvia ilmoituksia ei tietysti ole tähän otettu.

Muikunpyynti, joka silakanpyynnin jälkeen on saaliin paljouden puolesta hyötyisin, ilmoitettiin ynnä kuoreenpyynnin kanssa tuottaneen:

	Muikkuja ja kuoreita, tynnyriä. <i>Pêche du lavaret, quantités prises.</i>			
	1877.	1878.	1879.	1880.
Uudenmaan läänissä	232	465	331	193
Turun ja Porin „	317	260	536	321
Hämeenlinnan „	1,233	1,458	1,693	1,336
Wiipurin „	2,081	1,899	3,841	2,918
Mikkelin „	3,233	3,424	3,789	3,650
Kuopion „	3,924	5,167	4,394	4,231
Waasan „	1,313	1,594	2,500	2,338
Oulun „	1,670	1,921	2,065	1,870
Yhteensä	14,003	16,188	19,149	16,857

Tarpeetonta lienee mainita että kaikki ylläolevat ilmoitukset kalansaaliista ovat ainoastaan likimääräisiä. Ettei saaliinmääriä ainakaan ole ilmoitettu suuremmiksi, kuin ne todellisuudessa ovat olleet, näkyy siitä että Suomesta vuosina 1876—1880 on viety muihin maihin seuraavat määrät kaloja:

Exportation.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Eläviä ja tuoreita kaloja, <i>Poisson frais</i> , leiviskää	180,075	140,970	113,869	141,962	181,201
Suolattua lohta, <i>Saumon salé</i> , tynnyriä	2,035	1,069	1,131	813	1,197
Suolatuita silakoita, <i>Petit hareng salé</i> , „	16,982	14,074	22,643	25,122	20,633
„ muita kaloja, <i>Autres espèces</i> , „	2,162	1,194	1,117	1,726	965
Krapuja, satamäärää, <i>Ecrevisses, centaines</i>	20,840	19,485	22,000	27,831	30,190

Suomenmaan kalanviennin arvo on tulliluetteloissa laskettu vuonna 1876 2,685,543 markaksi.
 „ 1877 2,112,728 „
 „ 1878 1,852,550 „
 „ 1879 2,362,933 „
 „ 1880 2,523,980 „

Sitävastoin Suomenmaahan samana aikana on muista maista tuotu keskimäärin vuodessa noin 250,000 leiviskää suolatuita, kuivatuita, savustetuita, maustetuita eli tuoreita kaloja, joiden arvo nousi:

vuonna 1876 1,363,248 markkaan.
 „ 1877 1,378,162 „
 „ 1878 1,410,450 „
 „ 1879 531,885 „
 „ 1880 1,140,327 „

Koti- ja käsiteollisuus. Sittenkun tehdasteollisuuden tuotteita vähitellen on ruvennut yhä enemmän tulvaamaan yleiseen liikkeesen sekä kaikkiin kuntiin asettuneiden maakauppiasten kautta alkanut levitä syrjäisimpiinkin seutuihin, on kotiteollisuus vähentymistään vähentynyt. Tätä seikkaa ei tosin voi pitää odottamattomana, koska itsestensä on tietty, että kahden tavaralajin kilpaillessa keskenänsä parempi, helpompihintainen ja muodoltaan

kauniimpi aina pääsee voitolle ja tunkee huonomman syrjään; mutta kuitenkin tämä kotiteollisuuden vähentyminen on jokaisessa maassa, jossa siihen on käännetty huomiota, herättänyt todellista huolta. On valitettu että kotiteollisuuden vähentyessä kotiahkeruuskin useimmiten on lakannut ja että se tuottelias työ, jota tämä kotiteollisuus kannatti, nyt menee hukkaan minkään muun sitä korvaamatta. Erittäinkin Suomessa, jossa suurin osa maaväestöstä pitkän ajan vuodesta on pakotettu oleskelemaan kotosalalla, jossa ulkotyöt lyhyinä kesäkausina vaativat paljon useampia käsiä kuin mitä pellonviljelystoimi ympäri vuoden voipi pitää työssä ja elättää, on kotiteollisuudella aina oleva sangen suuri sekä aineellinen että siveellisesti kasvattava merkitys. Hallituksen huomio onkin sentähden jo kauan ollut käännettynä nyt mainittuun asiaan. Kun tehokkain keino kotiteollisuuden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi epäilemättä on ollut käsityötaidon kehittämisen ja täydellistämisen sekä sen suunnittaminen erityisiin teollisuudenhaaroihin, jotka näyttävät saattavan menestyä tehdastyön rinnalla, on katsottu tarpeelliseksi etupäässä ryhtyä toimiin ajanmukaisen teollisuudenopetuksen kuntoonsaamiseksi. Siinä tarkoituksessa myönnettiin Armollisesti 27 p:nä Tammikuuta 1875 yleisistä varoista 30,000 markan suuruinen summa vuotuisesti viiden vuoden aikana käsiteollisuustaidon edistämiseksi, siten että 20,000 markkaa määrättiin jaettavaksi eri läänien kesken,

kiertävään käsityöopettajain ja opettajattarien palkkaamiseksi ynnä niiden varustamiseksi malleilla ja työkaluilla, sekä 10,000 markkaa pidätettiin Senaatin käytettäväksi satunnaisiin toimenpitoihin teollisuustaidon edistämiseksi, niinkuin käsiteollisuusnäyttelyiden toimeenpanemiseen, apurahoiksi kiintonaisille teollisuuskouluille, käsityö-opettajain valmistamiseksi y. m. Kun aika, joksi yllämainittu määräraha oli myönnetty, loppui vuonna 1879, salli Teidän Majesteettinne 24 p:nä Maaliskuuta 1880 siitä tehdyn alamaisen esityksen johdosta, että Suomenmaan valtiovaroista edelleen viiden vuoden aikana saataisiin samaan tarkoitukseen käyttöä 25,000 markkaa vuodessa, joista 20,000 markkaa jaettaisiin maanviljelysseurain kesken ja loput tulisivat Senaatin käytettäväksi ilmaantuviin tarpeisiin.

Näillä varoilla on muun muassa Helsingissä ylläpidetty yhteinen kotimaisten käsiteollisuuden tuotteiden myyntipaikka, sekä perustettu kiintonaisia teollisuuskouluja Turun ja Oulun kaupunkeihin, jota paitsi kiertäviä käsityö-opettajia ja opettajattaria on ollut asetettuina useimpiin lääneihin. Hedelmät kaikista näistä toimenpidoista eivät tosin ehdi kypsyä muutaman vuosikauden kuluessa; mutta kuitenkin vakuutetaan jo muutamista osista maata, niinkuin Kuopion läänistä, että kunnat ahkerasti ovat hyväksensä käyttäneet maanviljelysseuran lähettämien käsityö-opettajain ja opettajattarien opetusta. Tehokkain keino käsiteollisuuden parantamiseksi lienee kuitenkin kansakoulu. Mitä yleisemmin käsityön ja muun teollisuuden opetusta annetaan, sitä laveampiin kansankerroksiin tunkeupi käsiteollisuuden taitokin ja tulee niin vähitellen olemaan osana yleisessä kansansivistyksessä. Ilahuttava seikka on sentähden, että kiintonaisten kansakoulujen luku, joissa käsityö-opetus on otettu oppiaineiden joukkoon, vuosi vuodelta on yhä karttunut.

Ne ilmoitukset, joita kunnista on annettu tärkeimpään kotija käsitöitten laadusta sekä teosten likimääräisestä arvosta, eivät tarjoa tarpeellisia aineita mihinkään yleisempiin numeroyhdistyksiin tahi laskuihin tässä suhteessa. Kotiteollisuus Suomenmaassa on vielä enimmäkseen moniteollisuus, joka tarkoittaa ainoastaan omaa tarvetta ja sentähden melkein kokonansa pysyy tilastollisen tutkimuksen ulkopuolella. Tunnettu kuitenkin on että suurin osa maan väestöä, etenkin vaimonpuolista, vaatettaa itsensä tämän moniteollisuuden tuotteilla, että talonkalut, huonekalut, ajokalut y. m. monin paikoin paraasta päästä ovat kotitekoisia ja että sama myös usein on kalanpyydysten, metsästyskalujen, vieläpä toisinaan ta'eteostenkin laita. Kätevyyden puolesta kotiteollisuuden alalla on erittäinkin yhteinen kansa Pohjanmaan osassa Waasan lääniä etevä, jota vastoin Wiipurin läänin väestö samassa suhteessa on kyllin alhaisella kannalla. Käsitöistä, joita yksityisissä paikkakunnissa harjoitetaan suuremmissa määrässä sekä myytäväksi, ilmoittavat Kuvernöörit seuraavia:

Uudenmaan läänissä:

Porvoon kunnassa: kankaita.
Kirkkonummen „ „
Orimattilan „ „ ryijyjä ja pitsejä.

Turun ja Porin läänissä:

Rauman kunnassa: pitsejä.
Naantalin „ „ sukkaa ja muita kudottuja teoksia.
Uskelan „ „ juurikoreja.
Perniön „ „
Eurajoen „ „ rautapuntareita.
Säkylän „ „ myllynkiviä.
Nakkilan „ „ keinu- ja puolatuoleja.
Hämeenkyrön „ „ „ „
Kankaanpään „ „ viskuukoneita.

Hämeenlinnan läänissä:

Humppilan kunnassa: ajokaluja.
Urjalan „ „ keinutuoleja y. m.
Kalvolan „ „ „ „
Tuuloksen „ „ „ „

Wiipurin läänissä:

Kymin kihlakunnassa: kattopäreitä ja puuastioita.
Lappeen „ „ „ „
Äyräpään „ „ „ „
Wironlahden kunnassa: karvamattoja ja olutkoreja.
Kyyrölän kreikkalais-venäläisessä seurakunnassa: savenvalajan-teoksia.

Kuopion läänissä:

Kuopion maaseurakunnassa: pyssyjä ja takeita.
Tohmajärven kunnassa: rekiä ja kärryjä.
Liperin „ „ „ „
Pielisen „ „ veneitä.
Pielaveden „ „ „ „

Waasan läänissä:

Pietarsaaren kunnassa: laivanrakennus- ja salvumiehentöitä sekä kankaita ja kehräyksiä.
Kruunupyyn „ „ sam. sam. sam.
Kokkolan „ „ laivanrakennus- ja salvumiehentöitä sekä karttoja, kinttaita y. m.
Kälviän „ „ takeita, valuriteoksia y. m.
Ullavan „ „ „ „ „ „
Wöyrin „ „ rukkeja, pirttoja, tuoleja, takeita y. m.
Oravaisten „ „ „ „ „ „ „ „
Useimmissa läänin kunnissa: kehräyksiä ja kankaita sekä ajokaluja.

Vasken- ja tinan-valmistusta on, niinkuin ennenkin, harjoitettu Fiskarin, Kärkelän ja Pitkärannan sulatuslaitoksissa sekä perustettu malmeihin Orijärven ja Pitkärannan kaivoksista. Tuotanto on ollut:

Production de cuivre et d'étain.

	Vaskea. Sentreriä.	Tinaa. Sentreriä.	Sinkkiä. Sentreriä.
vuonna 1876	495.	25.	—
„ 1877	387.	11.	—
„ 1878	920.	83.	—
„ 1879	895.	48.	146.
„ 1880	452.	—	—

Mainittuina viitenä vuonna valmistettiin niinmuodoin Suomessa 3,149 sentneriä vaskea, joka verrattuna tuotantoon lähimpänä edellisenä viisivuotiskautena tosin osoittaa lisääntymistä, mutta kuitenkin on kaukana jälessä siitä mitä tätä metallia aikaisemmin on täällä valmistettu. Vaskentuotanto teki, näet, vuosina 1871—1875 ainoastaan 1,596 sentneriä, vuosina 1866—1870: 4,556 sentneriä, vuosina 1861—1865: 14,740 sentneriä ja vuosina 1856—1860: 16,768 sentneriä.

Kullanhuuhtomalaitokset Ivalojoella olivat harvempilukuiset ja niissä työskenteli vähempi määrä työmiehiä, kuin edellisenä viisivuotiskautena. Saalis oli myöskin vähäpätöinen ja teki:

	Huuhdottua kultaa. Produits des lavages d'or. Grammia.	Vastaava Suomen naulaa.
vuonna 1876	9,911.	23,31.
„ 1877	6,972.	16,40.
„ 1878	5,758.	13,55.
„ 1879	8,184.	19,25.
„ 1880	17,609.	41,43.

eli kaikilta viideltä vuodelta yhteensä 48,434 grammia, s o. likimittain 114 naulaa. Tästä summasta huuhdottiin valtion puolesta 2,451 grammia. Sitä paitsi tuli kruunulle verona 2,299 grammia. Vuorihallituksen tekemän laskun mukaan olivat valtion tulot ja menot kullanhuuhdonnasta Ivalojoella niin yhtenätoista vuonna, joina sitä on harjoitettu (1870—1880), seuraavat:

Tulot:

	M.kaa.	p.
Valtion puolesta huuhdottu kultaa, 2,573 grammia à 3 markkaa 20 penniä	8,233:	60.
Kultaveroa 15,034,11 grammia	48,109:	15.
Muita tuloja	52,363:	10.
Yhteensä	108,705:	85.

Menot:

Vuonna 1870	45,287:	—
Vuosina 1871—1875	88,254:	—
„ 1876—1880	32,345:	44.
Yhteensä	165,886:	44.

Niinmuodoin valtiolle sanotusta huuhdonnasta näinä yhtenätoista vuonna on ollut 57,180 markan tappio, paitsi kasvaneita korkoja. Viisivuotiskaudelta 1876—1880 on lasku seuraava:

Valtion tulot	19,730	m:kaa	17	p:niä.
„ menot	32,345	„	44	„
Tappio	12,615	m:kaa	27	p:niä.

Mainittava on kuitenkin, että vuonna 1880 erittäin kruunun-tulot kullanhuuhdonnasta olivat 819 markkaa menoja suuremmat. Tästä voitaneen päätätä että vast'edes taloudellisessa suhteessa edullisemmat olot tässä kohden ovat odotettavina.

Suomenmaan koko metallivalmistuksen arvo laskettiin allamainittuina vuosina tehneen:

vuonna 1876	6,937,374	markkaa.
„ 1877	5,750,527	„
„ 1878	4,423,242	„
„ 1879	5,036,439	„
„ 1880	6,124,239	„

Tehtaat, käsiteollisuuslaitokset ja käsityöt. Ilmoitukset Suomenmaan teollisuuslaitoksista tässä puheena-olevalta ajalta ovat hyvin vaillinaisia. Viimeinen Tehtaaston-Johtokunnan niistä antama painosta ilmestynyt kertomus ulottuu ainoastaan vuoteen 1876. Niiden luettelujen mukaan, jotka kaupunkien maistraatit mainitulle Johtokunnalle ovat antaneet Suomenmaan eri paikkakuntien tehdas- ja käsiteollisuuslaitoksista vuonna 1879 ja jotka pyynnöstä on annettu Tilastollisen Toimiston käytettäväksi, on kuitenkin tehty seuraava yhteensovitus:

Teollisuuden laji. — <i>Les industries.</i>	Luku <i>Nombre</i>		Teosten arvo. <i>Valeur d' la fabrication</i> Markkaa.
	<i>de fabriques.</i>	työntekijöitä. <i>des ouvriers.</i>	
Teosten valmistaminen raudasta, teräksestä ynnä muista sekä kalliista että halvoista metalleista. <i>Industrie métallurgique</i>	40	2,573	6,176,423
Puusepän- ja sorvausteosten sekä ajokalujen ja pellonviljelysaseiden y. m. valmistus. <i>Industrie du bois</i>	66	393	514,002
Pumpuli-, pellava-, villa- sekä muu kehruu- ja kudontateollisuus. <i>Industrie textile</i>	44	5,054	13,988,967
Paperinvalmistus. <i>Industrie du papier</i>	22	1,233	4,988,017
Teknillis-kemiallisten teosten, valo- ja väriaineiden y. m. valmistus sekä värjäys. <i>Industrie des produits chimiques</i>	30	634	1,286,348
Lasin-, porsliinin- sekä fajanssi- ja saviteosten valmistus. <i>Industrie de l'argile et du verre</i> . . .	33	500	1,056,867
Kulutustavarain valmistus. <i>Industrie des matières alimentaires</i>	135	1,605	12,562,996
Nahka- ja turkkiteollisuus. <i>Industrie du cuir</i> . .	56	306	1,362,616
Erinäisiä teollisuuden lajeja. <i>Industries diverses</i>	10	594	1,396,286
Yhteensä (Total)	436	12,892	43,332,522

Ylläolevat tiedot koskevat ainoastaan semmoisia teollisuuslaitoksia, jotka vanhempien asetusten mukaan kuuluivat tehdas-oikeuston alle. Koko se teollisuus, joka ei tarkoita raaka-aineiden jalostuttamista, vaan niiden valmistusta, on siis tästä jätetty pois. Mutta tältäkin rajoitetulta kannalta katsottuina eivät nämät tiedot saata olla tarkkoja. Muutamista kaupungeista ei löytynyt, kun ylläoleva yhteensovitus tehtiin, ensinkään mitään tietoja, jonka tähden summia oli täydentäminen ilmoituksilla edellisiltä vuosilta taikka suorastaan tehtaista saaduilla. Teosten arvo on lisäksi, varsinkin mitä pienempiin tehtaisiin tulee, tavallisesti ilmoitettu niin alhaiseksi, ett'ei sitä millään tavalla voi uskoa oikeaksi, ja mitä eri teollisuuslajien palveluksessa käytettävään mekaanillisten voimain ja koneiden laatuun ja suuruuteen tulee, eivät niistä annetut vähät ja vaillinaiset tiedot ole edes tehneet mahdolliseksi mitään taulunmukaista ylöspanoa. Isommista teollisuuslaitoksista ovat tiedonannot ylimalkaan kuitenkin luotettavampia. Ne, joiden vuotinen valmistusarvo ilmoitettiin 200,000 markaksi ja sitä suuremmaksi, olivat seuraavat: *)

	Työntekijän luku.	Valmistusarvo, markkaa.
<i>Rauta- ja teräs- y. m. teollisuus:</i>		
Osberg'in ja Baden konepaja Helsingissä	576.	1,557,000.
Wiipurin konepaja	354.	850,000.
Turun valimo ja konepaja	353.	745,675.
Warkauden valimo ja konepaja	202.	586,895.
Jokioisten rautatehdas	?	426,695.
Porin konepaja	154.	281,000.
Turun rautateollisuusyhtiö	74.	265,000.
Helsingin kaasuväläistys-yhtiön konepaja	61.	200,000.
Daalin ruukin konepaja ja valimo	98.	198,427.

	Työntekijän luku.	Valmistusarvo, markkaa.
<i>Kehruu- ja kudontateollisuus:</i>		
Tampereen pumpulinkehruu- ja kudontalaitos	1,662.	4,700,000.
Forssan pumpulinkehruu-, kudonta- ja värjäyslaitos Tammelan pitäjässä, käytetään viidellä turbiinilla ja viidellä höyrykoneella, jotka ovat yhteensä 690:n hevosen voimaiset	1,600.	4,509,000.
Tampereen pellavankehruu- ja kudontalaitos	734.	2,800,832.
Waasan pumpulinkehruu-laitos	326.	593,453.
Littoisten verkatehdas	100.	455,000.
Tampereen „	100.	225,000.
Turun mekaanillinen pumpulinkehruu-laitos	61.	200,701.

*) Hämeenlinnan läänissä löytyvistä teollisuuslaitoksista on tietoja annettu Kuvernöörin kertomuksessa läänin tilasta vuonna 1880 sekä siihen liitettyssä kertomuksessa Tampereen kaupungista. Näitä tiedonantoja on tässä seurattu.

	Työntekijän luku.	Valmistusarvo, markkaa.
<i>Paperiteollisuus:</i>		
Tampereen paperitehdas	292.	1,000,000.
Tervakosken „	250.	1,000,000.
Walkeakosken paperitehdas ja puuhiomo	147.	850,000.
Nokian puuhiomo	133.	400,000.
Tampereen puuhiomo	70.	280,000.
Hämeenkyrön „	76.	225,000.
Rieks'in tapettitehdas Helsingissä	129.	982,434.
<i>Kynttilätehdas:</i>		
Havin kynttilä- ja saipuatehdas	51.	237,500.
<i>Kulutustavarain valmistus:</i>		
Töölön sokeritehdas Helsingin luona	69.	2,306,080.
Auran sokeritehdas Turussa	62.	1,476,000.
Borgström'in tupakkitehdas Helsingissä	142.	526,366.
Rettig'in ja Kumpp. tupakkitehdas Turussa	111.	471,295.
Tollander & Klärich'in „ Helsingissä	144.	364,000.
Jäderholmin „ Turussa	36.	310,186.
Pietarsaaren tupakkitehdas	110.	306,000.
Ranin'in väkiviiniatehdas Kuopiossa	17.	300,000.
Kuopion viinanpoltto-osakeyhtiön väkiviiniatehdas	22.	252,000.
Sinebrychoff'in väkiviiniatehdas Helsingissä	3.	235,526.
Ekberg'in „ „	4.	213,658.
<i>Nahkateollisuus:</i>		
Oulun nahanparkituslaitos ja kenkätehdas	101.	727,000.
<i>Eri teollisuushaaroja:</i>		
Helsingin laivatokka	229.	430,000.
Turun laivavarvi	225.	579,700.

Muista teollisuuslaitoksista, jotka ovat antaneet tietoja toimistansa vuonna 1879, ei ollut yhtäkään, jonka tuotannon arvo nousi 200,000 markkaan. Kuinka vähän nämät arvon-ilmoitukset kuitenkin voivat olla johdoksi erityisten teollisuuden-lajien merkitystä arvosteltaissa, näkyy muun muassa seuraavista esimerkeistä. Vuonna 1876 ilmoitettiin maan 13:ssä käynnissä olevassa lasitehtaassa valmistettujen teosten arvo nousseen 784,021 markkaan ja vuonna 1879: 8:ssa lasitehtaassa (kaikki käynnissä olevat?) valmistettujen 529,458 markkaan. Suomenmaan lasitavarain ulosvienti, pääasiallisesti Wenäjälle, arvattiin taasen ensinmainittuna vuonna tehneen 756,836 markkaa, jälkimmäisenä vuonna 1,731,085 markkaa ja vuonna 1880: 2,337,033 markkaa. Koko maan paperinvalmistuksen arvo ilmoitettiin vuonna 1879 nousseen 4,988,017 markkaan, mutta samana vuonna vietiin tulliluetteloiden mukaan ulkomaille, (paitsi pahvia ja puupaperiainetta, tapetteja y. m.) pa-

peria 6,317,222 markan arvosta ja vuonna 1880: 5,745,758 markan arvosta. Jos vastamainittuun tavarain kulutus omassa maassa arvataan kuinka vähäiseksi tahansa, näyttää kuitenkin olevan välttämätöntä otaksua se niin suureksi, että erotus tehtaiden ja tulliviraston arvon-ilmoitusten välillä, kun molemmat arvellaan perustuvan todelliseen asiantilaan, olisi päinvastaiseen suuntaan tullut huomattavaksi. Nyt mainitut arvosumat saattavat siihen johtopäätökseen, että Suomesta on viety ulos erinäisiä teollisuuden tuotteita paljo suuremmat määrät kuin maassa on niitä valmistettu, ja tähän ei vastaava tuonti taikka välikauppa voi antaa selitystä. Tärkeä teollisuuden laji, josta verrattain täydellisiä ilmoituksia Kuvernöörien kertomuksia varten Armollisesti vahvistetun kaavan mukaan nykyään kootaan, on *myllyteollisuus*, eli jauhojen, kryynien y. m. valmistus. Vuoden 1880 lopulla löytyi Suomenmaassa 1,302 jauhomyllyä, joista maksettiin veroa, sekä 14,995 myllyä kotitarvetta varten. Näistä käytettiin 24 höyryn, 6,333 veden ja 9,440 tuulen voimalla. Taulu N:o 17 osoittaa likemmin niiden jakautumista eri läänien osalle sekä niiden käyttövoimain laatua. Myllyteollisuus on kuitenkin ylimalkaan ainoastaan harvoissa paikkakunnissa, niinkuin Waasassa, kehittynyt suuremmaksi, taikka niin laveaksi, että sen harjoittaminen tarkoittaa muuta kuin paikkakunnallisten tarpeitten täyttämistä.

Sitävastoin on karttuneen metsäntuotteiden ulosviennin ohessa *sahaliike* yhä enemmän ja enemmän muuttunut suuriteollisuuden luonteiseksi. Vuonna 1880 löytyi maassa 61 höyry- ja 181 vesisahaa, joissa oli yhteensä 441 raamia ja joiden konevoima oli noin 5,000 nimellistä hevosvoimaa. Työväki kaikissa näissä yhteensä nousi 6,311 henkeen, joista 4,450 oli miehiä, 842 naisia ja 1,019 15 vuotta nuorempia lapsia. Kaikista maamme paikkakunnista on uudella Kotkan kaupungilla sahateollisuuden suuruuteen nähden etusija. Siellä, taikka Kymin pitäjän rajain sisällä, oli vuonna 1878, ennenkuin tapahtunut kauppa-ahdinko oli jossakin määrässä ehtinyt liikettä ehkäistä, 9 höyrysahaa yhteensä 43:lla raamilla ja 630:llä hevosvoimalla. Työväkeä oli likimäärin 1,200 henkeä (1,001 miestä, 101 naista ja 58 lasta) ja vuoden kuluessa sahattujen pölkkyjen luku nousi 1,153,624 kappaleeseen. Katsaus sahaliikkeen eri lääneissä vuosina 1878, 1879 ja 1880 löytyy muuten taulussa N:o 18.

Paitsi äskenmainittuja kahta teollisuuden-lajia, jotka ainakin suurimmaksi osaksi ovat olleet ulkopuolella sen osaston rajoja Suomenmaan teollisuustilastosta, jota Tehtaaston-Johtokunta on käsitellyt, on vielä olemassa muitakin, joista ilmoituksia virallista tietä tiettävästi ei ole hankittu. Niin on muun muassa tiilien valmistuksen laita, jota tehtaanmukaisesti harjoitettaneen noin kolmessakymmenessä tiilitehtaassa. Useimmat ja suurimmat näistä sijaitsevat maamme eteläisemmissä osissa sekä Helsingin ja Hämeenlinnan välisen rautatien varrella.

Teollisuuden joukossa, joita voimassa olevan lain mukaan harjoitetaan erityisten etu-oikeuten nojalla, ja jotka sentähden vanhastaan eivät ole kuuluneet tehdas-oikeuston eli nykyään maistraatien alle, on myöskin *kirjapainoliike*, joka erittäin tässä puheena-olevan viisivuotiskauden kuluessa on huomattavasti edistynyt. Vuoden 1875 lopulla oli maassa 24 kirjapainoa ja niissä 22 pika- ja 40 käsipaininta sekä 356 henkeä työväkeä. Vuonna 1880 nousi kirjapainojen luku 30:een, ja muutamat suuremmista, niiden joukossa Helsingissä löytyvät, olivat uusien parannettujen koneiden kautta sitä paitsi melkoisessa määrässä laventaneet toimintaansa. Täydellisempiä tietoja puuttuu kuitenkin viimeksimainitulta vuodelta, jonka tähden vastamainittua edistystä ei ole voitu, likemmin kuin tässä on tapahtunut, esittää.

Mitään varsinaista rajoitusta tehdas- ja käsityöteollisuuden välillä ei enään voida tehdä. Se erotus, joka tämän puolesta löytyy maistraatien luetteloissa, on useimmiten erotus ainoastaan nimeksi. Useoita tehtaiksi nimitetyitä laitoksia käyttää ainoastaan käsivaimalla yksi taikka pari miestä, ja niissä valmistettujen teosten määrä ja arvo ovat usein vähemmät kuin mitä keskisuuri käsityö tuottaa. Toiselta puolen taasen käytetään joissakuissa käsityöteollisuuslaitoksissa semmoinen joukko koneita ja työväkeä, että niitä saattaa pitää suurempien tehtaiden vertaisina. Yleisenä, jos kohta ei yksityisissä tapauksissa soveltuvana, erotuksen määrääjänä kumpaisenkin välillä saanee kuitenkin olla se otaksumus, että käsityölaitosten tuotanto tavallisesti tarkoittaa paikkakunnallisia tarpeita, kun tehtaiden tuotanto sitävastoin on aiottu laajemmalle leviävää menekkiä varten. Käsityölaitoksista löytyvät tiedot ovat kuitenkin vielä epätäydellisempiä kuin tehtaita koskevat. Tilastollinen Toimisto ei sentähden olekaan arvellut niiden johdolla voivansa tulla mihinkään yleisempiin johtopäätöksiin koko maan käsityöteollisuuteen nähden. Sitävastoin Toimisto väestön jaosta elinkeinon ja ammatin mukaan väkiluvuntauluissa vuodelta 1880 on laatinut seuraavan yhteensovituksen, joka jossakin määrin valaisee Suomenmaan teollisuus-oloja ja osoittaa itsekunkin teollisuuden-lajin verrallista merkitystä suuremman taikka vähäisemmän henkilömäärän välittömänä taikka välillisenä elannon-lähteenä:

Nombre des individus que l'industrie fait vivre, en 1880.

	Tehtaan-isäntäin, käsityöläisten ja oppilasten ynnä niiden perhe- ja palvelusväen luku. <i>Nombre des individus vivants directement ou indirectement de</i>		
	<i>Tehtasteollisuus, la grande industrie.</i>	<i>Käsityöteollisuus, la petite industrie.</i>	<i>Yhteensä henkilöitä, Total.</i>
Kudonta- ja kehruteollisuus	6,995	154	7,149
Metalliteollisuus	12,287	11,704	23,991

	Tehtaan-isäntäin, käsityöläisten ja oppilasten ynnä niiden perhe- ja palvelusväen luku. <i>Nombre des individus vivants directement ou indirectement de</i>		
	<i>la grande industrie.</i>	<i>la petite industrie.</i>	<i>Total.</i>
Nahka- ja säämiskäteollisuus ynnä turkisten valmistus	477	5,027	5,504
Puuteollisuus	415	6,975	7,390
Lasi-, savi- ja fajanssiteollisuus	1,570	852	2,422
Teknillis-kemialliset tehtaat, värjäyslaitokset y. m.	165	1,692	1,857
Rakennusteollisuus	982	19,193	20,175
Valaistusaineiden valmistus	262	—	262
Vaatteiden y. m. valmistus	207	36,385	36,592
Elatus- ja ruokatavarain valmistus	2,856	3,091	5,947
Kulkuneuvojen valmistus	222	251	473
Tieteen ja taiteen tarpeita tarkoittava teollisuus	2,686	1,720	4,406
Ylellisyystavarain valmistus	850	52	902
Saha- ja myllyteollisuus	12,599	—	12,599
Kaikellaiset käsityöt	—	3,316	3,316
Yhteensä	42,573	90,412	132,985

Teollisuus Suomessa elättää niinmuodoin kaikkiansa 132,985 henkeä eli ainoastaan 6,4 % väestöstä. Ruotsissa nousi sama väestöryhmä vuonna 1875, siihen samoin luettuina perheet ja palkkaväki, 410,371 henkeen, eli likimittäin 10:neen prosenttiin väkiluvusta.

Jossakin määrin valaistaksemme sitä suhdetta, missä muutamain tärkeämpain teollisuuden-tuotteiden valmistus on oman maan kulutukseen, otamme tähän seuraavan yhteenvedon vuosien 1879 ja 1880 tulliluetteloista. Näiden summien suhteen on kuitenkin huomattava, että tuonti-arvoihin on luettu myöskin kuletuksensa ja tullimaksut sekä kauppavoitto, joita tekijöitä sitävastoin ei ole luettu viennin arvosummiin:

	1879.		1880.	
	<i>Importation.</i>	<i>Exportation.</i>	<i>Importation.</i>	<i>Exportation.</i>
	Markkaa.	Markkaa.	Markkaa.	Markkaa.
Kankaita (<i>Tissus</i>)	11,906,934	9,913,930	17,379,812	8,388,516
Lankoja (<i>Fil</i>)	1,846,326	401,187	2,149,528	105,940
Pumpulia (<i>Coton</i>)	6,210,285	—	7,898,340	—
Rautaa ja terästä (<i>Fer et acier</i>)	8,541,238	6,280,625	12,405,252	8,155,389
Nahkaa ja nahkateoksia (<i>Cuir</i>)	3,804,294	473,414	3,760,220	989,671
Lasia (<i>Verreries</i>)	878,485	1,731,085	1,195,765	2,337,033
Paperia, pahvia ja paperi-ainetta (<i>Papier</i>)	456,382	8,670,974	607,298	8,222,526
Tupakkaa (<i>Tabac</i>)	3,666,914	—	4,852,316	—

Paloviinanvalmistus. Aina siitä saakka kuin kotitarvepoltto 2 p:nä Maaliskuuta 1865 annetun Armollisen Asetuksen johdosta lakkautettiin, ei paloviinanvalmistus ole ollut sallittu muualla kuin suuremmissa, lääninhallitusten valitsemain tarkastajain katsannon alla olevissa polttimoissa. 1 p:nä Tammikuuta 1876 astui 9 p:nä Kesäkuuta 1873 annettu Armollinen Asetus voimaansa. Ollen pääkohdissa yhtäpitävä tätä asiata koskevain aikaisempain säännöksiä kanssa, myöskin mitä tulee valmistusmäärä rajoittamiseen 4,300,000 kannuksi, korotettiin sen kautta vero 1 markasta 1 m:kaan 20 p:niin jokaiselta kannulta paloviinaa, joka, 15 asteen lämpimänä Celsiuksen lämpömittarin mukaan, sisälti 50 prosenttia alkoholia. Samana aikana voimaan astuneet väkevän juomain myyntiä koskevat asetukset, ynnä vähittäin-myynti- ja anniskelu-oikeuden myöntäminen useissa kaupungeissa perustetuille yhtiöille, joiden tarkoituksena on estää kapakkaliikettä ja edistää kohtuullisuutta, varsinkin työtä-tekevässä kansanluokassa, ovat, nekin puolestaan, vaikuttaneet paloviinankulutuksen vähentymiseen, joka etenkin tässä puheena-olevan viisivuotiskauden viimeisinä vuosina oli huomattava melkoisesti vähentyneestä valmistuksesta. Itsekunakin allamainittuna vuonna olivat polttimoiden luku sekä niiden yhteenlaskettu valmistuksen-määrä, kannuittain luettuna, seuraavat:

Fabrication de l'eau-de-vie.

Läänit.	1876.		1877.		1878.		1879.		1880.	
	<i>Nombre de fabriques.</i>	Valmistuksen määrä. <i>Production.</i> Kannua.	<i>Nombre de fabriques.</i>	Valmistuksen määrä. <i>Production.</i> Kannua.	<i>Nombre de fabriques.</i>	Valmistuksen määrä. <i>Production.</i> Kannua.	<i>Nombre de fabriques.</i>	Valmistuksen määrä. <i>Production.</i> Kannua.	<i>Nombre de fabriques.</i>	Valmistuksen määrä. <i>Production.</i> Kannua.
Uudenmaan	12	598,960	12	586,250	12	632,827	12	649,110	11	527,701
Turun ja Porin	15	962,050	15	909,185	15	1,070,763	16	910,914	16	661,893

Läänit.	1876.		1877.		1878.		1879.		1880.	
	Polttimoin luku. <i>Nombre de fabriques.</i>	Valmistuksen määrä. <i>Production.</i> Kannua.	Polttimoin luku. <i>Nombre de fabriques.</i>	Valmistuksen määrä. <i>Production.</i> Kannua.	Polttimoin luku. <i>Nombre de fabriques.</i>	Valmistuksen määrä. <i>Production.</i> Kannua.	Polttimoin luku. <i>Nombre de fabriques.</i>	Valmistuksen määrä. <i>Production.</i> Kannua.	Polttimoin luku. <i>Nombre de fabriques.</i>	Valmistuksen määrä. <i>Production.</i> Kannua.
Hämeenlinnan	6	504,014	6	502,297	6	464,305	5	354,076	6	348,356
Wiipurin	8	502,319	7	502,902	8	512,739	5	236,582	4	131,823
Mikkelin	5	401,609	6	380,627	7	327,510	7	282,530	7	205,645
Kuopion	4	335,655	3	290,629	3	241,420	1	16,648	3	152,744
Waasan	10	605,557	10	607,293	9	604,024	12	590,145	8	346,118
Oulun	4	372,779	4	362,156	4	182,413	2	61,135	1	20,657
Koko Suomessa	64	4,282,943	63	4,141,339	64	4,036,001	60	3,101,140	56	2,394,937

Valmistusaika on ollut rajoitettu seitsemäksi kuukaudeksi vuodessa, nimittäin 2 p:stä Tammikuuta 15 p:ään Toukokuuta, sekä 15 p:stä Lokakuuta 31 p:ään Joulukuuta. Paloviinanvalmis-

tukseen on raaka-aineina kulutettu seuraavat määrät jyviä, juurikasveja ja muita kasvikunnan tuotteita:

Matières employées pour la fabrication de l'eau-de-vie.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Kuivattuja ruismaltaita leiviskää	122,884	111,225	111,025	60,130	59,610
„ ohra- „ „	322,392	304,089	252,538	211,720	148,738
„ kaura- „ „	123	—	—	337	—
Kuivaamattomia ruismaltaita „	6,284	8,538	11,119	13,230	4,543
„ ohra- „ „	86,872	109,284	137,204	109,090	68,893
„ kaura- „ „	8,315	—	15,703	24,029	27,347
„ maltaita sekaviljasta „	—	—	—	—	169
Vehnää „	2,023	1,113	4,778	1,003	406
Herneitä „	—	—	—	—	70
Rukiita „	1,489,957	1,418,204	1,438,071	932,388	700,304
Ohria „	79,353	67,967	40,456	23,921	51,019
Kauroja „	161,106	138,461	190,527	287,197	169,802
Sekaviljaa „	5,535	1,768	1,073	1,103	2,609
Tattaria „	520	1,307	—	—	—
Kahuja „	638	—	—	125	70
Maisia „	1,006	1,823	—	—	16,861
Kryynejä „	—	—	—	400	—
Perunoita tynnyriä	13,750	30,716	10,886	3,338	2,046
Katajanmarjoja leiviskää	57	—	—	—	—
Hiivaa kannua	1,500	—	—	230	—
Olutta „	—	7,350	39,539	33,219	—

Rikokset viina-asetuksia vastaan eivät valitettavasti ole harvinaisia. Vuonna 1877 oli kaikissa lääneissä yhteensä, paitse Waasan läänissä, josta tietoja puuttuu, haastettu tuomio-istuinten käsiteltäviksi 371 juttua, jotka koskivat luvatonta viinanpolttoa, 3,537 juttua, jotka koskivat luvatonta viinanmyyntiä ja 778, jotka koskivat muunlaisia rikoksia viina-asetuksia vastaan. Syytettyjen

henkilöin luku oli 5,532, joista 2,483 tuomittiin syyllisiksi, 610 vapautettiin syytöksestä ja 2,439 vuoden lopulla edelleen oli syytöksenalaisena. Vuonna 1878 nousivat vakinaisten ja ylimääräisten kruununpalvelijain mainituista rikoksista oikeuteen haastamat jutut itsekussakin läänissä seuraaviin määriin:

Les infractions contre les lois sur l'eau-de-vie.

	Juttujen luku, jotka koskevat rikoksia paloviina-asetuksia vastaan. <i>Nombre des infractions.</i>									Henkilöin luku. <i>Nombre des individus</i>			
	Luvatonta viinanpoltoa. <i>Fabrication illicite de l'eau-de-vie.</i>			Luvatonta viinanmyyntiä. <i>Vente illicite.</i>			Muunlaiset rikokset. <i>Autres infractions.</i>			Syytettyjä. <i>accusés.</i>	Syylliseksi tuomittuja. <i>condamnés.</i>	Syyttömiä julistettuja. <i>reconnus libres de delit.</i>	Edelleen syytöksen-alaista. <i>sous action.</i>
	Ratkaisemattomia edelliseltä vuodelta. <i>Causes de l'année précédente.</i>	Uusia. <i>Causes nouvelles.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	Ratkaisemattomia edelliseltä vuodelta. <i>Causes de l'année précédente.</i>	Uusia. <i>Causes nouvelles.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	Ratkaisemattomia edelliseltä vuodelta. <i>Causes de l'année précédente.</i>	Uusia. <i>Causes nouvelles.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>				
Uudenmaan läänissä	2	19	21	82	318	400	15	38	53	690	384	94	212
Turun ja Porin „	11	16	27	161	249	410	22	413	435	1,023	679	103	241
Hämeenlinnan „	4	13	17	182	425	607	13	81	94	918	471	136	311
Wiipurin „	7	21	28	254	390	644	87	227	314	1,138	507	137	494
Mikkelin „	50	54	104	94	140	234	16	78	94	525	311	58	156
Kuopion „	35	37	72	182	165	347	12	12	24	495	206	81	208
Waasan „	2	56	58	125	345	470	25	38	63	837	498	103	286
Oulun „	2	3	5	262	377	639	18	75	93	863	400	108	355
Yhteensä	113	219	332	1,342	2,409	3,751	208	962	1,170	6,489	3,456	820	2,213

Ehkäistäksensä luvatonta paloviinan valmistusta sekä estääksensä muita rikoksia viina-asetuksia vastaan on Keisarillinen Senaatti myöntänyt erityisiä määrärahoja, jotka on jätetty Kuvernöörien käytettäväksi ja joita on annettu eri suurina summia, vaihetellen 3,500 ja 1,000 markan välillä läänin osalle. Että rikokset viina-asetuksia vastaan ylimalkaan ovat vähenemään päin, voitaneen päättää muun muassa allaolevista ilmoituksista Uudenmaan ja Kuopion lääneistä. Tuomio-istuinten käsiteltäviksi olivat näet

kruununpalvelijat sanotuissa lääneissä haastaneet seuraavat määrät uusia, luvatonta viinanpoltoa koskevia juttuja:

	1877.	1878.	1879.	1880.
Uudenmaan läänissä	14.	19.	10.	6.
Kuopion „	40.	37.	34.	25.

Mitä viinaveromäärään kysymyksessä olevina vuosina tulee, selitetään siitä edempänä, kun tulee puhe valtion tuloista ja menoista.

4. Kauppa ja yhdistysneuvot.

Kauppa. Johdannossa tähän alamaiseen kertomukseen on jo koskettu niihin yleisiin asianhaaroihin, jotka vaikuttivat Suomenmaan kauppaan viisivuotiskautena 1876—1880. Eri elinkeinojen tilaa selitettäessä on samoin annettu tietoja useiden tärkeimpäin Suomenmaan ja muiden maiden välisen tavaravaihdon esineinä olevien kaupankalujen tuonnista ja viennistä. Tässä lienee sentähden kylliksi, mainittuihin, ylläselitetyihin asianhaaroihin ja tietoihin viittaamalla, tuoda esiin ainoastaan muutamia numerotietoja, jotka ovat omansa valaisemaan ulkomaan kanssa ylimalkaan sekä myöskin erityisten maiden kanssa tapahtuvan vuotisen tavaravaihdon arvoa, kaupunkien kasvamista ja edistymistä ynnä maakauppaa. Tullikamarien laskujen mukaan, jotka perustuvat suo-

malaisessa satamassa käypiin tavarain hintoihin, tekivät maamme tuonnin ja viennin sekä kaiken ulkomaan kanssa tapahtuneen tavaravaihdon kokonaisarvot:

	Tuonti, markkaa.	Vienti, markkaa.	Yhteensä, markkaa.
Vuonna 1876	140,001,210.	98,691,376.	238,692,586.
„ 1877	149,202,342.	104,582,405.	253,784,747.
„ 1878	128,349,782.	88,347,123.	216,696,905.
„ 1879	114,627,564.	94,114,270.	208,741,834.
„ 1880	138,764,649.	123,075,627.	261,840,276.

Lähes puolet tuonnin ja viennin yhteenlasketusta arvosta koko viisivuotiskautena eli 45,3 % saapi kauppa Wenäjän kanssa

osakseen, melkein kuudennen osan (16 %) kauppa Saksanmaan kanssa ja likimittäin yhtä paljon (15,8 %) kauppa Ison-Britannian ja Irlannin kanssa. Sitä lähinnä suuruuden puolesta seuraa kauppa Ruotsin-Norjan kanssa (noin 7 % Suomenmaan koko tavaravaihdosta ulkomaan kanssa), Franskan (3,6 %), Alankomaiden

(2,1 %) ja Espanjan kanssa (1,8 %). Tavarain arvo, jotka tuotiin Suomeen niistä maista ja täältä vietiin niihin maihin, joiden kanssa maamme on vähän isommassa määrässä harjoittanut tavaravaihtoa, teki nimittäin tasaisissa satatuhat-luvuissa:

Valeur du commerce de la Finlande avec les pays sous-dits, en 100,000 marcs (= francs).

	Införsel. — Importation.					Utförsel. — Exportation.				
	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Wenäjä (<i>Russie</i>)	646	765	670	570	575	362	345	410	502	509
Saksanmaa (<i>Allemagne</i>)	344	347	275	246	348	89	65	53	60	74
Iso-Britannia ja Irlanti (<i>Grande Bretagne et Irlande</i>)	160	160	134	119	154	232	315	183	143	268
Ruotsi-Norja (<i>Suède et Norvège</i>)	101	91	81	64	97	93	88	57	52	97
Franska (<i>France</i>)	10	12	7	8	4	66	76	74	66	113
Alankomaat (<i>Pays-Bas</i>)	1	—	1	3	21	47	56	33	38	56
Espanja (<i>Espagne</i>)	9	9	4	5	8	41	40	27	25	47
Brasilia (<i>Brésil</i>)	50	26	24	25	36	2	1	1	—	2
Tanska (<i>Danemark</i>)	5	4	2	1	3	29	24	23	31	33
Belgia (<i>Belgique</i>)	3	6	3	2	4	21	31	18	20	27
Pohjois-Amerika (<i>Amerique du nord</i>)	20	8	18	29	44	—	—	—	2	1
Länsi-India (<i>Indes occidentales</i>)	30	24	18	19	15	—	—	—	—	—
Itä-India (<i>Indes orientales</i>)	6	21	7	15	21	—	—	—	—	—
Italia (<i>Italie</i>)	10	9	10	5	4	1	1	1	1	—
Portugali (<i>Portugal</i>)	5	10	3	2	5	2	1	3	—	2
Muut maat (<i>Autres pays</i>)	—	—	26	33	48	1	2	—	1	1

Kun kaikki ylläolevat arvosummat ovat lasketut suomalaisessa satamassa käyvän tavarainhinnan mukaan, ei näyttäne odottamattomalta, että tuonnin arvo joka vuosi nousee korkeammaksi kuin viennin. Asia kuitenkin tulee aivan toisenmuotoiseksi, kun muistetaan, että tulli, kauppavoitto ja kulestuskustannukset, jotka kokonansa taikka ainakin osaksi tulevat Suomenmaan hyväksi, ovat luettuina tuonnin arvoihin, mutta eivät viennin. Yllälueteltuja arvosummaa, etenkin vuodelta 1880, ei sentähden voitane katsoa maalle epäedullisiksi.

Sittekun kauppa, uusien elinkeinolakien johdosta, ei enää ole sidottu kaupunkeihin, vaan nykyään vuosi vuodelta karttuva luku maakauppiaita harjoittaa sitä ammattina melkein jok'ainoassa kunnassa, ovat ne asianhaarat, jotka aikaisemmin olivat tehneet kaupungit enemmän tai vähemmän keinotekoisiksi asioimistoimen keskipisteiksi, hävinneet, ja samalla myöskin usein kuituvien pikkukaupunkien olemassa olon ehdot melkeästi vähentyneet. Isommat kaupungit ja ne, jotka edullisen asemansa taikka muiden asianbaarain johdosta ovat avarampainen alueitten luonnollisina keskuksina, eivät sitävastoin ole kärsineet mitään vahinkoa kilpailusta maakaupan kanssa, vaan päinvastoin melkoisesti vau-

rastuneet. Suomenmaan kaupungeista muutamat sentähden viisi-vuotiskauden 1876—1880 kuluessa osottavat taantumista, mutta toiset taasen melkoista edistymistä kehkeytymisessään. Edellisiä ei onneksi ole monta, ja niitä voidaan pitää ainoastaan poikkeuksina. Niihin kuuluvat Loviisan ja Haminan kaupungit, joiden molempien sekä asukaasluku että kauppa ovat vähentyneet, sittekun ne sen suunnan kautta, minkä Pietarin ja Helsingin välinen rautatie on saanut, ovat tulleet olemaan syrjässä yleisestä valtatiestä, sekä sen lisäksi vielä kaupan puolesta paljon edullisemmalle paikalle äskettäin perustetussa Kotkan kaupungissa ovat saaneet pahan kilpailijan. Samoin on Raahen kaupungin väkiluku melkeästi alentunut sen johdosta, että sen laivaliike on vähennyt ja suuri luku merenkulkijoita sentähden muuttanut pois paikkakunnasta. Toisten kaupunkien, niinkuin Porvoon, Kristiinan, Uudenkaarlebyyn, Pietarsaaren, Kokkolan, Kaskisen, Naantalın, Maarianhaminan ja Heinolan kaupunkien väkiluku on puheenalaisena aikakautena niin vähän lisääntynyt, että niiden tilaa melkein voipi verrata seisautumiseen. Muista kaupungeista, joiden edistys on ollut huomattava, ja joita onkin suuri enemmistö, on sitävastoin muutamilla, verrattuna olosuhteisiin edellisinä aikoina, ollut erin-

omaisen suuri väenlisäys. Niin karttui näinä viitenä vuonna Helsingin väkiluku 9,732 hengellä, Tampereen 5,202:lla, Wiipurin 1,480:llä, Porin 1,372:lla, Nikolainkaupungin 1,277:llä ja Oulun 1,026:lla. Kun toisiinsa verrataan oloja vuosina 1875 ja 1880, saadaan muutoin seuraava summittainen taulu Suomenmaan kaupunkien kasvamisesta viisivuotiskautena:

	1880.	1875.	Lisäysprosentina 1875 vuoden summasta.
Väkiluku	173,401.	148,355.	16,9.
Kauppiaita	1,832.	1,707.	7,3.
Tuonnin arvo, markkaa	138,764,649.	157,670,673.	— 13,6.
Viennin „ „	123,075,627.	85,379,657.	44,1.
Koko tavaranvaihto, m.	261,840,276.	243,050,330.	7,7.
Kaupunkien kauppalaivaston kantavuus, tonia	161,669.	157,039.	2,9.
Siitä höyrylaivojen kantavuus, tonia . . .	10,529.	6,800.	54,8.
Suuruus hevosvoimissa.	5,573.	4,045.	37,7.

Ylläoleviin väkiluvun summiin, jotka perustuvat taulustoon, ei ole luettu Kotkan kaupunkia, josta, kaupunki kun kirkollisessa suhteessa kuuluu Kymin seurakuntaan, ei tehdä erityistä taulua. Henkikirjojen mukaan oli sanotun kaupungin asukasluku vuonna 1880: 984 henkeä. Suuri osa Kotkan asujamista on kuitenkin passipiletilä oleskelevia työmiehiä, jotka ovat kotoisin muista paikkakunnista ja edelleen kirjoissa kotipaikoissaan, jonka tähden kaupungin todellinen väkiluku luultavasti on paljon suurempi kuin sen laillinen väestö.

Vuosina 1877—1880 (vuodelta 1876 puuttuu tietoja) tehtiin Suomenmaan kaupungeissa 999 uutta rakennusta, niistä 175 kivistä ja 824 puusta. Kustannukset näistä nousivat yhteensä 15,435,885 markkaan, eli keskimäärin noin 15,500 markkaan rakennukselta. Niistä oli 114, eli 18 kivi- ja 96 puurakennusta, tehty yleisellä kustannuksella ja tulleet maksamaan 4,471,334 markkaa. Muut 885, niistä 157 kivi- ja 728 puurakennusta, olivat yksityisten omia ja ilmoitettiin maksaneen 10,964,551 m:kaa. Ilmoitukset eivät kuitenkaan, kuten taululiitteestä N:o 19 näkyy, ole täydellisiä.

Kauppiasten luku maalaiskunnissa on kasvamisestaan kasvanut. Vuosien 1875 ja 1880 lopulla löytyi eri lääneissä allamainittu määrä maakauppiaita:

	Vuonna 1880.	Vuonna 1875.
Uudenmaan läänissä . . .	261.	141.
Turun ja Porin „ . . .	330.	187.
Hämeenlinnan „ . . .	234.	129.

Wiipurin läänissä	347.	248.
Mikkelin „	119.	115.
Kuopion „	210.	268.
Waasan „	416.	217.
Oulun „	158.	127.
Summa 2,075.	1,432.	

Kaikissa lääneissä, paitsi Kuopion läänissä, on niinmuodoin maakauppiasten luku lisääntynyt. Tässä on kuitenkin mainittava, että ilmoitus maakauppiasten luvusta viimeksimainitussa läänissä vuonna 1875 näyttää kyllin korkealta, verrattuna oloihin sitä ennen ja sen jälkeen. Vuonna 1874 oli läänissä, ilmoituksen mukaan, 212 maakauppiasta ja vuonna 1877 ainoastaan 203. Mahdollista siis on, että lääninhallitukselle tullessiin ilmoituksiin vuodelta 1875 on pujahtanut joku virhe.

Kauppiasten raha-asiat olivat vuosina 1876—1880 suurempain häiriöiden alaisina kuin edellisen viisivuotiskauden kuluessa. Liian rohkeat tuumat puutavarakaupassa sekä epäedulliset asiainvaiheet ulkomaan markkinoilla matkaansaattivat näet joukon melkoisia konkurssseja, joista sittemmin vielä oli toisia samallaisia seurauksena. Kuvernöörien ilmoitusten mukaan tapahtui kauppamiehistössä

vuonna 1877 kaikkiansa 75 konkurssia, joissa velat nousivat yhteensä 4,356,301 markkaan				
„ 1878 „ 119 „ 10,964,876 „				
„ 1879 „ 114 „ 5,228,331 „				
„ 1880 „ 73 „ 6,372,723 „				

eli kaikkiansa näinä neljänä vuonna 381 konkurssia, joissa velat yhteenlaskettuina tekivät 26,922,231 markkaa. Varat ilmoitettiin samana aikana 23,267,267 markaksi. (Liit. Taulu N:o 20).

Merenkulk. Sittekun kilpailu puusta rakennettujen purjelaivain ja rautaisten höyrylaivain välillä vähitellen on johtanut siihen seuraukseen, että edelliset yhä enemmän ja enemmän tungetaan liikkeestä pois, on Suomenmaan kauppalaivasto viettänyt kuihtuvata elämää. Rahtiliike, joka aikaisemmin on ollut useain kaupunkien, niinkuin Raahen y. m. etevimpänä elinkeinonlähteenä, on melkoisesti vähentynyt, sittekun asiainvaiheet sillä alalla ovat tulleet yhä epäedullisemmiksi. Liike useissa laivavarveissa on myöskin tämän johdosta lakannut, jonka vuoksi ne vahingot, mitä kauppalaivasto on kärsinyt haaksirikkojen ja muiden onnettomuutten kautta, eivät ole uudestarakennettujen laivain kautta tulleet korvatuiksi.

Ilmoitukset kauppalaivaston suuruudesta ja vaiheista puheenalaisena aikakautena ovat valitettavasti useista paikkakunnista niin vaillinaisia sekä lisäksi vielä sen johdosta, että lästet usein on vaihdettu registeriton'eihin ja päinvastoin, niin sekavia, että

ne suuresti vaikeuttavat summittaisen taulun laatimista, joka käsittäisi koko maan kauppalaivastoa. Sittenkun näitä ilmoituksia kuitenkin on vertailtu tullikamarien laivaluetteloihin sekä, mikäli ne koskevat maaseutuja, myöskin niihin epätäydellisiin luetteloihin, jotka maalaislaivoista on löytynyt, on seuraava yhteenasetus voitu tehdä. Lukujen tarkkuus ei kuitenkaan ole taattu.

	Purjelaivoja. <i>Navires à voile.</i>		Höyrylaivoja. <i>Navires à vapeur.</i>			Yhteensä. <i>Total.</i>	
	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Hevosvoimia. <i>Chevaux.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>
1875	1,506	283,148	134	7,328	4,222	1,640	290,476
1880	1,641	276,877	216	11,431	6,044	1,857	288,308
Erotus	+ 135	- 6,271	+ 82	+ 4,103	+ 1,822	+ 217	- 2,168

Vertailu osoittaa että laivojen luku Suomenmaassa välillä olevina viitenä vuonna tosin on lisääntynyt, mutta niiden yhteenlaskettu kantavuus kuitenkin vähentynyt. Tästä käypi selväksi, mitä äsken lausuttiin Suomenmaan rahtiliikkeen vähentymisestä. Isot laivat, jotka ovat raketut pitempiä matkoja varten valtamerillä, ovat tulleet yhä harvinaisemmiksi; kun sitä vastoin pienet, jotka välittävät purjehusta rantavesillä taikka järvillä, ovat lisääntyneet samassa määrässä kuin liike sisämaassa on vilkastunut.

Vuosina 1877—1880 rakennettiin Suomenmaassa kaikkiansa 245 laivaa, joiden yhteenlaskettu kantavuus teki 27,590 tonia. Samana aikana joutui haaksirikkoon 180 laivaa, joiden kantavuus oli yhteensä 44,900 tonia. Vaikka haaksirikkoon joutuneiden laivain lukumäärä oli vähempi, oli niiden kantavuus niinmuodoin 17,310 tonia suurempi kuin uudesta rakennettujen. Suhta uudesta rakennettujen ja haaksirikkoon joutuneiden laivain välillä oli muuten itsekin näinä vuosina seuraava:

	Uudesta rakennettuja laivoja. — <i>Les constructions des navires.</i>					
	Purjelaivoja. <i>Navires à voile.</i>		Höyrylaivoja. <i>Vapeurs.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>	
	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>
Vuonna 1877	80	8,359	23	606	103	8,965
„ 1878	47	5,926	12	241	59	6,167
„ 1879	35	7,743	5	119	40	7,862
„ 1880	33	4,515	10	81	43	4,596
Yhteensä	195	26,543	50	1,047	245	27,590

	Haaksirikkoon joutuneita laivoja. — <i>Naufrages.</i>					
	Purjelaivoja. <i>Navires à voile.</i>		Höyrylaivoja. <i>Vapeurs.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>	
	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>
Vuonna 1877	35	6,388	—	—	35	6,388
„ 1878	40	10,531	3	177	43	10,708
„ 1879	57	17,452	—	—	57	17,452
„ 1880	42	9,987	3	365	45	10,352
Yhteensä	174	44,358	6	542	180	44,900

Ylläolevat Suomenmaan kauppalaivastoa koskevat tiedot tarkoittavat ainoastaan laivoja, jotka kulkevat aavalla merellä, rantavesillä taikka semmoisissa sisämaan vesistöissä, jotka ovat purjehdittavassa yhteydessä meren kanssa. Näihin viimeksimainittuihin kuuluu nyt, pienempiä poikkeuksia lukuun ottamatta, koko laaja Savo-Karjalan vesistö, sittenkun sen itäiset lisävedet Pielisjoen kanavoittamisen kautta vuonna 1879 ovat tulleet purjehdittavaan yhteyteen Saimaan pääjärven ja sieltä edelleen Suomenlahden kanssa, sekä lännenpuolinen kulkuväylä Mikkeliin samoin kanavoittamistöitten kautta vuonna 1877 on avattu laivakululle. Liikkeen lisääntymistä Savo-Karjalan järvillä voidaan nähdä siitä, että sanottuun vesien rannoilla sijaitsevat paikkakunnat vuonna 1880 omistivat 222 alusta, joiden kantavuus yhteensä teki 18,193 tonia. Näistä aluksista oli 51 höyrylaivaa, joiden konevoima oli noin 1,000 hevosvoimaa ja kantavuus enemmän kuin 2,000 tonia. Sitä paitsi kulki näillä vesillä joukko höyrylaivoja Wiipurista. Seitsemän höyrylaivaa välitti liikettä Kuopion ja Joensuun välillä toiselta sekä Pietarin ja Lyybekin välillä toiselta puolelta.

Muut sisämaan vesistöt eivät sitävastoin vieläkään ole purjehdittavassa yhteydessä meren kanssa. Niissä kulkevia laivoja ei sentähden olekaan luettu Suomenmaan kauppalaivastoon. Vaikka ne yksinomaaisesti välittävät ainoastaan paikkakunnallista liikettä sisämaassa, lienevät kuitenkin muutamit tiedot niistä yhteydessä muiden kanssa tässä paikallansa.

Itä-Hämeen eli Päijänteen vesistöissä löytyi vuonna 1880: 31 höyrylaivaa, joiden konevoima oli 593 hevosvoimaa. Näistä omisti Jyväskylän kaupunki 7, Heinola 6, Nastola (Lahden kaupala) 15 ja Jämsä 3. Vuonna 1875 oli höyrylaivojen luku näillä vesillä vain 17 ja niiden koneiden voima yhteenlaskettuna 258 hevosvoimaa. Lisääntymys näinä viitenä vuonna on niinmuodoin, jos liikevoima otetaan mittamääräksi, ollut enemmän kuin kahdenkertainen.

Länsi-Hämeen eli Näsijärven vesistöissä oli puheenaolevan viisivuotiskauden alussa 17 höyrylaivaa, yhteensä 274 hevosvoimaa.

malla, sekä aikakauden lopulla 22 höyrylaivaa 314 hevosvoimalla. Viimeksimainituista höyrylaivoista oli 19 Tampereen kaupungin omia, 2 Hämeenlinnan ja 1 Wirtain seurakunnan. Länsi-Hämeessäkin on siis, vaikka rautatie on mukavana yhdysliikkeen välittäjänä, höyrylaivasto karttunut.

Oulujärvelle on viisivuotiskauden kuluessa tullut yksi höyrylaiva lisää. Vuonna 1875 oli siellä nimittäin kaksi höyrylaivaa, joiden konevoima yhteensä teki 20 hevosvoimaa, mutta vuonna 1880 ilmoitettiin luku kolmeksi ja konevoima yhteenlaskettuna 47:ksi hevosvoimaksi.

Kaikki nyt esitetyt tiedot osottavat, että yhdysliike ja lii-

kenne ylipäänsä sisämaassa on ollut vilkastumaan päin. Että meriliike ulkomaankin kanssa on tullut yhä vireämmäksi, näkyy seuraavista tiedoista, jotka koskevat Suomeen lastilla tulleiden ja täältä lastilla lähteneiden laivain lukumäärää ja kantavuutta. Kun maan merenkulku ulkomaille on lisääntynyt, vaikka kauppalaivaston ja olletikin isompain laivojen lukumäärä on vähentynyt, seuraavasta siitä, että ulkomaiset laivat entistä enemmän ovat ruvenneet välittämään Suomenmaan tavaravaihtoa muiden maiden kanssa. Sama kilpailu purje- ja höyrylaivain välillä, joka on ehkäisevästi vaikuttanut Suomenmaan rahtipurjehukseen, on siis myöskin ollut huomattava liikkeen suhteen omissa satamoissa.

Lastilla tulleita laivoja. — *Navires chargés entrés.*

<i>Pays de provenance</i>	1876.		1877.		1878.		1879.		1880.	
	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>
Wenäjältä (<i>Russie</i>)	1,628	184,072	1,667	180,167	1,710	191,696	1,520	220,274	1,465	211,072
Ruotsista ja Norjasta (<i>Suède et Norvège</i>)	758	92,896	679	94,989	795	98,163	631	112,215	697	116,556
Tanskasta (<i>Danemark</i>)	20	2,874	13	2,113	10	1,189	11	1,502	18	3,152
Saksasta (<i>Allemagne</i>)	260	41,630	276	44,874	264	41,690	270	51,922	336	69,480
Alankomaista (<i>Pays-Bas</i>)	4	1,746	4	1,697	1	137	4	724	27	5,547
Belgiasta (<i>Belgique</i>)	5	1,220	11	3,409	5	724	4	862	10	1,904
Iso-Britanniasta (<i>Grande Bretagne</i>)	186	62,972	229	77,094	167	60,467	145	52,897	207	65,151
Franskasta (<i>France</i>)	9	2,899	23	8,206	17	6,072	16	6,655	3	918
Espanjasta (<i>Espagne</i>)	15	4,891	28	9,323	16	5,193	19	7,470	35	13,052
Portugalista (<i>Portugal</i>)	18	8,082	36	15,322	14	3,732	15	4,655	22	8,695
Italiasta ja muista Wälimeren maista (<i>Italie</i>)	29	13,260	25	11,721	39	15,950	17	6,548	13	5,647
Pohjois-Amerikasta (<i>Amerique du nord</i>)	7	2,749	4	1,328	4	1,820	5	2,462	6	3,049
Länsi-Indiasta (<i>Indes occidentales</i>)	7	2,645	5	1,822	4	1,489	3	1,137	3	1,176
Etelä-Amerikasta (<i>Amérique du sud</i>)	9	2,143	4	1,030	5	1,032	6	1,361	7	1,921
Itä-Indiasta (<i>Indes orientales</i>)	1	538	3	1,531	1	519	2	1,243	2	1,199
Muista maista (<i>Autres pays</i>)	—	—	—	—	—	—	1	118	2	560
Yhteensä	2,956	424,617	3,007	454,626	3,052	429,873	2,669	472,045	2,853	509,079

Lastilla lähteneitä laivoja. — *Navires chargés sortis.*

<i>Pays de destination.</i>	1876.		1877.		1878.		1879.		1880.	
	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>	Laivaa. <i>Navires.</i>	Tonia. <i>Tons.</i>
Wenäjälle (<i>Russie</i>)	3,760	220,103	3,220	197,790	3,592	207,300	3,765	260,329	4,465	282,551
Ruotsiin ja Norjaan (<i>Suède et Norvège</i>)	931	86,280	987	102,697	1,007	107,861	806	108,104	963	125,689
Tanskaan (<i>Danemark</i>)	260	40,497	210	32,718	216	38,373	249	40,803	266	41,616
Saksaan (<i>Allemagne</i>)	550	87,911	400	67,758	364	58,513	418	79,792	491	88,712
Alankomaihin (<i>Pays-Bas</i>)	268	103,297	284	109,463	166	59,193	168	58,874	243	88,497
Belgiaan (<i>Belgique</i>)	99	28,426	119	41,479	80	25,211	67	25,164	119	34,984
Iso-Britanniaan (<i>Grande Bretagne</i>)	884	300,432	1,121	412,756	722	232,934	618	199,540	1,100	340,889

Pays de destination.	1876.		1877.		1878.		1879.		1880.	
	Laivaa. Navires.	Tonia. Tons.	Laivaa. Navires.	Tonia. Tons.	Laivaa. Navires.	Tonia. Tons.	Laivaa. Navires.	Tonia. Tons.	Laivaa. Navires.	Tonia. Tons.
Franskaan (France)	290	85,175	322	99,313	339	104,950	270	85,119	455	139,620
Espanjaan (Espagne)	148	52,962	137	51,220	114	40,633	92	39,529	158	67,062
Portugaliin (Portugal)	10	2,405	5	980	4	559	2	319	9	2,117
Italiaan y. m. (Italie)	7	1,864	4	1,015	6	1,077	9	2,109	4	819
Pohjois-Amerikkaan (Amérique du nord)	—	—	—	—	—	—	1	1,194	1	939
Etelä-Amerikkaan (Amérique du sud)	9	2,306	4	1,149	8	1,970	1	295	8	1,966
Muihin maihin (Autres pays)	—	—	6	2,517	—	—	3	931	2	623
Yhteensä	7,216	1,011,658	6,819	1,120,855	6,618	878,579	6,469	902,102	8,284	1,216,084

Kaikista lastilla tulleista ja lähteneistä laivoista oli enemmän kuin 60 prosenttia suomalaisia, nimittäin vuonna 1876: 63,8 %, vuonna 1877: 57,6 %, vuonna 1878: 64,2 %, vuonna 1879: 72,9 % ja vuonna 1880: 64,2 prosenttia. Höyrylaivat tekivät kantavuuden mukaan vuonna 1876: 42 %, vuonna 1877: 37 %, vuonna 1878: 41,4 %, vuonna 1879: 53,4 % ja vuonna 1880: 44,7 % kaikista lastilla tulleista ja lähteneistä laivoista.

Yhdistysneuvot. *Merenkulku-yhdistyksiä* pitkin Suomenmaan rannikkoa on puheen-alaisena aikakautena helpoittanut kaksi lisäksi tullutta uutta johtomajakkaa, toinen Kallon luodolla Porin ulkopuolella, ja toinen Yttre Köpmansgrund nimisellä luodolla ulkopuolella Turun sataman suuta, ynnä se että on sijoitettu majakkalaiva Storkallegrund nimisen karin luo Merenkurkun suun eteläpuolella. Sitäpaitsi ruvettiin rakentamaan rautaista valotornia läntisen Bogskärin kalliolle. Laatokan järvellä on rakennettu valotorneja Hanhipaaden ja Heinäluodon saarille, sekä uusi majakkalaiva asetettu Taipaleenluodon matalikolle. Viisivuotiskauden lopulla löytyi tämän johdosta Suomenmaan purjehutusvesillä 14 valotornia, 3 tulimajakkalaivaa, 3 satamajakkaa ja 4 johtomajakkaa, paitsi noin 150 majakkaa ja kiinteätä merimerkkiä sekä 3,138 reimaria ja meriviittaa. Luotsi- ja majakkalaitoksen palvelusväestö oli samaan aikaan 21 virka- ja palvelusmiestä, 60 majakanpäällikköä ja majakanvartiaa, 815 luotsia sekä 42 luotsilaitoksen laivoissa vuosipalkalla palvelevaa henkilöä. Luotsausten luku teki:

	Yksityisten laivoja.	Wenäjän kruun- nut laivoja.	Yhteensä.
Vuonna 1876	10,033.	1,983.	12,016.
„ 1877	10,385.	611.	10,996.
„ 1878	8,466.	660.	9,126.
„ 1879	8,106.	1,996.	10,102.
„ 1880	11,490.	2,346.	13,836.

Koko viisivuotiskauden kuluessa on merenmittaustyötä pitkätetty Pohjanlahdessa ja kaikkiansa 1,112:n neliövirran laajuinen pinta-ala sanottuna aikana tutkittu, mitattu syvyydelleen ja kar-toitettu. Samallaisia mittauksia on myöskin toimitettu Pielisjär-
vessä ja Päijänteessä.

Aikakauden kuluessa tehdyistä kanava- ja koskenperkkau-
toista ovat seuraavat tärkeimmät:

1:ksi) *Pielisjoen kanavoittaminen*, joka aloitettiin Kesäkuussa 1874 ja lopetettiin vuonna 1879, jolloin kanava 9 p. Heinäk. avattiin yleiselle liikkeelle. Kaikki kustannukset tästä koko poh-
jois-Karjalan aineelliselle kehkeytymiselle niin tärkeästä yrityk-
sestä ovat, niihin luettuina menot erityisistä täydennys- ja kor-
jaustöistä, nousseet 2,641,593 markkaan 40 penniin.

2:ksi) *Erinäisten salmien perkkaukset ja syventäminen kuku-
väylässä Kuopion ja Warkauden välillä* sekä kanavoittamistyöt
viimeksimainitun kaupungin pohjoispuolella olevissa vesistöissä.
Kustannukset näistä töistä, jotka toimitettiin vuosina 1876—1879,
tekivät kaikkiansa 278,269 markkaa.

3:ksi) *Mikkelin kaupungista Saimaan selälle vievän kuku-
väylän perkkaukset ja syvennys*, aloitettu vuonna 1874 ja lopetettu
vuonna 1877, 393,475 markan 33 pennin kustannuksella, paitsi
kustannuksia Mikkelin sataman suun syvennyksestä, jotka suori-
tettiin kaupungin omilla varoilla.

4:ksi) *Kulkuväylän syvennys Savonlinnan virran läntisen
haaran kautta*, jossa muun muassa 415 kuutiosylen avaruinen
kallionpää on louhittu pois. Työ lopetettiin vuonna 1880 ja sii-
hen oli kulunut 57,378 markkaa 47 penniä.

5:ksi) *Sulkulaitoksella varustetun kanavan kaivaminen Kalk-
kisten kosken ohitse Kymijoen suulla*, paremman vesitien aikaansaami-
seksi Heinolan kaupungista ja sen ympäristöllä olevista seuduista
Päijänteeseen ja Wesijärven asemalle Riihimäen—Pietarin rauta-
tiellä. Työ aloitettiin v. 1875 ja saatiin valmiiksi v. 1878. Kus-
tannukset nousivat 356,098 markkaan 87 penniin.

6:ksi) *Kietareen-, Niska- ja Pahakosken köngästen perkkkaus Kokemäen joessa.* Työ, joka aloitettiin vuonna 1871, saatiin valmiiksi vuonna 1878 173,712 markan 78 pennin kustannuksella, paitsi 38,437½ päivätöitä, jotka osakkaat suorittivat. Sen kautta on noin 18,000 tynnyrinalaa veden alla olevia soita tullut viljeltäviksi sekä 600 tynnyrinalan laajuinen Rajalan järvi kuivatuksi ja muutetuksi niityksi.

7:ksi) *Arkankelin maanselältä Oulujärveen juoksevien vesijaksojen perkkkaus* veneväylän aikaansaamiseksi Pohjanlahdesta Wenäjän rajalle saakka. Sanottua työtä aloitettiin 10 p:nä Syyskuuta 1863, ja on sittemmin jatkettu kaikkina vuosina, paitsi vuosina 1865, 1870 ja 1871, kunnes se vuonna 1877 valmiina tarkastettiin. Niistä 20 koskesta, jotka tällä matkalla olivat, perkkattiin 18:ssä 20 jalan levyinen ja 4 jalan syvyinen juotti lastattujen veneiden kulettamista varten. Osakkaiden tahdon mukaan ei kahta jälellä olevaa koskea perkkattu. Kustannukset nousivat kaikkiansa 46,138 markkaan 34 penniin, paitsi yhteisen kansan suorittamia päivätöitä.

Sitä paitsi on veneväyliä *Oulujoessa, Ounasjoessa, Jalasjoessa, Ontojoessa, Lammasjoessa, Lentuanjoessa* y. m. vesijaksoissa perkkattu, venevalkama ynnä satamalaituri ja lastaussilta rakennettu *Hankoniemen kaupunkiin*, sekä kauan hankittua kanava-kaivamista *Lemströmin* kannaksen poikki Ahvenanmaalla aloitettu.

Koskenperkkkaus- ja kanavoittamistöistä, jotka eivät ole tarkoittaneet kulkuyhdistysten parantamista, vaan ainoastaan vesiperäisten soiden ja rämeiden kuivaamista sekä viljeltävän maan laajentamista, näyttävät yhteydessä edellisten kanssa seuraavat tässä olevan mainittavat:

Pihkalanjärven kuivaus ja Heinälammen järven laskeminen Wiipurin ja Jääsken pitäjissä, joiden kautta noin 1,000 tynnyrinalaa niittyä saatiin kuivaksi;

Elin-, Lipas- ja Likolammen järvien laskeminen Kontiolahden pitäjässä;

Vuokkojärven laskeminen Juu'an pitäjässä, Kiesjärven laskeminen Rääkkylän pitäjässä ja Juurikkajärven laskeminen Kiteen pitäjässä;

Jalasjoen perkkkaaminen Jalasjärven pitäjässä;

Hetetjärven ja Wuorman järvien laskeminen Pudasjärven pitäjässä, jonka yrityksen tarkoituksena oli turvata 38:n Hetetjärven kylään perustetun uudistalon vastaista olemista;

sekä erinäisiä korjaus- ja uudistustöitä ennen tehdyissä kanavissa y. m.

Maakulkuyhdistykset. Vuoden 1880 lopulla oli Suomenmaassa 39,414 virstaa maanteitä, niistä 21,938 virstaa yleisiä postiteitä ja 17,476 virstaa kyläteitä. Yhdysliikkeen ylläpitämiseksi lahtien, jokien ja purojen yli, jotka katkaisevat teitä, oli rakennettu kaikkiansa 8,205 siltaa, joiden pituus yhteenlaskettuna

teki 138,060 kyynärää, sekä 164 lautta. (Katso Taululiitettä N:o 21). Keskimäärin tuli siis jokaisen Suomen neliöpeninkulman osalle 12,1 virstaa maantietä. Itsekussakin eri läänissä oli suhta seuraava:

	Maantien pituus yhden Suomen neliöpeninkulman osalle, virstaa.
Uudenmaan läänissä	38,5.
Turun ja Porin „	28,2.
Wiipurin „	23,6.
Hämeenlinnan „	22,9.
Waasan „	17,9.
Mikkelin „	15,1.
Kuopion „	10,1.
Oulun „	2,7.

Niinkuin Tilastollisen Toimiston alamaaisessa kertomuksessa edelliseltä viisivuotiskaudelta jo mainittiin, saanee maantieverkkoa Suomenmaan eteläisissä lääneissä likimmiten pitää täydellisenä. Suurempia uusia tienrakennuksia voipi niissä tämän johdosta tuskin enää tapahtua. Pohjoisissa lääneissä sitävastoin väestön harvalukuisuus ja siitä riippuva vähäinen yhdysliike vielä ovat esteenä kalliimmille tämänlaatuisille rakennusyrityksille. Kuitenkin on, kuten liitteestä N:o 22 näkyy, vuosina 1877—1880 rakennettu uusia maanteitä yhteensä 508 virstaa, josta 189 virstaa tuli Oulun läänin osalle, 102 virstaa Waasan läänin, 56 Mikkelin läänin, 51 Hämeenlinnan läänin, 34 Kuopion läänin, 30 Uudenmaan läänin sekä Turun—Porin ynnä Wiipurin läänin 23 virstaa kumpaisenkin osalle. Näitä tienrakennuksia varten annettiin yleisistä varoista sanottuina neljänä vuonna 118,276 markkaa 3 penniä, sekä 8,954 leiviskää jauhoja ja 99 tynnyriä rukiita.

Niistä kuormista, mitkä vanhastaan ovat olleet maanviljelyksen hartioilla, on matkustajain kulettus eli kyydintekovelvollisuus rasittavimpia. Tämän rasituksen suuruudesta löytyy nyt ensimmäisen kerran määrättyjä numerotietoja, jotka ovat yhdistettyinä taululiitteessä N:o 23. Sanotusta taulusta otamme tähän paremman yleissilmäilyn vuoksi seuraavat summat:

	Kestikievareiden luku.	Luku hevosia, jotka ympäri vuorokauden ovat kestikievareissa a.			Yhteensä.
		Hollinhevosia.	Varahevosia.	Urakkahevosia.	
Vuonna 1877.	1,162.	2,181.	3,107.	1,322.	6,610.
„ 1878.	1,239.	2,289.	3,103.	1,537.	6,929.
„ 1879.	1,263.	2,118.	3,136.	1,510.	6,764.
„ 1880.	1,255.	2,264.	3,003.	1,136.	6,403.

Ylläolevat tiedot koskevat ainoastaan maalaiskuntia. Mitä hevosten lukumäärän vähentymiseen tulee, on se suurimmaksi osaksi vain näennäinen, ja riippuu siitä, että kestikievareissa Hämeenlinnan läänissä vuonna 1880 on pidetty urakkahevosia epämää-

räinen luku eli "tarpeen mukaan", eikä niiden lukumäärää, kuten edellisinä vuosina, ole ilmoitettu eikä laskettu summiin.

Tehtyjen kyytien luku taasen oli:

	Koko lukumäärä.	Keskimäärin jokaisen hevosen osalle päivässä.
Vuonna 1877	643,865.	0,27.
" 1878	593,778.	0,23.
" 1879	521,905.	0,21.
" 1880	554,001.	0,23.

Saadaksemme suhdeluvut verrattaviksi, olemme, laskiessa kyytien lukua keskimäärin kunkin hevosen osalle päivässä, lisännyt kestikievareissa löytyneiden hevosten summaan vuodelta 1880 sen määrän, mikä niitä vuotta ennen pidettiin urakalla Hämeen läänissä. Luultavasti oli näet tämä määrä kumpaisenakin vuonna likimmiten yhtä suuri.

Kun, niinkuin ylläsanotusta näkyy, jokaisen hevosen osalle päivässä ainoastaan tulee noin neljäsosa kyytiä, s. o. jokaista matkustavaisten kulettamista varten kestikievarissa pidettävää hevosta käytetään keskimäärin ainoastaan joka neljäs päivä, käypi tästä epäilemättömän selväksi, että kyydinteon rasitus Suomenmaassa on paljo enemmän maksava kuin mitä liikkeentarve näyttää vaativan. Saattaa tosin muistuttaa, että varahevokset ovat luetut ylläolevaan laskuun; mutta joskin nämät jätetään pois, on sentään epäsuhtaisuus hevosten ja kyytien lukumäärän välillä sangen suuri. Silloinkin tulee jokaisen hevosen osalle keskimäärin ainoastaan yksi kyyti joka toinen päivä. Erinäisiä muutos-ehdotuksia tähän saakka voimassa olleisin kyydinpitoa ja kestikievareita koskeviin asetuksiin ovat hallitus ja säädyt sentähden jo kauan tutkineet, vaikk'ei asiata puheenaolevan viisivuotiskauden aikana vielä ehditty ratkaista.

Rautatiet. Viisivuotiskauden alussa oli Suomenmaan rautatieverkon pituus, pienemmät sivuradat siihen luettuina, 627 virstaa. Sittenkun valtio oston kautta oli omakseen saanut Hankoniemen—Hyvinkään rautatien, maksettuaan siitä 8,400,000 markkaa ynnä otettuaan vastaan lunastamattomia osakkeita 575,949 thaalerin 4 gr:n 7 pfn arvosta, ja tulot liikkeestä tällä tiellä Toukokuun alusta alkaen vuonna 1875 olivat langenneet valtiolle, oli koko yllämainittu rautatieverkko, ottamatta lukuun 31 virstan pituista rataa Keravan ja Porvoon välillä, Suomen valtion omaisuus. Vuonna 1876 tuli lisäksi, täysivalmiina, Turun—Tampereen—Hämeenlinnan rautatie, joka 13 p:nä Tammikuuta sanottuna vuonna luovutettiin väliaikaiselle liikkeelle ja 22 p:nä seuraavaa Kesäkuuta juhlallisesti avattiin. Tämä rata, jonka pituus on 193 virstaa ja jonka rakennuskustannukset tekivät 19,470,526 markkaa 13 penniä, eli, niihin luettuina jälestäpäin tehdyt täydennystyöt y. m., tasaisessa luvussa 20,000,000 markkaa, yhdistää Suomenmaan suurimman tehdaskaupungin ynnä vanhimmat sivistysseudut sen rautatieverkkoon, jonka yhteenlaskettu pituus tä-

män johdosta viisivuotiskauden lopulla oli 820 virstaa. Seuraavassa yhteenvedossa Rautatiehallituksen kertomuksista voidaan luoda katsaus liikkeesen Suomenmaan valtionrautateilla:

Matkustajaliike teki — *Mouvement des chemins de fer.*

	Matkustajain luku. — <i>Nombre de voyageurs.</i>					
	I Luokka.	II Luokka.	III Luokka.	Sotaväen kuletus. <i>Militaires.</i>	Vankien kuletus. <i>Prisonniers.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
Vuonna 1876	23,655	272,602	1,145,274	31,697	1,617	1,474,845
" 1877	21,668	259,498	1,114,571	40,976	3,933	1,440,646
" 1878	24,640	301,632	1,200,899	51,084	4,808	1,583,063
" 1879	30,777	352,132	1,338,906	55,307	4,984	1,782,106
" 1880	32,285	364,692	1,369,853	40,557	5,164	1,812,551

Jaettuna eri rata-osille oli matkustajain lukumäärä kokonaisuudessaan itsekullakin seuraava:

Trafic des lignes de chemin de fer en exploitation. Voyageurs.

	Helsingin—Hämeenlinnan—Pietarin rata-osa.		Hankoniemen—Hyvinkään rata-osa.		Turun—Tampereen—Hämeenlinnan rata-osa.	
	<i>Nombre de voyageurs.</i>	Keskimääräinen matkan pituus kunkin matkustajan osalle, virstaa. <i>Parcours moyen d'un voyageur.</i>	<i>Nombre de voyageurs.</i>	Keskimääräinen matkan pituus kunkin matkustajan osalle, virstaa. <i>Parcours moyen d'un voyageur.</i>	<i>Nombre de voyageurs.</i>	Keskimääräinen matkan pituus kunkin matkustajan osalle, virstaa. <i>Parcours moyen d'un voyageur.</i>
Vuonna 1876	1,346,318	37,48	45,453	45,58	83,074	59
" 1877	1,257,310	37,79	46,148	46,16	137,007	58
" 1878	1,412,901	33,80	41,155	50,20	129,007	59
" 1879	1,635,826	29,71	33,803	50,71	112,478	64
" 1880	1,680,393	28,43	32,541	53,31	99,617	65

Tavaraliike taasen teki yhteensä kaikilla valtion radoilla sanottuina vuosina:

Trafic des chemins de fer. Marchandises.

	Pikatavaraa. <i>Grande vitesse.</i>	Rahdita- raa. <i>Petite vitesse.</i>	Myytyä. Paketteja.	Ajokaluja. Voitures.	Herosia. Chevaux.	Koiria. Chiens.	Karjia. Bétail.
	Sentneriä (à 42,5 kilogrammes).		Kappaletta. <i>Pièces.</i>	Kappaletta. <i>Pièces.</i>			
Vuonna 1876	10,122,920	52,703	29,221	1,833	2,770	4,286	3,981
" 1877	11,146,828	78,616	47,759	2,124	3,267	4,029	3,658
" 1878	10,210,796	88,068	48,748	2,858	2,526	4,608	3,496
" 1879	9,508,408	90,578	50,715	2,840	4,736	4,828	4,806
" 1880	11,650,796	99,653	56,819	1,794	3,375	4,465	5,298

Allaoleva taulu osottaa suhdetta tulojen ja menojen välillä valtionrautateilla Suomessa puheenalaisena aikakautena.

	Tulot. — <i>Recettes.</i>				Menot. — <i>Dépenses.</i>				Säästö. <i>Revenu.</i>
	Helsingin— Hämeenlin- nan—Pieta- rin rata-osa.	Hankonie- men—Hy- vinkään rata-osa.	Turun— Tampe- reen—Hä- meenlinnan rata-osa.	Yhteensä.	Helsingin— Hämeenlin- nan—Pieta- rin rata-osa.	Hankonie- men—Hy- vinkään rata-osa.	Turun— Tampe- reen—Hä- meenlinnan rata-osa.	Yhteensä.	
Vuonna 1876	6,019,247	352,252	506,775	6,878,274	3,798,744	440,072	262,440	4,501,256	2,377,018
„ 1877	5,419,274	313,929	1,051,822	6,785,025	3,750,399	500,510	914,765	5,165,674	1,619,351
„ 1878	5,015,383	295,551	1,022,876	6,333,810	3,863,966	440,133	679,318	4,983,417	1,350,393
„ 1879	4,981,333	278,916	849,497	6,109,746	3,372,064	401,926	613,111	4,387,101	1,722,645
„ 1880	5,447,293	373,076	1,065,277	6,885,646	3,244,839	393,396	619,624	4,257,859	2,627,787

Jos verrataan toisiinsa tuloja ja menoja eri rata-osilta, niin saadaan lopputulokseksi, että Helsingin—Hämeenlinnan—Pietarin rata-osa on viisivuotiskauden kuluessa tuottanut 8,852,518 markkaa puhdasta voittoa, Turun—Tampereen—Hämeenlinnan rata-osa 1,406,989 markkaa voittoa sekä Hankoniemen—Hyvinkään rata 562,313 markkaa tappiota. Kuten Rautatiehallitus kuitenkin kertomuksessaan vuodelta 1880 huomauttaa, ei sitä hyötyä, minkä joku rautatie yhteiskunnalle tuottaa, voi laskea yksistään sen käyttämisestä jäävän puhtaan säästön mukaan. Tämä on ja pysyy aina vähäpätöisenä sen suunnattoman välillisen hyödyn rinnalla, mikä helposta ja aikaasäästävästä kuleuksesta koituu maan elinkeinoille, sen teollisuudelle ja kaupalle. Rautatiehallitus on koettanut laskea sen välillisen eli epäsuoran hyödyn arvoa, mikä Suomenmaalla on ollut rautateistensä, ja tullut siihen johtopäätökseen, että Helsingin—Hämeenlinnan—Pietarin rautatie vuosina 1871—1880 on tuottanut välillistä voittoa 95,000,000 markkaa, Hankoniemen—Hyvinkään rautatie Toukokuusta 1875 vuoden 1880 loppuun samallaista voittoa 2,907,363 markkaa sekä Turun—Tampereen—Hämeenlinnan rautatie Kesäkuusta 1876 vuoden 1880 loppuun voittoa 9,291,277 markkaa. Huomattava on muuten, että myöskin paljaalta rahalliselta kannalta katsoen taloudelliset tulokset Hankoniemen—Hyvinkään rautatiestä näyttävät rupeavan muodostumaan paremmiksi. Hallintokustannukset ovat, näet, aina vuodesta 1877 olleet alentumaan päin ja olivat vuonna 1880 ai-noastaan hiukan tuloja suuremmat.

Postitoimi. Vuoden 1876 alussa oli Suomenmaassa 37 postikonttoria ja 45 postitoimistoa. Seuraavina viitenä vuonna tuli vähitellen lisää 34 uutta postitoimistoa, joten postilaitosten koko lukumäärä puheenalaisen viisivuotiskauden lopulla teki 116, paitsi rautatien postitoimistoa. Virkamiehistöä oli 219 vakinaista ja väliaikaista virkamiestä (niiden joukossa 54 naishenkilöä) sekä 221 postinkulettajaa ja vahtimestaria. Postinjohtokunnan joka

vuodelta laatimain, taulunmuotoon tehtyjen katsausten mukaan nousivat postiviraston tulot ja menot seuraaviin määriin:

Les recettes et les dépenses de poste.

	Tulot. <i>Recettes.</i>		Menot. <i>Dépenses.</i>		Voitto. <i>Profit.</i>		Tappio. <i>Perte.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Vuonna 1876 . . .	709,514	67	784,883	75	—	—	75,369	8
„ 1877 . . .	703,599	—	674,003	—	29,596	—	—	—
„ 1878 . . .	710,929	34	718,368	63	—	—	7,439	29
„ 1879 . . .	730,832	32	707,526	86	23,305	46	—	—
„ 1880 . . .	797,194	13	729,238	67	67,955	46	—	—

Postiliike on vuosi vuodelta tullut yhä vilkkaammaksi. Vuoden 1880 kuluessa tuli Suomenmaan kaikkiin postilaitoksiin yhteensä 2,738,713 kirjettä, 204,961 kirjekorttia, 278,366 ristiside-lähetystä ja 55,915 tavaramyytystä, eli kaikkiansa 3,294,733 lähetystä, joista 998,802 oli ulkomaalta. Näiden lisäksi tulee 3,412,844 sanomalehteä ja aikakauskirjaa, joista 3,096,348 oli kotimaisia ja 316,496 ulkomaisia. Postissa kulettettujen rahälähetysten arvonnousi samana vuonna 77,199,681 markkaan.

Teidän Majesteettinne Armollisen Asetuksen johdosta 23 p:ltä Toukokuuta 1877 on yksityisten henkilöihin tahi yhtiöihin, siitä tehdystä anomuksesta, sallittu kulettaa postia höyrylaivoilla ja postivaunuilla paikkain välillä, joissa ei ole postilaitosta sekä sellaisen paikan ynnä toisen välillä, jossa on postilaitos, kuitenkin määrättyillä ehdoilla, jotka sanotussa asetuksessa ovat tarkemmin ilmoitetut. Täten on postiviraston ja niiden yksityisten väli, jotka haluavat yleisöä palvella postinkuletuksella, tullut likemmin järjestetyksi sekä nopeampi ja säännöllisempi postinkulku saatu toimeen useain paikkakuntain välillä maassamme.

Mitä postinvälitykseen Suomenmaan ja ulkomaiden välillä tulee, saatti kansainvälinen sopimus maailmanpostiyhdistyksestä,

joka tehtiin Pariisissa 1 p. Kesäkuuta 1878 ja vahvistettiin Pietarissa 10 p. Joulukuuta samana vuonna, siinä varsinaisia helpoituksia toimeen, jotka huomattavassa määrässä ovat edistäneet henkistä yhteyttä tällä tiellä Suomenmaan ja vierasten maiden välillä. Ulkomailta Suomeen tulleiden kirjeitten, kirjekorttien ja ristisidelähetysten lukumäärä teki vuonna 1876: 492,955, mutta vuonna 1880 jo 589,923, ja postin kautta tänne tilattujen ulkomaisten aikakautisten sanomalehtien ja aikakauskirjain luku oli edellisenä vuonna 18,458, mutta jälkimmäisenä vuonna 316,496.*)

Postiseikat Suomenmaan ja Wenäjän välillä tulivat samoin likemmin määrättyiksi Armollisen Kuulutuksen kautta 22 p:ltä Huhtikuuta 1879, jonka johdosta frankomaksu suljetusta kirjeestä

*) Epäiltävää lienee kuitenkin, tokko ylläoleva ilmoitus vuodelta 1876 on täydellinen. Postinjohtokunnan tekemässä taulussa ei mainita mitään ulkomaisia sanomalehtiä ja aikakauskirjoja tulleen Helsingin postikonttoriin. Kaikissa tapauksissa näyttää aikakautisten tuotteiden lukumäärä näinä neljänä vuonna, yksityisten postilaitosten ilmiannoista päättäen, monenkertaisesti lisääntyneen.

sekä rahapaketista määrättiin 25 penniksi luodilta, postikortista tahi avonaisesta kirjeestä 10 penniksi ja korkeintaan neljän luodin painoisesta ristisidelähetyksestä 5 penniksi, sekä vakuutusmaksu vakuutetusta kirjevaihdesta 25 penniksi. Ruotsin kanssa taasen tehtiin 10 p:nä Kesäkuuta 1880 postisovinto joka säättää, että postinkulutus talvella, purjehusajan loputtua, tapahtukoon osaksi jääveneillä Grislehamn'in ja Ahvenanmaan välillä, osaksi yksityisellä höyrylaivalla, joka Suomen valtion kanssa tehdyn sopimuksen mukaan ylläpitää, jolleivät luonnon-esteet tee sitä mahdolltomaksi, kerran viikossa säännöllistä kulkua Hankoniemen ja Tukholman välillä. Kulungit postinkulutuksesta Ahvenanmaan ja Ruotsin välillä, jotka kultakin matkalta eivät saa nousta 100 markkaa suuremmiksi, jaetaan tasan Suomen ja Ruotsin postilaitosten välillä. Postinkulutusta Hankoniemen ja Tukholman välillä kustantaa taasen Suomen valtio, kuitenkin niin että Ruotsin postivirasto tästä Suomen postikassalle suorittaa maksoa viisituhatta markkaa vuodessa.

5. Kameraalitoimi.

Maanverotus. Kuvernööreiltä tulleiden ilmoitusten mukaan, joita erityisissä tapauksissa on täydennetty vertailemalla niitä henkikirjoihin, oli maa Suomessa vuonna 1880 kameraalisessa suhteessa jaettuna seuraavalla tavalla:

Classification des terres.

	Manttaalia. — <i>Unité cadastrale.</i>				Yhteensä. <i>Total.</i>
	<i>Terras censuelles.</i>	Veromaata.	Kruunun- maata <i>Terras domaniales.</i>	Räissimäata. <i>Frans-alenc.</i>	
Uudenmaan läänissä	1,683,44	180,71	404,43	2,268,58	
Turun ja Porin „	3,941,29	432,63	621,91	4,995,83	
Hämeenlinnan „	1,961,26	227,66	228,37	2,417,27	
Wiipurin „	743,10	617,23	990,95	2,351,28	
Mikkelin „	1,012,77	170,23	23,18	1,206,18	
Kuopion „	1,294,30	258,36	80,59	1,633,25	
Waasan „	2,407,80	259,46	6,91	2,674,17	
Oulun „	1,662,44	497,15	1,75	2,161,34	
Koko Suomessa	14,706,38	2,643,43	2,358,09	19,707,90	

Niinkuin jo ennen mainittiin, oli Suomenmaan manttaaliin pantu maa sanottuna vuonna jaettuna 105,953 maanomistajan välillä. Vaikka tässä kohden ilman yhteyttä edelläolevan maanluo-

kituksen kanssa, otetaan tähän seuraava taulu, joka esittää maanomistajain säätyä ja asemaa yhteiskunnassa:

	Maanomistajain luku. <i>Nombre de propriétaires.</i>				
	<i>Nobles.</i>	<i>Aatelia. Bourgeois.</i>	<i>Yhteistä kansaa. Paysans.</i>	<i>Vierasten valtioiden kansalaisia. Étrangers.</i>	<i>Yhteensä. Total.</i>
Uudenmaan läänissä	111	353	5,504	13	5,981
Turun ja Porin „	75	397	10,926	8	11,406
Hämeenlinnan „	61	263	7,795	13	8,132
Wiipurin „	29	336	23,966	70	24,401
Mikkelin „	35	138	8,684	8	8,865
Kuopion „	6	151	12,930	3	13,090
Waasan „	19	204	20,087	5	20,315
Oulun „	1	225	13,514	23	13,763
Koko Suomessa	337	2,067	103,406	143	105,953

Jos manttaalien lukua itseksinkin läänissä, olojen mukaan vuonna 1880, verrataan viljellyn maan laajuuteen, niin nähdään että manttaalin osalle keskimäärin tulee Oulun läänissä 53,2 tynnyrinalaa peltoa, Turun ja Porin läänissä 67,3, Hämeenlinnan

länissä 80,5, Wiipurin länissä 85,5, Kuopion länissä 90,9, Uudenmaan länissä 91,6, Mikkelin 108,6 ja Waasan länissä 129,7 tynnyrialaa. Nämät keskimääräiset luvut luovat kuitenkin sangen epätäydellisen kuvan siitä melkoisesta eroavaisuudesta, joka todetaan on olemassa manttaalien suuruuden välillä eri osissa maata. Omansa tämän olokohdan valaisemiseksi ovat seuraavat esimerkit semmoisista maakiinteistöistä, jotka, mikäli asemasta ja muista asianhaaroista voipi päättää, ainoastaan taikka pääasiallisesti ovat maanviljelyksen varassa:

Bollbölen Ylitälo Paraisten pitäjässä, yhden manttaalin suuruinen, omistaa 12 tynnyrialaa viljeltyä maata ja siihen kylveään $7\frac{1}{4}$ tynnyriä jyviä.

Wartsalo Lähteenkorva Paimiossa, yhden manttaalin suuruinen, omaa 13 tynnyrialaa peltoa ja kylvää $10\frac{1}{2}$ tynnyriä jyviä.

Wartsalo Alhainen samassa pitäjässä, yhden manttaalin suuruinen tila, omaa samoin 13 tynnyrialaa peltoa ja kylvää $10\frac{1}{6}$ tynnyriä jyviä.

Haarakallio Sauvossa, yhden manttaalin tila, omistaa 20 tynnyrialaa peltoa ja kylvää $13\frac{3}{4}$ tynnyriä jyviä.

Isoluoma Lapualla Waasan länissä on sitävastoin ainoastaan $\frac{7}{4}$ manttaalia, vaan sillä on 300 tynnyrialaa peltoa ja kylvää 170 tynnyriä jyviä.

Kuhna Ilmajoella on $\frac{5}{8}$ manttaalia ja omistaa 220 tynnyrialaa peltoa sekä kylvää 110 tynnyriä jyviä.

Talvitie Ilmajoella, $\frac{1}{8}$ manttaalia, omaa 744 tynnyrialaa viljeltyä maata ja kylvää 172 tynnyriä jyviä.

Viimeksimainitulla tilalla on niinmuodoin 62 kertaa enemmän viljeltyä maata kuin ensimmäisellä, mutta se on kuitenkin manttaaliltaan pienempi. Esimerkkejä voitaisiin muuten monistaa milt'ei kaikista osista maata. Korkeimmin verotettu on maa, kuten yllämainitut esimerkitkin viittaavat, Lounais-Suomessa sekä Ahvenanmaalla; vähimmin taasen, jos katsotaan yksistään manttaalien keskimääräistä suuruutta, Waasan länissä. Kuitenkaan ei manttaali, kuten tiedetään, ole mikään vaihtelematon veroyksikkö. Jos vakinainen vero, kruununkymmenekset sekä sotilas-, merimies- ja rusthollivakanssimaksut itsekussakin länissä jaetaan tasan manttaaleille, tulee kruununmaksujen määrä yhdeltä semmoiselta:

Wiipurin länissä	. . .	94 m:kaa	17 p:niä.
Kuopion	„ . . .	181 „	14 „
Oulun	„ . . .	200 „	54 „
Turun ja Porin	„ . . .	241 „	95 „
Uudenmaan	„ . . .	251 „	10 „
Mikkelin	„ . . .	253 „	2 „
Waasan	„ . . .	259 „	53 „
Hämeenlinnan	„ . . .	277 „	54 „

Tuo vähäinen vero manttaaliilta Wiipurin länissä riippuu osittain siitä, että suuressa osassa läniä ei ole toimitettu isojakoa eikä perusteenmukaisesti verotettu maata, osittain myöskin siitä että verottomat räissimanttaalit siellä ovat sekä ylipäänsä että suhteellisesti lukuisimmat kuin missään muussa länissä. Muuten on vähäisiä maaveroja joksikin osaksi vastannut suuremmat henkiverot kuin muissa lääneissä, esimerkiksi arviopäävero, verheinärahat y. m. Kun kuitenkin, kuten jo mainittiin, manttaalit Suomenmaassa ovat keskenänsä niin erilaiset pellon laajuuteen ja muihin etuihin katsoen, näyttää asianmukaisemmalta laskea maaveron verrallinen suuruus eri lääneissä sen suhteen mukaan, missä se on viljelyn maan alaan. Tulokset semmoisesta laskusta ovat, että jokaiselle tynnyrialalle viljeltyä maata tuli keskimäärin kruununveroa (vakinaista veroa, kruununkymmeneksiä ja vakanssimaksua)

Wiipurin länissä.	. . .	1 markka	10 p:niä.
Kuopion	„ . . .	1 „	99 „
Waasan	„ . . .	2 markkaa	— „
Mikkelin	„ . . .	2 „	33 „
Uudenmaan	„ . . .	2 „	75 „
Hämeenlinnan	„ . . .	3 „	44 „
Turun ja Porin	„ . . .	3 „	59 „
Oulun	„ . . .	3 „	76 „

Tässä, samoin kuin edellisessäkin yhteenasetuksessa ovat läänit järjestetyt alimmasta korkeimpaan veromäärään. Vertailu ei kuitenkaan nytkään anna tarkkaa käsitystä todellisesta verokuormasta. Oulun läniä, jolla pelto-alan laajuuteen katsoen on suurin maavero, ei itse asiassa saatettane pitää erittäin korkeasti verotettuna. Sanotussa länissä on pellonviljelyksellä maamiehen taloudessa vähemmän tärkeä sija kuin muissa lääneissä, ja maakiinteistöjen arvot samoin kuin tulotkin niistä ovat tykkäänään toisessa suhteessa peltoaloihin, kuin esim. Turun läänin eteläisessä osassa, jossa nämät viimeksimainitut maakiinteistöjen arvoja laskettaissa ovat pääasialliset, jopa toisinaan ainoat tulontekijät. Kun otetaan huomioon tämä seikka, ynnä se suhta, missä eri maaluonnnot ovat eri lääneissä jaetut, eivät äskenmainitut keskimääräiset luvut kuitenkaan liene kaikkea merkitystä vailla nykyisen maaverotuksen valaisemiseksi Suomenmaassa. Tarkempi, vaikka yksityisissä tapauksissa toisinaan epätäydellinen katsaus tähän kuuluviin seikkoihin löytyy muuten taululiitteessä N:o 24. Siinä ilmoitetaan, mikäli asianomaisille ilmoitusten antajille on ollut mahdollista, toistenkin, kunnallisten ja muiden maksujen sekä yleisten ulostekojen määrät, jotka maasta ovat suoritettavat.

Talonsavut. Edellisen viisivuotiskauden lopulla oli maassa 106,412 talonsavua eli itsenäistä manttaaliin pantua maaomai-

suutta. Vuosina 1876—1880 on niiden lisäksi, mikäli tunnettu on, tullut 3,259, nimittäin Uudenmaan läänissä 24, Turun ja Porin läänissä 54, Wiipurin läänissä 802, Mikkelin läänissä 187, Kuopion läänissä 659, Waasan läänissä 1,227 ja Oulun läänissä 311, jota vastoin Hämeenlinnan läänissä lukumäärä samana aikana on vähentynyt 5:llä. Karttumus on tapahtunut pääasiallisesti talonjakojen kautta ja ainoastaan vähemmäksi osaksi uudistalojen perustamisen johdosta. Seuraavat taulut osottavat likemmin talonsavujen lukumäärän muutoksia eri lääneissä itsekunakin nyt puheena-olevana vuonna. Vuodelta 1876 puuttuu kuitenkin tietoja neljästä läänistä.

Talonsavujen karttumus talonjakojen kautta:

L'augmentation de nombre des propriétés de terre par suite de partage.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	Yhteensä kaikilta vuosilta.
Uudenmaan läänissä	?	8	68	10	6	92
Turun ja Porin „	?	17	24	33	14	88
Hämeenlinnan „	?	8	4	2	9	23
Wiipurin „	213	238	244	225	156	1,076
Mikkelin „	62	43	175	49	68	397
Kuopion „	?	266	120	285	280	951
Waasan „	406	371	352	369	545	2,043
Oulun „	170	162	127	87	91	637
Yhteensä	851	1,113	1,114	1,060	1,169	5,307

Samana aikana alkoivat allamainitut määrät uutis-asutuksia suorittaa veroa ja tulivat siten taloiksi:

Terres nouvelles devenues censuelles.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	Yhteensä.
Wiipurin läänissä	—	8	—	—	4	12
Kuopion „	?	—	—	2	—	2
Waasan „	—	—	—	1	2	3
Oulun „	18	6	23	6	11	64
Yhteensä	18	14	23	9	17	81

Sitävastoin yhdistettiin sanottuina vuosina seuraavat määrät talonsavuja toisiin ja ovat sentähden luettavat pois talojen summista:

Diminution de nombre des propriétés de terre par suite des réunions de deux ou plusieurs terres.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	Yhteensä.
Uudenmaan läänissä	?	8	40	9	11	68
Turun ja Porin „	?	11	8	6	9	34

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	Yhteensä.
Hämeenlinnan läänissä	?	12	9	2	5	28
Wiipurin „	35	52	57	56	38	238
Mikkelin „	44	77	39	13	37	210
Kuopion „	?	59	110	65	59	293
Waasan „	287	103	132	185	109	816
Oulun „	52	63	66	63	62	306
Yhteensä	418	385	461	399	330	1,993

Autioksi joutui samana aikana kaikkiansa 136 taloa, nimittäin:

Nombre de propriétés de terre devenues désertes.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	Yhteensä.
Wiipurin läänissä	—	3	8	8	29	48
Kuopion „	?	—	—	1	—	1
Waasan „	—	2	1	—	—	3
Oulun „	7	7	8	39	23	84
Yhteensä	7	12	17	48	52	136

Tuo verrattain suuri lukumäärä autioksi joutuneita tiloja Wiipurin läänissä jääpi enimmäkseen Salmin ja Äyräpään kihlakuntain osaksi. Oulun läänissä taasen olivat mainittuna aikana autiotilaa jääneet talot lukuisimmat Oulun, Haapajärven ja Lapin kihlakunnissa.

Vaikka 19 p:nä Joulukuuta 1864 annettu armollinen asetus määrätyillä ehdoilla on myöntänyt maanviljelijöille oikeuden tiloistansa toisen omaksi luovuttaa maata päätilalle suoritettavaa määrättyä vuotista maksua vastaan, on tätä oikeutta kuitenkin yleisesti ainoastaan poikkeustiloissa käytetty. Syyt tähän lienevät osittain maanviljelijöissä ylimalkaan tavattava vastahakoisuus tilojensa lohkomiseen, osittain myöskin ne monet mutkat ja kustannukset, jotka maanlohkomisesta ovat seuranneet. Kenties uusi, nyt puheenaolevan aikakauden loputtua ulostullut, tätä asiata koskeva asetus kuitenkin saapi aikaan suurempia käytännöllisiä seurauksia, semminkin kun muistetaan tilattoman väestön halua ja kykyä oman mökin hankkimiseen itsellensä.

Perinnöksi-ostot. Viisivuotiskauden kuluessa perinnöksi ostettujen tilojen luku tekee Kuvernöörien kertomusten mukaan 3,003 ja niiden yhteenlaskettu manttaalimäärä 305,13. Nämät summat eivät kuitenkaan sisällä niiden tilojen lukumäärää, jotka vuonna 1876 ostettiin perinnöksi Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeenlinnan ja Kuopion lääneissä, koska mainituista lääneistä ei ole mitään tätä asiata koskevia tietoja sanottuna vuonna annettu. Eri läänien osalle jakautuvat perinnöksi-ostot kunakin vuonna, kuten seuraa:

Terres domaniales devenues censuelles par achat.

	1876.		1877.		1878.		1879.		1880.		Yhteensä kaikkina viitenä vuonna. Tous les cinq ans réunis.	
	Nombre de propriétés.	Vastava mantaaliluku. Valeur en mantal.	Nombre de propriétés.	Vastava mantaaliluku. Valeur en mantal.	Nombre de propriétés.	Vastava mantaaliluku. Valeur en mantal.	Nombre de propriétés.	Vastava mantaaliluku. Valeur en mantal.	Nombre de propriétés.	Vastava mantaaliluku. Valeur en mantal.	Nombre de propriétés.	Vastava mantaaliluku. Valeur en mantal.
Uudenmaan läänissä	?	?	23	3,04	27	4,58	15	3,55	10	1,31	75	12,48
Turun ja Porin „	?	?	27	5,97	15	2,95	9	2,39	9	2,38	60	13,69
Hämeenlinnan „	?	?	38	7,62	21	3,99	15	3,95	18	3,86	92	19,42
Wiipurin „	259	30,00	324	21,55	247	17,57	384	26,75	369	26,26	1,583	122,13
Mikkelin „	148	16,00	82	7,57	53	5,88	38	4,51	30	2,71	351	36,67
Kuopion „	?	?	72	6,59	83	8,25	78	7,95	28	2,84	261	25,63
Waasan „	83	8,24	53	4,62	58	4,09	14	1,29	11	0,96	219	19,20
Oulun „	137	22,59	89	12,21	83	12,49	47	7,81	6	0,81	362	55,91
Koko maassa	627	76,83	708	69,17	587	59,80	600	58,20	481	41,13	3,003	305,13

Huomattava on että edellä-olevat luvut eivät pidä yhtä Keisarillisesta Senaatista aika-ajoin ilmoitettujen ja maan virallisissa sanomalehdissä julkaistujen tietojen kanssa annetuista perintökirjoista. Itse teossa eivät nämät ilmoitukset kuitenkaan tarkoitaakaan ihan samaa asiaa, koska perintökirjat annetaan vasta perinnöksi-oston tapahduttua ja lunastusrahan maksettua, siis usein vasta seuraavana vuonna.

Tavallisten kruununtalain eli asuttujen talojen luku oli vuoden 1880 lopulla koko maassa 13,501, joista eri lääneissä:

Uudenmaan läänissä	134.
Turun ja Porin „	295.
Hämeenlinnan „	380.
Wiipurin „	7,806.
Mikkelin „	964.
Kuopion „	862.
Waasan „	352.
Oulun „	2,708.

Maanmittaus ja isojaot. Tämän viisivuotiskauden kuluessa on vuotisesti noin 130—140 maanmittaria, virka-apulaiset ja oppilaat niiden joukkoon luettuina, ollut toimessa, ja nämät ovat, paitsi muita töitä, sanottuna aikana mitanneet 1,123,195 tynnyrin-alaa maata, paaluttaneet rajoja, joiden yhteenlaskettu pituus tekee 150,959,956 jalkaa eli likimmiten 4,193½ peninkulmaa, pystyttäneet 91,499 kappaletta rajapyykkejä ja lopettaneet isojaon 393 jakopiirissä. Geometrilliset mittaukset, joista on saatu uusia aineita maantieteelliseen kartastoon, ovat eri vuosina käsittäneet seuraavan laatuista tiluksia:

Terres arpentées pendant la période.

	Pelto- maata. Terres arables.	Niitty- maata. Prairies.	Metsä- maata. Forêts.	Järviä. Lac's.	Tilusten laajuus yh- teensä. Total.
Tynnyrin alaa (à 0,49364 hectares).					
Vuonna 1876	12,097	34,442	169,348	3,022	218,909
„ 1877	7,391	16,182	96,994	4,262	124,829
„ 1878	10,516	26,352	188,389	5,621	230,878
„ 1879	17,798	39,580	230,844	7,169	295,391
„ 1880	16,804	32,273	199,974	4,137	253,188
Yhteensä	64,606	148,829	885,549	24,211	1,123,195

Ne isojaot taasen, jotka vahvistamisen ja pyykittämisen eli vanhempain päättämättömän tilusjakojen täydellisentämisen ynnä uudistalojen erilleen-lohkomisen kautta on ehditty saada loppuun, ovat käsittäneet allamainitut määrät taloja, mantaaleja sekä tynnyrin-aloja maata:

Partage des terres.

	Jakopiirejä. Partages.	Taloja. Propriétés.	Manttaalia. Mantal.	Tynnyrin- alaa. (à 0,49364 hectares).
Vuonna 1876	81	573	173,73	393,316
„ 1877	106	1,412	490,87	934,323
„ 1878	114	521	169,90	739,260
„ 1879	48	757	204,87	422,470
„ 1880	44	378	138,83	202,790
Yhteensä	393	3,641	1,178,20	2,692,159

Maanmittaus-ylihallituksessa on muun ohessa jatkettu uusien kihlakunnankarttain tekemistä, joissa astemitta on 10,000 jalkaa kymmenystuumalle, ja joka vuosi on melkoisia aloja siirretty ja pantu kartalle.

Kruununtulot. Suorakohtaiset verot suoritettiin ylimalkaan viisivuotiskauden kuluessa säännöllisesti, jättämättä suurempia rästejä. Itsekunakin vuonna ylöskannettavia kruununveroja koskevat, eri lääneistä tulleiden ilmoitusten summat ovat seuraavat:

Impôts directs de l'État.

	1877.		1878.		1879.		1880.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Vakinaisia veroja. <i>Impôt foncier ordinaire</i>	2,529,039	35	2,550,324	59	2,530,109	83	2,541,722	92
Kruununkymmenyksiä. <i>Dime de la couronne</i>	453,119	21	433,669	8	440,208	36	416,371	5
Vakanssiveroja rustomiehille sekä sotamies- ja pursimiesruoduista. <i>Droits de vacance</i>	1,448,792	93	1,456,037	9	1,431,271	48	1,441,126	52
Suostuntaveroa. <i>Impôt sur le revenu</i>	781,442	9	807,345	47	932,772	54	899,230	20
Henkiveroja. <i>Cote personnelle</i>	1,369,814	—	1,378,128	22	1,410,853	57	1,418,567	74
Arentirahoja. <i>Revenu des terres de l'État</i>	536,256	87	547,848	55	551,137	50	550,535	42
Muita tuloja. <i>Autres recettes</i>	572,695	75	610,016	88	722,838	3	727,626	89
Yhteensä. Total	7,691,160	20	7,783,369	88	8,019,191	31	7,995,189	74
Vähennys. <i>A défalquer des recettes</i>	136,108	54	120,850	90	150,949	46	168,816	24
Vuoden lopulla maksamatta olevia rästejä. <i>Restes</i>	24,338	11	47,342	69	56,548	94	42,192	93

Läänittäin eriteltyjä ilmoituksia löytyy taululiitteessä N:o 25. Kuten niistä näkyy, osottavat ne ainoastaan itsekussakin lääninrahastossa maksettaviksi laskettuja veroja ja ulostekoja, jonka vuoksi eivät tässä ylempänä ilmoitetut kokonaissummat, ainakaan muutamissa tapauksissa, voi olla täydelleen yhtäpitävät Keisarillisen Senaatin Kamari-Toimikunnassa pidettyjen pääkir-

jain kanssa. Suostuntaveroa esm. kannetaan vähäinen osa Suomen Passitoimistossa Pietarissa, joka osa ei tule näkyviin askenmainituissa summissa. Suomen Suuriruhtinaskunnan yleisistä valtiovaroista tehtyjen pääoma-laskujen mukaan tekivät valtiontulot, kun jätetään ottamatta lukuun suostuntaveroja, joita maan säädetyt väliaikaisesti ovat sitoutuneet suorittamaan, samoina vuosina:

Recettes ordinaires de l'État, sans compter les subventions de la diète.

	1876.		1877.		1878.		1879.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Veroja maasta ja tiloista maalla. <i>Les impôts fonciers</i>	5,608,153	87	5,803,932	63	6,135,049	83	5,648,045	85
Veroja valmistuslaitoksista. <i>Impôts sur les moulins, foulons etc.</i>	91,460	28	96,921	76	89,766	34	87,293	24
Henkiveroja. <i>Cote personnelle</i>	1,423,774	57	1,442,934	48	1,451,628	75	1,464,778	1
Välillisiä veroja ja ulostekoja. <i>Impôts indirects</i>	13,399,097	39	14,300,121	77	11,890,313	30	11,126,580	56
Satunnaisia tuloja. <i>Impôts divers</i>	11,035,000	5	12,578,366	67	12,145,612	13	12,621,390	82
Yhteensä. Total	31,557,486	16	34,222,277	31	31,712,370	35	30,948,088	48

Tilikirjoja vuodelta 1880 on ylöspantu vähän eriävällä tavalla. Niihin on yleiset valtion ja sotilaskassan tulot otettu seuraavilla päänimityksillä:

Recettes de l'État en 1880.

- Tulot valtion-tiluksista ja muusta valtion omaisuudesta (*Actifs de l'État*):
Puustellein ja kalastusten arennit
y. m. 582,967: 99.

- Kruununmetsät 986,751: 6.
- Korot ja maksut lainatuista varoista 60,036: 92.
- Korko ja kuoletus Suomen Panokista 268,800: —
- Maksu lahjoitusmaista 65,465: 70. 1,964,021: 67.
- Suorakohtaiset verot (*Impôts directs*):
Maavero 4,505,985: 62.

Elinkeinovero	388,062: 18.	
Henkivero	1,457,434: 28.	6,351,482: 8.
3. Välilliset verot ja ulosteot (<i>Impôts indirects</i>)	12,506,773: 89.	
4. Maksut erityisten valtiolaitosten käyttämisestä (<i>chemins de fer, poste etc.</i>)	10,776,962: 62.	
5. Erinäisiä ylöskantoja (<i>Impôts divers</i>)	1,478,254: 46.	
Yhteensä (<i>Total</i>)	33,077,494: 72.	

Mitä niihin suostuntaveroihin tulee, joita säädyt tässä puheenalaisina vuosina ovat ottaneet suorittaaksensa, on viinanpolttovero, josta jo edellä on ollut puhe, kuten ennenkin, ollut tuottavin, vaikka se kuitenkin vähennetyn valmistuksen johdosta vuosina 1879 ja 1880 oli paljo säännöllistä määrää vähempi. Katso tulo- ja elinkeino-suostuntaveron suuruuteen on pantu taululitteeseen N:o 26.

6. Yhteiskunnalliset ja kunnalliset olot.

Kaupunkien ja maalaiskuntien tulot ja menot. Armollinen aseutus kunnallishallituksesta kaupungeissa 8 piltä Joulukuuta 1873 astui nykyisen viisivuotiskauden aikana kaikkialla voimaan, siten kun se, aina kolmeen vuoteen asti 1 p:stä Tammikuuta 1875 ulotutettu viivytyksen käytäntöön panemisen suhteen, joka määrättyillä ehdoilla oli yksityisille kaupungeille myönnetty, oli päätynyt vuoden 1877 loppuun kuluttua. Niinkuin jokainen perin pohjaisempi muutos olevissa oloissa, aikaansai uusi kunnallishallituskin muutamissa paikkakunnissa selkkauksia vanhain ja uuten virkakuntain välillä, selkkauksia, jotka kuitenkin, mikäli käytäntö ehti likemmin määrätä itsekunkin toiminta-alan, vähitellen lakkasivat. Mitä kunnallishallituksen käytäntöön panemisessa ei kuitenkaan ole voitu välttää, on ollut lisääntyneitä menoja kaupungeille. Vanhat kaupunginhallitukset ovat edelleen olemassa tosin melkoisessa määrässä rajoitetulla vallalla ja vähentyneellä työllä, mutta samalla, vieläpä usein korotetullakin palkalla, ja uusia virastoja ja laitoksia, joissa samoin on virkamiehiä vakinaisella vuosipalkalla, on sen ohessa tullut entisten lisäksi. Kaupunginhallitusten koneiston saattaminen yksinkertaisemmalle kannalle ynnä monin paikoin liiksi lukuisan kaupungin-virkamiehistön vähentäminen näyttävät sentähden olevan olojen vaatimat. Epäilemättä tulleekin näin tapahtumaan, jähkä vähän pitempi kokemus on ehtinyt tässä kohden antaa tarpeellista johtoa. Kuitenkin se itsehallituksen perus-aate, jonka kunnallishallitus sekä kaupungeissa että maaseuduilla on saattanut käytäntöön, on herättänyt

vireämpää ja yleisempää harrastusta useain tärkeäin yhteiskunnallisten kysymysten ratkaisemiseen ja on varsinkin kansanvalistuksen edistämisen ynnä ajanmukaisemman terveys- ja vaivahoidon toimeensaamisen suhteen ollut varsin suuriarvoinen.

Taululitteissä N:ot 27, 28 ja 29 on erittäin lueteltuja ilmoituksia jokaisen Suomenmaan kunnan tuloista ja menoista vuonna 1880. Mitä maalaiskuntiin tulee, käsittävät nämät ilmoitukset ainoastaan niitä ylöskantoja ja menoja, joista kunnallishallitukset pitävät huolta, ja näyttävät sentähden ensi silmäykseltä toisinaan enemmän eroavavan toisistaan kuin niiden todellisuudessa voidaan otaksua eroavan. Tämä epäsuhtaisuus yksityisten kuntain tulo- ja menomääräin välillä katoaa kuitenkin, kun otetaan huomioon että muutamissa kunnissa useimmat isommat ulosteot maksetaan luonnossa, kun ne toisissa sitä vastoin on annettu urakalle ja suoritetaan takseerauksen kautta. Tämän lisäksi tulee, että useain ulostekojen niinkuin papiston, tuomarien ja lautamiesten palkkain y. m. ylöskanto tosin useimmissa paikkakunnissa on palkansaajain itsensä toimitettavat, mutta kuitenkin muutamissa paikoissa on jätetty kunnallislautakunnan toimeksi ja silloin näkyy kunnan tilikirjoissa. Seuraava summittainen yhteenveto ei niinmuodoin anna tietoa sen verotuksen kokonaisuudesta, joka kuntain ja niiden kanssa tavallisesti yhteensattuvain kirkollis-seurakuntain tarpeeksi todellisuudessa suoritetaan, vaan ainoastaan, kuten jo mainittiin, siitä osasta sanottua verotusta, joka kunnallishallitusten kirjanpidossa tulee esille.

Maalaiskuntien tulot vuonna 1880. — *Les revenus des communes rurales en 1880.*

	Ulostakseerattuja veroja. <i>Taxes sur les revenus et sur les propriétés.</i>		Arentituloja, korkoja, lahjoituksia ja testamenttejä. <i>Actifs des communes.</i>		Muita tuloja. <i>Autres recettes.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Uudenmaan läänissä	187,602	91	28,989	86	50,664	74	267,257	51
Turun ja Porin „	214,492	52	18,394	18	65,424	16	298,310	86

	Ulostakseerattuja veroja. <i>Taxes sur les revenus et sur les propriétés.</i>		Arentituloja, korkoja, lahjoituksia ja testamenttejä. <i>Actifs des communes.</i>		Muita tuloja. <i>Autres recettes.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Hämeenlinnan läänissä	170,977	15	11,629	20	32,389	3	239,370	38
Wiipurin ”	287,304	73	15,392	71	41,481	61	344,179	5
Mikkelin ”	158,624	93	296	—	24,114	16	183,035	9
Kuopion ”	235,637	32	9,755	29	39,382	99	284,775	60
Waasan ”	282,137	92	16,833	32	46,671	26	345,642	50
Oulun ”	231,672	53	8,019	28	28,511	60	268,203	41
Yhteensä	1,768,450	1	109,309	84	328,639	55	2,230,774	40

Maalaiskuntien menot vuonna 1880. — *Dépenses des communes rurales en 1880.*

	Kunnallishallitukseen. <i>Administration.</i>		Kirkolle, papistolle ja kirkonpalvelijoille. <i>Clergé.</i>		Tuomarille, lautamiehille ja maalaispoliisille. <i>Sûreté.</i>		Koulutoimeen. <i>Instruction publique.</i>		Kyydinpitoon, kestikievareille ja teiden kunnossa pitoon. <i>Entretien des chemins, poste etc.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Uudenmaan läänissä	25,370	52	47,277	19	12,096	37	43,225	3	45,470	30	75,389	—	248,828	41
Turun ja Porin ”	35,656	67	11,297	75	927	—	70,969	25	17,056	13	161,839	80	297,746	60
Hämeenlinnan ”	27,084	70	45,534	67	11,965	75	53,673	49	79,599	17	69,931	41	287,789	19
Wiipurin ”	48,023	79	172,555	31	42,097	16	68,824	77	61,286	42	138,864	18	531,651	63
Mikkelin ”	14,789	8	11,675	71	—	—	19,536	85	8,079	64	116,193	63	170,274	91
Kuopion ”	34,003	16	7,397	25	750	—	31,757	97	21,083	35	184,617	76	279,609	49
Waasan ”	28,704	49	39,792	72	7,206	82	34,780	49	105,045	32	162,200	31	377,730	15
Oulun ”	24,816	87	26,573	94	2,366	85	18,927	4	48,579	90	138,809	3	260,073	63
Yhteensä	238,449	28	362,104	54	77,409	95	341,694	89	386,200	23	1,047,845	12	2,453,704	1

Maamme kaupunkien tulot tekivät samana vuonna yhteensä 7,181,591 markkaa 27 penniä, joista takseeraus tuotti 1,961,576 markkaa 21 penniä ja elinkeinoverot sekä kauppa- ynnä muusta liikkeestä suoritettavat maksut 1,195,349 markkaa 63 penniä. Veroäyrin summa, joka oli takseerauksen perustuksena, oli määrätty 3:ssa kaupungissa 500:ksi, 5:ssä 400:ksi, 12:ssä 300:ksi, 1:ssä 250:ksi, 7:ssä 200:ksi ja 6:ssa 100:ksi markaksi. Korkein takseerausmäärä, eli 4 markkaa 3 penniä jokaiselta sadalta markalta tuloista, oli Loviisan kaupungilla, alin sitävastoin eli ainoastaan 1 markka yhtä suurelta tulosummalta Joensuulla. Kaikkien kaupunkien menot nousivat taasen vastasanottuna vuonna yhteensä 6,630,341 markkaan 3 penniin, josta kaupunginhallitus ja poliisi sai osakseen 1,196,135 markkaa, koulutoimi 565,984 m:kaa 84 p:niä, terveyshoito 135,689 m:kaa 88 p:niä, palolaitos 219,945 m:kaa 58 p:niä sekä sotaväen majoitus 583,452 m:kaa 68 p:niä.

Uudet rakennukset. Sekä kaupunki- että maalaiskuntien menoista ovat rakennus- ja korjauskustannukset joka vuosi tehneet

melkoisen osan. Vuosilta 1877—1880 ilmoitettiin kuntain eli seurakuntain kustannuksella tehtyjen uutten rakennusten mak- saneen:

	Kaupungeissa.		Maalaiskunnissa.		Yhteensä.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Vuonna 1877	200,965	79	729,935	63	930,901	42
” 1878	285,727	13	843,465	47	1,129,192	60
” 1879	282,723	7	632,548	42	915,271	49
” 1880	236,479	45	625,124	66	861,604	11
Yhteensä kaikkina neljänä v:na	1,005,895	44	2,831,074	18	3,836,969	62

Suuremmista tämän laatuista rakennuksista, joita viisivuotiskauden kuluessa on rakennettu, mainittakoon erittäin: uudet *kivikirkot* Asikkalassa (maksoi 244,835 markkaa), Isossakyrössä

(210,100 m:kaa), Sippolassa, Savonlinnassa, Jyväskylässä, Messu-
kylässä sekä Tampereella (alotettu), *puukirkot* Wiitasaassa,
Kokkolan kaupungissa, Pielavedellä, Lapinlahdella, Kuusjärvellä,
Petäjävedellä, Polvijärvellä, Kauvatsalla, Haapajärvellä ja Suojär-
vellä, jota paitsi Jokijärven kirkko on muutettu toiselle paikalle
ja Kurkijoen kirkko rakennettu uudestaan, raatihuone Pietarsaa-
ressa (kustannukset 138,067 m:kaa), pakkihuone Nikolainkaupun-
gissa, kylpylaitos Hankoniemessä sekä 75 kansakoulurakennusta
eri kunnissa. Luettelo luultavasti lisääntyisi melkoisesti, jos sitä
olisi voitu täydellisentää ilmoituksilla vuodelta 1876. Niinkuin
kuitenkin jo ennen on mainittu, eivät uudet kaavat kuvernöörien
kertomuksia varten vielä sanottuna vuonna tulleet täydellisesti
käytäntöön, ja puheenalaiset taulut jäivät siis täyttämättä.

Kiinteistönsä korjauksista ja uudesta-rakennuksista ilmoi-
tettiin kuntain ja seurakuntain maksaneen:

Vuonna 1877 . . .	105,243 m:kaa	59 p.
„ 1878 . . .	159,419	„ 14 „
„ 1879 . . .	58,068	„ 12 „
„ 1880 . . .	95,289	„ 38 „

eli näinä neljänä vuonna kaikkiansa 418,020 markkaa 23 penniä.
Pappein puustellien uudesta-rakentamiset ja korjaukset tekevät
tavallisesti suurimman osan näistä summista.

Rahaliike ja lainalaitokset. Ne epäedulliset olot, joiden alai-
sena Suomenmaan kauppa puheenaolevan aikakauden ensimmäi-
sinä vuosina oli, eivät saattaneet olla ehkäisevästi vaikuttamatta
asioimistoimeen ja rahamarkkinoihin maassa. Lisäksi tuli maan
hopeaan perustetun raha-arvon vaihettelut, jotka vuonna 1876
kävivät suuremmiksi kuin edellisinä vuosina ja rahaseikoissa vai-
kuttivat vissin epävarmuuden, joka monessa kohden muistutti
niitä aikoja, jolloin ala-arvoinen paperiraha kävi pakkokurssilla.
Vekselikurssi merkittiin Suomen Pankissa itsekunkin kuukauden
alussa sanottuna vuonna niinkuin seuraa:

Cours du change à Helsingfors en 1876.

	Pietari.	Lontoo.	Pariisi.	Hampuri.
Tammikuu (Janv.).	349,00	26,50	105,50	130,00
Helmikuu (Febr.).	352,00	27,00	108,00	132,50

	Pietari.	Lontoo.	Pariisi.	Hampuri.
Maaliskuu (Mars) .	363,00	27,85	110,60	136,00
Huhtikuu (Avr.) . .	370,50	28,30	112,30	138,20
Toukokuu (Mai) . .	369,50	28,20	111,80	138,20
Kesäkuu (Juin) . .	377,00	28,80	114,00	140,50
Heinäkuu (Juill.) .	392,00	29,95	118,80	146,10
Elokuu (Août) . . .	384,00	29,35	116,10	143,00
Syyskuu (Sept.) . .	364,00	27,80	109,90	135,20
Lokakuu (Oct.) . .	364,00	27,80	110,10	135,60
Marraskuu (Nov.) .	353,00	28,10	111,50	136,70
Joulukuu (Dec.) . .	337,00	28,10	111,10	137,20

Laki Suomen Suuriruhtinaskunnan rahasta, annettu 9 p.
Elokuuta 1877, teki onneksi pian lopun näistä vaihetteluista ja
saatti taasen raha-asiat vakavalle kannalle. 1 p:nä Heinäkuuta
1878 tulivat uudet kultarahat liikkeeseen, mutta jo 1 p:stä Tammi-
kuuta samana vuonna ruvettiin kaikki yleiset laskut tekemään
kultarahassa. Tosin ei rahanmuutosta voitu panna toimeen ilman
niitä näitä häiriöitä olevissa oloissa. Kuitenkin vaikutti toimeen-
panoa varten erinomaisen hyvin valittu aika, nimittäin kun puu-
tavarain ulosvienti tapahtui, että nämät häiriöt vain olivat vähä-
pätöisiä.

Rahanmuutosta helpotti suuresti se seikka, että *Suomen
Pankki* edellisinä vuosina hopeanarvon lisääntyvän epävarmuuden
vuoksi oli perinyt osan niitä varoja, joita sanotun ajan vilkas
ulosvienti oli pankille tuottanut, kullassa, niin että metallikas-
sassa, jossa vuoden 1872 lopulla löytyi vähän enemmän kuin 6
miljoonaa kullassa ja noin 13,600,000 markkaa hopeassa, jo vuo-
den 1874 lopulla oli kultaa melkein 15½ miljoonan markan ar-
vosta sekä vähän enemmän kuin 12 miljoonaa hopeassa. Löytyi
siis aluksi riittävä varasto kultaa uusien kahdenkymmenen ja
kymmenen markan kappaleiden valmistamiseen, ja seuraavina
vuosina varastoa sittemmin vielä enennettiin kultaa ulkomaalta
ostamalla. Tehtävänsä järjestyksen ja vakavuuden ylläpitäjänä
maan raha-asioissa suoritti Suomen Pankki, huolimatta siitä että
taloudelliset olot ylimalkaan olivat vähemmän edulliset, tämän
johdosta ilman erityistä vaikeutta.

Pankin tila oli, Johtokunnan siitä antamain kertomusten mu-
kaan, itsekunkin vuoden lopulla tässä puheena-olevana aikakau-
tena seuraava:

Situation de la banque de la Finlande à la fin des années sous-dites.

	1876.		1877.		1878.		1879.		1880.	
	Markkaa.	p:niä.	Markkaa.	p:niä.	Markkaa.	p:niä.	Markkaa.	p:niä.	Markkaa.	p:niä.
Varoja (Actif).										
Kovaa rahaa (<i>L'encaisse métallique</i>), kultaa	15,547,363	84	16,227,410	47	16,227,643	1	16,891,808	14	18,211,567	49
hopeata	11,237,694	—	9,832,130	13	8,374,430	42	9,123,516	42	8,560,992	32
kuparia	194,851	43	193,637	29	196,752	83	197,805	19	168,140	8
saamista rahapajalta	67,507	62	—	—	—	—	—	—	—	—
Korkoa kantavia valtiopapereita ja obligationeja ulkomaan rahassa (<i>Titres de rentes, obligations etc.</i>)	14,619,196	38	11,666,865	18	8,921,533	67	4,554,356	72	8,690,232	40
Saamisia pankin asiamiehiltä ulkomailla (<i>Créances sur les correspondants à l'étranger</i>)	17,238,636	72	3,901,364	16	4,969,523	79	11,396,080	62	27,766,895	38
Salkussa vekseleitä ulkomaan rahassa (<i>Lettres de change</i>)	134,490	25	500,335	18	589,451	38	551,126	17	1,387,034	28
Venäjän arvopapereita (<i>Valeurs russes</i>)	568,467	91	412,112	64	272,832	94	378,168	3	580,281	66
Ulkona olevia lainoja (<i>Créances à l'intérieur</i>)	25,383,898	32	31,070,269	51	29,534,257	58	24,380,005	56	18,900,820	21
Muita varoja (<i>Autres actifs</i>)	617,120	30	463,052	80	2,034,166	47	3,535,317	89	2,142,283	57
Yhteensä (Total)	85,609,276	77	74,267,177	36	71,120,592	9	71,008,184	74	86,408,247	39
Vastattavia (Passif).										
Liikkeessä oleva setelistö (<i>Billets en circulation</i>)	52,741,784	—	44,230,762	—	38,409,451	—	36,991,999	—	48,611,194	—
Pano- ja ottotili (<i>Comptes courants et lettres à vue</i>)	8,140,000	—	4,094,077	52	3,054,376	—	4,875,008	15	9,492,379	33
Talletuksia (<i>Dépôts</i>)	52,584	76	2,509	76	285	76	—	—	118,621	31
Postilähetysvekseleitä (<i>Lettres de change</i>)	801,210	47	1,129,707	98	681,498	31	416,817	80	1,150,892	19
Ulosottamattomia kuoletuksia ja väliaikaiskuiteja (<i>Annuités</i>)	66,334	85	132,310	—	108,754	58	50,512	2	80,914	52
Lainan-ennakkomaksoa Suomen valtiovarastolta (<i>Du à l'État amortissable en 50 ans</i>)	4,080,000	—	3,960,000	—	3,840,000	—	3,720,000	—	3,600,000	—
Pankin kantarahasto (<i>Capital</i>)	6,000,000	—	6,000,000	—	6,000,000	—	6,000,000	—	6,000,000	—
„ vararahasto (<i>Fonds de réserve</i>)	13,727,362	69	9,000,000	—	9,000,000	—	9,000,000	—	9,000,000	—
Käyttämättömiä voittovaroja (<i>En caisse</i>)	—	—	5,717,810	10	7,553,926	44	7,753,500	77	8,354,246	4
Nostettu kreditivillä Rothschild et Söhne'ltä (<i>Du à Rothschild et fils</i>)	—	—	—	—	2,472,300	—	2,200,347	—	—	—
Yhteensä (Total)	85,609,276	77	74,267,177	36	71,120,592	9	71,008,184	74	86,408,247	39

Diskontokorko, joka koko edellisen viisivuotiskauden ajalla oli kotimaisista kolmen kuukauden vekseleistä 4 % ja kuuden kuukauden vekseleistä 5 %, nousi niukkain rahavarojen takia jo vuonna 1876: 4½ ja 5½ prosenttiin, korotettiin sittemmin 1 p. Kesäkuuta 1877: 5 ja 6 prosenttiin ja vuonna 1879: 5½ %:iin ja 6 %:iin, mutta alennettiin 1 p. Syyskuuta 1880: 4½, 5 ja 6 prosenttiin, vekseliin laadun ja maksuajan mukaan.

Koko rahaliike debet- ja kredit-puolella yhteensä oli pankin pääkonttorissa Helsingissä sekä muissa konttoreissa ja asioimis-toissa:

Vuonna 1876	437,835,922	m:kaa	40	p:niä.
„ 1877	450,444,310	„	32	„
„ 1878	400,737,045	„	74	„
„ 1879	330,034,573	„	52	„
„ 1880	325,502,685	„	74	„

Tulokset pankin toimesta olivat eri vuosina seuraavat:

Recettes de la banque.

	Vuoden brutto- tulo. <i>Recettes.</i>		Palkkoja sekä muuta kustannuksia ja poispyyhityitä saatavia y. m. <i>Frais d'administra- tion, décomptes etc.</i>		Pankin puhdas voitto. <i>Bénéfice net.</i>	
	Markkaa.	p:niä.	Markkaa.	p:niä.	Markkaa.	p:niä.
Vuonna 1876	2,461,073	87	690,357	47	1,770,716	40
„ 1877	2,455,942	61	1,215,954	20	1,239,988	41
„ 1878	2,871,614	41	785,957	7	2,085,657	34
„ 1879	2,414,307	46	995,437	63	1,418,869	83
„ 1880	2,236,082	41	841,700	10	1,394,382	31

Maamme yksityisten pankkilaitosten lukuun on puheenalaisella aikakaudella tullut lisää yksi uusi, *Waasan Osake-Pankki*, jonka säännöt 14 p:nä Toukokuuta 1879 saivat esivallan vahvistuksen. Pankki alkoi 4 p:nä Elokuuta mainittuna vuonna toimensa 1,500,000 markan kantarahastolla. Paitsi pääkonttoria Nikolainkaupungissa se oli avannut alikonttorin Kristiinankaupungissa. Sillä ajalla, minkä tämä alamainen kertomus käsittää, oli sanotun pankin toimi muuten vasta alussa, jonka vuoksi sen rahanliikenne ei ollutkaan varsin suuri. Puhdas voitto vuodelta 1880 teki 27,231 markkaa 49 penniä.

Vanhemmista yksityisistä pankkilaitoksista on *Yhdys-Pankki Suomessa* edelleen menestyksellä ja yhä lisääntyneellä luottamuksella harjoittanut liikennettänsä. Paitsi pääkonttoria Helsingissä on kaksikymmentä sivukonttoria aikakauden kuluessa ollut toimessa, nimittäin Turun, Porin, Waasan, Pietarsaaren, Kokkolan, Braahen, Oulun, Tornion, Tampereen, Hämeenlinnan, Porvoon, Loviisan, Haminan, Wiipurin, Sortavalan, Kuopion, Joensuun, Mikkelin, Jyväskylän ja Tammissaaren kaupungeissa. Pankin rahanliikenne nousi debetpuolella:

Vuonna 1876:	468,517,253	m:kaan	30	p:iin.
„ 1877:	449,814,723	„	80	„
„ 1878:	331,115,482	„	45	„
„ 1879:	294,940,482	„	2	„
„ 1880:	343,618,611	„	71	„

Tulokset sen liikkeestä nähdään taasen seuraavasta taulusta:

	Vuoden bruttotulo. <i>Recettes brutes.</i>		Palkkoja, kustannuksia, ulostekoja ja poispyyhityitä saatavia. <i>Frais d'administration, décomptes etc.</i>		Pankin puhdas voitto. <i>Bénéfice net.</i>	
	Markkaa.	p:niä.	Markkaa.	p:niä.	Markkaa.	p:niä.
Vuonna 1876	1,331,163	99	412,256	58	918,907	41
„ 1877	1,604,588	37	617,408	42	987,179	95
„ 1878	1,571,300	75	703,211	64	868,089	11
„ 1879	1,355,472	57	684,453	86	671,018	71
„ 1880	1,133,815	25	468,777	50	665,037	75

Suomen Yhdyspankin tila Joulukuun viimeisenä päivänä 1880 oli seuraava:

Situation de la Banque de l'union le 31 Décembre 1880.

V a r o j a.

Diskontteerattuja vekseleitä 10,969,480 m:kaa 61 p:niä.
Kaikkelaisten ulkomaan kupongien tili 10,882 „ 54 „

Lainaustili	6,104,005	m:kaa	—	p:niä.
Kassakreditivili	2,426,393	„	58	„
Obligationitili	5,664,653	„	45	„
Osaketili	11,825	„	50	„
Kontokuranteja	4,797,879	„	90	„
Maksettavaksi langenneita korkoja.	238,727	„	29	„
Tantièmetili	20,000	„	—	„
Kalustotili	8,200	„	—	„
Pankin konttorien yleinen tili	27,874	„	92	„
Pano- ja ottotili Suomen Pankin kanssa				
sekä kassa	5,131,388	„	45	„

Yhteensä 35,411,311 m:kaa 24 p:niä.

V a s t a t t a v i a.

Talletustili	22,539,199	m:kaa	—	p:niä.
Juokseva tili	3,669,672	„	49	„
Yhdyspankin setelejä	1,145,185	„	—	„
Postilähetysvekseleitä	454,124	„	38	„
Kontokuranteja	211,384	„	51	„
Talletettuja vekseleitä maksettuja	53,341	„	44	„
Maksettavaksi langenneita korkoja	485,536	„	—	„
Vararahastot	3,085,204	„	49	„
Osakepääomatili	3,000,000	„	—	„
Ulosottamattomia osinkoja.	13,295	„	50	„
Voitto- ja tappiotili	754,368	„	43	„

Yhteensä 35,411,311 m:kaa 24 p:niä.

Pohjoismaiden Osake-Pankki kauppaa ja teollisuutta varten.

Sittenkun kommanditi Pietarissa niiden tappioiden johdosta, joita oli tuottanut pankille, oli vaadittu tekemään lopputili, ja hallitus päätöksen kautta 24 p:ltä Toukokuuta 1877 oli myöntänyt osakepääoman supistamisen 12,000,000 markasta 8,000,000 markkaan, tuli tämän lainauslaitoksen tila taasen täydelleen turvatuksi. Saldo-voitto pankin liikenteestä oli vuonna 1878: 664,486 m:kaa 81 p:niä, vuonna 1879: 722,058 m:kaa 74 p:niä ja vuonna 1880: 781,871 m:kaa 17 p:niä. Pohjoismaiden Osakepankillä, jonka pääkonttori edelleen on Wiipurissa, on viisivuotiskauden kuluessa ollut alikonttoreja seuraavissa kuudessatoista kaupungissa: Helsingissä, Turussa, Oulussa, Braahessa, Kokkolassa, Waasassa, Porissa, Raumalla, Uudessakaupungissa, Maarianhaminassa, Kotkassa, Tampereella, Jyväskylässä, Joensuussa, Savonlinnassa ja Heinolassa. Sen tila oli 31 p:nä Joulukuuta 1880 seuraava:

Situation de la Banque du Nord le 31 Décembre 1880.

V a r o j a.

Kassa 3,320,995 m:kaa 59 p:niä.
Kotimaisia vekseleitä 7,041,503 „ 28 „

Ulkomaisia vekseleitä	1,755,908	m:kaa 23 p:niä.
Lainaustili	3,684,964	„ 4 „
Kassakreditivili	1,835,851	„ 7 „
Obligationeja	4,588,648	„ 2 „
Vararahaston obligationeja	352,855	„ 87 „
Kupongeja ja kaikellaisia rahalajeja	78,835	„ 74 „
Kirjeenvaihtajilla ulkomaalla	657,413	„ 15 „
„ kotimaassa	61,339	„ 63 „
Erinäisiä tilejä ja kustannuksia	188,924	„ 84 „

Yhteensä 23,567,239 m:kaa 46 p:niä.

V a s t a t t a v i a.

Osakepääoma	8,000,000	m:kaa — p:niä.
Talletustili	9,609,601	„ 89 „
Juokseva tili	3,982,327	„ 48 „
Postilähetysvekseleitä	262,873	„ 43 „
Kirjeenvaihtajilla ulkomaalla	58,602	„ 62 „
„ kotimaassa	263,726	„ 49 „
Korkoja ja provisioineja	151,104	„ 80 „
Kaikkinaistilejä	45,879	„ 52 „
Vararahasto	428,184	„ 72 „
Erytys-vararahasto	45,000	„ — „
Ulosottamatta olevia osinkoja	13,206	„ 10 „
Osinkotili 1880	664,000	„ — „
Tantiemetili	37,790	„ 25 „
Siirto 1881 vuoden voitto- ja tappio- tiliin	4,942	„ 16 „

Yhteensä 23,567,239 m:kaa 46 p:niä.

Suomen Hypoteekki-Yhdistys. Se huolettava tila, johon Suomen Hypoteekki-yhdistys oli joutunut niiden suurten tappioiden johdosta, joita lukuisten ryöstöhuutokaupalla hätävuosina myytyjen tilojen pakollinen vastaan-otto oli sille tuottanut, kesti koko tämänkin viisivuotiskauden. Uusia myymistappioita aikaisemmin yhdistyksen omaksi huudetuista tiloista tuli näiden lisäksi. Sen ohessa tila kävi vieläkin tukalammaksi sen johdosta että Suomen Pankki, joka sopimuksen mukaan vuodelta 1865 oli sitoutunut yhdistyksen varalla pitämään arvopapereita sen ulkomaisista lainoista suoritettavia vuosimaksuja varten yhtäläiseen hintaan, kuin se, minkä mukaan pankki itse oli kuolettanut samat lainat, vuonna 1876, sittenkun hopeanarvo huomattavasti oli ruvennut alenemaan, ei enään katsonut voivansa tätä sopimusta pitää. 16 p:ksi Toukokuuta 1877 kokoonkutsutussa ylimääräisessä yhtiökokouksessa yhdistys sentähden päätti, esittämällä asiainsa tukalaa tilaa, kääntäen maan hallituksen puoleen alamailla pyynnöllä sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, joiden kautta yhdistyksen tila tulisi turvatuksi ja sen kyky jatkaa maamme maanviljelykselle niin hyödyllistä tointansa kevennetyksi ja vakavalle kannalle saatetuksi.

Tämän johdosta Teidän Majesteetinne suvaitsi maan samana vuonna kokoontuneille säädyille antaa armollisen esityksen, jossa kysymys, olisiko Hypoteekki-yhdistyksen laina pyyhittävä pois Suomen pankista, jätettiin säätyjen tutkittavaksi sekä samalla ilmoitettiin, että Teidän Majesteetinne, sittenkun saadaan tietää, myönnetäänkö poispyyhkimistä, ottaisi lähemmin tutkittavaksensa kysymystä valtioavun antamisesta yhdistykselle. Alamaissa vastauksessaan säädyt, jotka olivat tulleet siihen vakuutukseen, että alkusyyt Hypoteekki-yhdistyksen rappiotilaan olivat etsittävät sen järjestysmuodossa ja sen ohjesääntöjen käyttämisessä, etupäässä hallinnon liaksi suuressa yhdistämisessä yhteen paikkaan, joka eri läänien osakkaissa oli synnyttänyt välinpitämättömyyttä yhdistyksen pyrintöjen suhteen ja tukahduttanut yhteisen vastuunalaisuuden tunnon, eivät kuitenkaan katsoneet voivansa ryhtyä puheenalaisen lainan lopulliseen poispyyhkimiseen, ennenkuin Hypoteekki-yhdistys itse puolestansa oli ruvennut toimiin sekä niiden vajanaisuuden poistamiseksi yhdistyksen järjestämisestä ja hallinnosta, jotka olivat olleet kanssavaikuttavina syinä yhdistyksen tukalaan tilaan, että myöskin sen jäsenten turvaamiseksi sitä vaaraa vastaan, joka heitä uhkaa heidän velvollisuudestaan kärsittyjen tappioiden kantamiseen suuremmissa määrässä kuin muut. Kuitenkin säädyt myönsivät pitennysaikaa sanotun lainan maksamiseen sekä koronvapautta sille vuoden 1882 loppuun, joksi ajaksi pysyivät, sittenkun Hypoteekki-yhdistys on mainitussa suhteessa antanut selityksen, saada odottaa uutta armollista esitystä.

Siinä yleisessä yhtiökokouksessa, 14 p:nä Kesäkuuta 1878, jossa tätä asiaa käsiteltiin, puolustivat läsnä olevaiset jäsenet sen järjestyksen säilyttämistä, joka ohjesääntöjen 16 §:ssä säädetään yhdistyksen tappioiden korvaamisesta, niin että vast'edes kaikki uudet tappiot vuotisesti laskettaisiin maksettaviksi läänittäin ja ulostakseerattaisiin osakkailta niissä lääneissä, joissa tappiot ovat syntyneet, mutta sitävastoin että alamaisesti anottaisiin Teidän Majesteetiltnne, että aikaisemmat tappiot vuoden 1877 loppuun saakka korvattaisiin raha-avulla yleisistä varoista. Hypoteekki-yhdistyksen johtokunnan tämän mukaan tekemästä alamaista anomuksesta suvaitsi Teidän Majesteetinne armossa suoda yhdistykselle sekä 500,000 markan suuruisen apurahan annettavaksi viiden vuoden aikana 100,000 markkaa vuodessa, että myöskin 87,720 markkaa 30 penniä sen kurssitappion korvaukseksi, jonka yhdistys oli kärsinyt sen johdosta, että Suomen Pankki yllämainitulla tavalla oli rikkonut aikaisemmin tehdyn sopimuksen ulkomaisten arvopapereiden myynnistä vuosimaksujen suorittamiseksi. Yhdistyksen tappiosaldoon tämä raha-apu kuitenkin vaikutti ainoastaan vähässä määrässä, sitä kun puolensi korko korolle maksettaviksi langenneista suorittamatta olevista saatavista sekä edelleen tapahtuvat tappiot tilain myynnistä. Yhdistyksen asiain-tila ei siis viisivuotiskauden lopulla ollut likimainkaan tyydyttävä.

1876 vuoden alussa oli Hypoteekki-yhdistyksen hallussa vielä 210 tilaa, joille 186 numeron alla annettu alkuperäinen lainaussumma teki 1,047,619 m:kaa 97 p:niä. Vuosina 1876—1880 ostettiin ja myytiin seuraavat määrät tiloja allamainituista arvoista:

	Yhdistyksen ryöstöhuuto- kaupoilla ostamat tilat.			Yhdistyksen myymät tilat.		
	Luku- määrä.	Alkuperäinen lainaussumma.		Luku- määrä.	Alkuperäinen lainaussumma.	
		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.
Vuonna 1876	4	16,500	—	34	206,508	—
” 1877	—	—	—	28	167,300	—
” 1878	3	10,200	—	35	129,711	—
” 1879	3	11,500	—	11	58,600	—
” 1880	17	86,700	—	19	155,600	—

Sen taulun mukaan myymistappioista ja voitoista, joka löytyy yhdistyksen Johtokunnan vuosikertomuksissa, teki yhdistyksen saatava myydyistä tiloista, näiden myymähinta sekä tappiot:

	Yhdistyksen saatava.		Saatu kauppa- summa.		Tappio.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Vuonna 1876	320,020	68	250,555	16	69,465	52
” 1877	251,426	1	188,406	40	63,019	61
” 1878	227,631	21	122,020	—	105,611	21
” 1879	108,579	44	64,150	—	44,429	44
” 1880	231,168	42	126,543	—	104,625	42

Yhteenlaskettu tappio niistä tiloista, jotka yhdistys on ollut pakotettu ryöstöhuutokaupalla huutamaaan omaksensa ja vähitellen sitten on voinut myydä, nousi niinmuodoin 387,151 markkaan 20 penniin. Saldo Hypoteekki-yhdistyksen voitosta taikka tappiosta aina sen perustamisesta v. 1860 vuoden 1880 loppuun saakka, oli jaettuna eri läänien osalle seuraava:

	Enemmän tuloja kuin menoja.		Enemmän menoja kuin tuloja.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Turun ja Porin ”	—	—	12,403	27
Hämeenlinnan ”	—	—	26,550	68

	Enemmän tuloja kuin menoja.		Enemmän menoja kuin tuloja.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Wiipurin läänissä	19,793	90	—	—
Mikkelin ”	—	—	102,573	58
Kuopion ”	—	—	276,718	77
Waasan ”	—	—	52,686	59
Oulun ”	—	—	84,527	74
Yhteensä	106,882	58	555,460	63

Huomattava on että kirjoihin pantu tappio Oulun läänistä vuoden 1878 lopulla teki 275,000 markkaa, mutta vähennettiin sittemmin vuonna 1879 100,000 markan valtioavulla, joka Keisarillisen Senaatin määräyksen mukaan luettiin yksistään mainitun läänin osakasten hyväksi.

Niinkuin ylläolevista myyntiä koskevista tauluista näkyy, on Hypoteekki-yhdistyksen hallussa olevien tilojen lukumäärä vuosittain vähentynyt ja siten myöskin yksi pääsyy yhdistyksen rapiotilaan poistettu. Vuoden 1880 lopulla oli kuitenkin vielä jällellä tiloja 90 lainanumeron alla, kiinnitetyt alkujaan 454,800 markan lainaussummasta. Hypoteekki-yhdistyksen tila oli samana aikana seuraava:

*Situation de la société hypothécaire de la Finlande
le 31 Décembre 1880.*

V a r o j a.

Lainaustili	17,104,014 m:kaa	24 p:niä.
Edeltäkätistili	122,453	” 83 ”
Tilojen tili	56,872	” 52 ”
Korkotili	881,835	” 25 ”
Sivulainatili	179,135	” 2 ”
Kaikkinaistilejä	56,015	” 1 ”
Kassan-varat	17,386	” 96 ”
Voitto- ja tappiotili	715,353	” 57 ”

Yhteensä 19,133,066 m:kaa 40 p:niä.

V a s t a t t a v i a.

Obligationein tili, kotimaista velkaa		
liikkeessä olevissa obligationeissa	9,310,100 m:kaa	— p:niä.
ulkomaista velkaa obligationeissa	8,517,095	” 95 ”
Kassakreditivi-tili Suomen pankissa .	131,734	” 72 ”
Alkuperäis-lainarahaston-tili Suomen pankissa	600,000	” —
Obligationein korkotili	412,514	” 31 ”
Kuolestuttili	161,324	” 75 ”
Arviopalkkioidin- ja myyntiselvitysten-tili	296	” 67 ”

Yhteensä 19,133,066 m:kaa 40 p:niä.

Ulkona olevat alkuperäiset kuoletuslainat, jotka yhteensä tekivät 18,519,850 markkaa, olivat 31 p:nä Joulukuuta 1880 jaetut seuraavasti:

	à 5 % korolla. Prêts à 5 %.	à 5½ % korolla. Prêts à 5½ %.
Uudenmaan läänissä	669,200	3,462,500
Turun ja Porin „	843,500	2,496,900
Hämeenlinnan „	265,400	2,159,800
Wiipurin „	767,700	940,400
Mikkelin „	383,400	1,442,600
Kuopion „	1,161,000	1,242,050
Waasan „	1,100,000	1,090,400
Oulun „	249,900	245,100
Yhteensä	5,440,100	13,079,750

Vakuutuslaitokset. Suomenmaan vanhin vakuutusyhtiö, *kau-punkien yleinen paloapu-yhtiö*, joka on ollut olemassa aina vuodesta 1833, on tässä puheena-olevan aikakauden kuluessa suuremmassa määrässä kuin tietävästi koskaan ennen laajentanut vaikutustansa. Siinä vakuutettujen kiinteistöjen lukumäärä ja palovakuutusarvo teki nimittäin allamainittujen vuosien lopulla:

	Kiinteistöjen luku.	Palovakuutusarvo.	Markkaa.	p.
Vuonna 1870	4,887.	80,348,552:	35.	
„ 1875	5,576.	93,437,058:	35.	
„ 1876	5,742.	98,983,848:	86.	
„ 1877	5,930.	104,984,851:	31.	
„ 1878	6,098.	111,566,595:	26.	
„ 1879	6,265.	117,376,530:	63.	
„ 1880	6,471.	123,648,206:	82.	

Kokonaissummista viimeksimainitulta vuodelta tuli Helsingin kaupungin osalle 843 numeroa, joiden palovakuutus-arvo teki 43,315,077 markkaa 5 penniä (enemmän kuin 35 %), Turun osalle 781 numeroa, niiden vakuutus-arvo 18,392,156 markkaa 66 penniä (noin 15 %), sekä Wiipurin osalle 453 numeroa ynnä 11,377,179 markan 88 pennin (9,2 %) vakuutus-arvo. Palovahinkojen korvauksina oli yhtiö maksanut:

Vuonna 1876	67,086 markkaa	86 p:niä.
„ 1877	179,533	„ 55 „
„ 1878	109,833	„ 64 „
„ 1879	282,978	„ 59 „
„ 1880	415,749	„ 86 „

Viimeksi mainitun vuoden lopulla tekivät yhtiön käyttövaraiset kassavarat, kantarahastoa niihin lukematta, 2,712,639 markkaa 92 penniä, joka summa oli 239,674 markkaa 92 penniä isompi kuin se kahden prosentin suuruinen määrä edesvastaussummasta, johon kassan säästön sääntöjen mukaan pitää nousta. Vuotuinen maksu yhtiölle kaikista sanottuna aikana jällelläolevista vakuutusnumeroista nousi 789,854 markkaan 43 penniin.

Suomen maalaisten paloapu-yhtiöllä, jonka tilivuodet alkavat 14 p:nä Maaliskuuta ja loppuvat 13 p:nä samaa kuuta, oli seitsemännentoista tilivuotensa lopulla (13 p:nä Maaliskuuta 1875) vakuutuksia 81,827,390 markan arvosta, joista määrätty edesvastaussumma teki 101,799,190 markkaa. 13 p:nä Maaliskuuta 1880 oli vakuutusten arvo noussut 97,218,220 markkaan sekä niiden edesvastaussumma 120,343,370 markkaan, ja samana aikana vuotta jälkeen eli kolmannenkolmatta tilivuoden lopulla teki edellinen arvo 101,345,270 markkaa ja jälkimmäinen 124,916,830 markkaa. Tämä viimeksi mainittu summa oli seuraavalla tavalla jaettu eri läänien kesken:

	Markkaa.	%.
Uudenmaan lääni	27,490,730.	22.0.
Turun ja Porin „	29,491,740.	23.6.
Hämeenlinnan „	21,577,570.	17.3.
Wiipurin „	18,281,560.	14.6.
Mikkelin „	6,297,860.	5.1.
Kuopion „	7,534,100.	6.0.
Waasan „	8,333,440.	6.7.
Oulun „	5,909,830.	4.7.

Palovahinkojen korvauksia maksoi yhtiö niinä vuosina, jotka kuuluvat tässä puheena-olevaan aikakauteen:

	Palovahinkojen luku.	Paloavunmäärä.	Markkaa.	p.
Maaliskuusta 1875 Maaliskuuhun 1876	153.	197,985:	32.	
„ 1876 „ 1877	146.	176,995:	74.	
„ 1877 „ 1878	121.	278,113:	17.	
„ 1878 „ 1879	120.	276,675:	82.	
„ 1879 „ 1880	180.	258,551:	1.	
„ 1880 „ 1881	195.	351,838:	45.	

Verrattuina oloihin edellisellä viisivuotiskaudella ei nyt mainittu palovahingon korvauksia voida pitää korkeina. Kenties on tähän ollut vaikuttavana syynä se, että paloavunmäärä palaneista riihistä, joka ennen teki enemmän kuin neljännen osan palovahinkojen vakuutus-arvosta, nyt on melkeästi alentunut. Yllämainittuina kuutena tilintekovuotena nousivat palovahinkojen kor-

vaukset riihirakennuksista ynnä niissä säilytetystä irtaimesta tavaresta ainoastaan 201,138 markkaan 50 penniin eli noin 13 prosenttiin koko maksetusta paloavun-määrästä.

Kun Kuvernöörin kertomuksissa tavattavat ilmoitukset *tulipaloista Suomessa*, palaneen tahi tulipalon kautta vahingoittuneen omaisuuden arvosta ynnä siitä maksetun paloavun määrästä lasketaan yhteen, saadaan seuraavat summat:

Vuonna	Tulipalojen luku.	Palaneen eli tulipalon kautta vahingoittuneen omaisuuden arvo.		Maksettu paloapu.
		Markkaa.	p.	
1877	1,038.	2,480,112:	31.	2,280,450: 57.
„ 1878	869.	673,219:	30.	597,706: 86.
„ 1879	1,102.	1,256,631:	45.	1,364,601: 4.
„ 1880	1,268.	2,806,227:	12.	2,419,006: 29.

Eri lääneissä ilmoitettiin tulipalojen tuottamat tuhot olleen seuraavat:

Les incendies en Finlande.

	1877.			1878.			1879.			1880.		
	Nombre des incendies. Tulipalojen luku.	Palaneen tahi tulipalon kautta vahingoittuneen omaisuuden arvo. Montant des pertes.		Nombre des incendies. Tulipalojen luku.	Palaneen tahi tulipalon kautta vahingoittuneen omaisuuden arvo. Montant des pertes.		Nombre des incendies. Tulipalojen luku.	Palaneen tahi tulipalon kautta vahingoittuneen omaisuuden arvo. Montant des pertes.		Nombre des incendies. Tulipalojen luku.	Palaneen tahi tulipalon kautta vahingoittuneen omaisuuden arvo. Montant des pertes.	
		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.
Uudenmaan läänissä	71	336,634	73	41	72,689	94	52	158,147	36	88	229,529	57
Turun ja Porin „	114	580,699	8	121	189,272	22	123	140,960	30	157	711,815	57
Hämeenlinnan „	96	745,624	1	60	118,805	8	72	338,458	97	72	605,968	21
Wiipurin „	129	228,066	77	94	53,510	76	140	112,489	71	151	412,976	63
Mikkelin „	89	95,692	9	99	49,577	87	92	175,828	47	117	54,335	90
Kuopion „	269	330,698	22	214	81,684	76	324	170,331	69	309	612,132	1
Waasan „	122	99,503	26	98	54,989	86	137	74,749	66	152	94,662	—
Oulun „	148	63,194	15	142	52,688	81	162	85,665	29	222	84,807	23
Yhteensä	1,038	2,480,112	31	869	673,219	30	1,102	1,256,631	45	1,268	2,806,227	12

Verrattain useimmat tulipalot näiden neljän vuoden kuluessa tapahtuivat Kuopion läänissä, sitten järjestänsä: Oulun, Mikkelin, Wiipurin, Waasan, Turun ja Porin, Uudenmaan ja Hämeenlinnan lääneissä. Ilmoitukset palaneen eli tulipalon kautta vahingoittuneen omaisuuden palovakuutetun osan arvonnäärästä eivät näytä, kun niitä vertaa molempien vastamainittujen kotimaisten paloapuyhtiöiden julkaisemiin vuosikertomuksiin, olevan luotettavia, vaan tavallisesti kovin alhaisia. Luultavasti eivät asianomaiset kokoo-

jat useissa tapauksissa ole voineet tästä saada varmoja tietoja. Niin epätäydellisiä kuin nämä ilmoitukset ovatkin, valaisevat ne kuitenkin jossakin määrin palovakuutuslaitoksesta maassa, jonka tähden allaoleva summittainen yhteenasetus näyttää olevan tähän otettava.

Palaneesta eli tulipalon kautta vahingoittuneesta omaisuudesta olivat ällamainitut määrät palovakuutetut:

Montant des dédommagements payés par les sociétés d'assurances contre l'incendie.

	1877.		1878.		1879.		1880.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Kaupunkien Yhteisessä paloapuyhtiössä (<i>Société urbaine d'assurance</i>) .	235,914	14	78,861	79	191,881	98	396,711	59
Paloapuyhtiössä irtainta omaisuutta varten (<i>Société d'assurances mobilières</i>) .	62,400	—	5,797	—	249,724	38	88,840	32

	1877.		1878.		1879.		1880.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Suomen maalaisten paloapu-yhtiössä (<i>Société rurale d'assurance</i>)	148,615	21	144,376	3	133,459	97	122,543	58
Kuntien yksityisissä paloapu-yhtiöissä (<i>Sociétés locales d'assurances mutuelles</i>)	362,610	65	259,064	54	315,613	61	392,076	15
Ulkomaalaisissa paloapu-yhtiöissä (<i>Compagnies étrangères d'assurances</i>) .	1,420,910	57	109,607	50	473,921	10	1,418,834	65
Yhteensä (Total)	2,280,450	57	597,706	86	1,364,601	4	2,419,006	29

Suomenmaan ainoa henkivakuutuslaitos, *vakuutus-osakeyhtiö Kaleva*, joka perustettiin vuonna 1874, on alkavan toimensa ajalla jo saavuttanut jotensakin suurta luottamusta maassa. Tässä puheena-olevan aikakauden lopulla oli yhtiön edesvastaussumma henkivakuutuksesta 10,605,213 markkaa, jaettuna 1,138 ihmisen hengelle, jälkeeno-koron vakuuttamisesta 18,730 markkaa, elin-koron vakuuttamisesta 31,986 markkaa 47 penniä, myötäjaisva-kuutuksesta 128,449 markkaa 11 penniä sekä keskinäisestä va-kuutuksesta ala-ikäisten lasten puolesta 51,298 markkaa 72 p:niä.

Säästöpankit. Edellisen viisivuotiskauden lopulla oli Suo-menmaassa 71 säästöpankkia, joissa löytyi tallettavaksi pantuna noin 12 miljoonaa markkaa. Niinä viitenä vuonna, jotka tämä alamainen kertomus käsittää, on 38 uutta säästöpankkia perus-tettu, joten niiden koko lukumäärä vuoden 1880 lopulla oli 109, niistä 27 kaupungeissa ja 82 maalaiskunnissa. Syystä voidaan

kuitenkin muistuttaa, että useimmat näistä viimeksimainituista, eli säästöpankeista maalaiskunnissa, sangen vähässä määrässä vastaavat tarkoitustansa, koska ne ovat yleisölle avoinna ainoas-taan kerran tai kahdesti kuukaudessa, toisinaan muutaman ker-ran vuodessa, ja niinmuodoin tarjoavat ainoastaan harvinaisia tilaisuuksia säästöönpanoihin. Tulokset niiden vaikutustoimesta eivät myöskään ole ristiriidassa tämän kanssa. Mainituista 82:sta maalais-säästöpankista oli viimeksimainitun vuoden lopulla ainoas-taan 3:ssa enemmän kuin 300 tallettajaa, 23:ssa 100:n ja 300:n välillä, 54:ssä vähemmän kuin 100 ja niiden joukossa 21:ssä vä-hemmän kuin 50 tallettajaa. Kaksi säästöpankkia oli olemassa ainoastaan nimeksi, ilman talletuksia, mutta vähäisillä kantara-hastoilla, jotka odottaen tulevia aikoja oli pantu korkoa kasva-maan. Seitsemässä säästöpankissa oli talletusten summa vähempi kuin 1,000 markkaa ja 21:ssä 1,000:n ja 5,000:n markan välillä. Seuraavassa taulussa luodaan katsaus maan säästöpankkien tilaan 31 p. Joulukuuta 1880:

Les caisses d'épargne en Finlande.

	Kaupungeissa. <i>Les villes.</i>				Maalaiskunnissa. <i>Les communes rurales.</i>				Koko läänissä. <i>Toute la province.</i>			
	Nombre des caisses.	Säästöpankkien luku.	Talletusten määrä. <i>Du aux déposants.</i>		Nombre des caisses.	Säästöpankkien luku.	Talletusten määrä. <i>Du aux déposants.</i>		Nombre des caisses.	Säästöpankkien luku.	Talletusten määrä. <i>Du aux déposants.</i>	
			Markkaa.	p.			Markkaa.	p.			Markkaa.	p.
Uudenmaan läänissä	4	9,281	4,154,306	17	17	1,886	228,096	95	21	11,167	4,382,403	12
Turun ja Porin „	4	9,186	5,485,744	60	23	3,892	859,846	41	27	13,078	6,345,591	1
Hämeenlinnan „	3	1,574	1,431,547	85	14	932	151,824	41	17	2,506	1,583,372	26
Wiipurin „	4	3,994	1,694,888	2	1	24	13,772	36	5	4,018	1,708,660	38
Mikkelin „	2	609	129,645	58	7	242	24,150	8	9	851	153,795	66
Kuopion „	2	364	42,916	80	6	331	34,661	79	8	695	77,578	59
Waasan „	6	1,748	536,162	22	8	453	85,640	49	14	2,201	621,802	71
Oulun „	2	1,481	358,442	20	6	422	54,014	33	8	1,903	412,456	53
Koko Suomessa	27	28,237	13,833,653	44	82	8,182	1,452,006	82	109	36,419	15,285,660	26

Kaikissa maamme kaupungeissa, paitsi Hankoniemessä, Maa-
rianhaminassa, Naantalissa, Käkisalmissa, Kotkassa, Heinolassa,
Kaskisessa, Kemissä ja Kajaanissa, oli säästöpankkeja. Sekä
tallettajain lukuisuuteen ja talletusten määrään että säästöpankin
omiin rahastoihin nähden oli Turun säästöpankki suurin. Vuoden
1880 lopulla oli sillä sisällä olevia talletuksia 4,969,479 markkaa
11 penniä, jaettuna 7,974 säästöpankin-kirjalle, ja kantarahaston
kanssa kaikki sen varat nousivat yhteensä 5,661,657 markkaan
55 penniin. Suurin kaikista maaseudun säästöpankeista taasen
oli Perniön säästöpankki, jolla samana aikana oli 966 säästö-
pankinkirjalla talletuksia 251,964 markkaa 67 penniä, johon tuli
lisäksi 11,915 markkaa 11 penniä omia varoja. Tämä säästö-
pankki ansaitsee muuten, niinkuin Tilastollisen Toimiston aikai-
semmin julkaistuissa kertomuksissa jo on mainittu, erityistä huo-
miota sen kautta että suuri osa siihen pannuista talletuksista ei
tapahdu vapaaehtoisesti, vaan riippuu kunnankokouksen päätöksen
johdosta talonomistajain ja palkollisten välillä pestattaessa teh-
dystä sopimuksesta, joka oikeuttaa edellisiä palkollistensa vuosi-
palkasta pidättämään määrätyn summan, mikä on pantava säästö-
pankkiin. Erittelevä luettelo Suomenmaan säästöpankeista sekä
liikenteestä niissä vuonna 1880 liitetään muuten tähän vihkoon.
(Taululiite N:o 30.)

Testamenteja ja lahjoituksia yleishyödyllisiin yrityksiin. Vuo-
sina 1877—1880, jolloin tietoja semmoisista säädetyn kaavan mu-
kaan on koottu, on seuraava määrä, asianomaisille kokoojille tun-
netuita, lahjoituksia ja testamentteja yleisiin laitoksiin ja tar-
koituksiin tehty:

	1877.	1878.	1879.	1880.
Uudenmaan läänissä	10	18	4	10
Turun ja Porin „	16	3	7	29
Hämeenlinnan „	5	4	5	8
Wiipurin „	2	4	2	4
Mikkelin „	—	—	—	6
Kuopion „	—	1	—	1
Waasan „	3	4	10	17
Oulun „	1	1	—	16
Yhteensä	37	35	28	91

Suuri osa näistä lahjoituksista ja testeinteista on ollut
kiinteimistöjä, irtainta omaisuutta, jyviä y. m., joiden arvoa ei
ole ilmoitettu. Puhtaassa rahassa eli raha-arvossa ilmoitetut tä-
män laatuiset määräykset nousivat vuonna 1877: 44,801 m:kaan
5 p:niin, vuonna 1878: 112,993 m:kaan 64 p:niin, vuonna 1879:
62,258 m:kaan 87 p:niin ja vuonna 1880: 173,701 m:kaan 26 p:niin,
eli kaikkina neljänä vuonna yhteensä:

Uudenmaan läänissä	190,117	m:kaan	35	p:niin.
Turun ja Porin „	50,620	„	19	„
Hämeenlinnan „	44,575	„	—	„
Wiipurin „	29,428	„	25	„
Mikkelin „	6,205	„	80	„
Kuopion „	10,000	„	—	„
Waasan „	46,911	„	93	„
Oulun „	15,896	„	30	„

Yhteensä 393,754 m:kaan 82 p:niin.

Joll'ei oteta lukuun lahjoituksia, joita kunnat ovat tehneet,
varsinkin sen riemujuhlan johdosta, joka vietettiin Hänen Majes-
teettinsa Keisari Aleksanteri II vainajan viidenkolmattavuotisen
hallituksen muistoksi, taikka muutamissa kaupungeissa järjestetyt
anniskelu-yhtiöt samoin ovat tehneet, ovat arvoikkaimmat yksityi-
siltä tulleet lahjoitukset olleet seuraavat: provasti C. A. Keck-
man ja hänen rouvansa Sofia Keckman ovat lahjoittaneet 5,000
markan pääoman sekä rakennukset ja tontin kansakouluhuoneelle
Himangossa, apteekari A. W. Björklund 5,000 markkaa kansakir-
jastolle Loviisassa, kauppias O. Johansson 8,000 markkaa kansa-
koulun hyväksi Porvoon maaseurakunnassa ja 13,000 markkaa
Pernajan kansakoulun hyväksi, rouva D. W. Löfberg kaupungin-
talon Helsingissä vapaaehtoiselle palonsammutuskunnalle siellä,
neiti M. S. Eschner 2,000 markkaa köyhille Loviisassa, talokas
J. Alanalli Teiskossa 1,000 markkaa vaivaisten ylläpitämiseksi,
sahankirjanpitäjä P. Toivonen, koko jälkeenjäävän omaisuutensa
hyväntekeviin tarkoituksiin Joensuun kaupungissa, syytinkimies
K. G. Klävus 2,000 markkaa koululle köyhiä lapsia varten Lapp-
fjärdissä, v. pastori G. M. Lundeqvist 4,270 markkaa Petäjäveden
kansakoulun hyväksi, provastin tytär Edla Blanqvist 1,000 mark-
kaa kirkon lämmittämiseksi Nummella ja 1,000 markkaa kirkon
lämmittämiseksi Rantämäellä, firma Frenckell ja Poika Tampe-
reella 10,000 markkaa, pienten lasten koulun ylläpitämiseksi siellä,
kauppias J. Calsén 4,170 markkaa, joista vuotinen korko on jaet-
tava kolmen taitavimman kansakoulunopettajan kesken Närpiössä,
sekä 1,390 markkaa saman kunnan köyhille, vapaaherra J. Cron-
stedt 5,000 markkaa köyhien koululasten ylläpitämiseksi Keu-
ruulla, neiti K. S. Nordenkraft 2,907 markkaa 87 penniä apura-
hoiksi vanhemmille, naimattomille säätyhenkilöin luokkaan kuu-
lulle naisille Nikolainkaupungissa, kauppias G. A. Wikman, koko
jälkeenjäävän omaisuutensa, laskettu 35,000 markaksi, erityisiin
hyväntekeviin tarkoituksiin viimeksimainitussa kaupungissa, kaup-
paneuvos C. E. Carlström 3,000 markkaa yksityisen naiskoulun
hyväksi Kristiinankaupungissa, värjäarinleski K. Mennander 16,000
markkaa apurahoiksi köyhille Loviisassa, laivuri L. Olofsson ja
hänen vaimonsa Gustava Ulrika 4,000 markkaa urkuihin Wordön
kirkossa, nikkari J. Löfgren 3,000 markkaa polttopuihin Nummen

kirkon lämmittämistä varten, rusthollari F. Yleinen 1,000 markkaa köyhäin lasten koulunkäymisen avuksi Loimaalla, rusthollari J. Andersson 1,000 markkaa Alastaron kansakoululle, rovasti A. J. Salovius 2,000 markkaa köyhäin lasten kouluttamiseksi Punkalaitumella, henkikirjuri C. A. Fehrberg kaupungintalon Maarianhaminassa kansakouluksi siellä, merikapteeni J. Pihlqvist 1,000 markkaa merimieshuoneelle Uudessakaupungissa ja 5,000 markkaa vasta perustettavalle merimieslasaretille siellä, kenraali Otto Furu-hjelm 10,000 m:kaa vaivaishuoneen ja lastenkodin hyväksi Urjalassa sekä kauppahuone Rosenius et Seseman Wiipurissa asuin- ja tarpeelliset ulkoisuoneet kansakouluhuoneukseksi Karttulan kunnassa.

Taululiitteessä N:o 31 on luettelo maassa yleishyödyllisiä tarkoituksia varten löytyvistä rahastoista sekä niiden pääomamäärästä 31 p:nä Joulukuuta 1880. Näiden rahastoin yhteenlaskettu määrä teki:

Uudenmaan läänissä	6,909,117 m:kaa	41 p:niä.
Turun ja Porin „	3,459,314 „	43 „
Hämeenlinnan „	547,208 „	91 „
Wiipurin „	704,365 „	43 „
Mikkelin „	185,904 „	11 „
Kuopion „	1,261,115 „	61 „
Waasan „	1,353,268 „	99 „
Oulun „	2,540,463 „	64 „

Yhteensä 16,960,758 m:kaa 53 p:niä.

Näiden lisäksi tulevat vielä säästöt Suomenmaan Siviili-viraston leski- ja orpokassassa 8,598,573 m:kaa 79 p. Kirkollisviraston leski- ja orpokassassa noin 3,600,000 „ — Kouluopettajain „ „ „ „ 1,700,000 „ — Kansakouluopettajain „ „ „ „ 269,394 „ 32 „ sekä aatelisten neitien apukassassa, merimiesten, kansakouluopettajattarien y. m. eläkekassoissa, joista ei ole tullut tietoja, jonka tähden säästöjen koko summan kaikissa puheenalaisissa rahastoissa äskenmainittuna aikana voidaan arvella nousseen yhteensä noin 32 miljoonaan markkaan.

Opetustoimi. Yleistä kansan sivistystä on edelleen edistännyt yhä lisääntyvä määrä kiintonaaisia korkeampia kansakouluja. Kasvatus-opillisesti sivistyneiden opettajain ja opettajattarien puutteen poistamiseksi perustettiin vuonna 1880 uusi kansakouluopettaja- ja opettajatar-seminari Sortavalaan, siten että siellä oleva Siitoisten kansakoulu järjestettiin uudestaan ja muodostettiin seminariksi. Viimeksimainitun vuoden lopulla oli Suomenmaassa siis neljä seminaria, niistä kaksi suomenkielistä, nimittäin Jyväskylässä ja Sortavalassa, molemmat kahdella osastolla, opettajia ja opettajattaria varten, sekä kaksi ruotsinkielistä, toinen Uudessa-kaarlebyyssä opettajia varten, ja toinen Tammisaaressa opettajattaria varten. Korkeampain kiintonaisten kansakoulujen lukumäärä oli:

Vuonna 1875	349.
„ 1876	408.
„ 1877	448.
„ 1878	536.
„ 1879	578.
„ 1880	622.

Tästä viimeksimainitusta lukumäärästä oli 165 kaupungeissa ja 457 maalaiskunnissa. 469:ssä koulussa oli suomi opetuskielenä, 10:ssä suomi ja ruotsi, 141:ssä ruotsi ja 2:ssa venäjä. Opettajia oli 357 mies- ja 430 naisopettajaa ja oppilasten lukumäärä nousi 35,257:ään, joista 10,971 kävi kaupunkien ja 24,286 maalaiskuntien kansakouluissa. Niinkuin mainituista numeroista näkyy, on kansakoulutoimi vielä ainoastaan alullansa. Lähes puolet Suomenmaan maalaiskunnista ovat edelleen kiintonaista kansakoulua vailla. Kun, näet, yhdistetään taulunmuotoon ne ilmoitukset, jotka löytyvät kansakoulu-tarkastajan apulaisen G. Lönnbeck'in virallisten lähteiden mukaan toimittamassa kirjassa: "Suomen Kansakoulujen Matrikkeli kevätlukukautena 1880", niin nähdään että sanottuna aikana löytyi allamainittu määrä maalaiskuntia, joissa oli ylempi kansakoulu:

	Luku maalaiskuntia, joissa oli					Luku maalaiskuntia, joissa ei ollut ylempää kansakoulua.
	<i>Nombre des communes rurales ou il y avait en 1880 :</i>					
	1 ylempi kansakoulu.	2 ylempää kansakoulua.	3 ylempää kansakoulua.	4 ylempää kansakoulua ja siitä yli.	Yhteensä kuntia, joissa oli ylempi kansakoulu.	<i>Total des communes rurales sans écoles primaires supérieures.</i>
	<i>1 école primaire supérieure.</i>	<i>2 écoles primaires supérieures.</i>	<i>3 écoles primaires supérieures.</i>	<i>4 écoles primaires supérieures et plus.</i>	<i>Total des communes rurales avec des écoles primaires supérieures.</i>	
Uudenmaan läänissä	13	13	5	4	35	2
Turun ja Porin „	29	12	1	1	43	74

	Luku maalaiskuntia, joissa oli <i>Nombre des communes rurales ou il y avait en 1880:</i>					Luku maalaiskuntia, joissa ei ollut ylempää kansakoulua. <i>Total des communes rurales sans écoles primaires supérieures.</i>
	1 ylempi kansakoulu. <i>1 école primaire supérieure.</i>	2 ylempää kansakoulua. <i>2 écoles primaires supérieures.</i>	3 ylempää kansakoulua. <i>3 écoles primaires supérieures.</i>	4 ylempää kansakoulua ja siitä yli. <i>4 écoles primaires supérieures et plus.</i>	Yhteensä kuntia, joissa oli ylempi kansakoulu. <i>Total des communes rurales avec des écoles primaires supérieures.</i>	
Hämeenlinnan läänissä	16	12	4	1	33	16
Wiipurin „	11	18	3	1	33	16
Mikkelin „	2	11	2	2	17	8
Kuopion „	6	10	2	2	20	16
Waasan „	29	7	6	1	43	40
Oulun „	12	4	—	—	16	52
Yhteensä	118	87	23	12	240	224

Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla tuli tosin vielä lisää kiintonaisia kansakouluja useissa kunnissa, mutta ylläolevien summien keskinäinen suhta ei siitä paljon muuttunut.

Mitä muihin kansa- ja lastenkouluihin tulee, oli niiden lukumäärä vuonna 1877, niinkuin Koulutoimen-Ylihallituksen laatima "taulunmukainen katsaus lastenopetukseen" osottaa, Suomenmaan evankelis-lutherilaisissa seurakunnissa 1,019, yhteensä 133,453 oppilaalla, nimittäin:

546 kiertävää koulua 116,201:llä oppilaalla.
359 pikkulasten koulua maalaiskunnissa 12,302:lla „
ja 114 „ „ kaupungeissa . 4,950:llä „

Koulu-i'ässä, 7 ja 16 vuoden välillä, olevien lasten koko lukumäärä teki sanottuna vuonna evankelis-lutherilaisissa seurakunnissa 342,800. Niistä nautti opetusta:

Alkeisopistoissa ja muissa oppi- tai reali-kouluissa . . . 5,885.
Kiintonaisissa kansakouluissa 18,443.
Kiertävissä kouluissa 116,201.
Pikkulasten kouluissa 17,252.
Sokeain- ja kuuromykkäin kouluissa 124.
Kotona opetettuja 177,992.
Yhteensä 335,897.

Jälille jäi siis 6,983 lasta 7 ja 16 vuoden välillä, jotka olivat kaikkea opetusta vailla, ja näistä oli 1801 luonnonvian kautta joutunut tähän onnettomaan tilaan.

Täydellisempi katsaus kansansivistyksen kantaan Suomenmaassa saadaan väkiluvuntauluista 31 p:ltä Joulukuuta 1880. Niiden mukaan jakautui väestö sivistysmäärän mukaan seuraavalla tavalla:

Population répartie selon le degré de l'instruction en 1880.

	Henkilöitä, joilla oli korkeampi koulusivistys. <i>Personnes qui ont reçu une éducation supérieure à l'enseignement primaire.</i>	Muita luku- ja kirjoitustaitoisia. <i>Autres sachants lire et écrire.</i>	Ainoastaan lukutaitoisia. <i>Sachants lire seulement.</i>	10 vuotta vanhempia, jotka eivät osanneet lukea. <i>Âgés de 10 ans et au-dessus sans instruction.</i>	Muita lukutaidottomia pieniä lapsia. <i>Les petits enfants et autres au-dessous de 10 ans sans instruction.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>
Uudenmaan läänissä	11,830	32,215	118,158	2,258	38,345	202,806
Turun ja Porin „	5,931	30,000	237,176	1,319	70,223	344,649
Hämeenlinnan „	2,242	14,922	155,418	2,077	46,701	221,360
Wiipurin „	2,649	26,211	197,258	18,085	57,772	301,975
Mikkelin „	1,388	7,959	124,613	2,183	31,167	167,310
Kuopion „	1,427	18,486	170,166	8,782	57,559	256,420
Waasan „	2,544	20,970	245,616	2,134	87,216	358,480
Oulun „	1,422	24,908	132,937	2,290	46,225	207,782
Koko Suomessa	29,433	175,671	1,381,342	39,128	435,208	2,060,782

Maan evankelis-lutherilaisten ja kreikkalais-venäläisten uskontunnustajain välillä oli sivistyssuhteisin nähden seuraava eroavaisuus:

Population par cultes selon le degré de l'instruction.

	Lutherilaisia. <i>Luthériens.</i>		Kreikkalais-venäläisiä. <i>Grecs-orthodoxes.</i>	
	Koko lukumäärä. <i>Total.</i>	%.	Koko lukumäärä. <i>Total.</i>	%.
Henkilöitä, joilla oli korkeampi koulusivistys (<i>Education supérieure</i>)	28,957	1,4	369	0,9
Luku- ja kirjoitustaitoisia (<i>Sachants lire et écrire</i>)	168,307	8,3	6,996	18,1
Ainoastaan lukutaitoisia (<i>Sachants lire seulement</i>)	1,373,984	68,0	6,684	17,3
10 vuotta vanhempia, jotka eivät osanneet lukea (<i>Âgés de 10 ans sans instruction</i>)	21,345	1,1	16,816	43,4
Lukutaidattomia pieniä lapsia (<i>Les petits enfants</i>)	427,134	21,2	7,860	20,3
Yhteensä (Total)	2,019,727	100,0	38,725	100,0

Eri kieliryhmissä taasen sivistyssuhteet olivat seuraavat:

Population par la langue parlée selon le degré de l'instruction.

	Suomenkielisiä. <i>Finnois.</i>		Ruotsinkielisiä. <i>Suèdois.</i>	
	Koko lukumäärä.	%.	Koko lukumäärä.	%.
Henkilöitä, joilla oli korkeampi koulusivistys	5,283	0,3	22,659	7,7
Luku- ja kirjoitustaitoisia	128,172	7,3	44,427	15,1
Ainoastaan lukutaitoisia	1,209,818	68,9	169,365	57,4
10 vuotta vanhempia, jotka eivät osanneet lukea	36,690	2,1	906	0,3
Lukutaidattomia pieniä lapsia	376,418	21,4	57,519	19,5
Yhteensä	1,756,381	100,0	294,876	100,0

Oppikoulut sekä realikoulut ovat tässä puheena-olevan viisivuotiskauden kuluessa tulleet kokonansa uudestaan järjestetyiksi kouluasetuksen mukaan 8 piltä Elokuuta 1872. Lukuvuonna 1880—1881 oli maassamme 12 täydellistä eli seitsenluokkaista lyseota*), 3 neliluokkaista lyseota, 10 neliluokkaista ja 9 kaksiluokkaista realikoulua, 7 ala-alkeiskoulua ja 7 naiskoulua, kaikki valtion kustantamia. Sitä paitsi oli yksityisten perustamia 10 lyseota, 1 realikoulu ja 25 naiskoulua, joista useat nauttivat valtioapua. Seuraavissa tauluissa esitetään näiden koulujen jako opetuskielen, opettajakunnan suuruuden, oppilasten lukumäärän y. m. puolesta:

*) Kaksi rinnakkais-osastoa Turun lyseossa on tässä luettu eri kouluiksi.

Les établissements d'instruction secondaire en 1880.

	Ruotsinkielisiä oppilaitoksia. <i>Écoles Suédoises.</i>			Suomenkielisiä oppilaitoksia. <i>Écoles Finnoises.</i>		
	Lukumäärä. <i>Nombre.</i>	Valtioapu. <i>Subvention de l'État.</i>		Lukumäärä. <i>Nombre.</i>	Valtioapu. <i>Subvention de l'État.</i>	
		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.
Valtion kouluja (<i>Les écoles de l'État</i>).						
Seitsenluokkaisia lyseota (<i>Lycées de 7 classes</i>)	9	523,533	62	3	179,973	33
Neliluokkaisia „ („ <i>de 4 classes</i>)	2	41,430	—	1	21,160	—
Neliluokkaisia realikouluja (<i>Écoles professionnelles de 4 classes</i>)	5	90,006	67	6	109,740	—
Kaksiluokkaisia „ („ „ <i>de 2 classes</i>)	2	14,720	—	6	51,415	—
Ala-alkeiskouluja (<i>Écoles basses élémentaires</i>)	6	23,158	65	1	1,720	—
Naiskouluja (<i>Écoles de filles</i>)	7	157,280	91	—	—	—
Yhteensä	31	850,129	85	17	364,008	33
Yksityisiä kouluja (<i>Les écoles privées</i>).						
Lyseota, täydellisiä ja epätäydellisiä (<i>Lycées</i>)	2	20,500	—	8	61,000	—
Realikouluja (<i>Écoles professionnelles</i>)	1	—	—	—	—	—
Naiskouluja (<i>Écoles de filles</i>)	19	32,200	—	6	14,200	—
Yhteensä	22	52,700	—	14	75,200	—
Yhteensä valtion kouluja ja yksityisiä	53	902,829	85	31	439,208	33

Sitä paitsi oli, ottamatta lukuun useita pienempiä ja valmistavia kouluja, koulu-ylihallituksen katsannon-alaisena saksankielinen oppilaitos poikia varten Wiipurissa, 3 saksalaista naiskoulua, joista kaksi nautti yhteensä 6,200 markkaa valtioapua,

sekä Kajaanissa naiskoulu, jossa suomi ja ruotsi olivat opetuskielinä ja joka nautti 1,000 markan valtioapua. Oppilasluku oli lukuvuoden 1880—1881 alussa eli 1 p:nä Syyskuuta ensinmainittuna vuonna:

Les établissements d'instruction secondaire. Personnel enseignant et élèves.

	Ruotsinkielisissä oppilaitoksissa. <i>Les écoles suédoises.</i>		Suomenkielisissä oppilaitoksissa. <i>Les écoles finnoises.</i>		Saksankielisissä oppilaitoksissa. <i>Les écoles allemandes.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>	
	Opettajia. <i>Maitres.</i>	Oppilaita. <i>Elèves.</i>	Opettajia. <i>Maitres.</i>	Oppilaita. <i>Elèves.</i>	Opettajia. <i>Maitres.</i>	Oppilaita. <i>Elèves.</i>	Opettajia. <i>Maitres.</i>	Oppilaita. <i>Elèves.</i>
Valtion kouluissa (<i>Les écoles de l'Etat</i>).								
Seitsenluokkaisissa lyseoissa	148	1,613	45	660	—	—	193	2,273
Neliluokkaisissa „	15	151	5	126	—	—	20	277
Neliluokkaisissa realikouluissa	45	395	52	291	—	—	97	686
Kaksiluokkaisissa „	9	44	29	122	—	—	38	166
Ala-alkeiskouluissa	19	192	2	41	—	—	21	233
Naiskouluissa	72	918	—	—	—	—	72	918
Yhteensä	308	3,313	133	1,240	—	—	441	4,553
Yksityisissä kouluissa (<i>Les écoles privées</i>).								
Lyseoissa	37	258	55	696	8	51	100	1,005
Lyseoihin valmistavissa kouluissa	7	105	4	64	—	—	11	169
Realikouluissa	11	57	—	—	—	—	11	57
Naiskouluissa	225	1,309	53	347	51	295	329	1,951
Yhteensä	280	1,729	112	1,107	59	346	451	3,182
Yhteensä valtion kouluissa ja yksityisissä	588	5,042	245	2,347	59	346	892	7,735

Oppilaitoksia, jotka oppikursseihin nähden ovat maamme muiden alkeiskoulujen vertaisia, oli vielä Helsingissä lukio sekä naiskoulu, joissa kumpaisessakin venäjä oli opetuskielenä. Nämä oppilaitokset eivät kuitenkaan ole Suomen virastojen tarkastuksen alaisina.

Keisarillisessa Aleksanterin yliopistossa oli lukukausien aikana läsnä olevien ylioppilasten lukumäärä ilmestyneitten luetteloiden mukaan:

Nombre des étudiants présents:

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Kevätlukukaudella (<i>Semestre de printemps</i>)	615	531	605	592	627
Syyslukukaudella (<i>Semestre d'automne</i>)	631	647	619	662	737

Yliopistoon sisäänkirjoitettujen ylioppilasten, sekä läsnäolevien että poissaolevien, koko lukumäärä oli viisivuotiskauden lopulla, eli syyslukukaudella 1880 kaikkiansa 1,213, joista 233 kuului teologian, 291 juridikan, 89 medicinan, ja 600 filosofian tiede-

kuntaan. Näistä viimeksimainituista oli 309 kirjoitettu historiallis-filologiseen ja 291 fysiillis-matematilliseen osastoon.

Erytystä keino- ja ammattisivistystä varten oli Suomessa seuraavat oppilaitokset:

Suomen kadettikoulu Haminassa,

Suomenmaan Polyteknillinen Opisto, jolle laitokselle 16 p:nä Tammikuuta 1879 annettiin uudet säännöt, joiden mukaan oppikurssit lavennettiin ja koulun tähänsaakkainen nimitys Polyteknillinen koulu Helsingissä muutettiin mainitulla tavalla,

Kaksi *teknillistä realikoulua*, Turussa ja Nikolainkaupungissa, Seitsemän *merenkulkukoulua*, Helsingissä, Turussa, Nikolainkaupungissa, Oulussa, Wiipurissa, Maarianhaminassa ja Raumalla, joista Wiipurin koulu tässä puheena-olevan viisivuotiskauden kuluessa lavennettiin täydelliseksi kouluksi kolmannen eli merikapteeni-osaston lisäksi tulemisella ja Rauman koulu Teidän Majesteetinne Armollisen Kuulutuksen johdosta 21 p:ltä Tammikuuta 1880 syksyllä samana vuonna alkoi toimensa. Tämä ynnä Maarianhaminan koulu ovat toistaiseksi ainoastaan kaksiluokkaisia, nimittäin osastoilla kauppalavureita ja perämiehiä varten; kaikissa muissa on kolme osastoa,

Käsityö- eli sunnuntaihouluja kaikissa kaupungeissa. Näiden koulujen oppilasluku nousi yli 4,000,

Kaksi **kauppakoulua**, Turussa ja Oulussa, sekä taideyhdistyksen piirustuskoulut Helsingissä ja Turussa, kaksi teollisuuskoulua, samoissa kaupungeissa y. m., paitsi jo edellämainituista maanviljelys- ja metsänhoito-opistoita sekä maanviljelyskouluja y. m.

Aistivallisten kouluja oli maassa 1880 vuoden lopulla:

4 koulua **kuuromyökiä** varten (Porvoossa, Turussa, Pietarsaareissa ja Kuopiossa) 8:lla opettajalla, 6:lla opettajattarella ja 130:llä oppilaalla, joista 72 poikaa ja 58 tyttöä;

2 koulua **sokeita** varten (Helsingissä ja Kuopiossa) 2:lla opettajalla ja 5:llä opettajattarella sekä noin 50:llä oppilaalla, ynnä 1 koulu **tylsämielisiä** varten Pietarsaareissa.

Aikakautinen kirjallisuus. Se kehitys, joka näinä viime vuosina on ollut huomattava Suomenmaan sanomalehtikirjallisuudessa, todistaa myöskin yleisön vuosi vuodelta lisääntyvää lukuhaluja. Vuoden 1870 alussa ilmestyi maamme kaikissa kaupungeissa yhteensä 32 sanomalehteä, niistä 16 ruotsin- ja yhtä monta suomenkielellä. Vuonna 1875 ilmestyi maassa 38 sanomalehteä, silloinkin yhtä monta eli 19 kummallakin kielellä, niistä yksi joka päivä, 4 kuusi kertaa, 5 kolme kertaa, 2 kaksi kertaa ja 13 yhden kerran viikossa, sekä muut kerran taikka kahdesti kuukaudessa. Vuonna 1880 oli sanomalehtien lukumäärä kasvanut 59:ksi, joista 34 oli suomen- ja 25 ruotsinkielisiä, ja joista ilmestyi:

La presse périodique en 1880.

Ruotsinkielellä. Suomenkielellä. Yhteensä.
Journaux suédois. Journaux finnois. Total.

Joka päivä (<i>Tous les jours</i>)	2.	—	2.
Kuusi kertaa viikossa (<i>6 fois par semaine</i>)	5.	1.	6.
Kolme kertaa viikossa (<i>3 fois par semaine</i>)	2.	2.	4.
Kaksi kertaa viikossa (<i>2 fois par semaine</i>)	5.	7.	12.
Yhden kerran viikossa (<i>une fois par semaine</i>)	2.	12.	14.
Kerran taikka kahdesti kuukaudessa (<i>une ou deux fois par mois</i>)	5.	12.	17.
Neljä tahi kuusi kertaa vuodessa (<i>quatre ou six fois par an</i>)	4.	—	4.
Yhteensä 25.	34.	59.	

Vuonna 1878, jolloin kaikkiansa 54 sanomalehteä ilmestyi maassamme, teki niiden yhteenlaskettu numeroluku 4,863 ja vuoden kuluessa painettujen yksityisnumeroiden koko lukumäärä las-

kettiin likimäärin 8,850,000:ksi, niistä ruotsinkielisiä 4,850,000 ja suomenkielisiä 4,000,000. Puheenalaisen viisivuotiskauden lopulla olivat nämät luvut epäilemättä melkoisesti lisääntyneet, ja suhde kumpaisellakin kielellä ilmestyneiden yksityisnumeroiden välillä myöskin enemmän tasoittunut. Mitään numerolaskua ei tästä kuitenkaan tarpeellisten tietojen puuteessa ole voitu tehdä.

Terveystenhoito. Teidän Majesteetinne Armollisen Asetuksen mukaan 29 p:ltä Tammikuuta 1878 muodostettiin Lääkintä-Ylihallitus, johon ennen oli kuulunut sanotun viraston ylitirehtöri ja Collegium medicum, kollegialiseksi virastoksi, nimityksellä Lääkintähallitus Suomessa, jonka ohessa Collegium medicum ja huluinhuoidon Johtokunta lakkautettiin. Maan jako piirilääkäri-alueisiin jäi kuitenkin entiselleen.

Laillisiksi julistettujen lääkäreiden, sekä apteekien ja niinkutsuttujen apteekinlaatikkojen lukumäärä teki allamainittujen vuosien lopulla:

	Laillisiksi julistettujen lääkäreiden luku. <i>Nombre des médecins diplômés.</i>	A p t e e k k e j a <i>Pharmacies</i>			Yhteensä.
		Laitoksenomaisilla oikeuksilla.	Mieskohtaisilla oikeuksilla.	Apteekinlaatikkoja.	
Vuonna 1876	141.	34.	59.	26.	119.
” 1877	142.	34.	58.	26.	118.
” 1878	146.	34.	58.	26.	118.
” 1879	145.	34.	56.	27.	117.
” 1880	155.	34.	55.	27.	116.

Maamme laveuteen ja väkilukuun katsoen on lääkärikunta, kuten ylläolevista luvuista näkyy, kyllä vähäinen. Keskimäärin tulee täällä yksi lääkäri 13,294 asukasta kohden, kun suhde Ruotsissa vuonna 1879 oli niinkuin 1 : 8,176, ja Norjassa (vuonna 1878) niinkuin 1 : 3,557. Ylimalkaan ovatkin käytännöllisille lääkäreille tarjona olevat virat varmallalla ja taatulla palkalla Suomenmaassa verrattain harvalukuiset, ja supistuvat 51:een piirilääkäriin, noin 30:een kaupunginlääkäriin sekä muutamiin sairashuoneen-, vankilan- ja hospitaalilääkäriin virkoihin. Suomenmaan 400:sta à 500:sta maalaiskunnasta ei tiettävästi vielä yksikään ole päättänyt hankkia vakinaisesti palkattua lääkäriä.

Valituksia välinpitämättömyydestä ja huolimattomuudesta lapsien rokottamisessa on yhä edelleen kuulunut. Syyt tähän lienevät etupäässä etsittävät epäsoveliaiden rokonistuttajattarien valitsemisessa sekä siinä että rokonistuttajattaren ja kättilöimen virka ovat yhdistetyt, joka seikka usein on matkaansaattanut ristiriitaisuutta velvollisuutten täyttämässä ja vaikuttanut, että jo kuulutetut rokonpanotoimitukset on täytynyt lykätä toistaiseksi. Useista paikoin kerrotaan sitä paitsi, että yhteinen kansa on näyt-

tänyt olevan uppiniskainen ja vastahakoinen tuomaan lapsiansa rokotettaviksi. Rokotettujen lukumäärä on ollut seuraava:

	Rokotettujen koko lukumäärä.	Puhjenneilla rakkuloilla.	Tarkastuksesta poisjääneitä.
	<i>Enfants vaccinés.</i>	<i>Dont la vaccination est réussie.</i>	<i>Absents du contrôle.</i>
Vuonna 1876 . . .	47,742.	38,014.	7,965.
„ 1877 . . .	54,437.	42,332.	9,861.

	Rokotettujen koko lukumäärä.	Puhjenneilla rakkuloilla.	Tarkastuksesta poisjääneitä.
Vuonna 1878 . . .	52,930.	42,244.	8,913.
„ 1879 . . .	58,045.	47,048.	9,182.
„ 1880 . . .	60,301.	47,332.	10,887.

Yleisissä sairaanhoitolaitoksissa hoidettiin itsekunkin vuoden kuluessa allamainittu määrä sairaita:

Nombre des malades soignés dans les hôpitaux publics.

	Hoidettujen sairasten luku. <i>Nombre des malades.</i>					Sairaanhoitopäiviä. <i>Jours de traitement.</i>				
	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Hullinhoitolaitoksissa (<i>Hôpitaux des aliénés</i>)	374	395	424	426	433	65,441	64,770	73,701	74,801	74,589
Sotaväen sairashuoneissa (<i>Hôpitaux militaires</i>)	187	175	417	166	265	3,066	2,571	6,959	3,385	5,301
Yleisten sairashuoneiden lasaretti-osastoissa (<i>Maisons de santé</i>)	4,975	4,803	5,062	5,226	5,660	163,708	163,366	166,643	186,268	181,397
Yleisten sairashuoneiden kuppatauti-osastoissa (<i>Pour les syphilitiques</i>)	3,286	3,309	3,807	3,853	3,802	151,606	151,819	176,075	168,753	161,873
Ylimääräisissä kuppataudin-sairashuoneissa (<i>Hôpitaux provisionels des syphilitiques</i>)	1,711	1,186	1,122	1,522	1,626	79,029	58,811	55,326	71,349	71,704
Vankilain lasareteissa (<i>Hôpitaux des prisons</i>)	912	876	820	747	852	24,094	23,903	22,725	22,157	22,459
Kuumetauti-lasareteissa (<i>Hôpitaux pour les maladies févreuses</i>)	434	521	459	438	597	10,192	11,138	11,214	10,476	13,719
Rautatien-lasareteissa (<i>Hôpitaux des chemins de fer</i>)	262	201	165	137	120	5,852	4,440	3,573	2,876	2,221
Yhteensä	12,141	11,466	12,276	12,515	13,355	502,988	480,818	516,216	540,065	533,263

Kaikki kustannukset Lääkintähallituksen hoidon alla olevista sairashuoneista nousivat vuonna 1880 yhteensä 502,304 markkaan 44 penniin, ja Helsingin sairashuoneen eri osastoista 251,309 markkaan 52 p:niin. Päivämaksut jokaisesta hoidetusta sairaasta nousivat keskimäärin ensinmainituissa laitoksissa 1 markkaan 55 p:niin ja jälkimmäisissä 2 markkaan 76 p:niin.

Vaivaishoito. Ne taloudellisessa suhteessa paremmat ajat, jotka seurasivat hätävuosia 1860-luvun lopulla, saattivat yleisen vaivaishoidon tehtävän verrattain helpommaksi. Vaivaishoidon elätettävien taikka sen apua nauttivien henkilöiden lukumäärä lisääntyi tosin sittemmin niiden kaupalle ja teollisuudelle epäsuotuisampain asiainvaihetten sekä näiden takia irtaimessa väestössä syntyneen työnpuutteen aikana, jotka vallitsivat tämän viisivuotiskauden kuluessa. Tämä vaivaisten lukumäärän yleneminen ei kuitenkaan, jos tarkastetaan myöskin väkiluvun samanaikaista lisääntymistä, ollut erittäin suuri. Sataa asukasta kohti tuli, näet, allamainittu määrä vaivaisia:

Nombre des indigents secourus, en pour cent de la population.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Uudenmaan läänissä	2,2	2,3	2,4	2,4	2,4
Turun ja Porin „	2,4	2,8	2,7	2,9	2,9
Hämeenlinnan „	?	2,5	2,4	2,7	2,8
Wiipurin „	1,2	1,6	1,8	1,8	2,1
Mikkelin „	2,5	2,6	3,0	3,0	2,9
Kuopion „	?	3,1	3,6	4,0	4,1
Waasan „	2,2	2,1	2,3	2,5	2,6
Oulun „	5,7	6,8	7,7	8,3	8,8
Koko Suomessa	?	2,8	3,1	3,3	3,4

Vaivaishoidosta pitävät kaupungeissa erityiset vaivaishoitolaitekunnat eli hallitukset huolta; maalaiskunnissa sitävastoin tämä huolenpito useimmiten on kunnallislautakunnille jätetty. Puutteenalaiset vanhuksat ja turvattomat lapset elätetään osaksi vartavasten perustetuissa köyhäinhuoneissa eli turvapaikoissa,

osaksi vuokrataan ne hoidettaviksi yksityisten luona. Ne köyhät taasen, jotka omalla työllensä voivat hankkia itsellensä elatuksen-apua, saavat ainoastaan vähemmän apua vaivashoidolta. Näiden kahden vaivaisten laatuluokan lisäksi tulee maalaiskunnissa vielä kolmas laji, nimittäin ruotivaivaiset, jotka ovat jaetut vaivaisruodeille ja joita nämät vuorotellen elättävät. Elätettyjen ja apua nauttineiden vaivaisten koko lukumäärä teki:

Nombre absolu des indigents entretenus et secourus par les communes.

	1877.	1878.	1879.	1880.
Vaivaisia turvapaikoissa tai hoidettaviksi vuokrattuja: vanhempia henkilöitä	5,197	5,818	6,247	7,017
15 vuotta nuorempia lapsia	7,293	7,324	7,717	7,967

	1877.	1878.	1879.	1880.
Ruotivaivaisia: vanhempia henkilöitä	10,057	10,030	9,822	9,756
15 vuotta nuorempia lapsia	3,285	3,281	3,581	3,778
Vaivaisia, jotka saavat elatuksen-apua: vanhempia henkilöitä	20,231	22,329	24,983	26,362
15 vuotta nuorempia lapsia	9,434	12,630	14,511	15,302
Yhteensä	55,497	61,412	66,861	70,182
Niistä vanhempia henkilöitä	35,485	38,177	41,052	43,135
„ 15 vuotta nuorempia lapsia	20,012	23,235	25,809	27,047

Vaivaisten lukumäärä vuonna 1880 jakautui eri läänien osalle seuraavasti:

Nombre des indigents en 1880.

	Turvapaikoissa elätettyjä tai hoidettaviksi vuokrattuja. <i>Indigents entretenus dans les hôpitaux.</i>		Ruotivaivaisia. <i>Indigents entretenus tour à tour chez les paysans.</i>		Henkilöitä, jotka ovat nauttineet elatuksen-apua. <i>Individus secourus temporairement.</i>		Yhteensä vaivashoidon elättämiä ja sen apua nauttineita. <i>Total des individus entretenus et secourus.</i>			
	Vanhempia henkilöitä. <i>Adultes.</i>	15 vuotta nuorempia lapsia. <i>Enfants au dessous de 15 ans.</i>	Vanhempia henkilöitä. <i>Adultes.</i>	15 vuotta nuorempia lapsia. <i>Enfants au dessous de 15 ans.</i>	Vanhempia henkilöitä. <i>Adultes.</i>	15 vuotta nuorempia lapsia. <i>Enfants au dessous de 15 ans.</i>	Vanhempia henkilöitä. <i>Adultes.</i>	15 vuotta nuorempia lapsia. <i>Enfants au dessous de 15 ans.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	
Uudenmaan läänissä	892	646	721	6	2,253	444	3,866	1,096	4,962	
Turun ja Porin „	1,227	1,563	789	142	4,429	1,877	6,445	3,582	10,027	
Hämeenlinnan „	449	722	1,435	149	2,572	883	4,456	1,754	6,210	
Wiipurin „	773	556	1,142	73	2,601	1,066	4,516	1,695	6,211	
Mikkelin „	927	654	1,223	12	1,646	314	3,796	980	4,776	
Kuopion „	837	1,071	1,713	209	3,437	3,248	5,987	4,528	10,515	
Waasan „	690	880	1,289	182	3,952	2,256	5,931	3,318	9,249	
Oulun „	1,222	1,875	1,444	3,005	5,472	5,214	8,138	10,094	18,232	
Koko Suomessa	7,017	7,967	9,756	3,778	26,362	15,302	43,135	27,047	70,182	

Mainittava on erittäin tuo suuri määrä 15 vuotta nuorempia lapsia, jotka elätetään ruodilla Oulun läänissä. Yksityisissä kunnissa mainitussa läänissä, niinkuin Pudasjärvellä, Jokijärvellä, Tyrnävällä, Muhoksella, Utajärvellä, Kuusamossa, Paltamossa, Sotkamossa, Suomussalmella, Puolangalla ja Säresniemellä, nousi näiden lapsien luku yli 100:n, niin, ensimmäin kunnassa se teki — 239. Sitä paitsi elätettiin siellä 7 lasta yksityisten luokse tiloitettuina ja 124:lle maksettiin elatuksen-apua. Pudasjärvellä oli siis melkein joka kuudes 15 vuotta nuorempi lapsi vaivashoidon elätettävänä tai nautti sen apua. Tämä seikka on monessa suhteessa mieleen pantava ja todistaa huolettavalla tavalla sitä alhaista taloudellista kehityskantaa, jolle väestö tässä ja monessa muussa tämän lavean, suureksi osaksi viljelemättömän läänin kunnassa vielä on ehtinyt. Ei näytä olevan ollenkaan harvi-

naista, että vanhemmat matkustavat pois työnansiolle tai kerjuulle, vaeltavatpa toisinaan ulos maastakin, huolimatta vähäkään kotona olevista lapsistansa, joita kuntain niinmuodoin täytyy sadoittain elättää.

Ylimalkaan takseeraukset ja kustannukset köyhäin elatukseksi ovat raskaimpia kunnallisia veroja, mitä väestön on kannettava. Kulungit niistä vaivaisista, jotka elätetään kuntain kustannuksella tai niiltä saavat elatuksen-apua, on ilmoitettu raharvoissa. Ruotivaivaisten elatuskustannuksia taasen ei tietysti voida ihan tarkkaan ilmoittaa, mutta jos ne lasketaan likimäärin kolmeksi jyvätynnyriksi vuodessa jokaisen henkilön osalle, niin saadaan seuraava summittainen katsaus kunnallisvaivashoidon kustannuksiin Suomessa vuonna 1880:

L'évaluation des secours alloués aux indigents par les communes en 1880.

	Kustannukset niistä, joita kunnat kokonansa ovat elättäneet.		Ruotivaivaisten elatus.		Kustannukset avusta vaivaisille.		Yhteensä kustannuksia vaivaisten hoidosta ja elatuksesta.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
	Uudenmaan läänissä	119,701	69	52,234	95	75,267	56	247,204
Turun ja Porin „	131,073	1	66,194	10	136,520	84	333,787	95
Hämeenlinnan „	56,107	27	111,909	60	58,941	3	226,957	90
Wiipurin „	75,342	80	86,568	75	99,808	2	261,719	57
Mikkelin „	60,962	29	84,474	—	31,053	92	176,490	21
Kuopion „	90,581	11	138,384	—	102,879	14	331,844	25
Waasan „	76,787	78	97,968	60	90,573	26	265,329	64
Oulun „	119,076	67	310,317	75	113,226	32	542,620	74
Yhteensä	729,632	62	948,051	75	708,270	9	2,385,954	46

Ruotivaivaisten elatuskustannuksia määrättäessä on jyvätynyri laskettu keskiverohinnan mukaan. Jos sitävastoin vuoden kuluessa käyvät hinnat pannaan laskun perustukseksi, korkeene loppusumma joltisesti. Niinpä Oulun läänin Kuvernööri laskee 4,449:n läänissä vuonna 1880 elätetyn ruotivaivaisen elatuskustannukset 347,022 markaksi, eli yli 36,000 markkaa korkeammiksi kuin tässä ylhäällä taulussa. Olkoonpa miten tahansa, niin mainittu esimerkki osottanee ainakin että tässä tehty lasku ei ole liian korkea.

Jos kuntain vaivaishoitokustannukset jaetaan tasan asukasluvulle itsekussakin läänissä, niin nähdään että köyhäinmaksut hengen osalle keskimäärin ovat tehneet:

Les contributions pour les soins des pauvres. Moyen par tête.

	1877.		1878.		1879.		1880.	
	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.
Uudenmaan läänissä	1	19	1	19	1	20	1	22
Turun ja Porin „	1	7	1	1	—	97	—	97
Hämeenlinnan „	1	1	—	99	1	1	1	3
Wiipurin „	—	75	—	74	—	74	—	87
Mikkelin „	—	94	1	10	1	2	1	5
Kuopion „	1	25	1	8	1	42	1	29
Waasan „	—	70	—	74	—	72	—	74
Oulun „	2	31	2	53	2	51	2	61
• Koko Suomessa	1	9	1	11	1	14	1	15

Se yhdistys, joka vuonna 1870, maan kenraalikuvernöörin esimiehyydellä, perustettiin turvattomien lasten kasvatusta ja hoi-

toa varten, on ylläpitänyt erinäisiä turvapaikkoja ja lastenkotoja, jota paitsi myöskin pahantapaisia poikia yhdistyksen kustannuksella on ollut tingalla maalaiskunnissa ja siellä nauttineet kouluopetusta.

Allamainitut määrät naimattomia lapsensynnyttäjiä sekä köyhiä ja turvattomia lapsia ovat nauttineet apua kruunulta:

	Naimattomia lapsensynnyttäjiä.	Lapsia.	Avun määrä. Markkaa p.
Vuonna 1877	337.	458.	10,855: 18.
„ 1878	342.	555.	7,627: 23.
„ 1879	266.	446.	8,646: 25.
„ 1880	311.	497.	8,683: 16.

Vuodelta 1879 eivät ilmoitukset Turun ja Porin läänistä tässä suhteessa kuitenkaan ole täydellisiä.

Vankien-hoito. Vuosina 1876—1880 on allamainittu määrä henkilöitä maamme alioikeuksissa tuomittu syytäksi rikoksiin:

Condannés aux tribunaux.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Murhasta ja taposta (<i>Assassinat et meurtre</i>)	44	34	29	37	38
Lapsenmurhasta (<i>Infanticide</i>)	92	79	70	85	73
Varkaudesta ja sisäänmurrosta (<i>Vol</i>)	800	800	916	929	943
Juopumisesta (<i>Irrognerie</i>)	1,635	1,753	1,761	1,365	1,600
Rikoksesta paloviina-asetuksia vastaan (<i>Crimes contre les lois sur l'eau de vie</i>)	2,676	2,445	2,496	2,231	2,204

Näistä syyllisiksi tuomituista ovat alioikeudet tuominneet:

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Kuolemanrangaistukseen	43	29	28	27	20
Saamaan raippoja eli vitsoja	282	253	269	276	268
Kuritushuoneeseen	295	423	283	309	306
Vankeuteen	125	150	164	205	175
Vesileipävankeuteen	155	123	144	220	177

Muut syyllisiksi tuomitut ovat saaneet sakkoja, joiden yhteenlaskettu vuotinen määrä on vaihtellut 760,000 ja 910,000 markan välillä. Kuolemanrangaistusta ei ole käytetty, vaan se on muutettu joko pakkotyöksi Siperian kaivoksissa taikka kuritushuonetyöksi elinkautena tahi määrättyinä vuosina. Samoin on myöskin useimmissa tapauksissa raippa- ja vitsarangaistus muutettu vesileipävankeudeksi.

Maamme vankeustoimi on vähitellen muodostettu uudenlaisen rikoslainsäädännön vaatimusten mukaiseksi. Tässä puheena-olevan viisivuotiskauden kuluessa on vanhemmista vankeuslaitoksista, tarpeettomina ja tarkoitustansa vastaamattomina suljettu kolme, nimittäin vankihuone tunnustusvankeja varten Käki-salmessa, kehruhuone Turussa sekä Luostan työ- ja ojennuslaitos Kuopion läänissä. Helsingin uudessa kuritushuoneessa sekä Turun kuritushuoneessa löytyy tilaa kaikille miespuolisille rangaistusvangeille ja Hämeenlinnan vankihuoneessa taasen kaikille naispuolisille. Lääninvankilat on samoin suurimmaksi osaksi pantu, taikka voidaan ilman suurempia kustannuksia helposti panna, käytettävään kuntoon. Mitään estettä Suomenmaan rikoslainsäädännön ajanmukaiselle kehitykselle Prokuraatori sentähden vuoden 1882 valtiopäiville annetussa kertomuksessaan lainkäytännöstä ja lakien tulkitsemisesta maassa ei enää arvele olevan olemassa vankeinhoidon puolelta.

Helsingissä, Tilastolliselta Toimistolta, Huhtikuussa 1883.

K. E. F. Ignatius.

Liite-tauluja.

Tableaux.

1. Henkikirjoihin ja kirkonkirjoihin pantu väestö Suomessa vuonna 1880, toinen toiseensa verrattuna.

Population de la Finlande en 1880.

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-la.</i>	Jälkimäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Uudenmaan lääni.								
Kaupungeita.								
Helsinki	16,403	19,943	36,346	21,132	22,202	43,334	—	6,988
Porvoo	1,639	2,119	3,758	1,745	2,131	3,876	—	118
Loviisa	972	1,178	2,150	812	979	1,791	359	—
Tammisaari	804	992	1,796	765	914	1,679	117	—
Hankoniemi	384	364	748	372	336	708	40	—
Summa	20,202	24,596	44,798	24,826	26,562	51,388	516	7,106
Maaseurakuntia.								
Tenhola	1,703	1,785	3,488	1,649	1,709	3,358	130	—
Bromarvi	1,224	1,286	2,510	1,288	1,326	2,614	—	104
Pohja	1,815	1,759	3,574	1,793	1,768	3,561	13	—
Tammisaaren maaseurakunta	739	752	1,491	746	760	1,506	—	15
Karjalohja	885	978	1,863	919	992	1,911	—	48
Sammatti	369	402	771	369	412	781	—	10
Karja ynnä Mustio	1,405	1,508	2,913	1,389	1,494	2,883	30	—
Snappertuuna	1,195	1,301	2,496	1,207	1,333	2,540	—	44
Inko ynnä Fagerviiki	1,701	1,743	3,444	1,685	1,671	3,356	88	—
Degerbyy	625	618	1,243	636	643	1,279	—	36
Siuntio	1,741	1,875	3,616	1,751	1,904	3,655	—	39
Lohja	1,934	2,014	3,948	1,957	2,024	3,981	—	33
Nummi	1,346	1,461	2,807	1,322	1,464	2,786	21	—
Pusula	1,404	1,380	2,784	1,402	1,401	2,803	—	19
Wihti	2,968	3,207	6,175	2,968	3,153	6,121	54	—
Pyhäjärvi	1,274	1,283	2,557	1,306	1,305	2,611	—	54
Kirkkonummi	2,295	2,596	4,891	2,387	2,645	5,032	—	141
Espoo	2,254	2,413	4,667	2,321	2,436	4,757	—	90
Helsinki	3,731	4,076	7,807	3,852	3,967	7,819	—	12
Nurmijärvi	3,006	2,992	5,998	3,376	3,351	6,727	—	729
Sipoo	2,687	2,768	5,455	2,773	2,949	5,722	—	267
Tuusula	2,016	2,056	4,072	2,012	2,682	4,694	—	622
Siirretään	38,317	40,253	78,570	39,108	41,389	80,497	336	2,263

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-la.</i>	Jälkimmäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Siirretty	38,317	40,253	78,570	39,108	41,389	80,497	336	2,263
Mäntsälä	3,175	3,247	6,422	3,250	3,474	6,724	—	302
Porvoon maaseurakunta	4,805	5,399	10,204	5,003	5,474	10,477	—	273
Porneesi	922	988	1,910	983	1,026	2,009	—	99
Askola	1,302	1,436	2,738	1,291	1,456	2,747	—	9
Pukkila	968	984	1,952	1,009	972	1,981	—	29
Myrskylä	1,069	1,168	2,237	1,111	1,201	2,312	—	75
Artjärvi	1,194	1,195	2,389	1,203	1,239	2,442	—	53
Laptreski	2,097	2,115	4,212	2,185	2,155	4,340	—	128
Pernaja	2,814	2,838	5,652	2,922	2,822	5,744	—	92
Liljendaali	711	776	1,487	781	783	1,564	—	77
Ruotsin-Pyhtää	1,424	1,441	2,865	1,555	1,531	3,086	—	221
Anjala	1,110	1,209	2,319	1,116	1,197	2,313	6	—
Elimäki	2,774	2,871	5,645	2,719	2,811	5,530	115	—
Iitti	5,560	5,842	11,402	4,372	4,523	8,895	—	251
Jaala				1,346	1,412	2,758		
Orimattila	3,787	3,930	7,717	3,971	4,028	7,999	—	282
Summa	72,029	75,692	147,721	73,925	77,493	151,418	457	4,154
Yhteensä kaupungeilla.	20,202	24,596	44,798	24,826	26,562	51,388	516	7,106
Koko lääni yhteensä	92,231	100,288	192,519	98,751	104,055	202,806	973	11,260
Turun ja Porin lääni.								
Kaupungeita.								
Turku	10,237	12,234	22,471	10,745	11,956	22,701	—	230
Pori	3,549	4,021	7,570	4,404	4,314	8,718	—	1,148
Rauma	1,732	1,649	3,381	1,709	1,733	3,442	—	61
Uusikaupunki	1,521	1,743	3,264	2,032	1,805	3,837	—	573
Naantali	234	301	535	241	300	541	—	6
Maarianhamina	194	219	413	202	214	416	—	3
Summa	17,467	20,167	37,634	19,333	20,322	39,655	—	2,021
Maaseurakuntia.								
Finströmi	926	1,112	2,038	985	1,131	2,116	—	78
Geeta	459	506	965	466	508	974	—	9
Saltviiki	976	1,054	2,030	1,017	1,068	2,085	—	55
Sunti	809	887	1,696	863	899	1,762	—	66
Wordöo	484	515	999	506	533	1,039	—	40
Hammarlanti	769	852	1,621	799	870	1,669	—	48
Siirretään	4,423	4,926	9,349	4,636	5,009	9,645	—	296

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-là.</i>	Jälkimäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Siirretty	4,423	4,926	9,349	4,636	5,009	9,645	—	296
Ekkeröö	540	584	1,124	552	582	1,134	—	10
Jomala	1,145	1,215	2,360	1,176	1,216	2,392	—	32
Lemlanti	768	869	1,637	823	884	1,707	—	70
Lumparlanti	251	301	552	260	309	569	—	17
Föglöö	765	834	1,599	822	857	1,679	—	80
Sottunka	148	181	329	152	184	336	—	7
Köökari	285	308	593	285	319	604	—	11
Kumlinki	387	444	831	397	436	833	—	2
Brändöö	519	607	1,126	522	600	1,122	4	—
Halikko	1,988	2,170	4,158	1,974	2,168	4,142	16	—
Angelniemi	378	361	739	431	412	843	—	104
Uskela	1,226	1,297	2,523	1,229	1,296	2,525	—	2
Muuria	532	610	1,142	556	619	1,175	—	33
Pertteli	1,726	1,852	3,578	1,738	1,845	3,583	—	5
Kisko	1,257	1,296	2,553	1,268	1,304	2,572	—	19
Suomusjärvi	799	838	1,637	777	832	1,609	28	—
Kiikala	1,122	1,130	2,252	1,144	1,142	2,286	—	34
Perniö ynnä Ylikylä	2,936	3,166	6,102	3,004	3,233	6,237	—	135
Finbyy	621	648	1,269	623	683	1,306	—	37
Kemiö	2,496	2,532	5,028	2,429	2,475	4,904	124	—
Dragsfjärdi	1,373	1,347	2,720	1,400	1,374	2,774	—	54
Westanfjärdi	678	650	1,328	695	677	1,372	—	44
Hiittinen	752	747	1,499	728	733	1,461	38	—
Piikkiö ynnä Kuusisto	1,132	1,285	2,417	1,135	1,248	2,383	34	—
Nummi	940	1,090	2,030	932	1,085	2,017	13	—
Kakskerta	312	358	670	338	374	712	—	42
Sauvo	1,333	1,465	2,798	1,335	1,444	2,779	19	—
Karuna	734	798	1,532	719	790	1,509	23	—
Paimio	1,695	1,919	3,614	1,737	1,953	3,690	—	76
Parainen	2,606	2,765	5,371	2,698	2,888	5,586	—	215
Masku	634	675	1,309	630	678	1,308	1	—
Rusko	286	313	599	296	309	605	—	6
Wahto	334	344	678	343	369	712	—	34
Nousiainen	1,290	1,392	2,682	1,271	1,398	2,669	13	—
Pöytyä	1,983	2,035	4,018	2,007	2,067	4,074	—	56
Prunkkala	463	467	930	527	531	1,058	—	128
Yläne	1,182	1,282	2,464	1,193	1,274	2,467	—	3
Räntämäki	1,396	1,472	2,868	1,429	1,458	2,887	—	19
Paattinen	353	370	723	391	419	810	—	87
Siirretään	43,788	46,943	90,731	44,602	47,474	92,076	313	1,658

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. Sexe masculin.	Vaimonpuolta. Sexe féminin.	Summa. Total.	Miehenpuolta. Sexe masculin.	Vaimonpuolta. Sexe féminin.	Summa. Total.	Edellisiä. De celle-la.	Jälkimäisiä. De celle-ci.
Siirretty	43,788	46,943	90,731	44,602	47,474	92,076	313	1,658
Raisio	806	893	1,699	800	880	1,680	19	—
Naantalin maaseurakunta	365	434	799	365	442	807	—	8
Lieto	1,781	1,884	3,665	1,678	1,808	3,486	179	—
Marttila ynnä Karinainen	1,522	1,604	3,126	1,530	1,571	3,101	25	—
Koski	1,160	1,242	2,402	1,176	1,248	2,424	—	22
Euran kappeli	616	620	1,236	622	630	1,252	—	16
Houtskari	831	881	1,712	869	887	1,756	—	44
Korpo	1,113	1,216	2,329	1,155	1,237	2,392	—	63
Navo	1,456	1,611	3,067	1,514	1,647	3,161	—	94
Rymättylä	1,046	1,197	2,243	1,054	1,193	2,247	—	4
Merimasku	453	515	968	440	496	936	32	—
Lemu	326	381	707	326	392	718	—	11
Askainen	572	625	1,197	568	641	1,209	—	12
Mynämäki	1,903	2,008	3,911	1,872	1,992	3,864	47	—
Karjala	432	520	952	471	550	1,021	—	69
Mietoinen	696	780	1,476	702	788	1,490	—	14
Wehmaa	1,470	1,666	3,136	1,490	1,637	3,127	9	—
Lokalahti	683	827	1,510	712	850	1,562	—	52
Taivassalo	1,203	1,345	2,548	1,224	1,367	2,591	—	43
Welkua	249	253	502	260	238	498	4	—
Iniö	257	310	567	266	316	582	—	15
Kivimaa	1,056	1,083	2,139	1,098	1,097	2,195	—	56
Uusikirkko	2,038	2,178	4,216	1,993	2,158	4,151	65	—
Undenkaupungin maaseurakunta	196	243	439	201	242	443	—	4
Laitila	3,247	3,287	6,534	3,283	3,317	6,600	—	66
Pyhämaa (Rohdainen)	1,255	1,258	2,513	1,121	1,104	2,225	288	—
Pyhämaan saariseurakunta	498	511	1,009	519	507	1,026	—	17
Ulvila	2,168	2,189	4,357	1,846	1,874	3,720	637	—
Porin maaseurakunta	2,127	2,089	4,216	2,309	2,271	4,580	—	364
Kulla	1,081	1,152	2,233	1,139	1,201	2,340	—	107
Nakkila	1,489	1,590	3,079	1,909	1,951	3,860	—	781
Normarkku	1,633	1,645	3,278	1,626	1,695	3,321	—	43
Ahlainen	1,727	1,774	3,501	1,790	1,828	3,618	—	117
Poomarkku	1,459	1,485	2,944	1,538	1,578	3,116	—	172
Merikarvia	2,855	3,045	5,900	2,928	3,105	6,033	—	133
Siikainen	1,678	1,727	3,405	1,804	1,833	3,637	—	232
Euran pitäjä	1,160	1,249	2,409	1,146	1,268	2,414	—	5
Klukainen	1,563	1,645	3,208	1,588	1,657	3,245	—	37
Honkilahti	595	629	1,224	607	655	1,262	—	38
Siirretään	90,553	96,534	187,087	92,141	97,625	189,766	1,618	4,297

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-la.</i>	Jälkimäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Siirretty	90,553	96,534	187,087	92,141	97,625	189,766	1,618	4,297
Eurajoki	2,248	2,320	4,568	2,313	2,395	4,708	—	140
Luvia	1,185	1,286	2,471	1,220	1,300	2,520	—	49
Lappi	1,301	1,372	2,673	1,341	1,391	2,732	—	59
Rauman maaseurakunta	1,136	1,187	2,323	1,341	1,395	2,736	—	413
Hinnerjoki	657	668	1,325	678	689	1,367	—	42
Ikaalinen ynnä Ikaalisten kauppala.	3,827	3,959	7,786	3,812	3,885	7,697	89	—
Jämijärvi	1,138	1,084	2,222	1,050	1,126	2,176	46	—
Parkano	2,027	2,151	4,178	2,118	2,179	4,297	—	119
Kankaanpää	3,164	3,318	6,482	2,908	3,054	5,962	520	—
Honkojoki	998	1,082	2,080	999	1,065	2,064	16	—
Karvia	1,164	1,271	2,435	1,189	1,279	2,468	—	33
Hämeenkyrö	3,093	3,102	6,195	3,132	3,157	6,289	—	94
Wiljakkala	999	1,096	2,095	1,003	1,074	2,077	18	—
Karkku	1,285	1,316	2,601	1,276	1,327	2,603	—	2
Suoniemi	663	674	1,337	654	686	1,340	—	3
Mouhijärvi	1,633	1,673	3,306	1,674	1,672	3,346	—	40
Suodenniemi	980	1,025	2,005	995	1,029	2,024	—	19
Lavia	1,858	1,949	3,807	1,868	1,989	3,857	—	50
Tyrvää	3,231	3,287	6,518	3,273	3,288	6,561	—	43
Kiikka	1,442	1,493	2,935	1,486	1,513	2,999	—	64
Kiikoinen	867	878	1,745	887	896	1,783	—	38
Huittinen	3,593	3,719	7,312	3,678	3,788	7,466	—	154
Wampula	1,199	1,257	2,456	1,223	1,272	2,495	—	39
Kauvatsa	989	1,050	2,039	1,052	1,088	2,140	—	101
Punkalaidun	2,316	2,356	4,672	2,339	2,341	4,680	—	8
Loimijoki sekä osa Perttulasta	4,005	4,181	8,186	4,071	4,275	8,346	—	160
Metsämaa	614	645	1,259	654	679	1,333	—	74
Orihpää	632	671	1,303	651	681	1,332	—	29
Kokemäki	3,088	3,162	6,250	3,110	3,238	6,348	—	98
Harjavalta	737	784	1,521	744	786	1,530	—	9
Köyliö	1,358	1,394	2,752	1,394	1,441	2,835	—	83
Säkylä	906	937	1,843	900	923	1,823	20	—
Alastaro	1,575	1,653	3,228	1,631	1,663	3,294	—	66
Summa	146,461	154,534	300,995	148,805	156,189	304,994	2,327	6,326
Yhteensä kaupungeilla	17,467	20,167	37,634	19,333	20,322	39,655	—	2,021
Koko lääni yhteensä	163,928	174,701	338,629	168,138	176,511	344,649	2,327	8,347
Hämeenlinnan lääni.								
Kaupungeita.								
Hämeenlinna	1,859	2,112	3,971	1,800	2,123	3,923	48	—
Tampere	5,429	6,620	12,049	6,130	7,515	13,645	—	1,596
Summa	7,288	8,732	16,020	7,930	9,638	17,568	48	1,596

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-la.</i>	Jälkimäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Maaseurakuntia.								
Asikkala	4,012	4,255	8,267	4,157	4,403	8,560	—	293
Hollola	3,739	3,752	7,491	3,987	3,850	7,837	—	346
Koski	1,348	1,444	2,792	1,207	1,294	2,501	291	—
Kärkölä	1,591	1,656	3,247	1,598	1,668	3,266	—	19
Lampi	2,983	3,087	6,070	3,233	3,385	6,618	—	548
Nastola	2,026	2,048	4,074	2,065	2,086	4,151	—	77
Padasjoki	2,137	2,286	4,423	2,181	2,344	4,525	—	102
Hauho	2,210	2,366	4,576	2,234	2,362	4,596	—	20
Tuulos	836	883	1,719	849	877	1,726	—	7
Hattula	1,730	1,777	3,507	1,701	1,791	3,492	15	—
Tyrväntö	690	701	1,391	696	727	1,423	—	32
Hämeenlinnan maaseurakunta	529	595	1,124	517	570	1,087	37	—
Hausjärvi	3,087	3,119	6,206	3,102	3,134	6,236	—	30
Janakkala	2,697	2,787	5,484	2,702	2,780	5,482	2	—
Wanaja	1,167	1,190	2,357	1,133	1,180	2,313	44	—
Loppi	2,667	2,725	5,392	2,637	2,684	5,321	71	—
Renko	1,096	1,128	2,224	1,161	1,184	2,345	—	121
Luopioinen	1,631	1,691	3,322	1,660	1,705	3,365	—	43
Kuhmalahdi	981	985	1,966	727	745	1,472	494	—
Eräjärvi	735	707	1,442	708	706	1,414	28	—
Längelmäki	1,754	1,840	3,594	1,815	1,856	3,671	—	77
Kuorevesi	1,120	1,097	2,217	1,131	1,096	2,227	—	10
Jämsä	4,818	4,955	9,773	4,847	4,981	9,828	—	55
Korpilahti	4,615	4,729	9,344	4,602	4,753	9,355	—	11
Kuhmoinen	2,855	2,962	5,817	2,877	2,975	5,852	—	35
Somero	3,142	3,225	6,367	3,169	3,203	6,372	—	5
Somerniemi	724	723	1,447	731	739	1,470	—	23
Tammela	4,889	5,172	10,061	5,005	5,275	10,280	—	219
Jokioinen	1,556	1,580	3,136	1,552	1,556	3,108	28	—
Perttula	743	740	1,483	741	735	1,476	7	—
Humppila	996	953	1,949	1,004	966	1,970	—	21
Ujala	3,816	3,756	7,572	3,864	3,799	7,663	—	91
Akaa	1,069	1,107	2,176	1,112	1,138	2,250	—	74
Kylmäkoski	696	672	1,368	696	681	1,377	—	9
Sääksmäki	2,252	2,256	4,508	2,302	2,328	4,630	—	122
Kalvola	1,491	1,406	2,897	1,536	1,467	3,003	—	106
Pirkkala	1,591	1,664	3,255	1,611	1,653	3,264	—	9
Ylöjärvi	1,254	1,253	2,507	1,284	1,276	2,560	—	53
Kangasala	2,420	2,508	4,928	2,443	2,545	4,988	—	60
Siirretään	79,693	81,780	161,473	80,577	82,497	163,074	1,017	2,618

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-là.</i>	Jälkimmäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Siirretty	79,693	81,780	161,473	80,577	82,497	163,074	1,017	2,618
Lempäälä	1,769	1,820	3,589	1,792	1,832	3,624	—	35
Messukylä	1,195	1,198	2,393	1,147	1,181	2,328	65	—
Pälkäne	1,909	2,019	3,928	1,864	1,926	3,790	138	—
Sahalahti	723	747	1,470	1,002	1,048	2,050	—	580
Wesilahti	2,538	2,589	5,127	2,651	2,688	5,339	—	212
Tottijärvi	516	503	1,019	599	586	1,185	—	166
Orivesi	2,760	2,840	5,600	2,864	2,872	5,736	—	136
Ruovesi	4,632	4,785	9,417	4,848	4,930	9,778	—	361
Kuru	1,615	1,613	3,228	1,637	1,625	3,262	—	34
Teisko	1,803	1,795	3,598	1,816	1,810	3,626	—	28
Summa	99,153	101,689	200,842	100,797	102,995	203,792	1,220	4,170
Yhteensä kaupungeilla	7,288	8,732	16,020	7,930	9,638	17,568	48	1,596
Koko maa yhteensä	106,441	110,421	216,862	108,727	112,633	221,360	1,268	5,766
Wiipurin lääni.								
Kaupungeita.								
Wiipuri	5,597	6,968	12,565	6,371	7,684	14,055	—	1,490
Hamina	1,444	1,924	3,368	1,147	1,419	2,566	802	—
Kotka *)	505	479	984	—	—	—	984	—
Lappeenranta	546	600	1,146	486	838	1,324	—	178
Käkisalmi	661	758	1,419	557	627	1,184	235	—
Sortavala	403	438	841	422	468	890	—	49
Summa	9,156	11,167	20,323	8,983	11,036	20,019	2,021	1,717
Maaseurakuntia.								
Wiipurin maaseurakunta	7,563	7,422	14,985	7,454	7,437	14,891	94	—
Johannes (Kakki)	2,347	2,301	4,648	2,308	2,275	4,583	65	—
Uusikirkko	5,070	5,027	10,097	4,879	4,779	9,658	439	—
Kuolemajärvi	1,642	1,676	3,318	1,649	1,714	3,363	—	45
Koivisto	2,965	3,021	5,986	3,556	3,495	7,051	51	—
Seiskarin ja Lavansaarin ulkosaaret	523	593	1,116	—	—	—	—	—
Pyhtää	1,415	1,430	2,845	1,454	1,470	2,924	—	79
Kymi	1,865	2,019	3,884	2,437	2,593	5,030	—	1,146
Wirolahti	3,930	3,893	7,823	3,975	3,942	7,917	—	94
Sippola	2,255	2,368	4,623	2,293	2,409	4,702	—	79
Wehkalahti	4,860	5,033	9,893	4,887	5,035	9,922	—	29
Säkkjärvi	4,914	5,046	9,960	5,038	5,077	10,115	—	155
Suursaari y. m. ulkosaaret	496	556	1,052	513	566	1,079	—	27
Siirretään	39,845	40,385	80,230	40,443	40,792	81,235	649	1,654

*) Kotkan kaupunki ei muodosta erinäistä kirkollis-seurakuntaa, vaan kuuluu Kymen seurakuntaan.

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-la.</i>	Jälkimmäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Siirretty	39,845	40,385	80,230	40,443	40,792	81,235	649	1,654
Lape	3,218	3,182	6,400	3,255	3,292	6,547	—	147
Luumäki	2,478	2,620	5,098	2,608	2,706	5,314	—	216
Walkiala	3,761	3,963	7,724	3,841	3,989	7,830	—	106
Lemi	1,757	1,918	3,675	1,850	2,000	3,850	—	175
Taipalsaari	1,562	1,706	3,268	1,572	1,713	3,285	—	17
Savitaipale	2,767	3,053	5,820	2,909	3,152	6,061	—	241
Suomenniemi	910	972	1,882	979	1,002	1,981	—	99
Joutseno	1,427	1,494	2,921	1,478	1,535	3,013	—	92
Ruokolahti	3,327	3,531	6,858	3,415	3,520	6,935	—	77
Rautjärvi	1,470	1,535	3,005	1,461	1,536	2,997	8	—
Jääski	2,416	2,449	4,865	2,457	2,501	4,958	—	93
Kirvu	2,940	3,023	5,963	2,944	2,998	5,942	21	—
Antrea	3,758	3,917	7,675	3,716	3,871	7,587	88	—
Muola	4,920	5,070	9,990	4,979	4,958	9,937	53	—
Heinjoki	1,218	1,243	2,461	1,243	1,232	2,475	—	14
Walkjärvi	2,858	2,949	5,807	2,797	2,851	5,648	159	—
Kivennapa	4,283	4,473	8,756	4,240	4,459	8,699	57	—
Rautu	2,065	2,196	4,261	1,913	1,998	3,911	350	—
Hiitola	3,002	3,074	6,076	2,960	3,073	6,033	43	—
Käkisalmen maaseurakunta	1,006	1,037	2,043	943	978	1,921	122	—
Kaukola	1,418	1,521	2,939	1,408	1,487	2,895	44	—
Räisälä	2,358	2,468	4,826	2,409	2,463	4,872	—	46
Pyhäjärvi	2,322	2,342	4,664	2,331	2,385	4,716	—	52
Sakkola	3,998	3,961	7,959	4,098	4,125	8,223	—	264
Parikkala	5,409	5,671	11,080	5,009	5,356	10,365	715	—
Jaakkima	4,965	5,166	10,131	4,297	4,351	8,648	1,483	—
Kurkijoki	3,264	3,289	6,553	2,827	2,808	5,635	918	—
Sortavalan maaseurakunta	6,185	6,371	12,556	6,561	6,701	13,262	—	706
Uukuniemi	2,149	2,230	4,379	2,186	2,199	4,385	—	6
Ruskeala	784	831	1,615	2,002	2,087	4,089	943	—
Leppälahti	1,726	1,691	3,417					
Impilahti *)	3,145	3,150	6,295	3,020	3,125	6,145	—	2,966
Kitelä				1,538	1,578	3,116		
Suistamo	2,041	2,017	4,058	2,523	2,662	5,185	—	1,127
Salmi	3,504	3,654	7,158	4,220	4,547	8,767	—	1,609
Suojärvi	1,782	1,696	3,478	1,944	1,899	3,843	—	365
Korpiselkä	747	722	1,469	818	833	1,651	—	182
Summa	136,785	140,570	277,355	139,194	142,762	281,956	5,653	10,254
Yhteensä kaupungeilla	9,156	11,167	20,323	8,983	11,036	20,019	2,021	1,717
Koko lääni yhteensä	145,941	151,737	297,678	148,177	153,798	301,975	7,674	11,971

*) Impilahden seurakunnan kirkonkirjoihin ovat myöskin pantuina lutherin-uskolaiset Suistamon, Salmin, Suojärven ja Korpiselkien seurakunnissa.

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-là.</i>	Jälkimäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Mikkelin lääni.								
Kaupungeita.								
Heinola	507	667	1,174	495	657	1,152	22	—
Mikkeli	663	766	1,429	664	768	1,432	—	3
Savonlinna	531	683	1,214	630	794	1,424	—	210
Summa	1,701	2,116	3,817	1,789	2,219	4,008	22	213
Maaseurakuntia.								
Hartola	3,588	3,834	7,422	3,642	3,850	7,492	—	70
Heinolan maaseurakunta	2,735	2,958	5,693	2,705	2,901	5,606	87	—
Joutsa	2,877	2,944	5,821	2,911	2,926	5,837	—	16
Leivonmäki	883	792	1,675	896	786	1,682	—	7
Luhanka	1,113	1,133	2,246	1,125	1,153	2,278	—	32
Mäntyharju	5,941	6,062	12,003	6,099	6,165	12,264	—	261
Sysmä	4,239	4,508	8,747	4,297	4,607	8,904	—	157
Ristiina	2,992	3,180	6,172	3,042	3,203	6,245	—	73
Hirvensalmi	2,912	3,245	6,157	2,886	3,169	6,055	102	—
Kangasniemi	4,797	5,004	9,801	4,788	4,933	9,721	80	—
Mikkelin maaseurakunta	5,177	5,563	10,740	5,017	5,292	10,309	431	—
Anttola	1,098	1,089	2,187	1,093	1,115	2,208	—	21
Juva	5,388	5,644	11,032	5,484	5,674	11,158	—	126
Joroinen	3,924	4,042	7,966	3,821	3,955	7,776	190	—
Puumala	2,480	2,718	5,198	2,514	2,712	5,226	—	28
Pieksämäki	6,222	6,505	12,727	6,287	6,604	12,891	—	164
Haukivuori	1,610	1,768	3,378	1,630	1,730	3,360	18	—
Rantasalmi	4,567	4,761	9,328	4,620	4,767	9,387	—	59
Kangaslampi	546	590	1,136	535	609	1,144	—	8
Heinävesi	3,552	3,826	7,378	3,639	3,859	7,498	—	120
Kerimäki	5,478	5,563	11,041	5,401	5,538	10,939	102	—
Savonranta	962	974	1,936	990	995	1,985	—	49
Sääminki	3,821	3,992	7,813	3,964	4,107	8,071	—	258
Sulkava	2,511	2,712	5,223	2,535	2,731	5,266	—	43
Summa	79,413	83,407	162,820	79,921	83,381	163,302	1,010	1,492
Yhteensä kaupungeilla	1,701	2,116	3,817	1,789	2,219	4,008	22	213
Koko lääni yhteensä	81,114	85,523	166,637	81,710	85,600	167,310	1,032	1,705
Kuopion lääni.								
Kaupungeita.								
Kuopio	3,177	3,710	6,887	3,186	3,685	6,871	16	—
Joensuu	806	823	1,629	797	817	1,614	15	—
Summa	3,983	4,533	8,516	3,983	4,502	8,485	31	—

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-la.</i>	Jälkimäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Maaseurakuntia.								
Kuopion maaseurakunta	7,478	8,010	15,488	7,631	8,235	15,866	—	378
Karttula	2,715	2,779	5,494	2,725	2,774	5,499	—	5
Maaninka	2,595	2,568	5,163	2,544	2,511	5,055	108	—
Tuusniemi	3,401	3,443	6,844	3,200	3,267	6,467	377	—
Pielavesi	6,623	6,817	13,440	7,027	7,298	14,325	—	885
Keitele								
Rautalampi	5,604	5,898	11,502	5,707	5,948	11,655	—	153
Wesanto	1,505	1,535	3,040	1,519	1,527	3,046	—	6
Hankasalmi	2,649	2,820	5,469	2,611	2,801	5,412	57	—
Suonenjoki	3,047	3,213	6,260	3,126	3,306	6,432	—	172
Leppävirta ynnä Warkaus	7,146	7,029	14,175	7,322	7,283	14,605	—	430
Iisalmen kauppala	347	366	713	8,168	8,358	16,526	—	385
Iisalmen pitäjä	7,642	7,786	15,428					
Rutakko	351	359	710	367	381	748	—	38
Lapinlahti	2,930	2,993	5,923	2,959	3,013	5,972	—	49
Kiuruvesi	3,465	3,647	7,112	3,153	3,249	6,402	710	—
Nilsä ynnä Juvankoski	7,401	7,424	14,825	7,467	7,492	14,959	—	134
Kaavi	3,985	4,116	8,101	4,122	4,215	8,337	—	236
Liperi	3,685	3,858	7,543	5,968	6,118	12,086	—	2,003
Taipale	1,176	1,364	2,540					
Kuusjärvi	1,136	1,064	2,200	1,153	1,157	2,310	—	110
Polvijärvi	1,323	1,240	2,563	1,304	1,250	2,554	9	—
Kontiolahti	3,764	3,653	7,417	3,414	3,319	6,733	684	—
Kides	5,170	5,398	10,568	5,276	5,439	10,715	—	147
Rääkkylä	2,687	2,755	5,442	3,029	3,201	6,230	—	788
Kesälahti	1,560	1,650	3,210	1,519	1,617	3,136	74	—
Pielisjärvi	4,991	5,273	10,264	5,037	5,184	10,221	43	—
Juuka	3,716	3,853	7,569	3,832	3,956	7,788	—	219
Nurmes sekä osa Kuhmoniimestä	4,593	4,633	9,226	4,663	4,644	9,307	—	81
Rautavaara	724	692	1,416	814	756	1,570	—	154
Ilomantsi	5,834	5,825	11,659	6,180	6,221	12,401	—	742
Eno	2,248	2,192	4,440	2,239	2,219	4,458	—	18
Tohmajärvi ynnä Wärtsilä	3,907	4,054	7,961	3,734	3,795	7,529	432	—
Kiihtelysvaara	3,279	3,408	6,687	3,339	3,880	7,219	—	532
Pelkjärvi	1,228	1,329	2,557	1,148	1,224	2,372	185	—
Summa	119,905	123,044	242,949	122,297	125,638	247,935	2,679	7,665
Yhteensä kaupungeilla	3,983	4,533	8,516	3,983	4,502	8,485	31	—
Koko lääni yhteensä	123,888	127,577	251,465	126,280	130,140	256,420	2,710	7,665

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-là.</i>	Jälkimäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Waasan lääni.								
Kaupungeita.								
Kokkola	672	987	1,659	1,024	1,146	2,170	—	511
Pietarsaari	927	1,149	2,076	1,021	1,119	2,140	—	64
Uusikaarlebyy	445	652	1,097	551	669	1,220	—	123
Nikolainkaupunki	2,762	3,540	6,302	2,857	3,406	6,263	39	—
Kaskinen	333	391	724	431	366	797	—	73
Kristiinankaupunki	1,210	1,487	2,697	1,322	1,398	2,720	—	23
Jyväskylä	989	1,085	2,074	981	1,079	2,060	14	—
Summa	7,338	9,291	16,629	8,187	9,183	17,370	53	794
Maaseurakuntia.								
Lohtaja	1,426	1,557	2,983	1,482	1,586	3,068	—	85
Himanko	1,144	1,183	2,327	1,177	1,201	2,378	—	51
Ylikannus	1,582	1,672	3,254	1,609	1,664	3,273	—	19
Toholampi	1,337	1,346	2,683	1,367	1,398	2,765	—	82
Lestijärvi	353	352	705	353	346	699	6	—
Kälviä	1,468	1,595	3,063	1,440	1,525	2,965	98	—
Ullava	406	423	829	504	506	1,010	—	181
Kokkolan maaseurakunta	2,314	2,425	4,739	2,393	2,401	4,794	—	55
Alaveteli	907	973	1,880	925	989	1,914	—	34
Kaustisenkylä	1,267	1,261	2,528	1,321	1,294	2,615	—	87
Weteli	1,367	1,435	2,802	1,421	1,383	2,804	—	2
Halsova	478	451	929	492	469	961	—	32
Perho	676	678	1,354	696	699	1,395	—	41
Kruunubyy	1,516	1,582	3,098	1,537	1,575	3,112	—	14
Teerijärvi	1,372	1,478	2,850	1,366	1,477	2,843	7	—
Pietarsaari	2,952	3,199	6,151	2,964	3,198	6,162	—	11
Purmo	1,082	1,131	2,213	1,187	1,200	2,387	—	174
Ähtävä	1,196	1,269	2,465	1,196	1,247	2,443	22	—
Luoto	988	1,031	2,019	1,056	1,044	2,100	—	81
Uusikaarlebyyn maaseurakunta	1,604	1,812	3,416	1,716	1,756	3,472	—	56
Jepua	982	1,103	2,085	1,095	1,166	2,261	—	176
Munsala	2,072	2,277	4,349	2,245	2,390	4,635	—	286
Lapua	4,464	4,958	9,422	4,434	4,681	9,115	307	—
Nurmo	1,164	1,238	2,402	1,451	1,554	3,005	—	603
Kauhava	3,049	3,351	6,400	3,072	3,488	6,560	—	160
Ylihärmä	1,329	1,442	2,771	1,324	1,525	2,849	—	78
Alahärmä	2,212	2,429	4,641	2,306	2,493	4,799	—	158
Wöyri	3,944	4,500	8,444	3,783	4,177	7,960	484	—
Siirretään	44,651	48,151	92,802	45,912	48,432	94,344	924	2,466

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-la.</i>	Jälkimäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Siirretty	44,651	48,151	92,802	45,912	48,432	94,344	924	2,466
Maksamaa	716	815	1,531	889	999	1,888	—	357
Oravainen	1,390	1,549	2,939	1,759	1,907	3,666	—	727
Bergöö	368	355	723	319	318	637	86	—
Wähäkyrö	2,597	2,846	5,443	2,165	2,364	4,529	914	—
Laihia	3,688	4,088	7,776	2,842	3,108	5,950	1,826	—
Maalahti	2,317	2,503	4,820	2,103	2,152	4,255	565	—
Mustasaari	4,582	4,930	9,512	4,045	4,258	8,303	1,209	—
Petolahti	1,064	1,197	2,261	989	1,048	2,037	224	—
Koivulahti	2,021	2,214	4,235	1,764	1,854	3,618	617	—
Raippaluoto	1,182	1,261	2,443	1,167	1,183	2,350	93	—
Isokyrö	3,769	4,310	8,079	3,135	3,440	6,575	1,504	—
Ylistaro	4,309	4,890	9,199	4,036	4,459	8,495	704	—
Jurva	1,166	1,335	2,501	1,994	2,102	4,096	—	1,595
Pirttikylä	1,530	1,773	3,303	1,456	1,549	3,005	298	—
Sulva	1,773	1,855	3,628	1,580	1,654	3,234	394	—
Ilmajoki	4,421	4,625	9,046	4,442	4,703	9,145	—	99
Jalasjärvi	3,795	4,239	8,034	4,083	4,267	8,350	—	316
Kauhajoki	4,283	4,019	8,302	3,821	3,968	7,789	513	—
Kurikka	3,074	3,282	6,356	3,024	3,044	6,068	288	—
Seinäjäki	1,147	1,232	2,379	1,120	1,201	2,321	58	—
Peräseinäjoki	1,291	1,439	2,730	1,573	1,616	3,189	—	459
Närpiö	6,574	7,229	13,803	6,634	6,716	13,350	453	—
Korsnääsi	2,114	2,161	4,275	1,952	2,061	4,013	262	—
Lapväärtti	3,157	2,749	5,906	2,730	2,785	5,515	391	—
Karjajoki	1,263	1,094	2,357	1,069	1,238	2,307	50	—
Sidebyy	1,385	1,208	2,593	1,200	1,280	2,480	113	—
Isojoki	2,229	2,015	4,244	2,000	2,016	4,016	228	—
Kristiinankaupungin maaseurakunta	870	733	1,603	701	725	1,426	177	—
Teuva	3,158	3,801	6,959	2,461	2,492	4,953	1,986	—
Wiitasaari	3,824	4,030	7,854	4,253	4,531	8,784	—	930
Pihtipudas	1,794	1,735	3,529	1,851	1,782	3,633	—	104
Kivijärvi	1,892	2,000	3,892	1,948	2,036	3,984	—	92
Saarijärvi	4,773	4,780	9,553	4,453	4,490	8,943	610	—
Karstula	3,039	3,136	6,175	3,085	3,195	6,280	—	105
Uurainen	1,077	1,119	2,196	1,100	1,160	2,260	—	64
Laukaa	4,187	4,340	8,527	4,241	4,359	8,600	—	73
Sumiainen	822	880	1,702	838	914	1,752	—	50
Jyväskylän maaseurakunta	3,544	3,601	7,145	3,585	3,556	7,141	4	—
Petäjavesi	1,706	1,724	3,430	1,714	1,735	3,449	—	19
Siirretään	142,522	151,243	293,765	140,033	146,697	286,730	14,491	7,456

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-la.</i>	Jälkimmäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Siirretty	142,522	151,243	293,765	140,033	146,697	286,730	14,491	7,456
Keuruu	3,300	3,404	6,704	3,300	3,380	6,680	24	—
Pihlajavesi	709	721	1,430	723	728	1,451	—	21
Multia	1,449	1,544	2,993	1,463	1,539	3,002	—	9
Wirtaa	2,939	2,923	5,862	2,944	2,923	5,867	—	5
Ätsäri	1,896	1,923	3,819	1,934	1,940	3,874	—	55
Alavus	3,195	3,302	6,497	2,981	3,051	6,032	465	—
Töysä	1,107	1,191	2,298	1,125	1,166	2,291	7	—
Kuortane	1,777	1,873	3,650	1,792	1,862	3,654	—	4
Alajärvi	2,195	2,335	4,530	2,199	2,337	4,536	—	6
Soini	1,160	1,185	2,345	1,176	1,195	2,371	—	26
Lehtimäki	790	789	1,579	827	785	1,612	—	33
Lappajärvi	2,133	2,273	4,406	2,049	2,211	4,260	146	—
Evijärvi	1,698	1,790	3,488	1,698	1,781	3,479	9	—
Kortesjärvi	1,353	1,483	2,836	1,462	1,573	3,035	—	199
Wintala	1,105	1,159	2,264	1,086	1,150	2,236	28	—
Summa	169,328	179,138	348,466	166,792	174,318	341,110	15,170	7,814
Yhteensä kaupungeilla	7,338	9,291	16,629	8,187	9,183	17,370	53	794
Koko lääni yhteensä	176,666	188,429	365,095	174,979	183,501	358,480	15,223	8,608
Oulun lääni.								
Kaupungeita.								
Oulu	3,500	4,514	8,014	4,534	5,171	9,705	—	1,691
Braahenkaupunki	1,399	1,556	2,955	1,432	1,571	3,003	—	48
Kajuaani	426	484	910	436	454	890	20	—
Kemi	167	178	345	166	176	342	3	—
Tornio	413	502	915	443	525	968	—	53
Summa	5,905	7,234	13,139	7,011	7,897	14,908	23	1,792
Maaseurakuntia.								
Ii	2,226	2,414	4,640	2,396	2,481	4,877	—	237
Kuivaniemi	670	687	1,357	678	711	1,389	—	32
Haukipudas	1,471	1,547	3,018	1,505	1,549	3,054	—	36
Kiiminki	652	668	1,320	681	696	1,377	—	57
Ylikiiminki	831	815	1,646	868	850	1,718	—	72
Liminka	1,268	1,574	2,842	1,294	1,587	2,881	—	39
Lumijoki	945	1,022	1,967	1,023	1,103	2,126	—	159
Kempele	409	475	884	432	496	928	—	44
Siirretään	8,472	9,202	17,674	8,877	9,473	18,350	—	676

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-la.</i>	Jälkimäisiä. <i>De celle-ci.</i>
	Siirretty	8,472	9,202	17,674	8,877	9,473	18,350	—
Temmes	441	467	908	495	526	1,021	—	113
Tyrnävä	1,240	1,369	2,609	1,328	1,450	2,778	—	169
Muhos	1,628	1,718	3,346	1,739	1,767	3,506	—	160
Utajärvi	1,630	1,664	3,294	1,755	1,823	3,578	—	284
Pudasjärvi	3,014	2,924	5,938	3,394	3,269	6,663	—	725
Jokijärvi	1,004	995	1,999	1,145	1,131	2,276	—	277
Oulu ynnä Oulunsalo	1,417	1,568	2,985	1,604	1,807	3,411	—	426
Kalajoki	1,976	2,141	4,117	2,242	2,282	4,524	—	407
Alavieska	1,078	1,193	2,271	1,172	1,293	2,465	—	194
Rautio	532	586	1,118	548	609	1,157	—	39
Sievi (Evijärvi)	1,468	1,554	3,022	1,574	1,702	3,276	—	254
Ylivieska	2,102	2,157	4,259	2,227	2,244	4,471	—	212
Pyhäjoki	1,710	1,903	3,613	1,826	1,994	3,820	—	207
Merijärvi	681	696	1,377	707	730	1,437	—	60
Oulainen	1,589	1,666	3,255	1,717	1,799	3,516	—	261
Saloinen	1,076	1,057	2,133	1,084	1,061	2,145	—	12
Saloisten kappeli	577	703	1,280	630	688	1,318	—	38
Wihanti	1,210	1,231	2,441	1,263	1,287	2,550	—	109
Siikajoki	684	770	1,454	736	833	1,569	—	115
Revonlahti	507	550	1,057	590	626	1,216	—	159
Paavola	1,493	1,601	3,094	1,627	1,758	3,385	—	291
Ranttila	1,290	1,304	2,594	1,381	1,461	2,842	—	248
Haituoto	867	956	1,823	992	1,043	2,035	—	212
Haapavesi	2,170	2,321	4,491	2,239	2,427	4,666	—	175
Nivala	2,484	2,623	5,107	2,573	2,652	5,225	—	118
Haapajärvi	2,001	2,085	4,086	2,081	2,155	4,236	—	150
Reisjärvi	1,157	1,146	2,303	1,213	1,167	2,380	—	77
Pyhäjärvi	2,188	2,285	4,473	2,207	2,303	4,510	—	37
Kärsämäki	977	1,008	1,985	979	1,027	2,006	—	21
Pulkkila	988	1,079	2,067	1,045	1,134	2,179	—	112
Piippola	1,195	1,182	2,377	1,241	1,218	2,459	—	82
Kestilä	1,008	1,041	2,049	1,077	1,101	2,178	—	129
Paltamo	1,668	1,690	3,358	1,757	1,810	3,567	—	209
Kajaanin maaseurakunta	1,158	1,177	2,335	1,158	1,195	2,353	—	18
Sotkamo	3,363	3,574	6,937	3,378	3,555	6,933	4	—
Kuhmoniemi	2,937	2,929	5,866	2,925	2,926	5,851	15	—
Suomussalmi	2,646	2,768	5,414	2,629	2,725	5,354	60	—
Hyrnsalmi	826	831	1,657	831	823	1,654	3	—
Ristijärvi	933	1,033	1,966	886	977	1,863	103	—
Siirretään	65,385	68,747	134,132	68,872	71,851	140,723	185	6,776

Seurakunnat. <i>Communes.</i>	Henkikirjoihin pantu väestö. <i>Population selon les listes pour le pré- lèvement des taxes personnelles.</i>			Kirkonkirjoihin pantu väestö. <i>Selon les registres des paroisses.</i>			Enemmän <i>Excédant</i>	
	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Miehenpuolta. <i>Sexe masculin.</i>	Vaimonpuolta. <i>Sexe féminin.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Edellisiä. <i>De celle-la.</i>	Jälkimäisiä. <i>De celle-ci.</i>
Siirretty	65,385	68,747	134,132	68,872	71,851	140,723	185	6,776
Puolanka	1,868	1,948	3,816	1,918	2,023	3,941	—	125
Säresniemi	1,489	1,543	3,032	1,531	1,541	3,072	—	40
Kemi	1,668	1,771	3,439	1,777	1,828	3,605	—	166
Simo	1,027	953	1,980	1,113	1,039	2,152	—	172
Tervola	1,036	1,120	2,156	1,141	1,221	2,362	—	206
Rovaniemi	2,421	2,404	4,825	2,538	2,503	5,041	—	216
Kemijärvi	1,540	1,491	3,031	1,623	1,563	3,186	—	155
Alatornio	2,254	2,419	4,673	2,380	2,526	4,906	—	233
Karunki	790	798	1,588	833	830	1,663	—	75
Ylitornio	1,655	1,686	3,341	1,701	1,691	3,392	—	51
Turtola	668	621	1,289	665	623	1,288	1	—
Kolari	609	529	1,138	618	550	1,168	—	30
Kuusamo	3,116	3,316	6,432	2,965	3,785	6,750	—	318
Kuolajärvi	992	1,035	2,027	997	1,026	2,023	4	—
Muonioniska	721	741	1,462	454	481	935	—	117
Enontekiäinen				323	321	644		
Kittilä	1,054	1,004	2,058	1,067	1,011	2,078	—	20
Sodankylä	1,238	1,248	2,486	1,333	1,362	2,695	—	209
Inari	483	500	983	429	431	860	123	—
Utsjoki	198	202	400	192	198	390	10	—
Summa	90,212	94,076	184,288	94,470	98,404	192,874	323	8,909
Yhteensä kaupungeilla	5,905	7,234	13,139	7,011	7,897	14,908	23	1,792
Koko lääni yhteensä	96,117	101,310	197,427	101,481	106,301	207,782	346	10,701
Summa koko Suomessa	986,326	1,039,986	2,026,312	1,008,243	1,052,539	2,060,782	—	34,470
Siitä kaupungeissa	73,040	87,836	160,876	82,042	91,359	173,401	—	12,525
„ maaseurakunnissa	913,286	952,150	1,865,436	926,201	961,180	1,887,381	—	21,945

2. Asuinrakennusten lukumäärä Suomessa 1880 vuoden lopussa.

Nombre de maisons d'habitation en Finlande à la fin de l'année 1880.

Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>		Asukasten luku keskimäärin asuinrakennusta kohd. <i>Habitants par maison.</i>		Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>		Asukasten luku keskimäärin asuinrakennusta kohd. <i>Habitants par maison.</i>	
		varustettuja tulensijoilla, joissa on torvi ja korstein. <i>maisons avec les cheminées.</i>	savupiirtejä. chauminées sans issue pour la fumée.					varustettuja tulensijoilla, joissa on torvi ja korstein. <i>maisons avec les cheminées.</i>	savupiirtejä. chauminées sans issue pour la fumée.		
Uudenmaan lääni.						Siirretty	15,460	15,454	6	—	
Kaupungeita.						Mäntsälä	910	910	—	7	
Helsinki	2,243	2,243	—	16		Sipoo	969	969	—	6	
Porvoo	332	332	—	11		Porvoon maaseurakunta	1,653	1,652	1	6	
Loviisa	371	371	—	6		Askola	511	511	—	5	
Tammisaari	309	309	—	6		Porneesi	496	496	—	4	
Hankoniemi	57	57	—	13		Pukkila	365	365	—	5	
Maaseurakuntia.						Myrskylä	531	530	1	4	
Tenhola	520	520	—	7		Pernaja	773	773	—	7	
Bromarvi	382	382	—	7		Liljendaali	312	312	—	5	
Pohja	760	760	—	5		Laptreski	566	566	—	7	
Tammisaaren maaseurakunta	277	277	—	5		Artjärvi	519	519	—	5	
Karjalohja	419	419	—	4		Elimäki	801	801	—	7	
Sammatti	161	161	—	5		Anjala	339	339	—	7	
Karja ynnä Mustio	430	428	2	7		Ruotsin-Pyhtää	410	410	—	7	
Snappertuuna	334	334	—	7		Orimattila	1,454	1,454	—	5	
Inko	557	557	—	6		Iitti	1,454	1,454	—	8	
Degerbyy	223	223	—	6		Summa	27,523	27,515	8	7	
Siuntio	520	520	—	7		Turun ja Porin lääni.					
Lohja	743	743	—	5		Kaupungeita.					
Nummi	588	588	—	5		Turku	1,639	1,639	—	14	
Pusula	509	509	—	5		Naantali	142	142	—	4	
Wihti	1,110	1,110	—	6		Maarianhamina	60	60	—	7	
Pyhäjärvi	384	383	1	7		Uusikaupunki	450	450	—	7	
Kirkkonummi	816	816	—	6		Rauma	440	440	—	8	
Espoo	674	674	—	7		Pori	845	845	—	9	
Helsinki	1,069	1,066	3	7		Maaseurakuntia.					
Nurmijärvi	1,027	1,027	—	6		Finströmi	380	380	—	5	
Tuusula	645	645	—	6		Geeta	156	156	—	6	
Siirretään	15,460	15,454	6	—		Siirretään	4,112	4,112	—	—	

Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>		Asuusten luku keskimäärin asuinrakennusta kohti. <i>Habitants par maison.</i>	Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>		Asuusten luku keskimäärin asuinrakennusta kohti. <i>Habitants par maison.</i>
		varustettuja tulensijoilla, joissa on torvi ja korsteini. <i>maisons avec les cheminées.</i>	savupirttejä. chauffines sans issue pour la fumée.				varustettuja tulensijoilla, joissa on torvi ja korsteini. <i>maisons avec les cheminées.</i>	savupirttejä. chauffines sans issue pour la fumée.	
Siirretty	4,112	4,112	—	—	Siirretty	14,257	14,174	83	—
Saltviiki	374	374	—	5	Wahto	84	84	—	8
Sunti	284	284	—	6	Nousiainen	318	316	2	8
Wordö	129	129	—	8	Pöytyä	576	568	8	7
Hammarlanti	295	295	—	5	Orihpää	181	181	—	7
Ekkerö	192	192	—	6	Yläne	446	446	—	6
Jomala	393	393	—	6	Nummi	407	407	—	5
Lemlanti	354	354	—	5	Kakskerta	128	128	—	5
Lumparlanti	98	98	—	6	Lieto	562	560	2	7
Föglöö	150	150	—	11	Prunkkala	89	89	—	10
Köökari	78	78	—	8	Paimio	883	883	—	4
Sottunka	52	52	—	6	Sauvo	274	274	—	10
Kumlinki	128	128	—	6	Karuna	278	278	—	6
Brändö	150	150	—	8	Naantalin maaseurakunta	76	76	—	11
Taivassalo	473	473	—	5	Raisio	294	294	—	6
Iniö	104	104	—	5	Merimasku	188	188	—	5
Welkua	86	86	—	9	Korpo	465	465	—	5
Kivimaa	364	364	—	6	Houtskari	276	276	—	6
Wehmaa	366	366	—	9	Räntämäki	170	170	—	17
Lokalahti	292	292	—	5	Puattinen	108	106	2	7
Uusikirkko	501	501	—	8	Piikkiö	406	406	—	5
Uudenkaupungin maaseurakunta	65	65	—	7	Kuusisto	69	69	—	6
Laitila	1,378	1,378	—	5	Parainen	1,017	1,017	—	5
Hinnerjoki	203	203	—	7	Navo	564	564	—	5
Pyhämaa (Rohdainen)	593	593	—	6	Kemiö	1,206	1,206	—	4
Pyhämaan saari					304	304	—	9	
Rauman maaseurakunta	249	166	83	9	Westanfjärdi	226	226	—	6
Lappi	183	183	—	15	Hiittinen	262	262	—	6
Mynämäki	879	879	—	4	Halikko	714	714	—	6
Karjala	293	293	—	3	Angelniemi	100	100	—	7
Mietoinen	361	361	—	4	Uskela	529	529	—	5
Lemu	148	148	—	5	Muurla	180	180	—	6
Askainen	221	221	—	5	Pertteli	532	532	—	7
Rymättylä	439	439	—	5	Perniö ynnä Ylikylä	1,057	1,057	—	6
Masku	215	215	—	6	Finby	231	231	—	5
Rusko	55	55	—	11	Marttila ynnä Karinainen	737	737	—	4
Siirretään	14,257	14,174	83	—	Siirretään	28,194	28,097	97	—

Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>		Asukasten luku keskimäärin asuinrakennusta kohti. <i>Habitants par maison.</i>		Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>		Asukasten luku keskimäärin asuinrakennusta kohti. <i>Habitants par maison.</i>	
		varustettuja tulensijoilla, joissa on torni ja korsteini. <i>maisons avec les cheminées.</i>	savupirttejä. <i>chauminés sans issue pour la fumée.</i>					varustettuja tulensijoilla, joissa on torni ja korsteini. <i>maisons avec les cheminées.</i>	savupirttejä. <i>chauminés sans issue pour la fumée.</i>		
Siirretty	28,194	28,097	97	—		Siirretty	49,011	48,847	164	—	
Koski	630	630	—	4		Mouhijärvi	1,204	1,204	—	3	
Eura (kappeli)	262	262	—	5		Suodenniemi	517	517	—	4	
Kiikala	333	333	—	7		Lavia	802	802	—	5	
Kisko	498	498	—	5		Hämeenkyrö	971	969	2	6	
Suomusjärvi	200	200	—	8		Wiljakkala	482	481	1	4	
Alastaro	631	631	—	5		Ikaalinen ynnä Ikaalisen kauppala .	1,020	1,014	6	8	
Loimaa	1,366	1,360	6	6		Jämijärvi	290	286	4	8	
Metsämaa	233	232	1	5		Parkano	447	447	—	9	
Punkalaidun	920	913	7	5		Kankaanpää	809	805	4	8	
Huittinen	1,173	1,169	4	6		Karvia	526	525	1	5	
Wampula	427	427	—	6		Honkojoki	324	322	2	6	
Kauvatsa	406	406	—	5		Summa	56,403	56,219	184	6	
Kokemäki	763	763	—	8		Hämeenlinnan lääni.					
Harjavalta	520	500	20	3		Kaupungeita.					
Köyliö	497	497	—	6		Hämeenlinna	527	527	—	8	
Säkylä	949	944	5	2		Tampere	1,295	1,295	—	9	
Eura	344	342	2	7		Maaseurakuntia.					
Kiukainen	851	851	—	4		Tammela	1,120	1,120	—	9	
Honkilahti	207	207	—	6		Jokioinen	490	490	—	6	
Eurajoki	705	705	—	6		Perttula	570	462	108	3	
Luvia	487	487	—	5		Humppila	570	554	16	3	
Ulvila	712	704	8	6		Somero	1,100	1,100	—	6	
Porin maaseurakunta	518	518	—	8		Sommerniemi	531	391	140	3	
Kulla	338	338	—	7		Wanaja	108	108	—	22	
Nakkila	657	657	—	5		Hämeenlinnan maaseurakunta	145	145	—	8	
Norrmarkku	589	589	—	6		Renko	440	435	5	5	
Poomarkku	470	470	—	6		Janakkala	622	622	—	9	
Ahlainen	508	508	—	7		Hausjärvi	843	841	2	7	
Merikarvia	1,070	1,069	1	6		Sääksmäki	720	720	—	6	
Silkainen	471	471	—	7		Pälkäne	770	768	2	5	
Tyrvää	1,129	1,124	5	6		Sahalahti	252	252	—	6	
Kiikka	554	552	2	5		Hattula	313	313	—	11	
Kiikoinen	306	306	—	6		Tyrväntö	263	263	—	5	
Karkku	826	824	2	3		Siirretään	10,679	10,406	273	—	
Suoniemi	267	263	4	5							
Siirretään	49,011	48,847	164	—							

Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>		Asukasten luku keskimäärin asuinrakennusta kohti. <i>Habitants par maison.</i>	Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>		Asukasten luku keskimäärin asuinrakennusta kohti. <i>Habitants par maison.</i>
		varustettuja tulensijoilla, joissa on torvi ja korsteini. <i>maisons avec les cheminées.</i>	saunpittejä. chauffines sans issue pour la fumée.				varustettuja tulensijoilla, joissa on torvi ja korsteini. <i>maisons avec les cheminées.</i>	saunpittejä. chauffines sans issue pour la fumée.	
Siirretty	10,679	10,406	273	—	Wiipurin lääni.				
					Kaupungeita.				
Kalvola	470	466	4	6	Wiipuri	1,475	1,475	—	9
Akaa	909	900	9	4	Hamina	640	640	—	5
Kylmäkoski					Kotka	185	185	—	5
Urjala	1,280	1,277	3	6	Lappeenranta	114	114	—	10
Loppi	925	918	7	6	Käkisalmi	213	213	—	7
Pirkkala	554	554	—	6	Sortavala	114	114	—	7
Ylöjärvi	455	453	2	6	Maaseurakuntia.				
Wesilahti	660	660	—	8	Pyhtää	502	502	—	6
Tottijärvi	180	180	—	6	Kymi	507	507	—	8
Kangasala	700	700	—	7	Wehkalahti	1,850	1,850	—	4
Kuhmalahti	517	517	—	4	Sippola	754	754	—	6
Lempäälä	606	606	—	6	Wirolahti	2,980	2,980	—	3
Längelmäki	537	530	7	7	Korkeasaari y. m. ulkosaaret	166	166	—	6
Kuorevesi	200	184	16	11	Walkeala	847	847	—	9
Messukylä	306	306	—	8	Suomenniemi	300	240	60	6
Teisko	671	671	—	5	Savitaipale	1,270	1,175	95	5
Orivesi	476	474	2	12	Lemi	951	900	51	4
Eräjärvi	190	189	1	8	Luumäki	1,271	1,263	8	4
Ruovesi	986	984	2	10	Lape	885	670	215	7
Kuru	500	500	—	6	Taipalsaari	1,112	1,100	12	3
Hollola	1,828	1,828	—	4	Joutseno	515	461	54	6
Kärkölä	620	620	—	5	Ruokolahti	1,278	869	409	5
Nastola	560	560	—	7	Rautjärvi	521	441	80	6
Hauho	395	390	5	12	Jääski	1,078	936	142	5
Tuulos	178	174	4	10	Kirvu	880	690	190	7
Luopioinen	607	604	3	5	Antrea	900	683	217	9
Lampi	1,136	1,047	89	5	Säkkjärvi	1,241	1,143	98	8
Koski	334	309	25	8	Wiipurin maaseurakunta	1,650	1,507	143	9
Asikkala	2,058	1,963	95	4	Johannes	800	798	2	6
Padasjoki	341	338	3	13	Koivisto	904	901	3	7
Kuhmoinen	564	564	—	10					
Jämsä	1,968	1,968	—	5					
Korpilahti	1,624	1,600	24	6					
Summa	34,014	33,440	574	6	Siirretään	25,903	24,124	1,779	—

Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>			Asuisten luku keskimäärin asuinrakennusta kohti. <i>Habitants par maison.</i>		Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>			Asuisten luku keskimäärin asuinrakennusta kohti. <i>Habitants par maison.</i>		
		varustettuja tilensijoilla, joissa on torvi ja korstein. <i>maisons avec les cheminées.</i>	savupirttejä. <i>chauminés sans issue pour la fumée.</i>	—					—	varustettuja tilensijoilla, joissa on torvi ja korstein. <i>maisons avec les cheminées.</i>	savupirttejä. <i>chauminés sans issue pour la fumée.</i>		—	—
Siirretty	25,903	24,124	1,779	—	—	Siirretty	2,216	1,916	300	—	—			
Lavansaari	133	133	—	5	}	Luhanka	205	190	15	11				
Seiskari	76	76	—			Hartola	1,068	760	308	7				
Kuolemajärvi	809	809	—	4	Joutsa	689	564	125	8					
Uusikirkko	2,049	1,936	113	5	Leivonmäki	171	101	70	10					
Muola ynnä Heinjoki	1,854	1,297	557	7	Mäntyharju	1,235	961	274	10					
Kivennapa	1,439	1,248	191	6	Hirvensalmi	730	350	380	8					
Walkjärvi	718	292	426	8	Ristiina	737	566	171	8					
Rautu	576	303	273	7	Mikkeli	1,327	1,173	154	8					
Sakkola	1,680	1,145	535	5	Anttola	248	198	50	9					
Pyhäjärvi	1,000	980	20	5	Kangasniemi	1,217	723	494	8					
Räisälä	1,218	968	250	4	Pieksämäki	1,488	1,134	354	8					
Käkisalmi	250	243	7	8	Haukivuori	351	188	163	9					
Kaukola	860	770	90	3	Joroinen	772	572	200	10					
Hiitola	823	673	150	7	Juva	1,298	1,016	282	8					
Kurkijoki	1,234	1,234	—	5	Puumala	711	611	100	7					
Jaakkima	1,407	1,261	146	7	Sulkava	730	629	101	7					
Parikkala	2,174	1,800	374	5	Rantasalmi	1,054	1,002	52	9					
Sortavala	1,882	1,836	46	7	Kangaslampi	140	128	12	8					
Uukuniemi	553	522	31	8	Sääminki	837	817	20	9					
Ruskeala	1,120	858	262	1	Kerimäki	1,398	1,377	21	8					
Impiluhti	1,049	1,043	6	6	Savonranta	200	182	18	10					
Suistamo	644	528	116	6	Heinävesi	765	740	25	10					
Salmi	1,033	859	174	7	Summa	19,587	15,898	3,689	9					
Suojärvi	380	250	130	9										
Korpiselkä	210	170	40	7	Kuopion lääni.									
Summa	51,074	45,358	5,716	6	Kaupungeita.									
Mikkelin lääni.					Kuopio	536	536	—	13					
Kaupungeita.					Joensuu	137	137	—	12					
Mikkeli	244	244	—	6	Maaseurakuntia.									
Heinola	227	227	—	5	Iisalmi	1,355	1,200	155	12					
Savonlinna	128	128	—	9	Rutakko	193	102	91	4					
Maaseurakuntia.					Kiuruvesi	648	510	138	11					
Heinola	701	468	233	8	Lapinlahti	687	151	536	9					
Sysmä	916	849	67	10	Nilsjä	1,236	620	616	12					
Siirretään	2,216	1,916	300	—	Siirretään	4,792	3,256	1,536	—					

Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>		Asukasten luku keskimäärin asuinrakennusta kohti. <i>Habitants par maison.</i>		Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>		Asukasten luku keskimäärin asuinrakennusta kohti. <i>Habitants par maison.</i>	
		varustettuja tilensijoilla, joissa on torvi ja korstein. <i>maisons avec les cheminées.</i>	saunittuja <i>chauffés sans issue pour la fumée.</i>					varustettuja tilensijoilla, joissa on torvi ja korstein. <i>maisons avec les cheminées.</i>	saunittuja <i>chauffés sans issue pour la fumée.</i>		
Siirretty	4,792	3,256	1,536	—		Siirretty	669	669	—	—	
Pielavesi	995	490	505	11	Kristiinankaupunki	428	428	—	6		
Keitele	253	127	126		Uusikaarlebyy	173	173	—	6		
Rautalampi	1,165	780	385		10	Pietarsaari	348	348	—	6	
Wesanto	360	300	60		8	Kokkola	300	300	—	6	
Hankasalmi	1,048	594	454	5	Jyväskylän	294	294	—	7		
Suonenjoki	800	500	300	8							
Leppävirta	594	464	130	24	Maaseurakuntia.						
Kuopio	1,300	1,000	300	12	Sidebyy	409	409	—	6		
Karttula	496	144	352	11	Lappvarti	776	776	—	8		
Maaninka	586	236	350	9	Kristiina	280	280	—	6		
Tuusniemi	386	184	202	18	Isojoki	505	505	—	8		
Kaavi	604	304	300	13	Karijoki	287	287	—	8		
Liperi	644	540	104	12	Teuva	1,130	1,130	—	6		
Taipale	339	336	3	7	Närpiö	3,112	3,112	—	4		
Kuusjärvi	260	210	50	8	Korsnaäsi	615	615	—	7		
Polvijärvi	380	374	6	7	Pirttikylä	681	681	—	5		
Kontiolahti	588	582	6	13	Maalahti	685	685	—	7		
Pielisjärvi	1,230	1,130	100	8	Petolahti	273	273	—	8		
Juuka	840	654	186	9	Bergöö	112	112	—	6		
Nurmes	1,478	997	481	6	Sulva	473	473	—	8		
Rautavaara	168	12	156	8	Mustasaari	1,638	1,638	—	6		
Hlomantsi	1,189	1,081	108	10	Raijpaluoto	361	361	—	7		
Eno	700	638	62	6	Koivulahti	395	395	—	11		
Tohmajärvi	561	537	24	14	Wähäkyrö	585	585	—	9		
Kiihtelysvaara	613	578	35	11	Isokyrö	940	940	—	9		
Kides	700	600	100	15	Ylistaro	810	810	—	11		
Rääkkylä	545	518	27	10	Laihia	1,636	1,636	—	5		
Pelkjärvi	223	209	14	11	Jurva	394	394	—	6		
Kesälahti	373	345	28	9	Ilmajoki	983	983	—	9		
Summa	24,210	17,720	6,490	10	Seinäjäki	343	343	—	7		
					Peräseinäjoki	280	280	—	10		
Waasan lääni.					Kurikka	820	820	—	8		
Kaupungeita.					Kauhajoki	1,158	1,158	—	7		
Nikolainkaupunki	370	370	—	17	Jalasjärvi	1,117	1,117	—	7		
Kaskinen	299	299	—	2	Wirta	676	676	—	9		
Siirretään	669	669	—	—	Siirretään	23,686	23,686	—	—		

Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>			Asustusten luku keskimäärin asuinrakennusta kohti. <i>Habitants par maison.</i>	Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>			Asustusten luku keskimäärin asuinrakennusta kohti. <i>Habitants par maison.</i>
		varustettuja tilansijoilla, joissa on torvi ja korstein. <i>maisons avec les cheminées.</i>	savupirttejä. <i>chauminnes sans issue pour la fumée.</i>	—				—	varustettuja tilansijoilla, joissa on torvi ja korstein. <i>maisons avec les cheminées.</i>	savupirttejä. <i>chauminnes sans issue pour la fumée.</i>	
Siirretty	23,686	23,686	—	—		Siirretty	40,815	40,813	2	—	
Ätsäri	512	512	—	7		Halsova	112	112	—	8	
Keuruu	1,056	1,056	—	6		Perho	155	155	—	9	
Pihlajavesi	215	213	2	7		Kälviä	678	678	—	6	
Multia	452	452	—	7		Ullava					
Alavuus	646	646	—	10		Lohtaja	426	426	—	7	
Töysä	306	306	—	8		Himanka	323	323	—	7	
Kuortane	460	460	—	8		Ylikannus	525	525	—	6	
Lapua	1,177	1,177	—	8		Toholampi	306	306	—	9	
Nurmo	329	329	—	7		Lestijärvi	96	96	—	7	
Kauhava	675	675	—	9		Jyväskylä	800	760	40	9	
Ylihärmä	391	391	—	7		Petäjävesi	380	340	40	9	
Alahärmä	390	390	—	12		Laukaa	1,180	1,103	77	7	
Alajärvi	610	610	—	7		Sumiainen	225	175	50	8	
Soini	380	380	—	6		Saarijärvi	1,528	1,509	19	6	
Lehtimäki	215	215	—	7		Urainen	205	185	20	11	
Wimpeli	243	243	—	9		Karstula	776	774	2	8	
Lappajärvi	569	569	—	8		Wiitasaari	1,420	1,002	418	5	
Evijärvi	373	373	—	9		Konginkangas	92	62	30		
Kortesjärvi	360	360	—	8		Kivijärvi	505	402	103	8	
Wöyri	1,220	1,220	—	7		Pihtipudas	435	340	95	8	
Maksamaa	236	236	—	6		Summa	50,982	50,086	896	7	
Oravainen	652	652	—	5		Oulun lääni.					
Munsala	457	457	—	10		Kaupungeita.					
Usikaarleby	385	385	—	9		Oulu	984	984	—	8	
Jepua	193	193	—	11		Braahenkaupunki	513	513	—	6	
Pietarsaari	1,255	1,255	—	5		Tornio	156	156	—	6	
Purmo	334	334	—	7		Kajaani	106	106	—	9	
Ähtävä	318	318	—	8		Kemi	73	73	—	5	
Luoto	234	234	—	9		Maaseurakuntia.					
Kruunuby	455	455	—	7		Kalajoki	597	597	—	7	
Teerijärvi	360	360	—	8		Alavieska	273	273	—	8	
Kokkola	447	447	—	11		Rautio	190	190	—	6	
Alaveteli	254	254	—	7		Ylivieska	691	691	—	6	
Kaustisenkylä	555	555	—	5		Siirretään	3,583	3,583	—	—	
Weteli	415	415	—	7							
Siirretään	40,815	40,813	2	—							

Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>		Asukasten luku keskimäärin asuinrakennusta kohden. <i>Habitants par maison.</i>	Lääni ja kunta. <i>Gouvernements et communes.</i>	Koko määrä asuinrakennuksia. <i>Nombre total de maisons habitables.</i>	Siitä <i>De ce nombre</i>		Asukasten luku keskimäärin asuinrakennusta kohden. <i>Habitants par maison.</i>
		varustettuja tilensijoilla, joissa on torkki ja korstein. <i>maisons avec les cheminées.</i>	saunapöytä. <i>saunapöytä.</i>				varustettuja tilensijoilla, joissa on torkki ja korstein. <i>maisons avec les cheminées.</i>	saunapöytä. <i>saunapöytä.</i>	
Siirretty	3,583	3,583	—	—	Siirretty	13,612	13,320	292	—
Sievi (Evijärvi)	340	340	—	9	Ii	383	378	5	12
Pyhäjoki	536	536	—	7	Kuivaniemi	186	186	—	8
Merijärvi	193	193	—	7	Pudasjärvi	861	861	—	7
Oulainen	581	581	—	6	Jokijärvi	170	168	2	12
Haapavesi	795	762	33	6	Kuusamo	790	789	1	8
Kärsämäki	273	269	4	7	Suomussalmi	434	320	114	12
Pyhäjärvi	562	518	44	8	Puolanka	380	275	105	10
Haapajärvi	547	547	—	7	Hyrnsalmi	155	132	23	11
Pidisjärvi (Nivala)	610	610	—	8	Ristijärvi	170	94	76	12
Reisjärvi	268	268	—	9	Kuhmoniemi	525	290	235	12
Saloisten emäseurakunta	193	193	—	11	Sotkano	924	784	140	8
Saloisten kappeli	158	158	—	8	Paltamo	408	169	239	8
Wihanti	301	301	—	8	Kajaanin maaseurakunta	281	206	75	8
Siikajoki	168	168	—	9	Säresniemi	219	136	83	14
Revonlahti	125	125	—	8	Simo	136	136	—	15
Paavola	332	324	8	9	Kemi	382	381	1	9
Ranttila	338	321	17	8	Tervola	295	292	3	7
Piippola	347	337	10	7	Rovaniemi	881	881	—	5
Pulkkila	251	249	2	8	Kemijärvi	262	262	—	12
Kestilä	228	214	14	9	Kuolajärvi	244	243	1	8
Hailuoto	237	236	1	8	Ala-Tornio	580	579	1	8
Liminka	161	161	—	18	Karunki	245	245	—	6
Kempele	65	64	1	14	Yli-Tornio (Alkkula)	535	535	—	6
Lumijoki	141	141	—	14	Turtola	135	135	—	10
Tyrnävä	265	245	20	10	Kolari	145	145	—	8
Temmes	97	97	—	9	Muonionniska	110	110	—	8
Oulu	195	186	9	15	Enontekiäinen	65	65	—	8
Muhos	410	390	20	8	Kittilä	287	287	—	7
Utajärvi	357	292	65	9	Sodankylä	285	285	—	9
Kiiminki	379	374	5	3	Utsjoki	56	56	—	7
Yli-Kiiminki	294	268	26	6	Inari	221	221	—	4
Haukipudas	282	269	13	11					
Siirretään	13,612	13,320	292	—	Summa	24,362	22,966	1,396	8

3. Asuinrakennusten Suomessa laatu rakennusaineen, kattamisen ja korkeuden puolesta vuonna 1880.

Maisons habitables reparties selon la construction, la matière du toit, l'hauteur en étages etc.

L ä ä n i. Gouvernements.	Koko määrä asuinrakennuksia. Total des maisons habitables.	Siitä raketut De ce nombre construites				Siitä katetut Couvertes de							Siitä korkeudeltaan Avec l'hauteur en				
		kivestä eli tiilestä. en briques.	tiilestä ja puusta. en briques et en bois en-semble.	puusta. en bois.	saviruukista tai muusta ainesta. en autre matière.	rauta- y. m. levyillä. plâques.	paperilla eli kattohuvalla. feuille d'asphalte.	tiillä eli liuskakivellä. tuile.	päreillä. bardan.	plankuilla, laudoilla eli ruodoilla. bois.	ohjilla, turpeilla, y. m. chaume et gazon.	1-kertaisia. 1 étage.	2-kertaisia. 2 étages.	3-kertaisia. 3 étages.	4-kertaisia. 4 étages.	5 eli useampikerkaisia. 5 étages et plus.	
Uudenmaan lääni	27,523	578	111	26,809	25	1,663	623	540	11,076	10,547	3,074	26,015	1,330	137	35	6	
Turun ja Porin ”	56,403	431	26	55,474	18	546	128	806	25,959	26,027	2,457	55,456	471	17	1	1	
Hämeenlinnan ”	34,014	134	9	33,866	5	153	165	—	20,387	12,881	428	33,630	360	23	1	1	
Wiipurin ”	51,074	251	20	50,781	22	482	329	37	26,859	22,737	630	50,557	513	4	—	—	
Mikkelin ”	19,587	18	7	19,551	11	23	55	1	10,887	8,403	218	19,521	65	1	—	—	
Kuopion ”	24,210	18	2	24,188	2	54	50	1	13,094	10,666	345	24,129	80	1	—	—	
Waasan ”	50,982	45	5	50,927	5	127	56	271	34,612	12,227	3,689	49,395	1,579	7	1	—	
Oulun ”	24,362	36	15	24,290	21	49	35	15	13,195	10,968	100	24,264	97	1	—	—	
Koko Suomi	288,155	1,511	195	285,886	109	3,097	1,441	1,671	156,069	114,456	10,941	282,967	4,495	191	38	8	
Siitä kaupungeissa	16,802	1,262	122	15,380	39	2,850	1,196	1,118	5,727	5,848	63	15,466	1,121	170	37	8	
” maaseurakunnissa	271,353	249	73	270,506	70	247	245	553	150,342	108,608	10,878	267,501	3,374	21	1	—	

4a). Kylvö- ja sato-

Sémençe et récolte en 1878.

L ä ä n i. Gouvernements.	K y l v ö. — Sémençe.							
	Vehnää. Froment.	Ruista. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauraa. Avoine.	Sekulia. Météil.	Tattaria. Sarrasin.	Herneitä. Pois.	Perunoita. Pommes de terre.
	T y n n y r i ä (= 1,6489 hectolitre).							
Uudenmaan lääni	540	37,363	7,736	49,619	1,694	6	2,309	56,654
Turun ja Porin „	2,402	75,383	27,038	75,972	772	1	4,937	81,947
Hämeenlinnan „	493	44,065	16,169	40,396	499	6	3,834	51,283
Wiipurin „	163	47,540	17,910	77,192	70	130	865	50,882
Mikkelin „	181	34,129	16,445	39,319	4,759	312	1,063	33,460
Kuopion „	45	30,072	35,361	14,007	2,452	144	272	43,710
Waasan „	20	56,555	44,263	33,123	464	8	170	85,674
Oulun „	3	17,049	52,082	740	10	—	—	33,483
Koko Suomi	3,847	342,156	217,004	330,368	10,720	607	13,450	437,093

määrä v. 1878.

Sémençe et récolte en 1878.

L ä ä n i. Gouvernements.	S a t o. — Récolte.										
	Vehnää. Froment.	Ruista. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauraa. Avoine.	Sekulia. Météil.	Tattaria. Sarrasin.	Herneitä. Pois.	Perunoita. Pommes de terre.	Nauriita ja muita juurihedelmiä. Raves etc.	Pellavaa. Lin.	Hamppua. Chanvre.
	T y n n y r i ä (= 1,6489 hectolitre).										Leiviskää (= 8,5 kilo).
Uudenmaan lääni	3,158	237,837	47,072	240,345	9,187	19	11,702	270,409	6,520	19,574	228
Turun ja Porin „	13,449	381,759	123,504	405,633	3,840	3	31,163	390,998	20,091	39,005	1,107
Hämeenlinnan „	3,089	278,473	97,433	225,571	2,476	18	14,648	271,504	11,238	61,876	8,376
Wiipurin „	788	261,434	86,421	330,387	339	945	5,770	235,374	21,366	30,878	10,342
Mikkelin „	734	176,664	79,676	160,599	21,167	1,351	5,003	160,173	17,885	11,134	16,728
Kuopion „	226	173,240	139,440	54,109	11,053	626	1,309	174,689	23,340	6,813	22,158
Waasan „	105	282,311	233,729	207,718	2,882	47	1,008	393,973	26,207	14,323	12,815
Oulun „	11	90,288	186,474	2,863	41	—	—	108,396	3,410	29	2,666
Koko Suomi	21,560	1,882,006	993,749	1,627,225	50,985	3,009	70,603	2,005,516	130,057	183,632	74,420

4b). Kylvö- ja sato-

Sémençe et récolte en 1879.

L ä ä n i. Gouvernements.	K y l v ö. — Sémençe.							
	Vehnää. Froment.	Ruista. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauraa. Avoine.	Sekulia. Météil.	Tattaria. Sarrasin.	Herneitä. Pois.	Perunoita. Pommes de terre.
	T y n n y r i ä (= 1,6489 hectolitre).							
Uudenmaan lääni	480	39,278	7,904	51,265	1,898	15	2,336	54,687
Turun ja Porin „	2,189	77,449	25,522	79,440	812	1	4,505	83,919
Hämeenlinnan „	481	45,982	16,702	43,472	571	47	3,480	52,399
Wiipurin „	57	50,929	18,853	88,586	175	79	1,226	52,039
Mikkelin „	192	34,047	17,080	40,656	4,517	239	1,195	33,907
Kuopion „	70	30,318	34,637	15,094	2,594	95	289	41,382
Waasan „	17	58,944	43,059	39,564	379	4	194	85,819
Oulun „	3	17,127	52,073	1,158	25	—	—	32,716
Koko Suomi	3,489	354,074	215,830	359,235	10,971	480	13,225	436,868

L ä ä n i. Gouvernements.	S a t o. — Récolte.										
	Vehnää. Froment.	Ruista. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauraa. Avoine.	Sekulia. Météil.	Tattaria. Sarrasin.	Herneitä. Pois.	Perunoita. Pommes de terre.	Nauriita ja muita juurihedelmiä. Raves etc.	Pellavaa. Lin.	Hamppua. Chanvre.
	T y n n y r i ä (= 1,6489 hectolitre).										Leiviskää (= 8,5 kilo).
Uudenmaan lääni	2,319	213,475	40,078	241,626	9,440	97	11,363	244,448	6,840	18,039	391
Turun ja Porin „	14,035	478,429	130,610	439,934	4,297	4	24,763	442,772	26,127	37,650	1,071
Hämeenlinnan „	2,721	280,421	90,854	232,783	3,024	161	16,893	291,748	12,950	64,303	8,925
Wiipurin „	289	275,726	88,888	374,991	651	743	8,395	227,140	21,730	33,505	10,253
Mikkelin „	859	210,182	86,445	178,268	21,289	1,293	6,119	159,608	25,452	11,968	17,737
Kuopion „	345	228,240	175,128	67,220	13,471	782	1,633	194,688	26,851	7,663	23,024
Waasan „	95	435,752	294,069	276,986	2,756	15	1,336	477,316	28,374	16,271	14,869
Oulun „	151	146,363	247,096	6,763	244	—	3	157,320	4,365	1,072	2,965
Koko Suomi	20,814	2,268,588	1,153,168	1,818,571	55,172	3,095	70,505	2,195,040	152,689	190,471	79,235

4c). Kylvö- ja sato-

Sémençe et ré-

L ä ä n i. Gouvernements.	K y l v ö. — Sémençe.							
	Vehnää. Froment.	Ruista. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauraa. Avoine.	Sekulia. Météil.	Tattaria. Sarrasin.	Herneitä. Pois.	Perunoita. Pommes de terre.
	T y n n y r i ä (= 1,6489 hectolitre).							
Uudenmaan lääni	510	39,258	7,782	51,398	1,790	7	2,429	53,266
Turun ja Porin „	2,226	78,767	25,208	82,926	911	5	5,203	81,968
Hämeenlinnan „	497	47,362	16,277	44,465	666	23	3,641	53,266
Wiipurin „	62	48,693	17,811	86,116	165	74	1,120	58,212
Mikkelin „	208	34,805	16,650	39,837	4,750	246	1,255	33,291
Kuopion „	67	31,237	35,766	16,640	2,206	95	322	42,959
Waasan „	19	63,903	43,401	42,974	379	7	230	87,891
Oulun „	3	17,548	52,583	1,510	22	—	1	33,025
Koko Suomi	3,592	361,573	215,478	365,866	10,889	457	14,201	443,878

5. Viljan tuonnin ja viennin

Importation et exportation

Vuosi. An.	Suomeen tuotua viljaa. Importation.							
	Jauhettua leivisköissä. Farine et gruauz, leiviskää (à 8,5 kg.).	Jauhamatonta tynnyreissä. — Grains en tynnyri (= 1,6489 hectolitre).						
		Kauraa. Avoine.	Vehnää. Froment.	Ohria. Orge.	Ruista. Seigle.	Herneitä. Pois.	Muita viljalajeja. Autres espèces.	Summa. Total.
1876	10,917,642	36,899	4,966	56,206	25,674	3,519	217	127,481
1877	9,325,009	42,629	4,067	67,241	50,623	5,255	381	170,196
1878	9,404,154	42,713	4,153	50,717	92,898	5,697	1,237	197,415
1879	9,204,038	25,067	3,906	19,784	56,098	3,113	2,409	110,377
1880	4,673,715	34,990	5,281	41,923	11,414	3,699	13,090	110,397
Summa	43,524,558	182,298	22,373	235,871	236,707	21,283	17,334	715,866

määrä v. 1880.

colte en 1880.

Vehnää. Froment.	Ruista. Seigle.	Ohria. Orge.	Kauraa. Avoine.	Sekulia. Météil.	Tattaria. Sarrasin.	Herneitä. Pois.	Perunoita. Pommes de terre.	Nauriita ja muita juurihedelmiä. Raves etc.	Pellavaa. Lin.	Hamppua. Chanvre.										
											S a t o. — Récolte.									
											T y n n y r i ä (= 1,6489 hectolitre).									
3,529	306,961	38,356	249,072	9,781	27	11,778	264,792	5,059	14,398	294										
15,982	540,579	113,009	468,567	4,774	16	25,810	376,867	22,694	35,560	1,057										
2,851	329,552	93,206	256,431	3,389	104	17,334	254,605	12,962	60,774	9,390										
280	296,757	82,876	351,914	694	825	6,680	232,159	23,245	29,911	12,857										
828	215,672	70,596	156,968	18,654	1,217	5,631	140,668	21,752	11,563	18,908										
263	231,185	164,779	67,284	7,588	687	1,600	196,212	30,934	9,099	25,355										
92	383,657	252,674	250,965	2,333	12	1,182	298,033	26,125	13,976	12,528										
10	143,304	264,384	8,380	343	—	14	148,233	5,657	312	2,913										
23,835	2,447,667	1,079,880	1,809,581	47,556	2,888	70,029	1,911,569	148,428	175,593	83,302										

määrät vuosina 1876—1880.

du blé en 1876—1880.

Jauhettua leivisköissä. Farine et gruauz, leiviskää (à 8,5 kg.).	Suomesta vietyä viljaa. Exportation.							Erotus viljan tuonnin ja viennin välillä. Merkki + luvun edellä osoittaa jälkimäisen, merkki — edellisen enemmyyttä. Excédant de l'importation (—) ou de l'exportation (+). En ramenant les grains aux „leiviskää“ selon le rapport de 1 tynnyri = 12 leiviskää, l'excédant total de l'importation (—) sera:
	Jauhamatonta tynnyreissä. — Grains en tynnyri (= 1,6489 hectolitre).							
	Kauraa. Avoine.	Vehnää. Froment.	Ohria. Orge.	Ruista. Seigle.	Herneitä. Pois.	Muita viljalajeja. Autres espèces.	Summa. Total.	
108,137	119,815	46	332	20,865	9	26	141,093	— 10,809,505 + 13,612 — 10,646,161
293,093	120,338	1	932	27,434	78	5	148,788	— 9,031,916 — 21,408 — 9,288,812
63,481	159,958	95	252	15,964	12	15	176,296	— 9,340,673 — 21,119 — 9,594,101
99,359	316,652	24	81	11,532	28	28	328,345	— 9,104,679 + 217,968 — 6,489,063
72,472	295,646	23	22,487	99,653	97	45	417,951	— 4,601,243 + 307,554 — 910,595
636,542	1,012,409	189	24,084	175,448	224	119	1,212,473	— 42,888,016 + 496,607 — 36,928,732

6. Talven yli elätettyjen eluk-

Nombre des animaux do-

a) 1877.

Lääni. Gouvernements.	Hevosia. Chevaux.	Varsoja. Poulains.	Harkkia ja sonneja. Boeufs et taureaux.	Lehmiä. Vaches.	Nuorta karjaa. Menu bétail.	Lampaita. Moutons.	Sikoja. Porcs.	Vuohia. Chèvres.	Poroja. Rennes.	Kanoja ja kalkku- neja. Poules et dindons.	Hanhia ja ankoja. Oies et canards.
Uudenmaan lääni	24,277	3,913	9,388	62,698	24,970	84,058	14,683	447	—	33,544	1,170
Turun ja Porin ”	40,825	3,797	20,696	111,189	57,319	228,723	17,299	7,332	—	47,944	805
Hämeenlinnan ”	29,599	4,880	7,760	77,411	28,770	99,098	15,448	7,287	—	24,182	384
Wiipurin ”	35,389	5,425	5,686	115,682	29,351	112,442	38,567	41	—	27,302	722
Mikkelin ”	19,243	3,600	6,166	71,838	24,696	62,097	27,473	696	—	9,589	148
Kuopion ”	25,098	5,630	7,366	95,795	26,871	71,850	26,569	319	—	4,840	48
Waasan ”	39,765	6,310	6,891	141,123	44,458	233,085	19,793	5,927	—	15,939	121
Oulun ”	19,577	3,373	5,268	92,881	22,155	113,013	2,431	58	64,529	3,450	46
Summa	233,773	36,928	69,221	768,617	258,590	1,004,366	162,263	22,107	64,529	166,790	3,444

c) 1879.

Lääni. Gouvernements.	Hevosia. Chevaux.	Varsoja. Poulains.	Harkkia ja sonneja. Boeufs et taureaux.	Lehmiä. Vaches.	Nuorta karjaa. Menu bétail.	Lampaita. Moutons.	Sikoja. Porcs.	Vuohia. Chèvres.	Poroja. Rennes.	Kanoja ja kalkku- neja. Poules et dindons.	Hanhia ja ankoja. Oies et canards.
Uudenmaan lääni	26,195	4,368	12,501	68,106	30,123	85,855	15,836	497	—	37,032	1,313
Turun ja Porin ”	42,630	3,814	21,904	115,983	60,365	235,882	18,860	7,571	—	52,514	1,026
Hämeenlinnan ”	31,123	4,676	8,494	82,201	29,682	104,790	16,457	6,041	—	28,142	489
Wiipurin ”	35,135	5,659	7,152	116,274	33,408	118,115	38,593	21	—	31,264	552
Mikkelin ”	19,924	3,543	6,427	74,316	27,996	64,106	28,623	713	—	10,050	207
Kuopion ”	25,964	5,681	8,067	101,216	29,147	68,966	27,121	505	—	6,450	68
Waasan ”	41,784	6,423	7,505	148,772	46,793	250,968	19,160	5,578	—	17,481	108
Oulun ”	20,911	3,111	5,604	96,849	22,055	120,665	2,106	55	56,458	4,584	31
Summa	243,666	37,275	77,654	803,717	279,569	1,049,347	166,756	20,981	56,458	187,517	3,794

kain lukumäärä Suomessa.

mestiques en Finlande.

b) 1878.

L ä ä n i. Gouvernements.	Hevosia. Chevaux.	Varsoja. Poulains.	Härkiä ja sonneja. Boeufs et taureaux.	Lehmiä. Vaches.	Nuorta karjaa. Menu bétail.	Lampaita. Moutons.	Sikoja. Porcs.	Vuohia. Chèvres.	Poroja. Rennes.	Kanoja ja kalkku- neja. Poules et dindons.	Hanhia ja ankoja. Oies et canards.
Uudenmaan lääni	24,837	4,078	11,463	65,698	28,637	87,981	15,258	497	—	35,023	1,259
Turun ja Porin „	41,636	3,641	20,920	111,117	57,928	230,512	18,414	6,679	—	49,654	890
Hämeenlinnan „	30,342	4,712	8,403	80,229	29,477	107,277	16,325	6,647	—	25,650	628
Wiipurin „	35,064	6,034	6,719	114,422	30,860	112,738	36,114	47	—	30,314	946
Mikkelin „	19,914	3,465	6,124	73,534	28,541	63,411	27,994	687	—	9,607	239
Kuopion „	24,607	6,028	7,481	99,085	27,972	67,493	27,210	428	—	5,735	48
Waasan „	40,915	6,499	7,288	144,223	44,469	241,400	19,450	5,454	—	16,606	172
Oulun „	20,360	3,149	5,416	94,277	21,327	115,600	2,221	50	57,746	3,990	48
Summa	237,675	37,606	73,814	782,585	269,211	1,026,412	162,986	20,489	57,746	176,579	4,230

d) 1880.

L ä ä n i. Gouvernements.	Hevosia. Chevaux.	Varsoja. Poulains.	Härkiä ja sonneja. Boeufs et taureaux.	Lehmiä. Vaches.	Nuorta karjaa. Menu bétail.	Lampaita. Moutons.	Sikoja. Porcs.	Vuohia. Chèvres.	Poroja. Rennes.	Kanoja ja kalkku- neja. Poules et dindons.	Hanhia ja ankoja. Oies et canards.
Uudenmaan lääni	25,956	4,127	12,001	66,958	27,559	77,815	14,483	486	—	35,766	1,305
Turun ja Porin „	42,428	4,081	20,216	113,806	56,467	219,931	18,099	6,672	—	51,942	1,025
Hämeenlinnan „	30,796	4,688	8,335	83,736	28,977	104,570	16,644	6,231	—	29,532	574
Wiipurin „	35,245	5,553	6,865	118,322	30,749	111,460	35,423	47	—	31,118	584
Mikkelin „	18,963	3,321	6,325	73,188	26,764	59,781	27,185	558	—	10,588	136
Kuopion „	25,334	5,261	8,300	103,215	28,486	66,009	26,936	542	—	7,191	93
Waasan „	41,209	6,137	7,060	141,465	41,915	223,011	13,998	5,557	1	18,313	117
Oulun „	20,534	2,830	5,292	94,885	20,116	114,519	2,170	89	52,511	5,010	35
Summa	240,465	35,998	74,394	795,575	261,033	977,096	154,938	20,182	52,512	189,460	3,869

7. Tarttuyiin tauteihin kuolleita elukoita.

Animaux domestiques crevés des épidémies contagieuses.

a) 1878.

L ä ä n i. Gouvernements.		Hevosia ja varsoja. <i>Chevaux et poulains.</i>	Nauta-eläimiä. <i>Bêtes à cornes.</i>	Lampaita. <i>Moutons.</i>	Sikoja. <i>Pores.</i>	Vuohia. <i>Chèvres.</i>	Poroja. <i>Reines.</i>	Siipikarjaa. <i>Volaille.</i>
Uudenmaan	lääni	32	165	590	87	9	—	8
Turun ja Porin	”	35	175	201	52	1	—	44
Hämeenlinnan	”	60	206	534	74	47	—	125
Wiipurin	”	26	50	310	287	—	—	6
Mikkelin	”	42	263	149	49	—	—	6
Kuopion	”	172	618	1,042	586	—	—	48
Waasan	”	29	94	425	110	1	—	1
Oulun	”	66	109	631	22	—	80	—
Summa		462	1,680	3,882	1,267	58	80	238

b) 1879.

L ä ä n i. Gouvernements.		Hevosia ja varsoja. <i>Chevaux et poulains.</i>	Nauta-eläimiä. <i>Bêtes à cornes.</i>	Lampaita. <i>Moutons.</i>	Sikoja. <i>Pores.</i>	Vuohia. <i>Chèvres.</i>	Poroja. <i>Reines.</i>	Siipikarjaa. <i>Volaille.</i>
Uudenmaan	lääni	49	125	632	104	7	—	—
Turun ja Porin	”	59	164	322	68	2	—	29
Hämeenlinnan	”	59	224	304	52	39	—	86
Wiipurin	”	72	129	163	142	—	—	52
Mikkelin	”	36	258	155	88	1	—	30
Kuopion	”	250	697	1,220	460	—	—	57
Waasan	”	43	127	502	113	—	—	10
Oulun	”	21	28	411	23	—	350	—
Summa		589	1,752	3,709	1,050	49	350	264

c) 1880.

L ä ä n i. Gouvernements.	Hevosia ja varsoja. <i>Chevaux et poulains.</i>	Nauta-eläimiä. <i>Bêtes à cornes.</i>	Lampaista. <i>Moutons.</i>	Sikoja. <i>Porcs.</i>	Vuohia. <i>Chèvres.</i>	Poroja. <i>Rennes.</i>	Siipikarjaa. <i>Volailles.</i>
Uudenmaan lääni	28	74	389	45	—	—	—
Turun ja Porin ”	58	267	363	76	9	—	31
Hämeenlinnan ”	95	399	431	52	47	—	124
Wiipurin ”	91	155	545	157	1	—	77
Mikkelin ”	91	368	131	32	1	—	—
Kuopion ”	174	658	847	257	—	—	43
Waasan ”	38	134	844	39	—	—	4
Oulun ”	52	353	389	10	—	250	—
Summa	627	2,408	3,939	668	58	250	279

9. Maanomistajain lukumäärä ja jako sen viljelyn maan laajuuden mukaan, mikä heillä on kussakin läänissä vuonna 1880.

Les propriétaires classés selon la grandeur de leurs terres labourables en 1880.

L ä ä n i. Gouvernements.	Maanomistajain lukumäärä. <i>Nombre de propriétaires.</i>	Siitä oli allaseisovalla lukumäärällä — <i>De ce nombre ayants</i>				Torpparein lukumäärä. <i>Nombre de petits fermiers.</i>
		200 tynnyrin-alaa viljeltyä maata eli enemmän. <i>plus de 200 „tynnyrinala.“</i>	50—200 tynnyrin-alaa viljeltyä maata. <i>de 50 à 200.</i>	10—50 tynnyrin-alaa viljeltyä maata. <i>de 10 à 50.</i>	vähemmän kuin 10 tynnyrin-alaa viljeltyä maata. <i>moins de 10.</i>	
Uudenmaan lääni	5,981	230	704	4,178	869	4,730
Turun ja Porin ”	11,406	248	1,908	6,685	2,565	15,143
Hämeenlinnan ”	8,132	465	1,265	4,831	1,571	8,175
Wiipurin ”	24,401	63	1,439	9,982	12,917	3,351
Mikkelin ”	8,865	20	230	4,994	3,621	6,393
Kuopion ”	13,090	35	1,114	7,555	4,386	7,477
Waasan ”	20,315	132	3,050	10,479	6,654	12,850
Oulun ”	13,763	1	104	5,305	8,353	3,834
Summa	105,953	1,194	9,814	54,009	40,936	61,953

Muist. Numerot tässä taulussa ovat summittaisia yhteenvedoja yksityisten kuntien antamista ilmoituksista. Ne maanomistajat, joilla kahdessa eli useammassa kunnassa on maatiloja, tulevat siis kahdesti eli useammasti tässä yhteenvedossa esiin.

8. Petojen tappa-

Animaux domestiques tués

a) 1877.

L ä ä n i. <i>Gouvernements.</i>	Hevosia ja varsoja. <i>Chevaux et poulains.</i>	Nauta-eläimiä. <i>Bêtes à cornes.</i>	Lampaita. <i>Moutons.</i>	Sikoja. <i>Porcs.</i>	Vuohia. <i>Chèvres.</i>	Poroja. <i>Rennes.</i>	Siipikarjaa. <i>Volaille.</i>
Uudenmaan lääni	74	267	1,537	23	4	—	1,004
Turun ja Porin ”	161	601	3,981	14	166	—	892
Hämeenlinnan ”	254	408	1,803	51	86	—	668
Wiipurin ”	123	399	1,295	241	—	—	300
Mikkelin ”	50	108	302	25	1	—	100
Kuopion ”	9	182	751	40	—	—	42
Waasan ”	8	24	720	—	1	—	100
Oulun ”	29	62	1,531	—	—	3,401	1
Summa	708	2,051	11,920	394	258	3,401	3,107

c) 1879.

L ä ä n i. <i>Gouvernements.</i>	Hevosia ja varsoja. <i>Chevaux et poulains.</i>	Nauta-eläimiä. <i>Bêtes à cornes.</i>	Lampaita. <i>Moutons.</i>	Sikoja. <i>Porcs.</i>	Vuohia. <i>Chèvres.</i>	Poroja. <i>Rennes.</i>	Siipikarjaa. <i>Volaille.</i>
Uudenmaan lääni	35	76	394	10	7	—	291
Turun ja Porin ”	112	566	2,850	10	82	—	757
Hämeenlinnan ”	152	331	1,624	27	133	—	675
Wiipurin ”	95	325	1,054	158	—	—	124
Mikkelin ”	19	55	312	17	2	—	142
Kuopion ”	11	125	627	28	—	—	54
Waasan ”	14	46	875	5	7	—	67
Oulun ”	24	102	1,659	3	—	3,053	5
Summa	462	1,626	9,395	258	231	3,053	2,115

mia koti-eläimiä.

par des bêtes féroces.

b) 1878.

Lääni. Gouvernements.	Hevosia ja varsa- joja. <i>Chevaux et poulains.</i>	Nauta-eläimiä. <i>Bêtes à cornes.</i>	Lampa- ita. <i>Moutons.</i>	Siko- ja. <i>Porcs.</i>	Vuohia. <i>Chèvres.</i>	Poro- ja. <i>Rennes.</i>	Siipikar- jaa. <i>Volaille.</i>
Uudenmaan lääni	41	113	718	13	10	—	391
Turun ja Porin ”	158	472	2,455	12	106	—	916
Hämeenlinnan ”	171	324	1,918	52	173	—	797
Wiipurin ”	68	307	853	211	3	—	381
Mikkelin ”	35	84	307	26	—	—	125
Kuopion ”	9	251	772	26	—	—	53
Waasan ”	31	74	1,057	4	—	—	150
Oulun ”	18	128	1,862	—	—	4,568	52
Summa	531	1,753	9,942	344	292	4,568	2,865

a) 1880.

Lääni. Gouvernements.	Hevosia ja varsa- joja. <i>Chevaux et poulains.</i>	Nauta-eläimiä. <i>Bêtes à cornes.</i>	Lampa- ita. <i>Moutons.</i>	Siko- ja. <i>Porcs.</i>	Vuohia. <i>Chèvres.</i>	Poro- ja. <i>Rennes.</i>	Siipikar- jaa. <i>Volaille.</i>
Uudenmaan lääni	27	70	486	4	12	—	235
Turun ja Porin ”	80	471	2,728	15	103	—	863
Hämeenlinnan ”	163	361	1,297	22	88	—	829
Wiipuria ”	122	343	1,099	211	—	—	186
Mikkelin ”	15	45	256	6	—	—	183
Kuopion ”	3	110	688	23	—	—	60
Waasan ”	3	35	933	3	4	—	98
Oulun ”	54	107	1,454	—	—	3,167	10
Summa	467	1,542	8,941	284	207	3,167	2,464

10*). Vaihtelut ruistynnyriä hinnassa vuosina 1876—1880.

Les prix courants de

(1 tynnyri = 1,648

seigle en 1876—1880.

hectolitre).

L ä ä n i. Gouvernements.	1 8 7 6.						1 8 7 7.					
	Vuoden keski- verohinta. <i>Prix moyen.</i>		Korkein mer- kitty hinta vuo- den kuluessa. <i>Prix le plus haut.</i>		Alin merkitty hinta vuoden ku- luessa. <i>Prix le plus bas.</i>		Vuoden keski- verohinta. <i>Prix moyen.</i>		Korkein mer- kitty hinta vuo- den kuluessa. <i>Prix le plus haut.</i>		Alin merkitty hinta vuoden ku- luessa. <i>Prix le plus bas.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Uudenmaan lääni	23	70	—	—	—	—	23	40	30	—	20	—
Turun ja Porin „	23	95	—	—	—	—	23	35	30	—	15	50
Hämeenlinnan „	23	55	—	—	—	—	23	15	30	—	18	—
Viipurin „	23	35	—	—	—	—	23	35	32	—	18	—
Mikkelin „	22	70	30	—	18	—	22	40	30	—	20	—
Kuopion „	23	5	—	—	—	—	22	95	31	—	16	—
Waasan „	22	30	33	—	18	—	22	—	34	—	15	—
Oulun, paitsi Lapinmaata	23	35	40	—	12	—	23	5	40	—	5	—
Lapinmaa	—	—	40	—	30	—	—	—	55	—	30	—

1 8 7 8.						1 8 7 9.						1 8 8 0.					
Vuoden keski- verohinta. <i>Prix moyen.</i>		Korkein mer- kitty hinta vuo- den kuluessa. <i>Prix le plus haut.</i>		Alin merkitty hinta vuoden ku- luessa. <i>Prix le plus bas.</i>		Vuoden keski- verohinta. <i>Prix moyen.</i>		Korkein mer- kitty hinta vuo- den kuluessa. <i>Prix le plus haut.</i>		Alin merkitty hinta vuoden ku- luessa. <i>Prix le plus bas.</i>		Vuoden keski- verohinta. <i>Prix moyen.</i>		Korkein mer- kitty hinta vuo- den kuluessa. <i>Prix le plus haut.</i>		Alin merkitty hinta vuoden ku- luessa. <i>Prix le plus bas.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
23	10	30	—	21	—	23	20	28	—	19	—	23	95	30	—	18	—
22	95	30	—	17	—	22	90	27	—	18	—	23	70	30	—	18	—
22	65	30	—	18	—	22	75	28	—	17	—	23	55	28	—	17	—
22	95	30	—	16	—	22	95	30	—	15	—	23	75	37	—	17	50
22	20	28	—	20	—	22	10	28	—	15	—	22	80	32	—	18	—
22	65	30	—	15	—	22	55	36	—	16	—	23	35	34	—	15	—
21	50	33	—	15	—	21	50	32	—	15	—	22	20	33	—	16	—
22	55	40	—	8	—	22	45	40	—	12	—	23	25	36	—	11	50
—	—	60	—	25	—	—	—	50	—	15	—	—	—	50	—	25	—

*) Taulu N:o 9. Katso siv. 33.

11. Palvelus- ja työväen palkka-

Les salaires des ouvriers

Vuonna

Lääni. Gouvernements.	Rengin palkka elatusta luke- matta. <i>Le salaire d'un serviteur de ferme sans compter le vivre.</i>			Piian palkka elatusta luke- matta. <i>Le salaire d'une servante de ferme sans compter le vivre.</i>			Talon ruuassa olevan miehen päivätyön hinta — Prix de la journée d'un ouvrier, sans compter la nourriture.					
	Keskimäärä siinä ei niissä kun- nissa, missä palkka on vahin. <i>Salaires moyens dans les en- droits, où les prix sont les plus bas.</i>	Keskimäärä siinä ei niissä kun- nissa, missä palkka on suurin. <i>Salaires moyens dans les en- droits, où les prix sont les plus élevés.</i>	Keskimäärä siinä ei niissä kun- nissa, missä palkka on keskimääräinen. <i>Salaires moyens de la province.</i>	Kesällä — Pendant l'été								
				Keskimäärä siinä ei niissä kun- nissa, missä palkka on vahin. <i>Salaires moyens dans les en- droits, où les prix sont les plus bas.</i>		Keskimäärä siinä ei niissä kun- nissa, missä palkka on suurin. <i>Salaires moyens dans les en- droits, où les prix sont les plus élevés.</i>		Keskimäärä siinä ei niissä kun- nissa, missä palkka on keskimääräinen. <i>Salaires moyens de la province.</i>				
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	
Uudenmaan lääni	207	300	110	108	160	50	1	48	3	—	—	80
Turun ja Porin ”	169	300	100	86	175	40	1	20	2	50	—	75
Hämeenlinnan ”	183	400	100	90	220	55	1	11	2	—	—	80
Wiipurin ”	185	320	75	90	210	40	1	51	2	37	—	70
Mikkelin ”	143	220	75	74	120	40	1	16	2	—	—	75
Kuopion ”	135	300	90	65	200	35	1	4	1	75	—	70
Waasan ”	145	300	80	74	200	25	1	19	2	—	—	60
Oulun ”	154	300	75	64	125	30	1	62	3	—	—	—
Koko Suomi	165	400	75	81	220	25	1	29	3	—	—	60
Vuonna												
Uudenmaan lääni	197	300	105	106	175	45	1	30	3	—	—	70
Turun ja Porin ”	171	250	100	90	150	50	1	11	2	—	—	50
Hämeenlinnan ”	174	360	90	87	200	40	1	2	2	—	—	60
Wiipurin ”	176	315	75	81	120	40	1	40	2	37	—	70
Mikkelin ”	147	200	100	74	120	45	1	18	1	50	—	80
Kuopion ”	123	200	70	58	100	30	—	97	1	90	—	60
Waasan ”	134	200	75	69	120	30	1	5	2	50	—	50
Oulun ”	136	300	80	58	125	30	1	48	4	—	—	—
Koko Suomi	157	360	70	78	200	30	1	19	4	—	—	50
Vuonna												
Uudenmaan lääni	197	300	100	105	160	40	1	26	2	50	—	75
Turun ja Porin ”	168	300	75	88	150	45	1	19	3	—	—	60
Hämeenlinnan ”	161	365	60	82	200	30	—	98	2	—	—	50
Wiipurin ”	173	300	70	82	120	35	1	45	2	37	—	70
Mikkelin ”	144	200	80	72	100	30	1	8	2	—	—	70
Kuopion ”	124	200	70	58	100	30	1	—	1	80	—	60
Waasan ”	136	300	75	71	120	30	1	13	2	50	—	50
Oulun ”	137	300	80	45	125	30	1	52	3	—	—	—
Koko Suomi	155	365	60	75	200	30	1	20	3	—	—	50

ehdot maaseudulla kussakin läänissä.

agricoles en 1878.

1878.

Lääni. Gouvernements.	Talon ruuassa olevan vaimonpuolen päivätyön hinta. Prix de la journée d'une ouvrière sans compter la nourriture.					
	Kesällä — Pendant l'été.					
	Keskimäärä siinä ei niissä kun- nissa, missä palkka on vahin. <i>Salaires moyens dans les en- droits, où les prix sont les plus bas.</i>		Keskimäärä siinä ei niissä kun- nissa, missä palkka on suurin. <i>Salaires moyens dans les en- droits, où les prix sont les plus élevés.</i>		Keskimäärä siinä ei niissä kun- nissa, missä palkka on keskimääräinen. <i>Salaires moyens de la province.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	
Uudenmaan lääni	86	1	80	—	40	—
Turun ja Porin ”	68	1	50	—	40	—
Hämeenlinnan ”	60	1	25	—	40	—
Wiipurin ”	83	1	70	—	40	1
Mikkelin ”	62	1	40	—	40	—
Kuopion ”	49	1	25	—	25	—
Waasan ”	58	1	50	—	20	—
Oulun ”	51	1	50	—	15	—
Koko Suomi	65	1	80	—	15	—
Vuonna						
Uudenmaan lääni	75	1	80	—	40	—
Turun ja Porin ”	64	1	50	—	25	—
Hämeenlinnan ”	53	1	25	—	25	—
Wiipurin ”	73	1	50	—	40	—
Mikkelin ”	65	1	20	—	40	—
Kuopion ”	44	1	—	—	25	—
Waasan ”	52	1	50	—	25	—
Oulun ”	46	1	50	—	15	—
Koko Suomi	59	1	80	—	15	—
Vuonna						
Uudenmaan lääni	69	1	50	—	40	—
Turun ja Porin ”	66	2	50	—	25	—
Hämeenlinnan ”	51	1	25	—	25	—
Wiipurin ”	75	1	50	—	35	—
Mikkelin ”	62	1	40	—	40	—
Kuopion ”	43	1	—	—	25	—
Waasan ”	55	1	50	—	25	—
Oulun ”	48	1	—	—	20	—
Koko Suomi	59	2	50	—	20	—

12. Katsaus metsävalkeoihin Snomessa vuosina 1876—1880.

Les incendies des forêts en 1876—1880.

L ä ä n i. Gouvernements.	Tynnyrin-alaa palanutta metsää. <i>L'étendue des terres boisées, dévastées par le feu — (tynnyrinala).</i>					Edelläseisovan metsän ilmoitettu arvo. <i>Valeur des bois consommés.</i>				
	M a r k k a a.									
	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Uudenmaan lääni	?	56	218	?	616	?	959	5,150	?	11,711
Turun ja Porin „	?	242	197	452	4,377	?	7,466	3,685	3,420	30,396
Hämeenlinnan „	?	18	167	45	3,456	?	810	5,675	70	19,450
Wiipurin „	?	279	321	39	792	?	1,891	1,847	1,260	13,945
Mikkelin „	895	90	3	—	731	39,000	500	60	?	17,390
Kuopion „	?	294	62	640	4,449	?	4,688	186	7,870	15,040
Waasan „	320	555	739	827	2,730	6,170	1,200	6,634	7,603	27,600
Oulun „	200	783	13,850	78,715	8,409	1,000	2,360	47,751	905,513	42,351
Koko Suomi	?	2,317	15,557	80,718	25,560	?	19,874	70,988	925,736	177,883

13. Plankkujen ja lautojen keskihinta vuosina 1876—1880.

Prix moyens des bois de sciage en 1876—1880.

L ä ä n i. Gouvernements.	Reduceerattu tolti plankkuja à 16 kuutiojalkaa.										Reduceerattu tolti lautoja à 16 kuutiojalkaa.									
	1876.		1877.		1878.		1879.		1880.		1876.		1877.		1878.		1879.		1880.	
	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.
Uudenmaan lääni	—	—	18	36	15	86	15	7	16	3	—	—	14	18	11	5	10	3	10	86
Turun ja Porin „	—	—	20	58	12	75	16	91	19	50	—	—	10	99	8	49	9	9	9	69
Hämeenlinnan „	—	—	17	18	15	23	12	58	15	15	—	—	9	94	8	23	7	59	8	41
Wiipurin „	31	23	26	19	23	82	23	97	24	19	15	63	14	18	12	38	13	80	13	13
Mikkelin „	22	57	17	70	13	37	14	18	13	81	14	43	10	70	9	92	10	99	10	44
Kuopion „	12	—	21	40	18	9	17	42	19	75	10	—	10	93	9	26	9	42	11	22
Waasan „	16	59	14	97	12	31	12	81	13	13	10	75	11	17	8	15	8	76	8	76
Oulun „	20	9	15	98	14	1	13	18	13	82	10	92	9	51	8	21	7	30	7	76
Keskihinta koko maassa	—	—	18	58	14	69	15	51	16	81	—	—	11	20	9	5	9	23	9	64

14. Halkojen keskihinta vuosina 1876—1880.

Le prix moyen des bois à brûler en 1876—1880.

L ä ä n i. Gouvernements.	Kuutiosyltä koivuhalkoja.										Kuutiosyltä havupuuhalkoja.									
	1876.		1877.		1878.		1879.		1880.		1876.		1877.		1878.		1879.		1880.	
	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.
Uudenmaan lääni	—	—	19	66	17	86	16	38	17	60	—	—	13	57	11	82	11	26	11	51
Turun ja Porin ”	—	—	17	8	12	79	13	55	15	92	—	—	11	12	8	53	9	22	10	66
Hämeenlinnan ”	—	—	10	51	10	45	9	68	10	41	—	—	7	67	7	63	6	98	7	91
Wiipurin ”	17	21	16	83	15	—	15	10	16	14	13	43	12	17	10	67	10	91	11	56
Mikkelin ”	10	69	11	94	10	9	8	87	9	52	8	—	9	10	7	41	6	74	7	30
Kuopion ”	8	—	8	59	7	80	7	36	8	78	6	—	6	34	5	74	5	24	6	64
Waasan ”	13	10	12	80	9	80	9	66	10	50	9	7	8	77	6	91	6	56	7	24
Oulun ”	11	22	9	24	7	73	7	37	8	6	8	66	7	18	5	79	5	55	5	97
Keskihinta koko maalle	—	—	13	67	11	39	11	21	12	45	—	—	9	58	7	96	7	89	8	73

15. Tervan keskihinta vuosina 1876—1880.

Le prix moyen de goudron en 1876—1880.

L ä ä n i. Gouvernements.	Tynnyri tervaa. — Par „tynnyri“ à 1,6489 hectolitre.									
	1876.		1877.		1878.		1879.		1880.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Uudenmaan lääni	—	—	21	5	17	90	16	52	18	28
Turun ja Porin ”	—	—	21	52	18	20	17	26	19	12
Hämeenlinnan ”	—	—	21	33	17	66	15	51	17	30
Wiipurin ”	19	76	18	87	17	53	18	15	18	91
Mikkelin ”	21	51	19	10	17	68	16	—	17	—
Kuopion ”	20	—	19	10	16	55	15	—	16	35
Waasan ”	16	68	14	99	13	9	12	42	14	12
Oulun ”	15	44	15	99	13	99	12	66	13	49
Keskihinta koko maalle	—	—	18	38	16	31	15	27	16	70

16. Tapettuja peto-eläimiä ja niistä

Bêtes féroces tuées ainsi que le montant des

a) 1876.

Lääni. Gouvernements.	Karttuja. Ours.	Susia. Loups.	Iiveksia. Lynx.	Kettuja. Renards.	Ahmoja. Gloutons.	Sankkoja. Loutres.	Naakkia. Martres.	Kärppiä. Hermies.	Ryöstölintuja. Oiseaux de proie.	Maksettujen palkintojen määrä. Le montant des gratifications.		
										Markkaa.	p-niä.	
Uudenmaan lääni	Tietoja puuttuu.											
Turun ja Porin „	Tietoja puuttuu.											
Hämeenlinnan „	Tietoja puuttuu.											
Wiipurin „	31	45	30	473	1	53	41	11	130	3,898	88	
Mikkelin „	19	13	2	386	—	3	8	68	202	2,262	20	
Kuopion „	10	10	14	860	—	—	—	200	—	—	—	
Waasan „	3	22	25	754	—	48	17	592	543	2,553	50	
Oulun „	43	28	11	702	82	29	6	965	228	3,620	57	

c) 1878.

Lääni. Gouvernements.	Karttuja. Ours.	Susia. Loups.	Iiveksia. Lynx.	Kettuja. Renards.	Ahmoja. Gloutons.	Sankkoja. Loutres.	Naakkia. Martres.	Kärppiä. Hermies.	Ryöstölintuja. Oiseaux de proie.	Maksettujen palkintojen määrä. Le montant des gratifications.	
										Markkaa.	p-niä.
Uudenmaan lääni	—	45	16	222	3	23	17	14	206	4,071	80
Turun ja Porin „	—	99	34	179	—	25	5	45	250	4,216	83
Hämeenlinnan „	2	79	43	253	—	54	55	115	397	5,760	56
Wiipurin „	25	30	20	477	1	67	66	51	862	4,846	65
Mikkelin „	9	8	1	269	—	7	14	28	293	1,276	80
Kuopion „	12	—	15	545	3	39	10	423	169	1,257	—
Waasan „	—	7	13	608	—	37	70	648	353	1,003	16
Oulun „	23	29	4	631	69	64	2	990	331	1,898	32
Summa	71	297	146	3,184	76	316	239	2,314	2,861	24,331	12

maksettujen palkintojen määrä.

gratifications accordées aux chasseurs.

b) 1877.

L ä ä n i. Gouvernements.	Karhuja. Ours.	Susia. Loups.	Iiveksiä. Lynx.	Kettuja. Renards.	Ahmoja. Gloutons.	Sankkoja. Loutres.	Näkkiä. Martres.	Karpia. Hermes.	Ryöstölinnaja. Oiseau de proie.	Maksettujen palkintojen määrä. Le montant des gratifications.	
										Markkaa.	p:niä.
Uudenmaan lääni	—	28	22	396	4	43	22	38	243	2,611	66
Turun ja Porin ”	1	172	54	287	1	77	4	46	251	5,495	71
Hämeenlinnan ”	1	61	42	263	—	42	48	103	249	4,946	80
Wiipurin ”	59	38	27	469	7	69	44	8	538	6,038	10
Mikkelin ”	12	13	2	132	—	5	7	42	222	1,913	60
Kuopion ”	9	2	10	496	1	19	6	274	141	1,485	—
Waasan ”	—	11	40	479	—	24	23	548	493	1,762	28
Oulun ”	63	17	13	662	67	52	8	1,137	250	2,680	91
Summa	145	342	210	3,184	80	331	162	2,196	2,387	26,934	6

d) 1879.

L ä ä n i. Gouvernements.	Karhuja. Ours.	Susia. Loups.	Iiveksiä. Lynx.	Kettuja. Renards.	Ahmoja. Gloutons.	Sankkoja. Loutres.	Näkkiä. Martres.	Karpia. Hermes.	Ryöstölinnaja. Oiseau de proie.	Maksettujen palkintojen määrä. Le montant des gratifications.	
										Markkaa.	p:niä.
Uudenmaan lääni	2	36	22	260	—	13	10	18	243	3,658	7
Turun ja Porin ”	—	115	33	255	—	68	3	49	397	4,380	90
Hämeenlinnan ”	1	59	50	339	—	46	64	159	741	4,620	82
Wiipurin ”	56	55	17	419	—	62	37	22	407	7,745	30
Mikkelin ”	13	9	6	396	—	7	1	50	338	1,978	30
Kuopion ”	7	—	17	629	3	29	10	405	277	915	—
Waasan ”	11	2	25	596	—	43	4	491	417	1,495	25
Oulun ”	43	112	4	717	93	59	1	746	516	3,577	31
Summa	133	388	174	3,611	96	327	130	1,940	3,336	28,370	95

e) 1880.

L ä ä n i. Gouvernements.	Karttuja. Ours.	Susia. Loups.	Ilveksiä. Lynx.	Kettuja. Renards.	Ahmoja. Gloutons.	Saukkoja. Loutres.	Näätä. Martres.	Kärppiä. Hermes.	Ryöstölinnuja. Oiseaux de proie.	Maksettujen palkintojen määrä. Le montant des gratifications.	
										Markkaa.	p:niä.
Uudenmaan lääni	1	18	26	397	—	15	10	16	277	3,720	24
Turun ja Porin „	—	87	77	383	—	36	4	30	403	8,035	12
Hämeenlinnan „	—	114	91	461	—	51	46	140	612	9,418	65
Wiipurin „	27	62	35	435	1	58	18	11	617	7,279	86
Mikkelin „	11	3	10	335	—	7	5	44	166	1,695	—
Kuopion „	17	—	23	667	13	31	49	522	347	3,048	—
Waasan „	7	18	33	736	—	24	29	498	596	2,779	51
Oulun „	52	19	6	815	106	45	11	630	491	5,404	52
Summa	115	321	301	4,229	120	267	172	1,891	3,509	41,380	90

17. Vero- ja kotitarvemyllyjen lukumäärä Suomessa vuonna 1880.

Nombre des moulins en 1880.

L ä ä n i. Gouvernements.	Veromyllyjä, joita käyttää — Moulins, payant l'impôt à l'État.									Kotitarvemyllyjä, joita käyttää Moulins ne payant pas d'impôt.							
	Höyry. Moulins à vapeur.			Vesi. Moulins à eau.				Tuuli eli muu käyttövoima. Moulins à vent.		Vesi. Moulins à eau.				Tuuli eli muu käyttövoima. Moulins à vent.			
	Myllyjen luku. Nombre des moulins.	Masiniain väkkyys hevosvoimissa. La force des machines chevaux.	Kiviparien luku. Nombre des paires de meules.	Myllyjen luku. Nombre des moulins.	Turbiinien luku. Nombre des turbines.	Vesirastasten luku. Nombre des roues.	La force des machines chevaux.	Masiniain väkkyys hevosvoimissa. La force des machines chevaux.	Kiviparien luku. Nombre des paires de meules.	Myllyjen luku. Nombre des moulins.	Myllyjen luku. Nombre des moulins.	Turbiinien luku. Nombre des turbines.	Vesirastasten luku. Nombre des roues.	Masiniain väkkyys hevosvoimissa. La force des machines chevaux.	Kiviparien luku. Nombre des paires de meules.	Myllyjen luku. Nombre des moulins.	Kiviparien luku. Nombre des paires de meules.
Uudenmaan lääni	—	—	—	128	5	172	1,141	239	11	11	240	2	245	613	249	186	187
Turun ja Porin „	6	36	9	108	—	117	150	251	—	—	951	114	596	253	1,063	4,185	4,206
Hämeenlinnan „	4	69	6	160	12	198	50	292	10	17	543	—	549	—	568	126	133
Wiipurin „	2	64	2	319	71	430	548	408	3	3	134	15	143	60	134	166	168
Mikkelin „	2	12	3	208	2	206	—	275	1	2	162	1	161	—	162	610	612
Kuopion „	3	14	3	158	13	163	145	209	1	1	459	—	459	—	459	997	997
Waasan „	5	52	15	124	5	119	7	268	—	—	1,354	7	1,347	34	1,426	2,367	2,452
Oulun „	2	86	14	47	12	54	35	85	—	—	1,238	24	1,220	30	1,254	777	780
Summa	24	333	52	1,252	120	1,459	2,076	2,027	26	34	5,081	163	4,720	990	5,315	9,414	9,535

18. Katsaus Suomen sahaliikkeesen.

Nombre de scieries en Finlande ainsi que leur production.

a) 1878.

L ä ä n i. Gouvernements.	Sahojen lukumäärä Nombre de scieries			Raamien lukumäärä. Lames.	Työväen määrä. Gens de travail.				Sahattuja tukkeja, kappaleita. Billes scies, pièces.	Valmistuksen määrä kuutiojaloissa. Production des scieries en pieds cubes.		
	höyry- à vapeur.	vesi- à eau.	Summa. Total.		Miehiä. Hommes.	Vaimonpuolia. Femmes.	Lapsia alle 15 vuoden. Enfants au-dessous de 15 ans.	Summa. Total.		Plankkuja. Planches.	Lautoja. Ais.	Muita sahattuotteita. Autres bois de sciage.
Uudenmaan lääni	11	21	32	51	514	58	3	575	425,662	971,692	976,531	404,600
Turun ja Porin	14	36	50	64	619	68	63	750	1,113,529	3,251,553	1,667,102	990,340
Hämeenlinnan	7	30	37	67	654	91	51	796	629,196	2,300,755	1,683,502	112,840
Wiipurin	14	7	21	59	1,183	101	74	1,358	1,304,020	3,335,732	4,781,846	1,420,612
Mikkelin	3	16	19	37	324	135	164	623	248,424	3,070,500	1,240,100	1,140
Kuopion	6	14	20	36	484	275	406	1,165	717,398	3,206,528	3,159,552	1,015
Waasan	2	18	20	41	196	1	6	203	232,649	821,864	562,147	86,600
Oulun	9	21	30	65	597	120	107	824	426,294	2,450,748	755,245	38,000
Summa	66	163	229	420	4,571	849	874	6,294	5,097,172	19,409,372	14,826,025	3,055,147

b) 1879.

L ä ä n i. Gouvernements.	Sahojen lukumäärä Nombre de scieries			Raamien lukumäärä. Lames.	Työväen määrä. Gens de travail.				Sahattuja tukkeja, kappaleita. Billes scies, pièces.	Valmistuksen määrä kuutiojaloissa. Production des scieries en pieds cubes.		
	höyry- à vapeur.	vesi- à eau.	Summa. Total.		Miehiä. Hommes.	Vaimonpuolia. Femmes.	Lapsia alle 15 vuoden. Enfants au-dessous de 15 ans.	Summa. Total.		Plankkuja. Planches.	Lautoja. Ais.	Muita sahattuotteita. Autres bois de sciage.
Uudenmaan lääni	11	21	32	52	359	22	2	383	219,680	775,536	336,199	13,850
Turun ja Porin	14	39	53	86	683	48	98	829	1,100,652	4,122,862	2,045,952	164,321
Hämeenlinnan	8	32	40	65	528	188	253	969	292,645	507,530	971,320	—
Wiipurin	9	7	16	30	836	80	49	965	436,534	1,931,288	1,130,743	35,000
Mikkelin	3	17	20	35	269	36	24	329	219,639	661,310	1,199,252	250
Kuopion	6	17	23	43	582	366	623	1,571	917,088	2,811,286	3,441,188	116,269
Waasan	2	27	29	55	245	1	5	251	232,782	635,852	516,322	190,000
Oulun	10	21	31	67	661	104	66	831	473,656	3,948,389	2,541,305	75,850
Summa	63	181	244	433	4,163	845	1,120	6,128	3,892,676	15,394,053	12,182,281	595,540

c) 1880.

L ä ä n i. Gouvernements.	Sahojen lukumäärä Nombre de scieries			Raamien lukumäärä. Lames.	Työväen määrä. Gens de travail.					Sahattuja tukkeja, kappaleita. Billes sciées, pièces.	Valmistuksen määrä kuutiojaloissa. Production des scieries en pieds cubes.		
	höyry- à vapeur.	vesi- à eau.	Summa Total.		Miehiä. Hommes.	Vaimonpuolia. Femmes.	Lapsia alle 15 vuoden. Enfants au-dessous de 15 ans.	Summa. Total.	Pankkua. Planches.		Lautoja. Ais.	Muita sahanotteita. Autres bois de sciage.	
Uudenmaan lääni	11	22	33	53	445	60	33	538	307,272	996,014	894,843	63,740	
Turun ja Porin ”	14	36	50	84	699	48	110	857	1,308,194	4,972,396	2,243,894	164,770	
Hämeenlinnan ”	7	33	40	70	414	170	222	806	294,397	1,063,651	1,034,593	6,539	
Wiipurin ”	8	7	15	32	1,007	107	56	1,170	505,162	1,798,620	1,656,260	139,178	
Mikkelin ”	3	17	20	36	417	70	106	593	334,334	1,374,804	769,738	—	
Kuopion ”	6	20	26	46	623	291	431	1,345	856,548	2,528,076	3,473,525	30,650	
Waasan ”	2	24	26	51	225	4	1	230	179,376	602,983	480,235	114,000	
Oulun ”	10	22	32	69	620	92	60	772	457,781	2,553,896	169,375	296,190	
Summa	61	181	242	441	4,450	842	1,019	6,311	4,243,064	15,890,440	10,722,463	815,067	

19. Katsaus Suomen kaupunkien kasvamiseen vuosina 1877—1880.

Le développement des villes de la Finlande en 1877—1880.

	Uusia toreja ja kauppapaikkoja. <i>Places publiques planées.</i>		Uusia katuja. <i>Nouvelles rues.</i>		Uusia yleisiä puutarhoja ja kävely- paikkoja. <i>Nouveaux jardins publics etc.</i>		Uusia rakennuksia. — <i>Nouvelles constructions.</i>							
	Lukumäärä. <i>Nombre.</i>	Laajius tynnyri- aloissa. <i>Etendue en „tynnyri-ala.“</i>	Lukumäärä. <i>Nombre.</i>	Yhteensä laskettu pi- tuis syyliissä. <i>Longueur en „sylvia.“</i>	Lukumäärä. <i>Nombre.</i>	Laajius tynnyri- aloissa. <i>Etendue en „tynnyri-ala.“</i>	Yksityisiä. <i>Maisons des particuliers.</i>			Julkisia. <i>Maisons de l'Etat, des communes et des congrégations religieuses.</i>				
							Kivistä. <i>En brique.</i>	Puusta. <i>En bois.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Summa kus- tannusta. <i>Total des dé- penses.</i>	Kivistä. <i>En brique.</i>	Puusta. <i>En bois.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Summa kus- tannusta. <i>Total des dé- penses.</i>
Helsinki	—	—	25	3,327	—	—	84	134	218	5,773,500	7	—	7	2,682,354
Porvoo	—	—	—	—	—	—	1	14	15	179,000	—	2	2	60,000
Loviisa	—	—	—	—	—	—	—	8	8	26,700	—	1	1	1,200
Tammisaari	—	—	1	100	6	?	2	8	10	114,350	—	5	5	127,636
Hankoniemi	—	—	—	—	2	78	—	20	20	255,000	—	6	6	320,000
Turku	—	—	3	74	—	—	34	93	127	1,181,000	5	—	5	420,000
Pori	—	—	—	—	—	—	11	56	67	180,000	—	1	1	100,000
Rauma	—	—	—	—	—	—	—	5	5	25,000	—	—	—	—
Uusikaupunki	—	—	—	—	—	—	1	12	13	95,010	—	—	—	—
Naantali	—	—	—	—	1	1	—	8	8	70,000	—	1	1	10,000
Maarianhamina	—	—	—	—	—	—	—	4	4	24,500	—	—	—	—
Ikaalinen (kauppala)	—	—	1	173	—	—	—	5	5	9,000	—	—	—	—
Hämeenlinna	—	—	—	—	—	—	2	32	34	520,000	—	—	—	—
Tampere	—	—	2	256	1	1	3	53	56	461,206	—	2	2	90,000
Wiipuri	—	—	—	—	—	—	7	46	53	?	—	—	—	—
Hamina	—	—	—	—	—	—	2	4	6	480,100	—	4	4	19,000
Lappeenranta	—	—	—	—	—	—	—	3	3	19,000?	—	—	—	—
Käkisalmi	—	—	1	150	—	—	1	3	4	39,000	—	—	—	—
Sortavala	—	—	1	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kotka	—	—	—	—	—	—	—	4	4	48,000	—	—	—	—
Mikkeli	—	—	—	—	—	—	—	22	22	199,000	1	11	12	90,296
Heinola	—	—	—	—	—	—	—	3	3	21,000	—	1	1	20,000
Savonlinna	—	—	—	—	—	—	—	5	5	100,000	—	—	—	—
Kuopio	—	—	—	—	—	—	2	14	16	540,285	1	5	6	68,000
Joensuu	—	—	1	66	1	2	1	11	12	92,000	1	5	6	30,000
Nikolainkaupunki	—	—	—	—	—	—	3	11	14	?	1	11	12	156,800
Kaskinen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristiinankaupunki	—	—	—	—	1	2	—	5	5	4,000	—	1	1	15,542
Uusikaarlebyy	—	—	—	—	—	—	—	5	5	10,000	—	1	1	600
Pietarsaari	—	—	2	40	—	—	—	5	5	4,900	—	3	3	15,806
Kokkola	—	—	—	—	—	—	—	6	6	11,000	—	2	2	42,000
Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	1	46	47	429,000	—	—	—	—
Oulu	—	—	—	—	—	—	2	53	55	?	2	20	22	80,000
Braahe	—	—	—	—	—	—	—	7	7	10,000	—	2	2	2,100
Tornio	—	—	—	—	—	—	—	4	4	?	—	7	7	?
Kajaani	—	—	—	—	—	—	—	2	2	14,000	—	—	—	—
Kemi	1	0,5	2	421	—	—	—	17	17	29,000	—	5	5	12,000
Summa	1	0,5	39	4,640	12	84 ?	157	728	885	10,964,551 ?	18	96	114	4,363,334 ?

20. Aikakautena 1876—1880 tapahtu-

Nombre des faillites des com-

L ä ä n i. Gouvernements.	1 8 7 6.			1 8 7 7.			1 8 7 8.		
	Luku- määrä. Nombre.	Varoja ase- mantilin mu- kaan mar- koissa. Actifs.	Velkoja ase- mantilin mu- kaan mar- koissa. Passifs.	Luku- määrä. Nombre.	Varoja ase- mantilin mu- kaan mar- koissa. Actifs.	Velkoja ase- mantilin mu- kaan mar- koissa. Passifs.	Luku- määrä. Nombre.	Varoja ase- mantilin mu- kaan mar- koissa. Actifs.	Velkoja ase- mantilin mu- kaan mar- koissa. Passifs.
Uudenmaan lääni	?	?	?	8	164,135	275,065	25	4,346,222	5,600,114
Turun ja Porin ”	?	?	?	18	2,825,737	2,452,621	36	1,374,476	1,562,788
Hämeenlinnan ”	?	?	?	8	64,942	83,576	20	428,261	476,559
Wiipurin ”	?	?	?	4	118,686	126,142	6	1,901,909	941,435
Mikkelin ”	4	150,905	197,083	8	170,474	268,900	4	169,114	126,777
Kuopion ”	?	?	?	16	675,329	806,720	6	170,761	136,567
Waasan ”	8	141,024	194,054	11	214,669	321,917	17	1,737,010	1,722,390
Oulun ”	?	?	?	2	14,550	21,360	5	154,413	398,246
Summa	?	?	?	75	4,248,522	4,356,301	119	10,282,166	10,964,876
Siitä kaupungeissa	?	?	?	40	3,729,999	3,639,964	88	9,675,699	10,300,053
” maaseurakunnissa	?	?	?	35	518,523	716,337	31	606,467	664,823

neitten kauppiaskonkurssein lukumäärä.

mercants en 1876—1880.

Luku- määrä. Nombre.	1 8 7 9.			1 8 8 0.			Summa 1 8 7 7—1 8 8 0.			
	Varoja aseman- tilin mukaan markoissa. Actifs.	Velkoja aseman- tilin mukaan markoissa. Passifs.	Luku- määrä. Nombre.	Varoja aseman- tilin mukaan markoissa. Actifs.	Velkoja aseman- tilin mukaan markoissa. Passifs.	Luku- määrä. Nombre.	Varoja aseman- tilin mukaan markoissa. Actifs.	Velkoja aseman- tilin mukaan markoissa. Passifs.	Velkoja enem- män kuin va- roja. Excédant des passifs.	
26	565,211	669,947	13	2,072,492	3,362,575	72	7,148,060	9,907,701	2,759,641	
31	1,154,070	1,449,322	27	1,051,026	1,771,825	112	6,405,309	7,236,556	831,247	
7	73,656	109,417	5	86,099	113,403	40	652,958	782,955	129,997	
5	125,029	180,639	8	141,390	158,739	23	2,287,014	1,406,955	— 880,059	
8	157,919	283,631	2	18,180	18,518	22	515,687	697,826	182,139	
15	2,028,123	1,830,859	1	5,006	6,938	38	2,879,219	2,781,084	— 98,135	
15	446,974	514,631	11	433,773	343,942	54	2,832,426	2,902,880	70,454	
7	157,639	189,885	6	219,992	596,783	20	546,594	1,206,274	659,680	
114	4,708,621	5,228,331	73	4,027,958	6,372,723	381	23,267,267	26,922,231	3,654,964	
60	3,116,909	3,656,890	60	3,756,687	5,997,357	248	20,279,294	23,594,264	3,314,970	
54	1,591,712	1,571,441	13	271,271	375,366	133	2,987,973	3,327,967	339,994	

21. Maanteitä ja siltoja Suomessa vuonna 1880.

Routes et ponts en 1880.

L ä ä n i. Gouvernements.	Vuoden lopussa teki virsta- määrä			Vuoden lopussa löytyi — <i>A la fin de l'année il y avait</i>								
	Longueur en „virsta“ des routes à la fin de l'année.			Rautasiltoja. Ponts de fer.		Kivisiltoja. Ponts de pierre.		Puusiltoja. Ponts de bois.		Summa siltoja. Total.		Lauttoja. Bacs.
	Yleisiä maan- teitä. Grandes routes.	Kyläkeitä. Voies des villages.	Summa. Total.	Kappaletta. Nombre.	Yhteenlaskettu pi- tuus kynnäriissä. Longueur en „kyn- näri“	Kappaletta. Nombre.	Yhteenlaskettu pi- tuus kynnäriissä. Longueur en „kyn- näri“	Kappaletta. Nombre.	Yhteenlaskettu pi- tuus kynnäriissä. Longueur en „kyn- näri“	Kappaletta. Nombre.	Yhteenlaskettu pi- tuus kynnäriissä. Longueur en „kyn- näri“	
Uudenmaan lääni	1,966	2,008	3,974	2	446	155	3,298	695	16,358	852	20,102	11
Turun ja Porin	2,956	3,122	6,078	—	—	253	5,792	1,049	21,421	1,302	27,213	46
Hämeenlinnan	2,601	1,827	4,428	4	236	42	1,377	884	14,162	930	15,775	11
Wiipurin	3,821	3,575	7,396	10	150	100	4,366	861	21,060	971	25,576	16
Mikkelin	1,644	1,388	3,032	—	—	45	2,843	227	5,055	272	7,898	10
Kuopion	2,574	1,378	3,952	—	—	153	3,882	557	14,465	710	18,347	18
Waasan	3,604	2,914	6,518	—	—	402	8,975	1,755	24,801	2,157	33,776	16
Oulun	2,772	1,264	4,036	—	—	86	1,865	925	20,738	1,011	22,603	36
Summa	21,938	17,476	39,414	16	832	1,236	32,398	6,953	138,060	8,205	171,290	164

22. Erityisluettelo tehdyistä uusista maanteistä kussakin läänissä vuosina 1877—1880.

Spécification des routes en construction pendant les années 1877—1880.

Tiet, joita on tehty. <i>Les nouvelles routes.</i>	Vuoden kuluessa valmistetyn tien pituus virastoissa. <i>Longueur en „piiristä“</i>	Tientekoon käytetyitä <i>Nombre des journées mises au travail.</i>		Tientekoon annettua apua yleisistä varoista. <i>Subvention de l'État.</i>			
		Hevospäivätöitä. <i>Les journées d'attelage.</i>	Miehenpäivätöitä. <i>Les journées d'homme.</i>	Rahassa. <i>En argent.</i>		Jauhoissa. <i>En farine.</i>	Rukiissa. <i>En seigle.</i>
				Markkaa.	p.	Leiviskää.	Tynnyriä.
Uudenmaan lääni.							
1877. Tie Tammisaaren maaseurakunnan rajalta Tenholan pitäjänrajalle; toinen Näsniemeltä Pohjan kunnan rajalle, ja Tenholan kirkolta Pohjan rajalle; tie lähellä Hankoniemen kaupunkia, sekä Karjan asemapaikalta Kihlan kestikievariin Karjan pitäjässä	14	1,100	3,080	15,292	46	—	—
1878. Tie Lohjan asemapaikalta valtamaantielle Suittilan ja Nummelan kestikievarein välillä, Myyrin rusthollista Niuhalan kylässä, Wihdin pitäjässä Wihdin pitäjänsiltään Niuhalan kylässä, samoin Peisalan tilalta Artjärven Isokylässä, Artjärven pitäjässä Wiilekseen, samoin Ojapekkalasta Artjärvellä Haaralaan, samoin Finnbystä Ruotsin pyhtäällä Näsbyhyn, samoin Norrstrannista lähellä Tammisaaren kaupunkia kruununmakasiinin luo, sekä Hankoniemestä Hankoniemen kylän rajalle . . .	15	1,209	714	7,570	—	—	—
1879. Tie Helsingin itäiseltä viertotieltä Sofielundiin sekä rautatielle Eläintarhan läpi	1						
Yhteensä vuosilta 1877—1880	30	2,309	3,794	22,862	46	—	—
Turun ja Porin lääni.							
1877. Tie Kilvakkalasta Heittolan kylään Ikaalisissa	15	?	?	10,649	—	—	—
1878. Tie Kilvakkalasta Ikaalisten pitäjässä Jämijärven kappeliin sekä Susikosken tiehaarasta Lavialla Niemen kylään	8	600	1,140	—	—	—	—
Yhteensä vuosilta 1877—1880	23	600?	1,140?	10,649	—	—	—
Hämeenlinnan lääni.							
1877. Tie Wesivehmaan ja Kalkin kyläin välillä Asikkalan pitäjässä sekä Lammin kylästä Somerossa Uskelan pitäjänrajalle	35	3,716	4,016	2,120	—	—	—

T i e t o j a p u u t t u u.

Tiet, joita on tehty. <i>Les nouvelles routes.</i>	Vuoden kulussa valmiiksi tehtyjen teitten yhteensä laskettu pituus virastoissa. <i>Longueur en „virsista“</i>	Tientekoon käytettyä <i>Nombre des journées mises au travail.</i>		Tientekoon annettua apua yleisistä varoista. <i>Subvention de l'État.</i>			
		Hevospäivä- töitä. <i>Les journées d'attelage.</i>	Miehen- päivätöitä. <i>Les journées d'homme.</i>	Rahassa. <i>En argent.</i>		Jauhoissa. <i>En farine.</i>	Rukiissa. <i>En seigle.</i>
				Markkaa.	p.	Leiviskää.	Tynnyriä.
1879. Tie valtamaantieltä Kuhmoisissa Wehkajärven kylään Sahalahdella	16						
Yhteensä vuosilta 1877—1880	51	3,716	4,016	2,120	—	—	—
Wiipurin lääni.							
1877. Tie Rautamäeltä Hynnin kylässä Rautjärven pitäjässä Kirvun pitäjänrajalle Siisälän kylässä; Koljunharjulta Salo-Siiraan Jääsken pitäjässä, Wehkapäästä Kivikko-ojaan Kirvun pitäjässä, sekä Hiitolan pitäjässä 4 virstaa Paksujalan tilalta erään pahakulkuisen mäen kiertämistä varten	10	4,137	3,334	479	10	—	—
1878. Tie Riihikankaalta Torakoskelle Kirvun pitäjässä . . .	5	1,053	4,162	114	42	—	—
1879. Vastamainittu tie valmiiksi tehty sekä tie Sapraalta Pyhäjärvellä Sakkolan pitäjän rajalle	8	1,334	2,667	800	—	—	—
Yhteensä vuosilta 1877—1880	23	6,524	10,163	1,393	52	—	—
Mikkelin lääni.							
1877. Tie Joutsan kirkolta Hirvensalmen pitäjän rajalle, toinen Kälän tilalta Kangasniemen pitäjän rajalle, teitä Hirvensalmen pitäjässä: Mannikkalan kylästä valtamaantielle sekä Pyörnilän kylästä Joutsan pitäjän rajalle; samoin Pylvänälän kylästä Kangasniemellä Joutsan pitäjän rajalle, Kylälahden tilalta Kristiinan pitäjässä Anttolan seurakunnan rajalle ja Joroisten pitäjänrajalta Kangaslammilla valtamaantielle Heinävedellä	53	2,459	6,250	—	—	—	—
1878. Pylvänälän kylästä Kangasniemellä Joutsan pitäjän rajalle	3	500	1,566	—	—	—	—
Yhteensä vuosilta 1877—1880	56	2,959	7,816	—	—	—	—
Kuopion lääni.							
1877. Tie alkaen 10 virstan päästä Kesälahden kirkolta 400 kyynärän päähän Kiteen pitäjän rajalta	1	70	24	—	—	—	—
1880. Tie Tuusniemeltä Heinäveden pitäjän rajalle sekä Sysmän kestkievevarista Kuusjärven kappelissa Ohtaansalmelle	33	3,315	7,310	—	—	—	—
Yhteensä vuosilta 1877—1880	34	3,385	7,334	—	—	—	—

Tiet, joita on tehty. <i>Les nouvelles routes.</i>	Vuoden kuluessa valmiiksi tehtyjen teitten yhteensä laskettu pituus virastoissa. <i>Longueur en „virsta“.</i>	Tientekoon käytetyitä <i>Nombre des journées mises au travail.</i>		Tientekoon annettua apua yleisistä varoista. <i>Subvention de l'État.</i>			
		Hevospäivä- töitä. <i>Les journées d'attelage.</i>	Miehen- päivätöitä. <i>Les journées d'homme.</i>	Rahassa. <i>En argent.</i>		Jauhoissa. <i>En farine.</i>	Rukiissa. <i>En seigle.</i>
				Markkaa.	p.	Leiviskää.	Tynnyriä.
Waasan lääni.							
1877. Tie Evijärven pitäjänrajalta Tervajärven kirkolle, samoin Kauhavalta Lapualle, Uuraisten kirkolta Multian rajalle, Söderkultalan kestikievarista Evijärvellä Tervajärven rajalle, Multian kirkolta Uuraisten rajalle sekä Kokkolan kaupungista Ykspihlajan satamaan	42	5,120	16,469	500	—	—	—
1878. Tie Söderkultalan kestikievarista Evijärvellä Tervajärven rajalle, Multian kirkolta Uuraisten rajalle, Ätsärin pitäjässä Niemisveden kylästä valtamaantielle	17	2,719	2,382	—	—	—	—
1879. Uuraisten kirkolta Multian rajalle	2	?	?	—	—	—	—
1880. Wissin tilalta Luodossa (Larsmo'ssa) Kruunupyyn pitäjänrajalle, Sumiaisten kirkolta Peiponlahden rantaan Keiteleessä, Petäisen tilalta Keuruulla Ruoveden pitäjänrajalle; Ätsärin pitäjässä Korsunmäeltä Niemiskylään sekä Heinämäeltä Inhan ruukiin; Pietarsaaresta Luotoon	41	1,332	5,275	—	—	—	—
Yhteensä vuosilta 1877—1880	102	9,171 ?	24,126 ?	500	—	—	—
Oulun lääni.							
1878. Tie Simon pitäjässä, yleiseltä rantatieltä pitkin Simojoen vartta Ylikärpän tilan luo, Rovaniemen ja Kittilän kirkkoin välillä, Pyhäjoen pitäjänrajalta Salosten pitäjässä Wihannin kautta Siikajoen pitäjänrajalle Paavolassa	45	?	13,370	25,100	—	3,154	47
1879. Edellämainituita teitä jatkettu	79	722	20,923	18,192	55	3,844	52
1880. Samoin, paitsi tietä Simon pitäjässä	65	1,719	18,011	26,919	45	1,956	—
Yhteensä vuosilta 1877—1880	189	2,441 ?	52,304	70,212	—	8,954	99
Yhteensä koko Suomessa vuosilta 1877—1880	508	31,105 ?	110,693 ?	107,736	98	8,954	99

23. Kyyditys ja kestikievarit Suo-
Service des relais

L ä ä n i. Gouvernements.	Kestikie- varein luku- määrä. Nombre des stations.	Hevosten lukumäärä, joita joka vuoro- kausi on kestikievareissa ollut saatavana. Nombre des chevaux aux postes chaque jour.			Kyytien lukumäärä. —	
		Hollihevosia. Chevaux de relais.	Reservihevosia. Chevaux de réserve.	Urakkahevosia. Chevaux à forfait.	Tammikuu. Janvier.	Helmikuu. Février.
						Vuonna
Uudenmaan läänissä	79	196	346	51	4,139	3,636
Turun ja Porin ..	111	208	936	110	8,979	6,736
Hämeenlinnan ..	116	179	197	127	7,332	5,856
Wiipurin ..	175	513	229	256	9,778	8,921
Mikkelin ..	108	212	56	79	6,008	5,016
Kuopion ..	172	142	200	255	7,504	6,635
Waasan ..	194	207	605	444	3,866	8,528
Oulun ..	207	524	538	—	6,071	5,591
Summa	1,162	2,181	3,107	1,322	59,672	50,919
						Vuonna
Uudenmaan läänissä	79	197	291	59	4,862	4,085
Turun ja Porin ..	108	209	926	118	6,806	5,783
Hämeenlinnan ..	115	199	185	160	6,689	5,308
Wiipurin ..	168	506	206	262	9,533	8,918
Mikkelin ..	111	233	48	79	5,405	4,409
Kuopion ..	172	192	214	279	6,642	5,894
Waasan ..	192	214	584	430	10,033	8,665
Oulun ..	294	539	649	150	6,118	5,583
Summa	1,239	2,289	3,103	1,537	56,088	48,645
						Vuonna
Uudenmaan läänissä	80	198	289	59	3,843	3,306
Turun ja Porin ..	106	184	863	112	5,951	4,946
Hämeenlinnan ..	119	196	189	178	5,326	4,054
Wiipurin ..	175	502	208	218	9,727	8,958
Mikkelin ..	111	222	61	113	4,510	3,625
Kuopion ..	172	134	209	252	5,509	4,792
Waasan ..	194	209	662	442	7,054	6,532
Oulun ..	306	473	655	136	4,576	4,511
Summa	1,263	2,118	3,136	1,510	46,496	40,724
						Vuonna
Uudenmaan läänissä	85	233	159	9	3,414	3,013
Turun ja Porin ..	100	178	815	133	4,855	4,537
Hämeenlinnan ..	120	156	357	Tarpeen mukaan.	4,666	3,849
Wiipurin ..	163	513	202	216	9,640	13,925
Mikkelin ..	113	211	81	88	4,725	3,765
Kuopion ..	171	236	199	162	5,657	4,652
Waasan ..	193	218	530	381	7,141	6,194
Oulun ..	310	519	660	147	4,336	4,336
Summa	1,255	2,264	3,003	1,136	44,434	44,271

*) Ilmoitukset koskevat ainoastaan maaseurakuntia.

messa vuosina 1877—1880. *)
en 1877—1880.

Nombre des tours des chevaux.											
Maaliskuu. Mars.	Huhtikuu. Avril.	Toukokuu. Mai.	Kesäkuu. Juin.	Heinäkuu. Juillet.	Elokuu. Août.	Syyskuu. Septembre.	Lokakuu. Octobre.	Marraskuu. Novembre.	Joulukuu. Decembre.	Koko vuonna. Toute l'année.	
1877.											
4,438	4,335	4,349	4,901	4,370	4,944	4,003	3,595	3,100	3,519	49,829	
8,654	7,989	6,824	6,523	5,493	5,869	6,142	5,581	5,114	6,984	80,888	
6,879	6,469	6,477	6,414	5,956	5,606	5,123	4,463	4,334	6,443	71,352	
9,518	8,941	9,295	10,997	10,794	10,839	10,441	9,366	8,462	9,025	116,377	
6,349	4,690	5,150	4,958	4,736	4,767	4,704	3,971	4,143	5,425	59,912	
7,578	6,615	6,129	7,496	7,035	7,271	7,238	5,755	5,578	6,673	81,507	
10,630	9,590	9,100	11,756	10,616	11,503	10,640	8,962	7,023	8,933	117,147	
7,462	6,640	4,596	6,872	5,646	6,247	5,625	4,423	3,075	4,600	66,853	
61,508	55,269	51,920	59,917	55,146	57,046	53,916	46,121	40,829	51,602	643,865	
1878.											
4,891	5,028	4,913	6,146	5,818	6,048	5,047	4,667	3,692	4,238	59,435	
6,111	6,124	4,404	5,480	4,868	5,456	5,027	4,657	3,632	6,224	64,572	
5,874	5,433	5,004	5,560	5,068	5,068	4,729	3,773	3,291	5,746	61,543	
9,259	8,702	9,107	11,302	10,975	10,563	10,295	9,023	8,130	9,260	115,067	
5,554	4,707	4,762	4,071	4,273	4,254	4,020	3,981	3,430	4,868	53,734	
6,510	5,319	5,204	5,897	5,687	6,050	6,050	4,358	4,261	5,768	67,640	
9,668	9,338	8,830	10,806	9,295	10,457	8,970	6,938	6,060	7,939	106,999	
6,492	5,348	4,566	6,216	5,788	6,362	5,404	4,267	3,485	5,159	64,788	
54,359	49,999	46,790	55,478	51,772	54,258	49,542	41,664	35,981	49,202	593,778	
1879.											
3,976	3,849	3,791	4,987	4,700	5,159	4,185	3,645	3,217	3,393	48,051	
5,767	5,387	4,414	4,296	4,087	4,707	4,892	5,008	4,421	6,381	60,257	
4,682	3,931	4,074	4,419	4,336	4,220	3,873	3,586	3,932	4,975	51,358	
9,313	8,845	9,134	10,666	10,811	11,266	10,702	9,376	8,704	9,871	117,373	
4,770	3,259	3,235	3,277	3,032	3,685	3,466	3,133	3,508	3,304	43,304	
4,842	4,002	4,352	5,415	5,420	5,564	5,069	4,123	3,845	4,684	57,617	
7,631	6,717	6,730	8,771	7,637	9,291	7,738	6,662	5,768	7,109	87,640	
5,221	4,291	3,952	5,637	5,263	5,356	5,182	4,385	3,433	4,498	56,305	
46,202	40,281	39,682	47,468	45,286	49,248	45,107	39,868	36,828	44,715	521,905	
1880.											
3,660	3,299	4,402	5,139	5,014	5,270	4,395	3,919	3,563	3,982	49,070	
5,687	5,243	4,230	4,192	4,160	5,099	4,983	4,577	5,542	6,662	59,767	
4,682	3,987	4,532	4,240	4,413	4,460	4,207	3,845	4,813	5,641	53,335	
9,334	8,741	9,525	10,581	10,995	11,741	10,600	9,816	8,680	10,094	123,672	
4,512	3,495	4,386	4,511	4,369	4,467	4,272	3,789	3,958	4,664	50,913	
5,051	3,982	4,346	4,810	4,921	5,715	5,723	4,986	4,803	5,659	60,305	
8,095	6,399	7,818	9,158	8,438	9,432	8,294	6,703	6,671	8,073	92,416	
5,830	4,454	4,762	6,505	5,846	6,768	6,302	4,969	4,783	5,632	64,523	
46,851	39,600	44,001	49,136	48,156	52,952	48,776	42,604	42,813	50,407	554,001	

24. Erityisluettelo yleisten ulostekojen suuruudesta keskimäärin manttaalilta kussakin maalaiskunnassa Suomessa v. 1880.

Contributions sur les terres en 1880.

Kunta. <i>Communes.</i>	Ulostekojen suuruus keskimäärin manttaalilta. — <i>Contributions en moyenne sur chaque „mantta.“</i>															
	Kruununve- rot. <i>Impôt foncier.</i>	Tuomari, kärjäkä- pat sekä maa- poliisin palkkaus. <i>Droits aux juges de première instance.</i>		Kunnalliset ulosteot. — <i>Impôts communaux.</i>						Papiston ja kir- konpalvelia palkkaus. <i>Appointements du clergé.</i>		Erinäiset me- not. <i>Droits divers.</i>		Summa. <i>Total.</i>		
		Suoranaiset maksut.		Teitten ja siltain ra- kennus ja kun- nossapito sekä kyy- ditys ja kestikie- varit.		Satunnaiset maksut.										
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Uudenmaan lääni.																
Tenhola	215	—	16	—	6	35	112	42	—	—	56	—	—	—	405	77
Bromarvi	325	—	32	—	29	69	100	80	—	—	120	—	—	—	607	49
Pohja	219	—	15	—	48	50	120	—	—	—	73	—	—	—	475	50
Tammisaaren maaseurak. Snappertuuna	278	—	22	—	45	20	95	—	—	—	65	—	—	—	505	20
Snappertuuna	443	—	20	—	48	50	125	—	—	—	55	—	—	—	691	50
Karja	252	—	18	—	9	—	2	—	—	—	121	—	—	—	402	—
Karjalohja	341	—	20	—	11	—	3	—	—	—	79	—	—	—	454	—
Sammatti	412	—	21	—	31	—	9	—	—	—	90	—	—	—	563	—
Inko	371	—	27	—	22	—	4	—	—	—	101	—	—	—	525	—
Degerbyy	312	—	20	—	45	—	3	—	—	—	60	—	—	—	440	—
Espoo	260	92	12	—	11	—	80	—	50	—	50	—	—	—	463	92
Kirkkonummi	315	12	12	—	11	—	80	—	50	—	50	—	—	—	518	12
Siuntio	235	86	12	—	11	—	80	—	50	—	50	—	—	—	438	86
Lohja ynnä Nummi ja Pu- sula	259	81	12	—	11	—	80	—	50	—	50	—	—	—	462	81
Wihti	308	72	12	—	11	—	80	—	50	—	50	—	—	—	511	72
Pyhäjärvi	418	12	12	—	11	—	80	—	50	—	50	—	—	—	621	12
Helsinki	437	80	13	60	6	—	165	—	—	—	87	—	—	—	709	40
Tuusula	268	60	14	20	25	60	135	—	—	—	82	70	—	—	526	10
Nurmijärvi	265	50	15	40	12	—	100	—	—	—	73	60	—	—	466	50
Sipoo	408	60	16	20	12	—	160	—	20	36	57	20	—	—	674	36
Porvoo	219	90	18	80	29	5	105	—	—	—	55	50	—	—	428	25
Porneesi	219	90	17	20	2	40	128	—	—	—	64	—	—	—	431	50
Askola	219	90	18	—	10	—	128	—	—	—	71	—	—	—	446	90
Pukkila	219	90	33	40	5	—	128	—	—	—	118	60	—	—	504	90
Mäntsälä	217	85	17	—	16	—	140	—	—	—	70	25	—	—	461	10
Pernaja	236	89	14	81	43	9	157	50	—	—	79	54	—	—	531	83
Liljendaali	583	86	25	84	32	65	157	50	—	—	71	23	—	—	871	8
Myrskylä	349	15	43	63	31	88	170	—	—	—	129	—	—	—	723	66

Kunta. Communes.	Ulostekojen suuruus keskimäärin manttaalilta. — Contributions en moyenne sur chaque „mantal.“															
	Kruununve- rot. Impôt foncier.	Tuomari, käräjäka- pat sekä maa- poliisin palkkaus. Droits aux juges de première instance.		Kunnalliset ulosteot. — Impôts communaux.						Papiston ja kir- konpalveliaain palkkaus. Appointements du clergé.		Erinäiset me- not. Droits divers.		Summa. Total.		
				Suoranaiset maksut.		Teitten ja siltain ra- kennus ja kun- nossapito sekä kyy- ditys ja kestikie- varit.		Satunnaiset maksut.								
				Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.							Markkaa.
Artjärvi	411	70	63	—	78	73	198	—	—	—	211	62	—	—	963	5
Laptreski	446	23	34	55	39	64	157	—	14	7	147	62	—	—	839	11
Ruotsin-Pyhtää	399	15	35	13	96	82	151	—	—	—	137	51	—	—	819	61
Elimäki	111	93	26	80	107	16	213	—	—	—	115	93	—	—	574	82
Anjala	162	97	41	93	54	19	250	—	—	13	166	81	—	—	676	3
Orimattila	372	45	46	83	95	3	248	—	3	10	153	32	—	—	918	73
Iitti	422	98	58	45	166	87	265	—	138	28	200	13	—	—	1,251	71
Turun ja Porin lääni *).																
Ahvenanmaan kihlakunta	296	60	16	35	35	50	70	50	21	41	166	85	—	—	607	21
Piikkiön ”	250	36	17	77	15	94	145	30	3	70	61	35	—	—	494	42
Halikon ”	232	64	10	80	5	—	60	—	2	71	15	50	10	30	336	95
Maskun ”	282	73	24	1	51	86	41	11	—	—	86	15	—	—	485	86
Mynämäen ”	223	20	10	—	11	55	59	89	—	—	79	15	—	—	383	79
Wehmaan ”	309	90	14	—	18	30	106	22	9	—	91	—	73	—	621	42
Ulvilan ”	382	10	13	13	30	—	258	42	24	17	?	—	—	—	707	82
Ikaalisten ”	508	31	?	—	2	30	61	60	12	32	?	—	—	—	584	53
Tyrvään ”	370	85	36	25	41	25	85	—	8	—	87	—	—	—	628	35
Loimijoen ”	299	48	22	94	18	6	118	30	4	33	99	61	—	—	562	72
Hämeenlinnan lääni.																
Asikkala	417	82	27	—	60	—	277	80	124	—	132	—	—	—	1,038	62
Hollola	473	11	29	50	80	—	276	—	18	—	149	—	—	—	1,025	61
Koski	411	8	26	—	27	61	190	—	90	80	97	55	—	—	843	4
Kärkölä	604	72	29	50	—	—	180	—	—	—	114	—	—	—	928	22
Lampi	385	75	20	80	27	90	217	—	94	—	97	55	—	—	843	—
Nastola	386	19	40	50	88	50	152	80	20	—	93	—	—	—	780	99
Padaajoki	431	7	44	50	—	—	155	—	—	—	148	—	—	—	778	57
Hauho	310	93	16	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuulos	387	1	20	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hattula	325	17	20	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tyrvääntö	195	47	11	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tähän kuuluvia tietoja ei ole saatu Hauhon kihlakunnasta.

*) Tietoja on saatu ainoastaan kihlakunnittain.

Kunta. <i>Communes.</i>	Ulostekojen suuruus keskimäärin manttaalilta. — <i>Contributions en moyenne sur chaque „mantal.“</i>															
	Kruununve- rot. <i>Impôt foncier.</i>		Tuomari, käräjäka- pat sekä maa- poliisin palkkaus. <i>Droit aux juges de première instance.</i>		Kunnalliset ulosteot. — <i>Impôts communaux.</i>						Papiston ja kir- konpalveliaian palkkaus. <i>Appointements du clergé.</i>		Erinäiset me- not. <i>Droits divers.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
					Suoranaiset maksut.		Teitten ja siltain ra- kennus ja kun- nossapito sekä kyy- ditys ja kestikie- varit.		Satunnaiset maksut.							
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Hämeenlinnan maaseurak.	711	85	15	9												
Hausjärvi	324	42	42	19												
Janakkala	257	72	29	9												
Wanaja	228	65	6	90												
Loppi	419	7	37	26												
Renko	504	60	36	50												
Luopioinen	269	4	20	60	4	80	121	—	—	—	88	—	31	65	535	9
Kuhmalahdi	225	—	15	65	6	—	149	—	66	50	86	—	121	—	669	15
Eräjärvi	288	40	20	50	13	50	156	40	—	—	160	—	—	—	638	80
Längelmäki	306	50	28	—	38	50	156	40	127	50	160	—	—	—	816	90
Kuorevesi	329	20	22	90	80	—	156	40	24	—	200	—	—	—	812	50
Jämsä	342	10	25	85	4	80	272	—	9	76	160	—	14	40	828	91
Korpilahti	315	50	33	80	30	—	236	38	—	—	253	45	—	—	869	13
Kuhmoinen	327	—	22	60	15	—	116	—	29	—	159	—	—	—	668	60
Somero	307	88	29	37	34	10	96	—	24	—	60	—	—	—	551	35
Somerniemi	241	64	19	50	30	—	96	—	8	—	55	—	—	—	450	14
Tammela	271	79	31	18	29	20	126	—	12	—	86	—	—	—	556	17
Jokioinen	99	23	28	87	29	80	126	—	8	—	80	—	—	—	371	90
Perttula	100	57	28	34	24	—	126	—	6	—	79	—	—	—	363	91
Humppila	242	75	30	25	18	40	126	—	4	—	74	—	—	—	495	40
Urjala	309	31	38	68	41	58	128	—	12	—	77	—	—	—	606	57
Akaa	276	66	20	6	25	60	116	—	10	—	74	—	—	—	422	32
Kylmäkoski	292	5	21	14	25	60										
Sääksmäki	270	93	15	19	48	—	85	—	16	—	74	—	—	—	509	12
Kalvola	318	26	15	47	21	—	80	—	10	—	72	—	—	—	516	73
Orivesi	301	29	57	—	62	—	333	40	—	—	96	—	—	—	849	69
Ruovesi	304	6	48	67	72	48	341	44	41	40	103	35	—	—	911	40
Kuru	339	25	60	—	80	—	200	—	—	—	120	—	—	—	799	25
Teisko	236	58	50	—	65	—	300	—	—	—	130	—	—	—	781	58
Pirkkala	232	90	7	58												
Ylöjärvi	314	48	9	89												
Kangasala	317	84	9	92												
Lempäälä	298	75	9	15												
Messukylä	270	29	8	2												
Pälkäne	309	27	9	48												
Sahalahti	248	20	6	99												

Tähän kuuluvia tietoja ei ole saatu Hauhon kihlakunnasta.

Tähän kuuluvia tietoja ei ole saatu Pirkkalan kihlakunnasta.

Ulostekojen suuruus keskimäärin manttaalilta. — Contributions en moyenne sur chaque „mantal.“

Kunta. Communes.	Kruununve- rot. Impôt foncier.		Tuomari, käräjäka- pat sekä maa- poliisin palkkaus. Droit aux juges de première instance.		Kunnalliset ulosteot. — Impôts communaux.						Papiston ja kir- konpalveliaian palkkaus. Appointements du clergé.		Erinäiset me- not. Droits divers.		Summa. Total.			
	Markkaa. p.		Markkaa. p.		Suoranaiset maksut.		Teitten ja siltain ra- kennus ja kun- nossapito sekä kyy- ditys ja kestikie- varit.		Satunnaiset maksut.		Markkaa. p.		Markkaa. p.		Markkaa. p.			
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Wesilahti	339	62	10	54	} Tähän kuuluvia tietoja ei ole saatu Pirkkalan kihlakunnasta.													
Tottijärvi	172	12	11	51														
Wiipurin lääni.																		
Wiipuri	235	92	91	94	196	87	180	64	37	97						743	34	
Johannes	175	38	137	67	239	65	286	35	27	38						866	43	
Uusikirkko	178	13	108	40	242	20	207	16	24	68						760	57	
Kuolemajärvi	184	55	109	99	205	68	216	58	24	68						741	48	
Koivisto	140	80	82	86	201	84	421	15	27	38						874	3	
Seiskari ja Lavansaari	207	27	111	5	321	43	—	—	27	38	Ei ole il- moitettu.					667	13	
Pyhtää	116	50	104	80	20	62	—	—	36	5						277	97	
Kymi	104	25	102	22	96	26	—	—	104	47						407	20	
Wehkalahdi	112	12	99	12	75	50	—	—	77	73						364	47	
Sippola	99	98	102	40	75	76	—	—	173	66						451	80	
Wirolahdi	105	5	111	20	115	8	—	—	190	47						521	80	
Säkkjärvi	96	96	95	60	25	—	18	58	85	43						321	57	
Korkeasaari	88	24	96	80	79	42	—	—	—	—	338	57				603	3	
Lape	118	30	70	50	85	60	140	88	21	50						436	78	
Luumäki	117	60	69	85	125	68	83	40	115	38						511	91	
Walkeala	117	57	68	90	65	83	72	60	7	22	Ei ole il- moitettu.					332	12	
Lemi	116	83	69	50	13	68	69	70	21	51						291	22	
Taipalsaari	115	92	68	75	14	80	70	62	25	20						295	29	
Savitaipale	115	85	67	80	14	—	74	40	271	58						543	63	
Suomenniemi	115	73	67	60	20	71	73	80	76	71						354	55	
Joutseno	100	20	47	58	16	67	46	63	3	63	362	—				576	71	
Ruokolahdi	120	51	69	12	43	75	26	31	44	1	93	75				397	45	
Rautjärvi	122	95	59	13	46	59	26	31	33	53	?	—				288	51	
Jääski	117	60	63	50	21	21	51	57	12	54	81	87				348	29	
Kirvu	119	20	63	9	36	19	42	75	—	—						261	23	
Antrea	112	16	52	53	34	42	36	81	7	1						242	93	
Muola	87	12	53	80	27	7	85	20	61	94	Ei ole il- moitettu.					315	13	
Heinjoki	139	68	52	90	85	—	37	53	92	91						408	2	
Walkjärvi	76	60	63	60	24	38	39	20	17	94						221	72	
Kivennapa	58	20	54	40	41	37	15	72	112	87	33	35				315	91	
Rautu	59	60	53	90	32	97	15	28	19	88	?	—				181	63	
Hiitola	76	74	41	80	49	75	650	—	—	—	150	—				968	29	

Kunta. <i>Communes.</i>	Ulostekojen suuruus keskimäärin manttaalilta. — <i>Contributions en moyenne sur chaque „mantal.“</i>															
	Kruununverot. <i>Impôt foncier.</i>	Tuomari, käräjäkapat sekä maapoliisin palkkaus. <i>Droit aux juges de première instance.</i>		Kunnalliset ulosteot. — <i>Impôts communaux.</i>						Papiston ja kirkonpalveliain palkkaus. <i>Appointements du clergé.</i>		Erinäiset menot. <i>Droits divers.</i>		Summa. <i>Total.</i>		
				Suoronaiset maksut.		Teitten ja siltain rakennus ja kunnossapito sekä kyyditys ja kestikievarit.		Satunnaiset maksut.								
				Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.							Markkaa.
Käkisalmen maaseurak.	153	34	59	76	58	50	650	—	—	—	224	—	—	—	1,145	60
Kaukola	158	53	59	76	46	40	650	—	—	—	224	—	—	—	1,138	69
Räisälä	137	87	56	65	61	12	650	—	—	—	300	—	—	—	1,205	64
Pyhäjärvi	82	15	42	60	48	80	650	—	—	—	148	—	—	—	971	55
Sakkola	129	38	49	80	51	20	650	—	—	—	143	—	—	—	1,023	38
Jaakkima	113	76	28	68	46	51	53	60	34	82	—	—	—	—	277	37
Parikkala	113	4	43	81	38	77	63	80	18	53	—	—	—	—	277	95
Kurkijoki	76	76	28	20	17	27	60	95	51	93	—	—	—	—	235	11
Sortavalan maaseurakunta	107	60	36	40	20	18	89	60	12	4	Ei ole ilmoitettu.		—	—	265	82
Uukuniemi	118	64	35	60	13	90	63	50	44	87	—	—	—	—	276	51
Ruskeala	86	64	34	70	60	75	52	60	30	83	—	—	—	—	265	52
Lepjälähti	78	96	34	90	12	80	48	75	22	80	—	—	—	—	198	21
Impilahti	135	—	42	—	70	12	63	50	42	46	185	—	—	—	538	8
Suistamo	132	—	36	—	13	16	52	30	39	60	160	—	—	—	433	6
Salmi	41	—	32	—	24	12	49	90	37	85	102	—	—	—	286	87
Suojärvi	82	—	161	—	10	50	36	50	23	70	315	—	—	—	628	70
Korpiselkä	63	—	97	—	12	10	38	15	24	80	412	—	—	—	647	5
Mikkelin lääni.																
Hartola	199	3	—	—	29	53	9	85	158	73	95	24	—	—	492	38
Heinola	256	78	—	—	16	78	—	—	—	—	?	—	—	—	273	56
Joutsa	288	10	—	—	5	59	—	—	173	30	?	—	—	—	466	99
Leivonmäki	262	50	—	—	4	30	—	—	101	14	?	—	—	—	367	94
Luhanka	242	36	—	—	14	90	—	—	307	90	3	58	—	—	568	74
Mäntyharju	284	90	—	—	8	14	6	11	11	37	?	—	—	—	310	52
Sysmä	240	30	—	—	24	1	49	75	92	28	?	—	—	—	406	34
Ristiina	248	90	—	—	43	40	50	35	25	56	?	—	—	—	368	21
Hirvensalmi	220	30	Ei ole ilmoitettu.		44	60	5	68	62	36	?	—	—	—	332	94
Kangasniemi	268	18	—	—	32	20	—	—	74	96	?	—	—	—	375	34
Mikkelin maaseurakunta	249	32	—	—	38	23	—	—	13	92	25	40	—	—	326	87
Anttola	244	40	—	—	46	20	—	—	212	45	?	—	—	—	503	5
Juva	254	50	—	—	18	68	5	40	151	32	1	—	—	—	430	90
Joroinen	229	20	—	—	75	18	3	8	270	80	104	16	—	—	682	42
Puumala	240	60	—	—	11	72	5	30	112	63	6	57	—	—	376	82
Pieksämäki	261	98	—	—	12	34	—	—	25	80	?	—	—	—	300	12
Haukivuori	254	60	—	—	8	35	—	—	41	26	?	—	—	—	304	21

Kunta. Communes.	Ulostekojen suuruus keskimäärin manttaalilta. — Contributions en moyenne sur chaque „mantal.“															
	Kruununve- rot. Impôt foncier.		Tuomari, käräjäka- pat sekä maa- poliisin palkkaus. Droit aux juges de première instance.		Kunnalliset ulosteot. — Impôts communaux.						Papiston ja kir- konpalveliaian palkkaus. Appointements du clergé.		Erinäiset me- not. Droits divers.		Summa. Total.	
					Suoranaiset maksut.		Teitten ja siltain ra- kennus ja kun- nossapito sekä kyy- ditys ja kestikie- varit.		Satunnaiset maksut.							
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Rantasalmi	261	20			39	86	5	77	80	67					387	50
Kangaslampi	261	20			26	32	6	92	302	76					597	20
Heinävesi	268	70	Ei ole il- moitettu.		24	97	—	—	267	8	Ei ole il- moitettu.			560	75	
Kerimäki	280	50		28	96	2	16	153	80	465		42				
Savonranta	280	50		44	90	—	—	146	92	472		32				
Sääminki	280	10		16	32	—	—	45	16	341		58				
Sulkava	188	50		26	94	—	—	48	47	263		91				
Kuopion lääni.																
Kuopio	276	—	20	—	65	—	240	—	15	—	145	—	—	—	761	—
Karttula	304	—	25	—	30	—	260	—	20	—	150	—	—	—	789	—
Maaninka	289	—	20	—	—	—	240	—	—	—	145	—	—	—	694	—
Tuusniemi	284	—	80	—	96	—	725	—	100	—	300	—	—	—	1,585	—
Pielavesi ja Keitele	300	—	61	—	82	—	100	—	57	—	307	—	—	—	907	—
Rautalampi	339	54	46	24	82	90	267	22	5	—	250	—	—	—	990	90
Wesanto	339	54	46	24	41	60	267	22	—	—	358	40	—	—	1,053	—
Hankasalmi	339	54	72	80	59	—	258	27	18	35	189	87	—	—	937	83
Suonenjoki	331	43	38	92	218	32	209	25	100	—	307	87	—	—	1,205	79
Leppävirta	331	44	38	50	—	—	348	75	133	50	228	15	—	—	1,080	34
Iisalmi	321	31			62	90	390	—	14	85					789	6
Rutakko	261	98	Ei ole il- moitettu.		84	30	390	—	9	—					745	28
Lapinlahti	293	48		26	24	430	—	112	48						862	20
Kiuruvesi	296	81		44	—	436	25	—	—						777	6
Nilsjä	296	52		67	20	462	30	14	21						840	23
Liperi ynnä Taipale, Kuusjärvi ja Polvi- järvi	140	—	60	—	115	—	285	—	25	—	240	—	—	—	865	—
Kaavi	140	—	58	19	50	—	410	—	19	—	230	—	—	—	907	19
Kontiolahti	138	—	46	—	—	—	643	—	—	—	227	—	—	—	1,054	—
Kides	190	—	40	—	20	—	70	—	30	—	130	—	—	—	480	—
Rääkkylä	165	—	62	50	161	50	10	70	15	30	263	75	—	—	678	75
Kesälähti	160	—	40	86	58	25	302	95	—	—	265	70	—	—	827	76
Pielisjärvi	128	67	35	17	—	—	55	26	22	20	235	20	—	—	476	50
Juuka	137	80	53	75	—	—	184	28	18	16	220	80	—	—	614	79
Nurmes	127	16	30	30	—	—	359	60	20	25	239	50	—	—	776	81
Rautavaara	142	8	44	42	—	—	328	15	19	48	112	50	—	—	646	63

Kunta. Communes.	Ulostekojen suuruus keskimäärin manttaalilta. — Contributions en moyenne sur chaque „mantal.“															
	Kruununve- rot. Impôt foncier.		Tuomari, kärjäkä- pat sekä maa- poliisin palkkaus. Droits aux juges de première instance.		Kunnalliset ulosteot. — Impôts communaux.						Papiston ja kir- konpalvelia- in palkkaus. Appointements du clergé.		Erinäiset me- not. Droits divers.		Summa. Total.	
					Suoranaiset maksut.		Teitten ja siltain ra- kennus ja kun- nossapito sekä kyy- ditys ja kestikie- varit.		Satunnaiset maksut.							
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Honantsi	103	5	23	60	174	50	68	—	28	—	130	—	—	—	527	15
Eno	115	4	42	80	11	—	72	—	143	50	188	—	—	—	572	34
Kiihtelysvaara	166	20	39	38	87	—	83	—	102	—	174	—	—	—	651	58
Tohmajärvi	195	75	21	30	138	—	92	50	32	20	341	32	—	—	821	7
Pälkjärvi	59	65	29	8	163	—	48	35	20	—	153	6	—	—	473	14
Waasan lääni.																
Lohtaja	253	—	30	—	—	—	145	—	100	—	275	—	—	—	803	—
Himanka	253	—	30	—	—	—	145	—	100	—	275	—	—	—	803	—
Ylikannus	253	—	30	—	—	—	145	—	100	—	275	—	—	—	803	—
Toholampi	252	—	44	—	30	—	198	—	70	—	117	—	—	—	711	—
Lestijärvi	252	—	44	—	19	—	198	—	62	—	117	—	—	—	692	—
Kätviä ja Ullava	260	—	30	—	14	—	195	—	3	—	227	—	—	—	729	—
Kokkolan maaseurakunta	262	—	27	—	—	—	207	—	38	—	215	—	—	—	749	—
Alaveteli	262	—	27	—	—	—	207	—	70	—	196	—	—	—	762	—
Kaustisenkylä	270	—	35	—	80	—	230	—	10	—	240	—	—	—	865	—
Weteli	263	—	35	—	125	—	320	—	40	—	200	—	—	—	983	—
Halsova	230	—	35	—	100	—	100	—	40	—	400	—	—	—	905	—
Perho	230	—	35	—	90	—	280	—	25	—	290	—	—	—	950	—
Kruunuby	273	—	20	—	10	—	100	—	5	—	170	—	7	—	585	—
Teerijärvi	273	—	24	—	12	—	100	—	6	—	195	—	4	—	614	—
Pietarsaari	273	—	33	—	24	—	140	—	—	—	130	—	—	—	600	—
Purmo	273	—	33	—	24	—	140	—	148	—	130	—	—	—	748	—
Ähtävä	273	—	33	—	24	—	140	—	—	—	130	—	—	—	600	—
Luoto	273	—	33	—	24	—	140	—	—	—	130	—	—	—	600	—
Uusikaarleby	298	—	24	—	30	50	78	—	7	—	163	—	—	—	600	50
Jepua	306	70	24	50	24	40	83	—	7	—	167	—	—	—	612	60
Munsala	251	60	23	90	22	—	81	—	5	—	162	—	—	—	545	50
Lapua	246	30	35	—	110	—	300	—	—	—	160	—	—	—	851	30
Nurmo	254	80	35	—	120	—	300	—	—	—	160	—	—	—	869	80
Kauhava	252	35	25	—	45	—	240	—	—	—	150	—	—	—	712	35
Ylihärmä	239	70	28	—	10	—	505	—	—	—	230	—	—	—	1,012	70
Alahärmä	245	46	30	—	65	—	190	—	20	—	170	—	—	—	720	46
Wöyri	266	30	13	50	11	22	95	—	—	—	155	—	—	—	541	2
Maksamaa	212	40	13	50	11	—	95	—	—	—	155	—	—	—	486	90

Kunta. Communes.	Ulostekojen suuruus keskimäärin manttaalilta. — Contributions en moyenne sur chaque „mantal.“															
	Kruununverot. Impôt foncier.		Tuomari, käräjäka- pat sekä maa- poliisin palkkaus. Droit aux juges de première instance.		Kunnalliset ulosteot. — Impôts communaux.						Papiston ja kir- konpalvelia palkkaus. Appointements du clergé.		Erinäiset me- not. Droits divers.		Summa. Total.	
					Suoranaiset maksut.		Teitten ja siltain ra- kennus ja kun- nossapito sekä kyy- ditys ja kestikie- varit.		Satunnaiset maksut.							
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Oravainen	271	20	13	50	10	88	95	—	—	155	—	—	—	545	58	
Laihia	260	—	12	—	9	—	237	40	22	—	250	—	—	790	40	
Jurva	234	—	29	—	14	—	240	—	70	—	180	—	—	767	—	
Isokyrö	279	—	11	—	165	19	500	—	20	—	225	—	—	1,200	19	
Ylistaro	273	—	13	—	27	—	344	—	6	—	190	—	—	853	—	
Maalahti	269	—	26	—	4	10	240	—	2	37	210	—	—	751	47	
Pirttikylä	277	—	30	—	7	60	210	—	4	29	210	—	—	738	89	
Sulva	251	—	22	—	5	40	260	—	3	40	220	—	—	761	80	
Petolahti	237	—	35	—	3	80	265	—	1	33	220	—	—	762	13	
Bergöö	256	—	24	—	5	88	280	—	3	17	220	—	—	789	5	
Mustasaari	247	—	16	—	10	—	280	—	10	—	300	—	—	863	—	
Raippaluoto	242	—	26	—	43	86	272	2	26	65	370	57	—	981	10	
Koivulahti	254	—	18	—	20	—	200	—	30	—	250	—	—	772	—	
Wähäkylä	276	—	11	—	94	—	352	—	64	—	149	—	—	946	—	
Ilmajoki	248	30	35	—	209	—	297	—	9	—	184	—	—	982	30	
Jalasjärvi	243	90	50	—	178	—	300	—	24	—	175	—	—	970	90	
Kauhajoki	251	16	50	—	73	—	300	—	14	—	134	—	—	822	16	
Kurikka	253	61	35	—	40	—	297	—	21	—	184	—	—	830	61	
Seinäjäki	248	70	35	—	60	—	297	—	6	—	184	—	—	830	70	
Peräseinäjäki	253	90	35	—	67	—	297	—	9	—	201	—	—	862	90	
Närpiö	254	1	36	58	74	32	69	40	62	2	170	73	—	667	6	
Korsnäsi	244	81	45	72	63	17	60	35	35	—	163	72	—	612	77	
Lapväärtti	254	18	70	—	29	85	500	—	1	10	300	—	—	1,155	13	
Karjajoki	242	70	75	—	15	—	400	—	57	90	200	—	—	990	60	
Sideby	243	10	90	—	10	80	500	—	14	15	300	—	—	1,158	5	
Isojoki	243	60	70	—	19	65	500	—	2	55	300	—	—	1,135	80	
Kristiinankaupungin maa- seurakunta	254	67	70	—	5	50	400	—	2	75	300	—	—	1,032	92	
Teuva	250	69	30	—	115	—	540	—	20	—	180	—	—	1,135	69	
Pihtipudas	280	—	50	—	50	35	249	52	173	45	320	—	—	1,123	32	
Wiitasaari	290	—	100	—	31	6	422	19	125	65	385	—	—	1,353	90	
Kivijärvi	280	—	73	15	239	40	486	40	18	50	365	75	—	1,463	20	
Karstula	305	—	60	—	104	75	250	—	48	—	300	—	—	1,067	75	
Saarijärvi	300	—	60	—	202	—	435	—	143	—	350	—	—	1,490	—	
Urainen	300	—	60	—	173	—	445	—	80	—	300	—	—	1,358	—	
Laukaa	315	—	60	—	190	—	400	—	100	—	300	—	—	1,365	—	
Sumiainen	315	—	60	—	190	—	400	—	100	—	300	—	—	1,365	—	

Kunta. Communes.	Ulostekojen suuruus keskimäärin manttaalilta. — <i>Contributions en moyenne sur chaque „mantal.“</i>															
	Kruununve- rot. <i>Impôt foncier.</i>	Tuomari, käräjäka- pat sekä maa- poliisin palkkaus. <i>Droit aux juges de première instance.</i>		Kunnalliset ulosteet. — <i>Impôts communaux.</i>						Papiston ja kir- konpalveliaain palkkaus. <i>Appointements du clergé.</i>		Erinäiset me- not. <i>Droits divers.</i>		Summa. <i>Total.</i>		
				Suoranaiset maksut.		Teitten ja siltain ra- kennus ja kun- nossapito sekä kyy- ditys ja kestikie- varit.		Satunnaiset maksut.								
				Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.							Markkaa.
Jyväskylä	350	—	60	—	366	6	400	—	—	—	193	36	—	—	1,369	42
Petäjävesi	380	—	60	—	164	97	400	—	—	—	286	17	—	—	1,291	14
Lappajärvi			66	35	16	13	262	80	22	15	282	26	—	—		
Evijärvi			41	—	47	—	160	—	148	—	240	—	—	—		
Kortesjärvi			56	40	95	20	240	50	55	40	271	35	—	—		
Wimpeli			34	50	12	—	210	—	64	35	315	—	—	—		
Keuruu			62	50	25	—	240	—	20	80	244	70	—	—		
Multia			62	50	43	—	240	—	20	80	268	20	—	—		
Pihlajavesi			62	50	50	—	240	—	20	80	341	—	—	—		
Alajärvi	Ei ole il- moitettu.		60	—	160	—	250	—	20	—	190	—	—	—	Ei ole il- moitettu.	
Soini			56	—	155	—	250	—	15	—	200	—	—	—		
Lehtimäki			54	—	170	—	250	—	15	—	210	—	—	—		
Wirta			51	—	67	50	306	—	22	50	311	—	148	—		
Ätsäri			38	—	48	60	245	—	16	40	249	—	52	—		
Alavus			?	—	112	—	178	—	176	—	338	—	—	—		
Kuortane			?	—	98	—	178	—	46	30	289	60	—	—		
Töysä			?	—	34	40	178	—	164	—	328	—	—	—		
Oulun lääni.																
Ii	488	5	24	80	42	—	280	20	30	—	148	60	—	—	1,013	65
Kuivaniemi	291	58	26	30	41	10	280	20	48	—	185	—	—	—	872	18
Haukipudas	282	48	21	—	220	—	90	—	45	—	155	—	—	—	813	48
Kiiminki	287	30	22	—	300	—	102	—	40	—	176	—	—	—	927	30
Yli-Kiiminki	278	90	42	—	338	—	101	—	200	—	150	—	—	—	1,109	90
Liminka	303	95	12	80	24	62	210	—	12	—	136	—	—	—	699	37
Lumijoki	307	92	12	80	101	—	187	—	5	—	192	—	—	—	805	72
Kempele	349	62	12	80	101	—	191	—	5	—	192	—	—	—	851	42
Temmes	323	42	12	50	31	58	118	—	10	52	150	25	—	—	646	27
Tyrnävä	315	93	12	50	47	—	149	—	12	—	130	—	—	—	666	43
Muhos	348	59	7	20	55	66	142	—	30	—	109	80	—	—	693	25
Utajärvi	313	93	7	20	39	4	181	—	8	—	119	—	—	—	668	17
Pudasjärvi	286	67	48	—	28	80	104	—	153	60	72	—	—	—	693	7
Jokijärvi	327	23	24	—	317	56	42	—	153	60	352	—	—	—	1,216	39
Oulunsalo	359	64	10	—	99	40	162	—	16	—	133	—	—	—	780	4
Oulais	418	8	10	—	94	—	162	—	16	—	201	—	—	—	901	8
Kuusamo	47	10	16	20	160	—	40	—	15	—	160	80	—	—	439	10

Ulostekojen suuruus keskimäärin manttaalilta. — Contributions en moyenne sur chaque „mantal.“

Kunta. Communes.	Kruununverot. Impôt foncier.		Tuomari, käräjäka- pat sekä maa- poliisin palkkaus. Droit aux juges de première instance.		Kunnalliset ulosteot. — Impôts communaux.						Papiston ja kir- konpalveliaain palkkaus. Appointements du clergé.		Erinäiset me- not. Droits divers.		Summa. Total.			
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Suoranaiset maksut.		Teitten ja siltain ra- kennus ja kun- nossapito sekä kyy- ditys ja kestikie- varit.		Satunnaiset maksut.		Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
					Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.								
Kalajoki	239	72	35	20	153	60	299	35	—	—	213	45	—	—	941	32		
Alavieska	239	72	38	—	43	—	567	50	17	—	228	—	—	—	1,133	22		
Rautio	238	18	35	—	169	—	364	80	90	—	365	—	—	—	1,261	98		
Ylivieska	239	10	40	—	162	—	343	80	60	—	240	—	—	—	1,084	90		
Sievi (Evijärvi)	239	21	40	—	140	—	335	—	35	—	260	—	—	—	1,049	21		
Pyhäjoki	237	91	28	—	44	—	356	—	—	—	184	—	—	—	849	91		
Oulainen	239	76	28	—	12	—	356	—	24	—	178	—	—	—	837	76		
Merijärvi	240	6	28	—	34	—	356	—	65	67	208	50	—	—	932	23		
Wihanti	239	72	25	—	—	—	170	—	20	—	200	—	—	—	654	72		
Braahenkaupunkin maas. Saloinen	238	78	25	—	—	—	120	—	20	—	200	—	—	—	603	78		
Siikajoki	239	76	17	27	150	—	130	—	20	50	120	76	—	—	678	29		
Revonlahti	239	10	17	27	187	—	130	—	15	25	160	50	—	—	749	12		
Paavola	240	18	17	27	168	—	130	—	18	50	130	27	—	—	704	22		
Ranttila	238	86	17	27	160	—	130	—	14	75	142	27	—	—	703	15		
Hailuoto	239	76	29	—	18	25	145	—	10	—	175	—	—	—	617	1		
Piippola	208	40	30	—	29	76	300	—	20	15	147	—	—	—	735	31		
Pulkkila	228	50	28	—	71	—	682	—	11	52	147	—	—	—	1,168	2		
Kestilä	236	10	35	—	71	—	343	70	35	—	100	—	—	—	820	80		
Haapavesi	270	5	38	—	17	10	590	—	23	25	196	—	—	—	1,134	40		
Pidisjärvi (Nivala)	250	10	65	—	185	—	640	—	132	—	308	—	—	—	1,580	10		
Pyhäjärvi	258	50	45	—	220	—	650	—	15	—	296	—	—	—	1,484	50		
Kärsämäki	228	11	50	—	80	—	700	—	25	—	190	—	—	—	1,273	11		
Haapajärvi	250	9	36	—	138	—	850	—	18	—	285	—	—	—	1,577	9		
Reisjärvi	212	60	32	—	95	—	780	—	12	—	280	—	—	—	1,411	60		
Hyrnsalmi	125	40	29	40	43	—	130	—	13	54	185	—	—	—	526	34		
Kajaani	138	10	36	60	39	—	150	—	27	—	100	—	—	—	490	70		
Kuhmoniemi	150	8	45	30	25	—	120	—	8	—	165	—	—	—	513	38		
Paltamo	136	60	35	50	44	—	150	—	33	—	290	—	—	—	689	10		
Puolanka	128	90	34	10	36	—	130	—	18	22	125	—	—	—	472	22		
Ristijärvi	142	91	37	60	23	—	130	—	3	6	120	—	—	—	456	57		
Sotkamo	121	50	36	90	68	11	140	—	33	6	130	—	—	—	529	57		
Suomussalmi	148	48	46	70	67	80	120	—	35	32	210	—	—	—	628	30		
Säresniemi	118	60	32	50	39	29	150	—	39	87	75	—	—	—	455	26		
Yli-Tornio (Alkkula)	346	—	32	25	218	50	158	75	—	—	166	40	—	—	921	90		
Turtola	346	7	32	25	245	10	135	35	—	—	250	95	—	—	1,009	72		
Kolari	303	85	31	50	197	50	130	50	—	—	163	—	—	—	826	35		
Kemijärvi	628	73	126	25	276	—	280	—	108	40	470	—	—	—	1,889	38		
Rovaniemi	431	16	33	50	388	—	162	60	100	—	240	—	—	—	1,355	26		
Kemi	514	24	42	50	210	—	300	—	—	—	180	—	—	—	1,246	74		
Simo	544	86	49	80	68	—	300	—	—	—	180	—	—	—	1,142	66		
Tervola	384	2	39	90	100	—	300	—	—	—	180	—	—	—	1,003	92		
Ala-Tornio	311	70	22	—	150	—	68	—	—	—	153	40	—	—	705	10		
Karunki	329	49	34	45	140	—	46	25	—	—	222	95	—	—	773	14		
Kuolajärvi	60	11	20	39	181	—	20	60	—	—	205	—	—	—	487	10		
Muoniونسكا	168	45	48	13	192	90	43	48	64	20	11	54	—	—	528	70		
Enontekiäinen	13	80	35	84	152	69	35	28	56	40	9	42	—	—	303	43		
Kittilä	13	80	4	35	74	35	50	83	8	67	96	—	—	—	248	—		
Sodankylä	13	80	11	58	92	63	10	35	81	23	193	29	—	—	402	88		
Inari	13	80	90	65	449	19	21	60	351	97	105	5	—	—	1,032	26		
Utsjoki	13	80	97	50	486	88	54	50	239	20	59	50	—	—	951	38		

25. Erityisluettelo maksettavaksi lasketusta kruununylöskannosta ja

Le montant des contributions directes au profit de

L ä ä n i t. Gouvernements.	Vakinaista veroa. Impôt foncier.		Kruununtihuntia. Dime de la couronne.		Knihti- puosmanni- ja rsthollivakanssimaksua. Droits des vacances.		Suostuntaveroa. Impôt sur le revenu.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Vuonna								
Uudenmaan läänissä	245,132	73	43,523	61	272,512	44	275,438	15
Turun ja Porin ..	655,422	45	90,470	22	474,449	68	171,820	40
Hämeenlinnan ..	362,016	73	56,233	33	269,732	87	88,935	80
Wiipurin ..	49,587	73	85,141	93	95,257	2	80,053	50
Mikkelin ..	181,226	13	21,842	84	102,281	45	41,170	60
Kuopion ..	240,722	67	28,104	32	32,922	79	55,861	84
Waasan ..	476,030	12	77,956	73	122,723	38	42,403	40
Oulun ..	318,900	79	49,846	23	78,913	30	25,758	40
Summa	2,529,039	35	453,119	21	1,448,792	98	781,442	9
Vuonna								
Uudenmaan läänissä	252,058	60	44,612	11	269,724	63	294,298	62
Turun ja Porin ..	679,045	27	82,906	88	465,984	31	188,654	30
Hämeenlinnan ..	366,280	96	51,958	61	280,231	63	53,602	55
Wiipurin ..	49,573	74	91,492	45	95,383	23	83,396	75
Mikkelin ..	184,291	40	22,444	53	101,441	37	42,655	80
Kuopion ..	221,992	16	14,064	12	63,388	44	63,670	4
Waasan ..	481,542	26	77,096	27	121,344	48	52,571	60
Oulun ..	315,540	20	49,094	11	78,539	—	28,495	81
Summa	2,550,324	59	433,669	8	1,456,037	9	807,345	47
Vuonna								
Uudenmaan läänissä	253,135	50	45,783	33	269,351	38	292,693	85
Turun ja Porin ..	673,049	59	82,049	9	461,653	47	201,661	50
Hämeenlinnan ..	361,474	38	51,122	67	257,507	44	70,256	20
Wiipurin ..	49,527	8	89,868	58	94,101	73	102,285	55
Mikkelin ..	182,913	52	22,478	57	101,790	95	37,716	60
Kuopion ..	222,746	20	25,580	47	49,727	49	68,968	64
Waasan ..	476,388	50	75,962	95	120,341	42	131,336	80
Oulun ..	310,875	6	47,362	70	76,797	60	27,853	60
Summa	2,530,109	83	440,208	36	1,431,271	48	932,772	54
Vuonna								
Uudenmaan läänissä	253,955	45	46,637	37	269,046	94	300,285	40
Turun ja Porin ..	665,865	68	82,052	75	460,847	42	185,316	65
Hämeenlinnan ..	363,053	81	50,074	50	257,762	25	59,245	40
Wiipurin ..	49,668	84	78,153	11	93,598	50	95,934	65
Mikkelin ..	182,572	53	22,346	45	100,269	28	39,509	85
Kuopion ..	220,940	14	13,794	45	61,110	89	68,851	90
Waasan ..	497,009	15	75,811	92	121,211	34	117,992	15
Oulun ..	308,657	32	47,500	50	77,279	90	32,103	20
Summa	2,541,722	92	416,373	5	1,441,126	52	899,239	20

maksamattomista rästeistä kussakin läänissä vuosina 1877—1880.

l'Etat et les restes pendant les années 1877—1880.

Hengeltä maksetta- via ulostekoa kruunulle. Cote personnelle.		Arentirahoja. Revenus de terres domaniales.		Muuta ylöskantoa. Autres droits.		Summa maksetta- vaksi laskettua kruu- nun-ylöskantoa. Total des contribu- tions.		Vähennystä. A défalquer des recettes.		Maksamattomia rä- stejä vuoden lo- pussa 31 p:nä Joulukuuta. Restes.	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
1877.											
144,516	—	95,260	15	40,414	90	1,116,797	98	14,963	33	7,437	51
245,373	—	211,019	94	79,962	17	1,928,517	86	24,068	4	1,531	4
161,225	—	90,777	39	65,364	85	1,094,285	97	9,177	24	1,075	69
225,611	—	19,212	95	124,494	67	679,358	80	9,726	52	613	25
132,383	—	32,983	16	51,669	54	563,556	72	10,188	75	3,132	52
118,494	—	20,223	63	76,590	74	572,919	99	17,857	9	4,370	87
224,785	—	31,889	99	102,600	67	1,078,389	29	14,703	44	304	25
117,427	—	34,889	66	31,598	21	657,333	59	35,424	13	5,872	98
1,369,814	—	536,256	87	572,695	75	7,691,160	20	136,108	54	24,338	11
1878.											
149,974	10	98,609	60	40,705	44	1,149,988	10	7,535	62	21,272	66
247,154	—	212,416	58	93,806	26	1,969,967	60	22,117	17	4,651	95
151,484	—	92,941	79	51,036	98	1,027,536	52	7,996	95	2,639	65
228,388	—	21,719	91	154,675	96	724,630	4	9,058	28	1,575	58
131,843	—	33,522	79	50,147	63	566,346	52	8,117	11	4,352	25
117,996	12	20,567	86	87,157	49	588,836	23	14,938	9	7,026	4
233,417	—	32,129	33	100,550	17	1,098,651	11	16,112	16	208	22
117,872	—	35,940	69	31,936	95	657,418	76	34,975	52	5,616	34
1,378,128	22	547,848	55	610,016	88	7,783,369	88	120,850	90	47,342	69
1879.											
147,174	68	98,843	83	73,651	10	1,180,633	67	12,838	6	12,330	24
258,401	60	207,116	68	94,907	39	1,978,839	32	25,958	42	5,726	60
163,245	29	94,282	72	57,831	88	1,055,720	58	9,730	1	7,014	78
229,812	—	21,926	—	159,708	61	747,229	55	10,078	27	4,366	53
130,565	—	35,288	52	63,183	29	573,936	25	11,415	17	7,887	94
119,082	—	21,724	57	109,039	32	616,868	69	22,627	16	10,524	55
242,141	—	33,173	86	131,486	30	1,210,813	83	23,146	99	1,831	59
120,432	—	38,781	32	33,030	14	655,132	42	35,155	38	6,866	71
1,410,853	57	551,137	50	722,838	3	8,019,191	31	150,949	46	56,548	94
1880.											
154,331	45	99,875	3	81,073	83	1,205,205	47	27,485	8	7,319	9
258,643	65	198,378	2	101,485	48	1,963,089	65	25,277	50	1,286	92
155,828	95	96,678	51	67,602	50	1,050,245	92	18,577	73	9,651	3
235,724	4	32,384	10	180,556	11	766,019	35	7,088	93	6,986	79
130,615	—	34,996	28	56,790	67	567,100	6	11,744	95	5,249	15
119,589	—	15,507	—	107,567	21	607,360	59	22,731	82	5,718	65
246,945	15	33,031	79	100,613	2	1,192,614	52	21,835	53	1,591	4
116,890	50	39,184	69	31,938	7	653,554	18	34,074	70	4,390	26
1,418,567	74	550,535	42	727,626	89	7,995,189	74	168,816	24	42,192	93

26. Tulo- ja elinkeino-suostuntaveron

Le montant de l'impôt sur le

L ä ä n i. Gouvernements.	1876.						1877.									
	Veron määrä, jonka suorittivat Impôts ordinaires			Ylimääräinen vero ja elinkeinovero. Impôts extraordinaires.	Summa. Total.	Veron määrä, jonka suorittivat Impôts ordinaires.			Ylimääräinen vero ja elinkeinovero. Impôts extraordinaires.	Summa. Total.						
	Suomen kansalaiset. des indigènes.	Vieraat kansalaiset. des étrangers.	Markkaa.			p.	Markkaa.	p.			Markkaa.	p.				
	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.						
Uudenmaan lääni	187,716	80	5,057	20	62,924	40	255,698	40	205,501	60	5,481	60	56,957	80	267,941	—
Turun ja Porin "	137,047	40	5,813	20	30,367	55	173,228	15	136,424	80	4,487	—	26,990	—	167,901	80
Hämeenlinnan "	78,711	80	1,850	—	8,870	—	89,431	80	74,791	20	2,165	80	10,245	—	87,202	—
Wiipurin "	143,591	60	10,535	—	32,065	70	186,192	30	139,492	10	8,592	—	37,231	80	185,315	90
Mikkelin "	36,670	80	1,339	20	4,000	—	42,010	—	34,749	40	1,531	20	4,890	—	41,170	60
Kuopion "	45,410	20	1,356	—	7,510	—	54,276	20	44,234	80	1,046	—	10,190	—	55,470	80
Waasan "	81,825	—	602	40	14,200	—	96,627	40	78,791	40	724	80	15,417	50	94,933	70
Oulun "	46,693	—	1,966	—	6,272	—	54,931	—	46,882	60	1,695	20	7,180	—	55,757	80
Suomen kansalaiset Pietarissa	6,687	60	—	—	—	—	6,687	60	6,450	60	—	—	—	—	6,450	60
Summa	764,354	20	28,519	—	166,209	65	959,082	85	767,318	50	25,723	60	169,102	10	962,144	20

määrä Suomessa vuosina 1876—1880.

revenu en Finlande en 1876—1880.

	1878.						1879.						1880.										
	Veron määrä, jonka suorittivat Impôts ordinaires			Ylimääräinen vero ja elinkeinovero. Impôts extraordinaires.	Summa. Total.	Veron määrä, jonka suorittivat Impôts ordinaires			Ylimääräinen vero ja elinkeinovero. Impôts extraordinaires.	Summa. Total.	Veron määrä, jonka suorittivat Impôts ordinaires			Ylimääräinen vero ja elinkeinovero. Impôts extraordinaires.	Summa. Total.								
	Suomen kansalaiset. des indigènes.	Vieraat kansalaiset. des étrangers.	Markkaa.			p.	Markkaa.	p.			Markkaa.	p.	Markkaa.			p.	Markkaa.	p.					
	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.							
209,142	60	4,222	20	65,717	—	279,081	80	219,269	60	5,150	60	57,153	30	281,573	50	229,717	20	5,870	40	54,070	—	289,657	60
151,951	40	5,382	60	30,381	50	187,715	50	153,187	—	5,387	60	30,692	50	189,267	10	141,723	20	5,641	40	31,582	35	178,946	95
76,491	80	2,573	20	11,442	55	90,507	55	76,926	40	2,697	—	13,085	5	92,708	45	77,080	40	1,812	20	12,388	—	91,280	60
36,685	—	10,091	20	35,555	65	82,331	85	147,364	20	9,316	—	34,063	80	190,744	—	129,153	75	8,229	80	25,358	45	162,742	—
134,800	60	1,460	80	4,510	—	140,771	40	33,334	40	432	—	3,950	—	37,716	40	30,104	80	37	60	3,440	—	33,582	40
50,585	20	1,103	60	11,475	—	63,163	80	47,566	—	699	60	11,005	—	59,270	60	39,415	60	792	—	10,090	—	50,297	60
87,172	80	732	60	18,477	50	106,382	90	78,764	60	824	40	21,331	35	100,920	35	74,823	60	640	80	18,919	40	94,383	80
59,063	—	1,997	20	6,210	—	67,270	20	43,248	60	1,433	40	9,679	55	54,361	55	38,110	60	513	60	8,648	85	47,273	5
7,084	40	—	—	—	—	7,084	40	7,471	80	—	—	—	—	7,471	80	8,073	40	—	—	—	—	8,073	40
812,976	80	27,563	40	183,769	20	1,024,309	40	807,132	60	25,940	60	180,960	55	1,014,033	75	768,202	55	28,537	80	164,497	5	956,237	40

27. Tietoja maalaiskuntain tuloista

Les revenus et les dépenses des

Kunnan nimi. Communes.	T u l o j a. — Recettes.									
	Ulostakseeratuita rahoja. Taxes sur les re- venues.		Arentirahoja, korkeja, lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. Produits des biens et des capitaux.		Muita tuloja. Autres revenus.		Summa. Total.		Kunnallishallitus. Administration com- munale.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Uudenmaan lääni.										
Karjalohja	342	80	—	—	76	—	418	80	144	—
Sammatti	152	25	—	—	—	—	152	25	96	—
Karja yonä Mustio	2,117	67	—	—	—	—	2,117	67	312	60
Snappertuuna	906	1	—	—	—	—	906	1	277	—
Pohja	1,695	82	480	—	830	—	3,005	82	460	—
Tammisaaren maaseurakunta	1,018	6	—	—	234	44	1,252	50	252	—
Inko	3,046	88	—	—	—	—	3,046	88	400	—
Degerbyy	1,856	32	464	83	806	13	3,127	28	206	—
Tenhola	499	—	5	55	1,700	—	2,204	55	140	—
Bromarvi	1,111	—	—	—	912	56	2,023	56	116	—
Espoo	5,500	40	556	40	550	10	6,606	90	500	—
Kirkkonummi	5,301	—	371	—	3,024	—	8,696	—	250	—
Siuntio	2,300	—	65	—	6,985	—	9,350	—	300	—
Lohja	5,270	98	914	—	1,913	56	8,098	54	300	—
Nummi	2,150	77	—	—	597	87	2,748	64	205	—
Pusula	1,066	42	—	—	1,257	19	2,323	61	225	—
Wihti	3,794	82	49	50	1,745	3	5,589	35	300	—
Pyhäjärvi	460	2	—	—	435	76	895	78	513	95
Helsinki	11,558	93	1,210	60	284	93	13,054	46	1,400	—
Tuusula ja Kellokoski	6,398	77	87	14	1,681	87	8,167	78	1,384	52
Nurmijärvi	32,603	35	—	—	543	20	33,146	55	6,578	30
Mäntsälä	4,594	75	—	—	52	—	4,646	75	622	10
Porvoon pitäjä	13,660	75	815	97	4,783	1	19,259	73	1,770	15
Askola	2,153	40	1,050	—	2,356	60	5,560	—	375	—
Pukkila	967	2	—	—	—	—	967	2	45	—
Porneesi	9,159	7	888	32	165	40	10,212	79	333	80
Sipoo ja Östersundom	12,772	93	500	—	1,772	62	15,045	55	400	—
Orimattila	6,084	25	117	—	333	95	6,535	20	840	—
Myrskylä	924	65	693	1	7,647	53	9,265	19	500	—
Siirretään	139,468	9	8,268	32	40,688	75	188,425	16	19,246	42

ja menoista Suomessa vuonna 1880.

communes rurales en 1880.

M e n o j a. — Dépenses.											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. Église.		Maapoliisi (siltavou- ti, jahtivouti y. m.) Sûreté publique.		Koulutoimi. Instruction.		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. Poste.		Muita menoja. Autres dépenses.		Summa. Total.	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
—	—	—	—	390	—	—	—	36	—	570	—
—	—	—	—	180	—	—	—	—	—	276	—
103	73	—	—	120	—	—	—	1,581	34	2,117	67
—	—	—	—	161	51	138	50	340	70	917	71
—	—	—	—	2,399	85	—	—	99	42	2,959	27
—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	268	—
25	—	—	—	—	—	1,259	99	1,361	89	3,046	88
—	—	—	—	419	73	3,805	—	1,507	69	5,938	42
—	—	—	—	1,450	—	—	—	74	—	1,664	—
—	—	—	—	933	55	—	—	521	35	1,570	90
—	—	—	—	1,300	—	3,019	50	1,787	40	6,606	90
600	—	—	—	2,400	—	—	—	5,446	—	8,696	—
6,000	—	1,250	—	1,800	—	—	—	—	—	9,350	—
312	66	25	12	700	—	1,766	—	4,994	76	8,098	54
—	—	—	—	259	—	—	—	2,284	64	2,748	64
230	—	—	—	249	75	—	—	1,618	86	2,323	61
—	—	—	—	1,240	—	—	—	4,049	35	5,589	35
60	—	—	—	204	50	—	—	117	33	895	78
7,500	—	2,500	—	790	—	3,564	60	300	—	16,054	60
1,610	—	—	—	1,318	62	1,608	55	4,011	89	9,933	58
7,712	—	2,600	—	3,096	25	12,720	—	440	—	33,146	55
—	—	—	—	1,050	—	2,933	—	—	—	4,605	10
52	41	1,627	5	5,853	11	200	—	1,261	75	10,764	47
—	—	—	—	877	—	—	—	4,152	—	5,404	—
475	97	—	—	54	—	—	—	392	5	967	2
4,500	—	800	20	1,578	79	3,000	—	—	—	10,212	79
184	—	—	—	2,106	24	—	—	2,976	65	5,666	89
524	40	—	—	1,760	—	—	—	192	35	3,316	75
—	—	—	—	657	—	—	—	1,288	86	2,445	86
29,890	17	8,802	37	33,348	90	34,015	14	40,852	28	166,155	28

Kunnan nimi. Communes.	T u l o j a. — Recettes.									
	Ulostakseeratuita rahoja. Taxes sur les re- venus.		Arentirahoja, korkeja, lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. Produits des biens et des capitaux.		Muita tuloja. Autres revenus.		Summa. Total.		Kunnallishallitus. Administration com- munale.	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Siirretty	139,468	9	8,268	32	40,688	75	188,425	16	19,246	42
Artjärvi	1,259	72	313	67	708	18	2,281	57	250	—
Laptreski	3,115	20	16,286	96	572	5	19,974	21	615	75
Ruotsin-Pyhtää	3,582	33	—	—	158	59	3,740	92	792	—
Elimäki	9,430	72	1,346	59	2,761	31	13,538	62	1,552	35
Anjala	1,192	37	764	34	722	72	2,679	43	230	—
Iitti	22,886	78	1,832	98	4,022	96	28,742	72	1,159	—
Pernaja	5,818	70	177	—	694	43	6,690	13	1,425	—
Liljendaali	849	—	—	—	335	75	1,184	75	100	—
Koko lääni	187,602	91	28,989	86	50,664	74	267,257	51	25,370	52
Turun ja Porin lääni.										
Ekkeröö	704	—	1,000	—	—	—	1,704	—	236	—
Hammarlanti	1,120	—	400	—	265	—	1,785	—	120	—
Finströmi	426	—	—	—	—	—	426	—	200	—
Geeta	341	—	270	—	—	—	611	—	65	—
Jomala	1,421	68	—	—	—	—	1,421	68	360	—
Lemlanti	1,907	30	419	82	1,591	63	3,918	75	247	—
Lumparlanti	581	70	—	—	288	76	870	46	90	—
Föglöö	800	—	—	—	—	—	800	—	150	—
Köökari	270	57	—	—	79	59	350	16	149	59
Sottunka	290	—	—	—	76	—	366	—	150	—
Wordöö	1,978	38	273	72	294	23	2,546	33	1,340	49
Sunti	1,972	90	—	—	1,406	3	3,378	93	120	—
Saltviiki	1,804	62	—	—	1,148	—	2,952	62	190	—
Brändöö	80	—	—	—	150	—	230	—	80	—
Kemiö	2,976	70	32	—	752	29	3,760	99	432	30
Westanfjärdi	1,416	—	—	—	549	13	1,965	13	125	—
Hiittinen	351	45	672	67	193	91	1,218	3	107	72
Dragsfjärdi	3,112	75	1,386	45	941	93	5,441	13	150	—
Perniö	1,376	23	1,021	78	4,232	54	6,630	55	1,008	18
Finby	200	—	—	—	480	50	680	50	170	—
Kisko	605	10	—	—	—	—	605	10	188	—
Suomusjärvi	77	25	—	—	90	—	167	25	100	—
Kiikala	762	—	—	—	—	—	762	—	100	—
Siirretään	24,575	63	5,476	44	12,539	54	42,591	61	5,879	28

M e n o j a. — Dépenses.											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. Église.		Maapoliisi (siltavou- ti, jahtivouti y. m.) Sûreté publique.		Koulutoimi. Instruction.		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. Poste.		Muita menoja. Autres dépenses.		Summa. Total.	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
29,890	17	8,802	37	33,348	90	34,015	14	40,852	28	166,155	28
295	24	—	—	2,393	49	—	—	1,321	73	4,260	46
8,560	—	2,004	—	1,989	40	7,739	—	816	6	21,724	21
5,088	—	1,290	—	400	—	—	—	2,390	33	9,960	33
546	36	—	—	195	76	3,099	15	5,780	27	11,173	89
577	96	—	—	448	63	76	—	3	—	1,335	59
2,319	46	—	—	2,985	45	541	1	19,338	85	26,343	77
—	—	—	—	1,463	40	—	—	3,801	73	6,690	13
—	—	—	—	—	—	—	—	1,084	75	1,184	75
47,277	19	12,096	37	43,225	3	45,470	30	75,389	—	248,828	41
—	—	—	—	1,000	—	—	—	468	—	1,704	—
—	—	—	—	300	—	—	—	1,365	—	1,785	—
—	—	—	—	—	—	8	—	218	—	426	—
—	—	—	—	150	—	—	—	396	—	611	—
—	—	—	—	300	—	38	—	723	68	1,421	68
150	—	—	—	300	—	—	—	1,590	84	2,287	84
94	—	—	—	448	4	—	—	230	83	862	87
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—
200	57	—	—	—	—	—	—	—	—	350	16
200	—	—	—	—	—	—	—	16	—	366	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1,027	39	2,367	88
—	—	—	—	1,263	93	—	—	1,995	—	3,378	93
—	—	88	—	802	—	—	—	1,546	62	2,626	62
—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	230	—
—	—	—	—	593	30	—	—	3,022	93	4,048	53
—	—	—	—	549	13	—	—	1,285	—	1,959	13
—	—	—	—	572	—	—	—	259	—	938	72
—	—	—	—	1,089	50	—	—	2,462	45	3,701	95
—	—	—	—	3,582	80	476	84	572	69	5,640	51
—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	200	—
—	—	—	—	375	—	—	—	185	—	748	—
—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	112	—
—	—	—	—	250	—	—	—	110	—	460	—
644	57	88	—	11,575	70	522	84	17,666	43	36,376	82

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	T u l o j a. — <i>Recettes.</i>								Kunnallishallitus. <i>Administration communale.</i>	
	Ulostakseeratuita rahoja. <i>Taxes sur les revenus.</i>		Arentirahoja, korkoja, lahjoituksia ja testamentteja y. m. <i>Produits des biens et des capitaux.</i>		Muita tuloja. <i>Autres revenus.</i>		Summa. <i>Total.</i>			
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.		
Siirretty	24,575	63	5,476	44	12,539	54	42,591	61	5,879	28
Pertteli	2,540	—	105	—	1,299	7	3,944	7	220	40
Uskela	567	—	—	—	1,196	45	1,763	45	210	—
Muurla	436	85	—	—	211	9	647	94	125	—
Halikko	2,628	49	—	—	3,298	45	5,926	94	408	63
Angelniemi	600	64	—	—	840	3	1,440	67	110	—
Paimio	800	51	—	—	20	—	820	51	510	—
Sauvo	4,275	39	—	—	1,400	—	5,675	39	407	—
Karuna	2,214	—	226	—	34	81	2,474	81	150	—
Parainen	3,480	20	475	—	500	—	4,455	20	1,032	—
Piikkiö	1,860	—	506	—	690	—	3,056	—	350	—
Kuusisto	125	40	315	52	281	45	722	37	50	—
Nummi	487	20	60	10	300	—	847	30	60	—
Kakskerta	802	50	58	50	590	94	1,451	94	145	60
Marttila	1,540	44	—	—	679	—	2,219	44	310	—
Koski	1,260	18	—	—	660	21	1,920	39	220	—
Karinainen	618	60	—	—	—	—	618	60	105	—
Eura (kappeli)	275	24	—	—	709	50	984	74	155	—
Pöytyä	9,138	17	—	—	1,137	44	10,275	61	340	—
Yläne	2,612	13	—	—	1,429	16	4,041	29	221	—
Orihpää	785	50	26	—	40	—	851	50	50	—
Nousiainen	460	—	—	—	350	—	810	—	310	—
Lieto	1,265	25	—	—	50	—	1,315	25	230	25
Prunkkala	180	—	567	—	—	—	747	—	210	—
Räntämäki	6,351	85	—	—	1,611	77	7,963	62	425	—
Paattinen	739	17	—	—	15	—	754	17	150	—
Masku	1,265	80	152	—	—	—	1,417	80	260	—
Wahto	1,116	47	137	38	23	90	1,277	75	250	—
Rusko	476	70	178	72	118	25	773	67	100	—
Raisio	2,321	—	191	4	95	—	2,607	4	300	—
Naantalin maaseurakunta	1,001	38	—	—	213	29	1,214	67	235	71
Rymättylä	986	23	383	24	378	26	1,747	73	328	50
Merimasku	925	82	65	—	10	—	1,000	82	140	—
Navo	4,110	19	83	85	1,537	24	5,731	28	304	—
Korpo	800	—	—	—	—	—	800	—	200	—
Houtskari	734	80	—	—	421	20	1,156	—	125	—
Siirretään	84,358	73	9,006	79	32,681	5	126,046	57	14,627	37

M e n o j a. — <i>Dépenses.</i>												
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. <i>Église.</i>		Maapoliisi(siltavouti, jahtivouti y. m.) <i>Sûreté publique.</i>		Koulutoimi. <i>Instruction.</i>		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitämiseksi. <i>Poste.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa. <i>Total.</i>		
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	
644	57	88	—	11,575	70	522	84	17,666	43	36,376	82	
4,890	—	839	—	685	—	3,454	34	212	—	10,300	74	
—	—	—	—	956	25	—	—	613	8	1,779	33	
—	—	—	—	100	—	—	—	796	30	1,021	30	
—	—	—	—	843	48	—	—	2,926	74	4,178	85	
50	—	—	—	292	—	—	—	670	40	1,122	40	
—	—	—	—	—	—	—	—	310	51	820	51	
—	—	—	—	500	—	—	—	4,316	65	5,223	65	
—	—	—	—	250	—	—	—	1,760	50	2,160	50	
—	—	—	—	500	—	—	—	3,000	—	4,532	—	
—	—	—	—	550	—	—	—	2,040	—	2,940	—	
—	—	—	—	38	34	—	—	512	50	600	84	
—	—	—	—	300	—	—	—	201	77	561	77	
—	—	—	—	431	—	—	—	92	16	668	76	
—	—	—	—	239	—	—	897	49	1,979	5	3,425	54
—	—	—	—	630	—	—	806	—	320	—	1,976	—
—	—	—	—	—	—	—	283	95	140	78	529	73
—	—	—	—	—	—	—	626	70	203	4	984	74
2,186	14	—	—	3,034	94	539	73	4,174	80	10,275	61	
—	—	—	—	372	—	—	—	3,448	29	4,041	29	
—	—	—	—	100	—	—	—	700	—	850	—	
—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	810	—	
—	—	—	—	—	—	—	774	42	310	58	1,315	25
—	—	—	—	—	—	—	204	46	285	—	699	46
—	—	—	—	—	—	—	765	31	4,002	89	5,193	20
—	—	—	—	200	—	—	387	84	—	—	737	84
—	—	—	—	60	—	—	1,097	80	—	—	1,417	80
—	—	—	—	130	—	—	117	—	450	62	1,226	24
—	—	—	—	126	12	—	—	615	47	841	59	
—	—	—	—	100	—	—	—	2,965	—	3,365	—	
—	—	—	—	127	—	—	—	1,002	41	1,565	12	
—	—	—	—	782	40	185	40	1,023	4	2,319	34	
—	—	—	—	412	—	—	—	925	—	1,477	—	
—	—	—	—	200	—	—	—	3,711	36	4,215	36	
—	—	—	—	—	—	—	100	—	500	—	800	—
—	—	—	—	—	—	—	35	34	1,004	23	1,164	57
8,249	33	927	—	24,035	23	10,798	62	62,880	60	121,518	15	

Kunnaa nimi. <i>Communes.</i>	Tuloja. — Recettes.								Kunnallishallitus. <i>Administration communale.</i>	
	Ulostakseeratuita rahoja. <i>Taxes sur les re- venus.</i>		Arentirahoja, korvoja, lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. <i>Produits des biens et des capitaux.</i>		Muita tuloja. <i>Autres revenus.</i>		Summa. <i>Total.</i>			
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.		
Siirretty	84,358	73	9,006	79	32,681	5	126,046	57	14,627	37
Lemu	270	92	—	—	22	—	292	92	110	—
Askainen	153	85	—	—	42	—	195	85	120	—
Mietoinen	610	20	—	—	—	—	610	20	178	—
Mynämäki	450	60	—	—	78	—	528	60	340	—
Karjala	109	80	—	—	18	—	127	80	105	—
Laitila	14,827	30	147	77	1,323	80	16,298	87	240	—
Kodisjoki	56	30	175	24	—	—	231	54	38	—
Wehmaa	2,760	25	35	45	2,284	13	5,079	83	210	—
Lokalhti	676	—	—	—	1,223	69	1,899	69	140	—
Taivassalo	375	71	48	40	70	—	494	11	258	—
Welkua	389	30	—	—	—	—	389	30	92	—
Iniö	549	90	—	—	293	50	843	40	147	22
Kivimaa	563	—	—	—	413	28	976	28	225	—
Uusikirkko	2,016	67	—	—	1,636	26	3,652	93	293	40
Uudenkaupungin maaseurakunta	1,142	40	—	—	—	—	1,142	40	176	5
Pyhämaa (Rohdainen)	1,404	—	240	—	507	—	2,151	—	142	—
Lappi	421	50	—	—	43	24	464	74	197	50
Hinnerjoki	314	—	—	—	70	40	384	40	134	40
Euran pitäjä	286	14	24	43	2,322	65	2,633	22	150	—
Honkilhti	361	72	12	45	475	40	849	57	75	—
Kiukainen	2,316	—	—	—	170	—	2,486	—	250	—
Eurajoki	4,276	20	477	5	86	—	4,839	25	160	—
Luvia	1,189	2	91	—	290	73	1,570	75	120	—
Nakkila	2,458	62	345	27	380	57	3,184	46	325	—
Ulvila	8,041	—	127	62	548	38	8,717	—	351	—
Kulla	2,025	—	—	—	616	—	2,641	—	200	—
Noormarkku	927	20	—	—	958	—	1,885	20	200	—
Ahlainen	1,509	—	9	40	594	—	2,112	40	150	—
Pomarkku	275	50	50	—	400	50	726	—	175	—
Merikarvia	2,800	—	150	—	800	—	3,750	—	300	—
Siikainen	1,437	35	—	—	395	63	1,832	98	80	—
Kankaanpää	5,175	90	—	—	196	—	5,371	90	700	—
Honkojoki	721	14	1,378	35	163	75	2,263	24	320	—
Karvia	2,241	—	1,067	50	252	51	3,561	1	260	—
Parkano	1,768	19	—	—	3,509	33	5,277	52	247	21
Siirretään	149,259	41	13,386	72	52,865	80	215,511	98	21,837	15

Menoja. — Dépenses.											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. <i>Église.</i>		Maapoliisi(siltavou- ti, jahtivouti y. m.) <i>Sûreté publique.</i>		Koulutoimi. <i>Instruction.</i>		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. <i>Poste.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
8,249	33	927	—	24,035	23	10,798	62	62,880	60	121,518	15
—	—	—	—	54	42	85	—	43	50	292	92
—	—	—	—	50	—	—	—	15	85	185	85
—	—	—	—	250	—	—	—	182	20	610	20
—	—	—	—	—	—	—	—	128	80	468	80
—	—	—	—	—	—	—	—	22	80	127	80
—	—	—	—	500	—	—	—	15,558	87	16,298	87
—	—	—	—	—	—	—	—	193	54	231	54
—	—	—	—	402	20	—	—	3,518	30	4,130	50
—	—	—	—	200	—	—	—	903	15	1,243	15
—	—	—	—	304	—	—	—	106	50	668	50
—	—	—	—	200	—	—	—	97	30	389	30
—	—	—	—	201	—	—	—	—	—	348	22
—	—	—	—	260	—	—	—	205	95	690	95
—	—	—	—	—	—	—	—	1,240	50	1,533	90
—	—	—	—	555	15	—	—	—	—	731	20
—	—	—	—	450	—	—	—	1,559	—	2,151	—
—	—	—	—	75	—	—	—	192	24	464	74
—	—	—	—	250	—	—	—	—	—	384	40
—	—	—	—	717	90	—	—	1,765	32	2,633	22
—	—	—	—	87	45	—	—	687	12	849	57
—	—	—	—	400	—	—	—	1,836	—	2,486	—
—	—	—	—	—	—	—	—	4,679	25	4,839	25
—	—	—	—	240	—	—	—	1,210	75	1,570	75
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	325	—
2,500	—	—	—	—	—	—	—	3,793	28	8,717	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2,441	—	2,641	—
—	—	—	—	206	—	—	—	1,299	20	1,705	20
—	—	—	—	—	—	—	—	1,962	40	2,112	40
—	—	—	—	300	—	—	—	200	50	675	50
—	—	—	—	500	50	—	—	2,949	50	3,750	—
—	—	—	—	668	9	135	—	949	89	1,832	98
—	—	—	—	300	—	—	—	4,305	—	5,305	—
—	—	—	—	140	—	215	31	697	4	1,372	35
—	—	—	—	320	—	1,560	96	1,578	22	3,719	18
520	—	—	—	—	—	—	—	4,510	31	5,277	52
11,269	33	927	—	31,666	94	14,867	61	121,713	88	202,281	91

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	T u l o j a. — <i>Recettes.</i>									
	Ulostak-erätuita rahoja. <i>Taxes sur les re- venus.</i>		Arentirahoja, korkoja, lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. <i>Produits des biens et des capitaux.</i>		Muita tuloja. <i>Autres revenus.</i>		Summa. <i>Total.</i>		Kunnallishallitus. <i>Administration com- munale.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Siirretty	149,259	41	13,386	72	52,865	80	215,511	93	21,837	15
Ikaalinen	12,949	71	1,426	58	1,326	99	15,703	28	618	—
Jämijärvi	710	43	—	—	1	32	711	75	175	—
Hämeenkyrö	4,821	50	—	—	200	—	5,021	50	450	—
Wiljakkala	1,171	29	20	—	221	85	1,413	14	176	75
Mouhijärvi	1,233	—	999	30	362	56	2,594	86	551	—
Suodenniemi	940	20	365	27	187	75	1,493	22	30	—
Lavia	1,358	98	364	40	—	—	1,723	38	160	—
Karkku	1,250	95	—	—	1,350	—	2,600	95	305	—
Suoniemi	460	60	—	—	—	—	460	60	140	—
Tyrvää	2,106	62	852	50	1,635	16	4,594	28	483	—
Kiikka	1,267	53	—	—	1,872	30	3,139	83	386	60
Kiikoinen	315	10	—	—	—	—	315	10	210	—
Kokemäki	4,985	50	—	—	140	71	5,126	21	450	—
Harjavalta	2,115	—	—	—	—	—	2,115	—	165	—
Köyliö	849	10	—	—	712	48	1,561	58	91	85
Säkylä	438	60	571	50	170	50	1,180	60	90	—
Osa Orihpäättä	1,584	65	53	35	80	—	1,718	—	100	—
Alastaro	1,236	74	—	—	2,361	75	3,598	49	325	—
Huittinen	3,546	30	314	16	90	67	3,951	13	533	—
Wampula	5,034	—	—	—	22	—	5,056	—	207	—
Kauvatsa	2,452	—	30	—	150	—	2,632	—	250	—
Punkalaidun	5,826	39	—	—	1,630	87	7,457	26	575	—
Loimaa	7,107	22	—	—	—	—	7,107	22	7,192	32
Metsämaa	1,471	70	10	40	41	45	1,523	55	155	—
Koko lääni	214,492	52	18,394	18	65,424	16	298,310	86	35,656	67
Hämeenlinnan lääni.										
Luopioinen	693	—	400	—	100	—	1,193	—	300	—
Kuhmalahdi	700	—	200	—	400	—	1,300	—	145	—
Eräjärvi	328	33	—	—	292	—	620	33	60	—
Längelmäki	4,126	26	—	—	161	50	4,287	76	300	—
Kuorevesi	8,385	34	—	—	280	—	8,665	34	90	—
Jämsä	10,107	19	—	—	1,680	—	11,787	19	920	—
Korpilahdi	9,505	92	—	—	916	39	10,422	31	680	25
Siirretään	33,846	4	600	—	3,829	89	38,275	93	2,495	25

M e n o j a. — <i>Dépenses.</i>											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. <i>Église.</i>		Maapoliisi(siltavou- ti, jahtivouti y. m.) <i>Sûreté publique.</i>		Koulutoimi. <i>Instruction.</i>		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. <i>Poste.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
11,269	33	927	—	31,666	94	14,867	61	121,713	88	202,281	91
—	—	—	—	—	—	—	—	13,881	53	14,499	53
—	—	—	—	—	—	—	—	285	79	460	79
—	—	—	—	1,194	—	—	—	3,377	50	5,021	50
—	—	—	—	364	20	100	—	772	19	1,413	14
—	—	—	—	572	25	203	50	474	81	1,801	56
—	—	—	—	—	—	—	—	1,085	20	1,115	20
—	—	—	—	—	—	—	—	1,478	98	1,638	98
—	—	—	—	1,250	—	715	—	330	95	2,600	95
—	—	—	—	202	20	—	—	118	40	460	60
—	—	—	—	2,372	6	750	29	36	35	3,641	70
—	—	—	—	1,061	90	353	13	134	79	1,936	42
—	—	—	—	—	—	66	60	23	50	300	10
—	—	—	—	7,333	50	—	—	3,951	71	11,735	21
—	—	—	—	468	—	—	—	1,371	—	2,004	—
28	42	—	—	712	48	—	—	716	72	1,549	47
—	—	—	—	13,000	—	—	—	364	20	13,454	20
—	—	—	—	200	—	—	—	1,412	—	1,712	—
—	—	—	—	2,938	50	—	—	139	88	3,403	38
—	—	—	—	500	—	—	—	673	76	1,706	76
—	—	—	—	4,237	12	—	—	—	—	4,444	12
—	—	—	—	—	—	—	—	2,382	—	2,632	—
—	—	—	—	372	10	—	—	6,510	16	7,457	26
—	—	—	—	1,440	—	—	—	—	—	8,632	32
—	—	—	—	1,084	—	—	—	604	50	1,843	50
11,297	75	927	—	70,969	25	17,056	13	161,839	80	297,746	60
3,000	—	840	—	350	—	2,500	—	100	—	7,090	—
4,964	—	682	50	150	—	500	—	1,747	20	8,188	70
1,500	—	525	—	350	—	1,223	—	—	—	3,658	—
3,700	—	700	—	800	—	—	—	—	—	5,500	—
2,987	90	612	25	480	—	1,987	50	2,507	69	8,665	34
—	—	—	—	2,158	5	6,132	—	2,577	14	11,787	19
1,840	10	—	—	1,273	37	705	43	5,251	63	9,750	78
17,992	—	3,359	75	5,561	42	13,047	93	12,183	66	54,640	1

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	T u l o j a. — <i>Recettes.</i>								Kunnallishallitus. <i>Administration communale.</i>	
	Ulostakseeratuita rahoja. <i>Taxes sur les re- venus.</i>		Arentirahoja, korkoja, lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. <i>Produits des biens et des capitaux.</i>		Muita tuloja. <i>Autres revenus.</i>		Summa. <i>Total.</i>			
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.		
Siirretty	33,846	4	600	—	3,829	89	38,275	93	2,495	25
Kuhmoinen	512	24	—	—	1,721	49	2,233	73	385	—
Somero	3,500	—	2,000	—	—	—	5,500	—	400	—
Somerniemi	412	75	—	—	159	57	572	32	685	55
Tammela	15,604	83	2,471	49	1,038	96	19,115	28	959	17
Jokioinen	1,223	—	—	—	198	40	1,421	40	198	40
Perttula	700	—	—	—	—	—	700	—	200	—
Humppila	1,200	—	—	—	240	30	1,440	30	150	—
Urjala	7,903	10	100	—	540	—	8,543	10	600	—
Akaa ynnä Kylmäkoski	4,872	63	—	—	1,000	—	5,872	63	511	—
Sääksmäki	6,313	95	802	25	149	14	7,265	34	420	—
Kalvola	2,630	—	42	50	40	—	2,712	50	150	—
Orivesi	5,012	—	—	—	1,190	93	6,202	93	260	—
Ruovesi	15,609	77	465	95	286	40	16,362	12	250	—
Kuru	5,310	81	71	27	226	48	5,608	56	330	—
Teisko	2,639	23	—	—	3,139	32	5,778	55	2,328	38
Asikkala	1,368	40	—	—	—	—	1,368	40	600	—
Hollola	?	?	?	?	?	?	24,375	—	775	—
Kärkölä	4,200	—	—	—	—	—	4,200	—	700	—
Koski	2,146	35	12	—	98	47	2,256	82	300	—
Lampi	3,574	80	1,159	—	2,142	62	6,876	42	400	—
Nastola	2,700	—	—	—	40	50	2,740	50	2,872	85
Padasjoki	1,860	—	—	—	—	—	1,860	—	450	—
Hauho	1,106	55	50	—	207	45	1,364	—	269	50
Tuulos	318	20	—	—	79	—	397	20	225	—
Hattula	2,044	40	77	—	1,467	37	3,588	77	343	—
Hämeenlinnan maaseurakunta	2,941	50	—	—	850	41	3,791	91	2,252	—
Wanaja	3,792	25	50	50	—	—	3,842	75	446	—
Janakkala	4,864	—	411	—	2,150	—	7,425	—	622	—
Hausjärvi	2,801	20	150	—	1,400	—	4,351	20	400	—
Loppi	4,395	9	1,132	66	498	68	6,026	43	518	—
Renko	418	30	—	—	24	—	442	30	248	—
Tyrväntö	620	—	794	—	600	—	2,014	—	240	—
Pirkkala	926	73	—	—	2,967	25	3,893	98	400	—
Ylöjärvi	3,650	—	170	—	870	—	4,690	—	300	—
Kangasala	5,988	51	—	—	—	—	5,988	51	1,827	51
Siirretään	157,006	63	10,559	62	27,156	63	219,097	88	24,511	61

M e n o j a. — <i>Dépenses.</i>											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. <i>Église.</i>		Maapoliisi(siltavou- ti, jahtivouti y. m.) <i>Sûreté publique.</i>		Koulutoimi. <i>Instruction.</i>		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. <i>Poste.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
17,992	—	3,359	75	5,561	42	13,047	93	12,183	66	54,640	1
—	—	—	—	260	—	690	—	1,210	73	2,545	73
4,838	—	2,150	—	645	—	4,812	—	—	—	12,845	—
—	—	—	—	270	—	—	—	—	—	955	55
—	—	—	—	5,557	18	4,858	6	10,715	88	22,090	29
—	—	—	—	1,223	—	—	—	—	—	1,421	40
1,200	—	410	—	250	—	828	—	400	—	3,288	—
2,101	—	450	—	90	—	2,416	—	900	—	6,107	—
—	—	—	—	1,120	—	1,845	87	4,977	23	8,543	10
600	—	—	—	1,084	13	—	—	3,677	50	5,872	63
—	—	—	—	380	—	2,499	95	3,965	39	7,265	34
—	—	—	—	200	—	1,400	—	962	50	2,712	50
—	—	—	—	1,900	—	4,044	—	—	—	6,204	—
—	—	—	—	3,668	—	12,422	—	1,824	23	18,164	23
—	—	—	—	426	80	2,007	97	2,501	19	5,265	96
—	—	—	—	—	—	2,727	33	303	5	5,358	76
—	—	—	—	768	40	—	—	—	—	1,368	40
15,500	—	2,000	—	3,900	—	1,700	—	500	—	24,375	—
—	—	—	—	3,500	—	—	—	—	—	4,200	—
—	—	—	—	580	—	—	—	1,376	82	2,256	82
—	—	—	—	1,035	40	—	—	5,727	2	7,162	42
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,872	85
—	—	—	—	800	—	—	—	1,600	—	2,850	—
—	—	—	—	174	95	—	—	228	97	673	42
—	—	—	—	—	—	—	—	78	60	303	60
—	—	—	—	900	—	—	—	801	40	2,044	40
—	—	—	—	1,480	—	—	—	125	60	3,857	60
—	—	—	—	1,700	—	—	—	—	—	2,146	—
—	—	—	—	5,039	—	—	—	684	—	6,345	—
—	—	—	—	2,150	—	12,000	—	1,500	—	16,050	—
197	67	—	—	655	—	540	71	3,834	73	5,746	11
—	—	—	—	107	50	—	—	45	50	401	—
—	—	—	—	2,100	—	—	—	160	—	2,500	—
—	—	—	—	400	—	3,527	—	718	55	5,045	55
—	—	—	—	550	—	1,374	—	2,466	—	4,690	—
—	—	—	—	150	—	4,011	—	—	—	5,988	51
42,428	67	8,369	75	48,625	78	76,751	82	63,468	55	264,156	18

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	T u l o j a. — Recettes.									
	Ulostakseeratuita rahoja. <i>Taxes sur les re- venus.</i>		Arentirahoja, korvoja, lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. <i>Produits des biens et des capitaux.</i>		Muita tuloja. <i>Autres revenus.</i>		Summa. <i>Total.</i>		Kunnallishallitus. <i>Administration com- munale.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Siirretty	157,006	63	10,559	62	27,156	63	219,097	88	24,511	61
Messukylä	3,700	—	136	—	70	—	3,906	—	200	—
Pälkäne	3,000	—	—	—	1,300	—	4,300	—	375	—
Sahalahti	400	15	—	—	252	80	652	95	120	—
Lempäälä	5,123	92	933	58	2,000	45	8,057	95	527	—
Wesilahti	1,088	—	—	—	300	—	1,388	—	500	—
Tottjärvi	658	45	—	—	1,309	15	1,967	60	851	9
Koko lääni	170,977	15	11,629	20	32,389	3	239,370	38	27,084	70
Wiipurin lääni.										
Wiipurin maaseurakunta	14,249	28	1,217	52	5,615	41	21,082	21	3,119	10
Uusikirkko	11,623	57	560	—	346	43	12,530	—	9,674	13
Kuolemajärvi	4,593	84	223	—	414	15	5,230	99	5,080	17
Koivisto	3,200	—	—	—	300	—	3,500	—	750	—
Johannes	2,770	75	—	—	808	39	3,579	14	500	—
Suursaari	2,926	—	—	—	—	—	2,926	—	70	—
Kymi	3,301	46	543	31	534	10	4,378	87	649	50
Pyhtää	1,180	62	1,615	81	654	51	3,450	94	495	—
Sippola	3,816	20	934	35	273	—	5,023	55	600	—
Wehkalahdi	10,832	69	—	—	1,600	—	12,432	69	1,425	—
Wirolahdi	17,366	63	—	—	1,123	68	18,490	31	1,250	—
Säkkjärvi	6,798	75	—	—	516	—	7,314	75	1,300	—
Lappvesi	7,711	64	1,159	—	369	32	9,239	96	567	—
Luumäki	7,915	36	22	60	490	—	8,427	96	719	93
Walkeala	6,800	—	1,400	—	—	—	8,200	—	600	—
Savitaipale	2,838	60	137	28	203	62	3,179	50	350	—
Suomenniemi	282	—	—	—	200	—	482	—	—	—
Lemi	686	90	608	79	398	15	1,693	84	260	—
Taipalsaari	—	—	—	—	1,000	—	1,000	—	370	—
Jääski	7,511	93	—	—	—	—	7,511	93	700	—
Ruokolahdi	15,862	19	241	—	800	—	16,903	19	800	—
Rautjärvi	573	31	3	6	440	32	1,016	69	—	—
Joutseno	3,546	68	—	—	—	—	3,546	68	500	—
Kirvu	3,435	—	360	—	442	53	4,237	53	520	—
Antrea	15,338	14	926	53	—	—	16,264	67	558	—
Siirretään	155,161	54	9,952	25	16,529	61	181,643	40	30,857	83

M e n o j a. — Dépenses.											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. <i>Église.</i>		Maapoliisi(siltavou- ti, jahtivouti y. m.) <i>Sûreté publique.</i>		Koulutoimi. <i>Instruction.</i>		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. <i>Poste.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
42,428	67	8,369	75	48,625	78	76,751	82	63,468	55	264,156	18
3,106	—	1,296	—	300	—	1,235	—	—	—	6,137	—
—	—	2,300	—	—	—	—	—	1,625	—	4,300	—
—	—	—	—	1,520	56	—	—	249	35	1,889	91
—	—	—	—	1,800	—	1,500	—	4,211	50	8,038	50
—	—	—	—	800	—	—	—	—	—	1,300	—
—	—	—	—	627	15	112	35	377	1	1,967	60
45,534	67	11,965	75	53,673	49	79,599	17	69,931	41	287,789	19
—	—	—	—	11,034	95	1,794	—	16,869	75	32,817	80
—	—	—	—	2,855	87	—	—	—	—	12,530	—
—	—	—	—	148	82	—	—	—	—	5,228	99
—	—	—	—	2,400	—	—	—	350	—	3,500	—
—	—	—	—	600	—	—	—	2,172	42	3,272	42
2,370	—	486	—	—	—	—	—	—	—	2,926	—
—	—	—	—	2,045	70	—	—	2,925	35	5,620	55
—	—	—	—	—	—	—	—	865	39	1,360	39
—	—	—	—	—	—	122	—	3,299	50	4,734	7
—	—	—	—	712	57	—	—	3,886	69	7,661	69
—	—	—	—	2,350	—	—	—	12,000	—	19,250	—
—	—	—	—	6,000	—	—	—	4,422	60	6,688	99
—	—	—	—	—	—	966	39	1,075	1	13,666	47
—	—	3,107	20	3,713	7	5,204	19	3,000	—	20,067	93
13,800	—	—	—	2,548	—	—	—	260	—	17,910	—
12,880	—	2,100	—	1,770	—	300	—	6,789	70	7,139	70
—	—	—	—	—	—	—	—	537	—	682	—
—	—	—	—	145	—	—	—	408	77	820	67
—	—	—	—	—	—	151	90	630	—	1,000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	4,020	—	7,511	93
2,698	57	—	—	73	—	20	36	3,000	—	11,700	—
4,500	—	700	—	1,300	—	1,400	—	1,025	—	1,125	—
—	—	—	—	100	—	—	—	1,467	73	14,087	73
10,860	—	1,260	—	—	—	—	—	1,636	40	4,237	53
320	—	—	—	680	—	1,081	13	6,106	58	16,859	27
—	—	—	—	1,610	28	8,584	41	—	—	—	—
47,428	57	7,775	20	40,087	26	19,502	38	76,747	89	222,399	13

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	T u l o j a. — <i>Recettes.</i>									
	Ulostakseeratuita rahoja. <i>Taxes sur les re- venus.</i>		Arentirahoja, korkoja, lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. <i>Produits des biens et des capitaux.</i>		Muita tuloja. <i>Autres revenus.</i>		Summa. <i>Total.</i>		Kunnallishallitus. <i>Administration com- munale.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Siirretty	155,161	54	9,952	25	16,529	61	181,643	40	30,857	83
Walkjärvi	4,497	70	—	—	—	—	4,497	70	375	—
Kivennapa	15,604	54	1,498	37	—	—	17,102	91	1,567	74
Rautu	5,500	—	—	—	2,600	—	8,100	—	330	—
Muola	4,818	55	—	—	2,347	88	7,166	43	1,050	—
Heinjoki	2,685	—	—	—	—	—	2,685	—	420	—
Kyyrölä	1,450	—	200	—	150	—	1,800	—	200	—
Sakkola	9,950	—	—	—	2,528	63	12,478	63	960	—
Räisälä	4,695	90	447	80	1,260	—	6,403	70	—	—
Pyhäjärvi	3,200	—	—	—	—	—	3,200	—	847	80
Hiitola	6,456	37	—	—	3,351	7	9,807	44	626	—
Käkisalmen maaseurakunta	1,118	98	528	42	380	24	2,027	64	321	87
Kaukola	6,264	45	435	22	—	—	6,699	67	320	—
Parikkala	—	—	—	—	—	—	—	—	920	—
Kurkijoki	10,500	41	193	28	1,021	92	11,715	61	700	—
Jaakkima	7,382	—	1,286	41	871	76	9,540	17	900	—
Uukuniemi	2,170	93	—	—	3	65	2,174	58	300	—
Ruskeala	9,334	46	—	—	500	—	9,834	46	729	—
Sortavalan maaseurakunta	17,271	73	—	—	1,277	50	18,549	23	2,061	—
Impilahti	6,825	43	—	—	—	—	6,825	43	905	—
Salmi	6,960	54	850	96	8,435	60	16,247	10	915	—
Suistamo	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—
Suojärvi	3,816	—	—	—	30	—	3,846	—	621	60
Korpiselkä	1,640	20	—	—	193	75	1,833	95	1,593	95
Koko lääni	287,304	73	15,392	71	41,481	61	344,179	5	48,021	79
Mikkelin lääni.										
Hartola	3,000	—	—	—	6,000	—	9,000	—	230	—
Heinola	517	64	—	—	169	—	686	64	469	52
Joutsa	2,272	—	—	—	877	10	3,149	10	100	—
Leivonmäki	1,819	1	—	—	13	50	1,832	51	60	—
Luhanka	2,146	74	—	—	65	—	2,211	74	100	—
Mäntyharju	4,996	98	—	—	194	15	5,191	13	600	—
Sysmä	7,216	86	12	—	835	49	8,064	35	400	—
Rästina	4,786	86	—	—	1,300	—	6,086	86	826	86
Siirretään	26,756	9	12	—	9,454	24	36,222	33	2,786	38

M e n o j a. — <i>Dépenses.</i>											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. <i>Église.</i>		Maapoliisi(siltavou- ti, jahtivouti y. m.) <i>Sûreté publique.</i>		Koulutoimi. <i>Instruction.</i>		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. <i>Poste.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
47,428	57	7,775	20	40,087	26	19,502	38	76,747	89	222,399	13
—	—	—	—	1,795	50	730	—	1,597	20	4,497	70
2,335	—	—	—	1,328	33	2,765	54	7,901	17	15,897	78
400	—	—	—	2,600	—	—	—	2,000	—	5,330	—
—	—	4,858	—	1,765	28	10,640	—	6,441	38	24,754	66
—	—	—	—	600	—	550	—	1,115	—	2,685	—
400	—	120	—	600	—	—	—	480	—	1,800	—
20,000	—	2,024	—	1,100	—	2,297	—	10,000	—	36,381	—
—	—	—	—	1,513	71	—	—	3,549	38	5,063	9
—	—	—	—	665	60	—	—	1,686	60	3,200	—
2,000	—	—	—	1,997	8	621	50	4,500	—	9,744	58
4,290	69	552	60	287	—	2,433	90	1,418	77	9,304	83
3,600	—	1,300	—	2,400	—	4,500	—	—	—	12,120	—
19,432	86	13,000	—	1,600	—	—	—	—	—	34,952	86
7,374	11	—	—	294	20	266	50	3,780	80	12,415	61
21,160	—	3,182	36	2,495	37	—	—	2,541	80	30,279	53
214	40	—	—	—	—	—	—	1,660	18	2,174	58
2,511	—	—	—	1,685	—	370	—	3,512	—	8,807	—
30,125	—	5,700	—	1,250	—	14,000	—	1,975	—	55,111	—
1,073	33	—	—	2,531	—	235	50	2,080	60	6,825	43
60	35	—	—	1,223	34	139	10	2,917	51	5,255	30
8,400	—	2,625	—	—	—	—	—	—	—	11,525	—
—	—	—	—	766	10	—	—	2,458	90	3,846	60
1,750	—	960	—	240	—	1,835	—	500	—	6,878	95
172,555	31	42,097	16	68,824	77	60,886	42	188,864	18	531,249	63
3,000	—	—	—	700	—	300	—	5,000	—	9,230	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	469	52
—	—	—	—	—	—	—	—	3,059	99	3,159	99
—	—	—	—	—	—	—	—	1,415	61	1,475	61
24	—	—	—	—	—	—	—	2,052	97	2,176	97
—	—	—	—	—	—	450	50	835	40	1,885	90
—	—	—	—	764	62	2,412	45	4,475	28	8,052	35
—	—	—	—	1,602	30	2,820	—	1,432	—	6,681	16
3,024	—	—	—	3,066	92	5,982	95	18,271	25	33,131	50

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	T u l o j a. — Recettes.									
	Ulostakseeratuita rahoja. <i>Taxes sur les re- *venus.</i>		Arentirahoja, korkoja, lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. <i>Produits des biens et des capitaux.</i>		Muita tuloja. <i>Autres revenus.</i>		Summa. <i>Total.</i>		Kunnallishallitus. <i>Administration com- munale.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Siirretty	26,756	9	12	—	9,454	24	36,222	33	2,786	38
Hirvensalmi	3,622	20	—	—	1,966	95	5,589	15	430	20
Kangasniemi	6,379	24	134	—	1,359	68	7,872	92	600	—
Mikkelin maaseurakunta	10,469	81	—	—	2,058	51	12,528	32	1,202	80
Anttola	2,473	50	—	—	466	—	2,939	50	520	—
Juva	18,953	77	—	—	422	74	19,376	51	1,793	5
Joroinen	21,336	50	—	—	1,220	—	22,556	50	778	65
Puumala	6,668	24	—	—	6	66	6,674	90	474	—
Pieksämäki	6,248	46	—	—	2,299	38	8,547	84	1,045	—
Haukivuori	1,323	—	—	—	200	—	1,523	—	200	—
Rantasalmi	11,425	—	—	—	2,200	—	13,625	—	1,000	—
Kangaslampi	2,805	—	—	—	210	—	3,015	—	150	—
Heinävesi	14,938	72	150	—	100	—	15,188	72	1,000	—
Kerimäki	15,707	—	—	—	150	—	15,857	—	650	—
Savonranta	1,400	—	—	—	1,600	—	3,000	—	450	—
Sääminki	4,519	—	—	—	—	—	4,519	—	1,200	—
Sulkava	3,599	40	—	—	400	—	3,999	40	509	—
Koko lääni	158,624	93	296	—	24,114	16	183,035	9	14,789	8
Kuopion lääni.										
Kuopio	3,605	20	99	60	3,605	56	7,310	36	2,900	—
Karttula	401	—	—	—	—	—	401	—	—	—
Maaninka	1,938	—	—	—	—	—	1,938	—	550	—
Tuusniemi	4,519	70	—	—	1,266	—	5,785	70	1,000	—
Pielavesi	3,467	37	2,191	3	5,445	84	11,104	24	1,200	—
Keitele	2,269	76	617	—	—	—	2,886	76	565	—
Rautalampi	14,686	76	—	—	—	—	14,686	76	1,220	—
Wesanto	2,304	7	262	80	381	72	2,948	59	310	—
Hankasalmi	4,309	10	—	—	250	—	4,559	10	450	—
Suonenjoki	8,350	—	—	—	754	—	9,104	—	575	—
Leppävirta	2,406	87	—	—	1,095	80	3,502	67	1,900	—
Iisalmi	16,377	—	—	—	4,000	—	20,377	—	1,890	—
Rutakko	781	99	176	70	29	60	988	29	103	—
Lapiolahti	3,086	—	750	26	—	—	3,836	26	650	—
Kiuruvesi	2,568	84	—	—	—	—	2,568	84	700	—
Siirretään	71,071	66	4,097	39	16,828	52	91,997	57	14,013	—

M e n o j a. — Dépenses.											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. <i>Église.</i>		Maapoliisi (siltavou- ti, jahtivouti y. m.) <i>Sûreté publique.</i>		Koulutoimi. <i>Instruction.</i>		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. <i>Poste.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
3,024	—	—	—	3,066	92	5,982	95	18,271	25	33,131	50
—	—	—	—	1,241	89	210	14	2,337	81	4,220	4
—	—	—	—	1,520	—	—	—	4,946	16	7,066	16
2,559	19	—	—	3,646	8	—	—	1,402	47	8,810	54
—	—	—	—	—	—	—	—	2,390	60	2,910	60
117	62	—	—	400	—	635	—	17,745	44	20,691	11
5,653	—	—	—	3,300	—	168	—	14,692	—	24,591	65
321	90	—	—	100	—	260	—	5,519	—	6,674	90
—	—	—	—	14	65	—	—	2,201	36	3,261	1
—	—	—	—	—	—	—	—	990	—	1,190	—
—	—	—	—	3,000	—	579	—	8,069	42	12,648	42
—	—	—	—	100	—	65	—	2,900	—	3,215	—
—	—	—	—	300	—	—	—	13,888	72	15,188	72
—	—	—	—	1,827	31	179	55	13,150	—	15,806	86
—	—	—	—	100	—	—	—	1,800	—	2,350	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3,319	—	4,519	—
—	—	—	—	920	—	—	—	2,570	40	3,999	40
11,675	71	—	—	19,536	85	8,079	64	116,193	63	170,274	91
—	—	—	—	3,456	1	—	—	954	35	7,310	36
—	—	—	—	401	—	—	—	—	—	401	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1,497	7	2,047	7
—	—	—	—	1,200	—	—	—	3,585	70	5,785	70
—	—	—	—	3,780	9	1,095	75	9,438	63	15,514	47
—	—	—	—	—	—	—	—	2,321	76	2,886	76
—	—	—	—	575	—	—	—	12,891	76	14,686	76
—	—	—	—	575	—	—	—	2,063	59	2,948	59
—	—	—	—	84	—	—	—	4,574	64	5,108	64
—	—	—	—	284	67	—	—	8,244	33	9,104	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1,602	67	3,502	67
—	—	—	—	2,500	—	2,575	23	10,982	79	17,948	2
—	—	—	—	—	—	—	—	456	75	559	75
—	—	—	—	368	—	2,500	—	—	—	3,518	—
—	—	—	—	536	50	219	—	1,113	34	2,568	84
—	—	—	—	13,760	27	6,389	98	59,727	38	93,890	63

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	T u l o j a. — <i>Recettes.</i>									
	Ulostakseeratuita rahoja. <i>Taxes sur les re- venus.</i>		Arentirahoja, korkeja, lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. <i>Produits des biens et des capitaux.</i>		Muita tuloja. <i>Autres revenus.</i>		Summa. <i>Total.</i>		Kunnallishallitus. <i>Administration com- munale.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Siirretty	71,071	66	4,097	39	16,828	52	91,997	57	14,013	—
Nilsia	18,447	52	—	—	6,653	50	25,101	2	2,350	—
Kaavi	5,409	70	—	—	880	—	6,289	70	2,080	—
Liperi	16,029	40	—	—	941	40	16,970	80	1,996	29
Taipale	4,319	23	—	—	—	—	4,319	23	800	—
Kuusjärvi	3,092	75	—	—	300	—	3,392	75	675	—
Polvijärvi	7,010	—	—	—	—	—	7,010	—	487	—
Kontiolahti	21,825	35	—	—	200	—	22,025	35	850	—
Kides	4,328	7	—	—	619	13	4,947	20	840	—
Rääkkylä	5,813	72	287	65	1,306	75	7,408	12	726	—
Kesälahti	750	—	—	—	882	—	1,632	—	420	—
Pielisjärvi	13,632	80	3,548	—	7,270	—	24,450	80	1,766	—
Juuka	3,270	53	—	—	620	54	3,891	7	550	—
Nurmes	8,685	75	—	—	—	—	8,685	75	1,180	—
Rautavaara	2,500	—	—	—	2,175	—	4,675	—	400	—
Ilomantsi	14,661	53	—	—	—	—	14,661	53	1,480	—
Eoo	7,009	41	103	—	—	—	7,112	41	520	—
Kiihtelysvaara	8,932	—	855	10	595	80	10,382	90	950	—
Tohmajärvi	16,301	1	864	15	—	—	17,165	16	1,549	87
Pelkjärvi	2,546	89	—	—	110	35	2,657	24	370	—
Koko lääni	235,637	32	9,755	29	39,882	99	284,775	60	34,003	16
Waasan lääni.										
Pietarsaari	1,860	—	—	—	1,243	85	3,103	85	200	—
Purmo	3,600	25	—	—	370	50	3,970	75	—	—
Luoto	1,203	70	268	50	—	—	1,472	20	50	—
Ähtävä	738	92	—	—	492	8	1,231	—	—	—
Kruunubyy	1,450	—	—	—	—	—	1,450	—	450	—
Teerijärvi	500	—	400	—	—	—	900	—	220	—
Kokkola	1,942	71	169	56	1,299	72	3,411	99	100	—
Alaveteli	685	18	36	—	—	—	721	18	90	—
Kaustisenkylä	500	6	—	—	399	74	899	80	75	—
Weteli	1,169	80	—	—	267	58	1,437	38	183	—
Perho	183	75	66	59	318	50	568	84	36	75
Halsova	1,691	—	—	—	116	—	1,807	—	120	—
Siirretään	15,525	37	940	65	4,507	97	20,973	99	1,524	75

M e n o j a. — <i>Dépenses.</i>											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. <i>Église.</i>		Maapoliisi (siltavou- ti, jahtivouti y. m.) <i>Sûreté publique.</i>		Koulutoimi. <i>Instruction.</i>		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. <i>Poste.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
—	—	—	—	13,760	27	6,389	98	59,727	38	93,890	63
—	—	—	—	2,100	—	7,869	—	11,458	65	23,777	65
—	—	—	—	1,296	—	937	20	1,996	50	6,309	70
—	—	—	—	—	—	—	—	14,974	51	16,970	80
300	—	—	—	450	—	—	—	2,769	23	4,319	23
—	—	—	—	350	—	—	—	2,367	75	3,392	75
5,000	—	—	—	200	—	—	—	1,323	—	7,010	—
—	—	—	—	920	—	350	—	19,905	35	22,025	35
—	—	—	—	333	62	585	54	3,188	4	4,947	20
295	40	—	—	584	60	—	—	5,691	15	7,297	15
—	—	—	—	462	—	—	—	750	—	1,632	—
—	—	—	—	4,543	23	—	—	18,141	57	24,450	80
—	—	—	—	—	—	487	90	2,259	34	3,297	24
—	—	—	—	—	—	628	40	6,877	35	8,685	75
1,347	—	750	—	78	—	1,100	—	1,000	—	4,675	—
—	—	—	—	—	—	—	—	13,181	53	14,661	53
160	25	—	—	—	—	1,873	—	4,559	16	7,112	41
—	—	—	—	980	25	100	—	9,302	65	11,332	90
—	—	—	—	5,700	—	762	33	3,151	96	11,164	16
294	60	—	—	—	—	—	—	1,992	64	2,657	24
7,397	25	750	—	31,757	97	21,083	35	184,617	76	279,609	49
—	—	—	—	—	—	1,703	8	560	—	2,463	8
—	—	—	—	—	—	387	—	3,483	96	3,870	96
—	—	—	—	125	—	433	—	497	28	1,105	28
—	—	—	—	—	—	669	80	228	92	898	72
283	—	—	—	—	—	500	—	200	—	1,433	—
100	—	—	—	24	—	350	—	200	—	894	—
—	—	—	—	900	—	200	—	2,200	16	3,400	16
—	—	—	—	520	—	51	—	61	20	722	20
—	—	—	—	—	—	—	—	874	27	949	27
—	—	—	—	88	—	—	—	1,074	10	1,345	10
—	—	—	—	—	—	—	—	585	95	622	70
—	—	—	—	—	—	—	—	460	—	580	—
383	—	—	—	1,657	—	4,293	88	10,425	84	18,284	47

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	T u l o j a. — <i>Recettes.</i>								Kunnallishallitus. <i>Administration communale.</i>	
	Ulostakseeratuita rahoja. <i>Taxes sur les re- venus.</i>		Arentirahoja, korkeja lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. <i>Produits des biens et des capitaux.</i>		Muita tuloja. <i>Autres revenus.</i>		Summa. <i>Total.</i>			
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.		
Siirretty	15,525	37	940	65	4,507	97	20,973	99	1,524	75
Kälviä ja Ullava	1,082	82	—	—	273	80	1,356	62	150	—
Lohtaja	1,100	—	—	—	—	—	1,100	—	80	—
Himanka	1,100	—	—	—	—	—	1,100	—	100	—
Ylikannus	3,467	22	—	—	—	—	3,467	22	185	—
Toholampi	1,599	26	119	14	291	63	2,010	3	300	—
Lestijärvi	143	40	525	38	16	88	685	66	60	—
Wöyri	6,147	39	1,650	58	4,499	—	12,296	97	—	—
Oravainen	2,094	60	479	—	1,053	71	3,627	31	—	—
Maksamaa	661	38	179	95	210	6	1,051	39	154	—
Uudenkaarlebyn maaseurakunta	7,598	71	—	—	—	—	7,598	71	—	—
Munsala	1,490	—	—	—	—	—	1,490	—	—	—
Jepua	2,000	—	—	—	377	38	2,377	38	90	—
Ylihärmä	820	—	6	—	274	22	1,100	22	—	—
Alahärmä	1,846	76	—	—	117	50	1,964	26	174	60
Kauhava	2,540	—	—	—	1,500	—	4,040	—	162	—
Lapua	10,927	15	150	—	729	17	11,806	32	955	—
Nurmo	3,328	—	—	—	—	—	3,328	—	189	—
Maalahti	879	—	1,630	40	930	26	3,439	66	570	—
Petolahti	292	85	45	—	265	—	602	85	—	—
Bergöö	31	51	100	—	58	—	189	51	36	50
Sulva	1,287	44	—	—	125	20	1,412	64	150	—
Pirttikylä	610	1	407	53	1,017	54	2,035	8	—	—
Mustasaari	6,439	20	218	—	2,022	60	8,679	80	8,658	12
Raijpaluoto	1,563	11	242	85	142	39	1,948	35	262	90
Koivulahti	2,590	16	—	—	139	5	2,729	21	200	—
Laihia	9,364	—	144	—	675	—	10,183	—	545	—
Jurva	94	—	264	—	99	50	457	50	97	—
Wähäkyrö	3,990	64	1,560	60	548	—	6,099	24	590	—
Isokyrö	13,050	45	1,620	90	3,340	54	18,011	89	620	—
Ylistaro	2,042	16	—	—	4,746	64	6,788	80	399	15
Lapväärtti	176	55	—	—	995	75	1,172	30	74	11
Isojoki	522	45	—	—	634	59	1,157	4	124	90
Sidebyy	165	43	—	—	70	—	235	43	140	—
Karjoki	899	18	—	—	253	65	1,152	83	95	—
Kristiinankaupunkin maaseurakunta	624	—	—	—	222	—	846	—	16	—
Siirretään	108,094	20	10,283	98	30,137	3	148,515	21	16,703	3

M e n o j a. — <i>Dépenses.</i>											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. <i>Eglise.</i>		Maapoliisi(siltavou- ti, jahtivouti y. m.) <i>Sûreté publique.</i>		Koulutoimi. <i>Instruction.</i>		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. <i>Poste.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
383	—	—	—	1,657	—	4,293	88	10,425	84	18,284	47
—	—	144	—	—	—	451	—	346	74	1,091	74
—	—	—	—	175	—	—	—	845	—	1,100	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	1,100	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3,282	22	3,467	22
—	—	—	—	283	14	—	—	1,623	52	2,206	66
—	—	—	—	—	—	—	—	273	47	333	47
—	—	—	—	2,299	—	—	—	7,751	12	10,050	12
—	—	—	—	400	—	—	—	3,227	31	3,627	31
—	—	—	—	210	—	—	—	720	76	1,084	76
—	—	—	—	20	—	—	—	7,102	—	7,122	—
—	—	—	—	—	—	750	—	740	—	1,490	—
217	—	—	—	170	—	—	—	1,900	38	2,377	38
—	—	—	—	100	—	370	94	850	29	1,321	23
—	—	—	—	—	—	165	58	12,461	78	12,801	96
—	—	—	—	1,160	—	625	—	2,500	—	4,447	—
—	—	—	—	2,500	—	—	—	8,351	—	11,806	—
—	—	—	—	294	—	—	—	2,937	—	3,420	—
500	—	—	—	350	—	—	—	1,766	60	3,186	60
—	—	—	—	205	—	—	—	364	3	569	3
—	—	—	—	74	69	—	—	46	98	158	17
1,000	—	—	—	—	—	—	—	200	19	1,350	19
—	—	—	—	—	—	—	—	455	68	455	68
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,658	12
24	—	100	47	18	64	61	41	2,112	14	2,579	56
300	—	—	—	—	—	—	—	1,706	67	2,206	67
—	—	240	—	—	—	2,518	96	4,152	80	7,456	76
—	—	—	—	110	—	—	—	250	50	457	50
—	—	148	—	250	—	931	—	3,891	33	5,810	33
4,760	—	148	—	1,990	—	493	30	8,587	25	16,598	55
1,126	20	176	53	86	25	—	—	2,257	30	4,045	43
—	—	—	—	—	—	—	—	46	—	120	11
169	30	106	22	169	75	—	—	73	60	643	77
—	—	—	—	—	—	—	—	186	36	326	36
—	—	—	—	100	—	—	—	753	97	948	97
—	—	43	60	—	—	—	—	30	—	89	60
8,479	50	1,106	82	12,622	47	10,661	7	93,219	83	142,792	72

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	T u l o j a. — Recettes.									
	Ulostakseeratuita rahoja. <i>Taxes sur les re- venus.</i>		Arentirahoja, korkoja, lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. <i>Produits des biens et des capitaux.</i>		Muita tuloja. <i>Autres revenus.</i>		Summa. <i>Total.</i>		Kunnallishallitus. <i>Administration com- munale.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Siirretty	108,094	20	10,283	98	30,137	3	148,515	21	16,703	3
Närpiö	2,561	65	4,970	72	877	36	8,409	73	468	—
Korsnäsi	599	90	94	50	—	—	694	40	100	—
Tenva	5,364	43	318	22	408	67	6,091	32	368	—
Ilmajoki	6,898	21	622	91	2,669	38	10,190	50	—	—
Kauhajoki	1,921	88	—	—	828	61	2,750	49	330	—
Kurikka	2,194	81	—	—	620	81	2,815	62	350	—
Jalasjärvi	3,942	14	—	—	949	55	4,891	69	87	—
Peräseinäjoki	900	—	—	—	—	—	900	—	150	—
Seinäjäki	1,251	7	10	30	176	—	1,437	37	165	—
Laukaa	8,682	51	—	—	1,200	—	9,882	51	800	—
Sumiainen	1,431	66	—	—	—	—	1,431	66	150	—
Jyväskylän maaseurakunta	11,470	92	—	—	—	—	11,470	92	1,308	—
Petäjävesi	2,148	58	—	—	—	—	2,148	58	240	—
Saarijärvi	23,634	97	—	—	—	—	23,634	97	650	—
Karstula	3,469	50	—	—	574	84	4,044	34	383	—
Urainen	3,460	—	—	—	160	40	3,620	40	160	—
Wiitasaari	12,329	98	—	—	—	—	12,329	98	300	—
Pihtipudas	11,173	56	—	—	750	45	11,924	1	620	—
Konginkangas	729	—	—	—	—	—	729	—	35	—
Kivijärvi	4,539	—	—	—	685	—	5,224	—	250	—
Lappajärvi	4,190	24	—	—	538	28	4,728	52	378	—
Evijärvi	3,204	—	—	—	479	—	3,683	—	332	—
Wimpeli	1,777	95	—	—	203	5	1,981	—	110	—
Kortesjärvi	3,711	85	—	—	364	—	4,075	85	324	—
Alajärvi	3,760	—	—	—	150	—	3,910	—	200	—
Soini	3,766	27	—	—	511	60	4,277	87	233	46
Lehtimäki	1,000	—	—	—	—	—	1,000	—	100	—
Kuortane	3,932	14	—	—	—	—	3,932	14	—	—
Alavus	6,809	54	47	59	415	86	7,272	99	750	—
Töysä	3,275	97	—	—	—	—	3,275	97	188	—
Keuruu	11,928	63	—	—	—	—	11,928	63	1,128	20
Pihlajavesi	2,483	83	—	—	—	—	2,483	83	177	80
Multia	4,851	14	—	—	3,109	23	7,960	37	267	—
Wirta	6,482	18	96	74	834	90	7,413	82	520	—
Ätsäri	4,166	21	388	36	27	24	4,581	81	379	—
Koko lääni	282,137	92	16,833	32	46,671	26	345,642	50	28,704	49

M e n o j a. — Dépenses.											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. <i>Église.</i>		Maapoliisi(siltavou- ti, jahtivouti y. m.) <i>Sûreté publique.</i>		Koulutoimi. <i>Instruction.</i>		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. <i>Poste.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
8,479	50	1,106	82	12,622	47	10,661	7	93,219	83	142,792	72
21,000	—	4,500	—	5,420	—	8,670	40	—	—	40,058	40
5,730	—	1,600	—	550	—	2,111	50	205	—	10,296	50
—	—	—	—	3,500	—	1,847	4	376	28	6,091	32
—	—	—	—	23	—	2,532	46	8,903	52	11,458	98
—	—	—	—	—	—	1,145	70	1,628	82	3,104	52
—	—	—	—	300	—	1,251	34	914	28	2,815	62
469	25	—	—	1,491	61	1,225	72	389	95	3,663	53
—	—	—	—	120	—	—	—	630	—	900	—
153	43	—	—	229	20	88	—	801	74	1,437	37
—	—	—	—	1,060	45	2,192	42	6,629	64	10,682	51
—	—	—	—	—	—	—	—	1,281	66	1,431	66
—	—	—	—	1,139	4	—	—	8,901	42	11,348	46
—	—	—	—	—	—	—	—	1,904	69	2,144	69
—	—	—	—	400	—	14,776	52	—	—	15,826	52
—	—	—	—	504	16	1,211	—	1,240	—	3,338	16
—	—	—	—	350	—	—	—	3,110	40	3,620	40
—	—	—	—	—	—	6,767	4	5,484	59	12,551	63
—	—	—	—	450	—	6,236	92	4,781	14	12,088	6
—	—	—	—	30	—	—	—	664	—	729	—
612	—	—	—	1,000	—	1,963	—	1,215	—	5,040	—
—	—	—	—	238	28	4,422	96	90	—	5,129	24
—	—	—	—	240	—	3,726	—	567	—	4,865	—
—	—	—	—	60	—	1,615	—	643	50	2,428	50
—	—	—	—	484	—	3,513	85	100	—	4,421	85
—	—	—	—	—	—	2,632	—	1,078	—	3,910	—
—	—	—	—	—	—	1,685	51	2,358	90	4,277	87
—	—	—	—	—	—	778	—	122	—	1,000	—
—	—	—	—	93	—	1,532	—	1,982	—	3,607	—
1,644	57	—	—	693	40	2,491	64	1,843	33	7,422	94
—	—	—	—	—	—	1,140	—	1,679	77	3,007	77
—	—	—	—	432	97	8,402	12	3,093	54	13,056	83
73	—	—	—	204	70	1,681	28	285	5	2,421	83
1,630	97	—	—	2,664	21	3,078	42	319	77	7,960	37
—	—	—	—	480	—	3,266	67	3,944	83	8,211	50
—	—	—	—	—	—	2,399	74	1,810	66	4,589	40
39,792	72	7,206	82	34,780	49	105,045	32	162,200	31	377,730	15

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	T u l o j a. — <i>Recettes.</i>									
	Ulostakseeratuita rahoja. <i>Taxes sur les re- venus.</i>		Arentirahoja, korkeja lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. <i>Produits des biens et des capitaux.</i>		Muita tuloja. <i>Autres revenus.</i>		Summa. <i>Total.</i>		Kunnallishallitus. <i>Administration com- munale.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Oulun lääni.										
Ii	4,226	90	—	—	500	—	4,726	90	500	—
Kuivaniemi	660	82	—	—	728	35	1,389	17	275	—
Hankipudas	3,442	70	180	—	64	—	3,686	70	400	—
Kiiminki	1,236	—	—	—	—	—	1,236	—	150	—
Yli-Kiiminki	2,094	50	55	9	306	78	2,456	37	328	50
Liminka	2,019	28	83	—	1,576	84	3,679	12	340	—
Lumijoki	630	43	—	—	406	—	1,036	43	196	—
Kempele	409	46	360	—	371	—	1,140	46	120	—
Temmes	340	50	—	—	260	40	600	90	90	—
Tyrnävä	2,898	94	—	—	1,415	—	4,313	94	175	63
Muhos	3,811	41	1,000	—	3,094	10	7,905	51	500	—
Utajärvi	2,979	94	—	—	760	77	3,740	71	274	—
Pudasjärvi	5,729	92	—	—	1,644	56	7,374	48	859	—
Jokijärvi	5,116	77	317	10	—	—	5,433	87	410	—
Oulun pitäjä	3,826	27	150	—	—	—	3,976	27	540	—
Kuusamo	8,998	62	—	—	1,012	19	10,010	81	630	—
Kalajoki	1,752	19	919	74	947	45	3,619	38	932	7
Alaveska	537	50	—	—	1,244	48	1,781	98	260	—
Rautio	2,211	65	198	35	—	—	2,410	—	200	—
Sievi (Evijärvi)	1,800	—	—	—	900	—	2,700	—	350	—
Ylivieska	8,466	—	410	—	682	17	9,558	17	500	—
Pyhäjoki	1,848	40	—	—	1,032	15	2,880	55	481	—
Merijärvi	1,865	43	—	—	305	46	2,170	89	188	—
Oulainen	2,513	50	410	70	906	65	3,830	85	476	30
Saloisten emäseurakunta	2,522	43	63	—	525	39	3,110	82	280	—
Saloisten kappeli	883	—	40	—	282	50	1,205	50	180	—
Wihanti	2,892	67	—	—	390	28	3,282	95	100	—
Siikajoki	1,077	68	458	37	—	—	1,536	5	334	—
Revonlahti	1,086	36	333	40	100	33	1,520	9	200	—
Paavola	3,004	83	—	—	241	22	3,246	5	248	—
Rantila	2,531	10	—	—	97	51	2,628	61	401	—
Hailuoto	755	12	240	—	—	—	995	12	150	—
Haapavesi	2,359	36	—	—	—	—	2,359	36	370	—
Pidisjärvi (Nivala)	4,000	—	120	—	800	—	4,920	—	500	—
Haapajärvi	11,875	—	—	—	638	71	12,513	71	330	—
Siirretään	102,404	68	5,338	75	21,234	29	128,977	72	12,268	50

M e n o j a. — <i>Dépenses.</i>											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. <i>Église.</i>		Maapoliisi (siltavou- ti, jahtivouti y. m.) <i>Sûreté publique.</i>		Koulutoimi. <i>Instruction.</i>		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. <i>Poste.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
—	—	—	—	850	—	960	—	2,416	90	4,726	90
341	—	—	—	—	—	402	45	458	—	1,476	45
365	70	—	—	320	—	1,428	10	928	90	3,442	70
—	—	—	—	225	—	360	—	501	—	1,236	—
307	36	—	—	50	—	40	28	1,111	6	1,837	20
—	—	—	—	1,712	—	810	—	817	12	3,679	12
—	—	—	—	160	—	—	—	680	43	1,036	43
—	—	—	—	80	—	—	—	940	46	1,140	46
—	—	—	—	—	—	—	—	510	90	600	90
2,025	—	—	—	451	67	429	22	1,232	42	4,313	94
—	—	—	—	1,000	—	1,396	31	5,009	20	7,905	51
1,440	—	—	—	450	—	442	50	1,134	21	3,740	71
1,351	13	—	—	1,143	34	1,070	2	2,609	80	7,033	29
—	—	—	—	—	—	636	99	4,386	88	5,433	87
400	—	—	—	—	—	380	—	2,656	27	3,976	27
—	—	—	—	1,171	80	1,790	60	6,418	41	10,010	81
1,398	83	—	—	649	40	639	8	—	—	3,619	38
—	—	—	—	150	—	100	—	1,271	98	1,781	98
300	—	—	—	280	—	315	—	1,315	—	2,410	—
—	—	—	—	150	—	60	—	1,685	—	2,245	—
1,900	—	—	—	1,360	—	70	—	5,728	17	9,558	17
161	—	—	—	—	—	—	—	2,032	59	2,674	59
—	—	—	—	300	—	300	—	1,382	89	2,170	89
—	—	—	—	672	75	270	5	1,845	15	3,264	25
—	—	—	—	374	50	902	31	1,554	1	3,110	82
—	—	—	—	—	—	358	49	630	—	1,168	49
—	—	—	—	290	—	973	20	220	50	1,583	70
—	—	—	—	290	—	240	12	453	47	1,317	59
169	80	—	—	90	—	10	—	1,050	29	1,520	9
120	—	—	—	160	—	642	77	2,075	28	3,246	5
441	65	—	—	18	—	1,063	88	530	70	2,455	23
—	—	—	—	225	40	125	—	619	11	1,119	51
—	—	—	—	—	—	515	29	1,474	7	2,359	36
1,500	—	330	—	120	—	750	—	1,720	—	4,920	—
8,287	88	—	—	380	—	2,460	—	793	50	12,251	38
20,509	35	330	—	13,123	86	19,941	66	58,193	67	124,367	4

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Tuloja. — <i>Recettes.</i>									
	Ulostakseeratuita rahoja. <i>Taxes sur les re- venus.</i>		Arentirahoja, korkoja, lahjoituk- sia ja testament- teja y. m. <i>Produits des biens et des capitaux.</i>		Muita tuloja. <i>Autres revenus.</i>		Summa. <i>Total.</i>		Kunnallishallitus. <i>Administration com- munale.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Siirretty	102,404	68	5,338	75	21,234	29	128,977	72	12,268	50
Reisjärvi	1,938	30	—	—	78	60	2,016	90	141	—
Pyhäjärvi	5,606	40	607	80	—	—	6,214	20	600	—
Kärsämäki	1,352	94	—	—	925	58	2,278	52	320	—
Pulkkila	630	—	—	—	300	—	930	—	335	—
Piippola	1,140	2	810	77	86	67	2,037	46	297	—
Kestilä	7,913	39	—	—	358	44	8,271	83	269	—
Paltamo	3,773	80	—	—	98	—	3,871	80	507	38
Kajaanin maaseurakunta	4,974	29	—	—	—	—	4,974	29	425	—
Sotkamo	9,889	80	—	—	2,296	48	12,186	28	737	48
Kuhmoniemi	5,168	63	50	—	42	—	5,260	63	845	—
Suomussalmi	6,367	69	1,083	45	250	—	7,701	14	705	—
Hyrnsalmi	2,287	39	52	—	—	—	2,339	39	280	—
Ristijärvi	1,315	97	38	76	267	74	1,622	47	267	74
Puolanka	5,193	48	27	75	958	96	6,180	19	752	32
Säränsiemi	5,018	83	—	—	858	71	5,877	54	375	—
Kemi	7,959	26	—	—	—	—	7,959	26	512	—
Simo	5,150	—	—	—	240	—	5,390	—	220	—
Tervola	11,108	48	—	—	—	—	11,108	48	260	—
Rovaniemi	8,781	39	—	—	—	—	8,781	39	700	—
Kemijärvi	4,000	—	—	—	140	—	4,140	—	773	—
Ala-Tornio	4,458	54	—	—	—	—	4,458	54	950	—
Karunki	2,304	26	—	—	274	57	2,578	83	300	—
Yli-Tornio (Alkkula)	6,034	78	—	—	—	—	6,034	78	400	—
Turtola	1,201	50	10	—	12	—	1,223	50	310	—
Kolari	1,586	75	—	—	—	—	1,586	75	220	—
Kuolajärvi	1,870	68	—	—	—	—	1,870	68	50	—
Muonioniska	1,543	87	—	—	—	—	1,543	87	200	—
Enontekiäinen	1,264	58	—	—	3	38	1,267	96	—	—
Kittilä	2,067	90	—	—	—	—	2,067	90	366	20
Sodankylä	2,904	2	—	—	—	—	2,904	2	200	—
Inari	2,685	81	—	—	—	—	2,685	81	92	66
Utsjoki	1,775	10	—	—	86	18	1,861	28	137	59
Koko lääni	231,672	53	8,019	28	28,511	60	268,203	41	24,816	87

Menoja. — <i>Dépenses.</i>											
Kirkko, papisto ja kirkon palvelijat. <i>Eglise.</i>		Maapoliisi(siltavou- ti, jahtivouti y. m.) <i>Sûreté publique.</i>		Koulutoimi. <i>Instruction.</i>		Kyyditykseen, keskievaritaloihin ja teitten ylläpitä- miseksi. <i>Poste.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
20,509	35	330	—	13,123	86	19,941	66	58,193	67	124,367	4
—	—	—	—	25	—	1,091	36	759	54	2,016	90
—	—	—	—	—	—	715	75	4,400	—	5,715	75
51	30	—	—	260	—	438	—	1,209	22	2,278	52
—	—	295	—	300	—	—	—	—	—	930	—
339	—	—	—	70	—	265	—	1,066	46	2,037	46
3,333	35	—	—	—	—	233	53	4,435	95	8,271	83
—	—	—	—	—	—	2,524	68	839	74	3,871	80
—	—	—	—	100	—	1,751	88	2,697	41	4,974	29
—	—	—	—	60	—	682	—	10,706	50	12,185	98
—	—	—	—	207	40	490	—	2,384	60	3,927	—
—	—	—	—	450	—	3,592	48	2,953	66	7,701	14
310	—	—	—	—	—	628	7	1,121	32	2,339	39
—	—	—	—	—	—	641	27	699	20	1,608	21
—	—	—	—	8	—	723	5	3,262	30	4,745	67
—	—	—	—	300	—	2,110	80	3,091	74	5,877	54
—	—	—	—	336	—	3,116	62	3,994	64	7,959	26
—	—	—	—	1,155	—	1,463	3	2,551	97	5,390	—
—	—	—	—	400	—	1,233	87	9,214	64	11,108	51
—	—	—	—	—	—	1,213	—	6,868	39	8,781	39
653	—	—	—	400	—	693	—	1,621	—	4,140	—
—	—	—	—	174	—	202	93	3,131	61	4,458	54
344	74	—	—	225	80	1,014	60	620	12	2,505	26
—	—	—	—	600	—	1,002	10	3,686	80	5,688	90
250	—	—	—	380	—	350	45	180	55	1,471	—
7	—	—	—	—	—	42	62	1,317	13	1,586	75
—	—	—	—	—	—	601	—	1,219	68	1,870	68
81	—	341	5	211	98	235	—	434	32	1,503	35
65	10	248	30	—	—	92	—	862	56	1,267	96
173	60	394	—	140	—	917	—	77	10	2,067	90
—	—	80	—	—	—	193	10	2,430	92	2,904	2
218	50	453	—	—	—	162	—	1,759	65	2,685	81
238	—	225	50	—	—	218	5	1,016	64	1,835	78
26,573	94	2,366	85	18,927	4	48,579	90	138,809	3	260,073	63

28. Ilmoitus Suomen kaupun-

Aperçu des revenus des villes

	Veroäyrien lukumäärä. <i>Nombre des "veroäyriä" (minimum d'un revenu contribuable).</i>			Yksi vero- äyri vastaa tuloa, joka tekee <i>Montant d'un "veroäyriä".</i>	Takseeraus vero- äyriä. <i>Impôt sur chaque "veroäyriä".</i>		Summa ulostaksee- rattuja varoja. <i>Total des taxes sur les revenus et sur les maisons.</i>		
	Erioikeydetto- mia. <i>Pas privilégiés.</i>	Erioikeydelli- sia. <i>Privilégiés.</i>	Summa. <i>Total.</i>		Markkaa.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Helsinki	46,236	1,941	48,177	500	12	47	597,411	47	
Turku	20,500	92	20,592	500	14	80	335,765	—	
Viipuri	17,963	300	18,263	400	13	—	236,493	30	
Tampere	12,832	—	12,832	400	9	50	138,623	50	
Oulu	6,762	45	6,807	400	13	20	89,852	40	
Pori	8,464	—	8,464	300	4	—	33,856	—	
Kuopio	10,151	257	10,408	200	7	6	72,223	30	
Nikolainkaupunki	6,225	150	6,375	400	9	—	56,401	30	
Hämeenlinna	6,674	136	6,810	300	6	—	42,000	—	
Porvoo	6,562 ^{1/2}	68	6,430 ^{1/2}	300	8	22	52,816	55	
Uusikaupunki	12,002	—	12,002	100	2	—	24,004	—	
Rauma	3,079	108	3,187	300	3	55	11,313	35	
Brahenkaupunki	5,430	—	5,430	300	4	25	23,077	50	
Kristinankaupunki	2,227	—	2,227	300	8	—	17,866	—	
Hamina	4,589 ^{1/4}	440 ^{1/2}	5,030	300	7	65	37,819	—	
Kokkola	5,350	—	5,350	100	2	15	12,840	—	
Pietarsaari	2,292	—	2,292	300	6	30	14,439	60	
Jyväskylä	5,949	267	6,216	200	2	20	13,675	20	
Loviisa	1,905	3	1,908	300	11	20	23,046	—	
Tammisaari	2,530	88	2,618	250	12	8	23,676	46	
Joensuu	446	763	1,209	500	5	—	6,049	—	
Mikkeli	2,290	10	2,300	200	5	82	13,468	27	
Savonlinna	2,094	369	2,463	200	6	70	16,502	10	
Lappeenranta	?	?	6,567	100	3	15	20,698	50	
Uusikaarlebyy	1,613 ^{3/4}	—	1,613 ^{3/4}	200	4	33	6,987	34	
Käkisalmi	33	1,401	1,434	300	9	52	13,651	68	
Heinola	1,089	8	1,097	300	4	10	4,497	70	
Tornio	1,524	—	1,524	200	4	35	6,639	24	
Kajaani	776	—	776	300	5	50	4,268	—	
Sortavala	1,510	25	1,535	400	8	—	12,280	—	
Kaskinen	1,200	—	1,200	100	3	—	3,600	—	
Hankoniemi	1,798	—	1,798	200	1	—	1,798	—	
Naantali	1,679	—	1,679	100	1	80	3,022	20	
Maarianhamina	1,494	—	1,494	100	1	70	2,539	80	
Kemi	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ikaalinen	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kotka	—	—	—	—	—	—	—	—	

*) Tähän on muun muassa luettu 1,500,000 markan laina, joka otettiin vesijohdon lunastamista varten, sekä toinen 350,000 markan laina, joka

kien tuloista vuonna 1880.

de la Finlande en 1880.

	Arentirahoja tonteista ja tuloja kaupungin alai- sesta maasta ja vedestä (arentirahoja, peltoveroja, karjalaidunrahoja, ka- lastusmaksuja). <i>Produits des propriétés immobilières.</i>		Maksuja liikenteestä (tuulagi-, satama- ja pur- jehdusmaksua, tori-, vaaka-, kauppakou- silta-, ylös- ja sisäänlas- taus-, mittari- ja pakkari- rahoja y. m.) <i>Octroi et taxe sur le trafic.</i>		Elinkeinomaksuja (kauppa-, porvari-, am- matti-, palkkakuski-, ajaja- ja kaupustelumak- soa y. m.) <i>Taxe sur des profes- sions.</i>		Sakkorahoja. <i>Amendes pécuniaires.</i>		Muita tuloja. <i>Autres recettes.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
	116,555	89	309,073	84	1,648	—	2,984	50	2,642,731	1*)	3,670,404	71
	64,560	—	184,660	—	—	—	556	29	74,000	—	659,541	29
	48,075	89	185,264	44	5,022	24	2,176	78	107,907	20	584,940	35
	45,331	25	3,264	45	—	—	2,537	55	14,275	12	204,031	87
	26,075	61	11,574	99	6,706	93	88	69	139,123	—	273,421	62
	50,662	21	129,079	65	6,650	79	1,107	4	32,934	2	254,289	71
	23,354	50	33,543	87	915	—	322	70	67,035	77	197,395	64
	29,271	77	44,310	57	687	—	438	36	15,000	—	146,109	—
	13,108	37	2,686	—	—	—	400	88	17,737	61	75,933	36
	10,068	53	16,574	14	—	—	112	93	11,478	5	91,050	—
	12,458	45	10,738	92	20	—	25	58	19,156	53	66,403	48
	23,053	65	2,485	—	—	—	51	44	7,089	—	43,992	94
	3,885	—	9,682	—	—	—	119	83	15,622	—	52,386	33
	7,394	—	11,717	—	—	—	196	53	13,511	42	50,684	95
	21,591	15	12,146	63	105	67	511	61	32,697	14	104,871	20
	7,861	25	11,509	4	260	—	76	67	1,408	10	33,955	6
	6,598	90	10,998	77	—	—	53	44	14,961	90	47,052	61
	9,265	50	7,305	—	7,249	35	12	18	29,912	13	67,419	36
	12,062	13	7,850	38	—	—	36	80	7,109	52	50,104	33
	276	—	450	—	113	60	122	53	26,776	41	51,415	—
	4,695	65	26,980	12	—	—	86	77	5,864	34	43,675	38
	6,385	37	7,832	39	—	—	60	2	7,704	—	35,450	5
	4,687	90	5,051	96	1,115	—	162	—	5,065	54	32,584	62
	6,286	30	4,879	15	—	—	98	80	10,853	36	42,816	11
	4,988	4	3,978	99	120	—	—	—	2,776	15	18,851	2
	4,446	40	488	—	—	—	73	33	15,179	21	33,838	62
	6,187	75	1,132	—	—	—	—	—	9,208	27	21,025	72
	13,557	61	4,563	70	—	—	266	94	7,554	42	32,581	91
	3,563	24	1,610	—	—	—	20	—	4,029	12	13,490	36
	6,900	—	2,124	—	—	—	1	11	9,615	—	30,920	11
	1,864	60	1,500	—	—	—	4	40	4,517	83	11,486	33
	1,048	—	—	—	—	—	24	80	18,593	56	21,464	36
	760	52	69	90	299	42	19	20	422	20	4,593	44
	3,018	80	3,596	34	25	—	—	—	2,594	11	11,774	5
	2,630	—	1,890	—	—	—	36	—	420	—	4,976	—
	2,251	44	—	—	2,332	—	—	—	319	8	4,902	52
	—	—	91,468	36	—	—	—	—	288	—	91,756	36

saatiin valtiovarastosta kaupungin järjestelmiseen.

29. Ilmoitus Suomen kaupunkien menoista vuonna 1880.
Les dépenses des villes

	Hallinnosta, lainkäytännöstä, poliisista ja ylöskaannosta. <i>Administration et sûreté publique.</i>		Kirkolle, papistolle ja kirkonpalvelijoille. <i>Les affaires ecclésiastiques.</i>		Koulutoimeen. <i>Instruction publique.</i>		Terveystoimeen (lääkärin- ja kätilön-palkkoja, sairaushuoneita y. m.) <i>Soins hygiéniques.</i>		Palonsammutuslaitokseen. <i>Corps des pompiers.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Helsinki	347,455	94	?	—	124,703	36	28,086	8	50,281	18
Turku	122,600	—	?	—	90,000	—	6,000	—	39,000	—
Wiipuri	158,849	68	18,675	74	72,050	10	19,600	—	33,705	80
Tampere	42,409	44	25,260	—	27,694	16	5,479	80	7,074	33
Oulu	46,284	16	21,216	3	15,314	44	6,745	33	5,762	24
Pori	68,339	73	767	40	55,930	19	10,930	32	10,546	45
Kuopio	35,402	28	258?	—	23,136	36	3,400	—	6,083	43
Nikolainkaupunki	31,350	—	27,057	34	23,295	28	2,600	—	9,227	23
Hämeenlinna	27,485	2	4,680	65	11,533	55	1,800	—	4,249	82
Porvoo	20,260	—	266	40	5,858	9	3,300	—	6,977	4
Uusikaupunki	16,458	76	14,774	58	18,879	84	3,960	18	2,827	48
Rauma	19,366	—	4,305	—	700	—	3,200	—	400	—
Brahenkaupunki	9,720	—	4,450	—	8,900	—	4,675	—	3,200	—
Kristiinakaupunki	15,582	30	?	—	6,298	70	2,240	—	2,101	79
Hamina	38,161	20	?	—	5,280	—	4,112	—	8,114	—
Kokkola	11,679	—	3,672	98	1,809	—	2,730	—	3,000	—
Pietarsaari	10,344	3	3,291	72	4,829	35	2,800	—	1,204	36
Jyväskylä	13,078	61	2,320	—	2,306	60	2,300	—	2,713	95
Loviisa	19,969	41	1,000	—	5,042	60	2,973	65	4,400	—
Tammisaari	13,244	72	?	—	7,040	90	1,738	60	2,900	44
Joensuu	11,745	—	3,250	—	4,650	—	2,240	—	1,394	60
Mikkeli	11,065	77	1,797	13	6,154	9	100	—	1,788	46
Savonlinna	14,582	—	1,122	78	9,450	50	1,600	—	645	35
Lappeenranta	14,801	67	995	68	1,200	—	2,640	—	344	9
Uusikaarlebyy	6,339	96	1,400	—	2,073	42	1,480	—	1,233	12
Käkisalmi	11,900	—	1,500	—	10,129	92	2,500	—	2,422	40
Heinola	13,058	41	52	82	824	7	740	—	399	61
Tornio	9,324	73	1,687	28	4,938	38	1,099	92	2,170	85
Kajaani	4,482	72	617	40	2,879	14	39	—	1,059	79
Sortavala	7,000	—	1,000	—	1,000	—	2,000	—	3,250	—
Kaskinen	2,516	—	1,395	—	2,350	—	580	—	725	—
Hankoniemi	5,029	55	541	16	4,271	39	1,400	—	32	27
Naantali	4,049	—	—	—	500	—	—	—	50	50
Maarianhamina	1,075	—	546	—	1,000	—	600	—	350	—
Kemi	2,700	—	160	—	1,800	—	—	—	—	—
Ikaalinen	1,240	—	—	—	—	—	—	—	293	—
Kotka	7,184	91	?	—	2,161	41	—	—	17	—

*) Tähän on luettu vesijohdon lunastushinta.

kien menoista vuonna 1880.
de la Finlande en 1880.

	Vankeinhoitoon. <i>Prisons.</i>		Majoitusmaksua. <i>Dépenses pour le logement de troupes.</i>		Torien, katujen, maanteitten, siltain ja lauttain ylläpitoon sekä kyyditykseen ja kestikievaritaloihin. <i>L'entretien des places publiques, des routes etc.</i>		Katuvalaistukseen. <i>Éclairage des rues.</i>		Muita menoja. <i>Autres dépenses.</i>		Summa menoja. <i>Total.</i>	
	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
	5,790	40	309,634	68	106,063	96	66,145	29	2,092,674	19*)	3,130,335	8
	1,500	—	60,700	—	24,000	—	30,600	—	262,400	—	638,400	—
	1,004	46	131,007	60	33,988	79	41,167	43	185,323	3	695,372	63
	2,466	24	—	—	14,707	21	3,435	50	60,758	7	189,284	75
	2,609	14	5,932	84	17,207	50	4,045	75	172,582	25	297,699	68
	1,420	61	719	—	12,100	3	7,916	82	112,556	61	281,227	16
	3,305	85	11,419	1	2,970	85	4,024	14	85,417	98	175,417	90
	443	10	3,496	17	30,658	97	992	40	9,706	40	138,826	89
	165	36	19,185	22	2,448	13	2,041	35	7,408	51	80,997	61
	397	82	1,988	59	3,656	38	4,685	67	44,153	86	91,543	85
	233	70	637	75	5,072	10	326	—	15,781	53	78,951	92
	500	—	—	—	1,600	—	1,500	—	11,108	9	42,679	9
	24	—	75	—	4,601	—	634	—	14,412	—	50,691	—
	109	12	—	—	2,995	—	1,040	5	19,051	3	49,417	99
	721	49	23,845	30	9,610	17	2,219	3	12,808	1	104,871	20
	60	—	4	—	1,398	—	1,192	88	4,685	47	30,226	33
	7	55	—	—	7,114	66	—	—	9,132	7	38,723	74
	2,001	31	—	—	4,274	53	73	45	11,113	15	40,181	60
	136	31	163	30	1,973	92	—	—	10,029	62	45,691	1
	191	4	—	—	1,719	—	988	77	23,591	52	51,415	—
	100	—	—	—	11,268	53	400	—	3,040	26	38,088	39
	273	50	4,837	59	2,675	13	—	—	8,501	10	37,192	77
	324	17	—	—	2,291	99	473	40	2,094	43	32,584	62
	—	—	9,806	63	2,617	83	878	79	16,545	44	49,830	13
	—	—	—	—	2,151	22	—	—	3,464	86	18,142	58
	210	16	—	—	2,126	48	1,100	—	1,500	78	33,389	74
	531	84	—	—	361	40	—	—	4,184	33	20,152	48
	860	16	—	—	5,940	48	423	20	7,618	49	34,068	49
	9	24	—	—	936	61	—	—	4,825	67	14,849	57
	400	—	—	—	5,200	—	800	—	14,350	—	35,000	—
	43	—	—	—	211	—	—	—	2,292	72	10,112	72
	56	10	—	—	2,275	67	673	80	6,114	92	20,394	86
	200	—	—	—	730	—	60	—	120	—	5,709	50
	—	—	—	—	682	30	65	—	4,756	17	9,074	47
	100	—	—	—	300	—	—	—	900	—	5,960	—
	—	—	—	—	28	30	—	—	236	35	1,797	65
	—	—	—	—	1,279	13	22	—	874	18	11,538	63

30. Tietoja säästöpankeista Suomessa vuonna 1880.

Les caisses d'épargne en Finlande en 1880.

Säästöpankkeja. <i>Caisses d'épargne.</i>	Sisällä olevain säästökirjain lukumäärä vuoden alussa. <i>Nombre des livrets nominatifs au commencement de l'année.</i>	Edesvastaussumma vuoden alussa. <i>Crédit des déposants au commencement de l'année.</i>		Vuoden kuluessa tehtyjen säästökirjain lukumäärä. <i>Nombre des livrets ouverts pendant l'année.</i>	Vuoden kuluessa sisään pantujen rahain summa. <i>Total des versements.</i>		Vuoden kuluessa kuolettujen säästökirjain lukumäärä. <i>Nombre des livrets soldés.</i>	Vuoden kuluessa ulosotettuihin rahojen summa. <i>Total des remboursements.</i>		Jäljellä olevain säästökirjain lukumäärä vuoden lopussa. <i>Livrets existants à la fin de l'année.</i>	Edesvastaussumma vuoden lopussa. <i>Crédit des déposants à la fin de l'année.</i>		Summa varoja vuoden lopussa. <i>Capital total des caisses.</i>	
		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Uudenmaan lääni.														
Karjalohja	—	—	—	15	946	82	—	—	—	15	946	82	1,221	82
Pohja	213	19,682	50	34	1,597	71	13	1,394	11	234	19,886	10	19,886	10
Inko	51	2,594	24	10	947	—	3	236	89	58	3,304	35	3,507	69
Tenhola	115	10,464	47	8	961	44	10	1,689	77	113	10,182	40	12,795	64
Bromarvi	113	12,180	38	14	2,723	72	6	1,520	18	121	13,978	78	14,950	72
Espoo	47	17,125	12	5	70	—	4	2,131	60	48	14,923	12	15,163	33
Kirkkonummi	141	12,520	37	19	5,038	32	7	979	35	153	17,302	28	19,685	76
Siuntio	49	4,130	—	4	1,117	5	3	408	22	50	4,859	39	5,075	39
Lohja	121	6,826	27	12	1,280	5	9	670	49	124	7,697	48	8,738	16
Nummi	53	3,687	72	9	1,363	23	5	371	44	57	4,679	71	6,488	68
Wihti	84	6,941	92	22	3,819	14	6	734	26	100	10,317	57	11,788	66
Helsinki	85	14,423	19	6	992	50	16	2,107	44	75	12,901	25	17,730	96
Tuusula	231	10,897	4	46	2,248	23	13	1,500	96	264	12,119	92	12,868	92
Nurmijärvi	104	25,810	55	6	815	—	14	7,050	—	90	32,090	33	5,464	78
Mäntsälä	130	17,155	73	12	2,136	—	11	1,191	62	131	18,278	60	19,158	37
Orimattila	86	18,068	60	7	10,893	65	16	2,338	58	77	22,000	46	27,691	33
Iitti	179	21,542	28	21	3,562	65	24	2,476	54	176	22,628	39	22,628	39
Helsingin kaupunki	4,029	1,824,583	90	976	456,578	—	655	432,441	54	4,350	1,920,674	34	2,295,335	51
Porvoon „	3,005	1,441,361	54	392	219,434	—	368	207,372	2	3,009	1,452,721	52	1,621,203	15
Loviisan „	1,693	720,688	4	160	69,210	49	152	88,869	37	1,692	729,496	72	826,458	84
Tammisaaren „	206	45,826	50	37	11,521	48	13	7,805	3	230	51,413	59	57,768	73
Summa Uudenmaan lääni	10,740	4,236,510	36	1,815	797,256	48	1,348	763,289	41	11,167	4,382,403	12	5,025,610	93
Siitä kaupungeissa	8,918	4,031,757	59	1,565	756,743	97	1,188	736,487	96	9,281	4,154,306	17	4,800,766	23
„ maaseuduilla	1,822	204,752	77	250	40,512	51	160	26,801	45	1,886	228,096	95	224,844	70
Turun ja Porin lääni.														
Ahvenanmaan kihlakunta	48	5,768	76	6	656	—	7	2,392	42	47	4,198	50	6,518	92
Kemiö	92	7,923	78	74	12,168	34	7	1,226	18	159	19,294	12	20,998	43
Westanfjärdi	54	1,927	98	27	6,210	90	4	95	28	77	8,186	84	8,656	32
Perniö	954	243,732	18	110	64,583	24	98	67,518	37	966	251,964	67	263,879	78
Finbyy	115	24,868	68	11	7,656	80	15	6,015	54	111	26,509	94	27,042	64
Halikko, Uskela ja Perteli	594	166,793	52	170	75,824	48	77	35,514	56	687	215,808	10	227,697	7
Siirretään	1,857	451,014	90	398	167,099	76	208	112,762	35	2,047	525,962	17	554,793	16

Säästöpankkeja. <i>Caisse d'épargne.</i>	Sisällä olevain säästökirjain lukumäärä vuoden alussa. <i>Nombre des livrets nominatifs au commencement de l'année.</i>	Edesvastaussumma vuoden alussa. <i>Crédit des déposants au commencement de l'année.</i>		Vuoden kuluessa tehtyjen säästökirjain lukumäärä. <i>Nombre des livrets ouverts pendant l'année.</i>	Vuoden kuluessa sisään pantujen rahain summa. <i>Total des versements.</i>		Vuoden kuluessa kuoletettujen säästökirjain lukumäärä. <i>Nombre des livrets soldés.</i>	Vuoden kuluessa ulosotettuihin rahojen summa. <i>Total des remboursements.</i>		Jäljellä olevain säästökirjain lukumäärä vuoden lopussa. <i>Livrets existants à la fin de l'année.</i>	Edesvastaussumma vuoden lopussa. <i>Crédit des déposants à la fin de l'année.</i>		Summa varoja vuoden lopussa. <i>Capital total des caisses.</i>	
		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Siirretty	1,857	451,014	90	398	167,099	76	208	112,762	35	2,047	525,962	17	554,793	16
Paimio	323	6,151	73	17	709	50	43	874	83	297	6,950	17	7,354	33
Piikkiö	51	1,558	17	5	100	—	4	82	28	52	1,575	89	2,325	14
Marttila	109	14,875	6	19	5,161	44	7	2,679	63	121	17,962	55	22,153	33
Wehmaa	94	10,795	28	11	2,834	99	15	3,504	31	90	10,125	96	10,303	32
Taivassalo	62	8,790	18	38	7,701	21	10	1,505	90	90	14,985	49	16,626	67
Lappi	108	27,244	47	52	5,184	25	16	4,126	34	124	29,450	40	31,451	69
Eura ja Kiukainen	134	44,854	81	25	6,702	20	14	7,799	19	145	45,444	54	49,139	91
Kulla	—	1,401	28	—	—	—	—	—	—	—	1,471	28	1,471	28
Siikainen	12	600	—	—	—	—	—	—	—	12	600	—	800	—
Kankaanpää	29	4,926	53	1	676	3	6	1,397	9	24	4,205	47	7,574	32
Ikaalinen	61	6,515	3	14	2,270	88	8	606	35	67	8,179	56	10,434	53
Hämeenkyrö	84	16,710	—	37	2,368	26	25	5,109	12	96	13,969	14	22,954	65
Karkku	16	909	74	18	572	48	—	—	—	34	1,530	43	2,938	19
Tyrvää	100	10,073	81	13	3,832	29	6	2,144	99	107	12,160	77	13,773	15
Kokemäki	152	40,307	20	44	8,371	76	23	16,043	63	173	30,364	39	34,066	53
Orihpää	344	101,379	69	42	27,806	86	35	11,107	26	351	123,320	45	128,752	48
Huittinen	56	8,063	74	14	3,944	70	8	790	87	62	11,587	75	12,850	45
Turun kaupunki	7,422	4,617,277	12	1,067	1,051,326	80	515	880,722	1	7,974	4,969,479	11	5,661,657	55
Porin „	272	73,011	92	75	42,414	30	72	22,668	85	313	95,976	53	102,764	85
Rauman „	520	313,798	43	107	61,241	77	198*)	94,299	54	548	292,098	30	310,025	45
Uusikaupunki	324	118,985	70	50	32,961	68	112*)	29,127	16	351	128,190	66	145,006	82
Summa koko lääni	12,130	5,879,244	79	2,047	1,433,281	16	1,325	1,197,351	70	18,078	6,345,591	1	7,149,217	80
Siitä kaupungeissa	8,538	5,123,073	17	1,299	1,187,944	55	897	1,026,817	56	9,186	5,485,744	60	6,219,454	67
„ maaseuduilla	3,592	756,171	62	748	245,336	61	428	170,534	14	3,892	859,846	41	929,763	13
Hämeenlinnan lääni.														
Hollola	89	21,131	86	7	1,909	—	7	1,969	8	89	21,906	63	27,507	87
Lampi	45	3,702	74	6	2,378	—	4	3,553	66	47	4,426	72	9,562	57
Jämsä	30	5,562	49	7	672	—	5	939	62	32	5,540	28	6,865	98
Somero	38	1,596	93	—	703	7	—	—	—	38	2,300	—	2,300	—
Somerniemi	26	1,310	19	1	46	—	1	108	9	26	297	—	1,283	20
Urkala	126	23,977	51	36	7,007	37	19	5,225	69	143	26,719	18	30,174	61
Akaa ja Kylmäkoski	12	4,033	13	18	7,245	93	1	52	70	29	11,226	36	12,565	74
Sääksmäki	90	14,684	92	4	1,056	87	17	1,963	48	77	14,372	74	15,717	68
Ruovesi	140	14,053	86	15	832	93	20	3,185	12	135	12,709	7	15,074	49
Kuru	—	—	—	23	2,045	—	1	151	53	22	1,830	75	3,630	59
Hausjärvi	20	7,020	51	2	311	—	1	1,174	28	21	6,379	7	8,703	45
Janakkala	141	7,930	52	18	3,896	—	7	593	92	152	11,595	19	12,293	77
Loppi	37	13,889	96	24	7,425	29	2	1,906	13	59	20,074	27	20,823	29
Siirretään	794	118,894	62	161	35,528	46	85	20,823	30	870	139,377	26	166,503	24

*) Tämä luku ei näy osoittavan kuoletettujen säästökirjain, vaan vuoden kuluessa tapahtuneitten ulosottojen lukumäärää. Siten käypi selittäminen että vuoden lopussa todellakin löytyi suurempi luku säästökirjoja kuin vuoden alussa.

Säästöpankkeja. <i>Caisses d'épargne.</i>	Sisällä olevain säästökirjain lukumäärä vuoden alussa. <i>Nombre des livrets nominatifs au commencement de l'année.</i>	Edesvastaussumma vuoden alussa. <i>Crédit des déposants au commencement de l'année.</i>		Vuoden kuluessa tehtyjen säästökirjain lukumäärä. <i>Nombre des livrets ouverts pendant l'année.</i>	Vuoden kuluessa sisään pantujen rahain summa. <i>Total des versements.</i>		Vuoden kuluessa kuolettujen säästökirjain lukumäärä. <i>Nombre des livrets soldés.</i>	Vuoden kuluessa ulosotettuihin rahojen summa. <i>Total des remboursements.</i>		Jäljellä olevain säästökirjain lukumäärä vuoden lopussa. <i>Livrets existants à la fin de l'année.</i>	Edesvastaussumma vuoden lopussa. <i>Crédit des déposants à la fin de l'année.</i>		Summa varoja vuoden lopussa. <i>Capital total des caisses.</i>		
		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	
Siirretty	794	118,894	62	161	35,528	46	85	20,823	30	870	139,377	26	166,503	24	
Lempäälä	49	10,128	9	17	3,904	84	4	948	89	62	12,447	15	13,600	96	
Hämeenlinnan kaupunki .	697	308,538	15	128	77,328	51	82	57,549	5	743	340,483	59	380,423	44	
Tampereen „	659	230,363	27	397	42,398	54	225	49,906	5	831	231,684	92	257,245	43	
„ Finlayson ja Kump:n säästöpankki	?	838,554	59	?	167,749	37	?	146,924	62	?	859,379	34	859,379	34	
Summa koko lääni	2,199	1,506,478	72	703	326,909	72	396	276,151	91	2,506	1,583,372	26	1,677,152	41	
Siitä kaupungeissa	1,356	1,377,456	1	525	287,476	42	307	254,379	72	1,574	1,431,547	85	1,497,048	21	
„ maaseuduilla	843	129,022	71	178	39,433	30	89	21,772	19	932	151,824	41	180,104	20	
Wiipurin lääni.															
Wirolahti	28	11,268	17	9	2,045	20	4	1,338	1	24	13,772	36	13,772	36	
Wiipurin kaupunki	2,568	1,278,432	6	503	265,942	30	810*)	263,373	68	2,758	1,330,746	7	1,617,876	81	
Haminan „	691	230,962	82	92	31,446	35	54	24,989	48	729	246,583	15	271,453	33	
Lappeenrannan „	296	57,036	10	117	34,425	89	74	12,139	5	339	82,109	63	85,267	48	
Sortavalan „	156	32,292	19	39	7,978	56	36	6,120	26	168	35,449	17	38,125	36	
Summa koko lääni	3,739	1,609,991	34	760	341,838	30	978	307,960	48	4,018	1,708,660	38	2,026,495	34	
Siitä kaupungeissa	3,711	1,598,723	17	751	339,793	10	974	306,622	47	3,994	1,694,888	2	2,012,722	98	
„ maaseuduilla	28	11,268	17	9	2,045	20	4	1,338	1	24	13,772	36	13,772	36	
Mikkelin lääni.															
Mäntyharju	19	181	50	14	368	68	4	72	11	29	494	27	2,582	10	
Sysmä	—	—	—	38	2,096	50	—	—	—	38	2,114	81	3,684	34	
Hirvensalmi	3	70	63	2	40	—	2	10	70	3	87	30	2,718	17	
Joroinen	86	5,980	83	6	901	—	6	614	92	86	6,503	18	7,979	13	
Pieksämäki	30	4,631	84	6	1,000	—	5	900	—	31	4,689	—	4,689	—	
Rantasalmi	40	7,620	10	7	2,346	2	5	535	70	42	8,163	58	9,891	44	
Heinävesi	10	1,652	93	4	486	—	1	114	73	13	2,097	94	2,663	54	
Mikkelin kaupunki	398	67,121	90	56	16,181	36	30	7,361	52	424	75,941	74	92,006	32	
Savonlinnan „	209	51,822	28	36	11,039	65	60	11,446	16	185	53,703	84	70,639	32	
Summa koko lääni	795	139,082	1	169	34,459	21	113	21,055	84	851	153,795	66	196,903	36	
Siitä kaupungeissa	607	118,944	18	92	27,221	1	90	18,807	68	609	129,645	58	162,695	64	
„ maaseuduilla	188	20,137	83	77	7,238	20	23	2,248	16	242	24,150	8	34,207	72	
Kuopion lääni.															
Leppävirta	57	5,353	1	47	5,836	90	10	964	48	94	10,225	43	12,178	70	
Kiuruvesi	8	807	98	6	274	67	—	15	34	14	1,080	4	1,605	70	
Siirretään	65	6,160	99	53	6,111	57	10	979	82	108	11,305	47	13,784	40	

*) Katso muistutusta edellisellä sivulla.

Säästöpankkeja. <i>Caisses d'épargne.</i>	Sisällä olevain säästökirjain lukumäärä vuoden lopussa. <i>Nombre des livrets nominatifs au commencement de l'année.</i>	Edesvastaussumma vuoden alussa. <i>Crédit des dépôts au commencement de l'année.</i>		Vuoden kuluessa tehtyjen säästökirjain lukumäärä. <i>Nombre des livrets ouverts pendant l'année.</i>	Vuoden kuluessa sisään pantujen rahain summa. <i>Total des versements.</i>		Vuoden kuluessa kuolettujen säästökirjain lukumäärä. <i>Nombre des livrets soldés.</i>	Vuoden kuluessa ulosotettuihin rahojen summa. <i>Total des remboursements.</i>		Jäljellä olevain säästökirjain lukumäärä vuoden lopussa. <i>Livrets existants à la fin de l'année.</i>	Edesvastaussumma vuoden lopussa. <i>Crédit des dépôts à la fin de l'année.</i>		Summa vaaroja vuoden lopussa. <i>Capital total des caisses.</i>	
		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Siirretty	65	6,160	99	53	6,111	57	10	979	82	108	11,305	47	13,784	40
Pielisjärvi	19	1,819	12	6	687	—	3	367	38	22	2,236	14	2,682	8
Juuka	6	73	51	2	376	49	—	—	—	8	450	—	450	—
Nurmes	37	16,996	93	20	3,768	50	6	3,588	53	55	17,999	78	20,468	89
Tohmajärvi	137	2,694	90	4	78	50	3	103	—	138	2,670	40	3,904	38
Kuopion kaupunki	280	24,357	29	62	11,159	49	20	4,144	50	321	32,457	49	39,206	16
Joensuun „	40	10,345	7	7	801	—	4	1,097	—	43	10,459	31	14,176	68
Summa koko lääni	584	62,447	81	154	22,982	55	46	10,280	23	695	77,578	59	94,672	59
Siitä kaupungeissa	320	34,702	36	69	11,960	49	24	5,241	50	364	42,916	80	53,382	84
„ maaseuduilla	264	27,745	45	85	11,022	6	22	5,038	73	331	34,661	79	41,289	75
Waasan lääni.														
Kokkolan maaseurakunta	80	8,279	71	16	4,972	73	9	1,086	49	87	12,165	95	13,968	19
Kauhava	35	497	—	6	595	90	7	57	16	34	1,035	74	3,402	75
Wähäkyrö	77	6,353	16	3	800	73	8	605	52	72	6,548	37	8,210	57
Närpiö	—	2,817	44	—	—	—	—	—	—	—	2,817	44	2,948	6
Ilmajoki	22	5,004	20	4	1,893	60	—	528	40	26	6,369	40	7,239	27
Saarijärvi	72	31,487	42	22	15,502	14	20	16,229	70	74	30,759	86	37,160	60
Uurainen	33	12,655	99	9	4,115	82	6	3,036	32	36	13,735	49	15,192	70
Alavus	119	11,363	3	10	2,554	53	5	1,709	32	124	12,208	24	14,287	14
Kokkolan kaupunki	36	2,555	79	25	4,121	—	7	842	50	54	5,834	29	7,865	84
Pietarsaaren „	161	35,940	44	39	11,684	47	19	8,699	—	181	38,925	91	54,211	87
Uusikaarlebyyn „	115	19,576	20	34	8,719	50	26	4,839	35	123	23,456	35	27,373	28
Nikolainkaupunki „	768	303,792	95	150	61,976	83	66	49,187	51	852	316,582	27	376,637	1
Kristiinankaupunki „	209	78,059	5	42	18,134	13	29	20,816	34	222	75,376	84	102,041	69
Jyväskylän „	295	72,293	51	113	23,942	73	92	20,249	68	316	75,986	56	86,452	51
Summa koko lääni	2,022	590,675	89	473	159,014	11	294	127,887	29	2,201	621,802	71	756,991	48
Siitä kaupungeissa	1,584	512,217	94	403	128,578	66	239	104,634	38	1,743	536,162	22	654,582	20
„ maaseuduilla	438	78,457	95	70	30,435	45	55	23,252	91	453	85,640	49	102,409	28
Oulun lääni.														
Liminka	128	20,938	3	39	4,107	99	13	3,910	92	154	22,189	1	24,611	23
Ranttila	22	1,018	77	1	315	88	1	44	4	22	1,351	73	1,351	73
Pyhäjärvi	37	4,715	55	5	583	60	11	826	55	31	4,642	96	6,235	62
Paltamo	106	16,510	23	9	2,306	39	17	3,849	81	98	16,128	7	20,359	30
Kemi	58	3,517	48	4	4,791	60	1	646	90	61	4,294	24	8,330	74
Yli-Tornio (Alkkula)	52	5,389	50	8	473	25	4	760	12	56	5,408	32	6,131	9
Siirretään	403	52,089	56	66	13,078	71	47	10,038	34	422	54,014	33	67,019	71

Säästöpankkeja. <i>Caisse d'épargne.</i>	Sisällä olevain säästökirjain lukumäärä vuoden alussa. <i>Nombre des livrets nominatifs au commencement de l'année.</i>	Edesvastaus- summa vuo- den alussa. <i>Crédit des dé- posants au commencement de l'année.</i>		Vuoden kuluessa tehtyjen säästökirjain lukumäärä. <i>Nombre des livrets ouverts pendant l'année.</i>	Vuoden kulu- essa sisään pantujen ra- hain summa. <i>Total des ver- sements.</i>		Vuoden kuluessa kuolettujen säästökirjain lukumäärä. <i>Nombre des livrets soldés.</i>	Vuoden kulu- essa ulosotet- tuin rahojen summa. <i>Total des rem- boursements.</i>		Jäljellä olevain säästökirjain lukumäärä vuoden lopussa. <i>Livrets existants à la fin de l'année.</i>	Edesvastaus- summa vuo- den lopussa. <i>Crédit des dé- posants à la fin de l'année.</i>		Summa va- roja vuoden lopussa. <i>Capital total des caisses.</i>	
		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.		Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Siirretty	403	52,089	56	66	13,078	71	47	10,038	34	422	54,014	33	67,019	71
Oulun kaupunki	1,035	268,778	94	198	73,952	20	106	53,464	25	1,127	299,715	49	416,902	24
Braahenkaupunki	314	53,061	84	67	19,581	2	27	15,909	40	354	58,726	71	83,026	83
Summa koko lääni	1,752	373,930	34	331	106,611	93	180	79,411	99	1,903	412,456	53	566,948	78
Siitä kaupungeissa	1,349	321,840	78	265	93,533	22	133	69,373	65	1,481	358,442	20	499,929	7
„ maaseuduilla	403	52,089	56	66	13,078	71	47	10,038	34	422	54,014	33	67,019	71
Summa koko maassa	33,961	14,398,361	26	6,452	3,222,353	46	4,680	2,783,388	85	36,419	15,285,660	26	17,493,992	69
Siitä kaupungeissa	26,383	13,118,715	20	4,969	2,833,251	42	3,852	2,522,364	92	28,237	13,833,653	44	15,900,581	84
„ maaseuduilla	7,578	1,279,646	6	1,483	389,102	4	828	261,023	93	8,182	1,452,006	82	1,593,410	85

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																									
		Pää-oman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Obligations de l'Etat et des Sociétés.		Korkea kasraviin valtio-obligationeihin ja muihin arvopapereihin.		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omaisuuteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Tallelukseseen pankkeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et divers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>							
		Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.						
Nummi.	Makasiinikassa: koulunopettajain palkanlisäksi	15,463	88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	88						
	Alexander II:n stipendirahasto kansakoulunoppilaita varten	289	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	289	15	—	—	—	—	—	—						
	Hätäapurahasto	3,045	42	—	—	—	—	—	—	—	2,873	4	—	—	—	—	—	—	—	172	38						
	Provasti Roering-vainajan lahjoitusrahasto luku- taidon edistämiseksi	6,052	68	—	—	—	—	—	—	—	3,500	—	2,530	—	—	—	—	—	—	—	22	68					
	Vaivaiskassa	974	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	974	44						
	Kirkkokassa	760	85	—	—	—	—	—	—	—	450	—	—	—	—	—	—	—	—	310	85						
	Viinikassa	577	36	—	—	—	—	—	—	—	450	—	—	—	—	—	—	—	—	127	36						
	Koulukassa	445	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	445	4						
	Kuntakassa	179	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	179	54						
	Lainakirjastokassa	39	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	33						
Pusula.	Hätäapurahasto	710	80	—	—	—	—	—	—	710	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
	Vaivaiskassa	2,049	74	—	—	—	—	—	—	800	—	1,028	—	—	—	—	—	—	—	221	74						
	Kirkkokassa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Wihti.	Koulukassa	76	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	30						
	Lastenkodin kassa	2,171	32	—	—	—	—	—	—	—	—	2,083	60	—	—	—	—	—	—	87	72						
	Linder'in rahasto vaiva- avuiksi	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
	Ahlman'in rahasto köyhäin lasten elatukseksi	1,100	—	—	—	—	—	1,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
	Furuhjelm'in rahasto sa- maan tarpeesen	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64	—						
Helsingin pi- tääjä. Tuusula.	Makasiinirah.: 250 tynn. rukiita, säilyssä koulun- opettaj. palkkaamiseksi	6,175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,175	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
	Vaivaiskassa	21,082	28	—	—	—	—	—	—	8,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
	Sotaneuvos Nyberg'in kou- lurahasto	30,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Mäntsälä.	Ehnroos'in koulurahasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
	Aleksander II:n stipendi- rah. kouluoppilaita vart.	1,039	76	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—	39	76						
Porvoon pi- tääjä.	Juselius'en test.-rah. Boen kartanon vaivaisten hyv.	1,632	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,600	—	—	—	—	—	—	32	—						
	L:n rahasto köyhäin lasten kasvatukseksi	447	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	430	—	—	—	—	—	—	17	20						
	Vaivaiskassa	16,507	58	—	—	—	—	—	—	—	—	2,800	8,489	99	1,684	85	—	—	—	3,532	74						
	Turmieläinten-rahasto	1,610	61	—	—	—	—	—	—	—	—	100	1,000	—	16	8	—	—	—	494	53						
Varat hoitaa Porvoon Tuomiokapituli.																											

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
		Pää-oman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaviin valtio- obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omai- suuteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur titres garantis.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et di- vers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
		Markkaa.	p.	M-kaa.	p.	M-kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M-kaa.	p.	M-kaa.	p.	Markkaa.	p.
Askola.	Vakinaisten kansakoulu- jen rahasto	2,378	64	—	—	—	—	—	—	—	—	2,184	99	—	—	193	65		
	Kiertävään opettajain ra- hasto	268	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	28	231	61		
	Keisari Aleksander II:n stipendirahasto kansa- kouluoppilaita varten . .	4,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,400	—	2,600	—	—	—		
	Vaivaisassa	1,114	25	—	—	—	—	1,071	86	—	—	—	—	30	40	11	99		
	Tapporahain varoja	1,078	2	—	—	—	—	—	—	85	76	609	66	308	80	73	80		
	Kuntakassa	525	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	—	453	87		
	Rakennuskassa	330	85	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	30	85		
Pukkila.	Koiravero-varoja	103	5	—	—	—	—	—	—	—	—	82	80	16	—	4	25		
	Muurahaisen stipendira- hasto	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—		
Porneesi.	Kansakoulukassa	11,499	53	—	—	—	—	6,500	—	4,117	32	—	—	—	—	882	21		
	Vaivaisassa	2,955	48	—	—	—	—	2,200	—	726	—	—	—	—	—	29	48		
	Kuntakassa	1,950	72	—	—	—	—	—	—	1,799	85	—	—	—	—	150	87		
Sipoo ja Ö- stersundom.	Eklund'in työlaitos, käy- tettäväksi hätävuosi- na	3,781	75	—	—	—	500	—	—	3,000	—	268	88	—	—	12	87		
	Armfelt'in apurahasto sää- tyläis-köyhiä varten . .	1,610	19	—	—	—	—	—	—	—	—	1,608	79	—	—	1	40		
	Keisari Aleksander II:n muistoksi kerättyjä va- roja	1,603	28	—	—	—	—	—	—	—	—	1,603	28	—	—	—	—		
Myrskylä.	Isäntä-yhdistyksen rah. vä- häväraisten tallerahain lähetyk- ja hoitokustan- nuksiksi	34	86	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	14	86		
	Keisari Aleksander II:n stipendivaroja kouluop- pilaita varten	308	85	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	—	—	3	85		
Artjärvi.	Hätäapurahasto	914	26	—	—	—	—	—	—	—	—	914	26	—	—	—	—		
	Makasiinirahasto	917	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	917	58		
Laptreski.	Kansakouluopettajain pal- kanlisä-rahasto	7,500	—	—	—	—	—	—	—	4,500	—	3,000	—	—	—	—	—		
	Köyhäin lasten kasvatusta varten	10,950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,950	—	—	—	—	—		
	Köyhäin kestitykseksi . .	5,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,000	—	—	—	—	—		
Elimäki.	Vaivaisassa	7,045	56	—	—	—	2,835	2,000	139	80	—	—	249	96	1,820	80	—		
	Koulukassa	12,818	85	—	—	—	3,320	75	5,800	—	2,720	—	—	978	10	—	—		

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
		Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaviin valtio- obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omai- suuteen tahi hypoteekkiä vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Lainoihin velkakitjää vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankkeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et di- vers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
		Markkaa.	p.	M-kaa.	p.	M-kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M-kaa.	p.	M-kaa.	p.	Markkaa.	p.
	kirjailijain pensionikas- sa	99,121	79	—	—	—	—	4,275	—	92,000	—	—	1,928	11	280	—	638	68	
	Suomen kirjapainajain a- vunanto- ja pensioni- kassa	19,100	—	—	—	—	—	13,000	—	—	5,000	—	—	—	—	—	1,100	—	
	Pääoma- ja Elinkorkolai- tos	239,599	52	—	—	—	—	11,590	50	30,000	190,300	—	—	—	3,085	45	4,623	57	
	Kaupunkien yleinen palo- apuyhtiö	2,770,627	94	—	—	—	—	1,760,230	69	296,053	76	468,700	96,473	31	8,772	86	140,397	32	
	Suomen Sotaviraston leski- ja orpokassa	1,715,723	80	—	—	—	—	185,398	50	1,058,827	77	432,800	21,000	—	—	—	17,697	53	
	S. Siviliviraston sam. sam.	8,506,355	29	—	—	—	—	1,751,574	82	*6,739,800	84	—	—	—	196	50	14,783	13	
	Kansakouluopettajainsam.	269,394	32	—	—	—	—	30,450	—	* 197,135	32	—	41,455	75	—	—	353	25	
	Merimieshuoneen pensio- nikassa	113,479	50	—	—	—	—	—	—	70,600	36,350	—	—	—	3,411	35	3,118	15	
	Merimieshuonekassa hä- dänalaisia merim. varten	49,081	73	—	—	—	—	4,000	—	14,000	28,800	—	—	—	1,763	58	518	15	
	Nikkarinsällien y. m. pen- sionikassa	19,757	94	—	—	—	—	—	—	—	17,600	—	—	—	—	—	2,157	94	
Porvoon kau- punki.	Kaupunginkassa	208,794	87	—	—	—	—	7,000	—	—	182,480	—	—	—	8,761	96	10,552	91	
	Rakennuskassa	34,330	90	—	—	—	—	33,500	—	—	—	—	—	—	697	92	132	98	
	Majoituskassa	41,300	65	—	—	—	—	36,966	50	—	—	3,120	—	—	575	33	638	82	
	Vaivaiskassa	43,100	—	—	—	100	—	5,000	—	9,200	28,800	—	—	—	—	—	—	—	
	Merimieshuonekassa	26,280	2	—	—	—	—	—	—	—	25,916	—	—	—	—	—	364	2	
	Porvariston leski- ja orpo- kassa	137,979	39	—	—	—	—	—	—	—	132,737	10	—	—	—	—	5,242	29	
Loviisan kau- punki.	Rakennusrahasto	16,608	49	—	—	—	—	—	—	—	16,000	—	—	—	365	50	242	99	
	Satamakassa	14,341	53	—	—	—	—	500	—	—	4,120	—	—	—	35	87	9,685	66	
	Sucksdorff'in rah. sääty- läisköyhiä varten	4,045	—	—	—	—	—	—	—	—	4,000	—	—	—	45	—	—	—	
	Houberg'in sam. sam. . . .	6,775	66	—	—	—	—	—	—	—	6,400	—	—	—	188	60	187	6	
	Tjäder'in vaivaisrahasto .	40,457	74	—	—	—	—	1,000	—	2,000	36,821	96	228	14	407	64	—	—	
	Degerbäck'in sam.	29,411	75	—	—	—	—	—	—	—	29,000	—	—	—	411	75	—	—	
	Amore proximi sam.	3,685	13	—	—	—	—	—	—	580	3,020	—	—	—	85	13	—	—	
	Felin'in sam.	4,605	50	—	—	—	—	—	—	—	4,530	—	—	—	75	50	—	—	
	Eschner'in sam.	2,028	33	—	—	—	—	2,000	—	—	—	—	—	—	28	33	—	—	
	Mennander'in sam.	10,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,000	—	
	Lasarettirahasto	2,589	89	—	—	—	—	—	—	—	—	2,589	89	—	—	—	—	—	
	Rouvasväen-yhdistyksen rahasto	15,133	43	—	—	—	—	7,500	—	—	7,018	417	8	198	35	—	—	—	
	Kansakirjastokassa	5,074	38	—	—	—	—	—	—	—	5,000	—	—	—	—	—	74	38	

* Tässä on yhteisesti ilmoitettu sekä kiinnitys- että takauslainat.

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
		Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaviin valtio- obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Pretts hypoteekareis. <i>Pretts hypoteekareis.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Pretts sur titres garantis.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et di- vers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
		Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.
	Kauppiaitten ja Laivurein pensionikassa	79,542	80	—	—	—	—	2,000	—	—	—	68,740	—	8,140	—	502	92	159	88
	Ammattilaisten pensio- kassa	25,335	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,335	25	—	—	—	—	—
	Merimieshuonekassa . . .	60,723	91	—	—	—	—	5,500	—	20,000	—	23,474	—	10,000	—	1,092	21	657	70
	Realikoulukassa	12,450	97	—	—	—	—	—	—	—	—	3,800	—	8,600	—	—	—	50	97
	Aleksander II:n stipendi- rahasto	3,307	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,307	23	—	—	—	—	—
Tammisaar- ren kaup.	Merimieshuonekassa . . .	14,445	76	—	—	—	—	—	—	8,260	—	3,950	—	1,225	37	830	78	179	61
	Kauppa- ja teollisuusyh- distyksen kassa	4,556	82	—	—	—	—	792	17	—	—	196	—	3,447	27	—	—	121	38
	Lindqvist'in testamentti- rahasto	25,745	41	—	—	1,000	—	1,250	—	16,250	—	5,200	—	—	—	—	—	2,045	41
	Rouvasväen - yhdistyksen kassa	7,269	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,000	—	180	—	—	89	44
Hankonien kaup.	Merimieshuonekassa . . .	6,327	62	—	—	—	—	—	—	—	—	6,175	—	—	—	—	—	152	62
	Aleksander II:n stipendi- rahasto	1,277	50	—	—	—	—	—	—	—	—	1,260	—	—	—	—	—	17	50
Turun ja Po- rin lääni.																			
Ekkerö.	Vaivais- ja kunnalliskas- sa	3,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,600	—	—	—	—	—	—	—
Hammar- landi.	Kansakoulurahasto	4,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,500	—	—	—	—	—	—	—
	Vaivaiskassa	8,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,000	—	—	—	—	—	—	—
Geeta.	Koulu- ja vaivaiskassa . .	5,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,600	—	—	—	—	—	—	—
Jomala.	Vaivaiskassa	1,200	—	—	—	—	—	—	—	1,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Viinaverorahasto	8,000	—	—	—	—	—	—	—	1,500	—	6,500	—	—	—	—	—	—	—
Lemlandi.	Kansakoulurahasto	5,218	43	—	—	—	—	—	—	—	—	4,295	67	660	—	—	—	262	76
	Paloapurahasto	1,562	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	562	8
	Vaivaiskassa	4,149	4	—	—	—	—	—	—	—	—	3,284	—	—	—	—	—	865	4
Lumparlandi.	Vaivaiskassa	2,136	78	—	—	—	—	—	—	—	—	1,495	—	—	—	—	—	641	78
Sottunka.	Viinaverorahasto	93	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	25
Wordö.	Vaivais- ja kunnalliskas- sa	4,670	95	—	—	—	—	—	—	1,092	—	3,470	—	—	—	—	—	108	95
	Viinaverorahasto	1,964	90	—	—	—	—	—	—	—	—	1,686	93	—	—	—	—	277	97
	Koirakassa	116	80	—	—	—	—	—	—	—	—	102	60	—	—	—	—	14	20
	Meriväen yksit. kassa . . .	8,676	17	—	—	—	—	—	—	—	—	6,436	25	1,300	—	—	—	939	92
	Merimieshuonekassa	2,779	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2,056	45	—	—	—	—	722	60
Kumlinki.	Viinaverorahasto	2,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,500	—
Brändö.	Koulurahasto	1,520	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,520	50	—	—	—	—

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Pää-oman määrä. <i>Total des capitaux.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>															
			Maailoihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaviin valtioobligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omaisuuteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Pretis hypothécaires.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Pretis sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankkeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et divers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
			Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.
Maaria. (Räntämäki).	Rautalin'in rahasto; kasvut jaellaan pitäjän vai- vaisille	3,200	—	—	—	—	—	—	—	3,200	—	—	—	—	—	—	—	
	Keisari Aleksander II:n stipendirahasto varatto- mia oppilaita varten y- lemmässä kansakoulussa	207	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	7	—	
Wahto. Rusko.	Viinaverorahasto	2,576	87	—	—	—	—	—	—	—	2,500	—	—	—	76	87	—	
	Kansakoulurahasto	843	11	—	—	—	—	—	—	800	—	—	—	—	43	11	—	
Raisio.	Vaivaiskassa	3,702	61	—	—	—	—	—	—	3,236	80	220	50	—	245	31	—	
	Hätäapurahasto	1,395	78	—	—	—	—	—	—	—	1,307	64	—	—	88	14	—	
Naantalin maaseurak. Rymättylä.	Viinaverorahasto	261	48	—	—	—	—	—	—	—	261	48	—	—	—	—	—	
	Viinaverorahasto	4,200	—	—	—	—	—	4,000	—	—	200	—	—	—	—	—	—	
Merimasku. Navo.	Koulurahasto	650	—	—	—	—	—	600	—	—	50	—	—	—	—	—	—	
	Vaivaiskassa	48	57	—	—	—	—	—	—	—	16	39	—	—	32	18	—	
Korpo. Askainen. Mietoinen.	Rahasto köyhiä lyseolaisia varten, perustettu 2 p. Maalisk. 1880	212	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	212	75	—	
	Vaivaiskassa	185	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	185	35	—	
Karjala. Wehmaa.	Kansakoulurahasto	6,342	26	—	—	—	—	—	—	132	69	6,128	42	—	81	15	—	
	Vaivaiskassa	9,830	95	—	—	—	—	—	—	—	9,808	97	—	—	21	98	—	
Lokalahti.	Vaivaiskassa	1,132	73	—	—	—	—	—	—	700	—	—	—	—	432	73	—	
	Kansakoulurahasto	9,942	94	—	—	—	—	—	—	—	9,942	94	—	—	—	—	—	
Taivassalo.	Lastenkoulu-kassa	3,516	76	—	—	—	—	—	—	—	3,516	76	—	—	—	—	—	
	Joulukynttilän rahasto . .	4,004	85	—	—	—	—	—	—	—	4,004	85	—	—	—	—	—	
Korpo. Askainen. Mietoinen.	Koiranverovaroja	200	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	
	Pitäjän paloapuyhdistyk- sen kassa	5,537	84	—	—	—	—	—	—	—	5,537	84	—	—	—	—	—	
Korpo. Askainen. Mietoinen.	Kansakoulurahasto	200	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	
	Vaivaiskassa	1,952	83	—	—	—	—	—	—	1,340	—	—	—	—	612	83	—	
Karjala. Wehmaa.	Stipendirahasto varatto- mia koululapsia varten	530	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	530	—	—	
	Vaivaiskassa	1,874	2	—	—	—	—	—	—	1,450	—	—	—	—	424	2	—	
Lokalahti.	Vaivaiskassa	2,255	5	—	—	—	—	—	—	2,200	—	—	—	—	55	5	—	
	Hätäapurahasto	390	—	—	—	—	—	—	—	350	—	—	—	—	40	—	—	
Taivassalo.	Vaivaiskassa	4,432	79	—	—	—	—	—	—	4,400	—	—	—	—	32	79	—	
	Hätäapurahasto	599	43	—	—	—	—	—	—	590	—	—	—	—	9	43	—	
Taivassalo.	Kansakoulurahasto	2,724	13	—	—	—	—	—	—	2,724	—	—	—	—	—	13	—	
	Vaivaiskassa	1,362	25	—	—	—	—	—	—	1,262	25	—	—	100	—	—	—	
Taivassalo.	Kansakoulurahasto	7,103	47	—	—	—	—	—	—	6,000	—	—	—	—	1,103	47	—	
	Kiertävien koulujen ra- hasto	2,573	87	—	—	—	—	—	—	2,573	87	—	—	—	—	—	—	

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>															
			Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varjoja. <i>Biens meubles et divers actifs.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Lainoihin valtakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omaisuuteen tahi hypoteekia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Korkoa kasvaviin valtio-obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>	
			Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
	Leskirouva J. Lindmark'in rahasto 5 sisäänpanoksi köyhäin edestä elinkor-kolaitukseen Turussa. . .	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Merimieshuonekassa köyhiä merimiehen leskiä ja lapsia varten.	294	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Sillanrakennuskassa.	203	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Taivassalon kirkonrakennuskassa.	481	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Keis. Aleksander II:n rah. kansakouluoppilaita vart.	524	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Welkua.	Vaivaiskassa.	3,392	79	—	—	—	—	—	—	3,100	—	—	—	—	—	—	152	
Iniö.	"	2,146	23	—	—	—	—	—	—	1,700	—	—	—	—	—	—	446	
Kivimaa.	"	2,392	10	—	—	—	—	—	—	2,000	—	—	—	—	—	—	392	
	Merimieshuonekassa.	1,144	85	—	—	—	—	—	—	1,100	—	—	—	—	—	—	44	
Uusikirkko.	Tohtori Cumenius'en kansakoulurahasto.	13,084	71	—	—	—	—	—	—	12,630	—	—	—	—	—	—	454	
	Avuiksi köyhille kansakouluoppilaille.	783	—	—	—	—	—	—	—	780	—	—	—	—	—	—	3	
Uudenkaup. maaseurak. Rauman maaseurakunta.	Kansakoulurahasto.	1,124	90	—	—	—	—	—	—	1,124	90	—	—	—	—	—	—	
	Vaivaiskassa.	4,682	89	—	—	—	—	—	—	4,000	—	—	—	—	—	—	682	
	Lundin'in vaivaisrahasto.	14,421	86	—	—	—	—	—	—	13,795	—	—	—	—	—	—	626	
	Nordman'in pikkulasten koulun-rahasto.	13,054	16	—	—	—	—	—	—	12,960	—	—	—	—	—	—	94	
	Rauman maaseurakunnan palokassa.	4,279	26	—	—	—	—	—	—	4,279	26	—	—	—	—	—	—	
Euran pitäjä.	Hätäapurahasto.	2,807	28	—	—	—	—	—	—	1,942	89	—	—	—	—	—	864	
	Köyhäin koululasten rah.	116	92	—	—	—	—	—	—	—	—	86	12	—	—	—	30	
Eurajoki.	Kansakoulurahasto.	8,780	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,780	—	—	—	—	—	
	Hätäapurahasto.	4,028	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,965	60	—	—	—	62	
Luvia.	Kansakoulukassa.	2,709	85	—	—	—	—	—	—	—	—	2,700	—	—	—	—	9	
	Rahasto kansakoulunoppilaita varten.	260	97	—	—	—	—	—	—	—	—	260	—	—	—	—	97	
Nakkila.	Clara Avellan'in apurah.	1,116	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,116	—	—	—	—	—	
	Keisari Alexander II:n stipendirahasto.	240	—	—	—	—	—	—	—	240	—	—	—	—	—	—	—	
Ulvila.	Köyhäin koululasten rahastoksi.	720	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	720	
Kulla.	Hätäapurahasto.	4,235	77	—	—	—	—	—	—	2,911	74	—	—	—	—	—	1,324	
	Kansakoulurahasto.	816	—	—	—	—	—	—	—	816	—	—	—	—	—	—	—	

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
		Pää-oman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maailoihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaviin valtio-obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omaisuuteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et divers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
		Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.
Noormarkku.	Hätäapu- ja vaivaisrahastot	2,025	12	—	—	—	—	—	—	—	—	927	20	1,097	92	—	—	—	—
	Kansakoulurakennusrah. .	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	151	—	—	—	—	—
Pomarkku.	Lastenkotirahasto	5,643	61	—	—	—	—	—	—	—	—	5,430	—	—	—	—	—	213	61
	Hätäapurahasto	3,152	29	—	—	—	—	—	—	—	—	1,650	—	1,410	—	—	—	92	29
	Kansakoulukassa	171	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	171	11
	Vaivaiskassa	914	99	—	—	—	—	—	—	—	—	203	41	700	—	—	—	11	58
Merikarvia.	Vaivaiskassa	467	14	—	—	—	—	—	—	—	—	137	14	330	—	—	—	—	—
	Työnansion hankkimiseksi köyhille	620	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	620	—	—	—	—	—
Kankaanpää.	— — —	2,007	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,441	15	—	—	566	62
	Vaivaiskassa	987	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	987	—
Honkojoki.	Kansakoulurahasto	1,274	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,272	57	—	—	—	—	1	43
	Hätäapurahasto	3,109	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,100	—	—	—	9	62
	Vaivaiskassa	4,532	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,250	—	—	—	282	55
Karvia.	Hätäapurahasto	2,715	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,715	41	—	—	—	—
	Vaivaiskassa	3,876	24	—	—	—	—	—	—	—	—	3,876	24	—	—	—	—	—	—
	Viinaverorahasto	892	97	—	—	—	—	—	—	—	—	892	97	—	—	—	—	—	—
Parkano.	Avuntekorahto	7,950	89	—	—	—	—	—	—	—	—	1,680	89	6,270	—	—	—	—	—
	Aleksander II:n stipendirahto köyhäin kansakoululaisten ylläpidoksi	158	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—	8	52
Ikaalinen.	Kansakoulukassa	14,540	96	6,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,300	96	—	—	40	—
	Tyttökoulukassa	1,426	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,420	—	—	—	6	58
	Vaivaiskassa	6,659	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,273	54	—	—	385	94
	Kuntakassa	1,069	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	360	—	—	—	709	17
	Aleksander II:n stipendirahto	290	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	290	—	—	—	—	—
	Hätäapurahasto	1,999	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,924	60	—	—	74	82
	Viinanpolttoveron rahasto	521	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	513	—	—	—	8	81
	Tien- ja sillanrakennuskassa	303	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	303	13
Wiljakkala.	Aleksander II:n stipendirahto köyhiä kansakoululaisia varten	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	—	—	—	—
Mouhijärvi.	Urkukassa	1,559	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,500	—	—	—	59	73
	Köyhäin koululasten kassa	1,068	19	—	—	—	—	—	—	—	—	1,022	53	—	—	—	—	45	66
	Hätäapurahasto	701	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700	—	—	—	1	45
Karkku.	Kirkonrakennuskassa	76,788	71	—	—	—	6,000	—	67,651	50	—	—	—	—	—	—	—	3,137	21
Kiikoinen.	— — —	640	—	—	—	—	—	—	—	—	—	640	—	—	—	—	—	—	—

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Pää-oman määrä. <i>Total des capitaux.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>															
			Maatloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaavin valtiobligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omaisuuteen tahi hypoteekia vastaan. <i>Prêts sur hypothèques.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankkeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kaluskoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et divers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
			Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.
Kokemäki.	Kulun kannattamiseksi Kokemäen joen yli . . .	9,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Harjavalta.	Lainakirjastokassa	500	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	
	Kansakoulukassa	4,010	—	—	—	—	—	—	—	4,010	—	—	—	—	—	—	—	
Köyliö.	Aleksander II:n stipendirahasto eteviä kansakoululaisia varten	1,026	94	—	—	—	—	—	—	1,026	94	—	—	—	—	—	—	
	Kansakoulunrakennusrah.	5,017	99	—	—	4,534	—	—	—	—	—	470	—	—	—	13	99	
Säkylä.	Aleksander II:n stipendirahasto köyhiä eteviä koululaisia varten	146	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	146	59	
Alastaro.	Sam. sam. sam.	292	77	—	—	—	—	—	—	—	—	290	—	—	—	2	77	
Huittinen.	Sam. sam. sam.	3,054	60	—	—	—	—	—	—	—	—	3,054	60	—	—	—	—	
Turku.	Maistraatin pensioni- ja avunantokassa	101,342	98	—	—	37,775	—	51,800	—	9,600	—	—	—	1,068	—	1,099	98	
	Kauppayhteyden sam. sam.	439,994	45	—	—	—	—	257,800	—	150,700	—	—	—	4,268	13	23,226	32	
	Ruokakalunkaupp:n sam.	287,816	51	—	—	—	—	202,070	—	75,100	—	—	—	1,971	—	8,675	51	
	Ammattilaisyhteyden avunantokassa	191,249	10	—	—	500	—	144,028	57	45,440	—	—	—	—	—	1,280	53	
	Laivuriyhteyden sam.	80,071	54	—	—	—	—	40,600	—	35,000	—	—	—	80	—	4,391	54	
	Merimieshuonekassa	181,516	72	—	—	—	—	114,300	—	48,720	—	—	—	—	—	18,496	72	
	Kaupp. John Spieker'in lahjoitusrahasto	20,084	78	—	—	4,950	—	14,920	—	—	—	214	78	—	—	—	—	
	Rautalin'in testamenttirahasto	15,237	84	—	—	2,520	—	11,228	56	—	—	700	—	—	—	789	28	
	Roos'in sam.	7,531	51	—	—	7,030	—	500	—	—	—	—	—	—	—	1	51	
	Alléen'in sam.	15,338	38	—	—	1,000	—	14,338	38	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Brehmer'in sam.	7,264	52	—	—	—	—	2,600	—	—	—	4,573	20	—	—	91	32	
	Salonius'en sam.	690	—	—	—	—	—	—	—	690	—	—	—	—	—	—	—	
	A. W. Hjelt'in avunantorahasto	191,729	84	—	—	—	—	—	—	187,000	—	—	—	500	—	4,229	84	
	Rouvasväen-yhdistyksen kassa	54,000	—	—	—	48,000	—	—	—	4,000	—	—	—	—	—	2,000	—	
	Eschner'in vapaalasaretinrahasto	321,547	1	—	—	70,477	—	—	—	220,300	—	25,600	—	2,094	11	3,069	45	
	Cajander'in testamenttirahasto	138,719	25	—	—	7,280	—	73,900	—	22,100	—	35,000	—	—	—	439	25	
	Rettig'in sam.	25,000	—	—	—	25,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Heldt'in sam.	125,106	77	—	—	—	—	67,800	—	48,850	—	—	—	—	—	8,456	77	
Pori.	Frantzén'in stipendirahasto	231	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	231	81	

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Pää-oman määrä. <i>Total des capitaux.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
			Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaviin valtiobligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Pääas. hypoteekit. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omaisuuteen tahi hypoteekia vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et divers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
			Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.
	Kaupunginlasaretin-uudisrakennusrahasto	16,234	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,234	73	—	—	—	—	
	Sjöblom'in lahjoitusrahasto	24,844	19	—	—	—	—	—	—	—	—	24,408	59	—	—	—	—	—	435	60
	Pensionilaitos ijällisiä turvattomia rouvasihmisiä varten	14,982	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14,900	—	—	—	—	82	62
	Sunnuntai-koulukassa	106	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	31
	Tyttökoulukassa	9,635	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9,630	—	—	—	—	5	24
	H. M. Keis. Aleksander II:n stipendirahasto	4,182	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,000	—	—	—	—	1,182	50
	Raatimies Duvaldt'in lahjoitusrahasto	10,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,000	—	—	—	—	—	—
	Teaterihuonerahasto	20,707	34	700	—	—	—	—	20,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	34
Rauma.	Vaivaiskassa	29,440	56	—	—	—	1,900	—	—	—	26,254	—	—	—	—	—	—	—	1,186	56
	Hätäapukassa	5,716	57	—	—	—	950	—	—	—	4,700	—	—	—	—	—	—	—	66	57
	Merimieshuonekassa	48,591	98	—	—	—	4,872	—	—	—	38,994	60	—	—	—	—	—	—	4,725	38
	Kauppa-porvariston pensionikassa	51,300	36	—	—	—	15,686	18	21,150	—	11,630	—	500	—	213	60	—	—	2,120	58
	Ammattilaisten sam.	9,234	65	—	—	—	600	—	—	—	8,634	65	—	—	—	—	—	—	—	—
	Diakonissain kassa	7,674	93	—	—	—	700	—	—	—	6,333	—	—	—	—	—	—	—	641	93
	Realikoulukassa	4,056	67	—	—	—	—	—	—	—	1,400	—	—	2,395	24	—	—	—	261	43
	Kansakoulujen kassa	2,230	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,550	97	—	—	—	679	28
	Satamakassa	2,169	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,169	26
	Lukusaliin kuuluva kansakirjasto	348	99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	148	99	—	—	—	—	200	—
	Ilvan'in pikkulastenkoulukassa	21,207	16	—	—	—	3,540	—	5,500	—	9,570	—	2,496	75	—	—	—	—	100	41
Uusikau-punki.	Kauppayhteyden pensionikassa	124,940	56	—	—	—	—	—	48,158	75	39,250	—	29,926	11	4,177	23	—	—	3,428	47
	Ammattilaisyhteyden sam.	28,562	32	—	—	—	—	—	12,600	—	14,090	—	—	—	658	30	—	—	1,214	2
	Seikov'in pikkulastenkoulurahasto	43,631	53	8,000	—	—	6,300	—	12,000	—	8,167	44	1,086	63	—	—	—	—	8,077	46
	Ceder'in lahjoitusrahasto	169,116	23	—	—	—	—	—	41,183	7	125,574	35	—	—	—	—	—	—	2,358	81
Maarian-hamina.	Vaivaiskassa	2,500	41	—	—	—	—	—	—	—	2,325	—	—	—	—	—	—	—	175	41
	Merimieshuonekassa	39,720	—	—	—	—	—	—	4,000	—	13,050	—	22,550	—	—	—	—	—	120	—
	Keisarinna Maarian tyttökoulurahasto	2,298	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,260	—	—	—	—	—	38	71
	Maarianh:n merenkulkukoulun-oppilaitten kassa varattomia oppil. varten	1,950	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	950	—	—	—	—	—	—	—

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
		Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maatloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaviin valtio- obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omai- suuteen tahi hypoteekia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et di- vers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
		Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.	p.
Ikaalisten kauppa.	Lastenkoti-kassa, jolla on tarkoituksena antaa apua tai jonkun aikaa elättää köyhiä orpolapsia	867	98	—	—	—	—	—	—	—	—	865	—	—	—	—	—	2	98
Hämeenlinnan lääni.																			
Hollola.	Pyhäniemen rahasto	10,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9,800	200	—	—	—	—	—	—
Koski.	Vaivaiskassa	1,321	45	—	—	—	—	—	—	—	—	683	41	—	—	—	—	638	4
	Kuntakassa	58	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	23
	Kirkkokassa	890	—	—	—	—	—	—	—	—	—	740	—	—	—	—	—	150	—
	Viinikassa	3,940	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,920	—	—	—	—	—	20	—
Lampi.	Lahjoitusrahasto	8,000	—	—	—	—	—	—	7,000	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—
	Vaivaiskassa	600	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rakennuskassa	4,405	—	—	—	—	—	—	700	—	—	2,705	1,000	—	—	—	—	—	—
	Kansakoulun ja von Platen'in rahasto	10,039	45	—	—	—	—	—	1,200	—	—	6,400	1,300	—	—	—	—	1,139	45
Padasjoki.	Forssell'in kansakouluraha- hasto	4,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,000	—	—	—	—	—	—	—
	Viinaverorahasto	5,327	53	—	—	—	—	—	—	—	—	5,327	53	—	—	—	—	—	—
Korpilahti.	Sam.	2,216	74	—	—	—	—	—	—	—	—	2,216	74	—	—	—	—	—	—
Luopioinen.	Katovuotten-rahasto	4,593	—	—	—	—	—	—	3,329	—	—	—	1,264	—	—	—	—	—	—
	Mikkolan rahasto turvat- tom. lasten hoitoa varten	11,044	—	—	—	—	6,830	—	—	—	—	—	3,870	—	—	—	—	344	—
Somero.	H. M. Keis. Aleksander II:n stipendirah. varattomia kansakoululaisia varten	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	—	—	—	—	—
Tammela.	A. V. Vahren'in käsityörah. Katovuotten-rahasto	4,484	66	—	—	—	—	—	—	—	—	4,400	—	—	—	—	—	84	66
	Usean vuoden viinavero- varoista säilytetty sääs- töpankin kantarahaksi	11,374	55	—	—	—	500	—	—	—	—	9,290	1,500	72	—	—	—	12	5
	J. A. Friman'in käsityörah. A. W. Wahren'in lahjoitus käsityötaidon kohotta- mista varten	2,520	—	—	—	—	—	—	5,000	—	—	2,520	—	—	—	—	—	—	—
	6,643	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	689	927	50	300	—	—	954	50
	6,227	50	—	—	—	—	—	—	5,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jokioinen.	Kansakoulurahasto	1,223	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,223	—
Perttula.	Sam. (viinavarjoista)	2,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,100	—
Ujala.	Friman'in rahasto varatt. kansakoululaisia varten	2,253	27	—	—	—	—	—	—	—	—	2,000	—	—	—	—	—	253	27

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
		Pää-oman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkeaa kasvaaviin valtio- obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omai- suuteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et di- vers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
		Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.
	Kansakoulujen lainakir- jastokassa	514	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	514	41
	Tyttökoulun apurahasto .	434	37	—	—	—	—	—	—	—	—	434	37	—	—	—	—	—	—
	Paloapurahasto	293	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	293	55
	Kansakoulurahasto	13,995	46	—	—	—	—	—	13,600	—	—	—	—	—	—	—	—	395	46
	Pitäjän lainakirj.-kassa . .	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—
	Vaivaishuone- ja lastenko- tirahasto	38,507	—	7,000	—	—	3,363	—	22,370	—	3,474	—	2,300	—	—	—	—	—	—
	Aleksander II:n koulura- hasto	2,424	—	—	—	—	—	—	—	—	2,300	—	124	—	—	—	—	—	—
	Prinsessa Eugenia Maxi- milianownan lahjoitus- rahasto	339	63	—	—	—	—	—	—	—	339	—	—	—	—	—	—	—	63
Akaa.	Kansakoulurahasto	10,000	—	—	—	—	—	—	8,000	—	2,000	—	—	—	—	—	—	—	—
Orivesi.	Katovuotten rahasto . . .	11,074	61	—	—	—	—	—	—	—	—	11,074	61	—	—	—	—	—	—
Ruovesi.	Aleksander II:n kansakou- lurahasto	8,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,000	—	—	—	—	—	—
Tampere.	Pumpulikehruutehtaan a- vunantokassa	92,508	10	—	—	—	9,662	80	53,630	—	—	29,215	30	—	—	—	—	—	—
	Pellavakehruutehtaan työ- väen avunanto- ja pen- sionikassa	72,124	94	—	—	—	31,253	—	26,550	—	12,200	—	—	—	—	—	—	2,121	94
	Masunin sam. sam.	13,723	95	—	—	—	2,000	—	1,500	—	8,800	—	—	—	—	—	—	1,423	95
	Pellavakehruuston vapa- ehtoisen palosammutus- kunnan avunantokas- sa	2,308	37	—	—	—	—	—	—	—	2,308	37	—	—	—	—	—	—	—
	Paperitehtaan työväen a- vunantokassa	9,707	78	—	—	—	—	—	1,700	—	—	7,500	—	—	—	—	—	507	78
	Paperitehtaan lukuyhtiön kirjastokassa	1,100	—	—	—	—	—	—	—	—	1,100	—	—	—	—	—	—	—	—
Hauho.	Aleksander II:n koulura- hasto	485	72	—	—	—	—	—	—	—	485	72	—	—	—	—	—	—	—
Hattula.	Vaivaiskassa	2,524	25	—	—	—	—	—	—	—	700	—	1,200	—	—	—	—	624	25
Wanaja.	Stipendirahasto	481	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Turvattomien lasten rah. Koulukassa	714	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,891	—	—	—	—	195	—
	Tyttökoulurahasto	1,711	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vaivaiskassa	1,377	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Janakkala.	Zitting'in koulurahasto . .	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—
Hausjärvi.	Alexander II:n rahasto																		

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																		
		Pää-oman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkea kasvaavin valtio- obligationeihin ja muihin aropapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omai- suuteen tahi hypoteekia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankkeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et di- vers objets.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>		
		Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.	p.	
Loppi. Ylöjärvi.	köyhäin lasten kasva- tusta varten	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Katovuotten rahasto . . .	732	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	732	21	—	—	—	—		
Kangasala.	Urkuinrakennuskassa . . .	3,150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Aleksander II:n koulura- hasto	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—		
	Hätäapurahasto	318	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	318	—	—	—	—	—		
Lempäälä.	Vaivaiskassa	4,372	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,372	28		
	Kuntakassa	167	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	167	38		
	Kiertävän kansakoulun ra- hasto	4,040	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,040	—		
	Aleksander II:n koulura- hasto	1,539	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,539	—		
Messukylä.	Kansakoulukassa	985	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	985	—		
	Aleksander II:n kansakou- lurahasto	781	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	240	67	—	—	—	22		
	Katovuotten rahasto . . .	2,554	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,554	93	—	—	—	—		
Pälkäne. Sahalahti. Tottjärvi.	Vaivaiskassa	6,219	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,657	85	3,578	25	—	983	73	
	Kansakoulurahasto	183	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	170	7	
	Kuntakassa	4,148	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,140	—	—	—	—	8	10	
	Vaivaiskassa	6,941	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,780	—	—	—	—	161	—	
Hämeenlinna.	Viinaverorahasto	3,284	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,284	30	—	—	—	—	
	Hätäapurahasto	1,365	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,365	21	—	—	—	—	
	Kirkkokassa	4,200	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,200	1,500	—	—	—	500	60	
Hämeenlinna.	Kansakoulukassa	15,200	—	200	—	—	15,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Sam.	3,719	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	3,119	72	—	—	—	—	
Hämeenlinna.	Sam.	106	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	61	
	Kuntakassa	125	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125	63	
	Hätäapurahasto	2,000	—	—	—	—	—	—	—	2,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Vaivaiskassa	1,213	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	714	—	—	—	—	499	30	
	Lainakirjastokassa	31	86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	86	
	Jeremejeff'in lahjoitusra- hasto avunannoiksi köy- hille porvarissäätyläi- sille	5,347	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,100	—	—	—	—	247	47
	Kuumelasaretinrahasto, aiottua kuumelasarettia varten	5,397	65	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	4,500	—	—	—	—	397	65
Rosenqvist'in testamentti- rahasto palkinnoiksi kan- sakoulunoppilaille	2,143	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,000	—	—	—	—	143	79	

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																
			Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et divers actifs.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Lainoihin velkajia vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omaisuuteen tahi hypoteekia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Korkoa kasvaviin valtio-obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		
			Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	
Käkisalmen pitäjä. Kaukola.	Erilaisia rahastoja	4,736	83	—	—	—	—	—	—	1,058	—	1,671	88	1,847	86	—	—	159	9
	H. K. M. Aleksander II:n palkintorahasto kansakouluoppilaita varten .	565	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	565	—	—	—	—	—
Parikkala.	Viinikassa	14,519	70	—	—	—	—	—	—	—	—	14,400	—	—	—	—	—	119	70
Kurkijoki.	Erilaisia rahastoja	35,300	—	25,000	—	—	—	—	—	—	—	10,300	—	—	—	—	—	—	—
Jaakkima.	Kunta-, rakennus- ja vaivassassat	28,425	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11,600	—	16,000	—	—	—	825	—
Uukuniemi.	H. K. M. Aleksander II:n stipendirahasto y. m. kassoja	18,234	4	—	—	—	—	—	—	—	—	15,016	65	—	—	—	—	2,178	78
Wiipurin kaup. Hamina.	Erilaisia rahastoja	344,289	79	—	—	—	—	214,517	35	138,360	89	43,725	—	—	—	—	—	17,886	55
Kotka.	Ignatius'en rahasto	31,500	—	—	—	—	—	30,000	—	—	—	200	—	1,300	—	—	—	—	—
	H. K. M. Aleksander II:n kansakoulurahasto	3,030	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,030	25	—	—	—	—
Sortavalan kaup.	Rouvasväen-yhdistyksen rahasto	11,000	—	—	—	—	—	11,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mikkelin lääni.																			
Heinolan kaup.	Toropoff'in rahasto koulu varten köyhille tytöille	20,000	—	—	—	—	—	—	—	20,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Savonlinnan kaup.	Porvariston pensionirahasto	14,097	41	—	—	3,200	—	—	—	7,700	—	2,600	—	—	—	—	—	597	41
	Rouvasväen-yhdistyksen pikkulastenkoulurahasto	6,335	93	—	—	—	—	—	—	600	—	500	—	5,041	55	—	—	194	38
Hartola.	Suoviljelysrahasto	3,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,000	—	—	—	—	—	—	—
Joutsa.	Avuntekoraahasto	17,817	96	—	—	—	—	—	—	—	—	17,817	96	—	—	—	—	—	—
Luhanka.	Käsityörahasto	652	95	—	—	—	—	—	—	—	—	652	95	—	—	—	—	—	—
Mäntyharju.	Hätäapurahasto	4,236	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4,235	64	—	—	—	—	—	37
Sysmä.	Tapporahain kassa	3,217	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,200	—	—	—	—	—	17	—
	Käsityökassa	1,150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,150	—	—	—	—	—
	Koulurahasto	1,440	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,440	—	—	—	—	—	—	—
	Östman'in avuntekoraahasto	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—
Ristiina.	Kansakoulurakennusrah.	10,000	—	—	—	—	—	—	—	2,212	63	6,240	20	1,300	—	—	—	247	17
Kangasniemi.	Hätäapurahasto	5,029	54	—	—	—	—	—	—	—	—	2,820	—	1,800	—	—	—	409	54
Anttola.	Kansakoulurahasto	2,423	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,423	—	—	—	—	—	—	—
Joroinen.	Längman'in lahjoitusrahasto kansanvalistuksen edistämiseksi	6,775	32	—	—	—	—	—	—	848	—	5,727	32	—	—	—	—	200	—

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Pää-oman määrä. <i>Total des capitaux.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
			Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaviin valtio- obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Pääsäästöihin. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omai- suuteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et di- vers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
			Markkaa.	p.	M-kaa.	p.	M-kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M-kaa.	p.	M-kaa.	p.	Markkaa.	p.
Puumala.	Käsityörahasto	1,002	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,002	—	—	—	—	—	—	
	Hätäapurahasto	7,393	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	6,393	—	—	—	—	—	—	
	Suovijelystä	250	—	—	—	—	—	—	—	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pieksämäki.	Tavast'in lahjoitusrahasto	266	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	266	—	
	Käsityörahasto	2,260	—	—	—	—	—	—	—	630	—	—	1,630	—	—	—	—	—	—	
	Pappilan metsärahasto	20,454	—	—	—	—	—	—	—	20,454	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Haukivuori.	Koulurahasto	6,500	—	—	—	—	—	—	—	6,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Heinävesi.	Käsityörahasto	4,199	52	—	—	—	—	—	—	4,199	52	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Kansakoulurahasto	12,139	46	—	—	—	—	—	—	8,972	66	—	3,166	80	—	—	—	—	—	
Kerimäki.	Hätäapurahasto	2,571	23	—	—	—	—	—	—	2,570	33	—	—	—	—	—	—	—	90	
	Käsityörahasto	1,444	67	—	—	—	—	—	—	1,444	67	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Kansakoulurakennusrahasto	275	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	275	34	
	Sam.	8,426	72	—	—	—	—	—	—	8,405	98	—	—	—	—	—	—	20	74	
	Kirjastokassa	1,822	95	—	—	—	—	—	—	1,784	65	—	—	—	—	—	—	38	30	
Sääminki.	Hätäapurahasto	7,439	19	—	—	—	—	—	—	7,439	19	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Kansakoulurahasto	11,832	77	—	—	—	—	—	—	11,832	77	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Käsityörahasto	1,252	14	—	—	—	—	—	—	1,252	14	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kuopion lääni.																				
Kuopion kaupunki.	Porvariston pensionikassa	91,365	88	—	45,718	—	207	80	38,600	4,400	—	2,309	10	—	—	—	—	130	98	
	Kauppiaitten sam.	42,614	7	—	10,912	75	—	—	25,800	3,793	51	—	—	—	—	—	—	2,107	81	
	Merimieshuonekassa	18,043	40	—	—	—	—	—	16,990	—	—	—	—	—	—	—	—	1,053	40	
Joensuun kaupunki.	Porvariston pensionikassa	21,625	99	—	—	—	—	—	—	21,625	99	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Rouvasväen-yhdistyksen kassa	7,580	—	—	—	—	—	—	—	720	—	6,860	—	—	—	—	—	—	—	
Kuopion maaseurak.	Hätäapurahasto	44,400	57	—	—	—	31,011	—	—	5,988	60	7,100	—	—	—	—	—	300	97	
	Toht. Ingman'in lahjoitusrahasto	249,755	61	20,000	26,015	—	—	—	127,000	57,078	—	—	—	—	—	—	—	19,662	61	
	Hätäapurahasto	11,690	74	—	—	—	—	—	—	9,843	38	783	12	—	—	—	—	1,064	24	
	Kansakoulurahasto	1,716	81	—	—	—	—	—	—	1,450	78	—	—	—	—	—	—	266	3	
	Vaivaiskassa	10,873	29	—	—	—	—	—	—	5,265	51	—	—	—	—	—	—	5,607	78	
Maaninka.	Hätäapurahasto	13,701	37	—	—	—	—	—	—	7,701	37	6,000	—	—	—	—	—	—	—	
Tuusniemi.	Sam.	2,077	82	—	—	—	2,057	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	7	
Pielavesi.	Sam.	40,900	92	—	—	—	—	—	—	36,911	38	3,080	20	—	—	—	—	909	34	
	Prinsessa Eugénian avun- tekorahasto	2,125	80	—	—	—	—	—	—	2,125	80	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Kansakoulurahasto	8,894	63	—	—	—	—	—	—	8,083	49	—	—	—	—	—	—	811	14	

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
		Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maatloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kassaviin valtio- obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omai- suuteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankkeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varjoja. <i>Biens meubles et di- vers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
		Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.	p.
Eno.	Hätäapurahasto	9,962	38	—	—	—	—	—	—	1,191	31	7,415	43	—	—	1,355	64		
	Kansakoulurahasto	4,385	65	—	—	—	—	—	—	4,312	76	—	—	—	—	72	89		
Kiihtelys- vaara.	Sam.	12,840	96	2,300	—	—	—	—	—	9,580	5	—	960	91	—	—	—		
Tohmajärvi.	Hätäapurahasto	14,949	—	—	—	—	—	—	—	6,404	15	8,157	49	387	36	—	—		
	Sam.	26,240	22	—	—	—	—	—	—	4,496	8	20,220	79	—	—	1,523	35		
	Kansakoulurahasto	14,200	—	—	—	—	—	—	—	12,800	—	1,400	—	—	—	—	—		
	Vaivaiskassa	7,784	28	—	—	—	—	—	—	6,918	66	—	—	—	—	865	62		
Pälkjärvi.	Hätäapurahasto	8,400	77	—	—	—	—	—	—	5,500	77	2,900	—	—	—	—	—		
Waasan lääni.																			
Luoto.	Kansakoulurahasto	561	50	—	—	—	—	—	—	561	50	—	—	—	—	—	—		
Ähtävä.	Sam.	3,800	—	—	—	—	—	—	—	3,800	—	—	—	—	—	—	—		
Kruunuby.	Hätäapurahasto	1,475	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,113	—	—	—	—		
	Rahasto oppia etsiviä nuorukaisia varten, H. K. M. Aleksander II:n 25-vuotisen hallituksen muistoksi	340	—	—	—	—	—	—	—	340	—	—	—	—	—	—	—		
Teerijärvi.	Hätäapurahasto	2,908	—	—	—	—	—	—	—	2,908	—	—	—	—	—	—	—		
	Ylemm. kansakoulunrah.	1,241	—	—	—	—	—	—	—	1,241	—	—	—	—	—	—	—		
	Alemm. sam.	8,000	—	—	—	—	—	—	—	7,500	—	—	—	—	—	—	—		
	Rahasto köyhiä kansakouluopillaita varten, K. Aleksander II:n 25-vuotisen hallituksen muistoksi	147	—	—	—	—	—	—	—	147	—	—	—	—	—	—	—		
Kokkolan pitäjä.	Keisari Aleksander II:n stipendirahasto	376	60	—	—	—	—	—	—	—	—	125	—	—	—	—	—		
Alaveteli.	Sam.	180	—	—	—	—	—	—	—	180	—	—	—	—	—	—	—		
	Ottelin'in rahasto; kasvut käytetään avuiksi köyhille koululaisille	200	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—		
Kälviä ja Ullava. }	Suoviljelysrahasto	297	41	—	—	—	—	—	—	297	41	—	—	—	—	—	—		
Lohtaja.	Vaivaiskassa	2,650	—	—	—	—	—	—	—	1,100	—	—	—	—	—	—	—		
Himanko.	Kansakoulurahasto	5,000	—	—	—	—	—	—	—	5,000	—	—	—	—	—	—	—		
Wöyri.	Vaivaiskassat	12,000	—	—	—	—	—	7,500	—	4,500	—	—	—	—	—	—	—		
	Tohteri Estlander'in lahjoitusrahasto	5,544	24	—	—	—	—	4,500	—	1,044	24	—	—	—	—	—	—		
Oravainen.	Estlander'in lahjoitusrah.	1,000	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Hägström'in sam.	3,648	—	—	—	—	—	—	—	3,648	—	—	—	—	—	—	—		
Munsala.	Back'in testamenttirahasto köyhiä varten	11,100	—	—	—	—	—	—	—	8,385	—	2,715	—	—	—	—	—		

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																
			Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et divers actifs.</i>		Talletukseen pankkeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Lainoihin velkaintia vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omaisuuteen tahi hypoteekkiä vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Korkoa kasavain valtio-obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		
			Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	
Koivulahti.	kyläkuntien yhteisiä menoja varten	640	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	240	5
	Urkukassa	1,324	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Viinikassa	2,668	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kirkkokassa	1,074	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kynttiläkassa	1,332	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Koulukassa	955	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laihia.	Viinaverokassa	1,269	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rosenberg'in lahjoitus . .	1,802	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jurva.	Rosenberg'in lahjoitus vaivaisten ylläpidoksi . . .	3,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sam. sam. sam.	1,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lapväärtti.	Vaivaiskassa	814	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Estlander'in vaivaisrah. .	8,120	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rosenberg'in sam.	3,703	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Isojoki.	Vaivaiskassa	3,475	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rosenberg'in vaivaisrah. .	3,327	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Hätäapurahasto	877	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sideby.	Kansakoulurahasto	2,057	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vaivaiskassa	538	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Hätäapurahasto	127	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kansakoulurahasto	2,063	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karijoki.	Rosenberg'in vaivaisrah. .	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vaivaiskassa	1,894	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kansakoulukassa	799	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristiinankaup:n maa-seurak.	Vaivaiskassa	10,939	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rosenberg'in vaivaishoitorahasto	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Viinaverovaroja, aiotut kansakoulun perustamiseksi	1,850	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Närpiö.	Vaivaisrahasto	13,976	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Lukuapurahasto	2,071	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kansakoulurahasto	11,402	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rosenberg'in vaivaisrah. .	5,507	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Calsen'in sam.	1,320	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Korsnääsi.	Sam:n kansakoulurah. .	3,933	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vaivaiskassa	2,268	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rosenberg'in vaivaisrah. .	2,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teuva.	Vaivais- ja Rosenberg'in rahasto	13,881	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
		Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkea kasvaaviin valtio-obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omaisuuteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erillaisia varoja. <i>Biens meubles et divers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
		Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.
Ilmajoki.	Koulurahasto	3,923	41	—	—	—	—	—	—	—	—	3,051	—	—	—	—	—	872	41
	Kuntakassa	71	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	71
	Pappilannahasto	4,682	63	—	—	—	—	—	—	—	—	4,682	63	—	—	—	—	—	—
	Koiraverorahasto	116	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	116	—
	Hätäapurahasto	3,770	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,770	—	—	—
	Tyttökoulun rakennusrahasto	2,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	1,500	—	—	—	—	—
Kauhajoki.	Rosenberg'in rahasto	4,000	—	—	—	—	—	—	4,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Koulukassa	298	82	—	—	—	—	—	—	—	164	30	134	52	—	—	—	—	—
	K. Aleksander II:n rah.	529	70	—	—	—	—	—	—	—	400	—	67	25	62	45	—	—	—
	Vaivaiskassa	3,694	62	—	—	—	—	—	1,500	—	1,241	—	—	—	953	62	—	—	—
Kurikka.	Vaivaisapukassa, johon on yhdistetty Rosenberg'in lahjoitus	4,888	—	—	—	—	—	—	—	—	1,312	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sam. sam.	2,298	90	—	—	—	—	—	2,000	—	200	—	—	—	—	—	—	98	90
Jalasjärvi.	Vaivaiskassa	21,586	19	—	—	—	3,200	—	—	—	7,006	70	—	—	—	—	—	11,379	49
Seinäjäki.	Aleksander II:n stipendiorahasto	120	—	—	—	—	—	—	—	—	120	—	—	—	—	—	—	—	—
Laukaa.	J. A. Arvidson'in testamenttikassa	3,610	—	—	—	—	—	—	—	—	3,610	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kirkon palokassa	5,519	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,519	80
	Rahasto alttaritaulun ostoa varten	5,771	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,771	4
Sumiainen.	Arvidson'in kassa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylän maaseurak.	J. A. Arvidson'in testamenttikassa	646	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	646	66	—	—	—	—	—
Petäjävesi.	Kansakoulurahasto	5,676	—	—	—	—	100	—	—	—	2,200	—	3,376	—	—	—	—	—	—
Pihtipudas.	Hätäapurahasto	2,731	94	—	—	—	—	—	—	—	2,731	94	—	—	—	—	—	—	—
	Petolintujen tappokassa	115	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115	32
	Urkukassa	299	42	—	—	—	—	—	—	—	299	42	—	—	—	—	—	—	—
	Lainakirjastokassa	102	82	—	—	—	—	—	—	—	102	82	—	—	—	—	—	—	—
	Aleksander II:n sam.	252	5	—	—	—	—	—	—	—	252	5	—	—	—	—	—	—	—
	Kirkkokassa	535	79	—	—	—	—	—	—	—	527	—	—	—	—	—	—	8	19
Kivijärvi.	Viinijyväkassa	439	39	—	—	—	—	—	—	—	418	—	—	—	—	—	—	21	39
	Koulukassa	245	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	245	80
	Hätäapurahasto	892	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	892	—	—	—	—	—	—
	Suoviljelysrahasto	400	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	—	—	—	—	—	—	—
Lappajärvi.	Vaivaiskassa	951	82	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	351	82	
Evijärvi.	Sam.	1,011	20	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—	11	20	
Wimpeli.	Sam.	1,667	64	—	—	—	—	—	—	1,567	64	—	—	—	—	—	100	—	

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																		
		Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkea kasvaviin valtio- obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Pretis hypoteekkares. <i>Pretis hypoteekkares.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et di- vers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>		
		Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	
Kortesjärvi. Keuruu.	Vaivaiskassa	3,279	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79	81	
	Provasti L. R. Malmstén'in ja Itsell. Herman Lavi- kon lahjoitukset vaivais- avuiksi	8,888	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Prov. L. R. Malmstén'in lahj. kansakoulua vart. Pankintirehtööri Vapaah. Joh. Cronstedt'in ra- hasto, jonka kasvut käy- tetään avuiksi varatto- mille kansakoulunoppi- laille	10,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,000	—	—	—	—	—	—	—
	Rahasto Keis. Aleksander II:n 25-vuotisen halli- tuksen muistoksi, kas- vut käytetään avuiksi seminariin pyrkiville köyhille nuorukaisille .	5,000	—	—	—	—	5,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rahasto Keis. Aleksander II:n 25-vuotisen halli- tuksen muistoksi, kas- vut käytetään avuiksi seminariin pyrkiville köyhille nuorukaisille .	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—
Pihlajavesi. Multia.	Vaivaiskassa	721	31	—	—	—	—	—	—	—	—	525	—	—	—	—	—	196	31	
	Sam.	1,274	84	—	—	—	—	—	—	—	—	974	84	—	—	—	—	300	—	
	Provasti L. R. Malmstén'in lahj. köyhiä varten . . .	1,291	63	—	—	—	—	—	—	—	—	1,173	50	—	—	—	—	118	13	
Wirta.	Ernst Hirvilän rahasto köyhiä varten	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	—	—	—	—	—	—	—	
	Rahasto Aleksander II:n 25-vuotisen hallituksen muistoksi, kasvut käy- tetään avuiksi köyhille koululapsille	463	—	—	—	—	—	—	—	—	—	463	—	—	—	—	—	—	—	
	Kansakoulurahasto	462	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	462	—	
Ätsäri.	Vaivaiskassa	1,253	14	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	253	14	
	Ürkukassa	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	
Kokkolan kaupunki.	Kansakoulunrakennusrah. Lastenkoulurahasto	1,892	21	—	—	—	—	—	—	—	—	1,218	90	—	—	—	—	673	31	
	Vaivaiskassa	2,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,500	—	—	—	—	—	500	—	
	Vaivaiskassa	1,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,150	—	—	—	—	—	450	—	
Kokkolan kaupunki.	Satamakassa	11,442	54	—	—	1,500	—	—	—	—	—	—	—	1,510	—	—	—	8,432	54	
	Vaivaiskassa	20,606	36	—	—	—	—	—	—	5,130	—	11,332	—	3,000	—	—	—	1,144	35	
	Kårt'in koulurahasto . . .	1,531	87	—	—	—	—	—	—	—	—	475	—	1,000	—	—	—	56	87	
	Lindström'in sam.	3,098	68	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—	2,130	—	—	—	568	68	
	Libeck'in sam.	7,136	48	—	—	—	—	—	—	—	—	6,600	—	—	—	—	—	536	48	

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																
				Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaviin valtio- obligatioihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Pääs hypoteekkeihin. <i>Prijs hypothécaires.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään oma- suteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Prijs sur d'autres garanties.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Biens meubles et di- vers actifs.</i>		Kaluksia y. m. erilaisia varoja. <i>Argent comptant.</i>		
				Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.
	Peitzius'en rahasto	11,771	18	—	—	—	—	—	—	11,000	—	—	—	—	—	—	—	—	771	18
	Keisari Aleksander II:n stipendirahasto	1,682	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—	—	—	—	—	882	67
	Libeck'in vaivaislasaretin- rahasto	123,090	71	—	—	—	1,000	—	—	90,880	22,000	7,000	—	—	—	—	—	—	2,210	71
	Kansakoulurahasto	13,156	79	—	—	—	—	—	—	11,000	—	1,000	—	—	—	—	—	—	1,156	79
	Majoituskassa	4,683	83	—	—	—	—	—	—	—	—	3,700	—	—	—	—	—	—	983	83
	Merimieshuonekassa . . .	10,792	—	—	—	—	—	—	—	6,092	4,400	300	—	—	—	—	—	—	1,016	22
Pietarsaaren kaupunki.	Lindskog'in koulunopetta- jainrahasto	5,410	90	—	—	—	—	—	—	2,050	—	3,360	90	—	—	—	—	—	—	—
	Lindskog'in laulunopetta- janrahasto	848	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—	—	—	—	—	—	—	48	—
	Kauppiaitten avunteko- kassa	23,844	2	—	—	—	—	—	—	21,330	2,000	—	—	—	—	—	—	—	514	2
	Laivuri Öström'in testa- menttirahasto	6,560	—	—	—	—	—	—	—	6,560	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Merimieshuonekassa . . .	15,512	27	—	—	—	—	—	—	—	15,116	—	—	—	—	—	—	—	396	27
	Laivurien avunantokas- sa	30,400	—	—	—	—	—	—	—	28,570	760	270	—	—	—	—	—	—	800	—
	Kapteeni S. G. Petterson'in avuntekorahasto	5,384	90	—	—	—	—	—	—	4,958	—	179	66	—	—	—	—	—	247	24
	Kapteeni S. G. Petterson'in polttopuurahasto	3,070	87	—	—	—	—	—	—	2,989	50	—	—	—	—	—	—	—	81	37
	Keisari Aleksander II:n stipendirahasto	1,584	—	—	—	—	—	—	—	1,584	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uusikaarle- byn kau- punki.	Merimieshuonekassa . . .	9,366	54	—	—	—	—	—	—	5,189	10	3,259	47	—	—	—	—	—	917	97
	Granberg'in rahasto	561	8	—	—	—	—	—	—	561	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Jupiter'in sam.	285	68	—	—	—	—	—	—	285	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bogdanoff'in sam.	19,588	17	—	—	—	—	—	—	—	—	19,588	17	—	—	—	—	—	—	—
Nikolain- kaupunki.	Waasan kauppasaätyläis- ten avunanto- ja pen- sionikassa	113,133	68	—	—	—	—	—	—	—	106,033	61	—	—	—	—	—	—	7,100	3
	Waasan ammattisaätyläis- ten avunanto- ja pen- sionikassa	31,600	49	—	—	—	—	—	—	15,600	15,850	—	—	—	—	—	—	—	150	49
	Waasan elinkoron- ja pää- oman-vakuutuslaitoksen kassa	90,598	—	—	—	4,631	20	—	—	43,000	39,029	75	—	—	—	—	—	—	3,937	99
	Merimieshuonekassa . . .	20,817	4	—	—	—	—	—	—	—	16,645	3,760	—	—	—	—	—	—	412	4
Kristiinän- kaupunki.	Kauppasaätyläisten pen- sionikassa	153,964	52	—	—	—	—	20,739	20	88,190	15,340	25,000	—	—	—	—	—	—	4,695	32

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Pää-oman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>															
				Maailoihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaviin valtio-obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omaisuuteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankkeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erillaisia yaroja. <i>Biens meubles et divers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
				Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.	p.
	Merimieshuonekassa . . .	22,751	49	—	—	—	—	500	—	3,200	—	7,901	85	11,000	—	—	—	149	64
	Kansakouluinopettajakunnan pensionikassa . . .	8,366	59	—	—	—	—	4,478	—	—	—	1,000	—	2,700	—	—	—	188	59
	Carlström'in lahjoitusrahasto	7,482	33	—	—	—	—	5,000	—	1,200	—	—	—	1,200	—	—	—	82	33
	Lind'in sam.	2,780	25	—	—	—	—	1,770	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	10	25
	Kansakoulunoppilaitten vaatusrahasto	3,987	40	—	—	—	—	3,540	—	—	—	—	—	400	—	—	—	47	40
	Sjöberg'in vaivaisrahasto .	40,847	2	—	—	—	—	10,171	—	7,974	73	16,994	45	5,706	84	—	—	—	—
	Ammattiyhdistyksen pensionikassa	6,490	25	—	—	—	—	—	—	1,300	—	4,990	—	—	—	—	—	200	25
	Rahasto yksityisen tyttökoulun kannattamista varten	7,375	—	—	—	—	—	3,350	—	—	—	4,000	—	—	—	—	—	25	—
Kaskinen.	Lääkärirahaston kassa . .	13,300	—	—	—	—	—	—	—	6,200	—	6,600	—	—	—	—	—	500	—
	Vaivaiskassa	1,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,575	—	—	—	—	—	25	—
	Koko Waasan läänille yhteiset:																		
	1:o. Waasan läänin hätäapurahasto, jonka tarkoitus on katovuosina auttaa enimmän tarvitsevia	161,377	6	—	—	—	—	—	—	—	—	1,100	—	160,088	68	—	—	188	38
	2:o. Kirkkoherranleski Charlotte Zandt'in Pietarissa siemenrahasto, joka katovuosina lainataan enimmän tarpeenalaisille kunnille läänissä, käytettäväksi siemenen ostoon	4,846	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4,833	75	—	—	12	81
Oulun lääni.																			
Oulun kaupunki.	Kauppiaitten pensionikassa	200,029	—	—	—	—	—	—	—	200,029	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Merimieshuonekassa	80,465	72	—	—	—	—	—	—	72,805	—	—	—	6,872	39	—	—	788	33
	Teollisuusyhdistyksen kassa .	7,288	50	—	—	—	—	—	—	—	—	5,100	—	—	—	—	—	2,188	50
	Sam:n pensionikassa	18,801	58	—	—	—	—	—	—	—	—	17,100	—	—	—	—	—	1,701	58
	Rouvasväenyhdistyksen kassa työansion hankkimista varten köyhille	7,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,200	—	2,300	—	—	—	—	—
	Entinen pikkulastenkouluksessa	16,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,700	—	—	—	—	—	500	—
	Lastenkotikassa	14,248	—	5,000	—	—	—	—	—	—	—	9,200	—	—	—	—	—	48	—

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
		Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maaliin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakeihin. <i>Actions.</i>		Korkea kasvaviin valtioobligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omaisuuteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin velkakirjia vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et divers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
		Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.
Braahe.	Kaupungin merenkulkijain pensionikassa	47,474	82	—	—	—	—	—	—	33,500	—	13,900	—	—	—	—	74	82	
	Kauppiaitten pensionikassa	30,223	8	—	—	—	22,124	76	860	—	—	6,750	—	—	—	—	488	32	
	Ammattilaisten sam.	5,684	55	—	—	—	—	—	800	—	4,090	—	—	—	—	—	794	55	
	Merimieshuonekassa	76,052	58	—	—	—	48,342	69	12,400	—	10,549	62	—	—	—	—	4,760	27	
	Lybecker'in tyttökoulurahasto	19,004	37	—	—	—	8,475	—	833	—	100	—	9,420	—	—	—	176	37	
	Hæckell'in rahasto avuiksi turvattomille työkan- san lapsille	6,511	93	—	—	—	4,970	59	—	—	670	—	820	—	—	—	51	34	
	Franzén'in avuntekorahas- to köyhiä kauppiaitten perikuntia varten	2,905	65	—	—	—	—	—	—	—	400	—	2,400	—	—	—	105	65	
	Fellman'in porvari- ja kauppakoulurahasto	991,802	83	8,112	1	—	436,955	16	25,406	83	41,800	—	357,044	—	112,317	78	10,167	5	
	Gellman'in sairaushuonera- hasto	97,331	29	8,000	—	—	66,629	66	12,000	—	1,500	—	6,000	—	2,550	71	650	92	
	Rouvasväenyhdistyksen kassa, jolla lastenkoti kustannetaan	2,289	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,237	98	—	—	51	80	
	Lainakirjastokassa	3,923	48	—	—	—	3,923	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	K. Aleksander II:n stipen- dirahasto	1,181	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,100	—	—	—	81	85	
	Tornio.	Kaupunginkassa	65,045	37	—	—	—	—	—	34,788	—	28,123	5	—	—	—	—	2,134	32
		Sunnuntaikoulukassa	4,154	27	—	—	—	—	—	678	35	3,172	—	—	—	—	—	303	92
Kauppakassa		4,608	29	—	—	—	—	—	—	—	4,300	—	—	—	—	—	308	29	
Vaivaiskassa		4,064	96	—	—	—	—	—	—	—	4,064	96	—	—	—	—	—	—	
Kansakoulukassa		4,000	—	—	—	—	—	—	—	—	4,000	—	—	—	—	—	—	—	
Berger'in stipendirahasto		3,872	89	—	—	—	—	—	3,122	28	—	—	750	61	—	—	—	—	
Suutarikassa		40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	
K. Aleksander II:n stipen- dirahasto		928	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	928	90	—	—	—	—	
ii.		Hätäapurahasto	6,051	63	—	—	—	—	—	—	—	—	6,051	63	—	—	—	—	—
		Bergbom'in vaiv. kassa	8,400	—	—	—	—	—	—	—	—	7,000	—	—	—	—	—	1,400	—
Haukipudas.	Kansakoulurahasto	2,838	91	—	—	—	—	—	—	—	—	2,780	—	—	—	—	58	91	
	Hätäapurahasto	62	40	—	—	—	—	—	—	—	62	40	—	—	—	—	—	—	
Ylikiminki.	Sam.	1,218	99	—	—	—	—	—	—	—	721	95	—	—	—	—	497	4	
	Viinanpolttovero	2,855	65	—	—	—	—	—	—	—	2,854	79	—	—	—	—	—	86	
Liminka.	Kansakoulurahasto	2,924	21	—	—	—	—	—	—	—	—	2,924	21	—	—	—	—	—	
	Lainakirjastokassa	44	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	10	—	—	—	—	

*) Tästä summasta on 111,000 markkaa sijoitettuna laivoihin.

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
		Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaviin valtio- obligatioihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Pääomaa. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään oma- suuteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankkeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et di- vers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
		Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M:kaa.	p.	M:kaa.	p.	Markkaa.	p.
Lumijoki.	K. Aleksander II:n stipen- dirahasto	328	91	—	—	—	—	—	—	—	—	328	91	—	—	—	—	—	
	Kansakoulunrakennusrah. K. Aleksander II:n stipen- dirahasto	799	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	799	85	
Tyrvävä.	Kirkkokassa	2,749	84	—	—	—	—	—	—	2,739	80	—	—	—	—	—	10	4	
	Viinikassa	4,123	3	—	—	—	—	—	—	3,852	50	—	—	—	—	—	270	53	
Muhos.	Urkuinrakennuskassa	352	54	289	50	—	—	—	—	63	4	—	—	—	—	—	—	—	
	Kansakoulurahasto	3,696	17	—	—	—	—	—	—	3,300	—	—	—	—	—	—	396	17	
Utajärvi.	Seisova vaivaiskassa	3,333	87	—	—	—	—	—	—	2,329	—	1,000	—	—	—	—	4	87	
	Hätäapurahasto	7,759	—	—	—	—	—	—	—	7,300	—	459	—	—	—	—	—	—	
Pudasjärvi.	Sam.	4,325	18	—	—	—	—	—	—	—	—	4,325	18	—	—	—	—	—	
	Sam.	9,383	80	—	—	—	—	—	—	—	—	9,383	80	—	—	—	—	—	
Jokijärvi.	Vaivaiskassanlahj.-rah.	4,568	97	—	—	—	1,000	—	—	1,257	72	1,600	—	—	—	—	711	25	
	Kansakoulunrakennusrah. Sam.	9,114	70	—	—	—	—	—	—	8,190	—	—	—	—	—	—	924	70	
Kuusamo.	Sam.	1,705	45	—	—	—	—	—	—	1,705	45	—	—	—	—	—	—	—	
	Sam.	4,108	73	—	—	—	—	—	—	3,708	4	—	—	—	—	—	400	69	
Kalajoki.	Vaivaiskassa	3,481	85	—	—	—	—	—	—	3,180	15	—	—	—	—	—	301	70	
	Hätäapurahasto	3,749	90	—	—	—	—	—	—	1,024	24	2,725	66	—	—	—	—	—	
Alavieska.	Alopæus'en koulurahasto	3,170	—	—	—	—	—	—	—	3,170	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Hätäapurahasto	6,992	84	—	—	—	—	—	—	3,077	53	3,915	31	—	—	—	—	—	
Rautio.	Alopæus'en koulurahasto	1,600	—	—	—	—	—	—	—	1,600	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Kansakoulurahasto	3,772	30	—	—	—	—	—	—	3,772	30	—	—	—	—	—	—	—	
Sievi.	Vaivaiskassa	1,306	—	—	—	—	—	—	—	1,306	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Kiertokoulurahasto	2,048	—	—	—	—	—	—	—	2,048	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ylivieska.	Lainakirjastokassa	108	12	—	—	—	—	—	—	108	12	—	—	—	—	—	—	—	
	K. Aleksander II:n stipen- dirahasto	21	—	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pyhäjoki.	Hätäapurahasto	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—	—	—	—	
	Vaivaiskassa	1,000	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	
Merijärvi.	Koulukassa	3,342	12	—	—	—	—	—	—	3,342	12	—	—	—	—	—	—	—	
	Alopæus'en koulurah.	1,800	—	—	—	—	—	—	—	1,800	—	—	—	—	—	—	—	—	
Oulainen.	Vaivaiskassa	2,360	—	—	—	—	—	—	—	2,360	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Hätäapurahasto	1,443	20	—	—	—	—	—	—	784	65	658	55	—	—	—	—	—	
Saloisten e- mäseurak. Wihanti.	Kansakoulunrakennusrah. Vaivaiskassa	484	18	—	—	—	—	—	—	296	—	188	18	—	—	—	—	—	
	Vaivaiskassa	3,398	86	—	—	—	—	—	—	2,577	92	520	—	—	—	—	300	94	
Oulainen.	Urkuinrahasto	48	84	—	—	—	—	—	—	—	—	48	84	—	—	—	—	—	
	Hätäapurahasto	1,487	2	—	—	—	—	—	—	800	—	687	2	—	—	—	—	—	
Saloisten e- mäseurak. Wihanti.	Säästöpankiu kantarah.	5,161	38	—	—	—	—	—	—	5,161	38	—	—	—	—	—	—	—	
	Kansakoulunrakennusrah. Hätäapurahasto	341	5	—	—	—	—	—	—	341	5	—	—	—	—	—	—	—	
		5,075	—	—	—	—	—	—	—	1,875	—	3,200	—	—	—	—	—	—	

Kunnan nimi. <i>Communes.</i>	Rahaston tahi kassan nimi ja tarkoitus. <i>Spécification des fonds.</i>	Siitä on sijoitettu. — <i>Placement des capitaux.</i>																	
		Pääoman määrä. <i>Total des capitaux.</i>		Maatiloihin ja kiinteistöihin. <i>Biens immeubles.</i>		Osakkeihin. <i>Actions.</i>		Korkoa kasvaviin valtio- obligationeihin ja muihin arvopapereihin. <i>Obligations de l'Etat et des Sociétés.</i>		Lainoihin kiinnitystä vastaan kiinteään omai- suuteen tahi hypoteekkia vastaan. <i>Prêts hypothécaires.</i>		Lainoihin velkakirjaa vastaan. <i>Prêts sur d'autres garanties.</i>		Talletukseen pankeissa. <i>Comptes courants avec des banques de dépôts.</i>		Kalustoa y. m. erilaisia varoja. <i>Biens meubles et di- vers actifs.</i>		Puhdasta rahaa. <i>Argent comptant.</i>	
		Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	Markkaa.	p.	M.kaa.	p.	M.kaa.	p.	Markkaa.	p.
Hyrynsalmi.	Hätäapurahasto	924	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	924	82	—	—	—	—	
	Kansakoulurahasto	3,459	44	—	—	—	—	—	—	—	1,349	44	2,110	—	—	—	—	—	
Ristijärvi.	Hätäapurahasto	1,740	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,740	8	—	—	—	—	
Säresniemi.	K. Aleksander II:n rah.	937	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	937	96	—	—	—	—	
Tervola.	Hätäapurahasto	6,280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	
Rovaniemi.	Fellman'in lahjoitusrahas- to köyhäin säätyhenki- löin hyväksi	4,449	87	—	—	—	—	—	—	—	2,505	91	1,350	—	—	—	593	96	
	Hätäapurahasto	3,226	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,226	55	—	—	—	—	
Kemijärvi.	Sam.	1,513	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,382	94	—	—	—	—	
	Lastenopettajain palk- kausrahasto	1,387	67	—	—	—	—	—	—	—	1,387	67	—	—	—	—	—	—	
Kuolajärvi.	Hätäapurahasto	3,592	93	—	—	—	—	—	—	—	2,426	53	891	86	—	—	274	54	
	Tornion sam.	2,340	46	—	—	—	—	—	—	—	2,340	46	—	—	—	—	—	—	
Alatornio.	Hätäapurahasto	297	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	297	71	—	—	—	—	
Muonionniska.	Vaivaiskassa	65	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	4	
	Hätäapurahasto	5,005	1	—	—	—	—	—	404	—	4,065	28	535	73	—	—	—	—	
	Koulukassa	1,075	99	—	—	—	—	—	—	—	—	1,020	—	—	—	—	55	99	
	Paloapukassa	844	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	610	—	—	—	234	50	
Enontekiäinen.	Hätäapurahasto	4,728	84	—	—	—	—	—	—	—	4,336	53	324	89	—	—	67	42	
	Sam.	2,725	61	—	—	—	—	—	—	—	1,728	70	996	91	—	—	—	—	
Inari.	Vaivaiskassa	1,122	94	—	—	—	—	—	—	—	198	30	359	48	—	—	565	16	

32. Osoite pitäjänmakasiinier Les magasins de blé de

L ä ä n i. Gouvernements.	Säästö tilipäättöksen mukaan vuoden lopussa. — <i>Montant de</i>							
	Rukiita. <i>Seigle.</i>		Ohria. <i>Orge.</i>		Kauroja. <i>Avoine.</i>		Herneitä. <i>Pois.</i>	
	Tynnyriä.	k.p.	Tynnyriä.	k.p.	Tynnyriä.	k.p.	Tynnyriä.	k.p.
	Vuonna							
Uudenmaan lääni	30,821	7	3,502	29	4,657	25	—	—
Turun ja Porin	33,076	13	7,907	22	2,792	27	53	24
Hämeenlinnan	16,834	23	7,234	22	2,132	6	11	14
Wiipurin	13,717	25	3,719	28	2,207	10	—	—
Mikkelin	15,320	20	10,098	27	691	8	—	—
Kuopion	22,968	—	19,785	8	627	8	—	—
Waasan	25,941	26	23,806	7	475	13	—	—
Oulun	17,103	12	21,877	12	15	21	—	—
Summa	175,784	6	97,933	5	13,649	28	65	8
	Vuonna							
Uudenmaan lääni	30,058	19	4,193	1	3,736	1	—	—
Turun ja Porin	32,680	13	8,034	10	3,026	20	53	17
Hämeenlinnan	16,911	20	7,250	30	2,111	29	10	—
Wiipurin	14,721	17	3,391	29	2,510	20	—	—
Mikkelin	15,961	21	9,899	—	1,210	12	—	—
Kuopion	24,042	25	20,624	6	621	18	—	—
Waasan	28,096	25	25,334	2	512	1	—	—
Oulun	17,964	26	23,177	10	17	8	—	—
Summa	180,438	16	102,404	28	13,746	19	63	17
	Vuonna							
Uudenmaan lääni	29,382	20	4,220	24	4,774	4	—	—
Turun ja Porin	34,072	17	8,545	23	3,851	14	56	—
Hämeenlinnan	17,278	15	7,465	25	2,397	9	10	—
Wiipurin	15,309	6	3,804	13	2,669	14	—	—
Mikkelin	16,125	26	10,046	8	1,245	13	—	—
Kuopion	25,081	27	21,456	4	586	7	—	—
Waasan	30,396	30	28,030	24	821	2	—	—
Oulun	18,772	26	24,260	5	18	29	—	—
Summa	186,420	17	107,830	6	16,364	2	66	—
	Vuonna							
Uudenmaan lääni	30,708	24	3,997	22	5,055	14	—	—
Turun ja Porin	33,033	21	8,118	19	3,318	21	35	17
Hämeenlinnan	17,513	3	7,256	1	2,942	3	11	—
Wiipurin	14,635	12	3,776	21	2,738	26	—	—
Mikkelin	16,481	25	10,029	3	1,204	6	—	—
Kuopion	25,528	9	21,853	5	550	8	—	—
Waasan	29,307	22	27,271	27	1,029	4	—	—
Oulun	19,435	12	25,379	6	20	26	—	—
Summa	186,644	8	107,682	14	16,859	18	46	17

tilasta vuosina 1877—1880. communes en 1877—1880.

Puhdasta rahaa. <i>En argent.</i>	Siitä oli sisällä makasiineissa. — <i>De ces sommes restant dans les magasins.</i>												
	Rukiita. <i>Seigle.</i>		Ohria. <i>Orge.</i>		Kauroja. <i>Avoine.</i>		Herneitä. <i>Pois.</i>		Puhdasta rahaa sekä pankkeihin tai obliga- tioneihin sijoitettuja varoja. <i>En argent.</i>				
	Ruplaa.	kop.	Markkaa.	p.	Tynnyriä.	k.p.	Tynnyriä.	k.p.	Tynnyriä.	k.p.	Markkaa.	p.	
	1877.												
—	—	88,173	6	26,415	22	3,203	19	2,715	19	—	—	3,059	70
—	—	19,200	85	29,780	8	6,532	23	2,435	1	42	17	13,819	83
—	—	37,105	76	14,371	3	6,004	6	1,762	6	11	14	18,401	16
39,618	74	73,220	41	8,964	21	2,340	26	1,557	23	—	—	25,311	67
—	—	40,904	7	5,554	3	4,793	16	175	4	—	—	66	29
—	—	31,824	41	7,762	23	8,867	18	90	27	—	—	25,467	91
—	—	24,929	51	14,784	16	15,244	12	209	20	—	—	14,332	76
—	—	8,886	40	7,400	11	10,886	6	—	—	—	—	6,164	40
39,618	74	324,244	47	115,033	17	57,873	6	8,946	10	54	1	106,623	72
	1878.												
—	—	75,780	67	22,623	24	3,688	9	3,636	3	—	—	36,490	68
—	—	22,485	66	24,758	23	6,908	12	2,707	7	41	26	11,959	94
—	—	7,881	98	13,578	27	5,770	6	1,196	30	10	—	1,531	3
—	—	122,886	1	8,551	29	2,415	21	1,735	12	—	—	43,824	42
—	—	41,622	67	5,493	23	4,808	9	509	—	—	—	19	50
—	—	31,286	43	7,552	1	8,742	25	79	11	—	—	19,251	45
—	—	1,498	51	12,196	15	13,500	29	313	4	—	—	121	12
—	—	8,285	93	3,538	9	4,783	26	—	—	—	—	433	93
—	—	311,727	86	98,294	1	50,618	17	10,177	7	51	26	113,632	7
	1879.												
—	—	76,369	30	21,089	26	3,897	8	4,637	20	—	—	23,668	98
—	—	24,678	55	28,718	17	7,569	29	3,539	27	47	12	7,998	79
—	—	24,155	13	11,242	14	5,541	27	1,628	2	10	—	9,409	24
—	—	123,603	44	10,468	24	2,706	25	2,313	7	—	—	74,640	75
—	—	42,187	54	5,685	12	4,503	19	968	4	—	—	309	10
—	—	30,966	55	10,764	27	9,272	16	108	8	—	—	19,362	88
—	—	60,121	7	18,399	1	17,683	22	697	4	—	—	28,506	61
—	—	309	36	6,398	5	8,925	11	18	24	—	—	277	36
—	—	382,390	94	112,767	6	60,101	7	13,911	6	57	12	164,173	71
	1880.												
—	—	74,025	19	24,055	—	3,116	4	3,463	6	—	—	12,492	85
—	—	26,125	14	28,553	3	7,073	8	2,874	15	31	12	22,800	31
—	—	15,756	28	13,223	18	5,627	16	2,813	19	11	—	12,705	70
—	—	127,231	1	7,298	8	2,059	23	2,443	9	—	—	27,459	11
—	—	34,159	62	5,799	17	4,975	9	457	25	—	—	19	50
—	—	28,315	78	9,180	14	9,701	20	78	5	—	—	19,738	15
—	—	26,637	1	16,733	5	17,179	24	882	23	—	—	5,755	97
—	—	483	—	7,309	28	10,817	8	20	26	—	—	458	—
—	—	332,733	3	112,153	3	60,550	22	13,034	8	42	12	101,429	60

Tableau comparatif des monnaies, poids et mesures en:

Finlande	Russie	Suède	France	Angleterre
1 Markka (= 100 penniä *)	0,25 rouble = 25 kopek	0,7057 krona = 70,57 öre	1 franc	0,039776 Liv. Sterling = 9,55 pence
1 peninkulma (= 10 virstaa = 18,000 kyynärää = 36,000 jalkaa)	10,019 verst	1 mil = 360 ref	10,6886 kilomètres	6,6416 british-miles = 5,7718 sea miles
1 sylvä (= 3 kyynärää)	0,83496 saschen = 2,50488 arschin	0,6 stång	1,7815 mètres	1,9483 yard
1 jalka (= 10 kymmenystuumaa)	0,41748 arschin	1 fot	0,2969 mètre	0,9741 foot
1 □ virsta (= 231,428 tynnyrin- alaa)	1,0038 □ verst	0,01 □ mil	1,1423 □ kilomètre	0,44110 □ british miles
1 tynnyrinäla (= 56,000 □ jalkaa)	0,45183 déciatine	5,6 □ ref	0,49364 hectare	1,21983 acre
1 kippunta (= 20 leiviskää)	1,038 berkovetz = 10,38 pouds	4 centner	170,028 kilogrammes	374,8532 pound avoird- dupois
1 leiviskä (= 20 naulaa)	0,51901 poud	0,2 centner = 20 skäl- pund	8,501 kilogrammes	18,74266 pound avoird- dupois
1 naula (= 32 luotia)	1,038 fount	1 skälpund	425,07 grammes	0,93713 pound avoirdupois
1 luoti (= 4 kvintiiniä)	3,114 solotniks	3,125 ort = 312,5 korn	13,283 grammes	0,46856 ounces
1 tynnyri (= 6,3 kuutiojalkaa = 30 kappaa = 63 kannua)	0,78608 tshetverte	6,3 kubikfot	1,6489 hektolitre	0,56741 imp. quarter = 4,53954 bushels
1 kappa (= 2,1 kannua)	0,209621 tsjetverik	2,1 kanna	5,4963 litres	0,15132 bushels
1 kannu (= 2 tuoppia = 8 korttelia = 100 kuutiokymmenystuumaa)	0,2128 védro	1 kanna	2,6173 litres	0,57645 imp. gallon
1 aami (= 60 kannua)	12,7685 védro	6 kubikfot	1,5704 hektolitre	34,587 imp. gallon
1 ankkuri (= 15 kannua)	3,1921 védro	1,5 "	39,2598 litres	8,64675 imp. gallon
1 ton (= 108,2 kuutiojalkaa **)	1 ton	1 ton	1 tonneau	1 regist. ton

*) Par la loi du 9 Août 1877 l'étalon d'or a été adopté en Finlande. Une pièce de 10 marc's contient 2,903226 grammes d'or pur.

**) Par la loi du 4 Octobre 1876 le registerton est adopté en Finlande comme unité de jaugeage des navires.

